

ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ.

DIODORI
BIBLIOTHECA HISTORICA.

EX RECENSIONE ET CUM ANNOTATIONIBUS

LUDOVICI DINDORFII.

VOL. II.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MCCCCLXVII.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO.

Quae hoc volumine ineunte incipit Diodori Bibliothecae historicae pars reapse historica non solum maiori ex parte excerpta tantum et in eclogas discerpta exstat, viginti quinque libris perditis nec nisi decem servatis, sed etiam qui integri supersunt libri inde ab undecimo usque ad vigesimum codicibus continentur partim minus quam quinque primorum antiquis et emendatis partim multo minus integris, sed plurimis lacunis insuperque correctorum saepe licentia deformatis. Nam praeterquam quod multi magis minusve ampli in singulis fere libris apparent defectus, inter undecimi capita 90 et 91 totius anni desunt res gestae, et inter tertii decimi capita 113 et 114 haud pauca apparet intercidissee quae scriptor summarii adhuc videtur legisse, pariterque complura per quartum decimum, ut multi ostendunt in eo a me interpositi asterisci: septimo vero decimo inter capita 83 et 84 aliquot perdita nunc folia ipsa quoque scriptor summarii adhuc excerptis. Post quem ipsum librum Niebuhrio Hist. Rom. vol. 3, p. 190, annot. 97, integer periisse visus est liber, de quo ita fere disputavit. Inde ab Ol. 111, 1 usque ad 115, 2 in Diodori libris XVII et XVIII nihil nisi Alexandri Diadochorum reperitur historia, nec quicquam de ceteris terris, quae minime a Macedonibus penderent. Diodorus vero harum quoque se historiam scripturum, sed non, ut alias, synchronistico narrationis genere discerpturum, ipse profitetur 17, 1: *Ἐν ταύτῃ τῇ βίβλῳ τὰς συνεχεῖς* [praecedenti libro 16] *ἀναγράφοντες ἀρξόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς*

Ἀλεξάνδρου βασιλείας, περιλαβόντες δὲ τὰ τούτω τῷ βασιλεῖ πραχθέντα μέχρι τῆς τελευτῆς συναναγράψομεν καὶ τὰ ἅμα τούτοις συντελεσθέντα ἐν τοῖς γνωριζομένοις μέρεσι τῆς οἰκουμένης· οὕτω γὰρ μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὰς πράξεις εὐμνημονεύτους ἔσεσθαι, κεφαλαιωδῶς τεθείσας καὶ συνεχῆς ἔχούσας ταῖς ἀρχαῖς τὸ τέλος. Atque scripsisse se illam historiam septem primorum post Alexandri mortem annorum libro XVIII, ubi nullum iam eius superest vestigium, ipse iterum testatur 19, 3, 3: Μετὰ δὲ ταῦτα Κροτωνιάταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Βορετιῶν οἱ Συρακόσιοι δύναμιν ἀδρᾶν ἐπεμψαν, ἧς ἐστρατήγει μὲν μεθ' ἑτέρων Ἄντανδρος ὁ Ἀγαθοκλέους ἀδελφός, τῶν δ' ὅλων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν Ἡρακλείδης καὶ Σωσίστρατος, ἄνδρες ἐν ἐπιβουλαῖς καὶ φόνοις καὶ μεγάλοις ἀσεβήμασι γεγονότες τὸν πλείω τοῦ βίου, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἢ πρὸ ταύτης περιέχει βίβλος. Ad quae iam Rhodomannus: „Rerum Sicularum libro superiore ne minima quidem sit mentio. Ideo parenthesis haec alicui tota removenda videatur. Atqui haec ipsa non minimam nobis suspicionem movet vel alium antecessisse hunc librum, quo res Sicularum fuerit complexus: vel easdem commode alicubi fuisse intertextas, maxime cum bis exiguo intervallo eadem ἀνάμνησις repetatur. Et haec fortasse caussa est quod bienii etiam magistratus desiderantur.“ Wesselingius vero: „Tractaverat res Siculas superiore libro, et ea quidem parte, quam omnibus in libris defectam ostendimus 18, 44.“ Niebuhrius autem et ipse duodevigesimi duos in libros divisi, ut septimus decimus vel potius, quum in illo quidem haec divisio ab librariis introducta videatur, ut primus, ubi hanc in duos divisionem ipse memorat Diodorus, partem alteram ratus intercidissee eum fuisse complexum putat eorundem duodeviginti annorum historiam non Macedonicam cuius qui superest contineret Macedonicam. Nam quod postrema libri XVIII verba: Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν ἐπόμενον ἐνιαυτὸν Ἀγαθοκλῆς ἐγένετο τύραννος τῶν Συρακοσίων, ταύτην μὲν τὴν βίβλον αὐτοῦ περιγράψομεν κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν· τῆς δ' ἐχομένης τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἀγαθοκλέους τυραννίδος ποιησάμενοι διέξιμεν τὰς οἰκείας τῇ γραφῇ πράξεις cum initio libri XIX, qui reapse incipit ab Agathoclis tyrannide, arcte cohaerent,

eam correctoris esse fraudem, qualis etiam lacunam ab editoribus 18, 44, notatam, qua biennii res gestae sunt absumptae, ita occuluerit ut nemo iam dicere possit ubi illa sit ponenda. Sed quum nihil illis sit in verbis quod alienum videatur ab Diodoro, mihi probabilius videtur ante illa ipsa postrema libri huius verba omnia ea intercidissee quae de duodeviginti annorum rebus non Macedonicis tradiderat Diodorus, etiamsi ea non integrum constituerint librum, sed plures tantum foliorum impleverint quaterniones, quibus liber duodevigesimus libris praecedentibus et sequentibus aequaretur, ut hi ipsi pariter atque tertius et quartus decimi non sunt multo ampliores libro quem Diodorus ipse testatur se in duos divisisse primo. Non minus enim abrupte res Macedonicae, ut nunc haec leguntur, desinunt quam Siculae incipiunt.

Illis gravissimis iacturis, quarum plerasque exigua spes est unquam iri reparatum, accedunt multo frequentiores gravioresque quorumvis nominum iisdem in libris depravationes et partim ipsius Diodori partim librariorum culpa in magistratum Romanorum notatione conspicua confusio et perturbatio. Quorum graeca quidem nihil fere facessunt negotii, quum pleraque, velut archontum Atticorum et Olympionicarum aliunde cognita nomina, certo possint restitui. Sed in Romanis quum ad librorum depravationem etiam Diodori in nonnullis certe accedere videatur negligentia, diversorum interdum annorum magistratum praenomina et cognomina confundentis, satius visum est in his quidem librorum fere premere vestigia, quamvis librariorum correctorumque imperitia gravissime depravatorum, quam ad aliorum monumenta fastorum revocandis interdum ipsius fortasse Diodori peccata corrigere. Nam corrupisse illum nonnulla etiam Niebuhrii est sententia Hist. Rom. vol. 1, p. 194, etsi quaedam eius etiam manifestae sunt fraudes potius quam errores circa libri quarti decimi finem et sequentis initium, cuius iam Wesselingius ad c. 14: *Αεύκιος Ουαλέριος καὶ Αύλος Μάλλιος*] „Fasti Liviani dant huic anno tribunos militum consulari potestate, et longe quidem alios. Pene suspicor in Fastis, quos Diodorus habuit, errore quodam hos consules esse repetitos. Habet eosdem 14, 103, et succedentes itidem L. Lucretio et Servio Sulpicio

c. 99. Sequuntur eosdem c. 107 tribuni militum, quos huius libri c. 15 reperies. Quae quidem certo videntur esse indicio in Diodori Fastis "perturbatissima omnia fuisse." Sed non animadvertit fraudem hic ipsius latere Diodori, ut dicetur infra post disputationem Borghesii, qui de erroribus quos et ipse putabat Diodori ita disputavit:

(*Nuovi frammenti dei fasti consolari Capitolini illustrati da B. Borghesi* vol. II. p. 167—173.)

Eccoci finalmente all' ultima linea del nuovo frammento che non può essere più miserabile, non offrendoci se non le quattro sole lettere . . . S. III. Non però cade dubbio sulla loro aggiudicazione, perchè la linea divisoria ad esse premessa ci significa di cercarne il supplimento nel nuovo anno 360, e il benemerito Anonimo Norisiano se ne fa interprete senza nostra fatica, scrivendo *Camillo III et Publicola*. Vi si accenna adunque il terzo tribunato di M. Furio Camillo, e non ne discorda il Patavino [5, 26], da cui solo vengono recitati tutti i presidj dell' anno presente. *Comitiis tribunorum militum*, egli dice, *patres summa ope evicerunt, ut M. Furius Camillus crearetur Cum Camillo creati tribuni consulari potestate L. Furius Medullinus sextum, C. Aemilius, L. Valerius Publicola, Sp. Postumius, P. Cornelius iterum*. E ne conviene pure Diodoro [14, 9; 15, 2], nominando per primo tribuno di questo collegio M. Furio Camillo, il che fa per ben due volte, avvegnachè a due diversi anni riporti questa medesima magistratura. M' immagino bene che si resterà sorpresi dell' arditezza di questa proposizione, e mi si chiederà conto del perchè io rechi ad un classico sì grave offesa, da imputargli che abbia confuso la cronologia a segno di ripetere i medesimi magistrati in due anni diversi, specialmente che i suoi dottissimi commentatori, quantunque abbiano dovuto confessare che la sua serie dei governanti Romani si allontana non poco dalla più comune di Livio, non si sono nè meno immaginati di averlo a difendere da questa colpa. Ma l' errore è ciò non di meno verissimo, e non una volta sola ma per cinque consecutive vi è egli caduto, nè a noi graverà di spendere alcune parole in dimostrarlo, impe-

rocchè è ciò anche necessario per illustrazione di alcune cose che saremo per soggiungere. E alla fede di Livio, da noi talvolta criminata, ci piace di così rendere una qualche riparazione, liberandola da un gravissimo oppositore in più asserzione di somma importanza. È adunque da promettersi che ventiquattro anni s'interpongono da Livio, e venticinque da Diodoro fra il tribunato di Cosso e di Scipione da noi superiormente illustrato nel 359, fino al quale sono andati d'accordo, e quello di L. Furio, A. Manlio, Ser. Sulpicio ed altri loro colleghi ch'è il primo a succedere alla famosa anarchia cagionata dai tribuni della plebe, e nel quale questi due autori ritornano ad essere uniformi. Ma se in questo intervallo si paragoneranno successivamente i rispettivi loro anni, incredibile sarà la discrepanza che ne risulterà, imperocchè, toltone il primo quinquennio, i magistrati dell'uno non mai corrispondono a quelli dell'altro, e dove lo storico Latino pone tribuni, il Greco colloca consoli, e mentre quegli estende l'interregno a cinque anni, questo non lo ammette che per un solo. Per altro essendomi io posto pazientemente a comparare per tutti i lati la diversa loro serie, mi sono accorto che i tribuni Liviani Camillo per la sesta volta, Aulo e Lucio Postumj ec., che si fissano volgarmente all'anno Varroniano 374 riscontrano con piena esattezza a quelli che Diodoro statuisce nel 378, onde stabilito quell'anno per cardine; e di qui risalendo e discendendo mi è venuto fatto di scoprire la vera fonte del loro dissenso, e di conoscere poi ch'egli non è sì grave come a prima vista apparisce. La gran differenza consiste in questo, che il Siceliota sulla fine ha ommesso quattro anni nel computo dell'anarchia, e viceversa ha ripetuto due volte sul principio cinque magistrature, che sono quelle del 360 ad 364, perchè dopo averle regolarmente notate al loro posto, ritorna ad interporle da capo, ond'ècco già svanita con ciò la difficoltà dell'anno di più ch'egli aveva inserito in questo conteggio. Se dunque dopo il 359 si troncheranno dalla serie di Diodoro i primi cinque anni, e se i magistrati che Livio pone al 360 si confronteranno con quelli che l'altro mette al 365, e così di mano in mano, si vedrà ch'essi sono consentanei nella qualità delle cariche da cui fu retta

Roma, e che vi è anche fra essi quella bastevole concordia nelle persone che si è osservata per l' addietro, la quale niuno vorrà ricercare fino allo scrupolo, sapendosi che il testo Greco è mutilo il più delle volte, e che una quantità di nomi vi sono storpiati. Io non tedierò il lettore col presentargli un nojoso parallelo dei magistrati dei due storici così disposto, giacchè chi ne avesse vaghezza può sulle tracce da me indicate da sè farlo agevolmente. Avvertirò solo che in tal modo non si troverà altra discrepanza, se non questa che Diodoro non ha messa in conto la seconda dittatura di Camillo, perchè a suo parere non ha occupato un anno intero, e quindi non ha notato con essa l' anno 365 come si fa comunemente, malgrado la diversa opinione di alcuni degli stessi commentatori Liviani. All' opposto il difetto di un anno che per tale ommissione verrebbe a nascere viene da lui compensato, inserendo nel 379 un collegio di tribuni affatto ignoti al Patavino. Ma di questa varietà, nella quale a nostro senno tutta la ragione sta dalla parte del Siceliota, terremo fra poco proliisso discorso. Intanto queste osservazioni gioveranno a conoscere che l' anarchia Liviana di cinque anni, lungi dall' essere dimostrata falsa dal diverso computo di Diodoro, come pretendevasi da taluni, viene anzi da lui confermata, perchè quantunque non la confessi, ciò non ostante non ha potuto trovare tanti magistrati Romani, quanti bastassero ad escluderla ed a riempire il vacuo, ond' è dovuto cadere nell' errore di ammettere un duplicato. Ed a questo più particolarmente venendo, che a ciò appunto a chiama la nostra proposizione, diremo che onde persuadersene si ha meno ad osservare la somiglianza dei nomi, i quali nel nostro autore hanno più che in altri sofferto gravissima alterazione, e si ha da tenere maggior conto dell' identità dei magistrati in ambedue i luoghi sempre uniforme, sia che se ne risguardi il numero, sia la qualità. E prendendo l' ordine retrogrado, perchè così passo passo ritorneremo onde siamo partiti, cominceremo dal 364, nel quale secondo Livio ebbero impero i tre fratelli Fabj Ambusti, Q. Sulpicio Longo, Q. Servilio Prisco Fidenate, e P. Cornelio Maluginense. Sei tribuni in quell' anno pone anch' egli Diodoro, chiamandogli *Κοιντος Καιρων Σουλπι-*

κιος Αινος Καισων Φαβιος Κοιντος Σερουλιος Ποπλιος Κορνηλιος και Μαρκος Κλαυδιος [14, 110], e sei tribuni ripete nel 369, i quali appella Κοιντον Σουλπικιον Γαιον Φαβιον Κορνηλιον Σερουλιον Ποπλιον Ουγωνα Σεξτον Αινον και Γαιον Μαρκον [15, 20]. Confesso anch' io che senza altri argomenti difficilmente si suporrebbe che in questi due luoghi fossero memorate le medesime persone, tante sono le permutazioni di posto, e le scorrezioni delle voci che in essi ridondano. Pure da quelle che sono rimaste sane se ne ricava egualmente Κοιντος Σουλπικιος, Σερουλιος, Ποπλιος Κορνηλιος, Φαβιος, che sono appunto i nomi dei magistrati di quest' anno. E veramente poco riguardo si deve avere alla diversità che vi si trova, perchè non minore se ne vede fra gli stessi codici del Siceliota, onde il Coisliniano legge nel primo caso Κοιντος Καισων Φακιος Σουλπικιος Κοιντος Σερουλιος Ποπλιος Κορνηλιος. Da un solo esempio può restarsi convinti dell' infinito guasto subito da quelle lezioni del Siceliota. L' Ουγωνα non è certamente se non una porzione del cognome Maluginense, il che mi apre gli occhi per interpretare quell' oscuro Αινος corrotto in Αινος nel secondo testo, col quale mi pare che si sia voluto indicare il *malus* primo membro di quella voce bruttamente scissa. Ma chi può avere la sofferenza di andare investigando l' origine di tutti quei mostri? Più apparente è la corrispondenza dei magistrati nei due anni 363 e 368, in ambedue i quali dice l' autore che si ebbero quattro tribuni, nel primo cioè L. Lucrezio, Ser. Sulpicio, C. Emilio, e Cajo Ρουφος [14, 107], e nel secondo L. Lucrezio, Σέντιος Sulpicio, L. Emilio, e L. Furio [15, 15]. Quando si saranno corretti i due manifesti errori, Σέντιος per Σερουιος e Ρουφος per Φουριος, non si troverà altra discordia che nel prenome Cajo difettoso anch' egli, che ha preso due volte il posto di Lucio. Apertissima è poi la ripetizione che si vede nel 362 e nel 367, i quali anni si dicono governati da Consoli replicatamente chiamati L. Valerio ed A. Manlio [14, 85; 15, 14], ov' è da considerarsi l' ostinazione di dare il prenome di Aulo al famoso M. Manlio difensore del Campidoglio. Consoli si pongono egualmente tanto nel 361, quanto nel 366, ma nel

primo caso si chiamano L. Lucrezio e Servilio Cosso [14, 99], e nel secondo L. Lucrezio e Ser. Sulpicio [15, 8]. Quel Servilio è senza dubbio un errore frequentissimo in vece di Servio, ma non mi attenderò poi di asserire che la differenza nel nome del secondo console provenga da sbaglio, perchè Cosso, come ognun sa, è un cognome dei Cornelj, ed io proverò altrove che in quest' anno un Cornelio appunto ebbe i fasci anch' egli, benchè poi gli abdicasse. Ed eccoci finalmente al nostro anno 361, nel quale Diodoro dice erroneamente che non vi furono se non tre tribuni M. Furio, C. Emilio, e *Κατλος Βηρος* [14, 97], il che pure ripete nel 366, ove però non si trovano che due soli nomi *Μ. Φουριος Γαιος και Αιμιλιος* [15, 2], ommesso cioè quell' enigma *Κατλος Βηρος*, che il solo Edipo saprà interpretare, quando leggere non vi si voglia *και Λουκιος Βαληριος*.

Sed Diodori in his fraudem potius quam errorem esse culpandam perspexit Niebuhrius *Hist. Rom.* vol. 2, p. 629, 630. Qui quum iam vol. 1, p. 297—299, Diodori diversas in rebus Romanis chronologias miscendi temeritatem notasset, quibus Roma partim, ut Polybius fecerit, Ol. 7, 2, partim, ut Fabius 8, 1, condita, capta autem a Gallis partim Ol. 98, 1, partim 98, 2, ut Diodorus fecit et Polybius, perhiberetur, Borghesii disputationi l. c. addit Diodorum, quum usque ad librum duodecimum Fabium, ut in omni historia Romana, ita in chronologia esset sequutus, eumque absolvisset anno Urbis 331, quem comparat Ol. 91, 1, insigni temeritate omisisse quinquennii magistratus Romanos, librum tertium decimum anno 337, sive Ol. 91, 2, inchoantem, ut urbem captam, quam dux eius Fabius Ol. 99, 3, posuerat, cum Polybio transferret in Ol. 98, 2, eademque usum esse chronologia per librum hunc et quartum decimum. Sed ita quum sibi deessent initio libri quinti decimi totidem annorum magistratus Romani, ad fastos quos sequeretur cum chronologia sua conciliandos, quinque annorum U. 361—363, Ol. 98, 3—99, 3, magistratus bis posuisse: relicta quam olim conceperat opinione (v. *Hist. Rom.* vol. 3, p. 265, annot. 395) Diodorum mirificos fastos suos ex Timaeo potius quam ex historico Romano petivisse.

Niebulhrii disputationi Th. Mommsenius Chronologiae Romanae p. 122, annot. 226, addit Diodorum etiam in fraude illa commisisse errorem, qui sex potius annorum magistratus omittere debuerit, ut tribuni, quos cum Theodoto archonte componit 14, 110, cum Pyrgione archonte 107 congruerent. Idem fastorum eius, quantumvis ab ipso corruptorum, tamen propter auctorem eorum ex parte certe Fabium memorabilem, hunc contexitur conspectum, quem infra posui.

U. C. Varr.	A. C.	Olymp.	sec. Diodori computum		
268	486	73, 3	75, 1	anticipatis 6 annis	
271	483	14, 2	75, 4	" " "	
[Consules C. Iulius Iulus, Q. Fabius Vibulanus II. u. c. 272 omissi propter septem deinceps Fabios Vibulanos]					
273	481	74, 4	76, 1	"	5 "
296	458	80, 3	81, 4	"	" "
[Archon Chaerephanes Ol. 82, 1 deest]					
297	457	80, 4	82, 2	"	6 "
[Consules L. Quinctius Cincinnatus, M. Fabius Vibulanus inserti, et ficti, ut videtur, ex consulibus a. 294, 295, sive ad supple- ndos omissos a. 272, sive per negligentiam]					
298	456	81, 1	82, 4	"	7 "
[Decemviratus tertius deest]					
326	428	88, 1	89, 4	"	" "
[Consules L. Quinctius, A. Sempronius inserti et ficti, ut videtur, ex tribunis militaribus a. 329]					
327	427	88, 2	90, 2	"	8 "
330	424	89, 1	91, 1	"	" "
[Collegia annorum 331—335 omissa]					
336	419	90, 3	91, 2	"	3 "
364	390	97, 3	98, 2	"	" "
[Collegia annorum 360—364 repetita]					
365	389	97, 4	99, 4	"	8 "
379	375	101, 2	103, 2	"	" "
[Interregni quinquennalis anni 380—383 desunt]					

384	370	102, 3	103, 3	anticipatis 4 annis
386	368	103, 1	104, 1	" " "
[Tribuni militares A. Cornelius Cossus II cum collegis u. c. 387 omissi, propter nomina duo, quae eis communia sunt cum a. 386]				
388	366	103, 3	104, 2	" 2 "
[Collegia tribunorum militarium annorum 406 — 409 ita sunt perversa: 106. 407. 408. 409]				
420	334	111, 3	112, 2	" " "
[Dictatoris a. 421 omissus]				
422	332	112, 1	112, 3	" 2 "
[Consules a: 425 u. c. et Hegemon archon hausti lacuna 17, 34]				
[Consules 421 u. c. cum Sosicle archonte non a Diodoro, sed ab recentiori correctore 17, 112 inserti, ad explendam veterem lacunam 17, 84]				
429	325	113, 4	114, 2	" " "
[Dictatoris a. 430 omissus]				
431	322	114, 2	114, 3	" 8 "
[Consules annorum 432, 433, cum Archippo et Neaechmo archontibus omissi in lacuna]				
444	310	117, 3	117, 4	" " "
[Dictatoris a. 445 omissus]				
446	308	118, 1		convenit
696	58	180, 3	180, 1	retardatus duobus annis.?

Cui addit, ut Niebuhrius l. c., praeter Fabium eiusque chronologiam etiam aliam alius eum sequi, certe de anno conditae urbis, quae hanc poneret Ol. 7, 2, non, ut Fabius, 8, 1, [apud Georg. Sync. p. 194, B, Euseb. Chron. 1, 46, p. 210, sive p. 109, 24 huius ed., coll. Fabio apud Dionysium 1, 74, et Georg. Sync. p. 193, C, Solin. c. 1], et regibus tribueret annos 244^a, non, ut Fabius, 240, qua du-

a) Diodorus quot annos regibus Romanis tribuerit parum constat. Nam apud Eusebium post verba huius ed. p. 112, 19,

plici de regum chronologia disseruit p. 130 seqq. Ac vidéri eum praeter numerum illum 244, ea tantum quae de regibus Albanis sunt (p. 110—112 huius ed.), ubi dissensum

posita quae additur tabula regum Romanorum (vel potius Latinorum, sed quos Romanos perhibet Diodorus, et Romam multo ante Romulum, quem tanquam ex ipsa demum Roma de nihilo fictum explodit Niebuhrius vol. 1, p. 231, haud dubie verissime tradit conditam) inde ab Aenea usque ad Amulium, eam etsi ego omisi, tanquam Eusebii ex verbis Diodori quae posui repetitam, tamen quae hanc tabulam sequuntur apud Eusebium:

„Romulus Romam condit regnatque septima olympiade. Igitur ab Aenea ad Romulum anni sunt CDLXVIII [hos annos congruere verbis Diodori, non tabulae proxime ante ea positae ab Eusebio animadvertit iam Maius]. Ab Illo autem capto anni CDXXXI.

A Romulo, qui Romam condidit, hi reges habentur.

- I. Romulus annis XXXVIII.
- II. Numa Pompilius annis XLI.
- III. Tullus Hostilius annis XXX.
- IV. Ancus Marcius annis XXXIII.
- V. Tarquinius annis XXXVII.
- VI. Servilius (sic) annis XLIV.
- VII. Tarquinius Superbus annis XXIV.

Hi septem reges a Romulo extiterunt, eorumque dominatio sublata post annos CCXLIV. Porro ab Illo capto ad Romulum anni CCCXXI; summa igitur est annorum DCLXXV. „ea etsi non ita a Diodoro quasi in tabula fuerunt posita, tamen quum illa praeterire non potuerit, haud dubie ex singulorum apud eum regum historia sunt excerpta, unde post illa addit: „Horum, scilicet a Romulo usque ad Tarquinium, romanorum regum tempora Dionysius quoque halicarnasseus strictim recenset circa primam septimae olympiadis ita scribens etc.“ Quamobrem illa regum Romanorum tabula a me quoque non minus quam Albanorum et Macedonicorum tabulae regum fragmentis poterat inseri, exceptis tamen quae praemittuntur verbis de Roma ab Romulo condita, quod Diodorum supra dictum est negasse. Ceterum iam Maius animadvertit numeros annorum a Troia quidem capta, quales Diodorus ponit etiam 13, 1, 2, inter se congruere, sed neque cum tempore quod apud Diodorum inter captam Troiam et regnum Aeneae interfuisse dicatur trium annorum, neque regum universorum tempora cum annis qui singulis tribuuntur, sed ita esse confusos ut Aethiopen se lavaturum putaret, si inter se vellet conciliare, aliisque id agendum relinqueret. Non

Fabii diserte notavit, quem etiam 7, 3, p. 109, 18 huius ed., ubi *ἐνιοι τῶν συγγραφέων πλανηθέντες ὑπέλαβον*, dici suspicatur Mommsenius p. 148, annot. 287, non ex illo petivisse, cetera vero omnia quae de antiquiori historia Romana habet, ut iam Niebuhrius dixerat, ex Fabio descripsisse. Quem sequutus urbem conditam contulerit in Ol. 8, 1: sed annum liberae reipublicae primum non contulisse in annum ab hoc 240, sive Ol. 68, 1, ut Fabium sequutus Polybius 3, 22, ubi primos consules Brutum et Horatium annis 28 ante Xerxis in Graeciam expeditionem Ol. 75, 1, ergo Ol. 68, 1, ponit, quomodo annum reipublicae 121, quo ad Alliam pugnatum, Ol. 98, 1, positurus fuisset, sed regibus tribuisse annos 244, et reipublicae annum primum posuisse Ol. 69, 1, ut colligatur ex eo quod eiusdem annum 24 ponit Ol. 75, 1. Fabium vero eosdem quos Dionysium Liviumque et consules posuisse et annos numerasse.

Quum autem ipsius Diodori chronologia non solum in rebus Romanis, sed etiam in ceteris saepe sit confusa et vitiosa, et tamen hac sit duce utendum in variorum titulorum Excerptis in ordinem redigendis, ut integri operis quasi imago reconeinetur, sponte intelligitur quam anceps saepe sit hoc singula fragmenta disponendi negotium. Quod qui in usum editionis meae Parisinae a. 1842 suscepit C. Müllerus, non magis ipse singula ausus est praestare quam ego, qui eius in hac editione fere sequutus sum rationem disponendi et in libros dispertiendi tantam fragmentorum misere saepe discernitorum farraginem.

Idem dicendum de oratione et dialecto Diodori in his hominum Byzantinorum eclogis manifesto saepe non minus quam a Photio cum suae aetatis consuetudine permutatis, ut ii maxime probant loci qui bis in duobus sunt titulis conservati. Gravissime hoc in genere depravata sunt quae Hoescheilius ex codice ignoto edidit Excerpta, non ab librario, sed ab ipso eorum auctore eclogario, qui inter alia monstra finxit

constat igitur, ut initio huius dixi annotationis, an Diodorus regibus inde ab Romulo tribuerit annos 244, quum ex annis qui singulis tribuuntur in tabula, ut iam Maius animadvertit, conficiantur 247, nisi uni vel pluribus tres detrahantur.

nomen urbis Siculae Ἐντελλῖνα et Συρακόσων dixit numero singulari. Quae quamvis foeda vitia, tamen propter eius, qua in ceteris usus est, licentiam relinquenda fuerunt, quum revocatur ad Diodori consuetudinem omnis saepe eius oratio fuisset immutanda. Sed etiam ceterae eclogae habent quae quamvis indigna Diodoro, tamen ipsis earum auctoribus fuerunt concedenda, ut ἀντεισησαν fr. lib. 6, 6, p. 144, 21, et alia quaedam huiusmodi. Quo de genere qui multa correxit aut notavit Herwerdenus in Spicilegio Vaticano ipse intellexit se eclogarios saepe potius corrigere quam libentarios, qui certatim corruerunt et discerpserunt Diodori Bibliothecam, omnium quidem historicorum infimi, sed cuius si integrum superesset opus, non minus saepe utile foret historiae instrumentum quam alio in genere sunt Apollodori et Photii magis minusve amplae Bibliothecae.

C. G. HEYNE
DE FONTIBUS ET AUCTORIBUS
HISTORIARUM DIODORI

ET DE EIUS

EX AUCTORUM, QUOS SEQUITUR, FIDE AESTIMANDA.

COMMENTATIONIS ALTERIUS PARS ALTERA.

AD LIBRUM QUINTUM.

[Ex Comment. Soc. Gotting. ad a. 1784. 1785.
vol. VII. p. 99 s.]

In QUINTO LIBRO de *Insulis* inscripto (*Νησιωτική*) c. 2) diversos auctores sequutus est; et quidem primo loco *fabulas Siculas* (c. 1—6) exponit Diodorus, inde de *insulis Aeoliis, et ceteris maris mediterranei insulis* agit (c. 7—18). In his scriptores Siculos ante oculos habuit, *Timaeum* puto et *Philistum*, quos ipse laudat c. 1 et 6, ut tamen de suo multa visu et auditu accepta, dum peregrinaretur in his terris, interponeret: in hac igitur parte *inter gravissimos auctores* Diodorum referendum esse censeo. (Conf. inf. *Commentat.* III.) At quae (c. 19. 20) de insula Libyae obiecta in Oceano interponuntur, commentitia esse manifestum fit, et ex Atlantide Platonis conficta, ex *Posidonio* forte repetita¹⁾. Posidonius

1) Nam ex eo in sequentibus multa hausit, et constat ex Strabone Posidonium in harum insularum narratione credulitatis nota laborasse. Narrationem aliquam de insulis in Oceano

enim Apameensis seu Rhodius Polybii historias libris LII usque ad Pompeii tempora continuaverat; eiusdem liber fuit de Oceano, in quem censuram egit Strabo, (lib. II, p. 150—162.) qui idem ante eum et Polybium occidentalis Europae plagam parum cognitam fuisse profitetur. Hunc utique auctorem sequutus passim est Diodorus in sequentibus, quae de *Britannia* (c. 21—23; de extremo septentrione in Caesaris rebus libro XL egerat, ut intelligo ex III, 38), de *Gallia* (c. 24—32), de *Iberia* (c. 33—37), de *Liguribus* et (c. 40) de *Etruscis* tradit. Sed videndum est de his sigillatim accuratius.

In iis, quae de Britannia avert Diodorus, nonnulla de suo penu attulisse videri debet, patefacta paullo ante a Caesare Romanis insula; etsi *Timaeum* quoque ante oculos habere potuit; id quod in loco, qui sequitur de succino in insula Basilia colligi solito, factum esse certo constat¹⁾, quem Dio-

Atlantico sitis, natam primo ex veterum poetarum figmentis de Solis occidentis et de Noctis domo, hinc de locis inferis, tandem de Insulis Fortunatis et Elysio ad extremum occidentem relegatis, stabilierunt rumores partim a Carthaginensibus (Strab. I, p. 4. 5; III, p. 224. B.) aliisque navigantibus profecti; (ita Sertorius accepto de insulis illis nuntio perfugium in iis parare sibi constituerat; v. Plut. Sertor. c. 8, 9) partim a philosophis, qui, cum nostrum continentem mari circumductum esse nosset, in vasto illo mari Atlantico non minus aliis continentibus locum esse intelligerent: v. Aristot. de Mundo c. 3. Inde fabularum sedem alii in iis locis constituerant, ut Theopompus suam Meropidem ap. Strab. VII, p. 458, C. de qua plura apud Aelian. V. H. III, 18, ubi v. Periz. Nec vero, ne scriptoris diligentissimi fidem elevatum eamus, Theopompus ista suae historiae intulisse putandus, sed erant illa ex libro *Ἰασηνάσιων* hausta.

1) De stanno in insula Micti effosso iam Timaeus mentionem fecerat apud Plin. IV, 17, 30; seu Pytheam Massiliensem nominare Plinius voluit, seu Pytheam exscripsit Timaeus, quod fecit utique in loco de succino seu electro. Plin. XXXVII, s. 11, 1, et IV, 14, 27. De insula Basilia quam diversa sint recentiorum iudicia, notum est. Aliorum opinionibus commemoratis, de Samlandiae littore accipiebat eam Murray Nov. Commentar. T. VI, p. 93, ut taceam quae inde agmen virorum doctorum, qui de septentrione veterum egere, Schoeningius, Schloezerus, Uphagenius, (Parerg. hist. . 479 sqq.) de ea disputavit.

dorus utique ex *Timaeo* exscripsit, qui sua e *Pythea Massiliensi* petierat: ad quem tanquam primum auctorem ista referenda erant, non vero sub Diodori nomine laudanda: adiicit tamen is et tanquam fabulosam refellit narrationem de Eridano et Phaethonte.

De *Gallia* egerant in geographicis *Eratosthenes* et *Artemidorus*, in historicis *Timaeus*, *Polybius* ac *Posidonius*; nam *Ephorus* fabulosa pleraque tradiderat auditu accepta, ut e *Strabone* discere licet. Si ex ceteris coniecturam facere licet, fuit et in his *Posidonius*, quem sequeretur *Diodorus*¹⁾, verum adiecit plura, quae ipse ex Romanis compererat, qui cum *Caesare* in Galliis fuerant. Multa autem narrat de Gallorum moribus, Americanorum ingeniis simillima, neque aliunde nota; non praetermittenda ab iis, qui studium suum in populorum ingeniis et moribus cognoscendis ponunt.

De *Celtiberis*, *Vaccaeis* et *Lusitanis* (c. 33—38) quae a *Diodoro* adscripta sunt, e *Posidonio* petita esse, certa iam est existimatio: nam quae de metallis memorata sunt (c. 37), diserte tribuuntur *Posidonio* auctori a *Strabone*²⁾; hoc idem factum in loco de *Liguribus*³⁾, et in altero de *Etruscis*⁴⁾, de quibus omnino tanquam adhuc florentibus narrat, quae antiquior auctor de antiquioribus temporibus tradere debuit, quibus *Etruscorum* opes adhuc insignes haberentur.

E mari mediterraneo in liberius pelagus traiectu facto, de *insulis Arabiae obiectis* (c. 41—46) narrationem instituit, inque his de *Panchaea* et templo *Iovis Triphylii*: nimis credulus et levis in *Euhemeri* fide amplectenda, quem commen-

1) Quae de nomine *Celtices* praemissa sunt, c. 24, e *Timaeo* petita suspicor, comparato *Parthenio* c. 30 et 29, et *Ety-mol. M.* in *Galatia* a *Wessel.* laudato. Quae de frigore et glacie passim narrantur, parum accurate de tota *Gallia* pronuntiata sunt, uti illa quoque (c. 26), quae de turbinibus ac procellis; quippe quae antiquiores de *Campo* inter *Massiliam* et *Rhodani ostia* tradiderant, in his *Posidonius*; conf. *Strab.* IV, p. 276 sqq.

2) *Strab.* III, p. 217 sq. conf. *Wessel.* ad c. 37, 38.

3) C. 39, ubi conf. *Wess.* collato *Strab.* lib. V, p. 334.

4) C. 40, coll. *Athen.* IV, p. 153, laudato iam a *Wessel.*

titia de iis tradidisse iam antiquiores monuerant¹⁾. Inde redit Diodorus *ad mare Aegaeum*, commemoratque *de insulis*. In his est *Samothrace* (c. 47. 48. 49): de qua primo antiqua fama inter Samothraces ferri solita apponitur, de Ponti Euxini in mare Aegaeum eruptione; tum fabulae de Saone, inde de Dardano et Iasione, et de teletis in insula constitutis: de quibus quam diversa a scriptoribus quamque fabulosa sint tradita, inter viros doctos constat²⁾; videtur autem noster redisse in his ad *Dionysium* suum. *Naxus* (c. 50, 1, 2): de hac *Andriscum*, Naxiacarum rerum scriptorem aut ipsum inspexit, aut alium qui sua inde petierat³⁾. Sequuntur: *Syme* (cap. 53), *Calydna*, *Nisyros*, *Carpathus* (cap. 54). Cum plures essent de insulis libelli, *περίπλων* vel *περιηγίσεων* nomine insigniti, in quibus etiam *Mnaseae Europiaca*, quem Diodorus sequutus sit, exputari sine auctore nequit. Inde (c. 55, 9) *Rhodus*, de qua antiquioribus fabulis expositis ipse ad *Zenonem*, Rhodiacarum rerum scriptorem, provocat, Polybii aequalem⁴⁾, in quo hominem agnoscere licet, communi Graecorum fraude contactum, ut veteres fabulas ad certas opiniones interpretetur et interpolet; uti (c. 57) ductas Rhodo et Athenis colonias in Aegyptum Heliopolin et Sain pronuntiare haud veretur; fluxisse videntur ex eodem fonte, quae de *Chersoneso* insulae obiecta exponit (c. 60—63). Copiosior est in insula *Creta* (c. 64—80), de qua commemoraturus profitetur se *clarissimos rerum Creticarum auctores* sequutum exponere velle; paullo post de Idaeis Dactylis *Ephorum*

1) Strabo VII, p. 459 A. et II, p. 163, laudato Polybio. Add. Plutarch. Is. et Osir. et al. Nihil notius Euhemeri mendacitate hac in re, cum deos quotquot esset e mortalibus factos docere vellet, in *ἱερᾷ ἀναγραφῇ*. Ad eum diserte provocat Diodorus lib. VI, quod inter fragmenta est, ed. Wess. T. II, p. 633, ex Euseb. Praep. Ev. lib. II, 2. Ex Ennio, qui Latine vertit, v. locum Lactantii Inst. I, 11, et alia loca N. D. I, 42, et al. ap. Columnam ad Ennium p. 312 sq.

2) Conf. ad Apollod. p. 737 sq.

3) Intelligas comparatis locis ex c. 50, cum Parthenio c. 19. Cum Andrisco Agasthenes memoratur ab Athen. lib. III, p. 78, C. loco a Wessel. laudato.

4) C. 56 extr., ubi v. Wessel.

*cum aliis excitat; inde fabularum ordinem memorat prorsus ad Euhemeri rationem et doctrinam*¹⁾, nec tamen eius nomen apponit, sub finem autem loci (c. 80) discrete memorat *in tantis scriptorum de rebus dissidiis se sequutum esse eos qui et probabiliora narrent et maiore auctoritate habeantur*; in nonnullis *Epimenidem Theologum*, quod vix genuinum opus esse potuit, in aliis *Dosiadam, et Sosicratem, et Laosthenidam*, scriptores nunc tantum nominibus notos²⁾. Homines tamen valde ineptos fuisse, quosque Diodorus, si ullo iudicii acumine usus fuisset, sequi non debuisset, manifestum sit; non enim mythos antiquos aut famam veterem exponunt, sed Sophistarum commenta, qui rerum origines Cretensibus assignare, vitaeque instituta, inventa, artes ad Dactylos Idaeos, Curetes, Titanes referrent, simulque alteram hypothesis adhiberent, qua e mortalibus dii facti esse ferebantur. Plurima in his ex Euhemeri somniis ducta esse fastidiose doceri posset³⁾. Tandem c. 81. 82, *Lesbi et Tenedi* origines subiicit Diodorus: inque his librum *quintum* absolvit.

Qui sequebatur **SEXTUS**, reliquas Graecorum fabulas ex temporibus ante bellum Troianum complexus erat⁴⁾. Plura de diis in eo, quae cum *Euhemeri* opinione convenirent, exposita fuisse ex fragmentis intelligitur⁵⁾. Subiecerat iis fabulas secundum Homerum, Hesiodum et Orpheum, nec tamen ne in his quidem ab instituto discesserat, quin mythos, poeticos quoque, in historias mutaret: uti e fragm. III apparet, Xanthum et Balium, Achillis equos, ipsi Titanas fuisse.

1) Conf. c. 46, et sup. de Panchaia.

2) Vid. de iis Meurs. in Creta, nec plura Wessel. afferre potuit.

3) V. c. de Cerere, c. 69, coll. I, 29. Vidit quoque vir doctissimus, L. B. de Sainte Croix, nuper in *Recherches sur les Mystères* p. 80, 517. Brevitatem equidem in his sequutus sum, quoniam me de rebus notis agere memineram.

4) Diodor. I, 4: *Τῶν γὰρ βίβλων ἡμῖν ἕξ αἱ πρῶται περιέχουσι τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις καὶ μυθολογίας· καὶ τούτων αἱ μὲν προηγούμεναι τρεῖς τὰς βαρβαρικὰς, αἱ δὲ ἕξῃς σχεδὸν τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας.*

5) Fragm. n. 1. Spectabant ad lib. VI Exc. de Virt. et Vit. p. 545, 546, 37 ed. Wess. et Fragm. n. I—V, non vero quae

Inde LIBRO SEPTIMO usque ad *librum decimum septimum* res inde ab excidio Troiae ad Alexandri interitum erant descriptae¹⁾, e quibus *liber VII. VIII. IX. X.* periere. Deducta in his fuit historia usque ad Olymp. LXXV, 1, qua Xerxis traiectus in Graeciam factus est: a quo *liber XI* initium habet. A Troiae excidio usque ad Olymp. VII, 2, qua Roma fuit condita, ut quidem Diodorus calculos ponit cum Polybio, anni exierant plus quam CCCCXXX. Scilicet Diodorus Apollodorum Atheniensem sequutus a Troia eversa ad Olympiadem primam annos computaverat CCCCX (v. lib. I, 5), his si adiiciantur anni Olympiadum LXXIV, interiire Diodori historiae annorum IOCCV, quanta iactura! cum ea in plerisque rebus nullo modo resarciri possit. Multo aequiore animo ferri potuisset iactura librorum XI et sequentium, cum illarum rerum alii auctores extent iique gravissimi. *Ephorum*, quem omnino fortunae iniquitas nobis invidit, alia sors adversa oppressit in hoc, quod ne ea quidem ad nos pervenere, quae Diodorus ex eo descriperat. Quae in libris VII—X comprehensa fuerant, sequentia fuisse apparet:

Initium LIBRI VII factum a bello Troiano satis constat. Persequutus inde erat reditum Achivorum, errores novasque ab iis captas sedes; inde Heraclidarum ingressum in Peloponnesum octuagesimo a Troia capta anno factum. Fuere in his plura rerum argumenta, ad quae aliis in locis provocat, v. c. de Thessalia, ut IV, 55, intelligitur. Ad haec tempora spectat fragmentum ex Syncello (Wess. p. 635, VI), de Corinthi a Doriensibus occupatae originibus²⁾. Ad paullo superiora tempora spectabat fragmentum ex Ulpiano ad Demosthenem de Munychio (ibid. p. 636, VII).^a Laudatur in eo *Hellanicus*, quem adeo in his ante oculos habuit; in rebus Doriensium autem *Ephorum*, qui ab Heraclidarum reditu (ita vulgo aiunt *κάθοδον*), historias suas exorsus erat (IV, 1. XVI, 76). De

ibi seqq. Omnino Excerpta et Fragmenta parum diligenter disposita esse e seqq. apparebit. [V. his addita sub finem.]

1) Diod. l. c. *ἐν δὲ ταῖς μετὰ ταῦτα ἔνδεκα τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν κοινὰς πράξεις ἀναγεγράφαμεν, ἕως τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς.*

2) Item de Carano p. 637, IX.

a) [Sed hoc est Diodori Periegetae.]

coloniis e Graecia in diversas terras ductis diligenter actum esse, dubitare non licet¹⁾. *Romae conditae* et originum gentis ab Aenea ductarum in fragmentis superest memoria: locus apud Syncellum exstat libro Diodori *septimo* laudato: ut necesse sit in rebus Aeneae hac de re actum esse²⁾. De rebus *Spartanorum* supersunt narrationum vestigia in Excerptis (de Virt. et Vit. p. 547); de *Lycurgo*³⁾; de *belli Messeniaci* primi caussis. Ex narratione bellorum Messeniacorum superest nobile fragmentum de *Cleonni* et *Aristomene* (p. 637, X), quod spectat ad an. ante C. N. 730, Ol. XII, 3, quo Euphaes, Messeniorum rex, caesus. Omitto alia: sed de *Solone* diligenter egerat (v. p. 551), simulque de *VII Sapientibus* Graeciae (p. 551, 552), de *Pythagora* et *Pythagoreis* (p. 554, 5, 6).

1) Supersunt loci de Syracusis, qui ad earum primordia spectant, p. 548, 549; de Sybaritis p. 549. 550.

2) Ad eundem locum spectabat Excerptum de *Aenea* p. 636, de Virt. et Vit. *ὅτι Αλκείας* etc. Ex rebus *regum Albanorum* est Excerptum p. 546 extr. de Romulo Silvio. Ex *Romana* autem *historia* plura occurrunt: Exc. de *Romulo et Remo* p. 547, de *Numa* p. 549, de *L. Tarquinio* p. 551, de *Servio Tullio* p. 553, de *altero Tarquinio* Roma expulso p. 558. In Exc. de Legat. p. 618. de *Tullo Hostilio*. Ex eod. loco sunt, quae Tzetzta attigit. (p. 642, XXV.) Ex commentariis Romanorum publicis res Romanas repetitas a se esse affirmat Diodor. initio operis c. 5: *Διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ (Ρωμαίοις) πολλὴν ἐμπειρίαν τῆς Ῥωμαίων διαλέκτου περιπεποιημένοι, πάσας τὰς τῆς ἡγεμονίας ταύτης πράξεις ἀκριβῶς ἀνελάβομεν ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ὑπομνημάτων ἐκ πολλῶν χρόνων τετηρημένων.* Non satis perspicuum est quinam hi *commentarii a multis temporibus adservati* esse possint. Acta publica vix bene intelligas: si fastos et anales Pontificum; hos utique non inspexit ipse, sed auctores Romanos, qui eos consuluerant.

3) Mirari licet, quod in Excerptis huic *ἀποσπασματίῳ* praemittitur aliud de Cumae in Italia tyranno, Malaco, qui Aristodemus fuit, *μαλακῶς* dictus: vixit ille sub Tarquinii exsulantis tempora, circa U. C. 248, ante C. N. 506. Atqui Lycurgi aetas ad a. ante C. N. 885 refertur. Scilicet adscripserat ista Diodorus eo loco, quo de Cumae originibus egerat, quae ad a. ante C. N. 1044 spectant. Morem autem hunc sequutus est noster, ut sub urbium initia brevi enarratione fata earum exponeret: sic in Corinthi, Sybaris, Cyrenarum originibus (p. 550).

In iis quae de *Cyro* et *Astyage*, tum de *Croeso* (Exc. p. 552, 3), de *Cambyse* (p. 556, 6 et 619, II), narraverat, Ctesiam ei cum Herodoto auctorem fuisse nullus dubito: docentque hoc idem fragmenta in Exc. de Virt. p. 552, 3. Quae vero imprimis intercidisse doleo, sunt *Siciliae res*, quas ille, utpote Siculus, accuratius persecutus esse videtur¹⁾, tum *Carthaginis origines*²⁾. Liber DECIMUS in primordiis regni *Xerxis* eiusque apparatu belli adversus Graecos suscipiendi, tum in Graecorum conventu ad Corinthum habito substiterat. Quae inde gesta sunt, libro XI et sequentibus tradita, unde hausta fuerint, *tertia Commentatione* persequar.

COMMENTATIO TERTIA

AC

POSTREMA

AD LIBROS XI—XL.

[Ex Comment. Soc. Gotting. ad a. 1785. vol. VII. p. 107 s.]

Etsi Diodori libri, inde ab undecimo servati, in historiis versantur magis notis et multorum scriptorum opera tractatis, non tamen expeditior est quaestio illa, quam mihi extricandam sumseram, de auctoribus, quos ille expresserit. Sunt enim in plerisque vestigia aut nulla aut satis obscura, et in paucis ultra probabilitatem satis validam licet progredi. Postest tamen omnino de uno et altero duce, quem ille adhibue-

1) Sunt ex iis pauca p. 558, de Hippocrate Gelae tyranno et Therone.

2) In his saltem Timaeum exscribere potuit; nam in eo is locus occurrebat, ut ex Excerptis Codicis Madritad calcem Polyaei a Tychseno communicatis didici: *Θειοσσά ταύτην φησὶ Τίμαιος κατὰ μὲν τὴν Φοινίκων γλώσσαν Ἐλισσαν καλεῖσθαι, ἀδελφὴν δὲ εἶναι Πυγμαλίωνος τοῦ Τυρίων βασιλέως, ἀφ' ἧς φασὶ τὴν Καρχηδόνα τὴν ἐν Λιβύῃ κτισθῆναι etc.*

rit, fide interposita pronuntiari: quandoquidem ipse scriptores nonnullos sub finem rerum traditarum excitat; unde iucunda illa et ad animum grata oritur persuasio ex multis perditis scriptoribus nos habere particulas servatos in Diodoro, quae eorum, quae periire, desiderium levare possint.

Et in rebus quidem Graeciae *Ephorum* ab eo maxime excerptum esse satis persuasum habeo. Nam commemorat eum sub annum Olymp. CIX, 4 (ante C. N. 341. fuit is Philippi R. Macedonum vigesimus, quo Perinthus ab eo obsidebatur), in quo eius Historiae, res a Graecis et Barbaris inde ab Heraclidarum reditu per DCCL annorum decursum gestas complectae¹⁾, substituerant; opus erat per XXX volumina distributum, quod periisse si aegre ferendum est, gratiam habebimus Diodoro, qui fidem eius sequutus permulta ex eo servasse putandus est; imitatus ipsum etiam in hoc, quod Ephorus fecisse narratur, ut singulis libris proemium praefigeret; nec non in dispositione rerum narratarum, quam in Ephoro commendat (lib. V pr.), quod libros per populorum historias, adeoque ad distinctas operis partes, dispescuerat. Fides huius scriptoris haud dubie in diversis operis partibus diversi momenti esse debuit; et inique de eo iudicatum est universe ex una vel altera parte aut loco. Nam in recentissimis historiis ea tradidisse censendus est, quae ipse viderat vel audierat; antiqua vero ex aliis scriptoribus, comparatione et iudicio facto, composuisse. Fabulose eum multa de Nilo et Aegypto nec non de Iberia tradidisse, ipse Diodorus monet (lib. I, 37—39); nec hoc mirari licet, siquidem ea loca ipse non adierat. Historiam suam a valde remota aetate, etsi antiquissimis temporibus mythicis exclusis, exorsus erat²⁾: quid mirum, si fabulose tradita apposuerat? Eum se sequi diserte ait Diodorus (XII, 41) in causis belli Peloponnesiaci exponendis (inde

1) *Ἱστορία ἢ κοινὰ πράξεις τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων.* Diod. XVI, 76, IV pr. Ceterum me in hoc et aliis scriptoribus Vossii, Ionsii aliorumque operam consuluisse facile per se intelligitur.

2) Anni illi 750 assurgunt ad annum ante C. N. 1091, ad eoque 13 annis serius quam nos vulgo Heraclidarum reditum, quem anno 1104 assignamus, collocare in tabulis solemus.

a cap. 38): eundem laudat (XIII, 41) ad Ol. XCII, 2, de classe Lacedaemoniorum sub Mindaro gravi tempestate ad montem Atho afflictā; et in dissensu de Iasonis tyranni Pheraei morte, XV, 60. Alcibiadis mortem ex eius libro XVII exponit (XIV, 11.) Loca ex eo notata passim sunt ad Diodorum a gravissimo interprete Wesselingio, ut ad lib. XI, 60.

Continuaverat Ephori historias et Graecorum barbarorumque gesta¹⁾ inde ab Olymp. CX usque ad Philippi mortem (Ol. CXI, 1), adeoque res fere VI annorum exposuerat *Diyllos* Atheniensis (lib. XVI, 76), alteram suarum historiarum partem inde exorsus; nam in priore paullo altius, et inde ab origine belli sacri ac sacrilegio Delphico (Ol. CVI, 2), narrationem exorsus erat, ut adeo XII anni praeter illos sex accessissent, utque ille Callisthenis historias, de quibus postea dicitur, continuasse videri posset. Erat opus XXVI libris comprehensum²⁾: quod continuavit, Diodoro nostro teste (Ecl. XXI, 5), *Psaon* Plataeensis libris XXX. e quo tamen nihil aliunde constat, nisi quod Dionysius Halic. (*de composit. verb.* p. 9) eum inter scriptores refert propter socordiam orationis vulgo neglectos. Verum bellum sacrum, ab Ephoro praetermissum, praeterea eius filius, *Demophilus*, novo opere pertexuerat, exordio facto a templo Delphico per Philomelum Phocensem occupato direptoque, adeoque ab Ol. CVI, 2, usque ad Ol. CVIII, 3, quo bellum illud Philippi opera fuit finitum (lib. XVI,

1) Τὰς κοινὰς Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων πράξεις.

2) Diodor. XVI, 14, ubi v. Wessel. qui post Vossium H. Gr. III, c. VII, p. 173, laudat Athenaei locum XIII, p. 593, F. de Demetrio Phalereo, ubi advocatur *Diyllos*, cui loco in promptu quidem esset medela; si ex altero Diogenis Laertii loco, quo idem memoratur, lib. V, 76, reponeretur *Δίδυμος* (v. ad e. l. Casaub.); verum superest alter locus lib. IV, 14. p. 155, A. ubi de Cassandro ἐν τῇ ἐνάτῃ τῶν ἱστοριῶν actum dicitur: quae quomodo in illo opere, quod non ultra Philippi mortem processit, occurrere potuerint, non assequor: nisi obiter ex serioribus annis praecepta ea et inserta fuere. Facit tamen novam difficultatem, quod in Ecl. Diodori libri XXI, 5, idem *Diyllos* in Agathoclis rebus memoratur Ol. 118, 4; 119, 1. An dicendus est praeter duas illas partes tertiam et plures adiecisse operi, idque adeo continuasse? De *Diyllo* qui scripsere, laudantur a Burmanno in add. ad Vales. Emendatt. p. 228.

14). Probabile itaque fit Diodorum etiam hunc scriptorem quin inspiceret haud commisisse.

In superioribus temporibus adhibuisse videtur *Callisthenem*, discipulum Aristotelis, Alexandri comitem, rerumque ab eo gestarum scriptorem arrogantia sua ac pervicacia in regem notabilem; scripserat *res Graecorum*¹⁾ inde ab Antalcidae pace Ol. XCVIII, 2, usque ad sacrilegium Delphicum et belli sacri initia Ol. CVI, 2, spatium XXX annorum X libris complexus²⁾; substiteratque adeo in illo tempore, a quo Diylus exorsus est. Callisthenem adeo per librum XV et XVI passim exscripsisse dicendus Diodorus.

Verum redeundum est ad antiquiores. *Herodotum* in Medicis quousque sequutus sit, non nisi ex Xerxis expeditione in Graeciam facta, quae libro XI exposita est a Diodoro, cum superiora perierint, iudicare licet: in his autem plerumque eum deseruisse et diversa tradentes praetulisse Diodorus videtur; etsi Herodoti meminit anno Ol. LXXV, 2, quo anno, pugna navali ad Mycalen facta, cum opus suum finisse notat. In Persicis Ctesiam sequi maluit, ut iam superiore Commentatione observatum; sic de Xerxis nece lib. XI, 69, Dionysium Milesium, quem in antiquis mythis secutus erat (v. Commentat. II, Vol. I, p. LXXXIX huius ed.), forte et in rebus post Darium gestis adhibuerat.

Thucydidem haud dubie consuluit Diodorus: nam initium eius historiae inde ab Olymp. LXXXVII, 1, cum anno belli XXII abruptae, ipse annotavit (XII, 37. XIII, 42); attamen ab eius narratione plerumque recedit (ut XI, 57, ubi v. *Wessel.* 70. XII, 41, hoc ultimo quidem loco Ephoro praelato.) *Xenophontem* non fuisse praeteritum a Diodoro, cum hoc declarat, quod eius et historiae ab ipso scriptae aliquoties meminit (XIII, 42. XV, 76 f. 89 f.), tum nonnulla ad eius fidem narrata.^a

1) Τὰ Ἑλληνικά s. τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ἱστορία.

2) Diod. XIV, extr. XVI, 13. Antiquas historias prorsus non attigerat: ut IV pr. Ut ea, quae ad consilium meum non spectant, de scriptoribus commemorem, expectari non potest. De Theopompo tamen docte nonnulla Valckenar. apposuerat in Oratt. p. 235. 256. 261.

a) [Immo neutrum Diodorus ne inspexit quidem.]

Laudat quoque *Theopompum*, Chium, historicum summum, fide, diligentia, arte et oratione probatissimum: qui in eo anno, in quo Thucydides substiterat, cum Xenophonte *historiarum suarum*¹⁾ exordium fecerat; novissima belli Peloponnesiaci in iis complexus. Verum Xenophon XLVIII annos persequutus erat, Theopompus non nisi XVII, usque ad proelium navale ad Cnidum Ol. XCVI, 3, libris XII, (Diod. XIII, 42. XIV, 84). Eius adeo vestigia in Diodori lib. XIII. XIV. XV. superesse non dubito²⁾. Eiusdem Theopompi alterum fuit opus, *Philippi res gestae*³⁾, Macedonum regis, libris LVIII (Diod. XVI, 3), initio ab Olymp. CV, 1, facta, paullo post regni exordia natis cum Atheniensibus dissidiis. Hunc Diodorus

1) *Ἱστορίαι Ἑλληνικαί* vel *Ἑλληνικὴ ἱστορία*. V. praeclarum de Theopompo iudicium Dionysii Halic. in Epist. ad Cn. Pompei. p. 211.

2) Addidi librum XV, etsi res ultra Olymp. 96, 3, progredientes complexum: in hoc enim vestigia Theopompi deprehendo in rebus Euagorae, regis Cypri, quas expositas esse a Theopompo libro XII rerum Philippicarum memorat Photius Cod. 176, monens idem librum illum a Menophane pro perduto habitum fuisse, (praeter lib. VI, VII, IX, XX, XXX, iam pridem desideratos). At ea, quae illo libro comprehensa fuere, ad annum Ol. 98, 3, spectant, nec ullo modo in Philippicis locum habuisse videntur. Difficultatem vidit Wesseling. ad Diod. p. 573, n. 37. Mihi satis liquet Photium librum XII et ultimum *historiarum Graecarum* manibus tractasse; nam in hos poterant a Theopompo per digressionem illa omnia, quae de Acori et Euagora ex eo libro laudantur, interponi vel operi adiici in narratione pugnae ad Cyprum. Digressionibus autem Theopompum mirifice indulgisse satis constat. Inseruerat quoque Sicula operi suo Theopompus, (Diod. XVI, 71.) de quibus paullo post agam. Attigerat adeo Aegyptia et fabulas de Nilo, ut iam in Commentat. I vidimus ex Diod. I, 37. In Macedonicis origines gentis haud intactas reliquerat, ut e loco de Carano patet in fragm. Diod. IX.

3) *Τὰ Φιλιππικὰ*, vel *τῶν περὶ Φίλιππον ἱστοριῶν βιβλία νῆ'* et XVI, 71, *ἢ τῶν Φιλιππικῶν ἱστορία*. Quod apud Dionysium Halic. post alia, quae in eo laudantur, subiicitur p. 212, I, 28, *τελευταῖον ἐστὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ χαρακτηρικώτατον*, (sc. quod consilia et virtutes ac vitia eorum, quorum res gestas exposuerat, adiecit) male in versione, etiam a Gedoyno (*Hist. de l'Acad. des Inscript. T. XVI, Mem. p. 244*) de extrema operis parte accipitur; immo vero, est res in eo maxime insignis.

manifeste expressit in iis, quae de Philippo bellisque, quae cum Graecis ab eo gesta sunt, exposuit, per totum libr. XVI. Declaratum id quoque per fragmenta passim a Wesselingio laudata et comparata. Ad quem annum Philippica descendere, nusquam memoratum reperio; probabile tamen sit ante Philippi mortem Ol. CXI, 1, non defecisse¹⁾; ipse utique vixit sub Alexandro.

Nec tamen uno Theopompo duce contentus, *Duridem Samium*, Ciceronis iudicio, *hominem in historia diligentem*, quoque adhibuit in iis quae Philippi aetate evenere. Nam eum historiarum suarum *de rebus Graecorum gestis*²⁾ exordium inde a morte Iasonis tyranni Pheraei, et Amyntae, Macedonum regis, adeoque ab a. III Olymp. CII fecisse, diserte ipse notavit lib. XV, 61. * Cum eiusdem Duridis *historiae Macedoniae* commemorentur, dubitatum est unumne an diversum hoc fuerit opus³⁾. Mihi probabile sit idem opus, ut tot alias veterum scriptorum historias, in duas, forte in plures, partes divisum fuisse; nam quod apud Athenaeum tanquam diversum opus de rebus Agathoclis laudatur, ad eadem tempora spectat, quae in altero opere persecutus erat. Quicquid est, Diodorus suo ipse iudicio prodit in sequentibus annis, adeoque inde a libro XV, Duridem ipsi ante manus oculosque positum fuisse. Vixerat ille Ptolemaei Philadelphi aetate.

Alios quoque consuluit; inprimis *Anaximenem* Lampsacenum, Platonis et Aristotelis aequalem (lib. XV, 76), et inter Alexandri comites habitum, cuius quoque res gestas perscripserat; sed fuerant eiusdem *historiae Graecae antiquiores*⁴⁾,

1) Laudantur ea ex eius libro XLIII, quae ad Olymp. CIX, 2, spectant: et processerat opus usque ad libros LVIII. Conf. Ions. de script. hist. philos. I, 3. Utrumque opus historicum ad 60,000 versus processisse, e prisco scribendi more Photius testatur.

2) Τῆς τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορίας.

3) Voss. H. Gr. I, 15. Wessel. ad Diod. l. c. p. 50. Magnum volumen fuisse ex eo intelligas quod Athenaeus Macedoniae historiarum librum XXII excitat. Complexum esse res quoque barbarorum exinde colligo, quod Romanorum pugna ex eo commemorata occurrit in Ecl. lib. XXI, 6.

4) Αἱ πρῶται ἱστορίαι ap. Athen. at Diod. XV, 89, τὴν πρώτην (ἱστορίαν) τῶν Ἑλληνικῶν dixit.

quas inde a deorum ortu et generis humani primordiis exorsus ad pugnam apud Mantineam et Epaminondae mortem deduxerat, universas prope Graecorum et Barbarorum res gestas XVII voluminibus complexus. Ad Olymp. CIV, 2, adeo processerat opus illud (cui mox ille Philippi et Alexandri res gestas subiecerat), et credere licet, ut in prioribus libris, quibus mythi Graecorum expositi sunt, ita in servatis Diodori libris XI. XII. XIII. XIV. XV. Graecarum rerum multas passim narrationes ex eo haustas esse.

Ad annum tertium ab eo, in quo Anaximenes substiterat, hoc est, ad Olymp. CIV, prodixerant *historias suas rerum Graecarum*¹⁾ duo scriptores Boeoti alias parum noti, *Dionysodorus* et *Anaxis* (lib. XV extr.), consulti et ipsi haud dubie ab eo in rebus maxime Thebanis.

Sequuntur Alexandri M. et successorum (*διαδόχων*, quos vocant), tempora: in quibus quos auctores sequutus sit, diserte nusquam professus est. Ipse ex iis scriptoribus *Hieronymum Cardianum*, Eumenis popularem et familiarem, tanquam scriptorem rerum, *quae a successoribus Alexandri gestae erant*²⁾, aliquoties memoravit, sed modo in legatione facta (lib. XVIII, 42 et 50), modo inter captivos ad Antigonom adductos (XIX, 44), tandem ut procuratorem regionis ad lacum Asphaltiten (c. 100). Dubitari vix potest quin eundem scriptorem libris XVIII et XIX in consilium adhibuerit. Verum longe maximam rerum narratarum partem e *Clitarcho* petiisse videtur, quem ipse alio loco (lib. II, 7 de murorum *Babylonis ambitu*) inter eos memorat, qui cum Alexandro in Asiam traiecerunt; homo fuit levitate et tumore orationis a multis³⁾ explosus; quem tamen a nostro spretum non fuisse, cum aliis locis, quos Wesselingius annotavit, tum inprimis notabili illo de anthredone loco (lib. XVII, 75, *ubi v. Wessel.*) apparet; nec aliter censuit vir doctissimus de sancta Cruce⁴⁾.

1) Τῶν Ἑλληνικῶν ἱστορίων. 2) Αἱ διαδόχων ἱστορίαι.

3) Quinctil. X, 1, 75: *Clitarchi probatur ingenium, infamatur fides*: nam de nostro scriptore agi ne dubites, ut nec ap. Longin. 2. 3.

4) *Le Baron de Sainte Croix, Examen critique des anciens Historiens d'Alexander le Grand* p. 33.

Marsyae obiter mentionem facit tanquam rerum Macedonicarum scriptoris inter duces Demetrii in pugna navali adversus Ptolemaeum Olymp. CXVIII, 2 (lib. XX, 50). Fuisse eum antiquiorem Marsyam, Pellaeum, dubitari nequit (v. *Wessel. nota ad e. l.*); scripserat is, praeter librum *de Alexandri institutione*, libros X rerum Macedonicarum, qui, initio a Carano facti, usque ad ingressum Alexandri in Syriam erant perducti. Quandoquidem scriptor hic Diodoro innotuit, probabile fit illum nec neglectum ab eo fuisse.

In Graecis historiis post superiores adhibuisse videtur *Menodotum Perinthium*, qui *res Graecas* libris XV perscripserat¹⁾; a quo anno ille exorsus sit, non constat; periit enim omnis eius scriptoris memoria; exierat tamen eius historia post belli Punici II initia²⁾. Debit adeo ille persequi res a regibus Macedonum, maxime ab Antigono et Philippo gestas, tum Achaeorum foedus et bella, Arati consilia adversus Philippum, usque ad illud tempus, quo rex Macedonum consilia cum Annibale adversus Romanos iniit. Verum periire haec omnia una cum Diodori libris, in quibus haec exposita fuere. *Apollodorum* Atheniensem in temporum notatione passim adhibuit, consulto eius opere chronicorum, ut lib. I, 5, XIII, 103 et 108³⁾.

In *rebus Siculis*, in quibus eum inter principes, quos abemus, scriptores referendum esse iam alias significavi, scriptorem adhibuit non unum, imprimis tamen Timaeum cum Ephoro; etsi laudavit alios quoque, quos statim recensebo. Antiquior ceteris scriptor fuit *Antiochus* Syracusanus, quem a Cocalo, rege Sicanorum, orsum, usque ad Olymp. XCVIII, 1, adeoque ad media Dionysii senioris tempora processisse, ipse observat Diodorus (lib. XII, 71 f.)⁴⁾; quae vero illa sint, quae ex eo ille hauserit, assequi non licet. Post hunc primo loco

1) Ecl. lib. XXVI, s. 3, *ἐλληνικαὶ πραγματεῖαι*.

2) Ante C. N. 218, Ol. 140, 3; etsi in Eclogis Diodori paullo post de magno illo terrae tremore memoratur, quo Rhodus concussa fuit ante C. N. 229, Ol. 135, 4. Verum multae causae confusorum temporum in his Eclogis esse possunt.

3) V. not. ad Apollod. T. III, fragm. p. 1084. 1089.

4) Egit de eo docte Vossius de H. Gr. IV, 7.

is, qui aetate, prudentia civili et dictionis brevitate, ceteros anteibat, *Philistus* Syracusanus est commemorandus: eius *historiae Siculae*¹⁾, in duas partes divisae, altera septem libris plus quam octingentos annos complexa, ad Olymp. XCIII, 3, ante C. N. 348, ad captumque Agrigentum deducta, exordium ducere debuit a Troia capta²⁾; altera inde, ubi prior pars substiterat, exorsa libris quatuor res Dionysii senioris persequuta erat (lib. XIII, 103; add. 91). Praeterea opus singulare, de quo alii silent, memorat, quod libris duobus *res Dionysii iunioris*, cui ipse inter amicos fuit, per quinque annos complexum erat (XV, 89). Cum autem illud in Olymp. CIV, 2, ante C. N. 363, desierit, adeoque ab Ol. CIII, 1, initium duxerit, quo Dionysius senior obierat, et ad cuius mortem superius opus deductum fuisse probabile fit, non nisi primos annos filii exponere illud potuit³⁾. Quicquid itaque inde ab antiquissimis aetatibus, ut lib. V pr. tum inde a lib. XI, 76 sqq. de Siculis rebus narratum est, e Philisti priore opere potest magnam partem esse profectum: at totus ille regnare putandus in rebus Dionysiorum libb. XIII. XIV. XV.

Exceperat Philistum *Athanas* Syracusanus, res Dionis libris XIII persequutus inde ab Olymp. CIV, 3. Debuit itaque illud descendere usque ad Olymp. CVI, 3, ut adeo res annorum fere novem (inde ab a. ante C. N. 362, ad an. 354, comprehenderet): idem praemiserat uno libro historiam a Philisto intactam relictam VII annorum⁴⁾. Hunc igitur Diodorus inde ab lib. XVI, 5, ante oculos habuisse videri debet.

1) *Σικελικῶν συντάξεις δύο.*

2) Nam si ad annum 348 plus quam octingentos addideris, haud longe abfuersis a Troia capta ante C. N. a. 1184.

3) Ceterum ex his videor mihi rationem reddere posse diversitatis numeri apud Suidam, qui res Siculas libris XI et Dionysii historias libris VI comprehensas narrat; admodum oscitanter; nam priore numero utraque pars VII et IV librorum, altero secunda pars cum Dionysii iun. historia in unum collecta fuit.

4) Sic Diod. XV, 94, ut adeo hic in computum non retulerit libros illos duo de Dionysii iunioris rebus; sed tantum maius illud opus historicum Philisti, quod in Dionysii senioris morte exierat, Ol. CIII, 1, ante C. N. 368, a quo annus septimus CIV, 3, 362.

Ephorum in rebus Siculis ipse excitat nomine apposito. In escensu Hannibalis Ol. XCII, 4, in Sicilia facto, Ephorum cum Timaeo contendit (lib. XIII, 54, 60), et iterum sub Ol. XCIII, 3, (XIII, 80,) et Ol. XCVI, 1, (XIV, 54,) ubique de copiarum Carthaginiensium numero diversis modis ab utroque prodito. Porro *Theopompum* Chium in Philippicis tres libros XLI. II. III, rebus Siculis exponendis impendisse ipse Diodorus indicat; complexos autem eos esse spatium L annorum inde a Dionysii senioris dominatu usque ad exilium Dionysii iunioris¹⁾. Manifestum inde fit in libris XIII. XIV. XV. XVI, quoties res Siculae exponuntur, ex Theopompo nos nonnulla seu fragmenta seu ex eo adumbrata aut hausta tenere.

Etiam *Diyllum* Atheniensem res Siculas attigisse ipse monet Diodorus (XVI, 14), ut adeo nec hunc praeteriisse quin inspiceret videatur. Est quoque *Hermias Methymnaeus*, adeoque extra Siciliam natus, quem memoravit Diodorus (lib. XV, 37), res Siculas X, vel, ut alii dispescebant opus, XII libris persequutum usque ad Olymp. CI, 1, adeoque octo annos ante mortem Dionysii senioris. Quid ex hoc scriptore profecerit Diodorus non constat. Alium externum hominem in rebus Siculis testem advocat Diodorus eorum, quae de cella Gelliae, opulenti civis Agrigentini, memorata sunt, *Polycletum* Larissaeum, *historiarum* auctorem. incertae aetatis²⁾.

Excitat post hos in temporibus insequentis Diodorus scriptores Siculos in rebus Agathoclis *Calliam* et *Antandrum*. Agathocles rex Syracusarum pronuntiatus fuit Olymp. CXV, 4, et regnum tenuit usque ad Ol. CXXII, 4, annis ante C. N. 317 ad

1) Diod. XVI, 71. Deiectus tyrannide Dionysius iunior Olymp. 109, 2, anno ante C. N. 343. Anni L retro computati procedunt ad annum 393, Ol. 96, 4, quo Dionysius senior partim cum Imilcone, Carthaginiensium duce, partim cum Rheginis conflixit; ad tyrannidis initia assurgunt usque ad Olymp. 93, 3, 4, ante C. N. 405. Aut igitur numerus in Diodoro corruptus est, ut pro L legendum sit LX, aut ad hunc annum Ol. 96, 4, libri forte initio facto, aut ex rerum narratarum dispositione, Siculas res ab alto repetitas uno contextu exposuerat: etsi nonnulla ex Siciliae historiis etiam in superioribus libris attigerat.

2) Diod. XIII, 83, ubi v. Wess. post Vossium de Hist. Gr.

289. *Callias* quidem Syracusanus libris XXIII res Agathoclis perscripserat (*Ecl. libri XXI, 12, et Excerpt. Vales. p. 561*), obiurgatus ille a Diodoro, quod tyranno mirifice adulatus erat. *Antander* Agathoclis erat frater, et ipse historias condiderat; aliunde vix notus. (v. *ibid.*) *Philinum* Agrigentinum in exponenda expugnatione Agrigenti a Romanis facta (belli Punicum I a. 3, ante C. N. 262, Olymp. CXXIX, 3), excitavit (*Exc. lib. XXIII, 8*), et iterum (*Ecl. XXIV, 3*) de proelio navali inter Poenos et Romanos facto, quo Poeni victi pacem petiere (ante C. N. 242). Scripserat ille bellum inter Poenos et Romanos in Sicilia gestum, hoc est bellum Punicum I a Romanis dictum; nam eum ad seriora processisse nusquam apparet. Si Fabio, quod Polyb. I, 14, 15, iudicat, contraria narravit, non iniuria id fecisse videri potest; nam Fabius studebat suis; uti Philinus iudice Polybio non minus iis adversabatur. Si personato Plutarcho in *Parallelis* pr. credendum, narrationem de L. Glaucone ex *Aristide Milesio* (*ἐν πρώτῃ Σικελικῶν*) acceperat Diodorus (nam is est *Διονύσιος ὁ Σικελιώτης*).

Verum nullum forte alium scriptorem in Siculis, ut nec minus in aliis historiis, studiosius adhibuisse videri potest, quam *Timaeum* Tauromenitam, qui post Agathoclem et sub Ptolemaeo Philadelpho vixit, auctor magni operis historici, cuius plures ac diversae fuere partes, alia de rebus Graecis, de Siculis, alia; seiuncta erat alia de Pyrrhi bello in Italia et Sicilia gesto, alia de Agathocle, in quem, quippe a quo insula fugatus fuerat, nimis iniquus fuisse ab ipso Diodoro arguitur, (*Exc. lib. XXI Vales. p. 560 Wess.*) quemadmodum eius maledicentia a multis fuit notata¹⁾: et a Diodoro lib. V pr. ubi tamen eum laudat inprimis propter diligentiam in temporibus notandis et variarum rerum doctrinam. In ipsis historiis Siculis passim Diodorus ad eum provocat²⁾, interdum cum

1) In iis, quae auditu acceperat, levitatem accusat Polyb. *Exc. lib. XII, 15*, de Italia, quam non ipse adierat II, 16, f. de Africa et Corsica lib. XII, *Exc. I*.

2) Lib. XIII, 82, de magnificentia monumentorum Agrigentinarum; et c. 83, de Gelliae opulentia ex lib. XV *Timaei*. Porro lib. XIII, 90, negasse ait *Timaeum* Phalaridis bovem aereum unquam fuisse: vid. et hic *Wessel*. Tum de *Dionysii*

Ephoro comparat, ut modo in Ephoro dicebam. Si ex uno exemplo iudicium ferre licet, quo inter Timaeum et Calliam de Agathocle tradentes iudex sedet, Diodorus non sine memorabili aliqua integritate Agathoclis res exposuit. (Exc. Vales. l. c.)

In *rebus Punicis*, quod quidem ad antiquiora tempora spectat, scriptores rerum Sicularum Diodoro ea, quae apposit, obtulisse non dubito; in sequentibus alia praeberere debuit Polybius, tum scriptores Romani, quos consuluisse se ait. Laudatur tamen ex Diodoro quoque *Sosilus* Iliensis, qui *Hannibalis res gestas*¹⁾ libris VII comprehenderat, reprehensione Polybii (lib. III, 20) ille notus, quod rumusculos leves et fabulas suis historiis inseruerat.

De *Iudaeis* locus adhuc superest admodum nobilis ex lib. XL, Ecl. 1, quem ex *Hecataeo Abderita* ductum a Diodoro esse vix dubitare licet. Vixerat ille cum Alexandro et Ptolemaeo Lagi, et de Iudaeis scripserat. Eius Aegyptiaca supra memorata fuere (Commentat. I, vol. 1, p. xxix). In *historiis Romanis* Romanos scriptores a se lectos esse profitetur Diodorus lib. I, 4. Cum *Fabio Pictore* in annis Olympiadum cum annis Urbis conditae comparandis convenit (v. Wessel. ad XI, 1). Ex eodem Fabio fabulam de sue foeta, ostento Aeneae obiecto, repetit in fragm. e libro VII²⁾. In iis, quae a *Polybio* perscripta fuere, eius vestigiis ubique institit, ut ex infinitorum locorum comparatione patet. Ubi is desierat, *Posidonium* adhibuit Apameensem, qui Pompeii tempore vixerat, historias post Polybium libris LII persequentem usque ad bellum Cyrenaicum; quod illud esse necesse est, quod a Ptole-

classe Ol. 93, 4, lib. XIII, 109, de Agathocle lib. XX, 89, Ecl. XXI, 12, p. 492. De Gigantibus in campis Phlegraeis prostratis ad eum provocat lib. IV, 21 extr. et Philisti de Sicanis narrata refutata ab eo narrat V, 6, ut aut antiqua interdum repetiisse aut intexuisse Timaeum hinc appareat: ut factum videmus de Locrorum Epizephyriorum deductione, ap. Polyb. XII, Exc. 2, p. 326, 333, Tom. II, et p. 37 sqq. Tom. III.

1) *Τὰ περὶ Ἀννίβαν*. Ecl. XXVI, 3.

2) Ex Catone hoc repetitur in Sext. Aurel. Vict. de O. G. R. 12, 5.

maeo Physcone gestum est, sub Olymp. CLIV, 4, a. C. N. 161, U. C. 593¹⁾).

Ad auctoritatem eorum, quae a Diodoro narrantur, diiudicandam suppeditasse mihi videor argumenta et praecepta haud contemnenda; ita ut, quoties laudetur Diodorus in tam diversi generis et aevi rebus, redire possint ii, qui cum testem adhibent, ad auctorem, quo ille usus erat. Incusanda modo in his est fortuna, Diodoro non minus iniqua quam Polybio ac Livio, quod ii libri, quorum maxima erat et auctoritas et utilitas, temporum rerumque gravitate et dignitate, cum maxime interiere. Ad vitam enim civilem ac prudentiam ea demum tempora abundant exemplis et praeceptis utilibus, in quibus homines in magna imperia ac regna coaluere, quae ad nostrorum temporum conditionem propius accedunt. At quantam narrationum seriem²⁾, quantam rerum gestarum se-

1) Non vero illud, quod sub Philadelpho ab Ophella gestum, ut Voss. de H. Gr. p. 103 habet. Etsi nec illud, quod posuimus, satis exploratum, sed locum in Suida corruptum esse arbitramur; memorantur enim ex Posidonio, quae ad a. U. C. 613 sq. spectant.

2) Ut uno conspectu omnium librorum tempora subiicerem, ex iis, quae in Eclogis et Excerptis fragmentisque occurrunt, narrationibus temporum notationes eruere aut elicere studui, quas hoc loco apponere non gravabor.

Librorum XL argumenta et temporum complexum ipse Diodorus in fronte c. 4 et 5 designavit. Opus quidem suum sic dispescuerat, ut prioribus sex libris mythos Troiano bello antiquiores complecteretur; res inde a bello Troiano ad Alexandri interitum gestas libris *undecim* comprehenderet. A libro itaque XVIII novum historiarum tanquam corpus procedebat per *viginti et tres* libros, quibus res inde usque ad Ol. CLXXX, 1, a. C. N. 60, U. C. 694, adeoque per 264 annos gestas digesserat. At ex iis tantum priores tres libri supersunt, in iisque historiae annorum XXII; nam liber vigesimus in Ol. CIX, 3, a. C. N. 302, U. C. 452 exit. Reliquorum, qui periire, librorum, notae temporum a me deprehensae sunt sequentes:

Lib. XXI	Ol. CIX, 3	ante C. N. 302	U. C. 452
XXII	CXXV, 3	278	476
XXIII	CXXIX, 3	262	492
XXIV	CXXXII, 3	250	504 usque ad
			finem belli Punici I.
XXV	CXXXIV, 4	241	513

getem, in posterioribus Diodori libris interiisse putabimus, qui, si servati essent, summorum scriptorum, quos ille adhibuerat, funesta strage prostratorum, desiderium aliqua saltem ex parte levare potuissent. Scilicet tardiore genus humanum gressu ad perfectam aliquam vitam civilem procedere voluit Numen O. M. Quanto enim magis accelerata ac perfecta esse poterat omnis seu civilis prudentia seu vitae sapientia, si per omnia tempora aequaliter continuata rerum eventuumque memoria ad nos pervenisset, imprimisque earum aetatum historiae servatae fuissent, in quibus regnorum imperiorumque incrementa et interitus cum caussis, etiam remotioribus, expositi fuere!

XXVI	CXL, 3	218	536 belli Punicii II. init.
XXVII
XXVIII
XXIX
XXX
XXXI	CLIII, 2	167	587
XXXII	CLVIII, 3	146	608 (conf. III, 44 extr.)
XXXIII
XXXIV	CLIX, 2	143	611
XXXV
XXXVI	CLXVIII, 3	106	648
XXXVII	CLXXII, 2	91	663
XXXVIII	CLXXIII, 3	86	668
XXXIX
XL	CLXXIX, 2	63	691
usque ad a.	CLXXX, 2	59	695
	et belli Gallici a Caesare facti initium.		

EPIMETRUM.

[Ex ed. Bipont. a. 1793. vol. I, p. CIV.]

Quae p. LXXVIII de Pythagora et Pythagoreis a Diodoro bene tradi dixeram, ex *Aristoxeno* et *Dicaearcho* ducta esse suspicabatur *Meiners Geschichte der Wissenschaften in Griechenland* Tom. I, p. 237. Et de *Hieronymo Cardiano* (p. LXXXIV) conferendus est *Mannert Geschichte der Nachfolger Alexanders* p. 352, ubi quoque Diodori censura p. 363 adiecta est.

Iis quae leguntur supra p. XX adiciere licet quae de libro sexto disputavit Mützellus De emendatione Theogoniae Hesiodae p. 305:

Diodorus quum tribus libris omnem Graecorum archæologiam et mythologiam complexus esset, liber quartus, quo *περὶ τῶν ἠρώων καὶ ἡμιθέων* exposuit (v. 4, 1; 85), et quintus, quem *Νησιωτικὴν* inscripsit, conservati sunt, sextus prorsus interiit. Graviter autem nec immerito Diodorus conquestus est de incredibili scriptorum in rebus antiquis tradendis inconstantia ac diversitate. Vid. 4, 1; 44; 5, 80. Quocirca varia narrationum genera poetis scriptoribusque tum antiquis et fide dignis tum recentioribus nec ad severitatem aptis tradita et propagata inter se erant componenda strenuè iudicio secernenda. Ac saepenumero quidem professus est Diodorus ad antiquorum auctorum fidem sese omnem composuisse narrationis tenorem; interdum velustissimorum ac probatissimorum vestigiis sese insistere affirmavit. Vid. 4, 8; 5, 64; 80. Sed quamvis diserte his annumeret Homerum, Hesiodum aequalesque poetas 4, 7; 84; 85, vereor tamen maximopere ne parum eis fuerit usus. Etenim libris 4 et 5 Hesiodum certe perpaucis locis appellat (v. 4, 7; 85; 5, 66; 81), raro cum eo consentit tacito, saepenumero pugnat; plerumque ab simplicissima, quae apud Hesiodum obtinuit, fabularum ratione deflectit ad recentium auctorum fidem, uberiore

et magis compto descriptionis genere captus. Qua quidem ex re praeclare intelligitur illis temporibus nec Theogoniae nec reliquorum carminum Hesiodeorum eam fuisse inter viros doctos existimationem ut saniora ex his et sinceriora quam ex reliquis scriptoribus prope omnibus de religione et de antiquitatibus Graecorum testimonia repeti posse putarint. Scilicet parum, ut videtur, aberat quin carmina Hesioidea fuerint instar ἀποθέτων ἐπῶν. Vid. Platon. Phaedr. p. 252, B. Quocirca quum libro sexto Homeri, Hesiodi et Orphei de dis fabulas ab Diodoro intertextas fuisse Eusebii testimonio constet Evang. Praep. 2, p. 39 R. St., videndum erit ne aut promisso pariter non steterit aut quum summam sectaretur brevitate (πειρασόμεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας), diversissimas saltem illorum fabulas non accurate disiunxerit. Quid quod ex tertio et quarto eiusdem libri fragmento denuo eum aliena et inepte conficta antiquis admiscuisse manifesto tenemus. Itaque quamquam nondum omnem Theogoniae auctoritatem Diodori aetate interiisse apparet, magnam tamen et irreparabilem ad crisin carminis iacturam isto libro fecisse non videmur.^a

a) Quum Diodorus universam rerum materiam ita in libros dispertivisset ut singuli quique, quoad fieri posset (v. 5, 1); totum aliquod complecterentur certisque finibus descripti essent, difficile dictu est post insularem librum deque heroibus commentarium quo nomine reliquam archaeologiae partem designaverit. Nec pronuntiavit ea de re quicquam Heynius com. de fontibus Diodori scripta (p. XX huius ed.). Sed si coniecturae in hac causa conceditur locus, quemadmodum quinto libro Diodorus insularum antiquitates persequutus est, sic sequenti ipsam Graeciam perlustrasse censendus est, ita ut tum singularum regionum populorumque mores, vitae cultum, res sacras historiasque ex intima antiquitate repetita, attulerit, tum communem omnium antiquissima memoria conditionem resque gestas adumbravit. Sic factum est ut quae libro quarto brevius iam attigerat, eorundem accuratiorem partim hoc libro institueret descriptionem. Vide Exc. de Virtut. p. 545 sq. Deinde probe hinc intelligitur quo consilio Diodorus ad gravissimum illum quem saepenumero iam antea et sat profuse tractaverat de rebus divinis locum denuo tanquam ex professo illustrandum pervenerit.

ARGUMENTA LIBRORUM.

LIB. V.

- Cap. I. Prooemio Ephori institutum Diodorus laudat, qui res gestas secundum species descripsit. Eius exemplo destinatum esse singularem librum de insulis scribere.
- Cap. II. *Sicilia*, a figura Trinacria appellata, ab incolis Sicania, tum Sicilia. Ambitus. Cereri et Proserpinae insula merito sacra, utpote in qua primae provenerunt fruges.
- Cap. III. Regiones Siciliae amoenissimae: Ennae, in quibus Proserpina rapta; Himerae, quae Minervae; insulae Syracusanae, quae Dianae sedem praebuerit.
- Cap. IV. Proserpinae ad inferos descensus apud fontem Cyanen. Cereris munera iis, qui ipsam benigne exceperunt, primum Siculis, secundum hos Atheniensibus, collata, et ob eam rem instituta festa.
- Cap. V. Raptus Proserpinae poetarum carminibus celebratus. Carcini poema. Alia Cereris beneficia praeter fruges.
- Cap. VI. De incolarum Siciliae origine diversae opiniones. Sicani primi erant: successerunt ex Italia Siculi: denique Graecorum coloniae accesserunt, quae linguam moresque Graecos et vitam cultiorem vulgarunt.
- Cap. VII. *Aeolides*. Nomina earum situsque. A Liparo primum, deinde ab Aeolo cultae; unde de huius mytho nonnulla referuntur.
- Cap. VIII. Aeoli sex filiorum nomina regnaque in Italia et Sicilia.
- Cap. IX. Novi insularum Aeolicarum coloni, Cnidii, Rhodii.
- Cap. X. Liparaeorum civitas in dies florentior facta, ob portus, thermas et aluminis copiam, cuius monopolium habuit.
- Cap. XI. *Osteodes* s. ossium insula. Nominis ratio.
- Cap. XII. Insulae a meridionali Siciliae parte: *Melite*, *Gaulus*, *Cercina*.
- Cap. XIII. Insulae in mari Tyrrheno sitae: *Aethalia*, ferri ferax et mercatura celebris. *Cyrrnus* s. Corsica. Eius urbes. Proventus.

- Cap. XIV. Incolarum Cyrni indoles et numerus.
- Cap. XV. *Sardinia*. Deducta in eam ab Iolao colonia. Unde incolae Iolaei dicti. Insulam natura ipsa ab externo hoste defendit.
- Cap. XVI. *Pityusa* a pinuum copia ibi nascentium appellata.
- Cap. XVII. Iberiae obiacentes insulae *Balears* s. *Gymnesiae*, harumque numerus, situs, soli natura, incolarum mores. Nummi nulli.
- Cap. XVIII. Ritus in nuptiis et funeribus; arma, exercitationes apud Balearum incolas usitata.
- Cap. XIX. *Insulae in Oceano* s. extra columnas Herculis. Insula in alto mari sita, Libyae obiecta, permagna, anonyma: eius summa fertilitas et amoenitas.
- Cap. XX. Insula e regione Libyae in Oceano sita olim incognita, sed Phoenicum navigationibus investigata. Obiter Gades et Herculi exstructum templum describitur.
- Cap. XXI. Europae obiectae insulae. *Britannia*, incognita usque ad Caium Caesarem. Eius situs, magnitudo, incolarum mores, victus.
- Cap. XXII. De stanno in Britannia, eiusque mercatura.
- Cap. XXIII. *Basilea*, Scythiae obiecta, succino clara. Mythus antiquissimus de Phaethonte et succini origine.
- Cap. XXIV. *Celticae gentes*. Mythica narratio de Galate Herculis filio, a quo Galatia et Galatae nomen habent.
- Cap. XXV. Galliae multae gentes. Flumina.
- Cap. XXVI. Venti vehementiores Galliam perflant. Frigus ingens, ob quod terra neque vinum neque oleum profert. Zytho itaque utuntur et vino quod exteri important.
- Cap. XXVII. Gallia argenti nihil, auri magnam copiam habet. Ornatus ex auro factus.
- Cap. XXVIII. Gallorum ingenia, corporum proceritas, cultus, mores.
- Cap. XXIX. E curribus pugnandi mos apud Gallos et bellandi ratio. Spoliorum praecipuae species.
- Cap. XXX. Gallorum vestitus armaque.
- Cap. XXI. Adspectus Gallorum voxque horrida. Bardi. Vates. Divinatio ex immolatis hominibus. In sacris et pugnibus philosophorum et poetarum usus.
- Cap. XXXII. Celtarum et Galatarum differentia. A Romanis autem confusae hae gentes. Gallorum mulieres procerae et feroces, pueri cani. Eorum nulli tam feri quam Scythiae finitimi, utpote anthropophagi, sicut Britanni Irin incolentes. Cimmerii postea Cimbri appellati. *Gallograeci*. Horum feritatis exempla.
- Cap. XXXIII. *Celtiberi*. Sunt Iberi et Celtae connubiis mixti. Eorum arma et tela pugnandique ratio. Munditiei studiosi urina corpus dentesque abluunt.

- Cap. XXXIV. Celtiberorum mores victusque. Vaccaei cultiores. Lusitani ceteris fortiores. Horum arma. In bellis ad numerum incedunt et paeanes canunt. Latrocinia honestum vitae genus.
- Cap. XXXV. Res metallica Iberorum. Incendio silvarum primum argenti copia provenit. Argento, cuius pretium indigenis erat incognitum, Phoenices allecti.
- Cap. XXXVI. Operis metallici ratio apud Iberos.
- Cap. XXXVII. Iberorum metalla cum Atticis comparata. Machinae Aegyptiacae ad hauriendas in fodinis aquas ab Archimede inventae.
- Cap. XXXVIII. Servorum in metallis operantium miseria. Metalla exhausta a Phoenicibus et Italis. Stannum in Iberia inventum. Insulae Cassiterides eo abundant. Multum e Britannia affertur.
- Cap. XXXIX. *Ligures*. Aspera terra. Incolarum mores, studia, arma.
- Cap. XL. *Tyrreni* classe praestantes. Ab iis mare Italiae obiectum nomen habet. Militiam pedestrem excoluere, tubam invenere, lictoribus, sella curuli, toga praetexta primum usi; litterarum studiis dediti prodigiorum disciplinam, vitae cultioris rationem expoliverunt.
- Cap. XLI. Insulae meridionales in Oceano Arabiae. Praemissa Arabiae felicitis brevis descriptio. Insulae tres praeter ceteris memorabiles: una sacra thus et myrrham ferens; altera sepulturae destinata. Thuris et myrrhae historia.
- Cap. XLII. Thuriferae insulae magnitudo, mercatura. Tertia insula Panchaee: incolae ex diversis populis collecti, urbs Panara, templum Iovis Triphylii.
- Cap. XLIII. Agri in Panchaee insula amoenitas, arborum varietas.
- Cap. XLIV. Templum et alia loca sacra Panchaee insulae describuntur.
- Cap. XLV. Panchaee animalia et urbes. Incolarum tres classes: sacerdotes, agricolae, milites. Vestitus.
- Cap. XLVI. Militum apud Panchaeos usus. Sacerdotum habitus. Oriundi e Creta sacerdotes. Alia insulae memorabilia: metalla, ornamenta diis dicata.
- Cap. XLVII. Insulae in mari Aegaeo. *Samothrace*, primum Samus appellata e Samo et Thracia colonos accepit. Ingens diluvium.
- Cap. XLVIII. Saon reipublicae Samothraciae conditor. Heroes alii, Dardanus, Iasion, Harmonia. Hanc Cadmus uxorem duxit, dum Europam investigans insulam transibat.
- Cap. XLIX. Cadmi nuptiis dii primum praesentes aderant, laeta munia subeuntes et munera offerentes, Iasion Cereri matrimonio iunctus. Adiuncti mythi plures.

- Cap. L. *Naxus* insula, olim Strongyle dicta. Primi coloni Thraces, quos Butes patria pulsus eo duxerat. Mulieres, quarum erat penuria, aliunde raptae. Nobilissimae Coronis, Iphimedia, Pancratis. Post Buten Agassamenus rex.
- Cap. LI. Otus et Ephialtes Naxi insulae imperio potiuntur, imposito illi Diae nomine. Deinde Cares insulam occuparunt, quorum ab rege Naxo *Naxus* est appellata. Hic Theseus Ariadnen reliquit Bacchi minis perterritus.
- Cap. LII. De Baccho in Naxo insula nutrito, qui cum opibus aliis tum vino praestantissimo insulam auxit.
- Cap. LIII. *Syme* insula. Coloni diversis temporibus diversi.
- Cap. LIV. *Calydna* et *Nisyros*.
- Cap. LV. *Rhodus*. Eius primi incolae Telchines Neptunum nutriverunt, artes nonnullas invenerunt primique deorum statuas et simulacra fecerunt, magicas artes exercuerunt. Neptunus Haliam duxit, unde cum aliis liberis Rhodus nata, a qua insula nomen habet. Mythica alia de Venere, insulae aditu prohibita. Halia a filiis stuprata.
- Cap. LVI. Telchines diluvium praesagientes Rhodo descendunt. Sol Rhodi amore captus insulam servat. Heliadae.
- Cap. LVII. Heliadae astrologiam, artem nauticam aliasque artes excoluere. Dissipati litteras et artes divulgaverunt. Ochimus natu maximus Rhodi principatum obtinuit.
- Cap. LVIII. Danai et Cadmi in Rhodo adventus, et ab hoc relicta monumenta litteraria. Rhodus serpentibus vastata a Phorbante liberata.
- Cap. LIX. Althaemenes Creta relicta, ut fato destinatam patris Catrei caedem evitaret, in insulam Rhodum concedens, inscius patrem occidit. Tlepolemus Herculis filius Argis profugus Rhodum petit, deinde rex creatus bello Troiano interfuit.
- Cap. LX. Rhodo obiecta *Chersonesus Cariae*. Hanc 5 Curetes e Creta advecti occupant. Cynus ab Inacho missus urbem sui nominis exstruit.
- Cap. LXI. Triopas exciso Cereris nemore Thessalia profugus in Cnidiam venit partemque Cariae occupat.
- Cap. LXII. Hemitheae Staphyli filiae fanum in Castabo Chersonesi. Mythus de Staphyli tribus filiabus.
- Cap. LXIII. Templum Hemitheae communi religione servatum et locupletatum. Eius deae in homines beneficentia.
- Cap. LXIV. *Creta*. Antiquissimi incolae Eteocretes. Rex Cres. Dii in insula nati. Idaei Dactyli horumque artes et inventa. Horum discipulus Orpheus, progenies Hercules, ab Alcmenae filio diversus.
- Cap. LXV. Curetes rei pastoritiae, mellificii plurimumque artium inventores. Iovis educatores.
- Cap. LXVI. Titanes. Urani Terraeque sex filii et quinque filiae. Saturnus.

- Cap. LXVII. Hyperion. Coeus et Phoebæ, unde nata Latona. Iapetus, cuius filius Prometheus. Mnemosyne. Themis.
- Cap. LXVIII. Saturni et Rheæ progenies. Vesta. Ceres cum Proserpina et Triptolemo.
- Cap. LXIX. De frugum inventione mythologumena. Neptunus maris et rei equestris præses. Pluto inferorum princeps.
- Cap. LXX. Iuppiter: eius nativitas et educatio.
- Cap. LXXI. Iovis instituta ad tuendam in humano genere iustitiam. Bellum in gigantes.
- Cap. LXXII. Alia Iovis beneficia et ob hæc ei imposita cognomina. Eius liberi.
- Cap. LXXIII. Singulis liberis Iuppiter tribuit munia: Veneri virginum curam, Gratiis venustatem tuendam, Lucinae parturientium tutelam, Dianæ tenerorum nutritionem, Horis singulis diversa, Minervæ olivarum culturam, bonas artes.
- Cap. LXXIV. Musis commissa litterarum studia, Vulcano metallorum fabricatio et ignis, Marti bella et arma, Apollini musica et ars medica. Huius filius Aesculapius.
- Cap. LXXV. Mercurio mandata foedera, mercaturæ negotia, eloquentia, palaestra, Baccho vitis cultura.
- Cap. LXXVI. Herculis merita. Sed hic Alcmenæ filio multo antiquior. Britomartis.
- Cap. LXXVII. Pluto opes tributæ. Cretenses sacrificio- rum, rituum sacrorum, mysteriorum auctores.
- Cap. LXXVIII. Heroes in Creta nati iuniores. Minos.
- Cap. LXXIX. Rhadamanthus, Sarpedo.
- Cap. LXXX. Coloniae Cretensibus immixtæ. Pelasgi. Dores duce Tectamo Dori filio. Barbari promiscui. Argivi et Spartani.
- Cap. LXXXI. Lesbus. Primi insulæ coloni Pelasgi duce Xantho. Inde pro Issa appellata Pelasgia. Deinde Macareus eandem sedem legit. Post Lesbus Lapithæ filius cum novis colonis immigravit insulamque Lesbum appellavit. Lesbo coloniae missæ in Chium, Samum, Con, Rhodum.
- Cap. LXXXII. Hæc beatorum insulæ nuncupatæ.
- Cap. LXXXIII. Tenedus. Tenes Cygni filius insulæ conditor.
- Cap. LXXXIV. Insulæ Cyclades primum a Minoe cultæ, tum a Rhadamantho, post a Caribus occupatæ, denique a Græcis habitatæ.

FRAGMENTA LIBRI SEXTI.

Fr. I. Liber sextus postremus est trium illorum, qui mythicam Græcorum ætatem tractant. Finis ponitur in excidio Troiæ. (1183 a. C.)

- Fr. II. Ex prooemio. Eumeri doctrina de natura deorum. Sequebantur Homeri et Hesiodi et Orphei de diis narrationes.
- Fr. III. Xanthus et Balius Titanes. (Ceterum in medio relinquendum utrum haec spectent ad Titanomachiam an ex Pelei vel Achillis historia deprompta sint.)
- Fr. IV. Iuppiter post devictos Titanes coronatus.
- Fr. V. Picus s. Iuppiter in Creta sepultus.
- Fr. VI. Coloniae ex Graecia Antiochiam ad Orontem missae.
- Fr. VII. Castor et Pollux propter virtutem divinos post mortem honores consecuti. Deinde ex Aeoli posteritate memorantur: (2) Epopeus impius rex Sicyoniorum. — (3) Sisyphus, vir astutus et fatidicus. — (4) Salmoneus, deorum contemptor. — (5) Eius filia Tyro. — (6) Admeti et Alcestidis pietas. — (7) Melampus Apollini carus. — (8) Quot annis steterit regnum Argivorum. (Hoc fortasse peti- tum e libro septimo, ubi Heraclidarum reditu Argivorum regnum dissolutum dixit.)

FRAGMENTA LIBRI SEPTIMI.

(Inde a Troiae excidio usque ad Olympiadem primam;
1183—776 a. Chr.)

Fr. I. Homerus et Thebani et Troiani belli temporibus flo-
ruit ex sententia Dionysii (Scytobrachionis) Mytilenaci,
quem in rebus mythicis Diodorus prae ceteris duce[m] se-
qui solet. (Hunc locum fragmento assignavi incertus hae-
rens utrum ad septimum an ad sextum librum pertinuerit.)

A. CHR. POST TROIAM CAPTAM.

1180. || 3. Fr. Ib. Aegialea. Diomedis fuga. — II—IV. Ae-
neae fuga et pietas. Aeneas Latinorum regnum
accipit anno ab eversa Troia tertio; fato functus
divinos honores adipiscitur. Filius eius Asca-
nius Albam condit. Reges Albani usque ad Ro-
mam conditam recensentur.

Fr. V. Meschela in Libya a Graecis Troia huc
delatis conditur.

1123. || 60. Fr. VI. Thessalus Thesprotius regionem occu-
pat, quae nunc Thessalia de nomine eius vo-
catur.

1103. || 80. Fr. VII. Heraclidarum reditus.

Fr. VIII. Lacedaemoniorum reges usque ad
Olymp. 1 recensentur.

1073. || 110. Fr. IX. Principum Corinthiorum inde ab Aleto
usque ad Cypselum tyrannum recensentur.

(Migratio Aeolica. Cuma in Asia a Cleua et

- A. C. || P. T. Malao conditur circa a. 130 post Troiam captam. In idem ferme tempus (131 post Troiam sec. Euseb.) incidunt origines Cumae in Italia. Cuius urbis fata paucis Diodorus comprehendit. Hinc memoratur:)
- Fr. X. Aristodemus Malacus, Cumanorum tyrannus.
- Fr. XI. Creta Lacedaemoniorum et Argivorum coloniis frequentata.
- Fr. XII. Cyclades insulae a Caribus occupatae et relictas.
- Fr. XIII. Catalogus populorum, qui maris imperium tenuerunt. (Videri potest Eusebius haec ex compluribus Diodori libris excerpta in unum congressisse; at refragantur tempora singulorum populorum imperiis attributa. Quare omnia uno eodemque loco Diodorum proposuisse, eaque ex auctore, qui aliam quam Apollodorus chronologiam secutus, petiisse statuendum est. Igitur ubi de Aeginetarum potestate maritima verba fecit, ceterorum populorum, qui ante Aeginetas inde ab Troianis temporibus classe polluerant, recensum instituerit. Quem in his auctorem secutus sit nescio; vulgo de Castore cogitant; perperam.)
884. || 299. Fr. XIV. Lycurgi virtus et de Spartanorum republica merita.
- Fr. XIV a, b, c. Temenus et Argivi.
- Fr. XV. XVI. Caranus et ceteri Macedonum reges.
- Fr. XVII. Oraculum Perdiccae datum.

FRAGMENTA LIBRI OCTAVI.

(Ab Olymp. I usque ad Solonis tempora.)

A. C. || OLYMP.

777. || 1, 1. Fr. I. Elei sacrosancti habentur a Graecis universi.
- Fr. II. Hic locus Rheam Silviam; Vestalem, matrem Romuli et Remi, spectat.
- Fr. III. Numitor et Amulius. Romuli et Remi iuvenilis aetas.
751. || 7, 2. Fr. IV. Romulus et Remus de urbe condenda auspicia capientes; Roma condita; Remus a fratre occisus.
43. || 9, 2. Fr. V. (*Belli Messeniaci primi (Ol. 9, 2, 14, 1; a. C. 743—724) pars prior.*) De causis belli.

736. || 16, 1. Fr. VI. Virginem ex Aepytidarum gente pro patriae salute mactari iubet oraculum.
734. || 11, 3. Fr. VII. VIII. De Archiae (Syracusarum conditoris) amoribus.
Fr. IX. Agathoclis in aede Minervae exstruenda fraus. (Haec narrationi de ortu Syracusarum data occasione intexta esse ordo docet fragmentorum.)
730. || 12, 3. Fr. X—XII. (*Belli Messeniaci primi pars altera.*) Cleonnis et Aristomenes Messenii de virtutis praemio litigantes.
726. || 13, 3. Fr. XIII. Spectare haec videntur ad exhortationem, qua dux Lacedaemoniorum milites ob oraculum Messeniis datum animis deficientes ad pugnam strenue ineundam excitaverat. — (2) Victi Lacedaemonii oraculum consulunt.
714. || 16, 3. Fr. XIV. Numa Pompilius, rex pacis amantissimus, Pythagorae discipulus, legislator.
Fr. XV. Sententiae ex narratione de Numa Pompilio rege excerptae.
711. || 17, 2. Fr. XVI. Medorum rex Deioeces, vir iustitia insignis.
710. || 17, 3. Fr. XVII. *Urbes in Italia a Graecis conditae.* Oracula Myscello data *Crotonis* conditori (Ol. 17, 3; a. C. 710 sec. Timaeum, ex quo plurima in hac historiae parte Diodorus hausit; Ol. 18, 1; a. C. 708 sec. Euseb.) (*Sybaris* sec. Euseb. eodem anno quo Croton condita. Post origines urbis incrementa eius exposuit. Huc pertinent:)
Fr. XVIII—XX. De luxu et mollitie Sybaritarum.
708. || 18, 1. Fr. XXI. *Tarentum* ab Epeunactis conditur (Ol. 18, 1; a. C. 708 Euseb.)
695. || 21, 2. Fr. XXII. Hippomenis, Atheniensium archontis decennalis, in filiam atrocitas. (Sec. Eusebium Hippomenes magistratum gessit a. 14, 3—16, 4; a. C. 722—712. Diodorum aliter statuuisse apparet, quamquam calculi eius accurate subduci nequeunt. Verum, nisi egregie fallor, Diodorus Hippomenem 17 vel 15 annis posteriorem fecit quam Eusebius.)
690. || 22, 3. Fr. XXIII. *Gela* ab Entimo et Antiphemo condita. (Ol. 22, 3, a. C. 590. Euseb. Arm. Venet.; Ol. 23, 1, a. C. 688. Euseb. Arm. Mediol.). — (2) Chalcidenses *Rhegium* condunt (O. 24, 1, a. C. 684.)
(*Locri* conditae Ol. 24, 2, a. C. 683, sec. Euseb. Hieron. Ol. 26, 4, a. C. 637 sec. Euseb. Arm. Huc pertinet:)

683. || 24, 2. 4; De severa apud Locros iustitiae cura. Conf. Plutarch. *π. πολυπραγμ.* c. 8. Timaei fr. 66 sq.
673. || 26, 4. Fr. XXIV. Oraculum de centum annorum tyrannide Sicyoniis datum. Conf. Aristot. Polit. V, 9, 21. (circa Ol. 26, 4, a. C. 673.)
Fr. XXV. Tullo Hostilio regnante (inde ab Ol. 26, 4; a. C. 673) ruptum Romanorum cum Albanis foedus.
Fr. XXVI. Tullus Hostilius ius constituit, quo bella indicerentur. Conf. Cic. de Rep. II, 17.
634. || 36, 3. Fr. XXVII. (*Bellum Messeniacum secundum.*) Lacedaemonii ab Atheniensibus belli ducem petere oraculo iubentur. — (2) Tyrtaei ducis instituta. — (Quod tempora belli attinet, Diodorus proxime accessisse videtur ad calculos ap. Eusebium servatos, ubi Messeniorum defectio assignatur Ol. 36, 3, a. C. 634 in cod. Arm.; Ol. 35, 4, a. C. 637 ap. Hieronymum; Tyrtaeus Ol. 37, 1, a. C. 632 in cod. Arm.; Ol. 36, 4, a. C. 633 ap. Hieron.)
Fr. XXVIII. Cum Tyrtaeo componitur Terpander civiles Lacedaemone seditiones carminibus suis placans.
631. || 37, 2. Fr. XXIX. Cyrene a Batto condita (Ol. 37, 2; a. C. 631). Ad historiam urbis, quam hac occasione auctor percensuit, pertinent:
Fr. XXX. De Arcesilao, Eudaemonis filio, cui *Χαλεποῦ* cognomen; ac deinde: (2) de Demonaete Mantinensi, qui sub regno Batti III. *Χωλοῦ* dissidia Cyrenacorum composuit.
616. || 41, 1. Fr. XXXI. L. Tarquinius Priscus (Ol. 41, 1—50, 2; 616—589.)
612. || 42, 1. Fr. XXXII. Locrensi de auxilio adversus Crotoniatis Spartam missa legatio (ante pugnam ad Sagram; circa Ol. 42; a. C. 612.)

FRAGMENTA LIBRI NONI.

Fr. I. Solonis indoles, mores, legislatio. — Sequuntur quae sapientiam viri uberius demonstrant:

Fr. II. Responsa, quae Croeso dedit. — (5) Eius de athletis iudicium.

Fr. III. Historia de tripode aureo, quem Soloni, utpote viro sapientissimo destinatum, hic Apollini dedicavit. (Res iterum tangitur in Bianthis historia, c. XIII. 2.)

- A. C. || Ol. Fr. IV. Solonis contra Pisistratum consilia. (Hoc quoque repetitur ubi ad Pisistrati tempora auctor devenit, fr. XXI.) Adiungitur de ceteris sapientibus narratio:
- Fr. V—VII. De Anacharsi et Mysone, quem in septem sapientum collegium cooptarunt, reiecto Periandro (ad quem refer fr. V, 1).
- Fr. VIII—X. De Chilone.
- Fr. XI, XII. De Pittaco. De Biante.
- Fr. XIII—XV. De Milone Crotoniata et Polydamante Scotussaeo, inutiliter robore valentibus, quum ingenio destituti essent. (Haec ex eodem de sapientibus loco desumpta. — Absoluta Solonis laudatione, in qua quaecunque proposito inservirent, nulla temporum ratione habita, auctor congressit, redit ad seriem historiae.)
591. || 47, 2. Fr. XVI. Oraculum Graecis datum Cirrham obidentibus. (circa Ol. 47, 2; a. C. 591, ut ex Diodori mente statuendum puto.)
586. || 48, 3. Fr. XVII. Solon archon quadraginta septem annis post Draconem legislatorem. (Vulgo 30 tantum annorum intervallum statuunt, Solonisque archontis magistratum collocant Ol. 46, 3, a. C. 594. Hoc si tenes, Draconis annus foret 624, atque ex Diodori numero, 641 a. C. — Neque tamen ita Diodorum statuuisse pro certo contenderim; Draconem sine dubio posuit a. 633 (17 annis post 650), ideoque Solonem a. 586. Cur ita calculos subducendos putem explicabo in Fragmentis Chronographorum.)
- Fr. XVIII. Civium ordines constituens Solon Aegyptios imitatus est.
569. || 52, 4. Fr. XIX. XX. Phalaridis taurus aeneus, Perilao perniciosus (Ol. 52, 4—56, 4; 569—553 a. C.)
560. || 55, 1. Fr. XXI. Solon Pisistrati adversarius.
- Fr. XXII. XXIII. Cyrus Medis devictis Persarum regnum condit.
- Fr. XXIV. Cyri et Astyagis indoles.
- Fr. XXV. Croesus quam meditatus erat adversus insulas expeditionem omittit.
- Fr. XXVI. XXVII. Croesi cum sapientibus Graeciae colloquium.
- Fr. XXVIII. Aesopi effatum.
- Fr. XXIX. Aty Croesi filius, ab Adrasto necatus.
553. || 56, 4. Fr. XXX. Phalaridis dictum.
550. || 57, 3. Fr. XXXI. Croesi percontatio oraculi Delphici (Ol. 67, 3, a. C. 550.) (4) Cyrus legatos mittit ad Croesum. Datum iis responsum.

- A.C. || Ol. Fr. XXXII. Croesus ab Eurybato proditur.
 546. || 58, 3. Fr. XXXIII. Sententia Eurybati scelus spectans.
 — (2) Oraculum Croeso datum de filio voce cap-
 to. (Fragmentum petitum ex narratione de
 Sardibus expugnatis Ol. 58, 3, a. C. 446.)
 Fr. XXXIV. Cyri in Croesum humanitas.
 Fr. XXXV. Harpagi dictum de Graecis Asiaticis
 sero cum Cyro foedus iuncturis.
 Fr. XXXVI. Lacedaemonii Cyrum Graecis in Asia
 civitatibus abstinere iubent. Cyri responsū. —
 (2) Lacedaemoniis Arcadium occupaturis datum
 oraculum.
 537. || 60, 4. Fr. XXXVII. Pisistrati de osculo filiae in solemnī
 pompa dato scomma. (circa Ol. 60, 4, a. C. 537.)

FRAGMENTA LIBRI DECIMI.

535. || 61, 2. Fr. I. Servii Tullii cum Tarquinio rixa et caedes.
 Fr. II. Servius Tullius quamdiu regnaverit.
 (Fr. I et II fortasse melius ad librum nonum
 referuntur.)
 533. || 61, 4. Fr. III. Pythagoras sapientia clarus, archonte
 Thericle. — (4) Eius in Pherecydem praece-
 ptorem pietas. — (5) Pythagoreorum regula
 quaedam.
 Fr. IV. Cliniae ei obtemperantis exemplum; al-
 terum Phintiae et Damonis.
 Fr. V—X. Pythagorae doctrinae capita nonnulla.
 Fr. XI. Pythagoreorum sectae interitus per Cy-
 lonis in eam odium. — (2) Lysidis Pythagorei,
 Epaminondae magistri, virtus. — (3) Historiae,
 severae hominum iudicis, utilitas. (Epiphonema,
 ut videtur, narrationis de Pythagoreis.)
 Fr. XII. Cyrus devictis Babyloniis orbis terrarum
 imperium affectat.
 525. || 63, 4. Fr. XII. Cambysae indoles. (2) Eiusdem in Ama-
 sis cadaver nequitia et adversus templum Am-
 monis expeditio.
 Fr. XIV. Libyū et Cyrenaeorum ad Cambysen
 Aegypti dominum legatio.
 Fr. XV. Polycratis latrocinia maritima. (4) Eius
 in Lydos fugitivos perfidia.
 514. || 66, 3. Fr. XVI. Pisistrati filii; Hipparchus occiditur.
 (4) Laus Aristogitonis.
 Fr. XVII. Zeno Nearchum tyrannum ulciscitur
 (Aristogitonis occasione eius mentionem fecisse
 videtur Diodorus, quem Zenoni comparat etiam

- A. C. || Ol. Diogenes Laert. IX, 26, vel occasione Leae-nae meretricis, quae ne socios Harmodii et Aristogitonis proderet, linguam, sicut Zeno, sibi mormordit.)
510. || 67, 3. Fr. XVIII. Doricus Heracleam in Sicilia condit (circa Ol. 67, 3, a. C. 510).
509. || 67, 4. Fr. XIX. Megabyzus Zopyrus Babylonem dolo capit. (5) Darius expeditionem in Europam parat. (6) Tyrreni metu Persarum Lemnum relinquunt.
509. || 67, 4. Fr. XX. XXI. Lucretiae mors.
Fr. XXII. Tarquinii scelera et Bruti calliditas.
509. || 67, 4. Fr. XXIII. Sybaritae a Crotoniatis proelio funduntur.
506. || 68, 3. Fr. XXIV. Herodoti mirabilia narrandi mos. (3) Athenienses Boeotis et Chalcidensibus fugatis Chalcidem occupant (circa Ol. 68, 3; a. C. 506). Conf. Herodot. V. 77.
Fr. XXV. Caribus de auxilio a Milesiis contra Persas petendo percontantibus oraculum quid responderit. (Conf. Demonis fr. 10, Herodot. V. 120.) Quae sequitur sententia spectare videtur Graecorum in Asia contra Persas foedus.
— (2) Hecataeus Milesius ad Artaphernem legatus missus (Ol. 71, 3; a. C. 494.)
494. || 71, 3. Fr. XXVI. Datis legationem Athenas ut Persis se dederent mittit.
491. || 72, 2. Fr. XXVII. Hippocrates Gelensium tyrannus Syracusas occupat (Ol. 72, 2, a. C. 491.) (3) Thero Agrigentinus.
Fr. XXVIII. Gelo Syracusanus puer quum esset, mirabiliter servatus.
Fr. XXIX. Cimon Miltiadis patris multam in se recipit. (2) Dux optimus.
Fr. XXX. Cimon sororem Elpinicen uxorem habet.
Fr. XXXI. Themistocles Cimonem divite uxore conciliata vinculis liberat.
481. || 74, 4. Graecorum ad Gelonem legatio de auxilio contra Persas (Ol. 74, 4; a. C. 481). Sequuntur sententiae ex narratione de bello Medico depromptae.

LIB. XI.

Cap. I. Nullo, ut alias solebat, praemisso proe-mio transitum ad novum librum parat Diodo-rus, ab expeditione Xerxis in Graeciam exor-diendum et usque ad Atheniensium expeditionem

- A. C. || Ol. in Cyprum continuandum. Initium huius periodi Olymp. 75. I. Belli suator Mardonius: socii Carthaginienses, quorum apparatus bellicus describitur.
480. || 75, 1. Cap. II. Xerxes tribus annis ante et ingentes copias terrestres iam a patre collectas et naves longas 1200 paraverat. Ipse Susis Sardes movit, praemissis in Graeciam praekonibus, iuncto ponte Hellesponte, perfossoque monte Athone. Duces Graecorum Synetus Lacedaemonius et Themistocles Atheniensis; sed populi multi ultro ad Persas defecerant.
- Cap. III. Graeci defectionis infamia notati recensentur. Interea Xerxes copias per pontem in Thraciam ductas et apud Doriscum collectas lustravit. Navium copiarumque et terrestrium et navalium numerus.
- Cap. IV. Graecorum copiae duce Leonida Persis ad Thermopylas oppositae.
- Cap. V. Ad Acanthum urbem progressus Xerxes Graecos ad Thermopylas obstantes nuntiis evocat, ut abiectis armis discedant, sed superbum Leonidae responsum fert.
- Cap. VI. Contemta Demarati Lacedaemonii admonitione Xerxes Medos impetum facere in Graecos iubet.
- Cap. VII. Xerxes Persas qui immortales vocantur in Graecos mittit; sed ingenti caede repulsi.
- Cap. VIII. Tertio proelio victi Persae. Tandem Trachinius quidam per montana viam monstrat, quod per transfugam Leonidas comperit.
- Cap. IX. Dimissis reliquis Leonidas cum solis Spartanis hosti restitit.
- Cap. X. Spartani omnes fortiter pugnantes, caesaque magna Persarum multitudine, occubuere.
- Cap. XI. Laudes iustae Spartanis vindicatae.
- Cap. XII. Transitu Xerxes rex potitur, quo facto navalis etiam pugna initur. Classis Graecorum ad Artemisium duce Eurybiade, auspiciis Themistoclis, Persas adoritur. Pugna nocte interrupta; victoria dubia.
- Cap. XIII. Oborta tempestas Persarum classi magnam infert stragem.
- Cap. XIV. Terrestri itinere Xerxes a Thermopylis usque in Atticam progressus omnia vastat.
- Cap. XV. Graecorum consilia diversa de ineunda pugna navali. Aptissimum locum ad Salaminem esse Themistocles censet.

- A. C. || Ol. Cap. XVI. Pavor Graecos occupat et in Peloponnesum convertit, quam muro muniunt.
- Cap. XVII. Themistocles Xerxem falso nuntio decipit, et ad pugnam navalem exoptato loco committendam impellit, clam accepto per Iones de ipsorum defectione nuntio.
- Cap. XVIII. Pugna committitur ad Salaminem.
- Cap. XIX. Graeci insignem consequuntur victoriam. Rex metuens ne Graeci mari potiti abrupto ponte reditum intercluderent, inopinato in regnum revertitur, relicto in Graecia Mardonio.
- Cap. XX. Carthaginenses e foedere cum Persis facto Amilcare duce bellum contra Graecos in Sicilia movent. Eorum terrestres et navales copiae in Siciliam transvectae. Himera primum obsessa.
- Cap. XXI. Gelo Syracusarum princeps Himerensibus auxilio venit.
- Cap. XXII. XXIII. Gelo stratagemate usus simul incendit hostium classem unaque Amilcarem obtruncat, simul proelio pedestrem exercitum ad interneccionem caedit. Gelonis encomium.
- Cap. XXIV. Summa consternatio civitatem Carthaginensium occupat.
- Cap. XXV. Gelo militum virtutem praemiis ornat; captivorum autem incredibilem multitudinem inter socios distribuit, quorum servitio multa opera publica perficiuntur.
- Cap. XXVI. Gelo in ipsos hostes mitis et clemens, Carthaginensibus aequas pacis condiciones concedit. De praeda templa vel exstruit vel exornat. Obiter commemoratur Pindari aetas.
479. || 75, 2. Cap. XXVII. Persarum classis circa Cumam, mox apud Samum subsistit. Inter Athenienses et Lacedaemonios simultates acerrimae.
- Cap. XXVIII. Graecorum dissidiis in sua comoda uti conatur Mardonius; sed spe vana deceptus incursionem facit in Atticam, et omnia caede atque incendio implet.
- Cap. XXIX. Graecorum de republica tuenda communia consilia. Aristides et Pausaniascomes.
- Cap. XXX. Ad Plataeas Graeci proelium committunt.
- Cap. XXXI. XXXII. Proelii ad Plataeas descriptio.
- Cap. XXXIII. Post victoriam Plataeensem spolia distributa, victoriae monumenta posita, virtutis praemia, defectionis supplicia.
- Cap. XXXIV. XXXV. Classi Graecorum praefecti

- A.C. || Ol. Leotychidas et Xanthippus ob Graecos Asiam tenentes in libertatem vindicandos pugnam navalem experiri constituunt. Quamvis ignari Graecorum ad Plataeas actarum pronuntiari iubent Persas esse victos.
- Cap. XXXVI. Pugna navalis ad Mycalen commissa eodem die quo apud Plataeas pugnatum est describitur. Persae in fugam acti.
- Cap. XXXVII. Mycalensis pugna bellum Medicum finit, per duos annos gestum. Commemoratur Herodotum usque ad hanc pugnam opus perduxisse, et Sp. Cassium Romae capitis damnatum esse.
478. || 75, 3. Cap. XXXVIII. In Sicilia recuperata pace Gelo civitatem pacis artibus, h. e. legibus et institutis utilissimis, recreat et auget. Mox moritur, successore constituto Hierone, fratre natu maximo.
- Cap. XXXIX. Inter Athenienses et Lacedaemonios novae contentiones ob resecta Athenarum moenia oriuntur. Themistoclis fraude elusi Lacedaemonii.
- Cap. XL. De rebus Romanorum notitia.
477. || 75, 4. Cap. XLI. XLII. Themistocles, cuius maxima apud omnes auctoritas erat, ad amplificandam patriam praeter Phalereum portum, qui angustior erat, *Piraeum* construere suadet.
- Cap. XLIII. Themistocles singulari prudentia cavet ne Lacedaemonii coeptis suis adversentur.
- Cap. XLIV. Lacedaemoniorum iussu Pausanias dux cum classe in Cyprum insulam et Hellespontum profectus ad liberandas civitates adhuc Persarum praesidiis occupatas. Sed captus praemiorum regiaeque filiae spe proditionis consilia fovet, moresque Persicos sectatur.
- Cap. XLV. Proditio Pausaniae qua ratione fuerit cognita et punita.
- Cap. XLVI. XLVII. Scelus Pausaniae et virtus Aristidis comparantur.
476. || 76, 1. Cap. XLVIII. Mortui h. a. Leotychidas Spartanorum rex, cui Archelaus successit, et Anaxilaus Rhegii et Zancles tyrannus. Inter Hieronem et fratrem Polyzelum gravissimae inimicitiae, quae Theronis studio reconciliantur.
- Cap. XLIX. Naxios et Catinenses Leontium migrare Hiero iubet, receptis novis e Peloponneso colonis.
475. || 76, 2. Cap. L. Lacedaemonii indignantes penes Athe-

- A. C. || 01. nienses maris imperium esse, ipsorumque remp. claudam factam, de bello inferendo cogitant. Hetoemaridae studio animi placantur.
474. || 76, 3. Cap. LI. Hiero Cumas auxilia mittit, eamque urbem bello contra Tyrrhenos tutatur.
473. || 76, 4. Cap. LII. Bellum in Italia inter Tarentinos et Iapyges.
472. || 77, 1. Cap. LIII. Thero Agrigentorum princeps humatate et iustitia florens moritur; succedit Thrasydaeus fil. ob crudelitatem et superbiam omnibus invisus, tandem bello contra Hieronem infeliciter gesto regno pulsus.
471. || 77, 2. Cap. LIV. Lacedaemonii invidia ducti Themistoclem proditoris crimine apud Athenienses accusant, quasi cum Pausania conspirasset. Cap. LV. Themistocles innocens ostracismo patria expellitur. Lacedaemonii eundem communi Graecorum iudicio damnandum censent. Cap. LVI. Consultum Themistocli videtur primo ad Molossorum regem, deinde in Asiam ad Xerem confugere. Cap. LVII. Themistoclis in Asiam iter. Cap. LVIII. Themistocles in Asia tuto et iucunde vitam exigit, et ipso vitae exitu pietatis in patriam argumentum edit. Cap. LIX. Themistoclis elogium. Adiicitur urbis Buxenti tunc in Italia conditae mentio.
470. || 77, 3. Cap. LX. LXI. Athenienses Cimonem cum exercitu in Asiam mittunt ad recuperandas sociorum urbes, adhuc Persarum praesidiis possessas. Hic multis in Caria et Lycia urbibus expugnatis terra marique Persas opprimit. Cap. LXII. Cimon ingentem praedam consequitur. Ab hoc tempore Atheniensium republ. ingentibus opibus aucta.
469. || 77, 4. Cap. LXIII. LXIV. Lacedaemonii cum crebris terrae motibus, tum etiam bello ab Helotibus et Messeniis illato admodum afflicti. Id bellum decem annis continuatum.
468. || 78, 1. Cap. LXV. Inter Argivos et Mycenaeos bellum exortum, his exitiosum. Mycenaei nolebant sub Argivorum imperio esse. Argivi victores cives in servitatem redegerunt et urbem destruxerunt.
467. || 78, 2. Cap. LXVI. Micythus ob tutelam in Anaxilae filios sanctissime administratam et redditum paternum regnum celebratur. Eo anno Hiero mortuus, quem frater Thrasybulus sequitur.

- A. C. || 01. Cap. LXVII. Thrasybuli superbia offensi Syracusani bellum movent.
466. || 78, 3. Cap. LXVIII. Syracusani Thrasydaeum regno eiiciunt, et libertatem usque ad Dionysii dominatum servant. Eo anno Romae primi tribuni plebis creati.
465. || 78, 4. Cap. LXIX. Artabanus satellitum princeps per insidias Xerxem cum prole occidere et regnum occupare conatur. Sed superstes patri fratribusque Artaxerxes patrio regno potitur et parentes caedem ulciscitur.
464. || 79, 1. Cap. LXX. Thasios et Aeginetas deficere conantes imperio subiiciunt Athenienses. Sed plures populi defectionis consilia agitabant, quum Athenienses opibus aucti socios superbia acerbarent. Colonia missa Amphipolin, post ab Edonorum populo oppressa.
463. || 79, 2. Cap. LXXI. Artaxerxis cura in puniendis paternae caedis reis et ordinanda republ. versatur. Interea Aegyptii rerum novarum in Persis certiores facti a Persis deficiunt et Inarum regem creant, iuncta cum Atheniensibus societate. Artaxerxes vero illos domare parat.
Cap. LXXII. Sicilia post exactos reges laetior. Sed peregrini a Gelone in civitatem recepti quum magistratibus excluderentur, novis tumultibus temp. perturbant.
462. || 79, 3. Cap. LXXIV. Bellum ab Artaxerxe Aegyptiis illatum duce Achaemene. Athenienses foedere Aegyptiis iuncti Persas proelio vincunt, et usque ad Album murum pellunt. Lacedaemonii a Persis advocati auxilio venire recusant.
461. || 79, 4. Cap. LXXV. Artabazus et Megabyzus novis copiis Aegyptum adeunt, sed itinere et exercendo milite annum transigunt.
Cap. LXXVI. Tumultus per Siciliae urbes continuati, ac tandem victis peregrinis sedati.
460. || 80, 1. Cap. LXXVII. Aegyptii adventu novi exercitus perterrefacti cum Persis in gratiam redeunt, relictis Atheniensibus sociis. His tamen Persae saluum in patriam reditum concedunt. In Graecia tum Ephialtes quidam seditionem in Areopagum movit.
459. || 80, 2. Cap. LXXVIII. Bellum in Graecia Atheniensium cum Corinthiis, Epidauriis et Aeginetis. Deucetius Siculorum rex condita urbe Menaeno et expugnata Morgantina clarus.

458. || 80, 3. Cap. LXXIX. Corinthiorum et Megarensium mutuae de finibus controversiae, pugnae et populationes. Megarenses, Atheniensium auxiliis sustentati, victores. Phocensium adversus Dores bellum, quos Lacedaemonii defendunt.
Cap. LXXX. Bellum inter Lacedaemonios et Athenienses oritur.
457. || 80, 4. Cap. LXXXI—LXXXIII. Thebani copias suas iungunt Lacedaemoniis, quorum auctoritate amisam Persico bello dignitatem reparare cupiunt. Atheniensium dux Myronides de utrisque, repetitis proeliis, victor Athenas redit.
456. || 81, 1. Cap. LXXXIV. Tolmides praefectus classis Atticae, Myronidae gloria excitatus, ipsam Laconiam adit, antea nemini tentatam, eamque populatur.
455. || 81, 2. Cap. LXXXV. Dum Tolmides in Boeotia versatur, Pericles cum 50 triremium classe Peloponnesum invadit.
454. || 81, 3. Cap. LXXXVI. Cimonis opera quinquennales induciae factae inter Athenienses et Lacedaemonios. Sicilia bello inter Segestanos et Lilybaeos, tum aliis dissidiis internis, Tyndaridae aliorumque factionibus turbata.
Cap. LXXXVII. Ad opprimendam regnandi libidinem Syracusani instar ostracismi Attici petalium adhibuere.
453. || 81, 4. Cap. LXXXVIII. LXXXIX. Repetita mentio incursionis a Pericle in Peloponnesum factae. Vid. c. 85 Tolmides in Euboeam abit. Sicilia Tyrrenorum latrociniis perturbata. Syracusani contra Phayllum et post hunc Apellen Tyrrheniae bellum inferre iubent, qui Corsicam et alia loca vastat. Ducetii de Siculorum barbarorum republ. merita. Exstructa ab eo nova urbs Palice, prope fanum Palicorum. Crateres ignibus et aquis calidis memorabiles.
Cap. XC. In Italia Sybaris instaurata. (*Res anni 452 exciderunt.*)
451. || 82, 2. Cap. XCI. Ducetius variam fortunam expertus. Primo Aetnam occupat et Agrigentinos proelio fundit; deinde proelio ipse fusus ne inter suos quidem tutus est.
Cap. XCII. Ducetius supplex ad Syracusanos confugit, qui misericordia commoti eum Corinthi victu sustinuerunt.

LIB. XII.

- A.C. || Ol. Cap. I. II. Prooemio Diodorus recens factis illustrat, quod usu vulgari cognosci potest, res pessimas saepe exitu et eventu optimas fieri. Namque bellum Persicum, quod Graeciae interitum fuisset minatum, ad eius universae, ac praesertim Atheniensium incrementa, opes et florentissimum statum, maximam habuisse vim. Inde ab eo tempore per proximos 50 annos propter opum abundantiam bonas artes esse excultas, artiumque et doctrinarum studia, praesertim philosophiam, eloquentiam, remque militarem inter Athenienses maximopere floruisse.
450. || 82, 3. Cap. III. Post bellum pro Aegyptiis infeliciter gestum [conf. XI, 77.] novum bellum pro Graecorum in Asia libertate Persis inferunt Athenienses. Cimon, classi praefectus, Persas in Cypro adoritur (unde bello nomen Cyprio inditum), et proeliis aliquoties fundit.
449. || 82, 4. Cap. IV. Athenienses Persas in Cypro et Salamine ita premunt ut pacis conditiones petant. Pacis conditiones, quibus finitum bellum.
448. || 83, 1. Cap. V. Megarenses ad Lacedaemonios deficientes ab Atheniensibus in ordinem redacti.
447. || 83, 2. Cap. VI. Lacedaemoniorum incursio in Atticam. Proelio victi ad Coroneam Athenienses. Pro redimendis captivis omnes Boeotiae urbes ipsis ademptae.
446. || 83, 3. Cap. VI. Multae civitates post acceptam cladem ab Atheniensibus deficient. Euboea duce Pericle sub imperium redacta. Inde in 30 annos induciae factae.
- Cap. VIII. Eodem tempore in Sicilia bellum inter Syracusanos et Agrigentinos exarsit ob Duceium regulum, quem Syracusani inconsultis Agrigentinis dimiserant; quo facto is cum magna hominum turba in Siciliam redierat, novas sedes quaerens.
- Cap. IX. X. In Italia Thurium condita hac occasione: urbs Sybaris ob civitatem incolis nimis auctam 500 cives opibus exutos urbe expulerat, qui Crotonem confugiunt. De his auctore Pythagora in fidem receptis Sybaritae bellum movent, Milone duce fusi. Inde urbs Sybaris excisa Ol. 67, 3. Exsules ab Atheniensibus adiuti post 58 annos novam coloniam eo deducunt, et prope

- A. C. || Ol. Sybarin deletam, ad fontem Thurium, Thurium condunt.
- Cap. XI. Discordia inter cives exorta, caesis antiquis Sybaritis novi coloni remp. melius instrunt, sumpto Charonda legislatore.
- Cap. XII. Charondae legum specimina.
- Cap. XIII. Charondas litterarum praecipuam curam habet. Litterarum laus.
- Cap. XIV. Loca poetarum, quibus Charondae leges celebrantur.
- Cap. XV. Charondae leges de tutela orphanorum.
- Cap. XVI. Leges Charondae in milites ignavos et capitis reos.
- Cap. XVII. XVIII. Leges temere innovandi conatus a Charonda repressi. Novatarum legum exempla: primum, si quis oculo alterum privaverit. alterum exemplum, lex de divortiis, tertium, lex de orphanis.
- Cap. XIX. Charondae mors voluntaria.
- Cap. XX. Historia alius legislatoris adiungitur, Zaleuci Locrensis. Legum eius fundamentum religio et animus purus. Leges insigniores.
- Cap. XXI. Zaleuci nonnullae aliae leges recensentur.
445. || 83, 4. Cap. XXII. Sybaritarum ad Traentem fl. fuga; inde post plurimum annorum moram a Brutiis pulsus. In Graecia Athenienses in recuperatam Euboeam Hestiaeis eiectis civium coloniam mittunt.
444. || 84, 1. Cap. XXIII. Romae decemviri scribendis legibus creati. Thuri et Tarentini mutuo bello se infestant.
443. || 84, 2. Cap. XXIV. App. Claudii, qui unus e decemviris erat, libido. Virginii patris pro filia contentio. Motus in castris.
- Cap. XXV. Orta inter Romanos discordia intestina componitur ita ut tribuni plebis et alter de plebe consul creentur.
442. || 84, 3. Cap. XXVI. Leges 12 tabularum. Una pace tum omnes populi fruebantur.
441. || 84, 4. Cap. XXVII. Samii de Priene bellum contra Milesios moverunt et ab Atheniensibus defecerunt. Quamvis a Persis adiuti, tamen tandem duce Pericle domiti.
440. || 85, 1. Cap. XXVIII. Pericles in oppugnatione primus machinas bellicas adhibuit ab Artemone inventas.
439. || 85, 2. Cap. XXIX. Ducetio mortuo Syracusani Siculorum barbarorum urbes occupant ipsamque Trinacriam.

- A.C. || Ol. Cap. XXX. Belli Corinthiaci usque ad Ol. 86. 2. continuati pro Epidamniis contra Corcyraeos gesti initium et causae. Romani Volscos bello subigunt.
438. || 85, 3. Cap. XXXI. Campanorum in Italia origines. Archaeanactidae in Bosporo Cimmerio regnant: quibus in imperio successit Spartacus. Corinthii a Corcyraeis proelio navali pulsii.
437. || 85, 4. Cap. XXXI. Novi Corcyraeorum apparatus navales. Athenienses coloniam deducunt Amphipolin.
436. || 86, 1. Cap. XXXIII. Athenienses socii Corcyraeorum facti navali proelio Corinthios fundunt.
435. || 86, 2. Cap. XXXIV. Corinthii Potidaeam ad defectionem ab Atheniensibus movent; Perdiccas rex Macedonum vero Chalcidenses. Quo facto Potidaea obsidetur.
Cap. XXXV. Thuriorum in Italia dissidia de civitatis vel coloniae conditore. Archidamus rex Lacedaemoniorum moritur.
433. || 86, 4. Cap. XXXVI. Spartacus rex Bospori moritur. Athenis Meton novam computationem astronomicam enneadecaeteridem dictam divulgat. Heraclaea in Italia conditur.
432. || 87, 1. Cap. XXXVII. Atheniensium in proelio apud Potidaeam nobilissima victoria. Ab hac Thucydides historiam exorsus belli Peloponnesiaci per 27 annos gesti, cuius ipse nonnisi 22 annos descripsit.
431. || 87, 2. Cap. XXXVIII. Belli Peloponnesi causae exponuntur: remotior erat pecunia publica a Pericle in sua commoda expensa, ob quam perturbandae reip. consilia iniit.
Cap. XXXIX. Phidias simulque Pericles furti accusantur. Proxima belli causa erat Atheniensium in Megarenses decretum, e voluntate Lacedaemoniorum abrogandum.
Cap. XL. Pericles gravissima oratione bellum in Lacedaemonios suadet, et de parato pecuniarum copiarumque apparatu magnifice disserit.
Cap. XLI. Lacedaemonii comparato a sociis auxilio primi inferunt bellum, occupata Plataea urbe Atheniensibus foedere iuncta.
Cap. XLII. Plataeensibus auxiliantur Athenienses. Utriusque partis socii recensentur. Iam Lacedaemonii duce Archidamo rege infestum exercitum in Atticam mittunt; Pericles autem classe infestat Peloponnesum: quo facto sponte abeunt Lacedaemonii.

430. || 87, 3. Cap. XLIII. Atheniensium vastationes in Peloponneso. Brasidae Spartani eximia virtus.
 Cap. XLIV. Cleopompum Athenienses cum classe in Locros mittunt, Aeginetas terra expellunt, Megarensium agros vastant et inde praedam agunt.
 Cap. XLV. Lacedaemoniorum altera incursio in Atticam, ob quam omnis turba Athenas confugit; unde pestilentia orta. Ipsos avertit Periclis novus impetus in Peloponnesum. Crimina in Periclem.
429. || 87, 4. Cap. XLVI. Pericles moritur. Ei succedit in imperio Hagnus, a quo Potidaea obsidetur et capitur.
 Cap. XLVII. Phormio classis Atheniensium dux ad Naupactum Lacedaemonios arcet; contra Archidamum in Boeotia Plataeos oppugnat. Xenophon et Phanomachus Athenienses Thraciam, Cnemus Lacedaemoniorum dux Acarnaniam invadunt.
 Cap. XLVIII. Phormio pugna navali ad Rhium victor.
428. || 88, 1. Cap. XLIX. Cnemi ducis Lacedaemoniorum in Salaminem et Piraeum portum expeditio irrita.
 Cap. L. LI. Incidit in hoc tempus bellum, quod Sitalces rex Thracum contra Perdiccam regem Macedoniae gessit, ut Amyntam in regnum paternum restitueret.
 Cap. LII. Attica tertium a Lacedaemoniis vastata.
427. || 88, 2. Cap. LIII. Leontini in Sicilia a Syracusanis bello petiti Atheniensium implorant auxilium, misso oratore Gorgia, cuius eloquentiae indoles describitur.
 Cap. LIV. Athenienses Siciliae occupandae studio incitati Leontinis classem ultro auxilio mittunt; sed res legatione transacta.
 Cap. LV. In Graecia Lesbii, qui ab Atheniensibus abalienati in societatem Lacedaemoniorum transierunt, confestim missis copiis subacti.
 Cap. LVI. Plataeae a Lacedaemoniis obsessae et post deditionem deletae.
 Cap. LVII. In insula Corcyra ingens seditio Atheniensium ope sedata.
426. || 88, 3. Cap. LVIII. Athenienses nova vis morbi adoritur. Pestis caussae referuntur et quae ad placandos deos facta sint.
 Cap. LIX. Lacedaemonii quum de novo Atticam invadere cuperent, terrae motibus deterriti sunt. Trachinam nova colonia instaurant et Heracleam nuncupant.

425. || 88, 4. Cap. LX. Classis Atticae duce Demosthene in Leucadem et Acarnaniam expeditio.
 Cap. LXI. Demosthenes in Peloponnesum transvectus Pylum occupat et munit: quem locum Lacedaemonii recuperare frustra conantur.
 Cap. LXII. Continuunt Pyli oppugnationem Lacedaemonii. Brasidae nobilissima virtus.
 Cap. LXIII. Lacedaemonii in insula Sphacteria fame coacti se dedunt. Pylus Messeniis tutanda traditur.
 Cap. LXIV. In Persia Artaxerxi succedit Xerxes. Aequi in Italia subacti a Romanis. Postumii triumphus et severitas in filium.
424. || 89, 1. Cap. LXV. Nicias classi Atheniensium praefectus Lacedaemoniorum socios infestat, primo adortus Melum insulam; divertit deinde in Oropum et Tanagraeorum regionem; post Corinthum petit, Cythera insulam expugnat, et Peloponnesi agros multos devastat.
 Cap. LXVI. Megarenses ob belli taedium ad partes Atheniensium transeunt. Arcem Nisaeam Athenienses vi expugnant.
 Cap. LXVII. Brasidas subito impetu Megaram recuperat, Chalcidenses adiuvat, multosque Thraciae populos in societatem recipit. In helotes atrocia Lacedaemoniorum consilia.
 Cap. LXVIII. Brasidas Amphipolin et propinqua alia loca occupat.
 Cap. LIX. Orta inter Boeotos discordia, dum Athenienses per insidias urbes occupare conantur.
 Cap. LXX. Proelium apud Delium committitur, quo Athenienses funduntur.
 Cap. LXXI. In Persia Xerxi Sogdianus et huic post 7 menses Darius successit. Hic Antiochus Syracusanus historiam suam finiit.
423. || 89, 2. Cap. LXXII. Scione in Macedonia ad Lacedaemonios deficit, aspernata Athenienses post acceptam cladem; post etiam Menda. Lesbii de patria certant cum Atheniensibus. Horum classis apud Cachetem fluvium deleta. Quibus rebus commoti de induciis faciendis consilia ineunt mox dissipata.
422. || 89, 3. Cap. LXXIII. Delios defectionis reos urbe expellunt Athenienses; simul Cleonem in Thraciae fines mittunt.
 Cap. LXXIV. Cleonis et Brasidae acerrimum proelium apud Amphipolin, quo uterque impe-

- A. C. || Ol. rator cadit, Lacedaemoniorum vero victoria est. Tum *induciae* 50 annorum factae (conf. Ol. 91. 3.)
421. || 89, 4. Cap. LXXV. Reliquae Graeciae civitates exclusae foedere, inprimis Argos, Thebae, Corinthus, Elis, de libertate sua anxiae, in Athenienses et Lacedaemonios conspirant. Argivis summa rei permissa.
Cap. LXXVI. Lacedaemoniorum cautiore, Atheniensium duriora consilia. In Italia Campani contra Cumas arma ferunt.
420. || 90, 1. Cap. LXXVII. Delum Athenienses reddunt oraculo admoniti, Pylum reddere recusant: quo nova dissidia orta. Argivi Atheniensibus accedunt; Corinthios Lacedaemonii ad suas partes trahunt. Heracleam in Trachinia Aenianes, Dolopes et Melienses vi occupant, Meczybernam Olyntiam.
419. || 90, 2. Cap. LXXVIII. Argivorum in Lacedaemonios bellum, et utriusque populis invitit a ducibus factae *induciae*.
Cap. LXXIX. Bellum redintegratum in Arcadia. Argivis fuis Lacedaemonii victores abeunt.
418. || 90, 3. Cap. LXXX. Mantinea relicta ab Argivis in ditio-nem Lacedaemoniorum venit. Inter Argivos se-ditio oritur. Inter Phocenses et Locros bellum. Phocenses victores. Athenienses per Niciam Cy-thera et Nisaeam occupant, in urbe Melo ad-ultos trucidant. In Italia Romani in Fidenates bellum gerunt.
417. || 90, 4. Cap. LXXXI. Argivos Lacedaemonii invadunt, Athenienses tutantur.
416. || 91, 1. Cap. LXXXII. Byzantini, Chalcedonii et Thraces in Bithyniam incursiones faciunt. In Sicilia Segestani et Selinuntii de finibus concertant. Segestani proelio victi.
Cap. LXXXIII. LXXXIV. Segestani Athenien-sium implorant auxilium. Nicias quidem bellum in Sicilia suspicere dissuadet. Sed auctore Alci-biade Athenienses nihilominus bellum ibi gerere decernunt.

LIB. XIII.

Cap. I. Prooemio declarat historicus operi sub-trahenda esse in posterum prooemia, utpote quae rerum annorumque tanta series paucis libris comprehendenda non amplius admittat. Addi-tur annorum ratio.

415. || 91, 2. Cap. II. Decreto in Syracusanos bello Athenienses classem expediunt tribus ducibus, Alcibiadi, Niciae et Lamacho, traditam. Antequam proficiscerentur, una nocte hermae omnes mutilati sunt, cuius facinoris suspicio in Alcibiadem movetur. Navium militumque numerus. Ineunda consilia tum cum Sicilia expugnata fuerit produntur.
- Cap. III. Sacris in portu factis Atheniensium classis iter ingreditur. Itineris descriptio usque ad Rhegium.
- Cap. IV. Tres Syracusanorum duces, Hermocrates, Sicanus et Heraclides: Siciliae civitates ad societatem invitant, quarum magna est discordia. Athenienses Naxum et Catinam in Sicilia adeunt.
- Cap. V. Athenis odium ingens in Alcibiadem ob hermas deiectos exarsit, qui quum primum ad causam dicendam revocaretur, aufugit Lacedaemonem.
- Cap. VI. Athenienses exacto ab Segestanis tributo ad Catinam subsistunt, et inde per insidias magnum Syracusanorum portum, Olympium, vicinaque loca occupant. Tum Diagoras atheus Athenis aufugit. Romani cum Aequis bella habuerunt.
414. || 91, 3. Cap. VII. Syracusani missa legatione a Lacedaemoniis et Corinthiis auxilia impetrant adiuti Alcibiadis precibus. Interea Nicias et Lamachus Syracusas classe obsident, quibus a mediterranea parte Gylippus Lacedaemoniorum dux auxilio venit.
- Cap. VIII. Proelio utrinque commisso Athenienses vincunt, sed Lamachus eorum dux perit. Adveniunt Corinthiorum auxilia et nova Lacedaemoniorum. Athenienses quoque pluribus navibus novoque duce Eurymedonte Niciam adiuvant. Alcibiadis impulsu *induciae cum Atheniensibus directae* (conf. Ol. 89. 3).
413. || 91, 4. Cap. IX. Lacedaemonii ducibus Agide et Alcibiade Atticam de novo invadunt, Deceleamque castello muniunt; unde bello nomen *Decelico*. Vicissim Athenienses classem in Laconiam expediunt. In Sicilia terra marique pugnatur: terra Syracusahi, mari Athenienses vincunt.
- Cap. X. Syracusani quum Demosthenem Athenis nova classe adventurum comperissent, priusquam adveniret, Athenienses ad proelium cogunt, novoque usu navium mechanemate ipsos in fugam actos persequuntur.

- A. C. || Ol. Cap. XI. Demosthenes Athen. dux superveniens magna classe noctu et ex improvise Syracusas adortus ingenti suorum clade repellitur.
- Cap. XII. Ingruente pestilentiae morbo, et Syracusanorum exercitu multis auxiliis aucto, Athenienses de reditu deliberant.
- Cap. XIII. Athenienses ob lunae defectum moram facientes novo proelio funduntur.
- Cap. XIV. Syracusani victores hostem ad intercessionem persequi et copiis navibusque dispositis undique constrictum tenere statuunt.
- Cap. XV. Nicias et pedestres et navales copias ab hoste circumventas ad incundum summum periculum et certamen de salute exhortatur. Tum pugnam ineunt.
- Cap. XVI. Pugnae atrocissimae descriptio.
- Cap. XVII. Atheniensium tota classis fusa et attrita.
- Cap. XVIII. Missis navibus copias pedestri itinere in sociorum urbes ducere constituunt Nicias et Demosthenes. Sed fraude inducti rem propositam differunt.
- Cap. XIX. Viis omnibus interceptis Atheniensium milites undique clausi maximam partem caeduntur; reliqui cum Nicia et Demosthene capiuntur. De captivis quid faciendum diversae sententiae. Diocles immanissima suadebat, Hermocrates ad clementiam adhortabatur, praesertim Nicolaus senex.
- Cap. XX—XXVII. Nicolai oratio, humanissimi ingenii specimen.
- Cap. XXVIII—XXXII. Gylippi Laconis adversaria oratio, summae crudelitatis exemplum.
- Cap. XXXIII. Gylippi oratione incitati Syracusani Atheniensium duces trucidant. Reliqui in latomias detrusi. Poena exempti qui litteris erant exculi. Finito bello Diocles Syracusanis novas leges scripsit, severitatisque exemplum in semetipsum edidit.
412. || 92, 1. Cap. XXXIV. Re in Sicilia male gesta ab Atheniensibus multi socii deficiunt; ipsi abrogata democratia remp. 400 viris permittunt. Classis Atheniensium recens coacta ad Oropum a Lacedaemoniis victa. Syracusani Lacedaemoniis auxilia partemque praedae mittunt. Nova reip. Syracusanorum constitutio per Dioclem.
- Cap. XXXV. Dioclis elogium.
- Cap. XXXVI. Atheniensium res in dies peiores,

- A.C. || Ol. praesertim Dario Persarum rege societate iuncto cum Lacedaemoniis.
 Cap. XXXVII. Alcibiades prohibito Pharnabazone Lacedaemoniis iusto ampliora auxilia conciliaret, patriae gratiam et redeundi veniam consequitur.
411. || 92, 2. Cap. XXXVIII. Atheniensium aristocratia auctore Theramene rursus in democratiam transformata. Thrasyllus et Thrasybulus copias Atheniensium apud Samum congregant et instruunt. Lacedaemoniorum classi praest Mindarus, falsa spe Pharnabazi auxilia ad Miletum exspectans. Dorieus a Lacedaemoniis Rhodum missus ad comprimendam seditionem.
 Cap. XXXIX. Classes Atheniensium et Lacedaemoniorum mutuo se insequuntur. Inter Abydum et Sestum commissa pugna navalis.
 Cap. XL. Classis Attica victoriam retulit.
 Cap. XLI. Lacedaemoniorum classis fusa, insuper tempestate oppressa, ad internecionem venit. Hoc tempore Alcibiades Theramene adhortante in patriam receptus.
 Cap. XLII. Alcibiades locum inter imperatores occupat. Antandrii libertatem vindicant. Adiecta notitia historicorum hanc annorum seriem persequentium. Romani in Aequis bellum gerunt.
410. || 92, 3. Cap. XLIII. Segestani in Sicilia de agro cum Selinuntiiis ambigentes Carthaginenses in auxilium vocant.
 Cap. XLIV. Syracusanos quum Selinuntii suas partes trahunt, exoritur bellum Carthaginense in Sicilia, gestum ab Hannibale.
 Cap. XLV. XLVI. Dorieus e Rhodo redux et Mindarus Atheniensium classi obviam facti novo proelio fusi ad Dardanium.
 Cap. XLVII. Euboea a Boeotis contra Athenienses defensa obstructo Euripo. Theramenes Atheniensium imperator quum illud opus impedire non posset, interea insulas hostium exspoliavit.
 Cap. XLVIII. Bellum intestinum in insula Corcyra atrocissimum.
 Cap. XLIX. Archelaus rex Macedonum Pydnaeos rebelles subigit. Interea hostis hostem metuens classem undique cogit.
 Cap. L—LII. Attica classis in tres partes divisa Lacedaemonios in insidias adductos ad Cyzicum duplici proelio, quo ipse Mindarus Lacedaemoniorum dux cadit, ita prosternit, ut misso Athe-

- A. C. || Ol. nas Endio legato pacem expetant. Endii oratio pro pace impetranda.
 Cap. LIII. Reiectis pacis conditionibus Athenienses fortuna elati bellum continuant.
409. || 92, 4. } Cap. LIV—LVI. Iam Hannibal advecta classe et expositis copiis bellum in Sicilia urget. Copiarum numerus. Selinus urbs summa vi oppugnata et defensa.
 Cap. LVII. LVIII. Selinus capta, incendiis, caedibus, expilatione, stupris, foedata, direpta, excisa. Rei immanis eximia descriptio.
 Cap. LIX—LXI. Inde Hannibal movet Himeram, vindictam sumpturus ob avum Hamilcarem ibi priore bello trucidatum patremque exilio multatum. Atrocissima dimicatio subsecuta.
 Cap. LXII. Tandem vi expugnata Himera, barbari immani caede grassantur totamque urbem vastant. Hannibal praeda onustus Carthaginem redit.
 Cap. LXIII. Hermocrates Syracusanorum olim praetor per factionem in exilium eiectus, tum a Pharnabazo pecunia adiutus in Siciliam rediit, et agros Carthaginensibus subiectos depopulatus gratiam popularium recuperavit.
 Cap. LXIV. Belli Peloponnesiaci historia continuata. Thrasybulus Atheniensium dux Epheso repulsus Lesbum petit; Theramenes Chalcedonem et Byzantium obsidet; Alcibiades pecuniae vim e Pharnabazi provincia exigit. Pylus, quam Messenii tenebant, a Lacedaemoniis recuperata.
 Cap. LXV. Lacedaemonii et Megarenses Nisaeam capiunt Chiumque.
 Cap. LXVI. Lacedaemonii ad Chalcedonem proelio victi, Hippocrates eorum imperator caesus. Alcibiadis in Thraciam expeditio; Byzantii obsessio.
 Cap. LXVII. Byzantium proditione tandem in Atheniensium potestatem redactum.
408. || 93, 1. } Cap. LXVIII. Relicto Byzantii praesidio subactisque Hellesponti urbibus, Atheniensium imperatores cum classe spoliis referta Athenas contendunt. Accepti maximo applausu, imprimis Alcibiades, cuius ingenii animique magnitudinem orisque summam suavitatem historicus describit.
 Cap. LXIX. Alcibiadi omnia restituta, soli summum terra marique imperium commissum. Eius in Andrum, Con, Rhodum expeditio.

- A. C. || Ol. Cap. LXX. Lysander Lacedaemoniorum imperator in locum Mindari substitutus novam classem instruit; a rege Persarum pecunia adiuvatur.
- Cap. LXXI. Atheniensium classis ad Notium fusa a Lysandro, quem Antiochus absente et invito Alcibiade ad proelium provocarat.
- Cap. LXXII. Thrasybulus Thasum et Abdera ad partes Atheniensium copiae sub Alcibiade procul a patria occupatae erant, Agis Lacedaemoniorum rex Athenas subito impetu infestat. Repulsus Attica vastata in Peloponnesum redit.
- Cap. LXXIII. Alcibiades Cumam sociam urbem in iuste vexat, et in crimen venit.
- Cap. LXXIV. Athenienses inter 10 duces imperium dividunt. Alcibiades Pactyen Thraciae urbem in exsilium abit.
- Cap. LXXV. Synoris ludis Olympicis adiecta. Plistonax rex Lacedaemoniorum moritur. Hermodrates caesorum ossa Himera Syracusas transportanda curavit, a Diocle neglecta.
407. || 93, 2. Cap. LXXVI. Apud Lacedaemonios Callicratidas in imperio Lysandro succedit. Is tota recepta classe in Chio, apud Teios, ad Lesbum rem prospere contra Athenienses gerit.
- Cap. LXXVII. Conon instaurata nova classe hosti ad Lesbum instat. Ad Mytilenen proelium commissum.
- Cap. LXXVIII. LXXIX. Atheniensium classis in portum Mytilenes se recipit, urbem ipsam oppugnat Callicratidas. Syracusani Carthaginensibus pacis conditiones proponunt, ab his non acceptas. Thermarum urbs in Sicilia a Carthaginensibus condita.
406. || 93, 3. Cap. LXXX. Hannibal novam expeditionem in Siciliam parat, ob senectutem Imilcone adiuncto socio. Praemissae 40 naves proelio apud Erycem a Syracusanis funduntur; ipse cum 50 navibus sequitur.
- Cap. LXXXI. Syracusani et Agrigentini exterorum auxilia appetunt, et moenibus sua tutari annituntur. Excurrit historicus in descriptionem urbis et agri Agrigentini tum fertilitate tum opulentia florentissimi.
- Cap. LXXXII. Aedium Agrigenti magnificentia.
- Cap. LXXXIII. Tellias Agrigentinus singulare divitiarum et summae liberalitatis exemplum.
- Cap. LXXXIV. Antisthenes Agrigentinus aliud

A.C. | Ol.

affluentiae et magnificentiae exemplum. Incolarum Agrigenti numerus et vita luxuriosa.

Cap. LXXXV. In Agrigentinarum urbem Carthaginienses totam vim convertunt.

Cap. LXXXVI. Pestis Carthaginiensium castra corripit, qua Hannibal exstinguitur. Syracusani duce Daphnaeo urbi obsessae auxilio veniunt.

Cap. LXXXVII. Pugna commissa Poeni in fugam acti. In duces oppidanos ab Agrigentinis animadversum, quod milites ab eruptione prohibuerant.

Cap. LXXXVIII. Sero Daphnaeus castra Poenorum obsidere conatur, et quum Poenos com meatu aliquamdiu interclusisset, Hamilcar per insidias magnam frumenti vim a Syracusanis advectam rapit. Agrigentini ingenti penuria premuntur.

Cap. LXXXIX. Fame coacti Agrigentini, relictis in urbe senibus et infirmis, Gelam, deinde in Leontinorum urbem migrant.

Cap. XC. Agrigenti urbs capta a Poenis et eversa; superslites omnes caesi. Praedae pars praecipua, praesertim artis opera, et in his Phalaridis taurus, Carthaginem missa. Obiter reprehensus Timaeus, qui taurum illum unquam existisse negaverat.

Cap. XCI—XCVII. Ob urbis Agrigentinae cladem maxima per universam Siciliam consternatio orta, et praesertim contra Syracusanorum duces indignatio. Hac Dionysius vilissimae sortis homo in sua commoda usus, summum imperium et Syracusanorum tyrannidem consequitur. Athenienses receptis in civitatem peregrinis augment militum numerum et instaurant novam classem. Huic ad insulas Arginusas obviam facti Lacedaemonii de ineunda pugna deliberant, quam vates utrinque dissuadent.

Cap. XCVIII. Hortante Callicratida res ad proelium venit. Pugna navalis apud Arginusas commissa, maxima omnium quibus Graeci cum Graecis conflixerant.

Cap. XCIX. Pugnae ad Arginusas descriptio. Caeso Callicratida imperatore Lacedaemonii tandem fusi.

Cap. C. Ingens caedes ab utraque parte.

Cap. CI. Ob cadavera caesorum haud sepulta duces Atheniensium in iudicium vocati.

Cap. CII. Duces Atheniensium cum summa crudelitate ad supplicium dati.

- A.C. || 01. Cap. CIII. Notitia de Philisto, scriptore rerum Sicularum, et de Sophocle atque Euripide circa hoc tempus mortuis.
405. || 93, 4. Cap. CIV. Philocles et Conon Atheniensium duces relicto in insula Samo praesidio in Hellespontum navigant. Lacedaemonii duce Lysandro novam instruunt classem. Is accepta a Persis pecunia Ephesum petit, et inde excursions facit in socios Atheniensium ipsamque Atticam infestat. Lacedaemoniorum classis Lampsacum expugnat. Cap. CV. Attica classis e regione ad Aegos flumen subsistit. Alcibiades consilia conferre conatur et imperii partem affectat, sed repulsam fert. Cap. CVI. Attica classis subito impetu oppressa et ad interneccionem caesa. Lacedaemonii victores spolia et argenti magnam vim Lacedaemonem mittunt. Gylippi furtum in spoliis factum commemoratur.
- Cap. CVII. Lacedaemonii Atticam terra marique adoriuntur. Obsessa urbe, intercluso comiteatu, Athenienses undique pressi pacem a Lacedaemoniis petunt et impetrant. Pacis condiciones durae. Belli Peloponnesiaci finis.
- Cap. CVIII. In Persia Dario successit Artaxerxes. Viguit tum Antimachus poeta. Post Agrigentum eversam (conf. c. 90). Hamilcar Gelam petit. Apollinis statua inde rapta et Tyrum transportata. Geloi fortiter se defendunt.
- Cap. CIX. Dionysius Syracusanorum tyrannus acceptis a Graecis in Italia auxiliis Gelois auxilio venit.
- Cap. CX. Dionysius pulsus intra moenia confugit.
- Cap. CXI. Gelae et Camarinae incolae auctore Dionysio Syracusas migrant.
- Cap. CXII. Ob acceptam cladem, desertam a tyranno urbem subactasque Siciliae civitates omnium animi in Dionysium exacerbati. Syracusani eius regiam auro argentoque refertam exspoliant.
- Cap. CXIII. Dionysius citato cursu Syracusas advectus iram civium simul coercet, simul caede et sanguine ulciscitur. Geloi et Camarinaei ad Leontinos abeunt.
- Cap. CXIV. Afflictis Syracusanis Poeni victores pacem ultro offerunt, quam laeti accipiunt. Pacis condiciones. Itaque in Graecia Peloponnesiacum, in Sicilia Punicum bellum hoc anno finitum.

CORRIGENDA.

- P. 105, 5. positus numerus 5 ponendus p. 104, 22.
P. 108, 1. 4] l. 1b.
P. 116, 6. ταύτης] l. ταύτης [τῆς Κοήτης].
P. 120, 3. post παθόντων add. [Ibidem.] et fragm. 14c Κα-
τέσχεν οὖν ἡ βασιλεία ἤτοι τοπαρχία τῶν Ἀργείων ἔτη
φμθ', καθὼς καὶ Διόδωρος ὁ σοφώτατος συνεγράψατο.
[Io. Malalae Chronogr. p. 83.]
P. 123, 2. ἐβασίλευε] l. ἐβασίλευσε.
-

329 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν Διοδώρου βίβλων.

- α'. Περὶ τῶν μυθολογουμένων κατὰ τὴν Σικελίαν καὶ τοῦ σχήματος καὶ μεγέθους τῆς νήσου.
β'. Περὶ Δήμητρος καὶ Κόρης καὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ πυρίνου καρποῦ.
5 γ'. Περὶ Λιπάρας καὶ τῶν ἄλλων τῶν Αἰολίδων καλουμένων νήσων.
δ'. Περὶ Μελίτης καὶ Γαύλου καὶ Κερκίνης.
ε'. Περὶ τῆς Αἰθαλίας καὶ Κύρνου καὶ Σαρδόνης.
ς'. Περὶ Πιτυούσσης καὶ τῶν νήσων τῶν Γυμνησίων, ἃς τι-
10} νες Βαλιαρίδας ὀνομάζουσι.
ζ'. Περὶ τῶν ἐν Ὠκεανῷ νήσων τῶν πρὸς ἑσπέραν κειμένων.
η'. Περὶ τῆς Βρετανικῆς νήσου καὶ τῆς ὀνομαζομένης Βασιλείας καθ' ἣν τὸ ἤλεκτρον γίνεταί.
θ'. Περὶ Γαλατίας καὶ Κελτιβηρίας, ἔτι δ' Ἰβηρίας καὶ Λι-
15 γυστικῆς καὶ Τυρρηνίας, καὶ τῶν ἐν ταύταις κατοικούντων, τίσι χρῶνται νομίμοις.
ι'. Περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἐν Ὠκεανῷ νήσων, τῆς τε Ἰερᾶς ὀνομαζομένης καὶ τῆς Παγχαίας, καὶ τῶν ἐν αὐταῖς ἱστορουμένων.
20 ια'. Περὶ Σαμοθράκης καὶ τῶν ἐν αὐτῇ μυστηρίων.
ιβ'. Περὶ Νάξου καὶ Σύμης καὶ Καλύδνης.
ιγ'. Περὶ Ρόδου καὶ τῶν κατ' αὐτὴν μυθολογουμένων.
ιδ'. Περὶ Χερρονήσου τῆς ἀντιπέραν τῆς Ροδίας κειμένης.
ιε'. Περὶ Κρήτης καὶ τῶν μυθολογουμένων ἐν αὐτῇ μέχρι
25 τῶν νεωτέρων καιρῶν.
ισ'. Περὶ τῆς Λέσβου καὶ τῶν εἰς Χίον καὶ Σάμον καὶ Κῶν καὶ Ρόδον ἀποικιῶν ὑπὸ Μακαρέως.
ις'. Περὶ τῆς Τενέδου καὶ τοῦ κατ' αὐτὴν οἰκισμοῦ καὶ τῶν ὑπὸ Τενεδίων περὶ Τένου μυθευομένων.
30 ιη'. Περὶ Κυκλάδων νήσων τῶν ἐλαττόνων καὶ τυχουσῶν οἰκισμοῦ ὑπὸ Μίνως.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

-330

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΠΕΜΠΤΗ.

- 1 Πάντων μὲν τῶν ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς χρησίμων
προνοητέον τοὺς ἱστορίαν συνταττομένους, μάλιστα
δὲ τῆς κατὰ μέρος οἰκονομίας. αὕτη γὰρ οὐ μόνον
ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς βίοις πολλὰ συμβάλλεται πρὸς
διαμονὴν καὶ αὔξησιν τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ κατὰ 5
τὰς ἱστορίας οὐκ ὀλίγα ποιεῖ προτερήματα τοῖς συγ-
2 γραφεῦσιν. ἔνιοι γὰρ καὶ κατὰ τὴν λέξιν καὶ κατὰ
τὴν πολυπειρίαν τῶν ἀναγραφομένων πράξεων ἐπαι-
νούμενοι δικαίως ἐν τῷ κατὰ τὴν οἰκονομίαν χει-
ρισμῷ διήμαρτον, ὥστε τοὺς μὲν πόρους καὶ τὴν 10
ἐπιμέλειαν αὐτῶν ἀποδοχῆς τυγχάνειν παρὰ τοῖς
ἀναγινώσκουσι, τὴν δὲ τάξιν τῶν ἀναγεγραμμένων
3 δικαίας τυγχάνειν ἐπιτιμήσεως. Τίμαιος μὲν οὖν
μεγίστην πρόνοιαν πεποιημένος τῆς τῶν χρόνων
ἀκριβείας καὶ τῆς πολυπειρίας πεφροντικῶς, διὰ 15
τὰς ἀκαίρους καὶ μακρὰς ἐπιτιμήσεις εὐλόγως δια-
βάλλεται, καὶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐπιτιμήσεως
4 Ἐπιτίμαιος ὑπὸ τινῶν ὠνομάσθη. Ἐφορος δὲ τὰς
κοινὰς πράξεις ἀναγράφων οὐ μόνον κατὰ τὴν λέ-
ξιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν οἰκονομίαν ἐπιτέτευχε· τῶν 20
γὰρ βιβλῶν ἐκάστην πεποίηκε περιέχειν κατὰ γένος

τὰς πράξεις. διόπερ καὶ ἡμεῖς τοῦτο τὸ γένος τοῦ
χειρισμοῦ προκρίναντες, κατὰ τὸ δυνατόν ἀντεχό-
331 μεθα ταύτης τῆς προαιρέσεως. καὶ ταύτην τὴν βί- 2
βλον ἐπιγράφοντες νησιωτικὴν ἀκολουθῶς τῇ γραφῇ
5 περὶ πρώτης τῆς Σικελίας ἐροῦμεν, ἐπεὶ καὶ κρα-
τίστη τῶν νήσων ἐστὶ καὶ τῇ παλαιότητι τῶν μυ-
θολογουμένων πεπερώτευσεν.

Ἡ γὰρ νῆσος τὸ παλαιὸν ἀπὸ μὲν τοῦ σχήμα-
τος Τρινακρία κληθεῖσα, ἀπὸ δὲ τῶν κατοικησάν-
10 των αὐτὴν Σικανῶν Σικανία προσαγορευθεῖσα, τε-
λευταῖον δὲ ἀπὸ Σικελῶν τῶν ἐκ τῆς Ἰταλίας παν-
δημεῖ περαιωθέντων ὀνόμασται Σικελία. ἐστὶ δ' 2
αὐτῆς ἡ περίμετρος σταδίων ὡς τετρακισχιλίων τρια-
κοσίων ἐξήκοντα· τῶν γὰρ τριῶν πλευρῶν ἡ μὲν
15 ἀπὸ τῆς Πελωριάδος ἐπὶ τὸ Λιλύβαιον ὑπάρχει στα-
δίων χιλίων ἑπτακοσίων, ἡ δ' ἀπὸ Λιλυβαίου μέ-
χρι Παχύνου τῆς Συρακοσίας χώρας σταδίων χιλίων
καὶ πεντακοσίων, ἡ δ' ἀπολειπομένη σταδίων χιλίων
ἐκατὸν ἐξήκοντα. οἱ ταύτην οὖν κατοικοῦντες Σι- 3
20 κελιώται παρειλήφασιν παρὰ τῶν προγόνων, αἰεὶ τῆς
φήμης ἐξ αἰῶνος παραδεδομένης τοῖς ἐκγόνοις, ἱε-
ρὰν ὑπάρχειν τὴν νῆσον Διήμητρος καὶ Κόρης· ἐνιοὶ
δὲ τῶν ποιητῶν μυθολογοῦσι κατὰ τὸν τοῦ Πλού-
τωνος καὶ Φερσεφόνης γάμον ὑπὸ Διὸς ἀνακάλυπ-
25 τρα τῇ νύμφῃ δεδῶσθαι ταύτην τὴν νῆσον. τοὺς 4
δὲ κατοικοῦντας αὐτὴν τὸ παλαιὸν Σικανοὺς αὐτό-
χθονας εἶναι φασιν οἱ νομιμώτατοι τῶν συγγρα-
φῶν, καὶ τὰς τε προειρημένας θεὰς ἐν ταύτῃ τῇ
νήσῳ πρώτως φανῆναι καὶ τὸν τοῦ σίτου καρπὸν
30 ταύτην πρώτην ἀνεῖναι διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας,
περὶ ὧν καὶ τὸν ἐπιφανέστατον τῶν ποιητῶν μαρ-
τυρεῖν λέγοντα

ἄλλα τὰ γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται
 πυροὶ καὶ κριθαί, ἢ δ' ἄμπελοι, αἵτε φέρουσιν
 οἶνον ἐριστάφυλον, καὶ σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει.
 ἐν τε γὰρ τῷ Λεοντίῳ πεδίῳ καὶ κατὰ πολλοὺς
 ἄλλους τόπους τῆς Σικελίας μέχρι τοῦ νῦν φύεσθαι 5
 5 τοὺς ἀγρίους ὀνομαζομένους πυρούς. καθόλου δὲ
 περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ σίτου, ζητουμένου κατὰ ποίαν
 τῆς οἰκουμένης γῆν πρῶτον ἐφάνησαν οἱ προειρη-
 μένοι καρποί, εἰκὸς ἐστὶν ἀποδίδοσθαι τὸ πρωτεῖον
 τῇ κρατίστῃ χώρᾳ· καὶ τὰς θεὰς δὲ τὰς εὐρούσας 10
 ἀκολούθως τοῖς εἰρημένοις ὄραν ἐστὶ μάλιστα τιμω-
 3 μένας παρὰ τοῖς Σικελιώταις. καὶ τῆς ἀρπαγῆς τῆς
 κατὰ τὴν Κόρην ἐν ταύτῃ γενομένης ἀπόδειξιν εἶναι
 λέγουσι φανερωτάτην ὅτι τὰς διατριβὰς αἱ θεαὶ
 κατὰ ταύτην τὴν νῆσον ἐποιοῦντο διὰ τὸ στέργε- 15
 2 σθαι μάλιστα παρ' αὐταῖς ταύτην. γενέσθαι δὲ
 μυθολογοῦσι τὴν ἀρπαγὴν τῆς Κόρης ἐν τοῖς λει-
 μῶσι τοῖς κατὰ τὴν Ἐνναν. ἐστὶ δ' ὁ τόπος οὗτος
 πλησίον μὲν τῆς πόλεως, τοῖς δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἀνθεσι παντοδαποῖς ἐκπρεπῆς καὶ θεὰς ἄξιος. διὰ 20
 δὲ τὴν ἀπὸ τῶν φρυομένων ἀνθῶν εὐωδίαν λέγεται
 τοὺς κυνηγεῖν εὐωδίους κύνας μὴ δύνασθαι σπι-
 βεύειν, ἐμποδιζομένους τὴν φυσικὴν αἰσθησιν. ἐστὶ 332
 δὲ ὁ προειρημένος λειμὼν ἄνωθεν μὲν ὀμαλὸς καὶ
 παντελῶς εὐνδρος, κύκλῳ δ' ὑψηλὸς καὶ πανταχό- 25
 θεν κρημνοῖς ἀπότομος. δοκεῖ δ' ἐν μέσῳ κείσθαι
 τῆς ὄλης νήσου, διὸ καὶ Σικελίας ὀμφαλὸς ὑπό τι-
 3 νων προσαγορεύεται. ἔχει δὲ καὶ πλησίον ἄλσιν καὶ
 λειμῶνας καὶ περὶ ταῦτα ἔλη, καὶ σπήλαιον εὐμέ-
 γεθες, ἔχον χάσμα κατάγειον πρὸς τὴν ἄρκτον νε- 30
 νευκός, δι' οὗ μυθολογοῦσι τὸν Πλούτωνα μεθ'
 ἄρματος ἐπελθόντα ποιήσασθαι τὴν ἀρπαγὴν τῆς Κό-

ρης. τὰ δὲ ἴα καὶ τῶν ἄλλων ἀνθέων τὰ παρεχόμενα τὴν εὐωδίαν παραδόξως δι' ὄλου τοῦ ἐνιαυτοῦ παραμένειν θάλλοντα καὶ τὴν ὅλην πρόσοψιν ἀνθηρὰν καὶ ἐπιτερπῆ παρεχόμενα. μυθολογοῦσι 4
 5 δὲ μετὰ τῆς Κόρης τὰς τῆς ὁμοίας παρθενίας ἤξιωμένας Ἀθηναῖν τε καὶ Ἄρτεμιν συντρεφομένας συναγειν μετ' αὐτῆς τὰ ἄνθη καὶ κατασκευάζειν κοινῇ τῷ πατρὶ Διὶ τὸν πέπλον. διὰ δὲ τὰς μετ' ἀλλήλων διατριβάς τε καὶ ὁμιλίας ἀπάσας στερῆσαι τὴν
 10 νῆσον ταύτην μάλιστα, καὶ λαχεῖν ἐκάστην αὐτῶν χώραν, τὴν μὲν Ἀθηναῖν ἐν τοῖς περὶ τὸν Ἰμέραν μέρεσιν, ἐν οἷς τὰς μὲν Νύμφας χαριζόμενας Ἀθηναῖ τὰς τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀνεῖναι πηγὰς κατὰ τὴν Ἡρακλέους παρουσίαν, τοὺς δ' ἐγχωρίους πόλιν
 15 αὐτῇ καθιερωῶσαι καὶ χώραν τὴν ὀνομαζομένην μέχρι τοῦ νῦν Ἀθήναιον· τὴν δ' Ἄρτεμιν τὴν ἐν ταῖς Συρακούσαις νῆσον λαβεῖν παρὰ τῶν θεῶν τὴν ἀπ' ἐκείνης Ὀρτυγίαν ὑπὸ τε τῶν χρησμῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ὀνομασθεῖσαν. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν 5
 20 νῆσον ταύτην ἀνεῖναι τὰς Νύμφας ταύτας χαριζόμενας τῇ Ἀρτέμιδι μεγίστην πηγὴν τὴν ὀνομαζομένην Ἀρέθουσαν. ταύτην δ' οὐ μόνον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἔχειν μεγάλους καὶ πολλοὺς ἰχθύας, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἡλικίαν διαμένειν συμβαίνει τούτους, ἱεροὺς ὄντας καὶ ἀδίκτους ἀνθρώποις· ἐξ ὧν πολλάκις τινῶν κατὰ τὰς πολεμικὰς περιστάσεις φαγόντων, παραδόξως ἐπεσήμηνε τὸ θεῖον καὶ μεγάλας συμφοραῖς περιέβαλε τοὺς τολμήσαντας προσενέγκασθαι· περὶ ὧν ἀκριβῶς ἀνα-
 30
 333 γράφομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις. ὁμοίως δὲ ταῖς 4
 προειρημέναις δυοῖν θεαῖς καὶ τὴν Κόρην λαχεῖν τοὺς περὶ τὴν Ἐνναν λειμῶνας· πηγὴν δὲ μεγάλην

αὐτῇ καθιερωθῆναι ἐν τῇ Συρακοσίᾳ τὴν ὀνομαζο-
 2 μένην Κυάνην. τὸν γὰρ Πλούτωνα μυθολογοῦσι
 τὴν ἀρπαγὴν ποιησάμενον ἀποκομίσαι τὴν Κόρην
 ἐφ' ἄρματος πλησίον τῶν Συρακουσῶν, καὶ τὴν γῆν
 ἀναρρήξαντα αὐτὸν μὲν μετὰ τῆς ἀρπαγείσης δύναι 5
 καθ' ἄδου, πηγὴν δ' ἀνεῖναι τὴν ὀνομαζομένην
 Κυάνην, πρὸς ἣ κατ' ἐνιαυτὸν οἱ Συρακόσιοι πα-
 νήγυριν ἐπιφανῆ συντελοῦσι, καὶ θύουσιν οἱ μὲν
 ἰδιῶται τὰ ἐλάττω τῶν ἱερείων, δημοσίᾳ δὲ ταύ-
 ρους βυθίζουσιν ἐν τῇ λίμνῃ, ταύτην τὴν θυσίαν 10
 καταδείξαντος Ἡρακλέους καθ' ὃν καιρὸν τὰς Γη-
 ρυόου βοῦς ἐλαύνων περιῆλθε πᾶσαν τὴν Σικε-
 3 λίαν. μετὰ δὲ τὴν τῆς Κόρης ἀρπαγὴν μυθολο-
 γοῦσι τὴν Δήμητρα μὴ δυναμένην ἀνευρεῖν τὴν θυ-
 γατέρα λαμπάδας ἐκ τῶν κατὰ τὴν Αἴτνην κρατή- 15
 ρων ἀναψαμένην ἐπελθεῖν ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς οἰ-
 κουμένης, τῶν δ' ἀνθρώπων τοὺς μάλιστα αὐτὴν
 προσδεξαμένους εὐεργετῆσαι τὸν τῶν πυρῶν καρ-
 πὸν ἀντιδωρησαμένην. φιλανθρωπότατα δὲ τῶν
 Ἀθηναίων ὑποδεξαμένων τὴν θεὸν, πρώτοις τού- 20
 τοις μετὰ τοὺς Σικελιώτας δωρήσασθαι τὸν τῶν
 πυρῶν καρπὸν· ἀνθ' ὧν ὁ δῆμος οὗτος περιττότε-
 ρον τῶν ἄλλων ἐτίμησαν τὴν θεὸν θυσίαις τ' ἐπι-
 φανεστάταις καὶ τοῖς ἐν Ἐλευσίνι μυστηρίοις, ἃ διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρχαιότητος καὶ ἀγνείας ἐγένετο 25
 4 πᾶσιν ἀνθρώποις περιβόητα. παρὰ δὲ τῶν Ἀθη-
 ναίων πολλοὶ μεταλαβόντες τῆς ἐκ τοῦ σίτου φι-
 λανθρωπίας, καὶ τοῖς πλησιοχώροις μεταδιδόντες
 τοῦ σπέρματος, ἐπλήρωσαν πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.
 οἱ δὲ κατὰ τὴν Σικελίαν, διὰ τὴν τῆς Δήμητρος 30
 καὶ Κόρης πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα πρῶτοι τῆς εὐρέ-
 σεως τοῦ σίτου μεταλαβόντες, ἑκατέρω τῶν θεῶν

κατέδειξαν θυσίας και πανηγύρεις, ἐπώνυμους αὐ-
 ταῖς ποιήσαντες και τῷ χρόνῳ διασημήναντες τὰς
 δοθείσας δωρεάς. τῆς μὲν γὰρ Κόρης τὴν κατα- 5
 γωγὴν ἐποίησαντο περὶ τὸν καιρὸν ἐν ᾧ τὸν τοῦ
 5 σίτου καρπὸν τελεσιουργεῖσθαι συνέβαινε, και
 ταύτην τὴν θυσίαν και πανήγυριν μετὰ τοσαύτης
 334 ἀγγελίας και σπουδῆς ἐπιτελοῦσιν ὅση εἰκὸς ἔστι
 τοὺς τῇ κρατίστη δωρεᾷ προκριθέντας τῶν ἄλλων
 ἀνθρώπων ἀποδιδόναι τὰς χάριτας. τῆς δὲ Δήμη-
 10 τρος τὸν καιρὸν τῆς θυσίας προέκριναν ἐν ᾧ τὴν
 ἀρχὴν ὁ σπόρος τοῦ σίτου λαμβάνει, ἐπὶ δὲ ἡμέρας
 δέκα πανήγυριν ἄγουσιν ἐπώνυμον τῆς θεοῦ ταύ-
 τῆς, τῇ τε λαμπρότητι τῆς παρασκευῆς μεγαλοπρε-
 πεστάτην και τῇ διασκευῇ μιμούμενοι τὸν ἀρχαῖον
 15 βίον. ἔθος δ' ἔστιν αὐτοῖς ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις 6
 αἰσχρολογεῖν κατὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους ὀμιλίας διὰ
 τὸ τὴν θεὸν ἐπὶ τῇ τῆς Κόρης ἀρπαγῇ λυπουμένην
 γελάσαι διὰ τὴν αἰσχρολογίαν.

Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὴν Κόρην ἀρπαγῆς, ὅτι γέ- 5
 20 γουεν ὡς προειρήκαμεν, πολλοὶ τῶν ἀρχαίων συγ-
 γραφέων και ποιητῶν μεμαρτυρήκασιν. Καρκίνος
 μὲν γὰρ ὁ τῶν τραγωδιῶν ποιητής, πλεονάκις ἐν
 ταῖς Συρακούσαις παρεπιδεδημηκῶς και τὴν τῶν
 ἐγχωρίων τεθεαμένος σπουδὴν περὶ τὰς θυσίας και
 25 πανηγύρεις τῆς τε Δήμητρος και Κόρης, κατεχώρι-
 σεν ἐν τοῖς ποιήμασι τούσδε τοὺς στίχους·

λέγουσι Δήμητρος ποτ' ἄρρητον κόρην
 Πλούτωνα κρυφίοις ἀρπάσαι βουλευμάσι,
 δύναι τε γαίας εἰς μελαμφαεῖς μυχοῦς,
 30 πόθῳ δὲ μητέρ' ἠφανισμένης κόρης
 μαστιῆρ' ἐπέλθειν πᾶσαν ἐν κύκλῳ χθόνα.
 και τὴν μὲν Αἰτναίοισι Σικελίαν πάγοις

πυρος γέμουσαν ρεύμασιν δυσεμβόλοις
 πᾶσαν στενάξαι, πένθεσιν δὲ παρθένου
 σίτων ἄμοιρον διοτρεφὲς φθίνειν γένος.
 ὄθεν θεὰς τιμῶσιν εἰς τὰ νῦν ἔτι.

- 2 οὐκ ἄξιον δὲ παραλιπεῖν τῆς θεοῦ ταύτης τὴν ὑπερ- 5
 βολὴν τῆς εἰς τοὺς ἀνθρώπους εὐεργεσίας· χωρὶς
 γὰρ τῆς εὐρέσεως τοῦ σίτου τὴν τε κατεργασίαν
 αὐτοῦ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίδαξε καὶ νόμους εἰσηγή-
 σατο καθ' οὓς δικαιοπραγεῖν εἰθίσθησαν, δι' ἣν
 αἰτίαν φασὶν αὐτὴν θεσμοφόρον ἐπονομασθῆναι. 10
- 3 τούτων δὲ τῶν εὐρημάτων οὐκ ἂν τις ἕτεραν εὐερ-
 γεσίαν εὔροι μελίζονα· καὶ γὰρ τὸ ξῆν καὶ τὸ καλῶς
 ξῆν περιέχουσι. περὶ μὲν οὖν τῶν μυθολογουμέ-
 νων παρὰ τοῖς Σικελιώταις ἀρκεσθησόμεθα τοῖς
 ῥηθεῖσι. 15
- 6 Περὶ δὲ τῶν κατοικησάντων ἐν αὐτῇ πρώτων
 Σικανῶν, ἐπειδὴ τινες τῶν συγγραφέων διαφωνοῦ-
 σιν, ἀναγκαῖόν ἐστι συντόμως εἰπεῖν. Φίλιστος
 μὲν γὰρ φησὶν ἐξ Ἰβηρίας αὐτοὺς ἀποικισθέντας
 κατοικῆσαι τὴν νῆσον, ἀπὸ τινος Σικανοῦ ποταμοῦ 20
 κατ' Ἰβηρίαν ὄντος τετευχότας ταύτης τῆς προσ- 335
 ηγορίας, Τίμαιος δὲ τὴν ἄγνοιαν τούτου τοῦ συγ-
 γραφέως ἐλέγξας ἀκριβῶς ἀποφαίνεται τούτους αὐ-
 τόχθονας εἶναι· πολλὰς δὲ αὐτοῦ φέροντος ἀποδεί-
 ξεις τῆς τούτων ἀρχαιότητος, οὐκ ἀναγκαῖον ἡγού- 25
 2 μεθα περὶ τούτων διεξιέναι. οἱ δ' οὖν Σικανοὶ τὸ
 παλαιὸν κωμηδὸν ᾤκουν, ἐπὶ τῶν ὀχυρωτάτων λό-
 φων τὰς πόλεις κατασκευάζοντες διὰ τοὺς ληστής·
 οὐ γὰρ ἦσαν ὑπὸ μίαν ἡγεμονίαν βασιλέως τεταγ-
 μένοι, κατὰ πόλιν δὲ ἐκάστην εἰς ἣν ὁ δυναστεύων. 30
- 3 καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἅπασαν τὴν νῆσον κατώκουν,
 καὶ τὴν χώραν ἐργαζόμενοι τὰς τροφὰς εἶχον· ὅστε-

ρον δὲ τῆς Αἴτνης πλείοσι τόποις ἀναφυσθήματα
 πυρὸς ἀνιείσης, καὶ πολλοῦ κατὰ τὴν χώραν ὄυα-
 κος ἐκχυθέντος, συνέβη φθαρῆναι τῆς γῆς ἐπὶ πο-
 λὺν τόπον. ἐπ' ἔτη δὲ πλείω τοῦ πυρὸς ἐπινεμο-
 5 μένου πολλὴν χώραν, φοβηθέντες τὰ μὲν πρὸς ἕω
 κεκλιμένα τῆς Σικελίας ἐξέλιπον, εἰς δὲ τὰ πρὸς
 δυσμὰς νεύοντα μετώκησαν. τὸ δὲ τελευταῖον πολ-
 λαῖς γενεαῖς ὕστερον ἐκ τῆς Ἰταλίας τὸ τῶν Σικε-
 λῶν ἔθνος πανδημεὶ περαιωθὲν εἰς τὴν Σικελίαν
 10 τὴν ὑπὸ τῶν Σικανῶν ἐκλειφθεῖσαν χώραν κατώ-
 κησαν. αἰεὶ δὲ τῇ πλεονεξίᾳ προβαινόντων τῶν 4
 Σικελῶν, καὶ τὴν ὄμορον πορθοῦντων, ἐγένοντο
 πόλεμοι πλεονάκις αὐτοῖς πρὸς τοὺς Σικανούς, ἕως
 συνθήκας ποιησάμενοι συμφώνους ὅρους ἔθεντο
 15 τῆς χώρας· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις
 χρόνοις ἀναγράψομεν. ὕσταται δ' ἀποικίαι τῶν 5
 Ἑλλήνων ἐγένοντο κατὰ τὴν Σικελίαν ἀξιόλογοι καὶ
 πόλεις παρὰ θάλατταν ἐκτίσθησαν. ἀναμιγνύμενοι
 δ' ἀλλήλοις καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν καταπλεόντων
 20 Ἑλλήνων τὴν τε διάλεκτον αὐτῶν ἔμαθον καὶ ταῖς
 ἀγωγαῖς συντραφέντες τὸ τελευταῖον τὴν βάρβαρον
 διάλεκτον ἅμα καὶ τὴν προσηγορίαν ἠλλάξαντο,
 Σικελιωῖται προσαγορευθέντες.

Ἡμεῖς δὲ περὶ τούτων ἀρκούντως εἰρηκότες με- 7
 25 ταβιβάζομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰς νήσους τὰς ὀνομα-
 ζομένας Αἰολίδας. αὐταὶ δ' εἰσὶ τὸν μὲν ἀριθμὸν
 ἑπτὰ, προσηγορίας δ' ἔχουσι ταύτας, Στρογγύλη
 καὶ Εὐώνυμος, ἔτι δὲ Διδύμη καὶ Φοινικώδης καὶ
 Ἐρικώδης, πρὸς δὲ τούτοις Ἱερὰ Ἠφαίστου καὶ Λι-
 30 πάρα, καθ' ἣν ὀμώνυμος πόλις καθίδρυται. κείν- 2
 ται δ' αὐταὶ μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας ἐπ' εὐ-
 θείας ἀπὸ πορθμοῦ καὶ τῆς πρὸς ἕω πρὸς δύ-

σιν. ἀπέχουσι δὲ τῆς Σικελίας ὡς ἑκατὸν πεντήκοντα σταδίους, καὶ τὸ μέγεθός εἰσιν ἀλλήλαις παραπλήσιαι· ἡ δὲ μέγιστη αὐτῶν ἐστὶ τὴν περιμέ- 336
 3 τρον ἑκατὸν πεντήκοντα σταδίων. αὐταὶ δὲ πᾶσαι πυρὸς ἐσχήκασιν ἀναφυσήματα μεγάλα, ὧν κρατῆ- 5
 ρες οἱ γεγεννημένοι καὶ τὰ στόμια μέχρι τοῦ νῦν εἰσι φανερά. ἐν δὲ τῇ Στρογγύλῃ καὶ τῇ Ἱερᾷ μέ-
 4 χρι τοῦ νῦν ἐκ τῶν χασμάτων ἐκπίπτει πνεύματος μέγεθος καὶ βρόμος ἑξαίσιος· ἐκφυσᾶται δὲ καὶ ἄμμος καὶ λίθων διαπύρων πλήθος, καθάπερ ἐστὶν 10
 4 ὄραν καὶ περὶ τὴν Αἴτνην γινόμενον. λέγουσι γάρ τινες ἐκ τούτων τῶν νήσων ὑπονόμους εἶναι κατὰ γῆς μέχρι τῆς Αἴτνης καὶ τοῖς ἐπ' ἀμφοτέρω στο-
 μίοις συνημμένους· διὸ καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐναλλάξ κάεσθαι τοὺς ἐν ταύταις ταῖς νήσοις κρατῆρας 15
 5 τῶν κατὰ τὴν Αἴτνην. φασὶ δὲ τὰς Αἰόλου νήσους τὸ μὲν παλαιὸν ἐρήμους γεγονέναι, μετὰ δὲ ταῦτα τὸν ὀνομαζόμενον Λίπαρον, Αὔσονος ὄντα τοῦ βασιλέως υἱόν, ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν καταστασιασθῆναι, κυριεύσαντα δὲ νεῶν μακρῶν καὶ στρατιωτῶν ἐκ 20
 τῆς Ἰταλίας φυγεῖν εἰς τὴν ἀπὸ τούτου Λιπάρων ὀνομασθεῖσαν· ἐν ταύτῃ δὲ τὴν ἐπώνυμον αὐτοῦ πόλιν κτίσαι, καὶ τὰς ἄλλας νήσους τὰς προειρη-
 6 μένας γεωργῆσαι. τούτου δὲ γεγηρακότος Αἰόλου τὸν Ἰππότου μετὰ τινων παραβαλόντα εἰς τὴν Λι- 25
 πάρων τὴν τοῦ Λιπάρου θυγατέρα γῆμαι Κυάνην· καὶ τοὺς λαοὺς κοινῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων πολιτεύεσθαι ποιήσας ἐβασίλευσε τῆς νήσου. τῷ δὲ Λιπάρῳ τῆς Ἰταλίας ἐπιθυμοῦντι συγκατεσκεύασεν αὐτῷ τοὺς περὶ τὸ Σύρρεντον τόπους, ὅπου βασι- 30
 λεύσας καὶ μεγάλης ἀποδοχῆς τυχῶν ἐτελεύτησε· ταφεὶς δὲ μεγαλοπρεπῶς τιμῶν ἔτυχεν ἡρωικῶν

παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. ὁ δ' Αἰόλος οὗτός ἐστι πρὸς 7
 ὃν μυθολογοῦσι τὸν Ὀδυσσεῖα κατὰ τὴν πλάνην
 ἀφικέσθαι. γενέσθαι δ' αὐτὸν φασιν εὐσεβῆ καὶ
 δίκαιον, ἔτι δὲ καὶ πρὸς τοὺς ξένους φιλόφρονον.
 5 πρὸς δὲ τούτοις τὴν τῶν ἰστίων χρεῖαν τοῖς ναυτι-
 κοῖς ἐπεισηγήσασθαι, καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ πυρὸς προ-
 σημασίας παρατετηρηζότα προλέγειν τοῖς ἐγχωρίοις
 ἀνέμους εὐστόχως, ἔξ οὗ ταμίαν αὐτὸν εἶναι τῶν
 ἀνέμων ὁ μῦθος ἀνέδειξε· διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν
 10 τῆς εὐσεβείας φίλον τῶν θεῶν ὀνομασθῆναι.

Τοῦ δ' Αἰόλου υἱοὺς γενέσθαι τὸν ἀριθμὸν ἕξ, 8
 Ἀστυόχον καὶ Ξοῦθον καὶ Ἀνδροκλέα, πρὸς δὲ τού-
 τοις Φεραίμονα καὶ Ἰόκαστον καὶ Ἀγάθυρον· πάν-
 τας δὲ τούτους διὰ τε τὴν τοῦ πατρὸς δόξαν καὶ
 15 διὰ τὰς ἀρετὰς ἀποδοχῆς μεγάλης τυχεῖν. τούτων
 δ' Ἰόκαστος μὲν τῆς Ἰταλίας ἀντεχόμενος ἐβασίλευσε
 τῆς παραλίας μέχρι τῶν κατὰ τὸ Ῥήγιον τόπων,
 Φεραίων δὲ καὶ Ἀνδροκλῆς ἐδυνάστευσαν τῆς Σι-
 337 κελίας ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ μέχρι τῶν κατὰ τὸ Αἰλύ-
 20 βαιον τόπων. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὰ μὲν πρὸς
 ἑὼ κεκλιμένα μέρη κατῴκουν Σικελοί, τὰ δὲ πρὸς
 δυσμὰς Σικανοί. ταῦτα δὲ τὰ ἔθνη πρὸς ἄλληλα 2
 διεφέροντο, τοῖς δ' Αἰόλου παισὶ τοῖς προειρημέ-
 νοις ἐκουσίως ὑπήκουον διὰ τε τὴν τοῦ πατρὸς
 25 Αἰόλου διαβεβοημένην εὐσέβειαν καὶ διὰ τὴν αὐτῶν
 ἐκείνων ἐπιείκειαν. ἐβασίλευσε δὲ καὶ Ξοῦθος τῆς
 περὶ τοὺς Λεοντίνους χώρας, ἥτις ἀπ' ἐκείνου μέ-
 χρι τοῦ νῦν χρόνου Ξουθία προσαγορεύεται. Ἀγά-
 θυρνος δὲ βασιλεύσας τῆς νῦν ὀνομαζομένης Ἀγα-
 30 θυρνίτιδος χώρας ἔκτισε πόλιν τὴν ἀπ' αὐτοῦ κλη-
 θεῖσαν Ἀγάθυρον. Ἀστυόχος δὲ τῆς Λιπάρας ἔσχε
 τὴν ἡγεμονίαν. πάντες δὲ οὗτοι μιμησάμενοι τὴν 3

τοῦ πατρὸς εὐσέβειάν τε καὶ δικαιοσύνην μεγάλης ἐτύγχανον ἀποδοχῆς. ἐπὶ πολλὰς δὲ γενεὰς τῶν ἐγγόνων διαδεχομένων τὰς δυναστείας, τὸ τελευταῖον οἱ ἀπ' Αἰόλου γεγονότες βασιλεῖς κατὰ τὴν Σικελίαν διελύθησαν.

- 9 Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Σικελοὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν ἀνδρῶν τὰς ἡγεμονίας ἐνεχείριζον, οἱ δὲ Σικανοὶ περὶ τῆς δυναστείας διαφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἐπολέμουν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους. μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον, πάλιν τῶν νήσων ἔξερη-
 10 μουμένων αἰεὶ καὶ μᾶλλον, Κνίδιοι τινες καὶ Ῥόδιοι δυσαρκεστήσαντες τῇ βαρύτητι τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν
 2 βασιλέων ἐγνωσαν ἀποικίαν ἐκπέμπειν. διόπερ προ-
 στησάμενοι σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνα Πένταθλον τὸν Κνίδιον, ὃς ἦν ἀναφέρων τὸ γένος εἰς Ἰππότην τὸν
 15 ἀφ' Ἡρακλέους γεγονότα, κατὰ τὴν Ὀλυμπιάδα τὴν πεντηκοστὴν, ἣν ἐνίκα στάδιον Ἐπιτελίδας Λάκων, οἱ δ' οὖν περὶ τὸν Πένταθλον πλεύσαντες τῆς Σικελίας εἰς τοὺς κατὰ τὸ Αἰλύβαιον τόπους κατέλαβον Ἐγεσταίους καὶ Σελινουντίους διαπολεμοῦντας
 20 πρὸς ἀλλήλους. πεισθέντες δὲ τοῖς Σελινουντίοις συμμαχεῖν πολλοὺς ἀπέβαλον κατὰ τὴν μάχην, ἐν οἷς ἦν καὶ αὐτὸς ὁ Πένταθλος. διόπερ οἱ περιλειφθέντες, ἐπειδὴ κατεπολεμήθησαν οἱ Σελινούντιοι, διέγνωσαν ἀπιέναι πάλιν ἐπ' οἶκον. ἐλόμενοι δ'
 25 ἡγεμόνας τοὺς οἰκείους τοῦ Πεντάθλου Γόργον καὶ Θεστορα καὶ Ἐπιθερσίδη, ἀπέπλεον διὰ τοῦ Τυρρηνικοῦ πελάγους. προσπλευσάντων δ' αὐτῶν τῇ
 4 Λιπάρῃ καὶ φιλόφρονος ἀποδοχῆς τυχόντων, ἐπέσθησαν κοινῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων κατοικῆσαι τὴν
 30 Λιπάραν, ὄντων τῶν ἀπ' Αἰόλου περιλελειμμένων ὡς πεντακοσίων. ὕστερον δὲ τῶν Τυρρηνῶν λη-

στευόντων τὰ κατὰ θάλατταν πολεμούμενοι κατε-
 σκευάσαντο ναυτικόν, καὶ διελόμενοι σφᾶς αὐτοῦς
 οἱ μὲν ἐγεώργουν τὰς νήσους κοινὰς ποιήσαντες,
 οἱ δὲ πρὸς τοὺς ληστὰς ἀντετάττοντο· καὶ τὰς οὐ-
⁵
³³⁸σίας δὲ κοινὰς ποιησάμενοι καὶ ζῶντες κατὰ συσ-
 σίτια, διετέλεσαν ἐπὶ τινὰς χρόνους κοινωνικῶς
 βιοῦντες. ὕστερον δὲ τὴν μὲν Λιπάραν, καθ' ἣν 5
 καὶ ἡ πόλις ἦν, διενείμαντο, τὰς δὲ ἄλλας ἐγεώρ-
 γουν κοινῇ. τὸ δὲ τελευταῖον πάσας τὰς νήσους
¹⁰ εἰς εἴκοσιν ἔτη διελόμενοι πάλιν κληρουχοῦσιν, ὅταν
 ὁ χρόνος οὗτος διέλθῃ. μετὰ δὲ ταῦτα ἰσχυραῖς
 ναυμαχίαις ἐνίκησαν Τυρρηνοῦς, καὶ ἀπὸ τῶν λα-
 φύρων πλεονάκεις ἀξιολόγους δεκάτας ἀνέθεσαν εἰς
 Δελφοῦς.

¹⁵ Λείπεται δ' ἡμῖν περὶ τῆς τῶν Λιπαραίων πό- 10
 λεως τὰς αἰτίας ἀποδοῦναι, δι' ἧς ἐν τοῖς ὕστερον
 χρόνοις ἔλαβεν αὐξῆσιν οὐ μόνον πρὸς εὐδαιμο-
 νίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς δόξαν. αὕτη γὰρ λιμέσι τε
 καλοῖς ὑπὸ τῆς φύσεως κεκόσμηται καὶ θερμοῖς
²⁰ ὕδασι τοῖς διαβεβοημένοις· οὐ μόνον γὰρ πρὸς
 ὑγίειαν τῶν νοσούντων τὰ κατ' αὐτὴν λουτρὰ πολλὰ
 συμβάλλεται, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τῶν θερμῶν ὑδά-
 των ιδιότητα παρέχεται τέρψιν καὶ ἀπόλαυσιν οὐ
 τὴν τυχοῦσαν. διόπερ πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν Σικε-
²⁵λίαν ὑπὸ νόσων ἰδιοτρόπων ἐνοχλούμενοι κατα-
 τῶσιν εἰς αὐτήν, καὶ τοῖς λουτροῖς χρωόμενοι παρα-
 δόξως ὑγιεῖς καθίστανται. ἔχει δ' ἡ νῆσος αὕτη 2
 τὰ διαβεβοημένα μέταλλα τῆς στυπτηρίας, ἐξ ἧς
 λαμβάνουσιν οἱ Λιπαραῖοι καὶ Ῥωμαῖοι μεγάλας
³⁰ προσόδους. οὐδαμοῦ γὰρ τῆς οἰκουμένης τῆς στυ-
 πτηρίας γινομένης, καὶ πολλὴν χρεῖαν παρεχομένης,
 εἰκότως μονοπώλιον ἔχοντες καὶ τὰς τιμὰς ἀναβι-

- βάζοντες πλῆθος χρημάτων λαμβάνουσιν ἄπιστον·
 ἐν μόνῃ γὰρ τῇ νήσῳ Μήλῳ φύεται μικρά τις στυ-
 πτηρία, μὴ δυναμένη διαρκεῖν πολλαῖς πόλεσιν.
 ἔστι δὲ καὶ ἡ νήσος τῶν Λιπαραίων μικρὰ μὲν τὸ
 μέγεθος, καρποφόρος δὲ ἱκανῶς καὶ τὰ πρὸς ἀν-⁵
 3 θρώπων τροφήν ἔχουσα διαφερόντως· καὶ γὰρ
 ἰχθύων παντοδαπῶν παρέχεται πλῆθος τοῖς κατοι-
 κοῦσι καὶ τῶν ἀκροδρύων τὰ μάλιστα δυνάμενα
 παρέχεσθαι τὴν ἐκ τῆς ἀπολαύσεως ἡδονήν. καὶ
 περὶ μὲν Λιπάρας καὶ τῶν ἄλλων τῶν Αἰόλου νή-¹⁰
 σων καλουμένων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθείσι.
- 11 Μετὰ δὲ τὴν Λιπάραν εἰς τὸ πρὸς δυσμὰς μέ-
 ρος νήσός ἐστι πελαγία, μικρὰ μὲν τὸ μέγεθος, ἔρη-
 μος δὲ καὶ διὰ τινὰ περιπέτειαν Ὀστεώδης ὀνομα-
 ζομένη. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν Καρχηδόνιοι πρὸς Συ-¹⁵
 ρακοσίους διαπολεμοῦντες πολλοὺς καὶ μεγάλους
 πολέμους δυνάμεις εἶχον ἀξιολόγους πεζὰς τε καὶ
 2 ναυτικάς, περὶ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς μισθοφό-
 ρων ὄντων παρ' αὐτοῖς πολλῶν καὶ παντοδαπῶν
 τοῖς ἔθνεσιν, οὗτοι δὲ ταραχῶδεις ὄντες καὶ πολ-²⁰
 λὰς καὶ μεγάλας στάσεις εἰωθότες ποιεῖσθαι, καὶ
 μάλιστα ὅταν τοὺς μισθοὺς εὐκαιρῶς μὴ λαμβάνω-
 σιν, ἐχρήσαντο καὶ τότε τῇ συνήθει ῥαδιουργίᾳ τε
 καὶ τόλμῃ. ὄντες γὰρ τὸν ἀριθμὸν ὡς ἑξακισχίλιοι,²⁵
 καὶ τοὺς μισθοὺς οὐκ ἀπολαμβάνοντες, τὸ μὲν πρῶ-³³⁹
 τον συντρέχοντες κατεβίων τῶν στρατηγῶν, ἐκεί-
 νων δὲ ἀπορουμένων χρημάτων καὶ πολλάκις ἀνα-
 βαλλομένων τὰς ἀποδόσεις, ἠπέλουν τοῖς ὅπλοις
 ἀμυνεῖσθαι τοὺς Καρχηδονίους, καὶ τὰς χεῖρας προσ-
 3 ἔφερον τοῖς ἡγεμόσι. τῆς δὲ γερουσίας ἐγκαλού-³⁰
 σης καὶ τῆς διαφορᾶς αἰεὶ μᾶλλον ἐκκαομένης, ἡ
 μὲν γερουσία τοῖς στρατηγοῖς ἐν ἀπορρήτοις προσ-

ἔταξεν ἀφανίσαι πάντας τοὺς ἐγκαλουμένους· οἱ δὲ
 λαβόντες τὰς ἐντολάς, καὶ τοὺς μισθοφόρους ἐμβί-
 βάσαντες εἰς τὰς ναῦς, ἐξέπλευσαν ὡς ἐπὶ τινα πο-
 λεμικὴν χρεῖαν· προσπλεύσαντες δὲ τῇ προειρη-
 5 μένῃ νήσῳ, καὶ πάντας τοὺς μισθοφόρους ἀποβί-
 βάσαντες εἰς αὐτήν, ἀπέπλευσαν καταλιπόντες ἐν
 αὐτῇ τοὺς ἐγκαλουμένους· οἱ δὲ μισθοφόροι πε- 4
 ριαλγεῖς ὄντες τῇ περιστάσει καὶ μὴ δυνάμενοι τοὺς
 Καρχηδονίους ἀμύνασθαι, λιμῶ διεφθάρησαν· ἐν
 10 νήσῳ δὲ μικρᾷ τοσοῦτων αἰχμαλώτων τελευτησάν-
 των συνέβη τὸν τόπον ὀλίγον ὄντα πληρωθῆναι
 τῶν ὄστων· ἀφ' ἧς αἰτίας ἡ νῆσος ἔτυχε τῆς προσ-
 ηγορίας· οἱ μὲν οὖν μισθοφόροι τοῦτον τὸν τρό-
 πον παρανομηθέντες τῆς μεγίστης συμφορᾶς ἔτυ-
 15 χον, ἐνδεία τροφῆς διαφθαρέντες.

Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ τὰς Αἰολίδας νήσους 12
 διήλθομεν, ἐν μέρει τὰς ἐκ θατέρου μέρους νήσους
 κειμένας ἀναγραφῆς ἀξιῶμεν· τῆς γὰρ Σικε-
 λίας ἐκ τοῦ κατὰ μεσημβρίαν μέρους νῆσοι τρεῖς
 20 πρόκεινται πελάγιοι, καὶ τούτων ἐκάστη πόλιν ἔχει
 καὶ λιμένας δυναμένους τοῖς χειμαζομένοις σκάφεσι
 παρέχεσθαι τὴν ἀσφάλειαν· καὶ πρώτη μὲν ἐστὶν 2
 ἡ προσαγορευομένη Μελίτη, τῶν Συρακουσῶν ἀπέ-
 χουσα σταδίου ὡς ὀκτακοσίους, καὶ λιμένας μὲν ἔχει
 25 πολλοὺς καὶ διαφόρους ταῖς εὐχρηστίαις, τοὺς δὲ
 κατοικοῦντας ταῖς οὐσίαις εὐδαίμονας· τεχνίτας τε
 γὰρ ἔχει παντοδαποὺς ταῖς ἐργασίαις, κρατίστους δὲ
 τοὺς ὀθόνια ποιοῦντας τῇ τε λεπτότητι καὶ τῇ μα-
 λακότητι διαπρεπῆ, τὰς τε οἰκήσεις ἀξιολόγους καὶ
 30 κατεσκευασμένας φιλοτίμως γείσοις καὶ κονιάμασι
 περιττότερον· ἔστι δὲ ἡ νῆσος αὕτη Φοινίκων ἄποι- 3
 κος, οἱ ταῖς ἐμπορίαις διατείνοντες μέχρι τοῦ κατὰ

τὴν δύσιν Ὠκεανοῦ καταφυγὴν εἶχον ταύτην, εὐλί-
 μενον οὖσαν καὶ κειμένην πελαγίαν· δι' ἣν αἰτίαν
 οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν εὐχρηστούμενοι κατὰ πολλὰ
 διὰ τοὺς ἐμπόρους ταχὺ τοῖς τε βίοις ἀνέδραμον
 4 καὶ ταῖς δόξαις ἠϋξήθησαν. μετὰ δὲ ταύτην τὴν 5
 νῆσόν ἐστιν ἑτέρα τὴν μὲν προσηγορίαν ἔχουσα
 Γαῦλος, πελαγία δὲ καὶ λιμέσιν εὐκαίροις κεκοσμη-
 μένη, Φοινίκων ἄποικος. ἑξῆς δ' ἐστὶ Κέρκινα,
 πρὸς τὴν Λιβύην νενευκνία, πόλιν ἔχουσα σύμμε-
 τρον καὶ λιμένας εὐχρηστοτάτους, οὐ μόνον ταῖς 10
 ἐμπόροις, ἀλλὰ καὶ ταῖς μακραῖς ναυσὶν εὐθετοῦν-
 τας. ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν νή- 340
 σων εἰρήκαμεν, ἐπάνιμεν πάλιν ἐπὶ τὰς ἑξῆς τῇ
 Λιπάρα νήσους τὰς κειμένας κατὰ τὸ Τυρρηρικὸν
 καλούμενον πέλαγος. 15

13 Τῆς γὰρ Τυρρηνίας κατὰ τὴν ὀνομαζομένην πό-
 λιν Ποπλώνιον νῆσός ἐστιν, ἣν ὀνομάζουσιν Αἰθά-
 λειαν. αὕτη δὲ τῆς παραλίας ἀπέχουσα σταδίους
 ὡς ἑκατὸν τὴν μὲν προσηγορίαν εἴληφεν ἀπὸ τοῦ
 πλήθους τοῦ κατ' αὐτὴν αἰθάλου. πέτραν γὰρ ἔχει 20
 πολλὴν σιδηρεῖτιν, ἣν τέμνουσιν ἐπὶ τὴν χωνεῖαν
 καὶ κατασκευὴν τοῦ σιδήρου, πολλὴν ἔχοντες τοῦ
 μετάλλου δαψίλειαν. οἱ γὰρ ταῖς ἐργασίαις προσ-
 εδρεύοντες κόπτουσι τὴν πέτραν καὶ τοὺς τμηθέν-
 τας λίθους κάουσιν ἐν τισὶ φιλοτέχνοις καμίνοις. 25
 ἐν δὲ ταύταις τῶ πλήθει τοῦ πυρὸς τήκοντες τοὺς
 λίθους καταμερίζουσιν εἰς μεγέθη σύμμετρα, παρα-
 2 πλήσια ταῖς ἰδέαις μεγάλοις σπόγγοις. ταῦτα συν-
 αγοράζοντες ἔμποροι καὶ μεταβαλλόμενοι κομίζουσιν
 εἰς τε Δικαιάρχειαν καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἐμπόρια. ταῦτα 30
 δὲ τὰ φορτία τινὲς ὠνούμενοι καὶ τεχνιτῶν χαλ-
 κέων πλήθος ἀθροίζοντες κατεργάζονται, καὶ ποι-

οὔσι σιδήρου πλάσματα παντοδαπά. τούτων δὲ τὰ μὲν εἰς ὀρνέων τύπους χαλκεύουσι, τὰ δὲ πρὸς δι-
κελλῶν καὶ δρεπάνων καὶ τῶν ἄλλων ἐργαλείων
εὐθέτους τύπους φιλοτεχνούσιν· ὧν κομιζομένων
5 ὑπὸ τῶν ἐμπόρων εἰς πάντα τόπον πολλὰ μέρη
τῆς οἰκουμένης μεταλαμβάνει τῆς ἐκ τούτων εὐ-
χρηστίας.

Μετὰ δὲ τὴν Αἰθάλειαν νῆσός ἐστιν ἀπέχουσα 3
μὲν ταύτης ὡς τριακοσίου σταδίου, ὀνομάζεται δὲ
10 ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων Κύρνος, ὑπὸ δὲ τῶν Ῥωμαίων
καὶ τῶν ἐγγωρίων Κόρσικα. αὕτη δὲ ἡ νῆσος εὐ-
προσόρμιστος οὔσα κάλλιστον ἔχει λιμένα τὸν ὀνο-
μαζόμενον Συρακόσιον. ὑπάρχουσι δ' ἐν αὐτῇ καὶ
πόλεις ἀξιόλογοι δύο, καὶ τούτων ἡ μὲν Κάλαρις,
15 ἡ δὲ Νίκαια προσαγορεύεται. τούτων δὲ τὴν μὲν 4
Κάλαριν Φωκαεῖς ἔκτισαν, καὶ χρόνον τινὰ κατοί-
κήσαντες ὑπὸ Τυρρηνῶν ἐξεβλήθησαν ἐκ τῆς νήσου.
τὴν δὲ Νίκαιαν ἔκτισαν Τυρρηνοὶ θαλαττοκρατοῦν-
τες καὶ τὰς κατὰ τὴν Τυρρηνίαν κειμένας νήσους
20 ἰδιοποιούμενοι. ἐπὶ δέ τινας χρόνους τῶν ἐν τῇ
341 Κύρνω πόλεων κυριεύοντες ἐλάμβανον παρὰ τῶν
ἐγγωρίων φόρους ρητίνην καὶ κηρὸν καὶ μέλι, φυο-
μένων τούτων δαφυλῶν ἐν τῇ νήσῳ. τὰ δὲ ἀνδρά- 5
ποδα τὰ Κύρνια διαφέρειν δοκεῖ τῶν ἄλλων δού-
25 λων εἰς τὰς κατὰ τὸν βίον χρείας, φυσικῆς ταύτης
τῆς ἰδιότητος παρακολουθούσης. ἡ δ' ὅλη νῆσος
εὐμεγέθης οὔσα πολλὴν τῆς χώρας ὀρεινὴν ἔχει,
πεπυκασμένην δρυμοῖς συνεχέσιν καὶ ποταμοῖς διαρ-
ροαμένην μικροῖς. οἱ δ' ἐγγωριοὶ τροφαῖς μὲν χρῶν- 14
30 ται γάλακτι καὶ μέλιτι καὶ κρέασι, δαφυλῶς πάντα
ταῦτα παρεχομένης τῆς χώρας, τὰ δὲ πρὸς ἀλλή-
λους βιοῦσιν ἐπιεικῶς καὶ δικαίως παρὰ πάντας σχε-

δὸν τοὺς ἄλλους βαρβάρους· τὰ τε γὰρ κατὰ τὴν
 ὄρεινὴν ἐν τοῖς δένδροισιν εὗρισκόμενα κηρία τῶν
 πρώτων εὗρισκόντων ἐστὶ, μηδενὸς ἀμφισβητοῦν-
 τος, τὰ τε πρόβατα σημείοις διελημμένα, καὶ μη-
 δεις φυλάττη, σώζεται τοῖς κερτημένοις, ἐν τε ταῖς 5
 ἄλλαις ταῖς ἐν τῷ βίῳ κατὰ μέρος οἰκονομίαις θαν-
 2 μαστιῶς προτιμῶσι τὸ δικαιοπραγεῖν. παραδοξότα-
 τον δ' ἐστὶ τὸ παρ' αὐτοῖς γινόμενον κατὰ τὰς τῶν
 τέκνων γενέσεις· ὅταν γὰρ ἡ γυνὴ τέκη, ταύτης
 μὲν οὐδεμία γίνεται περὶ τὴν λοχείαν ἐπιμέλεια, ὁ 10
 δ' ἀνὴρ αὐτῆς ἀναπεσὼν ὡς νοσῶν λοχεύεται τα-
 κτὰς ἡμέρας, ὡς τοῦ σώματος αὐτῷ κακοπαθοῦν-
 3 τος. φύεται δὲ κατὰ τὴν νῆσον ταύτην καὶ πύξος
 πλείστη καὶ διάφορος, δι' ἣν καὶ τὸ μέλι τὸ γινό-
 μενον ἐν ταύτῃ παντελῶς γίνεται πικρὸν. κατοι- 15
 κοῦσι δ' αὐτὴν βάρβαροι, τὴν διάλεκτον ἔχοντες
 ἑξηλλαγμένην καὶ δυσκατανόητον· τὸν δὲ ἀριθμὸν
 ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τοὺς τρισμυρίους.

15. Ἐχομένη δὲ ταύτης ἐστὶ νῆσος ἡ προσαγορευ-
 ομένη Σαρδῶ, τῷ μὲν μεγέθει παραπλήσιος τῇ Σι- 20
 κελίᾳ, κατοικουμένη δὲ ὑπὸ βαρβάρων τῶν ὀνομα-
 ζομένων Ἰολαίων, οὓς νομίζουσιν ἀπογόνους εἶναι
 τῶν μετ' Ἰολάου καὶ τῶν Θεσπιαδῶν κατοικησάν-
 των. κατὰ γὰρ τοὺς χρόνους ἐν οἷς Ἡρακλῆς τοὺς
 διαβεβοημένους ἄθλους ἐτέλει, παίδων ὄντων αὐτῷ 25
 πολλῶν ἐκ τῶν Θεσπίου θυγατέρων, τούτους Ἡρα- 312
 κλῆς κατὰ τινα χρησμὸν ἐξάπέστειλεν εἰς Σαρδῶ
 καὶ μετ' αὐτῶν δύναμιν ἀξιόλογον Ἑλλήνων τε καὶ
 2 βαρβάρων ἐπὶ τὴν ἀποικίαν. ταύτης δὲ προεστη-
 κῶς Ἰόλαος ὁ ἀδελφιδοῦς Ἡρακλέους καταλαβόμενος 30
 ᾤκισεν ἐν αὐτῇ πόλεις ἀξιολόγους, καὶ τὴν χώραν
 κατακληρουχίσας τοὺς μὲν λαοὺς προσηγόρευσε ἀφ'

εαυτοῦ Ἰολαίους, κατεσκεύασε δὲ καὶ γυμνάσια
 καὶ θεῶν ναοὺς καὶ τᾶλλα πάντα τὰ πρὸς βίον ἀν-
 θρώπων εὐδαίμονα, ὧν ὑπομνήματα μέχρι τῶνδε
 τῶν καιρῶν διαμένει· τὰ μὲν γὰρ κάλλιστα πεδία
 5 τὴν προσηγορίαν ἀπ' ἐκείνου λαβόντα Ἰολαίεια κα-
 λεῖται, τὸ δὲ πλῆθος μέχρι τοῦ νῦν φυλάττει τὴν
 ἀπὸ Ἰολάου προσηγορίαν. τοῦ δὲ περὶ τῆς ἀποι- 3
 κίας χρησμοῦ περιέχοντος ὅτι τοῖς τῆς ἀποικίας ταύ-
 τῆς κοινωνήσασι διαμενεῖ τὰ τῆς ἐλευθερίας ἅπαντα
 10 τὸν αἰῶνα, συνέβη τὸν χρησμὸν παραδόξως μέχρι
 τοῦ νῦν αὐτονομίαν τοῖς ἐγχωρίοις ἀσάλευτον φυ-
 λάξαι. Καρχηδόνιοί τε γὰρ ἐπὶ πλεόν ἰσχύσαντες 4
 καὶ τῆς νῆσου κρατήσαντες οὐκ ἠδυνήθησαν τοὺς
 προκατασχόντας τὴν νῆσον καταδουλώσασθαι, ἀλλ'
 15 οἱ μὲν Ἰολαίοι καταφυγόντες εἰς τὴν ὄρεινὴν καὶ
 καταγείους οἰκήσεις κατασκευάσαντες ἔτρεφον πολ-
 λὰς ἀγέλας βοσκημάτων, ὧν παρεχομένων δαψιλῆς
 τροφᾶς ἤρκοῦντο προσφερόμενοι γάλα καὶ τυρὸν
 καὶ κρέα, καὶ τῆς μὲν πεδιάδος γῆς ἐκχωρήσαντες
 20 τὴν ἐκ τῆς ἐργασίας κακοπάθειαν ἐξέκλιναν, τὴν
 δὲ ὄρεινὴν νεμόμενοι καὶ βίον ἔχοντες ἄμοιρον κα-
 κοπαθείας ταῖς προειρημέναις τροφαῖς διετέλεσαν
 χρώμενοι. τῶν δὲ Καρχηδονίων πολλάκις ἀξιολό- 5
 γοις δυνάμεσι στρατευσάντων ἐπ' αὐτούς, διὰ τὰς
 25 δυσχωρίας καὶ τὴν ἐν τοῖς καταγείοις δυστραπελίαν
 διέμειναν ἀδούλωτοι. τὸ δὲ τελευταῖον Ῥωμαίων
 ἐπικρατούντων καὶ πολλάκις ἐπ' αὐτούς στρατευ-
 σάντων, διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἀχείρωτοι πολεμικᾶ
 30 δυνάμει διέμειναν. οὐ μὴν ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἀρ- 6
 χαίους χρόνους Ἰόλαος μὲν συγκατασκευάσας τὰ
 κατὰ τὴν ἀποικίαν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, οἱ
 δὲ Θεσπιάδαι τῆς νῆσου προεστῶτες ἐπὶ πολλὰς γε-

νεὰς τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ κατώκησαν ἐν τοῖς κατὰ Κύμην τόποις, τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος ἐκβαρβαρωθὲν καὶ προστησάμενον ἐκ τῶν ἐγγχωρίων τοὺς ἀρίστους ἠγεμόνας διεφύλαξε τὴν ἐλευθερίαν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. 5

- 16 Ἡμεῖς δ' ἀρκούντως εἰρηκότες περὶ τῆς Σαρδόνος διέξιμεν περὶ τῶν ἐξῆς κειμένων νήσων. μετὰ γὰρ τὰς προειρημένας νήσός ἐστιν ὀνομαζομένη μὲν ³⁴³ Πιτυοῦσσα, τὴν δὲ προσηγορίαν ἔχουσα ἀπὸ τοῦ πλῆθους τῶν κατ' αὐτὴν φυομένων πιτύων. πε- ¹⁰ λαγία δὲ οὐσα διέστηκεν ἀπὸ μὲν Ἡρακλέους στηλῶν πλοῦν ἡμερῶν τριῶν καὶ τῶν ἴσων νυκτῶν, ἀπὸ δὲ Λιβύης ἡμέρας καὶ νυκτός, ἀπὸ δὲ Ἰβηρίας ² μιᾶς ἡμέρας· κατὰ δὲ τὸ μέγεθος παραπλήσιός ἐστι Κορκύρα. κατὰ δὲ τὴν ἀρετὴν οὐσα μετρία τὴν μὲν ¹⁵ ἀμπελόφυτον χώραν ὀλίγην ἔχει, τὰς δ' ἐλαίας ἐμπέφυτευμένας ἐν τοῖς κοτίνοις. τῶν δὲ φυομένων ἐν αὐτῇ καλλιστεύειν φασὶ τὴν μαλακότητα τῶν ἐρίων. διειλημμένη δὲ πεδίοις ἀξιολόγοις καὶ γεωλόφοις πόλιν ἔχει τὴν ὀνομαζομένην Ἐβεσον, ἀποι- ²⁰ ³ κον Καρχηδονίων. ἔχει δὲ καὶ λιμένας ἀξιολόγους καὶ τειχῶν κατασκευὰς εὐμεγέθεις καὶ οἰκιῶν πλῆθος εὖ κατασκευασμένων. κατοικοῦσι δ' αὐτὴν βάρβαροι παντοδαποί, πλεῖστοι δὲ Φοίνικες. ὁ δὲ ἀποικισμὸς γέγονεν αὐτῆς ὕστερον ἔτεσιν ἑκατὸν ²⁵ ἐξήκοντα τῆς κατὰ τὴν Καρχηδόνα κτίσεως.
- 17 Ἄλλαι δ' ὑπάρχουσι νῆσοι κατ' ἀντικρὺ τῆς Ἰβηρίας, ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομαζόμεναι Γυμνήσιαι διὰ τὸ τοὺς ἐνοικοῦντας γυμνοὺς τῆς ἐσθῆτος βιοῦν κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ ὥραν, ὑπὸ δὲ τῶν ³⁰ ἐγγχωρίων καὶ τῶν Ῥωμαίων προσαγορεύονται Βαλιαρεῖς ἀπὸ τοῦ βάλλειν ταῖς σφενδόταις λίθους

μεγάλους κάλλιστα τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων. τού-
 των δὲ ἡ μείζων μερίστη πασῶν ἐστὶ μετὰ τὰς ἐπτὰ
 νήσους, Σικελίαν, Σαρδῶ, Κύπρον, Κρήτην, Εὐ-
 βοίαν, Κύρνον, Λέσβον, ἀπέχει δὲ τῆς Ἰβηρίας
 5 πλοῦν ἡμερήσιον· ἡ δ' ἐλάττων κέκλιται μὲν πρὸς
 τὴν ἕω, τρέφει δὲ κτήνη πολλὰ καὶ παντοδαπά,
 μάλιστα δ' ἡμιόλους, μεγάλους μὲν τοῖς ἀναστή-
 μασιν, ὑπεράγοντας δὲ ταῖς ὥμαις. ἀμφότεραι 2
 δ' αἱ νῆσοι χώραν ἔχουσιν ἀγαθὴν καρποφόρον καὶ
 10 πλῆθος τῶν κατοικούντων ὑπὲρ τοὺς τρισμυρούς,
 τῶν δὲ πρὸς τὴν τροφήν γεννημάτων οἶνον μὲν
 ὀλοσχερῶς οὐ φέρουσι· διὸ καὶ πάντες εἰδὶν ὑπερ-
 βολῆ πρὸς τὸν οἶνον εὐκατάφοροι, διὰ τὸ σπανίζειν
 παρ' αὐτοῖς· ἐλαίου δὲ παντελῶς σπανίζοντες κα-
 15 τασκευάζουσιν ἐκ τῆς σχίνου, καὶ μιγνύντες ὑεῖω
 στέατι τὰ σώματα αὐτῶν ἀλείφουσι τούτῳ. μάλιστα 3
 δὲ τῶν ἀπάντων ὄντες φιλογύναιοι προτιμῶσιν αὐ-
 τὰς ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ὅταν τινὲς γυναῖκες ὑπὸ
 τῶν προσπλεόντων ληστῶν ἀλῶσιν, ἀντὶ μιᾶς γυ-
 20 ναικὸς τρεῖς ἢ τέτταρας ἄνδρας διδόντες λυτροῦν-
 ται. οἰκοῦσι δὲ ὑπὸ ταῖς κοιλάσι πέτραις, καὶ παρὰ
 τοὺς κρημνοὺς ὀρύγματα κατασκευάζοντες καὶ κα-
 θόλου πολλοὺς τόπους ὑπονόμους ποιοῦντες ἐν
 τούτοις βιοῦσιν, ἅμα τὴν ἐξ αὐτῶν σκέπην καὶ
 25 ἀσφάλειαν θηρώμενοι. ἀργυρῶ δὲ καὶ χρυσῶ νο- 4
 314 μίσματι τὸ παράπαν οὐ χρῶνται, καὶ καθόλου ταῦτα
 εἰσάγειν εἰς τὴν νῆσον κωλύουσιν· αἰτίαν δὲ ταύ-
 την ἐπιφέρουσιν, ὅτι τὸ παλαιὸν Ἡρακλῆς ἐστρά-
 τευσεν ἐπὶ Γηρουόνην, ὄντα Χρυσάορος μὲν υἱόν,
 30 πλείστον δὲ κεκτημένον ἀργυρόν τε καὶ χρυσόν.
 ἵνα οὖν ἀνεπιβούλευτον ἔχωσι τὴν κτῆσιν, ἀνεπί-
 μικτον ἑαυτοῖς ἐποίησαν τὸν ἐξ ἀργύρου τε καὶ

χρυσοῦ πλοῦτον. διόπερ ἀκολουθῶς ταύτη τῇ κρί-
 σει κατὰ τὰς γεγενημένας πάλαι ποτὲ στρατείας
 παρὰ Καρχηδουίοις τοὺς μισθοὺς οὐκ ἀπεκόμενον
 εἰς τὰς πατρίδας, ἀλλ' ἄνούμενοι γυναῖκας καὶ οἶ-
 νον ἅπαντα τὸν μισθὸν εἰς ταῦτα κατεχώριζον. 5
 18 παράδοξον δέ τι καὶ κατὰ τοὺς γάμους νόμιμον
 παρ' αὐτοῖς ἐστίν· ἐν γὰρ ταῖς κατὰ τοὺς γάμους
 εὐωχίαις οἰκείων τε καὶ φίλων κατὰ τὴν ἡλικίαν
 ὁ πρῶτος αἰεὶ καὶ ὁ δεύτερος καὶ οἱ λοιποὶ κατὰ τὸ
 ἐξῆς μίσγονται ταῖς νύμφαις ἀνὰ μέρος, ἐσχάτου 10
 2 τοῦ νυμφίου τυγχάνοντος ταύτης τῆς τιμῆς. ἴδιον
 δέ τι ποιοῦσι καὶ παντελῶς ἐξηλλαγμένον περὶ τὰς
 τῶν τετελευτηκότων ταφάς· συγκόψαντες γὰρ ξύ-
 λοις τὰ μέλη τοῦ σώματος εἰς ἄγγειον ἐμβάλλουσι
 3 καὶ λίθους δαψιλεῖς ἐπιτιθέασιν. ὄπλισμός δ' ἐστίν 15
 αὐτοῖς τρεῖς σφενδύναι, καὶ τούτων μίαν μὲν περὶ
 τὴν κεφαλὴν ἔχουσιν, ἄλλην δὲ περὶ τὴν γαστέρα,
 τρίτην δ' ἐν ταῖς χερσὶ. κατὰ δὲ τὰς πολεμικὰς
 χρείας βάλλουσι λίθους πολὺ μείζους τῶν ἄλλων
 οὕτως εὐτόνως ὥστε δοκεῖν τὸ βληθὲν ἀπό τινος 20
 καταπέλτου φέρεσθαι· διὸ καὶ κατὰ τὰς τειχομα-
 χίας ἐν ταῖς προσβολαῖς τύπτοντες τοὺς ἐπὶ τῶν
 ἐπάλξεων ἐφροστώτας κατατραυματίζουσιν, ἐν δὲ ταῖς
 παρατάξεσι τοὺς τε θυρεοὺς καὶ τὰ κράνη καὶ πᾶν
 4 σκεπαστήριον ὄπλον συντριβοῦσι. κατὰ δὲ τὴν εὐ- 25
 στοχίαν οὕτως ἀκριβεῖς εἰσιν ὥστε κατὰ τὸ πλεῖ-
 στον μὴ ἀμαρτάνειν τοῦ προκειμένου σκοποῦ. αἰ-
 τιαὶ δὲ τούτων αἰ συνεχεῖς ἐκ παίδων μελέται, καθ'
 ἃς ὑπὸ τῶν μητέρων ἀναγκάζονται παῖδες ὄντες
 συνεχῶς σφενδονᾶν· προκειμένου γὰρ σκοποῦ κατὰ 30
 τι ξύλον ἡρτημένου ἄρτου, οὐ πρότερον δίδοται
 τῷ μελετῶντι φαγεῖν, ἕως ἂν τυχῶν τοῦ ἄρτου

συγχωρούμενον λάβη παρὰ τῆς μητρὸς καταφαγεῖν τοῦτον.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν κει- 19
 μένων νήσων διεληλύθαμεν, περὶ τῶν κατὰ τὸν
 5 Ὠκεανὸν οὐσῶν διέξιμεν. κατὰ γὰρ τὴν Λιβύην
 κείται πελαγία νῆσος ἀξιόλογος μὲν τῷ μεγέθει,
 κειμένη δὲ κατὰ τὸν Ὠκεανόν· ἀπέχει δὲ πλοῦν
 ἀπὸ τῆς Λιβύης ἡμερῶν πλειόνων, κεκλιμένη πρὸς
 τὴν δύσιν, ἔχει δὲ χώραν καρποφόρον, πολλὴν μὲν
 10 ὄρεινὴν, οὐκ ὀλίγην δὲ πεδιάδα κάλλει διαφέρου-
 σαν. διαρροεμένη γὰρ ποταμοῖς πλωτοῖς ἐκ τού- 2
 των ἀρδεύεται, καὶ πολλοὺς μὲν ἔχει παραδείσους
 καταφύτους παντοίοις δένδροισι, παμπληθεῖς δὲ κη-
 345 πείας διειλημμένας ὕδασι γλυκέσιν· ἐπαύλεις τε πο-
 15 λυτελεῖς ταῖς κατασκευαῖς ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ καὶ
 κατὰ τὰς κηπείας κατεσκευασμένα κωθωνιστήρια
 τὴν διάθεσιν ἀνθηρὰν ἔχοντα, ἐν οἷς οἱ κατοικοῦν-
 τες κατὰ τὴν θερινὴν ὥραν ἐνδιατρίβουσι, δαψιλῶς
 τῆς χώρας χορηγούσης τὰ πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν καὶ
 20 τρουφήν. ἢ τε ὄρεινὴ δρυμοὺς ἔχει πυκνοὺς καὶ 3
 μεγάλους καὶ δένδρα παντοδαπὰ καρποφόρα καὶ
 πρὸς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι διαίτας ἔχοντα συναγκείας
 καὶ πηγὰς πολλὰς. καθόλου δὲ ἡ νῆσος αὕτη κα-
 τάρρυτός ἐστι ναματιαίοις καὶ γλυκέσιν ὕδασι, δι'
 25 ων οὐ μόνον ἀπόλαυσις ἐπιτερπῆς γίνεται τοῖς ἐμ-
 βιοῦσιν ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑγίειαν καὶ ῥώμην
 σωμάτων συμβάλλεται. κυνήγιά τε δαψιλῇ παν- 4
 τοίων ζῴων καὶ θηρίων ὑπάρχει, καὶ τούτων ἐν
 ταῖς εὐωχίαις εὐποροῦντες οὐδὲν ἑλλιπές ἔχουσι τῶν
 30 πρὸς τρουφήν καὶ πολυτέλειαν ἀνηκόντων· καὶ γὰρ
 ἰχθύων ἔχει πλῆθος ἢ προσκλύζουσα τῇ νήσῳ θά-
 λαττα διὰ τὸ φύσει τὸν Ὠκεανὸν πανταχῇ πλήθειν.

5 παντοδαπῶν ἰχθύων. καθόλου δὲ ἡ νῆσος αὕτη
 τὸν περικείμενον ἀέρα παντελῶς εὐκρατον ἔχουσα
 τὸ πλεόν μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ φέρει πλήθος ἀκρο-
 δρύων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὠραίων, ὥστε δοκεῖν
 αὐτὴν ὡς εἰ θεῶν τινων, οὐκ ἀνθρώπων ὑπάρχειν 5
 ἐμβιωτήριον διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐδαιμονίας.

20 κατὰ μὲν οὖν τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἀνεύρετος ἦν
 διὰ τὸν ἀπὸ τῆς ὅλης οἰκουμένης ἐκτοπισμὸν, ὕστε-
 ρον δ' εὐρέθη διὰ τοιαύτας αἰτίας. Φοίνικες ἐκ
 παλαιῶν χρόνων συνεχῶς πλείοντες κατ' ἐμπορίαν 10
 πολλὰς μὲν κατὰ τὴν Λιβύην ἀποικίας ἐποιήσαντο,
 οὐκ ὀλίγας δὲ καὶ τῆς Εὐρώπης ἐν τοῖς πρὸς δύσιν
 κεκλιμένοις μέρεσι. τῶν δ' ἐπιβολῶν αὐτοῖς κατὰ
 νοῦν προχωρουσῶν, πλούτους μεγάλους ἤθροισαν,
 καὶ τὴν ἐκτὸς Ἡρακλείων στηλῶν ἐπεβάλοντο πλεῖν, 15
 2 ἦν Ὀκεανὸν ὀνομάζουσι. καὶ πρῶτον μὲν ἐπ' αὐ-
 τοῦ τοῦ κατὰ τὰς στήλας πόρου πόλιν ἐκτίσαν ἐπὶ
 τῆς Εὐρώπης, ἣν οὖσαν χειρρόνησον προσηγόρευ-
 σαν Γάδειρα, ἐν ἣ τὰ τε ἄλλα κατεσκεύασαν οἰκείως
 τοῖς τόποις καὶ ναὸν Ἡρακλέους πολυτελῆ, καὶ θυ- 20
 σίας κατέδειξαν μεγαλοπρεπεῖς τοῖς τῶν Φοινίκων
 ἔθεσι διοικουμένας. τὸ δὲ ἱερὸν συνέβη τοῦτο καὶ
 τότε καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους τιμᾶσθαι
 περιττότερον μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς ἡλικίας. πολλοὶ
 δὲ καὶ τῶν Ῥωμαίων ἐπιφανεῖς ἄνδρες καὶ μεγάλας 25
 πράξεις κατειργασμένοι ἐποιήσαντο μὲν τοῦτω τῷ
 θεῷ εὐχάς, συνετέλεσαν δ' αὐτὰς μετὰ τὴν συντέ-
 3 λειαν τῶν κατορθωμάτων. οἱ δ' οὖν Φοίνικες διὰ
 τὰς προειρημένας αἰτίας ἐρευνῶντες τὴν ἐκτὸς τῶν
 στηλῶν παραλίαν καὶ παρὰ τὴν Λιβύην πλείοντες, 30
 ὑπ' ἀνέμων μεγάλων ἀπηνέχθησαν ἐπὶ πολλὴν πλοῦν
 δι' Ὀκεανοῦ. χειμασθέντες δ' ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας

προσηνέχθησαν τῇ προειρημένη νήσῳ, καὶ τὴν εὐ-
 δαιμονίαν αὐτῆς καὶ φύσιν κατοπτεύσαντες ἅπασι
 γνώριμον ἐποίησαν. διὸ καὶ Τυρρηναίων θαλαττο- 4
 346 κρατούντων καὶ πέμπειν εἰς αὐτὴν ἀποικίαν ἐπι-
 5 βαλομένων, διεκώλυσαν αὐτοὺς Καρχηδόνιοι, ἅμα
 μὲν εὐλαβούμενοι μὴ διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου
 πολλοὶ τῶν ἐκ τῆς Καρχηδόνας εἰς ἐκείνην μετα-
 στῶσιν, ἅμα δὲ πρὸς τὰ παράβολα τῆς τύχης κα-
 τασκευαζόμενοι καταφυγὴν, εἴ τι περὶ τὴν Καρχη-
 10 δόνα ὀλοσχερὲς πταῖσμα συμβαίνοι· δυνησέσθαι γὰρ
 αὐτοὺς θαλαττοκρατοῦντας ἀπᾶραι πανοικίους εἰς
 ἀγνοουμένην ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων νῆσον.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τοῦ κατὰ τὴν Λιβύην Ὠκεανοῦ 21
 καὶ τῶν ἐν αὐτῷ νήσων διήλθομεν, μεταβιβάσομεν
 15 τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Εὐρώπην. κατὰ γὰρ τὴν Γα-
 λατίαν τὴν παρωκεανίτιν κατ' ἀντικρὺ τῶν Ἐρκυ-
 νίων ὀνομαζομένων δρυμῶν, οὓς μεγίστους ὑπάρ-
 χειν παρειλήφαμεν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, νῆσοι
 πολλαὶ κατὰ τὸν Ὠκεανὸν ὑπάρχουσιν, ὧν ἔστι με-
 20 γίστη ἡ Βρεττανικὴ καλουμένη. αὕτη δὲ τὸ μὲν 2
 παλαιὸν ἀνεπίμικτος ἐγένετο ξενικαῖς δυνάμεσιν·
 οὔτε γὰρ Διόνυσον οὔθ' Ἡρακλέα παρειλήφαμεν
 οὔτε τῶν ἄλλων ἡρώων ἢ δυναστῶν ἐστρατευμένον
 ἐπ' αὐτήν· καθ' ἡμᾶς δὲ Γάιος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς
 25 πράξεις ἐπονομασθεὶς θεὸς πρῶτος τῶν μνημονενο-
 μένων ἐχειρώσατο τὴν νῆσον, καὶ τοὺς Βρεττανοὺς
 καταπολεμήσας ἠνάγκασε τελεῖν ὠρισμένους φόρους.
 ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων τὰς κατὰ μέρος πράξεις ἐν
 τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν, περὶ δὲ τῆς νή-
 30 σου καὶ τοῦ φνομένου κατ' αὐτὴν καττιτέρου νῦν
 διεξιμεν. αὕτη γὰρ τῷ σχήματι τρίγωνος οὕσα πα- 3
 ρακλησίως τῇ Σικελίᾳ τὰς πλευρὰς οὐκ ἰσοκώλους

ἔχει. παρεκτεινούσης δὲ αὐτῆς παρὰ τὴν Εὐρώπην
 λοξῆς, τὸ μὲν ἐλάχιστον ἀπὸ τῆς ἠπείρου διεστη-
 κὸς ἀκρωτήριον, ὃ καλοῦσι Κάντιον, φασὶν ἀπέ-
 χειν ἀπὸ τῆς γῆς σταδίουσ ὡς ἑκατόν, καθ' ὃν τό-
 πον ἢ θάλαττα ποιεῖται τὸν ἕκρον, τὸ δ' ἕτερον 5
 ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Βελέριον ἀπέχειν λέγε-
 ται τῆς ἠπείρου πλοῦν ἡμερῶν τεττάρων, τὸ δ'
 ὑπολειπόμενον ἀνήκειν μὲν ἱστοροῦσιν εἰς τὸ πέ-
 4 λαγος, ὀνομάζεσθαι δ' Ὅρκαν. τῶν δὲ πλευρῶν
 τὴν μὲν ἐλάχιστην εἶναι σταδίων ἑπτακισχιλίων πεν- 10
 τακοσίων, παρήκουσαν παρὰ τὴν Εὐρώπην, τὴν δὲ
 δευτέραν τὴν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ πρὸς τὴν κορυφὴν
 ἀνήκουσαν σταδίων μυρίων πεντακισχιλίων, τὴν δὲ
 λοιπὴν σταδίων δισμυρίων, ὥστε τὴν πᾶσαν εἶναι
 τῆς νῆσου περιφορὰν σταδίων τετρακισμυρίων δις- 15
 5 χιλίων πεντακοσίων. κατοικεῖν δὲ φασὶ τὴν Βρετ-
 τανικὴν αὐτόχθονα γένη καὶ τὸν παλαιὸν βίον ταῖς
 ἀγωγαῖς διατηροῦντα. ἄρμασι μὲν γὰρ κατὰ τοὺς
 πολέμους χρῶνται, καθάπερ οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλή-
 νων ἦρωες ἐν τῷ Τρωικῷ πολέμῳ κεχρησθαι πα- 20
 ραδέδονται, καὶ τὰς οἰκῆσεις εὐτελεῖς ἔχουσιν, ἐκ
 τῶν καλάμων ἢ ξύλων κατὰ τὸ πλεῖστον συγκει- 347
 μένας· τὴν τε συναγωγὴν τῶν σιτικῶν καρπῶν ποι-
 οῦνται τοὺς στάχυς αὐτοὺς ἀποτέμοντες καὶ θη-
 σανρίζοντες εἰς τὰς καταστέγους οἰκῆσεις· ἐκ δὲ 25
 τούτων τοὺς παλαιοὺς στάχυς καθ' ἡμέραν τίλλειν,
 καὶ κατεργαζομένους ἔχειν τὴν τροφήν. τοῖς δ'
 ἦθεσιν ἀπλοῦς εἶναι καὶ πολὺ κεχωρισμένους τῆς
 6 τῶν νῦν ἀνθρώπων ἀγχινοίας καὶ πονηρίας· τὰς
 τε διαίτας εὐτελεῖς ἔχειν καὶ τῆς ἐκ τοῦ πλούτου 30
 γεννωμένης τροφῆς πολὺ διαλλαττούσας. εἶναι δὲ
 καὶ πολυάνθρωπον τὴν νῆσον, καὶ τὴν τοῦ ἀέρος

ἔχειν διάθεσιν παντελῶς κατεψυγμένην, ὡς ἂν ὑπ'
 αὐτὴν τὴν ἄρκτον κειμένην. βασιλεῖς δὲ καὶ δυ-
 νάστας πολλοὺς ἔχειν, καὶ πρὸς ἀλλήλους κατὰ τὸ
 πλεῖστον εἰρηνικῶς διακείσθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν 22
 5 κατ' αὐτὴν νομίμων καὶ τῶν ἄλλων ἰδιωμάτων τὰ
 κατὰ μέρος ἀναγράφομεν ὅταν ἐπὶ τὴν Καίσαρος
 γενομένην στρατείαν εἰς Βρεττανίαν παραγενηθῶ-
 μεν, νῦν δὲ περὶ τοῦ κατ' αὐτὴν φυομένου κατ-
 τιτέρου διέξιμεν. τῆς γὰρ Βρεττανικῆς κατὰ τὸ
 10 ἀκρωτήριο τὸ καλούμενον Βελέριον οἱ κατοικοῦν-
 τες φιλόξενοί τε διαφερόντως εἰσὶ καὶ διὰ τὴν τῶν
 ξένων ἐμπόρων ἐπιμιξίαν ἐξημερωμένοι τὰς ἀγωγάς.
 οὗτοι τὸν καττίτερον κατασκευάζουσι φιλοτέχνως
 ἐργαζόμενοι τὴν φέρουσαν αὐτὸν γῆν. αὕτη δὲ πε- 2
 15 τρώδης οὔσα διαφυὰς ἔχει γεώδεις, ἐν αἷς τὸν πό-
 ρον κατεργαζόμενοι καὶ τήξαντες καθαίρουσιν. ἀπο-
 τυποῦντες δ' εἰς ἀστραγάλων ῥυθμοὺς κομίζουσιν
 εἰς τινα νῆσον προκειμένην μὲν τῆς Βρεττανικῆς,
 ὀνομαζομένην δὲ Ἴκτιν· κατὰ γὰρ τὰς ἀμπώτεις ἀνα-
 20 ξηραιομένου τοῦ μεταξὺ τόπου ταῖς ἀμάξαις εἰς
 ταύτην κομίζουσι δαψιλῆ τὸν καττίτερον. ἴδιον δὲ 3
 τι συμβαίνει περὶ τὰς πλησίον νήσους τὰς μεταξὺ
 κειμένας τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Βρεττανικῆς· κατὰ
 μὲν γὰρ τὰς πλημυρίδας τοῦ μεταξὺ πόρου πλη-
 25 ρουμένου νῆσοι φαίνονται, κατὰ δὲ τὰς ἀμπώ-
 τεις ἀπορροεύσης τῆς θαλάττης καὶ πολὺν τό-
 πον ἀναξηραιοῦσης θεωροῦνται χερρόνησοι. ἐν- 4
 τεῦθεν δ' οἱ ἔμποροι παρὰ τῶν ἐγχωρίων ἀνοῦν-
 ται καὶ διακομίζουσιν εἰς τὴν Γαλατίαν· τὸ δὲ
 30 τελευταῖον πεξῆ διὰ τῆς Γαλατίας πορευθέντες ἡμέ-
 ρας ὡς τριάκοντα κατάγουσιν ἐπὶ τῶν ἵππων τὰ
 φορτία πρὸς τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ καττιτέρου τοῖς ῥηθεῖσιν ἀρκε-
 23 σθησόμεθα, περὶ δὲ τοῦ καλουμένου ἤλεκτρον νῦν
 διεξιμεν. τῆς Σκυθίας τῆς ὑπὲρ τὴν Γαλατίαν κατ'
 ἀντικρὺ νῆσός ἐστι πελαγία κατὰ τὸν Ὠκεανὸν ἢ
 προσαγορευομένη Βασίλεια. εἰς ταύτην ὁ κλύδων 5
 ἐκβάλλει δαφυλῆς τὸ καλούμενον ἤλεκτρον, οὐδα-3.18
 μού δὲ τῆς οἰκουμένης φαινόμενον. περὶ δὲ τού-
 του πολλοὶ τῶν παλαιῶν ἀνέγραψαν μύθους παν-
 τελῶς ἀπιστουμένους καὶ διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων
 2 ἐλεγχομένους. πολλοὶ γὰρ τῶν τε ποιητῶν καὶ τῶν 10
 συγγραφέων φασὶ Φαέθοντα τὸν Ἥλιον μὲν νῆον,
 παῖδα δὲ τὴν ἡλικίαν ὄντα, πείσαι τὸν πατέρα μίαν
 ἡμέραν παραχωρῆσαι τοῦ τεθρίππου· συγχωρηθέν-
 τος δὲ αὐτῷ τούτου, τὸν μὲν Φαέθοντα ἐλαύνοντα
 τὸ τέθριππον μὴ δύνασθαι κρατεῖν τῶν ἡνιῶν, τοὺς 15
 δ' ἵππους καταφρονήσαντας τοῦ παιδὸς ἐξενεχθῆ-
 ναι τοῦ συνήθους δρόμου, καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατὰ
 τὸν οὐρανὸν πλανωμένους ἐκπυρῶσαι τοῦτον καὶ
 ποιῆσαι τὸν νῦν γαλαξίαν καλούμενον κύκλον, μετὰ
 δὲ ταῦτα πολλὴν τῆς οἰκουμένης ἐπιφλέξαντας οὐκ 20
 3 ὀλίγην κατακάειν χώραν. διὸ καὶ τοῦ Διὸς ἀγα-
 νακτήσαντος ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις, κεραννῶσαι μὲν
 τὸν Φαέθοντα, ἀποκαταστῆσαι δὲ τὸν ἥλιον ἐπὶ τὴν
 συνήθη πορείαν. τοῦ δὲ Φαέθοντος πεσόντος πρὸς
 τὰς ἐκβολὰς τοῦ νῦν Πάδου καλουμένου ποταμοῦ, 25
 τὸ δὲ παλαιὸν Ἡριδανοῦ προσαγορευομένου, θρη-
 νῆσαι μὲν τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ τὴν τελευταίην φιλο-
 τιμότητα, διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς λύπης [ὑπὸ τῆς
 φύσεως] μετασχηματισθῆναι τὴν φύσιν, γενομένας
 4 αἰγείρους. ταύτας δὲ κατ' ἐνιαυτὸν κατὰ τὴν αὐ- 30
 τὴν ὥραν δάκρυον ἀφιέναι, καὶ τοῦτο πηγνύμενον
 ἀποτελεῖν τὸ καλούμενον ἤλεκτρον, λαμπρότητι μὲν

τῶν ὁμοφυῶν διαφέρουν, ἐπιχωριάζον δ' ἐν ταῖς τῶν
 νέων τελευταῖς κατὰ τὸ τούτων πένθος. διημαρ- 5
 τηκότων δὲ πάντων τῶν τὸν μῦθον τοῦτον πεπλα-
 κότων καὶ διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἐν τοῖς ὕστε-
 5 ρον χρόνοις ἐλεγχομένων, προσεκτέον ταῖς ἀλη-
 θιναῖς ἱστορίαις· τὸ γὰρ ἤλεκτρον συνάγεται μὲν
 ἐν τῇ προειρημένῃ νήσῳ, κομίζεται δὲ ὑπὸ τῶν
 ἐγχωρίων πρὸς τὴν ἀντιπέρας ἡπειρον, δι' ἧς φέ-
 ρεται πρὸς τοὺς καθ' ἡμᾶς τόπους, καθότι προει-
 10 ρηται.

Διεληλυθότες δὲ περὶ τῶν νήσων τῶν κειμένων 24
 ἐν τοῖς πρὸς δυσμὰς μέρεσιν, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι
 νομίζομεν περὶ τῶν πλησίον τῆς Εὐρώπης ἔθνων
 βραχέα διελθεῖν, ἃ παραλελοίπαμεν ἐν ταῖς πρό-
 15 τερον βίβλοις. τῆς Κελτικῆς τολύου τὸ παλαιόν,
 ὡς φασιν, ἔδυνάστευσεν ἐπιφανῆς ἀνήρ, ᾧ θυγά-
 τηρ ἐγένετο τῷ μεγέθει τοῦ σώματος ὑπερφυῆς, τῇ
 δ' εὐπρέπεια πολὺν διέχουσα τῶν ἄλλων. αὕτη δὲ
 διὰ τε τὴν τοῦ σώματος ῥώμην καὶ τὴν θαυμαζο-
 20 μένην εὐπρέπειαν πεφρονηματισμένη παντὸς τοῦ
 μνηστεύοντος τὸν γάμον ἀπηρεῖτο, νομίζουσα μη-
 349 δένα τούτων ἄξιον ἑαυτῆς εἶναι. κατὰ δὲ τὴν Ἡρα- 2
 κλέους ἐπὶ Γηρούνην στρατείαν, καταντήσαντος εἰς
 τὴν Κελτικὴν αὐτοῦ καὶ πόλιν Ἀλησίαν ἐν ταύτῃ
 25 κτίσαντος, θεασαμένη τὸν Ἡρακλέα καὶ θαυμάσασα
 τὴν τε ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ τὴν τοῦ σώματος ὑπερο-
 χὴν, προσεδέξατο τὴν ἐπιπλοκὴν μετὰ πάσης προ-
 θυμίας, συγκατανευσάντων καὶ τῶν γονέων. μι- 3
 γείσα δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἐγέννησεν υἱὸν ὀνόματι Γα-
 30 λάτην, πολὺν προέχοντα τῶν ὁμοεθνῶν ἀρετῇ τε
 ψυχῆς καὶ ῥώμῃ σώματος. ἀνδρωθεὶς δὲ τὴν ἡλικίαν
 καὶ διαδεξάμενος τὴν πατρῶαν βασιλείαν, πολλὴν

μὲν τῆς προσοριζούσης χώρας κατεκτήσατο, μεγά-
 λας δὲ πράξεις πολεμικὰς συνετέλεσε. περιβόητος
 δὲ γενόμενος ἐπ' ἀνδρεία τοὺς ὑφ' αὐτὸν τεταγ-
 μένους ὠνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ Γαλάτας· ἀφ' ὧν ἡ
 σύμπασα Γαλατία προσηγορεύθη. 5

25 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς τῶν Γαλατῶν προσηγορίας
 διήλθομεν, καὶ περὶ τῆς χώρας αὐτῶν δεῖον ἐστὶν
 εἰπεῖν. ἡ τοίνυν Γαλατία κατοικεῖται μὲν ὑπὸ πολ-
 λῶν ἔθνων διαφόρων τοῖς μεγέθεσι· τὰ μέγιστα
 γὰρ αὐτῶν σχεδὸν εἴκοσι μυριάδας ἀνδρῶν ἔχει, τὰ 10
 δ' ἐλάχιστα πέντε μυριάδας, ὧν ἐστὶν ἓν πρὸς Ῥω-
 μαίους ἔχον συγγένειαν παλαιὰν καὶ φιλίαν τὴν
 2 μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διαμένουσαν. κει-
 μένη δὲ κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τὰς ἄρκτους χει-
 μερίος ἐστὶ καὶ ψυχρὰ διαφερόντως. κατὰ γὰρ τὴν 15
 χειμερινὴν ὥραν ἐν ταῖς συννεφέσιν ἡμέραις ἀντι-
 μὲν ὄμβρων χιόνι πολλῇ νίφεται, κατὰ δὲ τὰς αἰ-
 θρίας κρυστάλλω καὶ πάγοις ἑξαίσιόις πλήθει, δι'
 ὧν οἱ ποταμοὶ πηγνύμενοι διὰ τῆς ἰδίας φύσεως
 γεφυροῦνται· οὐ μόνον γὰρ οἱ τυχόντες ὀδίται κατ' 20
 ὀλίγους κατὰ τοῦ κρυστάλλου πορευόμενοι διαβαί-
 νουσιν, ἀλλὰ καὶ στρατοπέδων μυριάδες μετὰ σκευ-
 οφόρων καὶ ἀμαξῶν γεμουσῶν ἀσφαλῶς περαιοῦν-
 3 ται. πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων ποταμῶν ρεόντων
 διὰ τῆς Γαλατίας καὶ τοῖς ρεῖθροις ποικίλως τὴν 25
 πεδιάδα γῆν τεμνόντων, οἱ μὲν ἐκ λιμνῶν ἀβύσ-
 σων ρέουσιν, οἱ δ' ἐκ τῶν ὄρων ἔχουσι τὰς πηγὰς
 καὶ τὰς ἐπιροσίας· τὴν δ' ἐκβολὴν οἱ μὲν εἰς τὸν
 Ῥαειανὸν ποιοῦνται, οἱ δ' εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς θά-
 4 λατταν. μέγιστος δ' ἐστὶ τῶν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς 30
 πέλαγος ρεόντων ὁ Ῥοδανός, τὰς μὲν πηγὰς ἔχων
 ἐν τοῖς Ἀλπείοις ὄρεσι, πέντε δὲ στόμασιν ἕξερευ-

γόμενος εἰς τὴν θάλατταν. τῶν δ' εἰς τὸν Ὠκεανὸν ρεόντων μέγιστοι δοκοῦσιν ὑπάρχειν ὅ τε Δανούβιος καὶ ὁ Ῥῆνος, ὃν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρό-
 350 νοῖς Καῖσαρ ὁ κληθεὶς θεὸς ἔξενξε παραδόξως, καὶ
 5 περαιώσας πεζῇ τὴν δύναμιν ἐχειρώσατο τοὺς πέ-
 ραν κατοικοῦντας αὐτοῦ Γαλάτας. πολλοὶ δὲ καὶ 6
 ἄλλοι πλωτοὶ ποταμοὶ κατὰ τὴν Κελτικὴν εἰσι, περὶ
 ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. πάντες δὲ σχεδὸν ὑπὸ
 πάγου πηγνύμενοι γεφυροῦσι τὰ ρεῖθρα, καὶ τοῦ
 10 κρυστάλλου διὰ τὴν φυσικὴν λειότητα ποιῶντος
 τοὺς διαβαίνοντας ὀλισθάνειν, ἀχύρων ἐπιβαλλο-
 μένων ἐπ' αὐτοὺς ἀσφαλῆ τὴν διάβασιν ἔχουσι.

Ἴδιον δέ τι καὶ παράδοξον συμβαίνει κατὰ τὴν 26
 πλείστην τῆς Γαλατίας, περὶ οὗ παραλιπεῖν οὐκ
 15 ἄξιον ἡγοῦμεθα. ἀπὸ γὰρ θερινῆς δύσεως καὶ ἄρ-
 κτου πνεῖν εἰώθασιν ἄνεμοι τηλικαύτην ἔχοντες
 σφοδρότητα καὶ δύναμιν ὥστε ἀναρπάξουσιν ἀπὸ τῆς
 γῆς λίθους χειροπληθιαίους τοῖς μεγέθεσι καὶ τῶν
 ψηφίδων ἀδρομερῆ κοινοροτόν· καθόλου δὲ καται-
 20 γίζοντος λάβρως ἀρπάζουσιν ἀπὸ μὲν τῶν ἀνδρῶν
 τὰ ὄπλα καὶ τὰς ἐσθῆτας, ἀπὸ δὲ τῶν ἵππων τοὺς
 ἀναβάτας. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους δια- 2
 φθειρομένης τῆς κατὰ τὸν ἀέρα κράσεως οὔτε οἴ-
 νον οὔτε ἔλαιον φέρει· διόπερ τῶν Γαλατῶν οἱ
 25 τούτων τῶν καρπῶν στερισκόμενοι πόμα κατασκευ-
 ᾶζουσιν ἐκ τῆς κριθῆς τὸ προσαγορευόμενον ζῦθος,
 καὶ τὰ κηρία πλύνοντες τῷ τούτων ἀποπλύματι
 χρῶνται. κάτοινοι δὲ ὄντες καθ' ὑπερβολὴν τὸν 3
 εἰσαγόμενον ὑπὸ τῶν ἐμπόρων οἶνον ἄκρατον ἐμ-
 30 φοροῦνται, καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν λάβρως χρώμενοι
 τῷ ποτῷ καὶ μεθυσθέντες εἰς ὕπνον ἢ μανιώδεις
 διαθέσεις τρέπονται. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν Ἰταλικῶν

ἐμπόρων διὰ τὴν συνήθη φιλαργυρίαν ἔρμαιον ἡγοῦν-
 ται τὴν τῶν Γαλατῶν φιλοινίαν. οὗτοι γὰρ διὰ μὲν
 τῶν πλωτῶν ποταμῶν πλοίοις, διὰ δὲ τῆς πεδιάδος
 χώρας ἀμάξαις κομίζοντες τὸν οἶνον, ἀντιλαμβάνουσι
 τιμῆς πλήθος ἄπιστον· διδόντες γὰρ οἶνου κεράμιον 5
 ἀντιλαμβάνουσι παῖδα, τοῦ πόματος διάκονον ἀμει-
 27 βόμενοι. κατὰ γὰρ τὴν Γαλατίαν ἄργυρος μὲν τὸ
 σύνολον οὐ γίνεται, χρυσοῦ δὲ πολὺς, ὃν τοῖς ἐγχω-
 ρίοις ἢ φύσις ἄνευ μεταλλείας καὶ κακοπαθείας
 ὑπουργεῖ. ἢ γὰρ τῶν ποταμῶν ῥύσις σκολιὸς τοὺς 10
 ἀγκῶνας ἔχουσα, καὶ τοῖς τῶν παρακειμένων ὄρων
 ὄχθοις προσαράττουσα καὶ μεγάλους ἀπορρηγνῦσα
 2 κολωνούς, πληροὶ χρυσοῦ ψήγματος. τοῦτο δ' οἱ
 περὶ τὰς ἐργασίας ἀσχολούμενοι συνάγοντες ἀλή-
 θουσιν [ἢ συγκόπτουσι] τὰς ἐχούσας τὸ ψήγμα βῶ-¹⁵
 λους, διὰ δὲ τῶν ὑδάτων τῆς φύσεως τὸ γεῶδες
 πλύναντες παραδιδόασιν ἐν ταῖς καμίνοις εἰς τὴν
 3 χωνεῖαν. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ σωρεύοντες χρυσοῦ
 πλήθος καταχρῶνται πρὸς κόσμον οὐ μόνον αἱ γυ-
 ναῖκες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρες. περὶ μὲν γὰρ τοὺς 20
 καρπούς καὶ τοὺς βραχίονας ψέλια φοροῦσι, περὶ
 δὲ τοὺς ἀνχένας κρίκους παχεῖς ὀλοχρύσους καὶ δα-
 4 κτυλλοὺς ἀξιολόγους, ἔτι δὲ χρυσοῦς θῶρακας. ἴδιον
 δέ τι καὶ παράδοξον παρὰ τοῖς ἄνω Κελτοῖς ἔστι
 περὶ τὰ τεμένη τῶν θεῶν γινόμενον· ἐν γὰρ τοῖς 25
 ἱεροῖς καὶ τεμένεσιν ἐπὶ τῆς χώρας ἀνειμένοις ἐρ-
 ριπται πολὺς χρυσοῦ ἀνατεθειμένος τοῖς θεοῖς, καὶ
 τῶν ἐγχωρίων οὐδεὶς ἄπτεται τούτου διὰ τὴν δει-
 σιδαίμονίαν, καίπερ ὄντων τῶν Κελτῶν φιλαργύ-
 ρων καθ' ὑπερβολήν. 30

28 Οἱ δὲ Γαλάται τοῖς μὲν σώμασιν εἰσιν εὐμήκεις,
 ταῖς δὲ σαρεῖν κάθυγροι καὶ λευκοί, ταῖς δὲ κόμαις

οὐ μόνον ἐκ φύσεως ξανθοί, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς κατα-
 σκευῆς ἐπιτηδεύουσιν αὔξειν τὴν φυσικὴν τῆς χροῆς
 ἰδιότητα. τιτάνου γὰρ ἀποπλύματι σμῶντες τὰς 2
 τρίχας συνεχῶς ἀπὸ τῶν μετώπων ἐπὶ τὴν κο-
 5 ρυφὴν καὶ τοὺς τένοντας ἀνασπῶσιν, ὥστε τὴν
 πρόσοψιν αὐτῶν φαίνεσθαι Σατύροις καὶ Πᾶσιν
 ἔοικυῖαν· παχύνονται γὰρ αἱ τρίχες ἀπὸ τῆς κατερ-
 γασίας, ὥστε μηδὲν τῆς τῶν ἵππων χαλτῆς διαφέ-
 ρειν. τὰ δὲ γένεια τινὲς μὲν ξυρῶνται, τινὲς δὲ 3
 10 μετρίως ὑποτρέφουσιν· οἱ δ' εὐγενεῖς τὰς μὲν πα-
 ρειᾶς ἀπολεαίνουσι, τὰς δ' ὑπήνας ἀνειμένας ἐῶσιν,
 ὥστε τὰ στόματα αὐτῶν ἐπικαλύπτεσθαι. διόπερ
 ἐσθιδιόντων μὲν αὐτῶν ἐμπλέκονται ταῖς τροφαῖς,
 πινόντων δὲ καθαπερεὶ διὰ τινος ἡθμοῦ φέρεται τὸ
 15 πόμα. δειπνοῦσι δὲ καθήμενοι πάντες οὐκ ἐπὶ 4
 θρόνων, ἀλλ' ἐπὶ τῆς γῆς, ὑποστρώμασι χρώμενοι
 λύκων ἢ κυνῶν δέρμασι. διακονοῦνται δ' ὑπὸ τῶν
 νεωτάτων παιδῶν ἐχόντων ἡλικίαν, ἀρρένων τε καὶ
 20 θηλειῶν. πλησίον δ' αὐτῶν ἐσχάροι κεῖνται γέμου-
 σαι πυρὸς καὶ λέβητας ἔχουσαι καὶ ὀβελοὺς πλήρεις
 κρεῶν ὀλομερῶν. τοὺς δ' ἀγαθοὺς ἄνδρας ταῖς
 καλλίσταις τῶν κρεῶν μοίραις γεραίρουσι, καθάπερ
 καὶ ὁ ποιητὴς τὸν Αἴαντα παρεισάγει τιμώμενον
 ὑπὸ τῶν ἀριστέων, ὅτε πρὸς Ἑκτορα μονομαχίᾶς
 25 ἐνίκησε,

ναῖτοισιν δ' Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρε.
 καλοῦσι δὲ καὶ τοὺς ξένους ἐπὶ τὰς εὐωχίας, 5
 καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπερωτῶσι τίνες εἰσὶ καὶ τί-
 νων χρεῖαν ἔχουσιν. εἰώθασι δὲ καὶ παρὰ τὸ δεῖ-
 30 πνον ἐκ τῶν τυχόντων πρὸς τὴν διὰ τῶν λόγων
 352 ἄμιλλαν καταστάντες, ἐκ προκλήσεως μονομαχεῖν
 πρὸς ἀλλήλους, παρ' οὐδὲν τιθέμενοι τὴν τοῦ βίου

6 τελευταίην· ἐνισχύει γὰρ παρ' αὐτοῖς ὁ Πυθαγόρου
 λόγος ὅτι τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων ἀθανάτους
 εἶναι συμβέβηκε καὶ δι' ἐτῶν ὠρισμένων πάλιν
 βιοῦν, εἰς ἕτερον σῶμα τῆς ψυχῆς εἰσδυομένης.
 διὸ καὶ κατὰ τὰς ταφὰς τῶν τετελευτηκότων ἐνίοις 5
 ἐπιστολὰς γεγραμμένας τοῖς οἰκείοις τετελευτηκόσιν
 ἐμβάλλειν εἰς τὴν πυρᾶν, ὡς τῶν τετελευτηκότων
 29 ἀναγνωσομένων ταύτας. ἐν δὲ ταῖς ὁδοιπορίαις καὶ
 ταῖς μάχαις χρῶνται συνωρίσιν, ἔχοντος τοῦ ἄρμα-
 τος ἠνιόχον καὶ παραβάτην. ἀπαντῶντες δὲ τοῖς 10
 ἐπιππεύουσιν ἐν τοῖς πολέμοις θαννιάζουσι τοὺς
 ἐναντίους, καὶ καταβάντες τὴν ἀπὸ τοῦ ξίφους
 2 συνίστανται μάχην. ἐνιοὶ δ' αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτο
 τοῦ θανάτου καταφρονοῦσιν ὥστε γυμνοὺς καὶ
 περιεξωσμένους καταβαίνειν εἰς τὸν κίνδυνον. ἐπά- 15
 γονται δὲ καὶ θεράποντας ἐλευθέρους ἐκ τῶν πε-
 νήτων καταλέγοντες, οἷς ἠνιόχοις καὶ παρασπισταῖς
 χρῶνται κατὰ τὰς μάχας. κατὰ δὲ τὰς παρατάξεις
 εἰώθασι προάγειν τῆς παρατάξεως καὶ προκαλεῖ-
 σθαι τῶν ἀντιτεταγμένων τοὺς ἀρίστους εἰς μονο- 20
 μαχίαν, προανασειόντες τὰ ὄπλα καὶ καταπληττό-
 3 μενοι τοὺς ἐναντίους. ὅταν δὲ τις ὑπακούσῃ πρὸς
 τὴν μάχην, τὰς τε τῶν προγόνων ἀνδραγαθίας ἐξυ-
 μνοῦσι καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀρετὰς προφέρουσι, καὶ
 τὸν ἀντιταττόμενον ἐξονειδίξουσι καὶ ταπεινοῦσι 25
 καὶ τὸ σύνολον τὸ θράσος τῆς ψυχῆς τοῖς λόγοις
 4 προαφαιροῦνται. τῶν δὲ πεσόντων πολεμίων τὰς
 κεφαλὰς ἀφαιροῦντες περιάπτουσι τοῖς ἀχέσι τῶν
 ἵππων· τὰ δὲ σκῦλα τοῖς θεράπουσι παραδόντες
 ἡμαγμένα λαφυραγωγοῦσιν, ἐπικαιανίζοντες καὶ 30
 ἄδοντες ὕμνον ἐπινίκιον, καὶ τὰ ἀκροθίνια ταῦτα
 ταῖς οἰκίαις προσηλοῦσιν ὥσπερ ἐν κυνήγλαις τιθεῖ

κεχειρωμένοι θηρία. τῶν δὲ ἐπίφανεστάτων πολε- 5
 353 μίων κεδρώσαντες τὰς κεφαλὰς ἐπιμελῶς τηροῦσιν
 ἐν λάρνακι, καὶ τοῖς ξένοις ἐπιδεικνύουσι σεμνυνό-
 μνοι διότι τῆσδε τῆς κεφαλῆς τῶν προγόνων τις
 5 ἢ πατὴρ ἢ καὶ αὐτὸς πολλὰ χρήματα διδόμενα
 οὐκ ἔλαβε. φασὶ δὲ τινὰς αὐτῶν καυχᾶσθαι διότι
 χρυσὸν ἀντίσταθμον τῆς κεφαλῆς οὐκ ἐδέξαντο,
 βάρβαρόν τινα μεγαλοψυχίαν ἐπιδεικνύμενοι· οὐ
 γὰρ τὸ μὴ πωλεῖν τὰ σύσσημα τῆς ἀρετῆς εὐγενές,
 10 ἀλλὰ τὸ πολεμεῖν τὸ ὁμόφυλον τετελευτηκὸς θη-
 ριῶδες. ἐσθῆσι δὲ χρῶνται καταπληκτικαῖς, χιτῶσι 30
 μὲν βαπτοῖς χρώμασι παντοδαποῖς διηνηθισμένοις
 καὶ ἀναξυρίσιν, ἃς ἐκείνοι βράκας προσαγορεύου-
 σιν· ἐπιπορποῦνται δὲ σάγους ῥαβδωτοὺς ἐν μὲν
 15 τοῖς χειμῶσι δασεῖς, κατὰ δὲ τὸ θέρος ψιλούς, πλι-
 θίοις πυκνοῖς καὶ πολυανθήσι διειλημμένους. ὄπλοις 2
 δὲ χρῶνται θυρεοῖς μὲν ἀνδρομήκεσι, πεποικιλμέ-
 νοις ἰδιοτρόπως· τινὲς δὲ καὶ ζῶων χαλκῶν ἐξοχὰς
 ἔχουσιν, οὐ μόνον πρὸς κόσμον, ἀλλὰ καὶ πρὸς
 20 ἀσφάλειαν εὐ δεδημιουργημένας. κράνη δὲ χαλκᾶ
 περιτίθενται μεγάλας ἐξοχὰς ἐξ ἑαυτῶν ἔχοντα καὶ
 παμμεγέθη φαντασίαν ἐπιφέροντα τοῖς χρωμένοις·
 τοῖς μὲν γὰρ πρόσκειται συμφυῆ κέρατα, τοῖς δὲ
 ὀρνέων ἢ τετραπόδων ζῶων ἐκτετυπωμέναι προτο-
 25 μαί. σάλπιγγας δ' ἔχουσιν ἰδιοφυεῖς καὶ βαρβαρι- 3
 κάς· ἐμφυσῶσι γὰρ ταύταις καὶ προβάλλουσιν ἤχον
 τραχὺν καὶ πολεμικῆς ταραχῆς οἰκεῖον. θώρακας
 δ' ἔχουσιν οἱ μὲν σιδηροῦς ἀλυσιδωτούς, οἱ δὲ τοῖς
 ὑπὸ τῆς φύσεως δεδομένοις ἀρκοῦνται, γυμνοὶ μα-
 30 χόμενοι. ἀντὶ δὲ τοῦ ξίφους σπάθας ἔχουσι μακρὰς
 σιδηραῖς ἢ χαλκαῖς ἀλύσεσιν ἐξηρητημένας παρὰ, τὴν
 δεξιὰν λαγὸνα παρατεταμένας. τινὲς δὲ τοὺς χιτῶ-

4 ἐπιχρύσοις ἢ καταγύροισι ζωστῆρσι συνέζωνται.
 προβάλλονται δὲ λόγχας, ἃς ἐκείνοι λαγκίας κα-
 λουῖσι, πηχναῖα τῷ μήκει τοῦ σιδήρου καὶ ἔτι μείζω
 τὰ ἐπιθήματα ἐχούσας, πλάτει δὲ βραχὺ λείποντα
 διπαλαίστων· τὰ μὲν γὰρ ξίφη τῶν παρ' ἑτέροις⁵
 354 σαυνίων εἰσὶν οὐκ ἐλάττω, τὰ δὲ σαυνία τὰς ἀκμὰς
 ἔχει τῶν ξιφῶν μείζους. τούτων δὲ τὰ μὲν ἐπ'
 εὐθείας κεχάλκευται, τὰ δὲ ἐλικοειδῆ δι' ὄλων ἀνά-
 κλασιν ἔχει πρὸς τὸ καὶ κατὰ τὴν πληγὴν μὴ μό-
 νον τέμνειν, ἀλλὰ καὶ θραύειν τὰς σάρκας καὶ¹⁰
 κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ δόρατος σπαράττειν τὸ
 31 τραῦμα. αὐτοὶ δ' εἰσὶ τὴν πρόσοψιν καταπληκτι-
 κοὶ καὶ ταῖς φωναῖς βαρυηχεῖς καὶ παντελῶς τρα-
 χύφωνοι, κατὰ δὲ τὰς ὀμιλίαις βραχυλόγοι καὶ αἰνιγ-
 ματῖαι καὶ τὰ πολλὰ αἰνιττόμενοι συνεκδοχικῶς,¹⁵
 πολλὰ δὲ λέγοντες ἐν ὑπερβολαῖς ἐπ' αὐξήσει μὲν
 ἑαυτῶν, μειώσει δὲ τῶν ἄλλων. ἀπειληταὶ δὲ καὶ
 ἀνατακτοὶ καὶ τετραγῶδημένοι ὑπάρχουσι, ταῖς δὲ
 2 διανοίαις ὀξεῖς καὶ πρὸς μάθησιν οὐκ ἀφνεῖς. εἰσὶ
 δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ποιητὰὶ μελῶν, οὓς βάρδους²⁰
 ὀνομάζουσιν. οὗτοι δὲ μετ' ὀργάνων ταῖς λύραις
 ὁμοίων ἄδοντες οὓς μὲν νμνοῦσιν, οὓς δὲ βλασφη-
 μοῦσι. φιλόσοφοί τε τινὲς εἰσὶ καὶ θεολόγοι περι-
 3 τῶς τιμώμενοι, οὓς δρουίδας ὀνομάζουσιν. χρῶνται⁵
 δὲ καὶ μάντεσιν, ἀποδοχῆς μεγάλης ἀξιοῦντες αὐ-²⁵
 τοὺς· οὗτοι δὲ διὰ τε τῆς οἰωνοσκοπίας καὶ διὰ
 τῆς τῶν ἱερῶν θυσίας τὰ μέλλοντα προλέγουσι,
 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἔχουσιν ὑπήκοον. μάλιστα δ'
 οταν περὶ τινῶν μεγάλων ἐπισκέπτονται, παράδο-
 ξον καὶ ἄπιστον ἔχουσι νόμιμον· ἄνθρωπον γὰρ³⁰
 κατασπείσαντες τύπτουσι μαχαίρα κατὰ τὸν ὑπὲρ
 το διαφραγμα τόπον, καὶ πεσόντος τοῦ πληγέντος

ἐκ τῆς πτώσεως καὶ τοῦ σπαραγμοῦ τῶν μελῶν,
 ἔτι δὲ τῆς τοῦ αἵματος ὀύσεως τὸ μέλλον νοοῦσι,
 παλαιᾷ τινι καὶ πολυχρονίῳ παρατηρήσει περὶ τού-
 των πεπιστευκότες. ἔθος δ' αὐτοῖς ἔστι μηδένα 4
 5 θυσίαν ποιεῖν ἄνευ φιλοσόφου· διὰ γὰρ τῶν ἐμ-
 πείρων τῆς θείας φύσεως ὥσπερ εἰ τινων ὁμοφώ-
 νων τὰ χρηστήρια τοῖς θεοῖς φασι δεῖν προσφέ-
 ρειν, καὶ διὰ τούτων οἴονται δεῖν τὰ γαδὰ αἰτεῖσθαι.
 οὐ μόνον δ' ἐν ταῖς εἰρηνικαῖς χρεῖαις, ἀλλὰ καὶ 5
 10 κατὰ τοὺς πολέμους τούτοις μάλιστα πείθονται καὶ
 τοῖς μελωδοῦσι ποιηταῖς, οὐ μόνον οἱ φίλοι, ἀλλὰ
 καὶ οἱ πολέμιοι· πολλάκις δ' ἐν ταῖς παρατάξεσι
 πλησιαζόντων ἄλλήλοις τῶν στρατοπέδων καὶ τοῖς
 ξίφεσιν ἀνατεταμένους καὶ ταῖς λόγχαις προβεβλη-
 15 μέναις, εἰς τὸ μέσον οὔτοι προελθόντες παύουσιν
 αὐτούς, ὥσπερ τινὰ θηρία κατεπάσαντες. οὕτω καὶ
 355 παρὰ τοῖς ἀγριωτάτοις βαρβάροις ὁ θυμὸς εἶκει τῇ
 σοφίᾳ καὶ ὁ Ἄρης αἰδεῖται τὰς Μούσας.

Χρησίμου δ' ἔστι διορίσαι τὸ παρὰ πολλοῖς 32
 20 ἀγνοούμενον. τοὺς γὰρ ὑπὲρ Μασσαλίας κατοι-
 κοῦντας ἐν τῷ μεσογείῳ καὶ τοὺς παρὰ τὰς Ἄλ-
 πεις, ἔτι δὲ τοὺς ἐπὶ τὰδε τῶν Πυρρηναίων ὄρων
 Κελτοὺς ὀνομάζουσι, τοὺς δ' ὑπὲρ ταύτης τῆς Κελ- 6
 τικῆς εἰς τὰ πρὸς νότον νεύοντα μέρη παρὰ τε τὸν
 25 Ὠκεανὸν καὶ τὸ Ἐρκύνιον ὄρος καθιδρυμένους καὶ
 πάντας τοὺς ἐξῆς μέχρι τῆς Σκυθίας Γαλάτας προσ-
 αγορεύουσιν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντα ταῦτα τὰ ἔθνη
 συλλήβδην μιᾷ προσηγορίᾳ περιλαμβάνουσιν, ὀνο-
 μάζοντες Γαλάτας ἅπαντας. αἱ δὲ γυναῖκες τῶν 2
 30 Γαλατῶν οὐ μόνον τοῖς μεγέθεσι παραπλήσιοι τοῖς
 ἀνδράσιν εἰσίν, ἀλλὰ καὶ ταῖς ἀλκαῖς ἐνάμιλλοι.
 τὰ δὲ παιδία παρ' αὐτοῖς ἐκ γενετῆς ὑπάρχει πολιὰ

κατὰ τὸ πλεῖστον· προβαίνοντα δὲ ταῖς ἡλικίαις εἰς
τὸ τῶν πατέρων χρῶμα ταῖς χρόαις μετασχηματί-
3 ζεται. ἀγριωτάτων δὲ ὄντων τῶν ὑπὸ τὰς ἄρκτους
κατοικούντων καὶ τῶν τῇ Σκυθία πλησιοχώρων,
φασὶ τινὰς ἀνθρώπους ἐσθλῆιν, ὡσπερ καὶ τῶν 5
Βρεττανῶν τοὺς κατοικοῦντας τὴν ὀνομαζομένην
4 Ἴριον. διαβεβοημένης δὲ τῆς τούτων ἀλκῆς καὶ ἀγριό-
τητος, φασὶ τινες ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τοὺς τὴν
Ἀσίαν ἄπασαν καταδραμόντας, ὀνομαζομένους δὲ
Κιμμερίους, τούτους εἶναι, βραχὺ τοῦ χρόνου τὴν 10
λέξιν φθείραντος ἐν τῇ τῶν καλουμένων Κίμβρων
προσηγορία. ζηλοῦσι γὰρ ἐκ παλαιοῦ ληστεύειν ἐπὶ
τὰς ἀλλοτρίας χώρας ἐπερχόμενοι καὶ καταφρονεῖν
5 ἀπάντων. οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ τὴν μὲν Ῥώμην ἐλόν-
τες, τὸ δὲ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς συλήσαντες, καὶ 15
πολλὴν μὲν τῆς Εὐρώπης, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς
Ἀσίας φορολογήσαντες, καὶ τῶν καταπολεμηθέντων
τὴν χώραν κατοικήσαντες, οἱ διὰ τὴν πρὸς τοὺς
Ἕλληνας ἐπιπλοκὴν Ἑλληνογαλάται κληθέντες, τὸ
δὲ τελευταῖον πολλὰ καὶ μεγάλα στρατόπεδα Ῥω- 20
6 μαίων συντρίψαντες. ἀκολουθῶς δὲ τῇ καθ' αὐτοὺς
ἀγριότητι καὶ περὶ τὰς θυσίας ἐκτόπως ἀσεβοῦσι·
τοὺς γὰρ κακούργους κατὰ πενταετηρίδα φυλάξαν-
τες ἀνασκολοπίζουσι τοῖς θεοῖς καὶ μετ' ἄλλων πολ-
λῶν ἀπαρχῶν καθαγίζουσι, πυρὰς παμμεγέθεις κα- 25
τασκευάζοντες. χρῶνται δὲ καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις
ὡς ἱερεῖοις πρὸς τὰς τῶν θεῶν τιμὰς. τινὲς δὲ αὐ-
τῶν καὶ τὰ κατὰ πόλεμον ληφθέντα ζῶα μετὰ τῶν
ἀνθρώπων ἀποκτείνουσιν ἢ κατακάουσιν ἢ τισιν
7 ἄλλαις τιμωρίαις ἀφανίζουσι. γυναῖκας δ' ἔχοντες 30
εὐειδεῖς ἤκιστα ταύταις προσέχουσιν, ἀλλὰ πρὸς
τὰς τῶν ἀρρένων ἐπιπλοκὰς ἐκτόπως λυτιῶσιν.

εἰώθασι δ' ἐπὶ δοραῖς θηρίων χαμαὶ καθεύδοντες
 ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν παρακοίτοις συγκυλίεσθαι.
 τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον, τῆς ἰδίας εὐσημο-
 σύνης ἀφροντιστοῦντες τὴν τοῦ σώματος ὥραν ἐτέ-
 5 ροις εὐκόλως προῖενται, καὶ τοῦτο αἰσχρὸν οὐχ
 ἠγοῦνται, ἀλλὰ μᾶλλον ὅταν τις αὐτῶν χαριζομέ-
 νων μὴ προσδέξηται τὴν διδομένην χάριν, ἄτιμον
 ἠγοῦνται.

Ἡμεῖς δ' ἀρκούντως περὶ Κελτῶν εἰρηκότες 33
 10 μεταβιβάσομεν τὴν ἱστορίαν ἐπὶ τοὺς πλησιοχώ-
 ρους τούτοις Κελτίβηρας. οὗτοι γὰρ τὸ παλαιὸν
 περὶ τῆς χώρας ἀλλήλοις διαπολεμήσαντες, οἱ τε
 Ἰβηρες καὶ οἱ Κέλτοί, καὶ μετὰ ταῦτα διαλυθέντες
 καὶ τὴν χώραν κοινῇ κατοικήσαντες, ἐτι δ' ἐπιγα-
 15 μίας πρὸς ἀλλήλους συνθέμενοι, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν
 ταύτης ἔτυχον τῆς προσηγορίας. δυοῖν δ' ἔθνῶν
 ἀλκίμων μιχθέντων καὶ χώρας ὑποκειμένης ἀγαθῆς,
 συνέβη τοὺς Κελτίβηρας ἐπὶ πολὺν τῇ δόξῃ προελ-
 θεῖν, καὶ Ῥωμαίοις πολλοὺς χρόνους ἀντιταξαμέ-
 20 νους μόγις καταπολεμηθῆναι. δοκοῦσι δ' οὗτοι 2
 κατὰ τοὺς πολέμους οὐ μόνον ἰππεῖς ἀγαθοὺς, ἀλλὰ
 καὶ πεζοὺς παρέχεσθαι διαφόρους ταῖς ἀλκαῖς καὶ
 ταῖς καρτερίαις. φοροῦσι δ' οὗτοι σάγους μέλανας
 τραχεῖς καὶ παραπλήσιον ἔχοντας τὸ ἔριον ταῖς αἰ-
 25 γείαις θριξίν. ὀπλίζονται δὲ τινες τῶν Κελτιβή- 3
 ρων Γαλατικοῖς θυρεοῖς κούφοις, τινὲς δὲ κυρταῖς
 κυκλοτερέσιν ἀσπίδων ἐχούσαις τὰ μεγέθη, καὶ περὶ
 τὰς κνήμας τριχίνας εἰλοῦσι κνημίδας, περὶ δὲ τὰς
 κεφαλὰς κράνη χαλκᾶ περιτίθενται φοινικοῖς ἤσκη-
 30 μένα λόφοις. ξίφη δὲ ἀμφίστομα καὶ σιδήρῳ δια-
 φόρῳ κεχαλκευμένα φοροῦσιν, ἔχοντες σπιθαμιαίας
 παραξιφίδας, αἷς χροῶνται κατὰ τὰς ἐν ταῖς μάχαις

4 συμπλοκάς. ἴδιον δέ τι παρ' αὐτοῖς ἐστὶ περὶ τὴν
 τῶν ἀμυντηρίων κατασκευὴν· ἐλάσματα γὰρ σιδή-
 ρου κατακρύπτουσιν εἰς τὴν γῆν, καὶ ταῦτα ἕως
 μέγρι ἂν ὅτου διὰ τὸν χρόνον τοῦ ἰοῦ περιφαγόν-
 τος τὸ ἀσθενὲς τοῦ σιδήρου καταλειφθῆ τὸ στε- 5
 ρεώτατον, ἐξ οὗ κατασκευάζουσι διάφορα ξίφη καὶ
 τᾶλλα τὰ πρὸς πόλεμον ἀνήκοντα. τὸ δ' οὕτω κα-
 τασκευασθὲν ὄπλον πᾶν τὸ ὑποπεσὸν διαιρεῖ, ἀφ'
 οὔπερ οὔτε θυρεὸς οὔτε κράνος οὔτε ὄστουν ὑπο-
 μένει τὴν πληγὴν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς 10
 5 τοῦ σιδήρου. διμάχαι δ' ὄντες, ἐπειδὴν ἀπὸ τῶν
 ἵππων ἀγωνισάμενοι νικήσωσι, καταπηδῶντες καὶ
 τὴν τῶν πεζῶν τάξιν μεταλαμβάνοντος θαυμαστάς 357
 ποιοῦνται μάχας. ἴδιον δέ τι καὶ παράδοξον νόμι-
 μον παρ' αὐτοῖς ἐστίν· ἐπιμελεῖς γὰρ ὄντες καὶ 15
 καθάρειοι ταῖς διαίταις ἐν ἔργον ἐπιτηδεύουσι βά-
 ναυσον καὶ πολλῆς ἀκαθαρσίας κεκοινωνηκός· παρ'
 ἕκαστα γὰρ τὸ σῶμα λούσιν οὐρῶ, καὶ τοὺς ὀδόν-
 τας παρατρίβοντες ταύτην ἡγοῦνται θεραπείαν εἶναι
 34 τοῦ σώματος. τοῖς δ' ἤθεσι πρὸς μὲν τοὺς κακούρ- 20
 γους καὶ πολεμίους ὑπάρχουσιν ὠμοί, πρὸς δὲ τοὺς
 ξένους ἐπιεικεῖς καὶ φιλάνθρωποι. τοὺς γὰρ ἐπι-
 δημήσαντας ξένους ἅπαντες ἀξιοῦσι παρ' αὐτοῖς
 ποιεῖσθαι τὰς καταλύσεις καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀμιλ-
 λῶνται περὶ τῆς φιλοξενίας· οἷς δ' ἂν οἱ ξένοι συν- 25
 ακολουθήσωσι, τούτους ἐπαινοῦσι καὶ θεοφιλεῖς
 2 ἡγοῦνται. τροφαῖς δὲ χρῶνται κρέασι παντοδαποῖς
 καὶ δαψιλέσι καὶ οἰνομέλιτος πόματι, χορηγούσης
 τῆς χάρας τὸ μὲν μέλι παμπληθές, τὸν δ' οἶνον
 3 παρὰ τῶν ἐπιπλεόντων ἐμπόρων ἀνούμενοι. χαριέ- 30
 στατον δὲ τῶν πλησιοχώρων ἔθνων αὐτοῖς ἐστὶ τὸ
 τῶν Οὐακκαίων ὀνομαζομένων σύστημα· οὗτοι γὰρ

καθ' ἕναστος ἔτος διαιρούμενοι τὴν χώραν γεωρ-
 ροῦσι, καὶ τοὺς καρποὺς κοινοποιούμενοι μεταδι-
 δόασιν ἕκάστῳ τὸ μέρος, καὶ τοῖς νοσφισαμένοις τι
 γεωργοῖς θάνατον τὸ πρόστιμον τεθεῖκασιν. τῶν δὲ 4
 5 Ἰβήρων ἀλκιμώτατοι μὲν εἰσιν οἱ καλούμενοι Λυ-
 σιτανοί, φοροῦσι δ' ἐν τοῖς πολέμοις πέλτας μικρὰς
 παντελῶς διαπεπλεγμένας νεύροις καὶ δυναμένας
 σκέπειν τὸ σῶμα περιττότερον διὰ τὴν στερεότητα·
 ταύτην δ' ἐν ταῖς μάχαις μεταφέροντες εὐλύτως
 10 ἄλλοτε ἄλλως ἀπὸ τοῦ σώματος διακρούονται φιλο-
 τέχνως πᾶν τὸ φερόμενον ἐπ' αὐτοὺς βέλος. χρῶν- 5
 ται δὲ καὶ σανλοῖς ὀλοσιδήροις ἀγκιστρῶδεσι, φο-
 ροῦσι δὲ κράνη καὶ ξίφη παραπλήσια Κελτίβηρσιν.
 ἀκοντίζουσι δὲ εὐστόχως καὶ μακράν, καὶ καθόλου
 15 καρτεροπλήγες ὑπάρχουσιν. εὐκίνητοι δὲ ὄντες καὶ
 κοῦφοι ῥαδίως καὶ φεύγουσι καὶ διώκουσι, κατὰ
 δὲ τὰς ἐν ταῖς συστάσεσι τῶν δεινῶν ὑπομονὰς
 πολὺ λείπονται τῶν Κελτιβήρων. ἐπιτηδεύουσι δὲ
 κατὰ μὲν τὴν εἰρήνην ὄρχησίν τινα κοίφην καὶ
 20 περιέχουσαν πολλὴν εὐτονίαν σκελῶν, ἐν δὲ τοῖς
 πολέμοις πρὸς ὄνθμον ἐμβαίνουσι καὶ παιᾶνας
 ἄδουσιν ὅταν ἐπίωσι τοῖς ἀντιτεταγμένοις. ἴδιον 6
 δὲ τι παρὰ τοῖς Ἰβήρσιν καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Λυ-
 σιτανοῖς ἐπιτηδεύεται· τῶν γὰρ ἀκμαζόντων ταῖς
 25 ἡλικίαις οἱ μάλιστα ἀπορώτατοι ταῖς οὐσίαις, ῥώμη
 δὲ σώματος καὶ θράσει διαφέροντες, ἐφοδιάσαντες
 αὐτοὺς ἀλκῇ καὶ τοῖς ὅπλοις εἰς τὰς ὄρεινὰς δυσχω-
 358 ρίας ἀθροίζονται, συστήματα δὲ ποιήσαντες ἀξιό-
 λογα κατατρέχουσι τὴν Ἰβηρίαν καὶ ληστεύοντες
 30 πλούτους ἀθροίζουσι· καὶ τοῦτο διατελοῦσι πρᾶτ-
 τοντες μετὰ πάσης καταφρονήσεως· κούφοις γὰρ
 χρώμενοι καθοπλισμοῖς καὶ παντελῶς ὄντες εὐκί-

7 νητοι καὶ ὄξεις δυσχείρωτοι τοῖς ἄλλοις εἰσί. καθόλου δὲ τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι δυσχωρίας καὶ τραχύτητας ἠγνούμενοι πατρίδας εἶναι, εἰς ταύτας καταφεύγουσι, δυσδιεξόδους οὔσας μεγάλοις καὶ βαρέσι στρατοπέδοις. διὸ καὶ Ῥωμαῖοι πολλάκις ἐπ' αὐτοὺς 5 στρατεύσαντες τῆς μὲν πολλῆς καταφρονήσεως ἀπέστησαν αὐτούς, εἰς τέλος δὲ τὰ ληστήρια καταλῦσαι πολλάκις φιλοτιμηθέντες οὐκ ἠδυνήθησαν.

35 Ἐπεὶ δὲ τὰ περὶ τῶν Ἰβηρῶν διήλθομεν, οὐκ ἀνοίκειον εἶναι διαλαμβάνομεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ 10 μετάλλων ἀργυρείων διελθεῖν· αὕτη γὰρ ἡ χώρα σχεδὸν τι πλεῖστον καὶ κάλλιστον ἔχει μεταλλευόμενον ἄργυρον καὶ πολλὰς τοῖς ἐργαζομένοις παρέχεται προσόδους. εἰρηται μὲν οὖν ἡμῖν καὶ ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις ἐν ταῖς περὶ Ἡρακλέους 15 πράξεσι τὰ κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ὄρη τὰ καλούμενα Πυρρηναῖα· ταῦτα δὲ καὶ κατὰ τὸ ὕψος καὶ κατὰ τὸ μέγεθος ὑπάρχει διάφορα τῶν ἄλλων· παρήκει γὰρ ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν μεσημβρίαν θαλάττης σχεδὸν ἄχρι πρὸς τὸν ὑπὸ τὰς ἄρκτους Ὠκεανόν, διείργοντα 20 δὲ τὴν Γαλατίαν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, ἔτι δὲ τὴν Κελτιβηρίαν, παρεκτείνει σταδίους ὡς τρισχιλίους. πολλῶν δὲ ὄντων ἐν αὐτοῖς δρυμῶν καὶ πυκνῶν τοῖς δένδροις, φασὶν ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις ὑπὸ τινῶν νομέων ἀφέντων πῦρ κατακαῆναι παντελῶς ἅπασαν 25 τὴν ὄρεινὴν χώραν· διὸ καὶ συχνὰς ἡμέρας συνεχῶς τοῦ πυρὸς ἐπιφλέγοντος καῆναι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, καὶ τὰ μὲν ὄρη διὰ τὸ συμβεβηκὸς κληθῆναι Πυρρηναῖα, τὴν δ' ἐπιφάνειαν τῆς κατακεκαυμένης χώρας ἀργύρῳ ὀυῆναι πολλῶ, καὶ χωνευθείσης τῆς φύσεως, ἐξ ἧς ὁ ἄργυρος κατασκευάζεται, ὄυακας γενέσθαι πολλοὺς ἀργύρου καθαροῦ.

τῆς δὲ τούτου χρείας ἀγνοουμένης παρὰ τοῖς ἐγχω-
 ρίοις, τοὺς Φοίνικας ἐμπορίαις χρωμένους καὶ τὸ
 γεγονὸς μαθόντας ἀγοράζειν τὸν ἄργυρον μικρᾶς
 τινος ἀντιδόσεως ἄλλων φορτίων. διὸ δὴ τοὺς
 5 Φοίνικας μετακομίζοντας εἰς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν
 Ἀσίαν καὶ τᾶλλα πάντα ἔθνη μεγάλους περιποιή-
 σασθαι πλούτους. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ τοὺς ἐμπόρους 4
 διατείνειν τῆς φιλοκερδίας ὥστε ἐπειδὴν καταγό-
 μων ὄντων τῶν πλοίων περιττεύῃ πολὺς ἄργυρος,
 10 ἐκκόπτειν τὸν ἐν ταῖς ἀγκύραις μόλιβδον, καὶ ἐκ
 τοῦ ἀργύρου τὴν ἐκ τοῦ μόλιβδου χρεῖαν ἀλλάττε-
 σθαι. διόπερ ἐπὶ πολλοὺς χρόνους οἱ Φοίνικες διὰ 5
 359 τῆς τοιαύτης ἐμπορίας πολλὴν λαβόντες αὐξησιν
 ἀποικίας πολλὰς ἀπέστειλαν, τὰς μὲν εἰς Σικελίαν
 15 καὶ τὰς συνέγγυς ταύτῃ νήσους, τὰς δὲ εἰς τὴν Λι-
 βύην καὶ Σαρδόνα καὶ τὴν Ἰβηρίαν. ὕστερον δὲ 36
 πολλοῖς χρόνοις οἱ μὲν Ἰβηρες μαθόντες τὰ περὶ
 τὸν ἄργυρον ιδιώματα κατεσκεύασαν ἀξιόλογα μέ-
 ταλλα· διόπερ ἄργυρον κάλλιστον καὶ σχεδόν τι
 20 πλεῖστον κατασκευάζοντες μεγάλας ἐλάμβανον προσ-
 ὄδους. ὁ δὲ τρόπος τῆς μεταλλείας καὶ τῶν ἔργων
 τοιοῦτός τις ἐστὶ παρὰ τοῖς Ἰβηρσιν. ὄντων χαλ- 2
 κοῦ καὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου μετάλλων θαυμαστῶν,
 οἱ μὲν ἐργαζόμενοι τὰ χαλκουργεῖα τὸ τέταρτον μέ-
 25 ρος χαλκοῦ καθαροῦ ἐκ τῆς ὀρυττομένης γῆς λαμ-
 βάνουσι, τῶν δ' ἀργυρευόντων τινὲς ιδιωτῶν ἐν
 τρισὶν ἡμέραις Εὐβοϊκὸν ἐξαίρουσι τάλαντον· πᾶσα
 γὰρ ἡ βῶλός ἐστι ψήγματος συμπεπηγότος καὶ ἀπο-
 λάμπουτος μεστή. διὸ καὶ θαυμάσαι τις ἂν τὴν τε
 30 τῆς χώρας φύσιν καὶ τὴν φιλοποιίαν τῶν ἐργαζο-
 μένων αὐτὴν ἀνθρώπων. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἱ 3
 τυχόντες τῶν ιδιωτῶν προσεκαρτέρουν τοῖς μετάλλ-

λους, καὶ μεγάλους ἀπεφέροντο πλούτους διὰ τὴν
 ἐτοιμότητα καὶ δαψίλειαν τῆς ἀργυρίτιδος γῆς· ὕστε-
 ρον δὲ τῶν Ῥωμαίων κρατησάντων τῆς Ἰβηρίας,
 πληθὸς Ἰταλῶν ἐπεπόλασε τοῖς μετὰλλοις, καὶ με-
 γάλους ἀπεφέροντο πλούτους διὰ τὴν φιλοκερδίαν. 5
 4 ὠνούμενοι γὰρ πληθὸς ἀνδραπόδων παραδιδόασι
 τοῖς ἐφεσθηκόσι ταῖς μεταλλικαῖς ἐργασίαις· οὗτοι
 δὲ κατὰ πλείονας τόπους ἀνοίξαντες στόμια καὶ
 κατὰ βάθους ὀρύττοντες τὴν γῆν ἐρευνῶσι τὰς πο-
 λυαργύρους καὶ πολυχρύσους πλάκας τῆς γῆς· κα- 10
 ταβαίνοντές τε οὐ μόνον εἰς μῆκος, ἀλλὰ καὶ εἰς
 βάθος παρεκτείνοντες ἐπὶ πολλοὺς σταδίους τὰ ὀρύγ-
 ματα, καὶ πλαγίας καὶ σκολιὰς διαδύσεις ποικίλως
 μεταλλουργοῦντες, ἀνάγουσιν ἐκ βυθῶν τὴν τὸ κέρ-
 37 δος αὐτοῖς παρεχομένην βῶλον. μεγάλην δ' ἔχει 15
 παραλλαγὴν τὰ μέταλλα ταῦτα συγκρινόμενα τοῖς
 κατὰ τὴν Ἀττικὴν. ἐκεῖνα μὲν γὰρ οἱ μεταλλεύου-
 ντες καὶ ταῖς ἐργασίαις μεγάλας προἰέμενοι δαπάνας
 ἂ μὲν ἤλπισαν ἐνλίτε λαβεῖν οὐκ ἔλαβον, ἂ δ' εἶχον
 ἀπέβαλον, ὥστε δοκεῖν αὐτοὺς ὥσπερ αἰνίγματος 20
 2 τρόπον ἀτυχεῖν· οἱ δὲ κατὰ τὴν Σπανίαν μεταλ-
 λουργοὶ [ταῖς ἐλπίσι] μεγάλους σωρεύουσι πλούτους
 ἐκ τούτων τῶν ἐργασιῶν. τῶν γὰρ πρώτων ἔργων
 ἐπιτυγχανομένων διὰ τὴν τῆς γῆς εἰς τοῦτο τὸ γέ-
 νος ἀρετὴν αἰεὶ μᾶλλον εὐρίσκουσι λαμπροτέρας 25
 φλέβας, γεμούσας ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ· πᾶσα
 γὰρ ἢ σύνεγγυς γῆ διαπέπλεκται πολυμερῶς τοῖς
 3 ἐλιγμοῖς τῶν ῥάβδων. ἐνλίτε δὲ καὶ κατὰ βάθους 360
 ἐμπίπτουσι ποταμοῖς ῥέουσιν ὑπὸ τὴν γῆν, ὧν τῆς
 βίας περιγίνονται διακόπτοντες τὰς ῥύσεις αὐτῶν 30
 τὰς ἐμπιπτούσας τοῖς ὀρύγμασι πλαγίως. ταῖς γὰρ
 ἀδιαψεύστοις τοῦ κέρδους προσδοκίαις πιεζόμενοι

πρὸς τὸ τέλος ἄγουσι τὰς ἰδίας ἐπιβολάς, καὶ τὸ
 πάντων παραδοξότατον, ἀπαρύτουσι γὰρ τὰς ῥύσεις
 τῶν ὑδάτων τοῖς Αἰγυπτιακοῖς λεγομένοις κοχλίαις,
 οὓς Ἀρχιμήδης ὁ Συρακόσιος εὗρεν, ὅτε παρέβαλεν
 5 εἰς Αἴγυπτον· διὰ δὲ τούτων συνεχῶς ἐκ διαδοχῆς
 παραδιδόντες μέχρι τοῦ στομίου τὸν τῶν μετάλλων
 τόπον ἀναξηραίνουσι καὶ κατασκευάζουσιν εὐθετον
 πρὸς τὴν τῆς ἐργασίας πραγματείαν. φιλοτέχνου 1
 δ' ὄντος τοῦ ὄργάνου καθ' ὑπερβολὴν, διὰ τῆς τυ-
 10 χούσης ἐργασίας ἄπλατον ὕδωρ ἀναρριπτεῖται παρα-
 δόξως, καὶ πᾶν τὸ ποτάμιον ρεῦμα θραδίως ἐκ βυ-
 θοῦ πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκχεῖται. θαυμάσαι δ'
 ἂν τις εἰκότως τοῦ τεχνίτου τὴν ἐπίνοιαν οὐ μόνον
 ἐν τούτοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς καὶ μείζοσι,
 15 διαβεβοημένοις κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, περὶ
 ὧν τὰ κατὰ μέρος ὅταν ἐπὶ τὴν Ἀρχιμήδους ἡλι-
 κίαν ἔλθωμεν ἀκριβῶς διεξιμεν. οἱ δ' οὖν ταῖς 38
 ἐργασίαις τῶν μετάλλων ἐνδιατρίβοντες τοῖς μὲν
 κυρίοις ἀπίστους τοῖς πλήθεισι προσόδους περι-
 20 ποιοῦσιν, αὐτοὶ δὲ κατὰ γῆς ἐν τοῖς ὀρύγμασι καὶ
 μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτα καταξαινόμενοι τὰ σώματα,
 πολλοὶ μὲν ἀποθνήσκουσι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς
 κακοπαθείας· ἄνεσις γὰρ ἢ παῦλα τῶν ἔργων οὐκ
 ἔστιν αὐτοῖς, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἐπιστατῶν πληγαῖς
 25 ἀναγκαζόντων ὑπομένειν τὴν δεινότητα τῶν κακῶν
 ἀτυχῶς προτενται τὸ ζῆν, τινὲς δὲ ταῖς δυνάμεσι
 τῶν σωμάτων καὶ ταῖς τῶν ψυχῶν καρτερίαις ὑπο-
 μένοντες πολυχρόνιον ἔχουσι τὴν ταλαιπωρίαν·
 αἰρετώτερος γὰρ αὐτοῖς ὁ θάνατός ἐστι τοῦ ζῆν διὰ
 30 τὸ μέγεθος τῆς ταλαιπωρίας. πολλῶν δὲ ὄντων 2
 περὶ τὰς εἰρημένας μεταλλείας παραδόξων, οὐχ
 ἥμιστ' ἂν τις θαυμάσειε διότι τῶν μεταλλουργείων

- οὐδὲν πρόσφατον ἔχει τὴν ἀρχήν, πάντα δὲ ὑπὸ τῆς Καρχηδονίαν φιλαργυρίας ἀνεψώθη καθ' ὃν καιρὸν τῆς Ἰβηρίας ἐπεκράτουν. ἐκ τούτων γὰρ ἔσχον τὴν ἐπὶ πλεόν ἀΰξησιν, μισθούμενοι τοὺς κρατίστους στρατιώτας καὶ διὰ τούτων πολλοὺς καὶ 5
- 3 μεγάλους πολέμους διαπολεμήσαντες. καθόλου γὰρ αἱ Καρχηδόνιοι διεπολέμουν οὔτε πολιτικοῖς στρατιώταις οὔτε τοῖς ἀπὸ τῶν συμμαχῶν ἀθροιζομένοις πεποιθότες, ἀλλὰ καὶ Ῥωμαίους καὶ Σικελιώτας καὶ τοὺς κατὰ τὴν Λιβύην οἰκοῦντας εἰς τοὺς μεγίστους 10 ἦγον κινδύνους καταπλουτομαχοῦντες ἅπαντας διὰ 361 τὴν ἐκ τῶν μετάλλων γινομένην εὐπορίαν. δεινοὶ γάρ, ὡς ἔοικεν, ὑπῆρξαν οἱ Φοίνικες ἐκ παλαιῶν χρόνων εἰς τὸ κέρδος εὐρεῖν, οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ἰταλίας εἰς τὸ μηδενὶ τῶν ἄλλων καταλιπεῖν. 15
- 4 Γίνεται δὲ καὶ καττίτερος ἐν πολλοῖς τόποις τῆς Ἰβηρίας, οὐκ ἔξ ἐπιπολῆς εὐρισκόμενος, ὡς ἐν ταῖς ἱστορίαις τινὲς τεθρυλήκασιν, ἀλλ' ὀρυττόμενος καὶ χωνευόμενος ὁμοίως ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ. ὑπεράνω γὰρ τῆς τῶν Λυσιτανῶν χώρας ἐστὶ μέταλλα πολλὰ 20 τοῦ καττιτέρου, κατὰ τὰς προκειμένας τῆς Ἰβηρίας ἐν τῷ Ὠκεανῷ νησίδας τὰς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος 5 Καττιτερίδας ὀνομασμένας. πολὺς δὲ καὶ ἐκ τῆς Βρεττανικῆς νήσου διακομίζεται πρὸς τὴν κατ' ἀντικρὺ κειμένην Γαλατίαν, καὶ διὰ τῆς μεσογείου 25 Κελτικῆς ἐφ' ἵππων ὑπὸ τῶν ἐμπόρων ἄγεται παρὰ τε τοὺς Μασσαλιώτας καὶ εἰς τὴν ὀνομαζομένην πόλιν Ναρβῶνα· αὕτη δ' ἐστὶν ἀποικος μὲν Ῥωμαίων, διὰ δὲ τὴν εὐκαιρίαν καὶ τὴν εὐπορίαν μέγιστον ἐμπόριον ἔχουσα τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις. 30
- 39 Ἡμεῖς δὲ ἐπεὶ τὰ κατὰ τοὺς Γαλάτας καὶ τοὺς Κελτίβηρας, ἔτι δ' Ἰβηρας, διήλθομεν, ἐπὶ τοὺς

Λίγνας μεταβησόμεθα. οὔτοι γὰρ νέμονται μὲν
 χώραν τραχεῖαν καὶ παντελεῶς λυπρὰν, τοῖς δὲ πό-
 νοις καὶ ταῖς κατὰ τὴν λειτουργίαν συνεχέσι κακο- 2
 παθείαις ἐπίπονόν τινα βίον καὶ ἀτυχῆ ζῶσι. κα-
 5 ταδένδρου γὰρ τῆς χώρας οὔσης, οἱ μὲν αὐτῶν ὑλο-
 τομοῦσι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας σιδηροφοροῦντες ἐνεργ-
 οὺς πελέκεις καὶ βαρεῖς, οἱ δὲ τὴν γῆν ἐργαζόμε-
 νοι τὸ πλεον πέτρας λατομοῦσι διὰ τὴν ὑπερβολὴν
 τῆς τραχύτητος· οὐδεμίαν γὰρ βῶλον τοῖς ἐργα-
 10 λείοις ἀνασπῶσιν ἄνευ λίθου. καὶ τοιαύτην ἔχον-
 τες ἐν τοῖς ἔργοις κακοπάθειαν τῇ συνηθείᾳ περι-
 γίνονται τῆς φύσεως καὶ πολλὰ μοχθήσαντες ὀλί-
 γους καρποὺς καὶ μόγις λαμβάνουσι. διὰ δὲ τὴν
 συνέχειαν τῶν γυμνασιῶν καὶ τὸ τῆς τροφῆς ἑλλι-
 15 πὲς τοῖς σώμασιν ὑπάρχουσιν ἰσχυροὶ καὶ εὔτονοι.
 πρὸς δὲ τὴν κακοπάθειαν ταύτην συνεργοὺς ἔχουσι
 τὰς γυναῖκας, εἰδισμένας ἐπ' ἴσης τοῖς ἀνδράσιν
 ἐργάζεσθαι. κυνηγίας δὲ ποιοῦνται συνεχεῖς, ἐν αἷς 3
 πολλὰ τῶν θηρίων χειρούμενοι τὴν ἐκ τῶν καρπῶν
 20 σπάνιν διορθοῦνται. διόπερ ἐμβιοῦντες ὄρεσι χιο-
 νοβολοιμένοις καὶ τραχύτητος ἀπίστους ὄρειβατεῖν
 εἰωθότες, εὔτονοι καὶ μυῶδεις γίνονται τοῖς σώμα-
 σιν. ἔνιοι δὲ διὰ τὴν παρ' αὐτοῖς σπανοκαρπίαν 4
 πίνουσι μὲν ὕδωρ, σαρκοφαγοῦσι δὲ τὰς τῶν ἡμέ-
 25 ρων τε καὶ ἀγρίων ζῴων σάρκας καὶ τῶν ἀπὸ τῆς
 χώρας λαχάνων ἐμπύμπλονται, τὴν χώραν ἔχοντες
 362 ἄβατον τοῖς προσφιλεστάτοις τῶν θεῶν Διήμητρι
 καὶ Διονύσῳ. νυκτερεύουσι δ' ἐπὶ τῆς χώρας σπα- 5
 νίως μὲν ἐν τισιν εὐτελέσιν ἐπαύλεσιν ἢ καλιαῖς,
 30 τὰ δὲ πολλὰ ἐν ταῖς κοίλαις πέτραις καὶ σπηλαίοις
 αὐτοφνέσι καὶ δυναμένοις σκέπην ἱκανὴν παρέχε-
 σθαι. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ τᾶλλα ποιοῦσι, 6

διαφυλάττοντες τὸν ἀρχαῖον καὶ ἀκατάσκειον βίον. καθόλου δ' ἐν τοῖς τόποις αἱ μὲν γυναῖκες ἀνδρῶν, οἱ δὲ ἄνδρες θηρίων ἔχουσιν εὐτονίαν καὶ ἀλήνην. πολλάκις γοῦν φασιν ἐν ταῖς στρατείαις τὸν μέγιστον τῶν Γαλατῶν ὑπὸ Αἴγνος ἰσχυροῦ παντελῶς 5
 7 ἐκ προκλήσεως μονομαχήσαντα ἀνηρῆσθαι. ὄπλισμόν δ' ἔχουσιν οἱ Αἴγνες ἐλαφρότερον τῶν Ῥωμαίων τῇ κατασκευῇ· σκεπάζει γὰρ αὐτοὺς παραμήκης θυρεὸς εἰς τὸν Γαλατικὸν ὄρθρον δεδημιουργημένος καὶ χιτῶν συνειλημμένος ζωστήρι, καὶ πε- 10
 ροιτίθενται θηρίων δορὰς καὶ ξίφος σύμμετρον· τινὲς δὲ αὐτῶν διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας μετεσχημάτισαν τὸν ὄπλισμόν, ἕξομοιοῦντες 8
 8 ἑαυτοὺς τοῖς ἡγουμένοις. θρασεῖς δ' εἰσὶ καὶ γενναῖοι οὐ μόνον εἰς πόλεμον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἐν 15
 τῷ βίῳ περιστάσεις τὰς ἐχούσας δεινότητος. ἐμπορευόμενοι γὰρ πλέουσι τὸ Σαρδόνιον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος, ἐτοίμως ἑαυτοὺς ῥιπτοῦντες εἰς ἀβοηθήτους κινδύνους· σκάφεσι γὰρ χρώμενοι τῶν σχεδίων εὐτελεστέροις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς κατὰ ναῦν 20
 20 χρησίμοις ἥκιστα κατεσκευασμένοις ὑπομένουσι τὰς ἐκ τῶν χειμῶνων φοβερωτάτας περιστάσεις καταπληκτικῶς.

40 Λεῖπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν περὶ τῶν Τυρρηνῶν. οὔτοι γὰρ τὸ μὲν παλαιὸν ἀνδρεία διενεγκόντες 25
 25 χώραν πολλὴν κατεκτήσαντο καὶ πόλεις ἀξιολόγους καὶ πολλὰς ἔκτισαν. ὁμοίως δὲ καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσιν ἰσχύσαντες καὶ πολλοὺς χρόνους θαλαττοκρατήσαντες τὸ μὲν παρὰ τὴν Ἰταλίαν πέλαγος ἀφ' ἑαυτῶν ἐποίησαν Τυρρηνικὸν προσαγορευθῆναι, 30
 30 τὰ δὲ κατὰ τὰς πεζὰς δυνάμεις ἐκπονήσαντες τὴν τε σάλπιγγα λεγομένην ἐξεῦρον, εὐχρηστοτάτην μὲν

εἰς τοὺς πολέμους, ἀπ' ἐκείνων δ' ὀνομασθεῖσαν
 Τυρρηνήν, τό τε περὶ τοὺς ἡγουμένους στρατηγούς
 ἀξίωμα κατεσκεύασαν, περιθέντες τοῖς ἡγουμένοις
 ῥαβδούχους καὶ δίφρον ἐλεφάντινον καὶ περιπόρ-
 5 φυρον τήβενναν, ἐν τε ταῖς οἰκίαις τὰ περίστωρα
 πρὸς τὰς τῶν θεραπενόντων ὄχλων ταραχὰς ἐξεύ-
 ρον εὐχρηστίαν· ὧν τὰ πλείστα Ῥωμαῖοι μιμησάμε-
 νοι καὶ πρὸς τὸ κάλλιον αὐξήσαντες μετήνεγκαν 2
 ἐπὶ τὴν ἰδίαν πολιτείαν. γράμματα δὲ καὶ φυσιο-
 10 λογίαν καὶ θεολογίαν ἐξεπόνθησαν ἐπὶ πλεόν, καὶ
 τὰ περὶ τὴν κεραινοσκοπίαν μάλιστα πάντων ἀν-
 363 θρώπων ἐξεργάσαντο· διὸ καὶ μέχρι τῶν νῦν χρό-
 νων οἱ τῆς οἰκουμένης σχεδὸν ὅλης ἡγούμενοι θαυ-
 μάξουσί τε τοὺς ἄνδρας καὶ κατὰ τὰς ἐν τοῖς κε-
 15 ραινοῖς διοσημίας τούτοις ἐξηγηταῖς χρῶνται. χῶ-
 ραν δὲ νεμόμενοι πάμπορον, καὶ ταύτην ἐξεργαζό-
 μενοι, καρπῶν ἀφθονίαν ἔχουσιν οὐ μόνον ἀρκοῦ-
 σαν πρὸς τὴν διατροφήν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπόλαυ-
 σιν δαψιλῆ καὶ τρυφὴν ἀνήκουσαν. παρατίθενται
 20 γὰρ δις τῆς ἡμέρας τραπέζας πολυτελεῖς καὶ τᾶλλα
 τὰ πρὸς τὴν ὑπερβάλλουσαν τρυφὴν οἰκεία, στρω-
 μνὰς μὲν ἀνθεινὰς κατασκευάζοντες, ἐκπωμάτων δ'
 ἀργυρῶν παντοδαπῶν πλῆθος καὶ τῶν διακονούν-
 των οἰκετῶν οὐκ ὀλίγον ἀριθμὸν ἡτοιμακότες· καὶ
 25 τούτων οἱ μὲν εὐπρεπείᾳ διαφέροντές εἰσιν, οἱ δ'
 ἐσθῆσι πολυτελεστέραις ἢ κατὰ δουλικὴν ἀξίαν κε-
 κόσμηνται. οἰκήσεις τε παντοδαπὰς ἰδιαζούσας ἔχουσι 4
 παρ' αὐτοῖς οὐ μόνον οἱ θεράποντες, ἀλλὰ καὶ τῶν
 ἐλευθέρων οἱ πλείους. καθόλου δὲ τὴν μὲν ἐκ πα-
 30 λαιῶν χρόνων παρ' αὐτοῖς ζηλουμένην ἀλκὴν ἀπο-
 βεβλήκασιν, ἐν πότοις δὲ καὶ ῥαθυμίαις ἀνάνδροις
 βιοῦντες οὐκ ἀλόγως τὴν τῶν πατέρων δόξαν ἐν

5 τοῖς πολέμοις ἀποβεβλήκασι. συνεβάλετο δ' αὐτοῖς
 πρὸς τὴν τρυφήν οὐκ ἐλάχιστον καὶ ἡ τῆς χώρας
 ἀρετὴ· πάμπορον γὰρ καὶ παντελῶς εὐγείον νεμό-
 μενοι παντὸς καρποῦ πλήθος ἀποθησανοῦντες.
 καθόλου γὰρ ἡ Τυρρηνία παντελῶς εὐγείος οὔσα 5
 πεδίοις ἀναπεπταμένοις ἐγκάθηται καὶ βουνοειδέσιν
 ἀνάσθημασι τόπων διείληπται γεωργησίμοις· ὕγρα
 δὲ μετρίως ἐστὶν οὐ μόνον κατὰ τὴν χειμερινὴν
 ὥραν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τοῦ θερούου καιρὸν.

- 41 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς πρὸς ἐσπέραν κεκλιμένης χώ- 10
 ρας καὶ τῆς πρὸς τὰς ἄρκτους νενευκνίας, ἔτι δὲ
 τῶν κατὰ τὸν Ὠκεανὸν νήσων διεξήλθομεν, ἐν μέ-
 ρει διεξιμεν περὶ τῶν κατὰ τὴν μεσημβρίαν νήσων
 τῶν ἐν Ὠκεανῷ τῆς Ἀραβίας τῆς πρὸς ἀνατολὴν
 κεκλιμένης καὶ προσοριζούσης τῇ καλουμένῃ Κεδρω- 15]
 2 σία. ἡ μὲν γὰρ χώρα πολλὰς κώμαις καὶ πόλεσιν
 ἀξιολόγοις κατοικεῖται, καὶ τούτων αἱ μὲν ἐπὶ χωμά-
 των ἀξιολόγων κεῖνται, αἱ δ' ἐπὶ γεωλόφων ἢ πε-
 δίων καθίδρυνται· ἔχουσι δ' αὐτῶν αἱ μέγιστα βα-
 σίλεια κατεσκευασμένα πολυτελῶς, πλήθος οἰκητό- 20
 3 ρων ἔχοντα καὶ κτήσεις ἰκανάς. πᾶσα δ' αὐτῶν ἡ
 χώρα γέμει θρεμμάτων παντοδαπῶν, καρποφοροῦσα
 καὶ νομὰς ἀφθόνοους παρεχομένη τοῖς βοσκήμασι·
 ποταμοὶ τε πολλοὶ διαρρέοντες ἐν αὐτῇ πολλὴν ἀρ-
 δεύουσι χώραν, συνεργοῦντες πρὸς τελείαν αὔξησιν 25
 τῶν καρπῶν. διὸ καὶ τῆς Ἀραβίας ἡ πρωτεύουσα
 τῇ ἀρετῇ προσηγορίαν ἔλαβεν οἰκείαν, εὐδαίμων 304
 4 ὀνομασθεῖσα. ταύτης δὲ κατὰ τὰς ἐσχατίας τῆς πα-
 ρωκεανίτιδος χώρας κατ' ἀντικρὸν νῆσοι κεῖνται
 πλείους, ὧν τρεῖς εἰσὶν ἄξιοι τῆς ἱστορικῆς ἀνα- 30
 γραφῆς, μία μὲν ἡ προσαγορευομένη Ἰερά, καθ'
 ἣν οὐκ ἔξεστι τοὺς τετελευτηκότας θάπτειν, ἕτερα

δὲ πλησίον ταύτης, ἀπέχουσα σταδίους ἑπτὰ, εἰς
 ἣν κομίζουσι τὰ σώματα τῶν ἀποθανόντων ταφῆς
 ἀξιούντες. ἡ δ' οὖν Ἱερὰ τῶν μὲν ἄλλων καρπῶν
 ἄμοιρός ἐστι, φέρει δὲ λιβανωτοῦ τοσοῦτο πλήθος
 5 ὥστε διαρκεῖν καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην πρὸς τὰς
 τῶν θεῶν τιμὰς· ἔχει δὲ καὶ σμύρνης πλήθος διά-
 φορον καὶ τῶν ἄλλων θυμιαμάτων παντοδαπὰς φύ-
 σεις, παρεχομένας πολλὴν εὐωδίαν. ἡ δὲ φύσις 5
 ἐστὶ τοῦ λιβανωτοῦ καὶ ἡ κατασκευὴ τοιάδε· δέν-
 10 δρον ἐστὶ τῷ μὲν μεγέθει μικρόν, τῇ δὲ προσόψει
 τῇ ἀκάνθῃ τῇ Αἰγυπτία τῇ λευκῇ παρεμφερές, τὰ
 δὲ φύλλα τοῦ δένδρου ὅμοια τῇ ὀνομαζομένη ἰτέα,
 καὶ τὸ ἄνθος ἐπ' αὐτῷ φύεται χρυσοειδές, ὃ δὲ
 λιβανωτὸς γινόμενος ἐξ αὐτοῦ ὀπίζεται ὡς ἂν δά-
 15 κρον. τὸ δὲ τῆς σμύρνης δένδρον ὅμοιον ἐστὶ 6
 τῇ σχίνῳ, τὸ δὲ φύλλον ἔχει λεπτότερον καὶ πυ-
 κνότερον. ὀπίζεται δὲ περισκαφείσης τῆς γῆς ἀπὸ
 τῶν ριζῶν, καὶ ὅσα μὲν αὐτῶν ἐν ἀγαθῇ γῇ πέφυ-
 κεν, ἐκ τούτων γίνεται δις τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἕκτος
 20 καὶ θέρου· καὶ ὃ μὲν πυρρὸς ἑαρινὸς ὑπάρχει διὰ
 τὰς δρόσους, ὃ δὲ λευκὸς θερινὸς ἐστὶ. τοῦ δὲ
 παλιούρου συλλέγουσι τὸν καρπὸν, καὶ χρῶνται
 βρωτοῖς καὶ ποτοῖς καὶ πρὸς τὰς κοιλίας τὰς θεού-
 σασ φαρμάκῳ. διήρηται δὲ τοῖς ἐγχωρίοις ἡ χώρα, 42
 25 καὶ ταύτης ὁ βασιλεὺς λαμβάνει τὴν κρατίστην, καὶ
 τῶν καρπῶν τῶν γινομένων ἐν τῇ νήσῳ δεκάτην
 λαμβάνει. τὸ δὲ πλάτος τῆς νήσου φασὶν εἶναι
 σταδίων ὡς διακοσίων. κατοικοῦσι δὲ τὴν νῆσον 2
 οἱ καλούμενοι Παγχαῖοι, καὶ τὸν τε λιβανωτὸν καὶ
 30 τὴν σμύρναν κομίζουσιν εἰς τὸ πέραν καὶ πωλοῦσι
 τοῖς τῶν Ἀράβων ἐμπόροις, παρ' ὧν ἄλλοι τὰ τοι-
 αῦτα φορτία ὠνούμενοι διακομίζουσιν εἰς τὴν Φοι-

νίκην καὶ Κόλλην Συρίαν, ἔτι δὲ Αἴγυπτον, τὸ δὲ
 τελευταῖον ἐκ τούτων τῶν τόπων ἔμποροι διακομι-
 3 ζουσιν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη
 νῆσος μεγάλη, τῆς προειρημένης ἀπέχουσα σταδίους
 τριάκοντα, εἰς τὸ πρὸς ἕω μέρος τοῦ Ὠκεανοῦ κει- 5
 μένη, τῷ μήκει πολλῶν τινων σταδίων· ἀπὸ γὰρ
 τοῦ πρὸς ἀνατολὰς ἀνήκοντος ἀκρωτηρίου φασὶ θεω-
 ρεῖσθαι τὴν Ἰνδικὴν ἄεριον διὰ τὸ μέγεθος τοῦ δια- 365
 4 στήματος. ἔχει δὲ ἡ Παγχαία κατ' αὐτὴν πολλὰ
 τῆς ἱστορικῆς ἀναγραφῆς ἄξια. κατοικοῦσι δ' αὐ- 10
 τὴν αὐτόχθονες μὲν οἱ Παγχαῖοι λεγόμενοι, ἐπή-
 λυδες δ' Ὠκεανῖται καὶ Ἰνδοὶ καὶ Σκύθαι καὶ Κρη-
 5 τες. πόλις δ' ἐστὶν ἀξιόλογος ἐν αὐτῇ, προσαγο-
 ρουμένη μὲν Πανάρα, εὐδαιμονία δὲ διαφέρουσα.
 οἱ δὲ ταύτην οἰκοῦντες καλοῦνται μὲν ἰκέται τοῦ 15
 Διὸς τοῦ Τριφυλίου, μόνοι δ' εἰσὶ τῶν τὴν Παγ-
 χαίαν χώραν οἰκούντων αὐτόνομοι καὶ ἀβασίλευτοι.
 ἄρχοντας δὲ καθιστᾶσι κατ' ἐνιαυτὸν τρεῖς· οὔτοι
 δὲ θανάτου μὲν οὐκ εἰσὶ κύριοι, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα
 διακρίνουσι· καὶ αὐτοὶ δὲ οὔτοι τὰ μέγιστα ἐπὶ τοὺς 20
 6 ἱερεῖς ἀναφέρουσιν. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς πόλεως ἀπέ-
 χει σταδίους ὡς ἐξήκοντα ἱερὸν Διὸς Τριφυλίου,
 κείμενον μὲν ἐν χώρᾳ πεδιάδι, θαυμαζόμενον δὲ
 μάλιστα διὰ τε τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν
 43 τῆς κατασκευῆς καὶ τὴν τῶν τόπων εὐφυΐαν. τὸ 25
 μὲν οὖν περὶ τὸ ἱερὸν πεδίον συνηρηφές ἐστι παν-
 τολοῖς δένδρεσιν, οὐ μόνον καρποφόροις, ἀλλὰ καὶ
 τοῖς ἄλλοις τοῖς δυναμένοις τέρπειν τὴν ὄρασιν·
 κυπαρίττων τε γὰρ ἕξαισίων τοῖς μεγέθεσι καὶ πλα-
 τάνων καὶ δάφνης καὶ μυρσίνης καταγέμει, πλή- 30
 2 θοντος τοῦ τόπου ναματιαίων ὑδάτων. πλησίον
 γὰρ τοῦ τεμένου ἐκ τῆς γῆς ἐκπίπτει τηλικαύτη

τὸ μέγεθος πηγῇ γλυκέος ὕδατος ὥστε ποταμον ἐξ
 αὐτῆς γίνεσθαι πλωτόν· ἐκ τούτου δ' εἰς πολλὰ
 μέρη τοῦ ὕδατος διαιρουμένου, καὶ τούτων ἀρδευ-
 ομένων, κατὰ πάντα τὸν τοῦ πεδίου τόπον συν-
 5 ἀγκυαὶ δένδρων ὑψηλῶν πεφύκασι συνεχεῖς, ἐν αἷς
 πλήθος ἀνδρῶν ἐν τοῖς τοῦ θέρους καιροῖς ἐνδια-
 τρίζει, ὀρνέων τε πλήθος παντοδαπῶν ἐννεοττεύε-
 ται, ταῖς χροαῖς διάφορα καὶ ταῖς μελωδίαις μεγά-
 λην παρεχόμενα τέρψιν, κηπεῖαί τε παντοδαπαὶ καὶ
 10 λειμῶνες πολλοὶ καὶ διάφοροι ταῖς χλόαις καὶ τοῖς
 ἀνθεσιν, ὥστε τῇ θεοπροπέει τῆς προσόψεως ἄξιον
 τῶν ἐγχωρίων θεῶν φαίνεσθαι. ἦν δὲ καὶ τῶν φοι- 3
 νίκων στελέχη μεγάλα καὶ καρποφόρα διαφερόντως
 καὶ καρύαι πολλαὶ ἀκροδρῶν δαψιλεστάτην τοῖς
 15 ἐγχωρίοις ἀπόλαυσιν παρεχόμεναι. χωρὶς δὲ τού-
 των ὑπῆρχον ἀμπελοι πολλαὶ καὶ παντοδαπαί, αἱ
 πρὸς ὕψος ἀνηγμένα καὶ διαπεπλεγμένα ποι-
 300 κίλως ἠδεῖαν τὴν πρόσοψιν ἐποιοῦν καὶ τὴν ἀπό-
 λαυσιν τῆς ὥρας ἐτοιμοτάτην παρείχοντο. ὁ δὲ 44
 20 ναὸς ὑπῆρχεν ἀξιόλογος ἐκ λίθου λευκοῦ, τὸ μῆ-
 κος ἔχων δυοῖν πλέθρων, τὸ δὲ πλάτος ἀνάλογον
 τῷ μήκει· κίοσι δὲ μεγάλοις καὶ παχέσιν ὑπήρειστο,
 καὶ γλυφαῖς φιλοτέχνοις διειλημμένοις· ἀγάλματά
 τε τῶν θεῶν ἀξιολογώτατα, τῇ τέχνῃ διάφορα καὶ
 25 τοῖς βάρεσι θαυμαζόμενα. κύκλω δὲ τοῦ ναοῦ τὰς 2
 οἰκίας εἶχον οἱ θεραπεύοντες τοὺς θεοὺς ἱερεῖς, δι'
 ὧν ἅπαντα τὰ περὶ τὸ τέμενος διωκεῖτο. ἀπὸ δὲ
 τοῦ ναοῦ δρόμος κατεσκευάσθη, τὸ μὲν μῆκος στα-
 δίων τεττάρων, τὸ δὲ πλάτος πλέθρου. παρὰ δὲ τὴν 3
 30 πλευρὰν ἑκατέραν τοῦ δρόμου χαλκεῖα μεγάλα κεί-
 ται, τὰς βάσεις ἔχοντα τετραγώνους· ἐπ' ἐσχάτῳ δὲ
 τοῦ δρόμου τὰς πηγὰς ἔχει λάβρωσ ἐκχεομένησ ὁ προ-

ειρημένος ποταμός. ἔστι δὲ τὸ φερόμενον ῥεῦμα
 τῇ λευκότητι καὶ γλυκύτητι διαφέρον, πρὸς τε τὴν
 τοῦ σώματος ὑγίειαν πολλὰ συμβαλλόμενον τοῖς
 χρωμένοις· ὀνομάζεται δὲ ὁ ποταμὸς οὗτος ἡλίου
 4 ὕδωρ. περιέχει δὲ τὴν πηγὴν ὄλον κρητὶς λιθίνη 5
 πολυτελής, διατείνουσα παρ' ἑκατέραν πλευρὰν
 σταδίους τέτταρας· ἄχρι δὲ τῆς ἐσχάτης κρητῖδος ὁ
 τόπος οὐκ ἔστι βάσιμος ἀνθρώπων πλὴν τῶν ἱερέων.
 5 τὸ δ' ὑποκείμενον πεδῖον ἐπὶ σταδίους διακοσίους
 καθιερωμένον ἔστι τοῖς θεοῖς, καὶ τὰς ἕξ αὐτοῦ 10
 προσόδους εἰς τὰς θυσίας ἀναλίσκουσι. μετὰ δὲ τὸ
 προειρημένον πεδῖον ὄρος ἔστιν ὑψηλόν, καθιερω-
 μένον μὲν θεοῖς, ὀνομαζόμενον δὲ Οὐρανοῦ δίφρος
 6 καὶ Τριφύλιος Ὀλυμπος. μυθολογοῦσι γὰρ τὸ πα- 15
 λαιὸν Οὐρανὸν βασιλεύοντα τῆς οἰκουμένης προσ-
 ηγῶς ἐνδιατρίβειν ἐν τῷδε τῷ τόπῳ, καὶ ἀπὸ τοῦ
 ὕψους ἐφορᾶν τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὰ κατ' αὐτὸν
 ἄστρα, ὕστερον δὲ Τριφύλιον Ὀλυμπον κληθῆ-
 ναι διὰ τὸ τοὺς κατοικοῦντας ὑπάρχειν ἐκ τριῶν
 ἔθνων· ὀνομάζεσθαι γὰρ τοὺς μὲν Παρχαίους, τοὺς 20
 δὲ Ὠκεανίτας, τοὺς δὲ Δῶους· οὓς ὕστερον ὑπὸ
 7 Ἀμμωνος ἐκβληθῆναι. τὸν γὰρ Ἀμμωνά φασι μὴ
 μόνον φυγαδεῦσαι τοῦτο τὸ ἔθνος, ἀλλὰ καὶ τὰς
 πόλεις αὐτῶν ἄρδην ἀνελεῖν, καὶ κατασκάψαι τὴν
 τε Δῶαν καὶ Ἀστερουσίαν. θυσίαν τε κατ' ἐνιαυ- 25
 τὸν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει ποιεῖν τοὺς ἱερεῖς μετὰ πολ-
 45 λῆς τῆς ἀγνείας. μετὰ δὲ τὸ ὄρος τοῦτο καὶ κατὰ
 τὴν ἄλλην Παρχαίτιν χώραν ὑπάρχειν φασι ζῴων
 παντοδαπῶν πλῆθος· ἔχειν γὰρ αὐτὴν ἐλέφαντάς
 τε πολλοὺς καὶ λέοντας καὶ παρδάλεις καὶ δορκά- 30
 δας καὶ ἄλλα πλείω θηρία διάφορα ταῖς τε προσ-
 2 ὄψεσι καὶ ταῖς ἀλκαῖς θαυμαστά. ἔχει δὲ ἡ νῆσος

αὐτή καὶ πόλεις τρεῖς ἀξιολόγους, Ἰρακίαν καὶ Δα-
 λίδα καὶ Ὠκεανίδα. τὴν δὲ χώραν ὅλην εἶναι καρ-
 ποφόρον, καὶ μάλιστα οἴνων παντοδαπῶν ἔχειν πλη-
 367θος. εἶναι δὲ τοὺς ἄνδρας πολεμικοὺς καὶ ἄρμασι 3
 5 χρῆσθαι κατὰ τὰς μάχας ἀρχαϊκῶς. τὴν δ' ὅλην
 πολιτείαν ἔχουσι τριμερῆ, καὶ πρῶτον ὑπάρχει μέ-
 ρος παρ' αὐτοῖς τὸ τῶν ἱερέων, προσκειμένων αὐ-
 τοῖς τῶν τεχνιτῶν, δευτέρα δὲ μερὶς ὑπάρχει τῶν
 γεωργῶν, τρίτη δὲ τῶν στρατιωτῶν, προστιθεμέ-
 10 νων τῶν νομέων. οἱ μὲν οὖν ἱερεῖς τῶν ἀπάντων 4
 ἦσαν ἠγεμόνες, τὰς τε τῶν ἀμφισβητήσεων κρίσεις
 ποιούμενοι καὶ τῶν ἄλλων τῶν δημοσίων πραττομέ-
 νων κύριοι· οἱ δὲ γεωργοὶ τὴν γῆν ἐργαζόμενοι
 15 ἂν αὐτῶν δοκῆ κάλλιστα γεγεωργηκέναι, λαμβάνει
 γέρας ἑξαίρετον ἐν τῇ διαιρέσει τῶν καρπῶν, κρι-
 θεὶς ὑπὸ τῶν ἱερέων ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος καὶ
 οἱ λοιποὶ μέχρι δέκα, προτροπῆς ἕνεκα τῶν ἄλλων.
 παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ οἱ νομεῖς τὰ τε ἱερεῖα 5
 20 καὶ τὰλλα παραδιδόασιν εἰς τὸ δημόσιον, τὰ μὲν
 ἀριθμῶ, τὰ δὲ σταθμῶ, μετὰ πάσης ἀκριβείας. κα-
 θόλου γὰρ οὐδὲν ἔξεστιν ἰδίᾳ κτήσασθαι πλὴν οἰ-
 κίας καὶ κήπου, πάντα δὲ τὰ γεννήματα καὶ τὰς
 προσόδους οἱ ἱερεῖς παραλαμβάνοντες τὸ ἐπιβάλλον
 25 ἐκάστῳ δικαίως ἀπονέμουσι, τοῖς δὲ ἱερεῦσι μόνοις
 δίδονται διπλάσιον. χρῶνται δ' ἐσθῆσι μὲν μαλα- 6
 καῖς διὰ τὸ παρ' αὐτοῖς πρόβατα ὑπάρχειν διαφέ-
 ροντα τῶν ἄλλων τὴν μαλακότητα· φοροῦσι δὲ καὶ
 κόσμον χρυσοῦν οὐ μόνον αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ οἱ
 30 ἄνδρες, περὶ μὲν τοὺς τραχήλους ἔχοντες στρεπτοὺς
 κύκλους, περὶ δὲ τὰς χεῖρας ψέλια, ἐκ δὲ τῶν ὧτων
 παραπλησίως τοῖς Πέρσαις ἐξηρημένους κρίκους.

ὑποδέσσει δὲ κοίλαις χρῶνται καὶ τοῖς χρώμασι πε-
 46 ποικιλμέναις περιττώτερον. οἱ δὲ στρατιῶται λαμ-
 βάνοντες τὰς μεμερισμένας συντάξεις φυλάττουσι
 τὴν χώραν, διειληφότες ὄχρωμασι καὶ παρεμβολαῖς·
 ἔστι γὰρ τι μέρος τῆς χώρας ἔχον ληστήρια θρασέων 5
 καὶ παρανόμων ἀνθρώπων, οἱ τοὺς γεωργοὺς ἐνεδρεύ-
 2 οντες πολεμοῦσι τούτους. αὐτοὶ δὲ οἱ ἱερεῖς πολὺ
 τῶν ἄλλων ὑπερέχουσι τρυφῇ καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς
 ἐν τῷ βίῳ καθαριότησι καὶ πολυτελείαις· στολὰς
 μὲν γὰρ ἔχουσι λινᾶς τῇ λεπτότητι καὶ μαλακότητι 10
 διαφόρους, ποτὲ δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μαλακωτάτων
 ἐρίων κατεσκευασμένας ἐσθῆτας φοροῦσι· πρὸς δὲ
 τούτοις μίτρας ἔχουσι χρυσοῦφεις· τὴν δ' ὑπόδεσιν
 ἔχουσι σανδάλια ποικίλα φιλοτέχνως εἰργασμένα·
 χρυσοφοροῦσι δ' ὁμοίως ταῖς γυναιξὶ πλὴν τῶν 15
 3 ἐνωτίων. προσεδρεύουσι δὲ μάλιστα ταῖς τῶν θεῶν
 θεραπείαις καὶ τοῖς περὶ τούτων ὕμνοις τε καὶ ἐγκω-
 μίοις, μετ' ᾧδῆς τὰς πράξεις αὐτῶν καὶ τὰς εἰς ἀν-
 θρώπους εὐεργεσίας διαπορευόμενοι. μυθολογοῦσι
 δ' οἱ ἱερεῖς τὸ γένος αὐτοῖς ἐκ Κρήτης ὑπάρχειν, 20
 ὑπὸ Διὸς ἡγμένους εἰς τὴν Παγγαίαν, ὅτε κατ' ἀν- 368
 θρώπους ὦν ἐβασίλευε τῆς οἰκουμένης· καὶ τούτων
 σημεῖα φέρουσι τῆς διαλέκτου, δεικνύντες τὰ πολλὰ
 διαμένειν παρ' αὐτοῖς Κρητικῶς ὀνομαζόμενα· τὴν
 τε πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα καὶ φιλανθρωπίαν ἐκ 25
 προγόνων παρεληφέναι, τῆς φήμης ταύτης τοῖς
 4 ἐκγόνοις παραδιδομένης ἀεί. ἐδείκνυον δὲ καὶ ἀνα-
 γραφὰς τούτων, ἃς ἔφασαν τὸν Δία πεποιῆσθαι
 καθ' ὃν καιρὸν ἔτι κατ' ἀνθρώπους ὦν ἰδρύσατο
 τὸ ἱερόν. ἔχει δ' ἡ χώρα μέταλλα θαψιλῆ χρυσοῦ 30
 τε καὶ ἀργύρου καὶ χαλκοῦ καὶ καττιτέρου καὶ σι-
 δήρου· καὶ τούτων οὐδὲν ἔξεστιν ἐξενεργεῖν ἐκ τῆς

νήσου, τοῖς δ' ἱερεῦσιν οὐδ' ἐξελθεῖν τὸ παράπαν
 ἐκ τῆς καθιερωμένης χώρας· τὸν δ' ἐξελθόντα ἐξου-
 σίαν ἔχει ὁ περιτυχὼν ἀποκτεῖναι. ἀναθήματα δὲ 5
 χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πολλὰ καὶ μεγάλα τοῖς θεοῖς
 5 ἀνάκειται, σεσωρευκότος τοῦ χρόνου τὸ πλῆθος
 τῶν καθιερωμένων ἀναθημάτων. τὰ τε θυρώματα 6
 τοῦ ναοῦ θαυμαστάς ἔχει τὰς κατασκευὰς ἐξ ἀρ-
 γύρου καὶ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος, ἔτι δὲ θύας δε-
 δημιουργημένας. ἡ δὲ κλίνη τοῦ θεοῦ τὸ μὲν μῆ-
 10 κος ὑπάρχει πηχῶν ἕξ, τὸ δὲ πλάτος τεττάρων,
 χρυσῇ δὲ ὄλη καὶ τῇ κατὰ μέρος ἐργασία φιλοτέχ-
 νως κατεσκευασμένη. παραπλήσιος δὲ καὶ ἡ τρά- 7
 πεξα τοῦ θεοῦ καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῇ λοιπῇ πολυ-
 τελείᾳ παράκειται πλησίον τῆς κλίνης. κατὰ δὲ
 15 μέσῃν τὴν κλίνην ἔστηκε στήλη χρυσῇ μεγάλη,
 γράμματα ἔχουσα τὰ παρ' Αἰγυπτίοις ἱερὰ καλού-
 μενα, δι' ὧν ἦσαν αἱ πράξεις Οὐρανοῦ τε καὶ Διὸς
 ἀναγεγραμμένοι, καὶ μετὰ ταύτας αἱ Ἀρτέμιδος καὶ
 Ἀπόλλωνος ὑφ' Ἑρμοῦ προσαναγεγραμμένοι. περὶ
 20 μὲν οὖν τῶν κατ' ἀντικρὺ τῆς Ἀραβίας ἐν Ὠκεανῷ
 νήσων ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθείσι.

Περὶ δὲ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Αἰγαῖον 47
 πέλαγος κειμένων νῦν διεξιμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς
 Σαμοθράκης ποιησάμενοι. ταύτην γὰρ τὴν νῆσον
 25 ἔνιοι μὲν φασὶ τὸ παλαιὸν Σάμον ὀνομασθῆναι,
 τῆς δὲ νῦν Σάμου κτισθείσης διὰ τὴν ὁμωνυμίαν
 ἀπὸ τῆς παρακειμένης τῇ παλαιᾷ Σάμῳ Θράκης
 Σαμοθράκην ὀνομασθῆναι. ὥκησαν δ' αὐτὴν αὐ- 2
 τόχθονες ἄνθρωποι· διὸ καὶ περὶ τῶν πρώτων γε-
 30 νομένων παρ' αὐτοῖς ἀνθρώπων καὶ ἡγεμόνων οὐ-
 δεὶς παραδέδοται λόγος. ἔνιοι δὲ φασὶ τὸ παλαιὸν
 369 Σαόννησον καλουμένην διὰ τοὺς ἀποικισθέντας ἐκ

τε Σάμου καὶ Θράκης Σαμοθράκην ὀνομασθῆναι.
 3 ἐσχῆκασι δὲ παλαιὰν ἰδίαν διάλεκτον οἱ αὐτόχθο-
 νες, ἧς πολλὰ ἐν ταῖς θυσίαις μέχρι τοῦ νῦν τη-
 ρεῖται. οἱ δὲ Σαμόθρακες ἱστοροῦσι πρὸ τῶν παρὰ
 τοῖς ἄλλοις γενομένων κατακλυσμῶν ἕτερον ἐκεῖ 5
 μέγαν γενέσθαι, τὸ μὲν πρῶτον τοῦ περὶ τὰς Κυ-
 ανέας στόματος ῥαγέντος, μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ Ἐλ-
 4 λησπόντου. τὸ γὰρ ἐν τῷ Πόντῳ πέλαγος λίμνης
 ἔχον τάξιν μέχρι τοσοῦτου πεπληρωῶσθαι διὰ τῶν
 εἰσρεόντων ποταμῶν μέχρι ὅτου διὰ τὸ πλήθος 10
 παρεκχυθὲν τὸ ῥεῦμα λάβρως ἐξέπεσεν εἰς τὸν Ἐλ-
 λησπόντον καὶ πολλὴν μὲν τῆς Ἀσίας τῆς παρὰ
 θάλατταν ἐπέκλυσεν, οὐκ ὀλίγην δὲ καὶ τῆς ἐπι-
 πέδου γῆς ἐν τῇ Σαμοθράκῃ θάλατταν ἐποίησε· καὶ
 διὰ τοῦτο ἐν τοῖς μεταγενεστέροις καιροῖς ἐνίους 15
 τῶν ἀλιέων ἀνεσπακέναι τοῖς δικτύοις λίθινα κιο-
 5 νόκρανα, ὡς καὶ πόλεων κατακεκλυσμένων. τοὺς
 δὲ περιλειφθέντας προσαναδραμεῖν εἰς τοὺς ὑψη-
 λοτέρους τῆς νήσου τόπους· τῆς δὲ θαλάττης ἀνα-
 βαινούσης αἰὲ μᾶλλον, εὗξασθαι τοῖς θεοῖς τοὺς 20
 ἐγχωρίους, καὶ διασωθέντας κύκλω περὶ ὅλην τὴν
 νήσον ὄρους θέσθαι τῆς σωτηρίας, καὶ βωμοὺς
 ἰδρῦσασθαι, ἐφ' ὧν μέχρι τοῦ νῦν θύειν· ὥστ' εἶ-
 ναι φανερόν ὅτι πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ κατῴκουν
 48 τὴν Σαμοθράκην. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν κατὰ τὴν 25
 νήσον Σάωνα, γενόμενον, ὡς μὲν τινὲς φασιν, ἐκ
 Διὸς καὶ Νύμφης, ὡς δὲ τινες, ἐξ Ἑρμοῦ καὶ Πή-
 νης, συναγαγεῖν τοὺς λαοὺς σποράδην οἰκοῦντας,
 καὶ νόμους θέμενον αὐτὸν μὲν ἀπὸ τῆς νήσου Σά-
 ωνα κληθῆναι, τὸ δὲ πλήθος εἰς πέντε φυλὰς δια- 30
 νείμαντα τῶν ἰδίων νῆων ἐπωνύμους αὐτὰς ποιῆ-
 2 σαι. οὕτω δ' αὐτῶν πολιτευομένων λέγουσι παρ'

αὐτοῖς ἐκ Διὸς καὶ μιᾶς τῶν Ἀτλαντίδων Ἡλέκτρας
 γενέσθαι Δάρδανόν τε καὶ Ἰασίωνα καὶ Ἀρμονίαν.
 ὧν τὸν μὲν Δάρδανον μεγαλεπίβολον γενόμενον, 3
 καὶ πρῶτον εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ σχεδίας διαπεραιω-
 5 θέντα, τὸ μὲν πρῶτον κτίσαι Δάρδανον πόλιν καὶ
 τὸ βασιλείου τὸ περὶ τὴν ὕστερον κληθεῖσαν Τροίαν
 συστήσασθαι καὶ τοὺς λαοὺς ἀφ' ἑαυτοῦ Δαρδά-
 νους ὀνομάσαι. ἐπάρξαι δὲ αὐτόν φασι καὶ πολ-
 λῶν ἔθνων κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ τοὺς ὑπὲρ Θρά-
 10 κης Δαρδάνους κατοικίσαι. τὸν δὲ Δία βουλευθέντα 4
 καὶ τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν τιμῆς τυχεῖν, παραδειξά-
 αὐτῷ τὴν τῶν μυστηρίων τελετὴν, πάλαι μὲν οὖ-
 σαν ἐν τῇ νήσῳ, τότε δὲ πως παραδοθεῖσαν, ὧν
 οὐ θέμις ἀκούσαι πλὴν τῶν μεμνημένων. δοκεῖ δ'
 15 οὗτος πρῶτος ξένους μυῆσαι καὶ τὴν τελετὴν διὰ
 τοῦτο ἔνδοξον ποιῆσαι. μετὰ δὲ ταῦτα Κάδμον τὸν 5
 Ἀγήνορος κατὰ ζήτησιν τῆς Εὐρώπης ἀφικέσθαι
 πρὸς αὐτούς, καὶ τῆς τελετῆς μετασχόντα γῆμαι τὴν
 ἀδελφὴν Ἰασίωνος Ἀρμονίαν, οὐ καθάπερ Ἕλληνες
 20 μυθολογοῦσι, τὴν Ἄρεος. τὸν δὲ γάμον τοῦτον 49
 πρῶτον δαῖσαι θεοὺς, καὶ Δῆμητρα μὲν Ἰασίωνος
 ἐρασθεῖσαν τὸν καρπὸν τοῦ σίτου δωρήσασθαι, Ἐρ-
 μῆν δὲ λύραν, Ἀθηνᾶν δὲ τὸν διαβεβοημένον ὄρ-
 μον καὶ πέπλον καὶ ἀνλούς, Ἡλέκτραν δὲ τὰ τῆς
 25 μεγάλης καλουμένης μητρὸς τῶν θεῶν ἱερὰ μετὰ
 κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ τῶν ὀργιαζόντων· καὶ
 Ἀπόλλωνα μὲν κιθαρίσαι, τὰς δὲ Μούσας ἀνλῆσαι,
 τοὺς δ' ἄλλους θεοὺς εὐφημοῦντας συναυξῆσαι τὸν
 γάμον. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν μὲν Κάδμον κατὰ τὸν 2
 30 παραδεδομένον χρῆσμον κτίσαι Θήβας τὰς ἐν Βοι-
 ωτία, τὸν δ' Ἰασίωνα γῆμαντα Κυβέλην γεννήσαι
 Κορύβαντα. Ἰασίωνος δὲ εἰς θεοὺς μεταστάντος,

Δάρδανοι καὶ Κυβέλην καὶ Κορύβαντα μετακομί-
 σαι εἰς τὴν Ἀσίαν τὰ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἱερὰ
 3 καὶ συναπᾶραι εἰς Φρυγίαν. καὶ τὴν μὲν Κυβέλην
 Ὀλύμπῳ τὸ πρῶτον συνοικησασαν γεννηῆσαι Ἀλκὴν,
 καὶ τὴν θεὰν Κυβέλην ἀφ' ἑαυτῆς ὀνομάσαι· τὸν 5
 δὲ Κορύβαντα τοὺς ἐπὶ τοῖς τῆς μητρὸς ἱεροῖς ἐν-
 δουσιάσαντας ἀφ' ἑαυτοῦ Κορύβαντας προσαγορευ-
 4 σαι, γῆμαι δὲ Θήβην τὴν Κίλικος θυγατέρα. ὁμοίως
 δὲ τοὺς αὐλοὺς εἰς Φρυγίαν ἐντεῦθεν μετενεχθῆναι,
 καὶ τὴν λύραν τὴν Ἐρμουῦ εἰς Λυρνησσόν, ἣν Ἀχιλ- 10
 λέα ὕστερον ἐκπορθήσαντα λαβεῖν. ἔξ Ἰασίωνος δὲ
 καὶ Δήμητρος Πλοῦτον γενέσθαι φασὶν οἱ μῦθοι·
 τὸ δ' ἀληθές, τὸν τοῦ σίτου πλοῦτον δωρηθῆναι
 ἐν τῷ τῆς Ἀρμονίας γάμῳ διὰ τὴν συνουσίαν τοῦ
 5 Ἰασίωνος. καὶ τὰ μὲν κατὰ μέρος τῆς τελετῆς ἐν 15
 ἀπορρήτοις τηρούμενα μόνοις παραδίδοται τοῖς μυ-
 ηθεῖσι· διαβεβόηται δ' ἡ τούτων τῶν θεῶν ἐπιφά-
 νεια καὶ παράδοξος ἐν τοῖς κινδύνοις βοήθεια τοῖς
 6 ἐπικαλεσαμένοις τῶν μνηθέντων. γίνεσθαι δέ φασι
 καὶ εὐσεβεστέρους καὶ δικαιοτέρους καὶ κατὰ πᾶν 20
 βελτίονας. ἑαυτῶν τοὺς τῶν μυστηρίων κοινωνή-
 σαντας. διὸ καὶ τῶν ἀρχαίων ἡρώων τε καὶ ἡμι-
 θεῶν τοὺς ἐπιφανεστάτους πεφίλοτιμῆσθαι μεταλα-
 βεῖν τῆς τελετῆς· καὶ γὰρ Ἰάσωνα καὶ Διοσκόρουσ, 31
 ἔτι δ' Ἡρακλέα καὶ Ὀρφέα, μνηθέντας ἐπιτυχεῖν ἐν 25
 ἀπάσαις ταῖς στρατείαις διὰ τὴν τῶν θεῶν τούτων
 ἐπιφάνειαν.

50 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς Σαμοθράκης διήλθομεν, ἀκο-
 λούθως καὶ περὶ τῆς Νάξου διεξιμεν. αὕτη γὰρ ἡ
 νῆσος τὸ μὲν πρῶτον προσηγορεύετο Στρογγύλη, 30
 ᾧκησαν δὲ αὐτὴν πρῶτοι Θραῖκες διὰ τινὰς τοιαύ-
 2 τας αἰτίας. μυθολογοῦνται Βορέου γενέσθαι παῖδες

Βούτης καὶ Λυκούργος οὐχ ὁμομήτριοι· τὸν δὲ Βού-
 την ὄντα νεώτερον ἐπιβουλευσαι τὰδελφῶ, καὶ κα-
 ταφανῆ γενόμενον ἕτερον μὲν μηδὲν παθεῖν ὑπὸ τοῦ
 Λυκούργου, πρόσταγμα δὲ λαβεῖν ὅπως μετὰ τῶν
 5 συνεπιβουλευσάντων λαβῶν πλοῖα ζητῆ χώραν ἐτέ-
 ραν εἰς κατοίκησιν. διόπερ τὸν Βούτην μετὰ τῶν 3
 συνεγκαλουμένων Θρακῶν ἐκπλεύσαντα καὶ διὰ τῶν
 Κυκλάδων νήσων κομιζόμενον κατασχεῖν τὴν Στρογ-
 γύλην νῆσον, καὶ ἐν ταύτῃ κατοικοῦντα λήξεσθαι
 10 πολλοὺς τῶν παραπλεύοντων. σπανίζοντας δὲ γυ-
 ναικῶν περιπλέοντας ἀρπάζειν ἀπὸ τῆς χώρας γυ-
 ναῖκας. τῶν μὲν οὖν Κυκλάδων νήσων αἱ μὲν 4
 ὀλοσχερῶς ἔρημοι ὑπῆρχον, αἱ δ' ὀλίγοις οἰκούμε-
 ναι· διόπερ πορρωτέρω πλεύσάντων αὐτῶν, καὶ
 15 ἀπὸ μὲν τῆς Εὐβοίας ἀποκρουσθέντων, τῇ δὲ Θετ-
 ταλίᾳ προσενεχθέντων, οἱ περὶ τὸν Βούτην ἀπο-
 βάντες ἐπὶ τὴν χώραν περιέτυχον ταῖς Διονύσου
 τροφοῖς περὶ τὸ καλούμενον Δρίος τῷ θεῷ ὀργια-
 ζούσαις ἐν τῇ Φθιώτιδι Ἀχαΐα. ὀρμησάντων δὲ τῶν 5
 20 περὶ τὸν Βούτην, αἱ μὲν ἄλλαι ῥίψασαι τὰ ἱερά
 εἰς θάλατταν ἔφυγον, αἱ δ' εἰς ὄρος τὸ καλούμε-
 νον Δρίος· Κορωνίδα δ' ἀρπαγεῖσαν συναναγκα-
 σθῆναι τῷ Βούτῃ συνοικῆσαι, ἐπὶ δὲ τῇ ἀρπαγῇ
 καὶ τῇ ὕβρει χαλεπῶς φέρουσαν ἐπικαλέσασθαι τὸν
 25 Διόνυσον βοηθῆσαι αὐτῇ. τὸν δὲ μανίαν ἐμβαλεῖν
 τῷ Βούτῃ, καὶ διὰ τοῦτο παρακόψαντα ῥίψαι ἑαν-
 τὸν εἰς τι φρέαρ καὶ τελευτῆσαι. οἱ δ' ἄλλοι Θρακῶ 6
 κες ἐτέρας τινὰς γυναῖκας ἤσπασαν, ἐπιφανεστάτας
 δὲ τὴν τε Ἀλωέως γυναῖκα Ἴφιμέδειαν καὶ τὴν θυ-
 30 γατέρα αὐτῆς Παγκράτιν· λαβόντες δ' αὐτὰς ἀπέ-
 πλευσαν εἰς τὴν Στρογγύλην. οἱ δὲ Θρακῆς ἀντὶ
 τοῦ Βούτου κατέστησαν βασιλέα τῆς νήσου Ἀγασ-

σαμενόν, καὶ τὴν Ἀλωέως θυγατέρα Παγκράτιν
 7 κάλλει διαφέρουσαν συνώκισαν αὐτῶ· πρὸ γὰρ τῆς
 τούτου αἰρέσεως οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν ἡγεμόνων
 Σικελὸς καὶ Ἐκήτορος ὑπὲρ τῆς Παγκράτιδος ἐρί-
 σαντες ἀλλήλους ἀνείλον. ὁ δὲ Ἀγασσαμενὸς ὑπαρ-⁵
 χον ἓνα τῶν φίλων καταστήσας συνώκισεν αὐτῶ
 51 τὴν Ἴφιμέδειαν. ὁ δ' Ἀλωεύς ἐπὶ ζήτησιν τῆς τε
 γυναικὸς καὶ τῆς θυγατρὸς ἐξέπεμψε τοὺς υἱοὺς
 Ὄτον καὶ Ἐφιάλτην· οἱ πλεύσαντες εἰς τὴν Στρογ-
 γύλην μάχη τε ἐνίκησαν τοὺς Θοῤᾶκας καὶ τὴν πό- 10
 2 λιν ἐξεπολιόρκησαν. εἶτα ἢ μὲν Παγκράτις ἐτε-
 λεύτησεν, οἱ δὲ περὶ τὸν Ὄτον καὶ Ἐφιάλτην ἐπε-
 βάλλοντο κατοικεῖν ἐν τῇ νήσῳ καὶ ἄρχειν τῶν
 Θοῤᾶκῶν· μετωνόμασαν δὲ καὶ τὴν νῆσον Δίαν.
 ὕστερον δὲ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους καὶ μάχην 15
 συνάψαντες τῶν τε ἄλλων πολλοὺς ἀπέκτειναν καὶ
 ἀλλήλους ἀνείλον, καὶ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων εἰς τὸν
 3 λοιπὸν χρόνον ὡς ἦρωες ἐτιμήθησαν. οἱ μὲν οὖν
 Θοῤᾶκες ἐνταῦθα κατοικήσαντες ἔτη πλείω τῶν δια-
 κοσίων ἐξέπεσον, ἀνχμῶν γενομένων, ἐκ τῆς νή- 20
 σου. μετὰ δὲ ταῦτα Κᾶρες ἐκ τῆς νῦν καλουμέ-
 νης Δαυρίας μεταναστάντες ὤκησαν τὴν νῆσον· ὧν
 βασιλεύσας Νάξος ὁ Πολέμωνος ἀντὶ Δίας Νάξον
 ἀφ' ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν. ἐγένετο δ' ἀνὴρ ἀγα-
 θὸς καὶ ἐπιφανὴς ὁ Νάξος, καὶ ἀπέλιπεν υἱὸν Λεύ- 25
 κίππου· οὗ γενόμενος υἱὸς Σμέρδιος ἐβασίλευσε τῆς
 4 νήσου. ἐπὶ δὲ τούτου Θεσεὺς ἐκ Κρήτης ἀποπλέων
 μετὰ τῆς Ἀριάδνης ἐπεξενώθη τοῖς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ
 κατὰ τὸν ὕπνον ἰδὼν τὸν Διόνυσον ἀπειλοῦντα
 αὐτῶ, εἰ μὴ ἀπολείψει τὴν Ἀριάδνην αὐτῶ, φοβη- 30
 θεὶς κατέλιπε καὶ ἐξέπλευσε. Διόνυσος δὲ νυκτὸς
 ἀπήγαγε τὴν Ἀριάδνην εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον

Δριός· καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἠφανίσθη ὁ θεός, μετὰ δὲ
 ταῦτα καὶ ἡ Ἀριάδνη ἄφαντος ἐγενήθη. μυθολο- 52
 γοῦσι δὲ Νάξιοι περὶ τοῦ θεοῦ τούτου, φάσκοντες
 παρ' αὐτοῖς τραφῆναι τὸν θεόν, καὶ διὰ τοῦτο τὴν
 5 νῆσον αὐτῷ γεγονέναι προσφιλεστάτην καὶ ὑπό τι-
 νων Διουσιάδα καλεῖσθαι. τὸν γὰρ Δία κατὰ τὸν 2
 παραδεδομένον μῦθον, τότε κεραυνωθείσης Σεμέ-
 λης πρὸ τοῦ τεκεῖν, τὸ βρέφος λαβόντα καὶ ἐρρά-
 ψαντα εἰς τὸν μηρόν, ὡς ὁ τέλειος τῆς γενέσεως
 10 χρόνος ἦλθε, βουλόμενον λαθεῖν τὴν Ἥραν ἐξε-
 λεῖν τὸ βρέφος ἐν τῇ νῦν Νάξῳ, καὶ δοῦναι τρέ-
 φειν ταῖς ἐγχωροῖς Νύμφαις Φιλίᾳ καὶ Κορωνίδι
 καὶ Κλειδῇ· κεραυνῶσαι δὲ τὴν Σεμέλην πρὸ τοῦ
 373 τεκεῖν, ὅπως μὴ ἐκ θνητῆς, ἀλλ' ἐκ δυοῖν ἀθανά-
 15 των ὑπάρξας εὐθύς ἐκ γενετῆς ἀθάνατος ᾗ. διὰ δὲ 3
 τὴν εἰς τὸν Διόνυσον εὐεργεσίαν ἐν τῇ τροφῇ τὰς
 χάριτας ἀπολαβεῖν τοὺς ἐγχωρούς· ἐπιδοῦναι γὰρ
 τὴν νῆσον εἰς εὐδαιμονίαν, καὶ ναυτικὰς τε δυνά-
 μεις ἀξιολόγους συστήσασθαι καὶ ἀπὸ Ξέρξου πρῶ-
 20 τοὺς ἀποστάντας ἐκ τοῦ ναυτικοῦ συγκαταναυμα-
 χῆσαι τὸν βάρβαρον, καὶ τῆς ἐν Πλαταιαῖς παρα-
 τάξεως οὐκ ἀσήμως μετασχεῖν. εἶναι δὲ καὶ περὶ
 τὴν τοῦ οἴνου ιδιότητα διάφορόν τι παρ' αὐτοῖς
 καὶ μνηῦον τὴν τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν νῆσον οί-
 25 κειότητα.

Τὴν δὲ νῆσον τὴν Σύμην ὀνομαζομένην, τὸ πα- 53
 λαιὸν ἔρημον οὔσαν, πρῶτοι κατώκησαν οἱ μετὰ
 Τροίησιν ἀφικόμενοι, ὧν ἠγεῖτο Χρόνιος ὁ Ποσειδῶ-
 νος καὶ Σύμης, ἀφ' ἧς ἡ νῆσος ἐτυχε ταύτης τῆς προσ-
 30 ηγορίας. ὕστερον δὲ αὐτῆς ἐβασίλευσε Νιρῆος ὁ 2
 Χαρόπου καὶ Ἀγλαίας, κάλλιει διαφέρων, ὃς καὶ
 ἐπὶ Τροίαν μετὰ Ἀγαμέμνονος ἐστράτευσε, τῆς τε

νήσου δυναστεύων καὶ τῆς Κνιδίας μέρους κυρι-
 εύων. μετὰ δὲ τοὺς Τρωικοὺς χρόνους κατέσχον
 τὴν νῆσον Κᾶρες, καθ' ὃν καιρὸν ἔθαλαττοκρά-
 τουν. ὕστερον δὲ αὐχμῶν γενομένων ἔφυγον ἐκ
 τῆς νήσου, καὶ κατώκησαν τὸ καλούμενον Οὐρά-
 3 νιον. ἡ δὲ Σύμη διέμεινεν ἔρημος ἕως ὁ στόλος ὁ
 Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων παρέβαλεν εἰς τούτους
 τοὺς τόπους· ἔπειτα κατωκίσθη πάλιν τόνδε τὸν
 4 τρόπον. τῶν μετὰ Ἰππότου τις μετασχὼν τῆς ἀποι-
 κίας, ὄνομα Ναῦσος, ἀναλαβὼν τοὺς καθυστερή- 10
 σαντας τῆς κληροδοσίας, ἔρημον οὖσαν τὴν Σύμην
 κατώκησε καὶ τισιν ἑτέροις ὕστερον καταπλεύσασιν,
 ὧν ἦν Ξοῦθος ἡγεμῶν, μεταδοὺς τῆς πολιτείας καὶ
 χώρας κοινῇ τὴν νῆσον κατώκησε. φασὶ δὲ τῆς
 ἀποικίας ταύτης μετασχεῖν τοὺς τε Κνιδίους καὶ 15
 Ῥοδίους.

54 Κάλυδναν δὲ καὶ Νίσυρον τὸ μὲν ἀρχαῖον Κᾶ-
 ρες κατώκησαν, μετὰ δὲ ταῦτα Θετταλὸς ὁ Ἡρακλέους
 ἀμφοτέρως τὰς νήσους κατεκτήσατο. διόπερ Ἄντι-
 φός τε καὶ Φεῖδιππος οἱ Κῶων βασιλεῖς στρατεύ- 20
 οντες εἰς Ἴλιον ἦρχον τῶν πλεόντων ἐκ τῶν προ-
 2 ειρημένων νήσων. κατὰ δὲ τὸν ἐκ Τροίας ἀπό-
 πλουν τέτταρες τῶν Ἀγαμέμνονος νεῶν ἐξέπεσον
 περὶ Κάλυδναν, καὶ τοῖς ἐγχωρίοις καταμιγνύντες
 3 κατώκησαν. οἱ δὲ τὴν Νίσυρον τὸ παλαιὸν οἰκή- 25
 σαντες ὑπὸ σεισμῶν διεφθάρησαν· ὕστερον δὲ Κῶοι, 374
 καθάπερ τὴν Κάλυδναν, ταύτην κατώκησαν· μετὰ
 δὲ ταῦτα φθορᾶς ἀνθρώπων ἐν τῇ νήσῳ γενομέ-
 4 νης οἱ Ῥόδιοι ἀποίκους εἰς αὐτὴν ἔστειλαν. τὴν
 δὲ Κάρπαθον πρῶτοι μὲν ὤκησαν τῶν μετὰ Μίνω 30
 τινὲς συστρατευσαμένων, καθ' ὃν χρόνον ἔθαλατ-
 τοκράτησε πρῶτος τῶν Ἑλλήνων· ὕστερον δὲ πολλαῖς

γενεαῖς Ἴοκλος ὁ Δημολέοντος, Ἀργεῖος ὢν τὸ γένος, κατὰ τι λόγιον ἀποικίαν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Κάρπαθον.

Τὴν δὲ νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Ῥόδον πρῶτοι 55
 5 κατῴκησαν οἱ προσαγορευόμενοι Τελχῖνες· οὔτοι δ' ἦσαν υἱοὶ μὲν Θαλάττης, ὡς ὁ μῦθος παραδέδωκε, μυθολογοῦνται δὲ μετὰ Καφείρας τῆς Ὠκεανοῦ θυγατρὸς ἐκθρέψαι Ποσειδῶνα, Ῥέας αὐτοῖς παρακαταθεμένης τὸ βρέφος. γενέσθαι δ' αὐτοὺς καὶ 2
 10 τεχνῶν τινῶν εὐρετὰς καὶ ἄλλα τῶν εἰς τὸν βίον χρησίμων τοῖς ἀνθρώποις εἰσηγήσασθαι. ἀγάλματά τε θεῶν πρῶτοι κατασκευάσαι λέγονται, καὶ τινὰ τῶν ἀρχαίων ἀφιδρυμάτων ἀπ' ἐκείνων ἐπωνομάσθαι· παρὰ μὲν γὰρ Λινδίοις Ἀπόλλωνα Τελχίνιον
 15 προσαγορευθῆναι, παρὰ δὲ Ἰαλυσίοις Ἦραν καὶ Νύμφας Τελχινίας, παρὰ δὲ Καμειρεῦσιν Ἦραν Τελχινίαν. λέγονται δ' οὔτοι καὶ γόητες γεγονέναι 3
 καὶ παράγειν ὅτε βούλοιντο νέφη τε καὶ ὄμβρους καὶ χαλάζας, ὁμοίως δὲ καὶ χιόνα ἐφέλκεσθαι· ταῦτα
 20 δὲ καθάπερ καὶ τοὺς μάγους ποιεῖν ἱστοροῦσιν. ἀλλάττειν δὲ καὶ τὰς ἰδίας μορφάς, καὶ εἶναι φθογεροὺς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν τεχνῶν. Ποσειδῶνα 4
 δὲ ἀνδρωθέντα ἐρασθῆναι τῆς τῶν Τελχίνων ἀδελφῆς Ἀλίας, καὶ μιχθέντα ταύτῃ γεννηθῆναι παῖδας ἕξ
 25 μὲν ἄρρενας, μίαν δὲ θυγατέρα Ῥόδον, ἀφ' ἧς τὴν νῆσον ὀνομασθῆναι. γενέσθαι δὲ κατὰ τὸν καιρὸν 5
 τοῦτον ἐν τοῖς πρὸς ἕω μέρεσι τῆς νήσου τοὺς κληθέντας γίγαντας· ὅτε δὴ καὶ Ζεὺς λέγεται καταπεπολημηκῶς Τιτᾶνας ἐρασθῆναι μιᾶς τῶν νυμφῶν
 30 Ἰμαλίας ὀνομαζομένης, καὶ τρεῖς ἕξ αὐτῆς τεκνώσασθαι παῖδας, Σπαρταῖον, Κρόνιον, Κῦτον. κατὰ δὲ τὴν 6
 τούτων ἡλικίαν φασὶν Ἀφροδίτην ἐκ Κυθήρων κο-

μιζομένην εἰς Κύπρον καὶ προσορμιζομένην τῇ νήσῳ
 κωλυθῆναι ὑπὸ τῶν Ποσειδῶνος υἱῶν, ὄντων ὑπερη-
 φάνων καὶ ὑβριστῶν· τῆς δὲ θεοῦ διὰ τὴν ὀργὴν
 ἐμβαλοῦσης αὐτοῖς μανίαν, μιγῆναι αὐτοὺς βία τῇ
 7 μητρὶ καὶ πολλὰ κακὰ δρᾶν τοὺς ἐγχωρίους. Πο- 5
 σειδῶνα δὲ τὸ γεγονός αἰσθόμενον τοὺς υἱοὺς κρύ-
 ψαι κατὰ γῆς διὰ τὴν πεπραγμένην αἰσχύνην, οὓς
 κληθῆναι προσηγῶους δαίμονας· Ἄλλαν δὲ ῥίψασαν 375
 ἑαυτὴν εἰς τὴν θάλατταν Λευκοθέαν ὀνομασθῆναι
 καὶ τιμῆς ἀθανάτου τυχεῖν παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. 10
 56 χρόνῳ δ' ὕστερον προαισθόμενος τοὺς Τελχῖνας
 τὸν μέλλοντα γίνεσθαι κατακλυσμὸν ἐκλιπεῖν τὴν
 νῆσον καὶ διασπαρῆναι. Λύκον δ' ἐκ τούτων παρα-
 γενόμενον εἰς τὴν Λυκίαν Ἀπόλλωνος Λυκίου ἱερὸν
 ἰδρῦσασθαι παρὰ τὸν Ξάνθου ποταμόν. τοῦ δὲ 15
 2 κατακλυσμοῦ γενομένου, τοὺς μὲν ἄλλους διαφθα-
 ρῆναι, τῆς δὲ νήσου διὰ τὴν ἐπομβρίαν ἐπιπολα-
 σάντων τῶν ὑγρῶν λιμνάσαι τοὺς ἐπιπέδους τόπους·
 ὀλίγους δ' εἰς τὰ μετέωρα τῆς νήσου συμφυγόντας
 διασωθῆναι, ἐν οἷς ὑπάρχειν καὶ τοὺς Διὸς παῖδας. 20
 3 Ἴλιον δὲ κατὰ μὲν τὸν μῦθον ἐρασθέντα τῆς Ῥό-
 δου τὴν τε νῆσον ἀπ' αὐτῆς ὀνομάσαι Ῥόδον καὶ
 τὸ ἐπιπολάζον ὕδωρ ἀφανίσαι· ὁ δ' ἀληθῆς λόγος
 ὅτι κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν τῆς νήσου πηλώ-
 δους οὔσης ἔτι καὶ μαλακῆς, τὸν Ἴλιον ἀναξηρά- 25
 ναντα τὴν πολλὴν ὑγρότητα ζωογονῆσαι τὴν γῆν,
 καὶ γενέσθαι τοὺς κληθέντας ἀπ' αὐτοῦ Ἡλιάδας,
 ἑπτὰ τὸν ἀριθμόν, καὶ τοὺς λαοὺς ὁμοίως αὐτόχθο-
 4 νας. ἀκολούθως δὲ τούτοις νομισθῆναι τὴν νῆσον
 ἱερὰν Ἡλίου καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα γενομένους Ῥο- 30
 δίους διατελέσαι περιττότερον τῶν ἄλλων θεῶν τι-
 μῶντας τὸν Ἴλιον ὡς ἀρχηγὸν τοῦ γένους αὐτῶν.

εἶναι δὲ τοὺς ἐπὶ τὰ υἱοὺς Ὀχιμον, Κέρκαφον, Μά- 5
 καρα, Ἀκτίνα, Τενάγην, Τριόπαν, Κάνδαλον, θυ-
 γατέρα δὲ μίαν, Ἡλεκτρονώνην, ἣν ἔτι παρθένου
 οὔσαν μεταλλάξαι τὸν βίον καὶ τιμῶν τυχεῖν παρὰ
 5 Ῥοδίους ἥρωικῶν. ἀνδρωθεῖσι δὲ τοῖς Ἡλιάδαις
 εἶπειν τὸν Ἥλιον ὅτι οἵτινες ἂν Ἀθηναῖς θύσωσι πρῶ-
 τοι, παρ' ἑαυτοῖς ἔξουσι τὴν θεόν· τὸ δ' αὐτὸ δια-
 σαφῆσαι λέγεται τοῖς τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦσι. διὸ 6
 καὶ φασι τοὺς μὲν Ἡλιάδας διὰ τὴν σπουδὴν ἐπι-
 10 λαδομένους ἐνεγκεῖν πῦρ ἐπιθεῖναι τὰ θύματα, τὸν
 δὲ τότε βασιλεύοντα τῶν Ἀθηναίων Κέρροπα ἐπὶ
 τοῦ πυρὸς θῦσαι ὕστερον. διόπερ φασι διαμένειν 7
 μέχρι τοῦ νῦν τὸ κατὰ τὴν θυσίαν ἴδιον ἐν τῇ
 Ῥόδῳ καὶ τὴν θεὸν ἐν αὐτῇ καθιδρῦσθαι. περὶ
 15 μὲν οὖν τῶν ἀρχαιολογουμένων παρὰ Ῥοδίους οὕτω
 τινὲς μυθολογοῦσιν· ἐν οἷς ἔστι καὶ Ζήνων ὁ τὰ
 περὶ ταύτης συνταξάμενος. οἱ δ' Ἡλιάδαι διάφοροι 57
 γενηθέντες τῶν ἄλλων ἐν παιδείᾳ διήνεγκαν καὶ
 376 μάλιστα ἐν ἀστρολογίᾳ. εἰσηγήσαντο δὲ καὶ περὶ
 20 τῆς ναυτιλίας πολλὰ καὶ τὰ περὶ τὰς ὥρας διέτα-
 ξαν. εὐφυνέστατος δὲ γενόμενος Τενάγης ὑπὸ τῶν 2
 ἀδελφῶν διὰ φθόνου ἀνηρέθη· γνωσθείσης δὲ τῆς
 ἐπιβουλῆς οἱ μετασχόντες τοῦ φόνου πάντες ἔφυ-
 γον. τούτων δὲ Μάκαρ μὲν εἰς Λέσβον ἀφίκετο,
 25 Κάνδαλος δὲ εἰς τὴν Κῶν· Ἀκτὶς δ' εἰς Αἴγυπτον
 ἀπάρας ἔκτισε τὴν Ἡλιούπολιν ὀνομαζομένην, ἀπὸ
 τοῦ πατρὸς θέμενος τὴν προσηγορίαν· οἱ δ' Αἰγύ-
 πτιοι ἔμαθον παρ' αὐτοῦ τὰ περὶ τὴν ἀστρολογίαν
 θεωρήματα. ὕστερον δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλησι γενομέ- 3
 30 νου κατακλυσμοῦ, καὶ διὰ τὴν ἐπομβρίαν τῶν πλεί-
 στων ἀνθρώπων ἀπολομένων, ὁμοίως τούτοις καὶ
 τὰ διὰ τῶν γραμμάτων ὑπομνήματα συνέβη φθα-

4 ρῆναι· δι' ἣν αἰτίαν οἱ Αἰγύπτιοι καιρὸν εὗθετον
 λαβόντες ἐξειδιοποίησαντο τὰ περὶ τὴν ἀστρολογίαν,
 καὶ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν ἄγνοιαν μηκέτι τῶν
 γραμμάτων ἀντιποιοιουμένων ἐνίσχυσεν ὡς αὐτοὶ
 5 πρῶτοι τὴν τῶν ἄστρον εὐρεσίαν ἐποίησαντο. ὁμοίως 5
 δὲ καὶ Ἀθηναῖοι κτίσαντες ἐν Αἰγύπτῳ πόλιν τὴν
 ὀνομαζομένην Σάιν, τῆς ὁμοίας ἐτυχον ἀγνοίας διὰ
 τὸν κατακλυσμόν· δι' ἧς αἰτίας πολλαῖς ὕστερον
 γενεαῖς Κάδμος ὁ Ἀγήνορος ἐκ τῆς Φοινίκης πρῶ-
 10 τος ὑπελήφθη κομίσαι γράμματα εἰς τὴν Ἑλλάδα·
 καὶ ἀπ' ἐκεῖνου τὸ λοιπὸν οἱ Ἕλληνες ἔδοξαν αἰ-
 τι προσευρίσκειν περὶ τῶν γραμμάτων, κοινῆς τι-
 6 νος ἀγνοίας κατεχούσης τοὺς Ἕλληνας. Τριόπας δὲ
 πλεύσας εἰς τὴν Καρίαν κατέσχευ ἀκρωτήριον τὸ
 ἀπ' ἐκεῖνου Τριόπιον κληθέν· οἱ δὲ λοιποὶ τοῦ 15
 Ἥλιου παῖδες διὰ τὸ μὴ μετασχεῖν τοῦ φόνου κατέ-
 μειναν ἐν τῇ Ρόδῳ, καὶ κατώκησαν ἐν τῇ Ἰαλυσίᾳ
 7 κτίσαντες πόλιν Ἀχαΐαν· ὧν ὁ πρεσβύτερος Ὀχι-
 μος βασιλεύων ἔγημε μίαν τῶν ἐγχωρίων Νυμφῶν
 Ἥγητορίαν, ἐξ ἧς ἐγέννησε θυγατέρα Κυδίππην τὴν 20
 μετὰ ταῦτα Κυρβίαν μετονομασθεῖσαν· ἦν γήμας
 8 Κέρκαφος ὁ ἀδελφὸς διεδέξατο τὴν βασιλείαν· μετὰ
 δὲ τὴν τούτου τελευτὴν διεδέξαντο τὴν ἀρχὴν υἱοὶ
 τρεῖς, Αἰνδος, Ἰάλυσος, Κάμειρος· ἐπὶ δὲ τούτων
 γενομένης μεγάλης πλημυρίδος, ἐπικλυσθεῖσα ἡ 25
 Κύρβη ἔρημος ἐγένετο, αὐτοὶ δὲ διέλλοντο τὴν χώ-
 ραν, καὶ ἕκαστος ἑαυτοῦ πόλιν ὁμώνυμον ἔκτισε.
 58 κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Δαναὸς ἐφυγεν ἐξ
 Αἰγύπτου μετὰ τῶν θυγατέρων· καταπλεύσας δὲ 377
 τῆς Ροδίας εἰς Αἰνδον καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγ- 30
 χωρίων, ἰδρύσατο τῆς Ἀθηνᾶς ἱερὸν καὶ τὸ ἄγαλμα
 τῆς θεοῦ καθιέρωσε· τῶν δὲ τοῦ Δαναοῦ θυγατέ-

ρων τρεις ἐτελεύτησαν κατὰ τὴν ἐπιδημίαν τὴν ἐν
 τῇ Λίνδῳ, αἱ δ' ἄλλαι μετὰ τοῦ πατρὸς Δαναοῦ
 εἰς Ἄργος ἐξέπλευσαν. μικρὸν δ' ὕστερον τούτων 2
 τῶν χρόνων Κάδμος ὁ Ἀγήνορος, ἀπεσταλμένος ὑπὸ
 5 τοῦ βασιλέως κατὰ ζήτησιν τῆς Εὐρώπης, κατέπλευ-
 σεν εἰς τὴν Ῥοδίαν· κεχειμασμένος δ' ἰσχυρῶς κατὰ
 τὸν πλοῦν καὶ πεπονημένος εὐχὰς ἰδρῦσεσθαι Πο-
 σειδῶνος ἱερὸν, διασωθεὶς ἰδρῦσατο κατὰ τὴν νῆ-
 σον τοῦ θεοῦ τούτου τέμενος καὶ τῶν Φοινίκων
 10 ἀπέλιπέ τινας τοὺς ἐπιμελησομένους. οὗτοι δὲ κα-
 ταμιγέντες Ἰαλυσίοις διετέλεσαν συμπολιτευόμενοι
 τούτοις· ἐξ ὧν φασι τοὺς ἱερεῖς κατὰ γένος διαδέ-
 χεσθαι τὰς ἱερωσύνας. ὁ δ' οὖν Κάδμος καὶ τὴν 3
 Λινδίαν Ἀθηναῖν ἐτίμησεν ἀναθήμασιν, ἐν οἷς ἦν
 15 χαλκοῦς λέβης ἀξιόλογος κατεσκευασμένος εἰς τὸν
 ἀρχαῖον ὄρθμόν· οὗτος δ' εἶχεν ἐπιγραφὴν Φοινικι-
 κοῖς γράμμασιν, ἃ φασι πρῶτον ἐκ Φοινίκης εἰς
 τὴν Ἑλλάδα κομισθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς Ῥο- 4
 δίας γῆς ἀνείσης ὄφεις ὑπερμεγέθεις συνέβη πολ-
 20 λοὺς τῶν ἐγχωρίων ὑπὸ τῶν ὄφεων διαφθαρεῖναι·
 διόπερ οἱ περιλειφθέντες ἐπεμψαν εἰς Δῆλον τοὺς
 ἐπερωτήσοντας τὸν θεὸν περὶ τῆς τῶν κακῶν ἀπαλ-
 λαγῆς. τοῦ δ' Ἀπόλλωνος προστάξαντος αὐτοῖς 5
 παραλαβεῖν Φόρβαντα μετὰ τῶν συνακολουθούν-
 25 των αὐτῶ, καὶ μετὰ τούτων κατοικεῖν τὴν Ῥόδον·
 οὗτος δ' ἦν υἱὸς μὲν Λαπίθου, διέτριβε δὲ περὶ
 Θετταλίαν μετὰ πλειόνων, ζητῶν χώραν εἰς κατοί-
 κησιν· τῶν δὲ Ῥοδίων μεταπεμψαμένων αὐτὸν κατὰ
 τὴν μαντείαν καὶ μεταδόντων τῆς χώρας, ὁ μὲν
 30 Φόρβας ἀνείλε τοὺς ὄφεις, καὶ τὴν νῆσον ἐλευθε-
 ρώσας τοῦ φόβου, κατώκησεν ἐν τῇ Ῥοδίᾳ, γενό-
 μενος δὲ καὶ τᾶλλα ἀνὴρ ἀγαθὸς ἔσχε τιμὰς ἡρωι-

59 καὶ μετὰ τὴν τελευταίαν. ὕστερον δὲ τούτων Ἀλ-
 θαιμένης ὁ Κατρέως υἱὸς τοῦ Κρητῶν βασιλέως
 περὶ τινῶν χρηστηριαζόμενος ἔλαβε χρησμὸν ὅτι
 2 πεπρωμένον ἐστὶν αὐτῷ τοῦ πατρὸς αὐτόχειρα γε-
 νῆσθαι. βουλόμενος οὖν τοῦτο τὸ μύθος ἐκφυγεῖν 5
 ἐκουσίως ἔφυγεν ἐκ τῆς Κρήτης μετὰ τῶν βουλο-
 μένων συναπαῖραι, πλειόνων ὄντων. οὗτος μὲν οὖν
 κατέπλευσε τῆς Ῥοδίας εἰς Κάμειρον· ἐπὶ δ' ὄρους 378
 Ἀταβύρου Διὸς ἱερὸν ἰδρῦσατο τοῦ προσαγορευο-
 μένου Ἀταβυρίου, ὅπερ ἔτι καὶ νῦν τιμᾶται δια- 10
 φερόντως, κείμενον ἐπὶ τινος ὑψηλῆς ἄκρας, ἀφ'
 3 ἧς ἔστιν ἀφορᾶν τὴν Κρήτην. ὁ μὲν οὖν Ἀλθαι-
 μένης μετὰ τῶν συνακολουθησάντων κατώκησεν ἐν
 τῇ Καμείρῳ, τιμώμενος ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων· ὁ δὲ
 πατὴρ αὐτοῦ Κατρέως, ἔρημος ὢν ἀρρένων παίδων 15
 καὶ διαφερόντως ἀγαπᾶν τὸν Ἀλθαιμένην, ἔπλευ-
 σεν εἰς Ῥόδον, φιλοτιμούμενος εὔρειν τὸν υἱὸν καὶ
 ἀπαγαγεῖν εἰς Κρήτην. τῆς δὲ κατὰ τὸ πεπρωμέ-
 νον ἀνάγκης ἐπισχυούσης, ὁ μὲν Κατρέως ἀπέβη
 μετὰ τινῶν ἐπὶ τὴν Ῥοδίαν νυκτός, καὶ γενομένης 20
 συμπλοκῆς καὶ μάχης πρὸς τοὺς ἐγχωρίους ὁ Ἀλ-
 θαιμένης ἐκβοηθῶν ἠκόντισε λόγχῃ καὶ δι' ἄγνοιαν
 4 παύσας ἀπέκτεινε τὸν πατέρα. γνωσθείσης δὲ τῆς
 πράξεως, ὁ μὲν Ἀλθαιμένης οὐ δυνάμενος φέρειν
 τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς τὰς μὲν ἀπαντήσεις καὶ 25
 ὀμιλίαι τῶν ἀνθρώπων παρέκαμπτε, διδοὺς δ' ἑαυ-
 τὸν εἰς τὰς ἐρημίας ἤλατο μόνος καὶ διὰ τὴν λύ-
 πην ἐτελεύτησεν· ὕστερον δὲ κατὰ τινα χρησμὸν
 5 τιμὰς ἔσχε παρὰ Ῥοδίους ἡρωικάς. βραχὺ δὲ πρὸ
 τῶν Τρωικῶν Τληπόλεμος ὁ Ἡρακλέους φεύγων 30
 διὰ τὸν Δικυμνίου θάνατον, ὃν ἀκουσίως ἦν ἀνη-
 ρηκῶς, ἔφυγεν ἐκουσίως ἐξ Ἄργους· χρησμὸν δὲ

λαβῶν ὑπὲρ ἀποικίας μετὰ τινῶν λαῶν κατέπλευ-
 σεν εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγχω-
 ρίων αὐτοῦ κατώκησε. γενόμενος δὲ βασιλεὺς πά- 6
 σης τῆς νήσου τὴν τε χώραν ἐπ' Ἰσῆς κατεκλη-
 5 ρούχησε καὶ τᾶλλα διετέλεσεν ἄρχων ἐπιεικῶς. τὸ
 δὲ τελευταῖον μετ' Ἀγαμέμνονος στρατεύων εἰς
 Ἴλιον τῆς μὲν Ῥόδου τὴν ἡγεμονίαν παρέδωκε Βούτα
 τῷ ἔξ Ἀργούς αὐτῷ μετασχόντι τῆς φυγῆς, αὐτὸς
 δ' ἐπιφανῆς ἐν τῷ πολέμῳ γενόμενος ἐτελεύτησεν
 10 ἐν τῇ Τρωάδι.

Ἐπεὶ δὲ ταῖς Ῥοδίων πράξεις τῆς κατ' ἀντιπέ- 60
 ρας Χερρονήσου ἐνια συμπεπλέχθαι συμβέβηκεν,
 οὐκ ἀνοίκειον ἡγοῦμαι περὶ αὐτῶν διελθεῖν. ἡ
 Χερρόνησος τοίνυν τὸ παλαιόν, ὡς μὲν τινὲς φα-
 15 σιν, ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς φύσεως ὄντος Ἰσθμῶδους
 ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας· ὡς δὲ τινες ἀναγε-
 γράφασιν, ἀπὸ τοῦ δυναστεύσαντος τῶν τόπων
 ὄνομα Χερρονήσου προσηγόρευται. οὐ πολλῷ δ' 2
 ὕστερον τῆς τούτου δυναστείας λέγεται πέντε Κού-
 20 ρητας ἐκ Κρήτης εἰς αὐτὴν περαιωθῆναι· τούτους
 δ' ἀπογόνους γεγενῆσθαι τῶν ὑποδεξαμένων Δία
 παρὰ τῆς μητρὸς Ῥέας καὶ Θρεψάντων ἐν τοῖς κατὰ
 τὴν Κρήτην Ἰδαίοις ὄρεσι. στόλῳ δ' ἀξιολόγῳ 3
 πλεύσαντας εἰς τὴν Χερρόνησον τοὺς μὲν κατοι-
 25 κοῦντας αὐτὴν Κᾶρας ἐκβαλεῖν, αὐτοὺς δὲ κατοι-
 379 κήσαντας τὴν μὲν χώραν εἰς πέντε μέρη διελεῖν,
 καὶ πόλιν ἕκαστον κτίσαι θέμενον ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν
 προσηγορίαν. οὐ πολὺ δὲ τούτων κατόπιν Ἴναχον 4
 τὸν Ἀργείων βασιλέα, ἀφανισθείσης τῆς θυγατρὸς
 30 Ἰοῦς, ἔξαποστείλαι Κύρνον, ἓνα τῶν ἡγεμονικῶν
 ἀνδρῶν, δόντα αὐτῷ στόλου ἀξιόλογον, καὶ προσ-
 τάξαι ζητεῖν ἐν παντὶ τόπῳ τὴν Ἰώ, καὶ μὴ ἐπα-

5 νελεθεῖν, ἂν μὴ ταύτης ἐγκρατῆς γένηται. ὁ δὲ
 Κύρνος ἐπὶ πολλὰ μέρη τῆς οἰκουμένης πλαυηθεὶς
 καὶ μὴ δυνάμενος εὐρεῖν ταύτην, κατέπλευσε τῆς
 Καρίας εἰς τὴν προειρημένην Χερρόνησον· ἀπογνοὺς
 δὲ τὴν εἰς οἶκον ἀνακομιδὴν κατώκησεν ἐν τῇ Χερ- 5
 ρονήσῳ, καὶ τὰ μὲν πείσας, τὰ δ' ἀναγκάσας ἐβα-
 σίλευσε μέρους τῆς χώρας καὶ πόλιν ἔκτισεν ὁμώ-
 νυμον ἑαυτῷ Κύρνον· πολιτευόμενος δὲ δημοτικῶς
 μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύχχανε παρὰ τοῖς συμπολιτευο-
 61 μένοις. μετὰ δὲ ταῦτα Τριόπαν, ἕνα τῶν Ἥλιου 10
 καὶ Ῥόδου παίδων, φεύγοντα διὰ τὸν Τενάγειω τοῦ
 ἀδελφοῦ φόνον εἰς τὴν Χερρόνησον ἀφικέσθαι. ἐν-
 ταῦθα δὲ καθαρθέντα τοῦ φόνου ὑπὸ Μελισσέως
 τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Θετταλίαν πλεῦσαι ἐπὶ συμ-
 μαχίαν τοῖς Δευκαλίωνος παισί, καὶ συνεκβαλεῖν 15
 ἐκ τῆς Θετταλίας τοὺς Πελασγούς, καὶ μερίσασθαι
 2 τὸ καλούμενον Δῶτιον πεδλίον. ἐνταῦθα δὲ τὸ τέ-
 μενος τῆς Δήμητρος ἐκκόψαντα τῇ ὕλῃ κατα-
 χρήσασθαι πρὸς βασιλείων κατασκευὴν· δι' ἣν αἰτίαν
 ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων μισηθέντα φυγεῖν ἐκ Θετταλίας, 20
 καὶ καταπλεῦσαι μετὰ τῶν συμπλευσάντων λαῶν
 εἰς τὴν Κνιδίαν, ἐν ἣ κτίσαι τὸ καλούμενον ἀπ'
 3 αὐτοῦ Τριόπιον. ἐντεῦθεν δ' ὀρμώμενον τὴν τε
 Χερρόνησον κατακτήσασθαι καὶ τῆς ὀμόρου Καρίας
 πολλήν. περὶ δὲ τοῦ γένους τοῦ Τριόπα πολλοὶ 25
 τῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν διαπεφωνήκασιν· οἱ
 μὲν γὰρ ἀναγράφουσιν αὐτὸν υἱὸν εἶναι Κανάκης
 τῆς Αἰόλου καὶ Ποσειδῶνος, οἱ δὲ Λαπίδου τοῦ
 Ἀπόλλωνος καὶ Στίλβης τῆς Πηνειοῦ.

62 "Ἔστι δ' ἐν Καστάβῳ τῆς Χερρονήσου ἱερὸν 30
 ἅγιον Ἡμιθέας, ἧς τὴν περιπέτειαν οὐκ ἄξιον πα-
 ραλιπεῖν. πολλοὶ μὲν οὖν καὶ ποικίλοι λόγοι περὶ

ταύτης παραδέδονται· τὸν δ' ἐπικρατοῦντα καὶ συμ-
 φωνούμενον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις διεξιμεν. Στα-
 φύλου γὰρ καὶ Χρυσοθέμιδος φασὶ γενέσθαι τρεῖς
 θυγατέρας, Μολπαδίαν καὶ Ροιῶ καὶ Παρθένον
 5 ὄνομα. καὶ τῇ μὲν Ροιῶ τὸν Ἀπόλλωνα μιγέντα
 ἔγκνον ποιῆσαι· τὸν δὲ πατέρα αὐτῆς ὡς ὑπ' ἀν-
 θρώπου τῆς φθορᾶς γεγενημένης ὀργισθῆναι, καὶ
 380 διὰ τοῦτο τὴν θυγατέρα εἰς λάρνακα συγκλείσαντα
 βαλεῖν εἰς τὴν θάλατταν. προσενεχθείσης δὲ τῆς 2
 10 λάρνακος τῇ Δήλῳ τεκεῖν ἄρρενα, καὶ προσαγο-
 ρεῦσαι τὸ παιδίον Ἄμιον. τὴν δὲ Ροιῶ παραδόξως
 σωθεῖσαν ἀναθεῖναι τὸ βρέφος ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ
 Ἀπόλλωνος, καὶ ἐπεύξασθαι τῷ θεῷ, εἰ ἔστιν ἐξ
 ἐκείνου, σῶζειν αὐτό. τὸν δ' Ἀπόλλωνα μυθολο-
 15 γοῦσι τότε μὲν κρῦψαι τὸ παιδίον, ὕστερον δὲ φρον-
 τίσαντα τῆς τροφῆς διδάξαι τὴν μαντικὴν, καὶ τι-
 νας αὐτῷ περιτιθέναι μεγάλας τιμὰς. τὰς δὲ τῆς 3
 φθαρείσης ἀδελφὰς Μολπαδίαν καὶ Παρθένον φυ-
 λαττούσας τὸν τοῦ πατρὸς οἶνον, προσφάτως κατ'
 20 ἀνθρώπους εὐρημένον, εἰς ὕπνον κατενεχθῆναι·
 καθ' ὃν δὴ καιρὸν τὰς τρεφομένας παρ' αὐτοῖς ὕς
 εἰσελθεῖν, καὶ τὸν τε ἔχοντα τὸν οἶνον κέραμον
 συντριῖψαι καὶ τὸν οἶνον διαφθεῖραι. τὰς δὲ παρ-
 θένους μαθούσας τὸ γεγονός, καὶ φοβηθείσας τὸ
 25 ἀπότομον τοῦ πατρὸς, φυγεῖν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ
 ἀπὸ τινῶν πετρῶν ὑψηλῶν ἑαυτὰς ῥῖψαι. Ἀπόλ- 4
 λωνα δὲ διὰ τὴν οἰκειότητα τὴν πρὸς τὴν ἀδελφὴν
 ὑπολαβόντα τὰς κόρας εἰς τὰς ἐν Χερρονήσῳ πόλεις
 καταστῆσαι· καὶ τὴν μὲν ὀνομαζομένην Παρθένον
 30 ἐν Βουβαστῷ τῆς Χερρονήσου τιμὰς ἔχειν καὶ τέ-
 μενος, Μολπαδίαν δὲ εἰς Κάσταβον ἔλθοῦσαν διὰ
 τὴν ἀπὸ τῆς θεοῦ γενομένην ἐπιφάνειαν Ἥμιθειαν

5 ὠνομάσθαι καὶ τιμᾶσθαι παρὰ πᾶσι τοῖς ἐν Χερρο-
 νήσῳ. ἐν δὲ ταῖς θυσίαις αὐτῆς διὰ τὸ συμβᾶν
 περὶ τὸν οἶνον πάθος τὰς μὲν σπονδὰς μελικράτω
 ποιοῦσι, τὸν δ' ἀψάμενον ἢ φαγόντα ὑὸς οὐ νόμι-
 63 μον προσελθεῖν πρὸς τὸ τέμενος. ἐν δὲ τοῖς ὕστε-
 ρον χρόνοις ἐπὶ τοσοῦτον ἔλαβε τὸ ἱερὸν αὐξήσιν
 τῆς Ἡμιθέας, ὥστε μὴ μόνον παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις
 καὶ τοῖς περιόικοις τιμᾶσθαι διαφερόντως, ἀλλὰ καὶ
 τοὺς μακρὰν οἰκοῦντας εἰς αὐτὸ φιλοτίμως φοιτᾶν,
 καὶ θυσίαις τε μεγαλοπρεπέσι καὶ ἀναθήμασιν ἀξιο- 10
 λόγοις τιμᾶν, τὸ δὲ μέγιστον, Πέρσας ἡγουμένους
 τῆς Ἀσίας καὶ πάντα τὰ τῶν Ἑλλήνων ἱερὰ συλῶν-
 τας μόνου τοῦ τῆς Ἡμιθέας τεμένους ἀποσχέσθαι,
 τοὺς τε ληστὰς τοὺς πάντα διαρπάζοντας μόνου
 τοῦτο ἀφεῖναι παντελῶς ἄσυλον, καίπερ ἀτείχιστον 15
 2 ὑπάρχον καὶ ἀκίνδυνον ἔχον τὴν ἀρπαγὴν. αἰτίαν
 δὲ τῆς ἐπὶ πλέον αὐξήσεως φέρουσι τὴν κοινήν εἰς
 ἀνθρώπους εὐεργεσίαν· τοῖς τε γὰρ κάμνουσι κατὰ
 τοὺς ὕπνους ἐφισταμένην φανερῶς διδόναι τὴν θε- 381
 ραπείαν καὶ πολλοὺς τοῖς ἀπεγνωσμένοις πάθει 20
 συνεχομένους περιτυχόντας ὑγιασθῆναι· πρὸς δὲ
 τούτοις τὰς δυστοκούσας τῶν γυναικῶν τῆς ἐν ταῖς
 ὠδίσι τάλαιπωρίας καὶ κινδύνων ἀπαλλάττειν τὴν
 3 θεόν. διὸ καὶ πολλῶν ἐκ παλαιῶν χρόνων σεσω-
 σμένων πεπλήρωται τὸ τέμενος ἀναθημάτων, καὶ 25
 ταῦτα οὔθ' ὑπὸ φυλάκων οὔθ' ὑπὸ τείχους ὄχυροῦ
 φυλαττόμενα, ἀλλ' ὑπὸ τῆς συνήθους δεισιδαιμο-
 νίας.

Περὶ μὲν οὖν Ῥόδου καὶ Χερρονήσου ἀρκεσθησό-
 μεθα τοῖς ῥηθεῖσι, περὶ δὲ τῆς Κρήτης νῦν διέξιμεν. 30
 64 οἱ μὲν γὰρ τὴν Κρήτην κατοικοῦντές φασιν ἀρχαιοτά-
 τους παρ' αὐτοῖς γενέσθαι τοὺς ὀνομαζομένους Ἐτεό-

κρητας αὐτόχθονας, ὧν τὸν βασιλέα Κρητακαλούμενον
 πλείστα καὶ μέγιστα κατὰ τὴν νῆσον εὐρεῖν τὰ δυ-
 νάμενα τὸν κοινὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ὠφελῆσαι.
 καὶ τῶν θεῶν δὲ τοὺς πλείστους μυθολογοῦσι παρ' 2
 5 ἑαυτοῖς γεγυῖναι τοὺς διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας
 τυχόντας ἀθανάτων τιμῶν· περὶ ὧν ἡμεῖς ἐν κε-
 φαλαίοις τὰ παραδεδομένα διεξιμεν ἀκολουθῶν τοῖς
 ἐνδοξοτάτοις τῶν τὰς Κρητικὰς πράξεις συνταξα-
 μένων. πρῶτοι τοίνυν τῶν εἰς μνήμην παραδεδο- 3
 10 μένων ᾤκησαν τῆς Κρήτης περὶ τὴν Ἴδην οἱ προσ-
 αγορευθέντες Ἰδαῖοι Δάκτυλοι. τούτους δ' οἱ μὲν
 ἑκατὸν τὸν ἀριθμὸν γεγυῖναι παραδεδώκασιν, οἱ
 δὲ δέκα φασὶν ὑπάρχοντας τυχεῖν ταύτης τῆς προσ-
 ηγορίας, τοῖς ἐν ταῖς χερσὶ δακτύλοις ὄντας ἰσα-
 15 ρίθμους. ἔνιοι δ' ἱστοροῦσιν, ὧν ἔστι καὶ Ἐφορος, 4
 τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους γενέσθαι μὲν κατὰ τὴν
 Ἴδην τὴν ἐν Φρυγίᾳ, διαβῆναι δὲ μετὰ Μυγδόνοιο
 εἰς τὴν Εὐρώπην· ὑπάρξαντας δὲ γόητας ἐπιτηδεῦ-
 σαι τὰς τε ἐπωδὰς καὶ τελετὰς καὶ μυστήρια, καὶ
 20 περὶ Σαμοθράκην διατρίψαντας οὐ μετρίως ἐν τού-
 τοις ἐκπλήττειν τοὺς ἐγχωρίους· καθ' ὃν δὴ χρό-
 νον καὶ τὸν Ὀρφέα, φύσει διαφόρῳ κεχορηγημένον
 πρὸς ποιήσιν καὶ μελωδίαν, μαθητὴν γενέσθαι τού-
 των, καὶ πρῶτον εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν τε-
 25 λετὰς καὶ μυστήρια. οἱ δ' οὖν κατὰ τὴν Κρήτην 5
 Ἰδαῖοι Δάκτυλοι παραδέδονται τὴν τε τοῦ πυρὸς
 χρῆσιν καὶ τὴν τοῦ χαλκοῦ καὶ σιδήρου φύσιν ἐξευ-
 ρεῖν τῆς Ἀπτεραίων χώρας περὶ τὸν καλούμενον
 Βερέκυνθον καὶ τὴν ἐργασίαν δι' ἧς κατασκευάζε-
 30 382 ται· δόξαντας δὲ μεγάλων ἀγαθῶν ἀρχηγοὺς γεγε-
 νῆσθαι τῶ γένει τῶν ἀνθρώπων τιμῶν τυχεῖν ἀθα-
 νάτων. ἱστοροῦσι δ' αὐτῶν ἓνα μὲν προσαγορευ-

θῆναι Ἡρακλέα, δόξη δὲ διενεγκόντα θεῖναι τὸν
 ἀγῶνα τὸν τῶν Ὀλυμπίων· τοὺς δὲ μεταγενεστέ-
 ρους ἀνθρώπους διὰ τὴν ὁμωνυμίαν δοκεῖν τὸν ἐξ
 Ἀλκμήνης συστήσασθαι τὴν τῶν Ὀλυμπίων θέσιν.
 7 σημεῖα δὲ τούτων φασὶ διαμένειν τὸ πολλὰς τῶν 5
 γυναικῶν ἔτι καὶ νῦν λαμβάνειν ἐπὶ πόδας ἀπὸ τού-
 του τοῦ θεοῦ καὶ περιάμματα ποιεῖν, ὡς γεγονότος
 αὐτοῦ γόητος καὶ τὰ περὶ τὰς τελετὰς ἐπιτετηθευ-
 κότος· ἃ δὴ πλεῖστον κεχωρίσθαι τῆς Ἡρακλέους
 συνηθείας τοῦ γεγονότος ἐξ Ἀλκμήνης. 10

65 Μετὰ δὲ τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους ἱστοροῦσι γε-
 νέσθαι Κούρητας ἑννέα. τούτους δ' οἱ μὲν μυθο-
 λογοῦσι γεγενεῖναι γηγενεῖς, οἱ δ' ἀπογόνους τῶν
 Ἰδαίων Δακτύλων. κατοικεῖν δ' αὐτοὺς τῶν ὄρων
 τοὺς συνδένδρους καὶ φαραγγάδεις τόπους καὶ τὸ 15
 σύνολον τοὺς ἔχοντας σκέπην καὶ ὑπόδυσιν φυσι-
 κήν, διὰ τὸ μήπω κατασκευὰς οἰκιῶν εὐρησθαι.
 2 διενεγκόντας δ' αὐτοὺς συνέσει πολλὰ τῶν κοινῆ
 χρησίμων καταδειξαι· τὰς τε γὰρ ποιμένας τῶν προ-
 βάτων τούτους ἀθροῖσαι πρώτους καὶ τὰ γένη τῶν 20
 ἄλλων βοσκημάτων ἐξημερῶσαι καὶ τὰ περὶ τὰς με-
 3 λιττουργίας καταδειξαι. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν
 τοξικὴν καὶ τὰς κνηνῆς εἰσηγήσασθαι, καὶ τῆς
 πρὸς ἀλλήλους κοινῆς ὀμιλίας καὶ συμβιώσεως, ἔτι
 δ' ὁμοιολίας καὶ τινος εὐταξίας ἀρχηγούς γενέσθαι. 25
 4 εὐρεῖν δὲ καὶ ξίφη καὶ κράνη καὶ τὰς ἐνοπλους
 ὀρχήσεις, δι' ὧν ποιούντας μεγάλους ψόφους ἀπα-
 τᾶν τὸν Κρόνον. φασὶ δ' αὐτοὺς τὸν Δία, λάθρα
 τοῦ πατρὸς Κρόνου παραδούσης Πέας τῆς μητρός,
 ὑποδέξασθαι καὶ θρέψαι· περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος 30
 μέλλοντας ἡμᾶς δηλοῦν ἀναγκαῖον ἀναλαβεῖν μικρὸν
 ἀνωτέρω τὴν διήγησιν.

Μυθολογοῦσι γὰρ οἱ Κρηῖτες γενέσθαι κατὰ τὴν 66
 τῶν Κουρήτων ἡλικίαν τοὺς καλουμένους Τιτᾶνας.
 τούτους δὲ τῆς Κυωσίας χώρας ἔχειν τὴν οἰκησιν
 ὅπουπερ ἔτι καὶ νῦν δείκνυται θεμέλια Ῥέας οἰκό-
 5 πεδα καὶ κυπαρίττων ἄλσος ἐκ παλαιοῦ χρόνου
 ἀνειμένον. ὑπάρξει δὲ τὸν ἀριθμὸν ἕξ μὲν ἄνδρας, 2
 πέντε δὲ γυναῖκας, ὡς μὲν τινες μυθολογοῦσιν,
 Οὐρανοῦ καὶ Γῆς ὄντας, ὡς δὲ τινὲς φασιν, ἐκ τινος
 383 τῶν Κουρήτων καὶ μητρὸς Τιταίας, ἀφ' ἧς αὐτοὺς
 10 ταύτης τετευχέναι τῆς προσηγορίας. ἄρρενας μὲν 3
 οὖν γενέσθαι τὸν τε Κρόνον καὶ Ὑπερίωνα καὶ
 Κοῖον, ἔτι δὲ Ἰαπετὸν καὶ Κριὸν καὶ τὸ τελευταῖον
 Ὠκεανόν, ἀδελφὰς δὲ τούτων τὴν τε Ῥέαν καὶ Θέ-
 μιν καὶ Μνημοσύνην, ἔτι δὲ Φοῖβην καὶ Τηθύν.
 15 ὧν ἕκαστόν τινων εὐρετὴν γενέσθαι τοῖς ἀνθρώ-
 ποις, καὶ διὰ τὴν εἰς ἅπαντας εὐεργεσίαν τυχεῖν
 τιμῶν καὶ μνήμης ἀενάου. τὸν μὲν οὖν Κρόνον 4
 ὄντα πρεσβύτατον βασιλέα γενέσθαι, καὶ τοὺς καθ'
 ἑαυτὸν ἀνθρώπους ἕξ ἀγρίου διαίτης εἰς βίον ἡμε-
 20 ρον μεταστῆσαι, καὶ διὰ τοῦτο ἀποδοχῆς μεγάλης
 τυχόντα πολλοὺς ἐπελθεῖν τῆς οἰκουμένης τόπους.
 εἰσηγήσασθαι δ' αὐτὸν ἅπασι τὴν τε δικαιοσύνην
 καὶ τὴν ἀπλότητα τῆς ψυχῆς· διὸ καὶ τοὺς ἐπὶ
 Κρόνον γενομένους ἀνθρώπους παραδεδόσθαι τοῖς
 25 μεταγενεστέροις εὐήθεις καὶ ἀκάκους παντελῶς, ἔτι
 δ' εὐδαίμονας γεγονότας. δυναστεῦσαι δ' αὐτὸν 5
 μάλιστα τῶν πρὸς ἐσπέραν τόπων καὶ μεγίστης ἀξιο-
 θῆναι τιμῆς· διὸ καὶ μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων
 παρὰ Ῥωμαίοις καὶ Καρχηδονίοις, ὅτε ἦν ἡ πόλις
 30 αὕτη, ἔτι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πλησιοχώροις εἰδυ-
 σιν ἐπιφανεῖς ἑορτὰς καὶ θυσίας γενέσθαι τούτω
 τῷ θεῷ καὶ πολλοὺς τόπους ἐπωνύμους αὐτοῦ γε-

νέσθαι. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐνομίας ἀδί-
 6 κημα μὲν μηδὲν ὅλως ὑπὸ μηδενὸς συντελεῖσθαι,
 πάντας δὲ τοὺς ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τούτου τεταγ-
 μένους μακάριον βίον ἐξηκέναι, πάσης ἡδονῆς ἀνεμ-
 ποδίστως ἀπολαύοντας. περὶ δὲ τούτων καὶ τὸν 5
 ποιητὴν Ἡσίοδον ἐπιμαρτυρεῖν ἐν τοῖσδε τοῖς
 ἔπεσιν·

οἱ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν,
 ὥστε θεοὶ δ' ἔξωον, ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
 νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ οἰζύος. οὐδέ τι δειλὸν 10
 γῆρας ἐπῆν, αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοιοί
 τέρποντ' ἐν θαλίῃσι κακῶν ἔκτοσθεν ἀπάντων·
 θνητῶν δ' ὡς ὑπὸν δεδμημένοι. ἐσθλά δὲ πάντα
 τοῖσιν ἔην, καρπὸν δ' ἔφερε ζεῖδωρος ἄρουρα
 αὐτομάτη πολλόν τε καὶ ἄφθονον· οἱ δ' ἐθελήμοι 15
 ἦσυχιοι ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσι,
 ἀφνειοὶ μῆλοισι, φίλοι μακάρεσσι θεοῖσι.

περὶ μὲν οὖν Κρόνου τοιαῦτα μυθολογοῦσιν.

67 Ὑπερίονα δὲ φασὶ τοῦ τε ἡλίου τὴν κίνησιν καὶ
 σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον, ἔτι δὲ τὰς ὥρας ²⁰ 384
 τὰς συντελουμένας ὑπὸ τούτων, πρῶτον ἐξ ἐπιμε-
 λείας καὶ παρατηρήσεως κατανοήσαντα τοῖς ἄλλοις
 εἰς γινῶσιν παραδοῦναι, καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν πα-
 τέρα τούτων ὀνομασθῆναι, καθάπερ εἰ γεγεννηκότα
 2 τὴν τούτων θεωρίαν καὶ φύσιν. καὶ Κόλου μὲν 25
 καὶ Φοίβης Ἀητῶ γενέσθαι, Ἰαπετοῦ δὲ Προμηθεῖα
 τὸν παραδεδομένον μὲν ὑπὸ τινων μυθογράφων ὅτι
 τὸ πῦρ κλέψας παρὰ τῶν θεῶν ἔδωκε τοῖς ἀνθρώ-
 3 ποις, πρὸς δ' ἀλήθειαν εὐρετὴν γενόμενον τῶν πυ-
 ρείων, ἐξ ὧν ἐκκάεται τὸ πῦρ. τῶν δὲ Τιτανίδων 30
 φασὶ Μνημοσύνην λογισμοὺς εὐρεῖν καὶ τὰς τῶν ὀνο-
 μάτων θέσεις ἐκάστῳ τῶν ὄντων τάξαι, δι' ὧν καὶ

δηλοῦμεν ἕκαστα καὶ πρὸς ἀλλήλους ὁμιλοῦμεν· ἅ
 τινες τὸν Ἑρμῆν φασιν εἰσηγήσασθαι. προσάπτουσι
 δὲ τῇ θεῷ ταύτῃ καὶ τὰ πρὸς ἀνανέωσιν καὶ μνή-
 μην γινόμενα παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, ἀφ' ὧν δὴ καὶ
 5 τῆς προσηγορίας τυχεῖν αὐτὴν ταύτης. Θέμιν δὲ 4
 μυθολογοῦσι μαντείας καὶ θυσίας καὶ θεσμούςς τοὺς
 περὶ τῶν θεῶν πρώτην εἰσηγήσασθαι καὶ τὰ περὶ
 τὴν εὐνομίαν καὶ εἰρήνην καταδειξαι. διὸ καὶ θε-
 σμοφύλακας καὶ θεσμοθέτας ὀνομάζεσθαι τοὺς τὰ
 10 περὶ θεοὺς ὅσια καὶ τοὺς τῶν ἀνθρώπων νόμους
 διαφυλάττοντας· καὶ τὸν Ἀπόλλω, καθ' ὃν δὴ
 χρόνον τοὺς χρησμούςς διδόναι μέλλει, θεμιστεύειν
 λέγομεν ἀπὸ τοῦ τὴν Θέμιν εὐρέτριαν γεγυῆναι
 τῶν χρησμῶν. οὗτοι μὲν οὖν οἱ θεοὶ πολλὰ τὸν 5
 15 ἀνθρώπινον βίον εὐεργετήσαντες οὐ μόνον ἀθανά-
 των τιμῶν ἠξιώθησαν, ἀλλὰ καὶ πρῶτοι τὸν Ὀλυμ-
 πον ἐνομίσθησαν οἰκεῖν μετὰ τὴν ἐξ ἀνθρώπων με-
 τάστασιν.

Κρόνου δὲ καὶ Πέας λέγεται γενέσθαι τὴν τε 68
 20 Ἑστίαν καὶ Δήμητρα καὶ Ἥραν, ἔτι δὲ Δία καὶ
 Ποσειδῶνα καὶ Ἄδην. τούτων δὲ λέγεται τὴν μὲν
 Ἑστίαν τὴν τῶν οἰκιῶν κατασκευὴν εὐρεῖν, καὶ διὰ
 τὴν εὐεργεσίαν ταύτην παρὰ πᾶσι σχεδὸν ἀνθρώ-
 25 ποῖς ἐν πάσαις οἰκίαις καθιδρυθῆναι, τιμῶν καὶ
 θυσιῶν τυγχάνουσαν· Δήμητρα δέ, τοῦ σίτου φρο-
 μένου μὲν ὡς ἔτυχε μετὰ τῆς ἄλλης βοτάνης, ἀγνοου-
 μένου δὲ παρ' ἀνθρώποις, πρώτην συγκομίσαι καὶ
 τὴν κατεργασίαν αὐτοῦ καὶ φυλακὴν ἐπινοῆσαι καὶ
 385 σπεῖρειν καταδειξαι. εὐρεῖν μὲν οὖν αὐτὴν τὸν 2
 30 σίτον πρὸ τοῦ γεννηθῆσαι τὴν θυγατέρα Φερσεφό-
 νην, μετὰ δὲ τὴν ταύτης γένεσιν καὶ τὴν ὑπὸ
 Πλούτωνος ἀρπαγὴν ἐμπρῆσαι πάντα τὸν καρπὸν

διά τε τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τὸν Δία καὶ τὴν ἐπὶ
 τῇ θυγατρὶ λύπην. μετὰ δὲ τὴν εὐρεσιν τῆς Φερ-
 σεφόνης διαλλαγῆναι τε τῷ Διὶ καὶ τῷ Τριπτολέμῳ
 ἀποδοῦναι τὸν τοῦ σίτου σπόρον, ᾧ συντάξαι πᾶ-
 σιν ἀνθρώποις μεταδοῦναι τῆς τε δωρεᾶς καὶ τὰ 5
 3 περὶ τὴν ἐργασίαν τοῦ σπόρου διδάξαι. λέγουσι
 δὲ τινες ὅτι καὶ νόμους εἰσηγήσατο, καθ' οὓς ἀλ-
 λήλοις τὸ δίκαιον διδόναι συνειθίσθησαν ἄνθρωποι,
 καὶ τὴν παραδοῦσαν αὐτοῖς θεῶν θεσμοφόρον ἀπὸ
 τούτων προσηγόρευσαν. μεγίστων γὰρ ἀνθρώποις 10
 ἀγαθῶν αἰτίαν γενομένην ἐπιφανεστάτων τυχεῖν τι-
 μῶν καὶ θυσιῶν, ἔτι δ' ἐορτῶν καὶ πανηγύρεων
 μεγαλοπρεπῶν, οὐ παρ' Ἑλλησι μόνον, ἀλλὰ καὶ
 παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς βαρβάροις, ὅσοι τῆς τροφῆς
 ταύτης ἐκοινώνησαν. 15

69 Ἀμφισβητοῦσι δὲ περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ καρ-
 ποῦ τούτου πολλοί, τὴν θεὸν φάμενοι παρ' ἑαυ-
 τοῖς πρώτοις ὀφθῆναι καὶ τὴν τούτου φύσιν τε καὶ
 χρῆσιν καταδείξαι. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ λέγουσι τὴν
 τε Δήμητρα καὶ τὴν Ἴσιν τὴν αὐτὴν εἶναι, καὶ εἰς 20
 Αἴγυπτον ἐνέγκειν πρώτην τὸ σπέρμα, ἀρδεύοντος
 μὲν εὐκαίρως τὰ πεδία τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ταῖς
 2 δ' ὥραις ἄριστα τῆς χώρας ταύτης κεκραμένης. τοὺς
 δὲ Ἀθηναίους, καλπερ ἀποφαινομένους τὴν εὐρε-
 σιν τοῦ καρποῦ τούτου γεγενημένην παρ' αὐτοῖς, 25
 ὅμως μαρτυρεῖν αὐτὸν ἐτέρωθεν κεκομισμένον εἰς
 τὴν Ἀττικὴν· τὸν γὰρ τόπον τὸν ἐξ ἀρχῆς δεξάμενον
 τὴν δωρεὰν ταύτην Ἐλευσίνα προσαγορεύειν ἀπὸ
 τοῦ παρ' ἐτέρων ἔλθειν τὸ σπέρμα τοῦ σίτου κο-
 3 μισθέν. οἱ δὲ Σικελιώται, νῆσον ἱερὰν Δήμητρος 30
 καὶ Κόρης οἰκοῦντες, εἰκὸς εἶναι φασὶ τὴν δωρεὰν
 ταύτην πρώτοις τοῖς τὴν προσφιλεστάτην χώραν

νεμομένοις δοθῆναι· ἄτοπον μὲν γὰρ ὑπάρχειν εὐ-
καρποτάτην αὐτὴν ὡς ἰδίαν ποιῆσαι, τῆς δ' εὐε-
ργεσίας ὡς μηδὲν προσηκούσῃ ἐσχάτῃ μεταδοῦναι,
καὶ ταῦτ' ἐν αὐτῇ τὴν οἰκησιν ἔχουσιν, εἶπερ καὶ
5 τῆς Κόρης τὴν ἀρπαγὴν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ γερονέ-
386 ναι συμπεφώνηται. εἶναι δὲ καὶ τὴν χώραν οἰκειο-
τάτην τούτοις τοῖς καρποῖς, ἐν ἧ καὶ τὸν ποιητὴν
λέγειν

ἀλλὰ τὰ γ' ἄσπαρτα καὶ ἀνήροτα πάντα φύονται,
10 πυροὶ καὶ κριθαί.

περὶ μὲν οὖν Διμήτρος τοιαῦτα μυθολογοῦσι. τῶν 4
δ' ἄλλων θεῶν τῶν ἐκ Κρόνου καὶ Ρέας γενομένων
φασὶν οἱ Κρηῖτες Ποσειδῶνα μὲν πρῶτον χρῆσασθαι
ταῖς κατὰ θάλατταν ἐργασίαις καὶ στόλους συστή-
15 σασθαι, παραδόντος αὐτῷ τὴν ἡγεμονίαν ταύτην
τοῦ Κρόνου· διὸ καὶ παραδίδοσθαι τοῖς ἐπιγίνο-
μένοις τούτου κύριον ὑπάρχειν τῶν κατὰ θάλατταν
πραττομένων καὶ θυσίαις ὑπὸ τῶν ναυτιλλομένων
τιμᾶσθαι. προσάπτουσι δ' αὐτῷ καὶ τὸ τοὺς ἵπ-
20 πους δαμάσαι πρῶτον καὶ τὴν ἐπιστήμην καταδει-
ξαι τὴν περὶ τὴν ἵππικὴν, ἀφ' ἧς ἵππιον αὐτὸν
ὠνομάσθαι. τὸν δ' Ἄδην λέγεται τὰ περὶ τὰς τα- 5
φὰς καὶ τὰς ἐκφορὰς καὶ τιμὰς τῶν τεθνεώτων κα-
ταδειξαι, τὸν πρὸ τοῦ χρόνου μηδεμιᾶς οὔσης ἐπι-
25 μελείας περὶ αὐτούς· διὸ καὶ τῶν τετελευτηκότων
ὁ θεὸς οὗτος παρείληπται κυριεύειν, ἀπονεμηθεί-
σης τὸ παλαιὸν αὐτῷ τῆς τούτων ἀρχῆς καὶ φρον-
τίδος.

Περὶ δὲ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεώς τε καὶ βασιλείας 70
30 διαφωνεῖται· καὶ τινες μὲν φασὶν αὐτὸν μετὰ τὴν
ἐξ ἀνθρώπων τοῦ Κρόνου μετάστασιν εἰς θεοὺς
διαδέξασθαι τὴν βασιλείαν, οὐ βίᾳ κατισχύσαντα

τὸν πατέρα, νομίμως δὲ καὶ δικαίως ἀξιοθέντα ταυ-
 τῆς τῆς τιμῆς· τινὲς δὲ μυθολογοῦσι τῷ Κρόνῳ γε-
 νέσθαι λόγιον περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεως, ὅτι πα-
 ραιρήσεται τὴν βασιλείαν αὐτοῦ βιαίως ὁ γεννηθεὶς
 2 παῖς. διόπερ τὸν μὲν Κρόνον τὰ γεννώμενα παι- 5
 δία πλεονάκεις ἀφανίζειν, τὴν δὲ Ῥέαν ἀγανακτή-
 σασαν, καὶ μὴ δυναμένην μεταθεῖναι τὴν προαι-
 ρεσιν τάνδρός, τὸν Δία τεκοῦσαν ἐν τῇ προσαγο-
 ρενομένῃ Δίκτῃ κλέψαι καὶ δοῦναι λάθρα τοῖς Κού-
 ρησιν ἐκθρέψαι τοῖς κατοικοῦσι πλησίον ὄρους τῆς 10
 Ἰδῆς. τούτους δ' ἀπενέγκαντας εἰς τι ἄντρον πα-
 ραδοῦναι ταῖς Νύμφαις, παρακελευσαμένους τὴν
 3 πᾶσαν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιεῖσθαι. αὐταὶ δὲ μέλι
 καὶ γάλα μίσγουσαι τὸ παιδίον ἔθρεψαν καὶ τῆς
 αἰγῶς τῆς ὀνομαζομένης Ἀμαλθείας τὸν μαστὸν εἰς 15
 διατροφήν παρείχοντο. σημεῖα δὲ πολλὰ μέχρι τοῦ
 νῦν διαμένειν τῆς γενέσεως καὶ διατροφῆς τοῦ θεοῦ
 4 τούτου κατὰ τὴν νῆσον. φερομένου μὲν γὰρ ὑπὸ
 τῶν Κουρήτων αὐτοῦ νηπίου φασὶν ἀποπεσεῖν τὸν
 ὄμφαλὸν περὶ τὸν ποταμὸν τὸν καλούμενον Τρί- 20
 τωνα, καὶ τὸ χωρίον τε τοῦτο καθιερωθὲν ἀπὸ
 τοῦ τότε συμβάντος Ὀμφαλὸν προσαγορευθῆναι καὶ
 τὸ περικείμενον πεδίον ὁμοίως Ὀμφάλειον· κατὰ
 δὲ τὴν Ἰδὴν, ἐν ἣ συνέβη τραφῆναι τὸν θεόν, τό-
 τε ἄντρον ἐν ᾧ τὴν δίαιταν εἶχε καθιέρωται καὶ οἱ 25
 περὶ αὐτὸ λειμῶνες ὁμοίως ἀνεῖνται περὶ τὴν ἀκρῶ- 387
 5 ρειαν ὄντες. τὸ δὲ πάντων παραδοξότατον καὶ μυ-
 θολογούμενον περὶ τῶν μελιττῶν οὐκ ἄξιον παρα-
 λιπεῖν· τὸν γὰρ θεόν φασὶν ἀθάνατον μνήμην τῆς
 πρὸς αὐτὰς οἰκειότητος διαφυλάξαι βουλόμενον ἀλ- 30
 λάξαι μὲν τὴν χρόαν αὐτῶν καὶ ποιῆσαι χαλκῷ χρυ-
 σοειδεῖ παραπλησίαν, τοῦ τόπου δ' ὄντος ὑψηλοῦ

καθ' ὑπερβολήν, καὶ πνευμάτων τε μεγάλων ἐν αὐτῷ γινομένων καὶ χιόνος πολλῆς πιπτούσης, ἀνε-
 παισθήτους αὐτὰς καὶ ἀπαθεῖς ποιῆσαι, δυσχειμε-
 ρωτάτους τόπους νεμουμένας. τῇ θρηψάσῃ δ' αἰγί 6
 5 τιμᾶς τέ τινας ἄλλας ἀπονεῖμαι καὶ τὴν ἐπωνυμίαν
 ἀπ' αὐτῆς λαβεῖν, αἰγίλοχον ἐπονομασθέντα. ἀν-
 δρωθέντα δ' αὐτόν φασι πρῶτον πόλιν κτίσαι περὶ
 τὴν Δίκταν, ὅπου καὶ τὴν γένεσιν αὐτοῦ γενέσθαι
 μυθολογοῦσιν ἧς ἐκλειφθείσης ἐν τοῖς ὕστερον
 10 χρόνοις διαμένειν ἔτι καὶ νῦν ἔρηματα τῶν θεμελίων.

Διενέγκαι δὲ τὸν θεὸν τοῦτον ἀπάντων ἀνδρεία 71
 καὶ συνέσει καὶ δικαιοσύνη καὶ ταῖς ἄλλαις ἀπάσαις
 ἀρεταῖς διὸ καὶ παραλαβόντα τὴν βασιλείαν παρὰ
 τοῦ Κρόνου πλείστα καὶ μέγιστα τὸν ἀνθρώπινον
 15 βίον εὐεργετῆσαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀπάντων καταδει-
 ξαι περὶ τῶν ἀδικημάτων τὸ δίκαιον ἀλλήλοις δι-
 δόναι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοῦ βία τι πράττειν
 ἀποστῆναι, κρίσει δὲ καὶ δικαστηρίῳ τὰς ἀμφισβη-
 τήσεις διαλύειν. καθόλου δὲ τὰ περὶ τε τῆς εὐνο-
 20 μίας καὶ τῆς εἰρήνης προσαναπληρῶσαι, τοὺς μὲν
 ἀγαθοὺς πείθοντα, τοὺς δὲ φαύλους τῇ τιμωρίᾳ
 καὶ τῷ φόβῳ καταπληττόμενον. ἐπελθεῖν δ' αὐ- 2
 τὸν καὶ τὴν οἰκουμένην σχεδὸν πᾶσαν τοὺς μὲν
 ληστὰς καὶ ἀσεβεῖς ἀναιροῦντα, τὴν δ' ἰσότητα καὶ
 25 τὴν δημοκρατίαν εἰσηγούμενον· ὅτε δὴ φασιν
 αὐτόν καὶ τοὺς γίγαντας ἀνελεῖν, ἐν μὲν Κρήτῃ
 τοὺς περὶ Μύλινον, κατὰ δὲ τὴν Φρυγίαν τοὺς
 περὶ Τυφῶνα. πρὸ δὲ τῆς μάχης τῆς πρὸς τοὺς 3
 ἐν Κρήτῃ γίγαντας λέγεται τὸν Δία θῦσαι Ἥλιον
 30 καὶ Οὐρανῷ καὶ Γῆ· ἐπὶ δὲ τῶν ἱερῶν ἀπάν-
 των φανῆναι τὰ παρὰ τούτων ἐπικριθέντα, ἃ ἐπι-
 σημαίνειν κράτος καὶ ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν πολε-
 6*

μίαν πρὸς αὐτούς. ἀκόλουθον δὲ τούτοις γενέσθαι
 τοῦ πολέμου τὸ τέλος· αὐτομολῆσαι μὲν γὰρ ἐκ
 τῶν πολεμίων Μουσαῖον, καὶ τυχεῖν ὠρισμένων τι-
 μῶν, κατακοπῆναι δ' ὑπὸ τῶν θεῶν ἅπαντας τοὺς
 4 ἀντιταξαμένους. συστήναι δὲ καὶ ἄλλους πολέμους 5
 αὐτῷ πρὸς γίγαντας, τῆς μὲν Μακεδονίας περὶ τὴν
 Παλλήνην, τῆς δ' Ἰταλίας κατὰ τὸ πεδίον ὃ τὸ
 μὲν παλαιὸν ἀπὸ τοῦ κατακεκαυμένου τόπου Φλε-
 γραίου ὠνομάζετο, κατὰ δὲ τοὺς ὕστερον χρόνους
 5 Κυμαῖον προσηγορεύθη. κολασθῆναι δὲ τοὺς γί- 10
 γαντας ὑπὸ Διὸς διὰ τὴν εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώ-
 πους παρανομίαν καὶ διὰ τὸ ταῖς τοῦ σώματος³⁸⁸
 ὑπεροχαῖς καὶ ῥώμας πεποιθότας καταδουλοῦσθαι
 μὲν τοὺς πλησιοχώρους, ἀπειθεῖν δὲ τοῖς περὶ τοῦ
 δικαίου τιθεμένοις νόμοις, πόλεμον δ' ἐκφέρειν 15
 πρὸς τοὺς διὰ τὰς κοινὰς εὐεργεσίας ὑπὸ πάντων
 6 θεοὺς νομιζομένους. τὸν δ' οὖν Δία λέγουσι μὴ
 μόνον ἄρδην ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίσαι τοὺς ἀσεβεῖς
 καὶ πονηροὺς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν θεῶν καὶ
 ἡρώων, ἔτι δὲ ἀνδρῶν τὰς ἀξίας ἀπονεῖμαι τιμᾶς. 20
 διὰ δὲ τὸ μέγεθος τῶν εὐεργεσιῶν καὶ τὴν ὑπερο-
 χὴν τῆς δυνάμεως συμφώνως αὐτῷ παρὰ πάντων
 συγκεχωρηθῆσαι τὴν τε βασιλείαν εἰς τὸν αἰὲ χρό-
 72 νον καὶ τὴν οἰκῆσιν τὴν ἐν Ὀλύμπῳ. καταδειχθῆ-
 ναι δὲ καὶ θυσίας αὐτῷ συντελεῖν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους 25
 ἅπαντας, καὶ μετὰ τὴν ἐκ γῆς μετάστασιν εἰς τὸν
 οὐρανὸν ἐγγενέσθαι δόξας δικαίους ἐν ταῖς τῶν εὐ-
 πεπονθότων ψυχαῖς ὡς ἀπάντων τῶν γινομένων
 κατὰ οὐρανὸν οὗτος εἴη κύριος, λέγω δὲ ὄμβρων
 τε καὶ βροντῶν καὶ κεραινῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν 30
 2 τοιούτων. διόπερ αὐτὸν προσαγορευθῆναι Ζῆνᾶ.
 μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιον εἶναι

τοῦ ξῆν, ταῖς ἐκ τοῦ περιέχοντος εὐκρασίαις τοὺς
 καρπούς ἀνάγοντα πρὸς τέλος, πατέρα δὲ διὰ τὴν
 φροντίδα καὶ τὴν εὐνοίαν τὴν εἰς ἅπαντας, ἔτι δὲ
 καὶ τὸ δοκεῖν ὡσπερ ἀρχηγὸν εἶναι τοῦ γένους τῶν
 5 ἀνθρώπων, ὕπατον δὲ καὶ βασιλέα διὰ τὴν τῆς ἀρ-
 χῆς ὑπεροχὴν, Εὐβουλέα δὲ καὶ μητιέτην διὰ τὴν
 ἐν τῷ βουλευέσθαι καλῶς σύνεσιν. μυθολογοῦσι 3
 δὲ καὶ τὴν Ἀθηναίαν κατὰ τὴν Κρήτην ἐκ Διὸς ἐν
 ταῖς πηγαῖς τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ γεννηθῆναι· διὸ
 10 καὶ Τριτογένειαν ὀνομασθῆναι. ἔστι δὲ καὶ νῦν
 ἔτι περὶ τὰς πηγὰς ταύτας ἱερὸν ἄγιον τῆς θεοῦ
 ταύτης, ἐν ᾧ τόπων τὴν γένεσιν αὐτῆς ὑπάρχει μύ-
 θολογοῦσι. λέγουσι δὲ καὶ τοὺς γάμους τοῦ τε 4
 Διὸς καὶ τῆς Ἥρας ἐν τῇ Κυωσίῳ χώρᾳ γενέσθαι
 15 κατὰ τινα τόπον πλησίον τοῦ Θήρητος ποταμοῦ,
 καθ' ὃν νῦν ἱερὸν ἔστιν, ἐν ᾧ θυσίας κατ' ἐνιαυ-
 τὸν ἀγίους ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων συντελεῖσθαι, καὶ
 τοὺς γάμους ἀπομιμῆσθαι, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς γε-
 νέσθαι παρεδόθησαν.

20 Τοῦ δὲ Διὸς ἐκρόνους φασὶ γενέσθαι θεᾶς μὲν 5
 Ἀφροδίτην καὶ Χάριτας, πρὸς δὲ ταύταις Ἐλλεί-
 θυιαν καὶ τὴν ταύτης συνεργὸν Ἄρτεμιν, καὶ τὰς
 προσαγορευομένας Ὠρας, Εὐνομίαν τε καὶ Δίκην,
 ἔτι δ' Εἰρήνην, (καὶ Ἀθηναίαν καὶ Μούσας), θεοὺς
 25 δὲ Ἥφαιστον καὶ Ἄρην καὶ Ἀπόλλωνα, πρὸς δὲ
 389 τούτοις Ἑρμῆν (καὶ Διόνυσον καὶ Ἥρακλέα). τού- 73
 των δ' ἐκάστῳ μυθολογοῦσι τὸν Δία τῶν εὐρεθέν-
 των ὑπ' αὐτοῦ καὶ συντελουμένων ἔργων τὰς ἐπι-
 στήμας καὶ τὰς τιμὰς τῆς εὐρέσεως ἀπονεῖμαι, βου-
 30 λόμενον αἰώνιον αὐτοῖς περιποιῆσαι μνήμην παρὰ
 πᾶσιν ἀνθρώποις. παραδοθῆναι δὲ τῇ μὲν Ἀφρο- 2
 δίτῃ τὴν τε τῶν παρθένων ἡλικίαν, ἐν οἷς χρόνοις

δεῖ γαμεῖν αὐτάς, καὶ τὴν ἄλλην ἐπιμέλειαν τὴν
 ἔτι καὶ νῦν ἐν τοῖς γάμοις γινομένην μετὰ θυσιῶν
 καὶ σπονδῶν, ὡς ποιῶσιν ἄνθρωποι τῇ θεῷ ταύτῃ.
 προθύουσι δὲ πρότερον ἅπαντες τῷ Διὶ τῷ τελείῳ
 καὶ Ἡρᾷ τελείῳ διὰ τὸ τούτους ἀρχηγούς γεγενῆσθαι 5
 3 καὶ πάντων εὐρετάς, καθότι προείρηται. ταῖς δὲ
 Χάρισι δοθῆναι τὴν τῆς ὄψεως κόσμησιν καὶ τὸ
 σχηματίζειν ἕκαστον μέρος τοῦ σώματος πρὸς τὸ
 βέλτιον καὶ προσηγῆς τοῖς θεωροῦσι, πρὸς δὲ τού-
 τοις τὸ κατάρχειν εὐεργεσίας καὶ πάλιν ἀμείβεσθαι 10
 4 ταῖς προσηκούσαις χάρισι τοὺς εὖ ποιήσαντας. Εἰ-
 λείθυιαν δὲ λαβεῖν τὴν περὶ τὰς τικτούσας ἐπιμέ-
 λειαν καὶ θεραπείαν τῶν ἐν τῷ τίκτειν κακοπα-
 θουσῶν· διὸ καὶ τὰς ἐν τοῖς τοιούτοις κινδυνευ-
 ούσας γυναικὰς ἐπικαλεῖσθαι μάλιστα τὴν θεὸν ταύ- 15
 5 τὴν. Ἄρτεμιν δὲ φασὶν εὐρεῖν τὴν τῶν νηπίων
 θεραπείαν καὶ τροφὰς τινὰς ἀρμοζούσας τῇ φύσει
 τῶν βρεφῶν· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ κουροτρόφον αὐτὴν
 6 ὀνομάζεσθαι. τῶν δ' ὀνομαζομένων Ὁρῶν ἕκαστη
 δοθῆναι τὴν ἐπάνυμον τάξιν τε καὶ τοῦ βίου δια- 20
 κόσμησιν ἐπὶ τῇ μεγίστῃ τῶν ἀνθρώπων ὠφελείᾳ·
 μηδὲν γὰρ εἶναι μᾶλλον δυνάμενον εὐδαιμόνα βίον
 παρασκευάσαι τῆς εὐνομίας καὶ δίκης καὶ εἰρήνης.
 7 Ἀθηνᾶ δὲ προσάπτουσι τὴν τε τῶν ἐλαιῶν ἡμέρω-
 σιν καὶ φυτεῖαν παραδοῦναι τοῖς ἀνθρώποις καὶ 25
 τὴν τοῦ καρποῦ τούτου κατεργασίαν· πρὸ γὰρ τοῦ
 γενέσθαι τὴν θεὸν ταύτην ὑπάρξαι μὲν τὸ γένος
 τοῦτο τῶν δένδρων μετὰ τῆς ἄλλης ἀγρίας ὕλης,
 τὴν μέντοι γ' ἐπιμέλειαν ταύτης οὐκ εἶναι καὶ τὴν
 ἐμπειρίαν τὴν ἔτι καὶ νῦν γινομένην περὶ τούτων· 30
 πρὸς δὲ τούτοις τὴν τῆς ἐσθῆτος κατασκευὴν καὶ
 τὴν τεκτονικὴν τέχνην, ἔτι δὲ πολλὰ τῶν ἐν ταῖς

ἄλλαις ἐπιστήμαις, εἰσηγήσασθαι τοῖς ἀνθρώποις·
 εὐρεῖν δὲ καὶ τὴν τῶν αὐλῶν κατασκευὴν καὶ τὴν 2
 διὰ τούτων συντελουμένην μουσικὴν καὶ τὸ σύνο-
 λον πολλὰ τῶν φιλοτέχνων ἔργων, ἀφ' ὧν ἐργά-
 5 νην αὐτὴν προσαγορεύεσθαι. ταῖς δὲ Μούσαις δο- 74
 θῆναι παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν τῶν γραμμάτων εὐρεῖν
 390 καὶ τὴν τῶν ἐπῶν σύνθεσιν τὴν προσαγορευομένην
 ποιητικὴν. πρὸς δὲ τοὺς λέγοντας ὅτι Σύροι μὲν
 εὐρεταὶ τῶν γραμμάτων εἰσὶ, παρὰ δὲ τούτων Φοί-
 10 νικες μαθόντες τοῖς Ἕλλησι παραδεδώκασιν, οὗτοι
 δ' εἰσὶν οἱ μετὰ Κάδμου πλεύσαντες εἰς τὴν Εὐ-
 ρώπην, καὶ διὰ τοῦτο τοὺς Ἕλληνας τὰ γράμματα
 Φοινίκεια προσαγορεύειν, φασὶ τοὺς Φοίνικας οὐκ
 ἐξ ἀρχῆς εὐρεῖν, ἀλλὰ τοὺς τύπους τῶν γραμμά-
 15 των μεταθεῖναι μόνον, καὶ τῇ τε γραφῇ ταύτῃ τοὺς
 πλείστους τῶν ἀνθρώπων χρῆσασθαι καὶ διὰ τοῦτο
 τυχεῖν τῆς προειρημένης προσηγορίας. Ἡφαιστον 2
 δὲ λέγουσιν εὐρετὴν γενέσθαι τῆς περὶ τὸν σίδη-
 ρον ἐργασίας ἀπάσης καὶ τῆς περὶ τὸν χαλκὸν καὶ
 20 χρυσοῦν καὶ ἄργυρον καὶ τῶν ἄλλων ὅσα τὴν ἐκ τοῦ
 πυρὸς ἐργασίαν ἐπιδέχεται, καὶ τὰς ἄλλας δὲ χρείας
 τὰς τοῦ πυρὸς ἀπάσας προσεξευρεῖν καὶ παραδοῦ-
 ναι τοῖς τε τὰς τέχνας ἐργαζομένοις καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἅπασιν ἀνθρώποις· διόπερ οἱ τῶν τεχνῶν τού- 3
 25 των δημιουργοὶ τὰς εὐχὰς καὶ θυσίας τούτῳ τῷ
 θεῷ μάλιστα ποιοῦσι, καὶ τὸ πῦρ οὗτοί τε καὶ πάν-
 τες ἄνθρωποι προσαγορεύουσιν Ἡφαιστον, εἰς μνή-
 μην καὶ τιμὴν ἀθάνατον τιθέμενοι τὴν ἐξ ἀρχῆς
 τῷ κοινῷ βίῳ δεδομένην εὐεργεσίαν. τὸν Ἄρην δὲ 4
 30 μυθολογοῦσι πρῶτον κατασκευάσαι πανοπλίαν καὶ
 στρατιώτας καθοπλίσαι καὶ τὴν ἐν ταῖς μάχαις ἐνα-
 γώνιον ἐνέργειαν εἰσηγήσασθαι, φονεύοντα τοὺς

5 ἀπειθοῦντας τοῖς θεοῖς. Ἀπόλλωνα δὲ τῆς κιθάρας
 εὔρετὴν ἀναγορεύουσι καὶ τῆς κατ' αὐτὴν μουσι-
 κῆς· ἔτι δὲ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ἐξευεγκεῖν διὰ
 τῆς μαντικῆς τέχνης γινομένην, δι' ἧς τὸ παλαιὸν
 συνέβαινε θεραπείας τυγχάνειν τοὺς ἀρρωστοῦν- 5
 τας· εὔρετὴν δὲ καὶ τοῦ τόξου γενόμενον διδάξαι
 τοὺς ἐγχωρίους τὰ περὶ τὴν τοξείαν, ἀφ' ἧς αἰτίας
 μάλιστα παρὰ τοῖς Κρησὶν ἐξηλώσθαι τὴν τοξικὴν
 6 καὶ τὸ τόξον Κρητικὸν ὀνομασθῆναι. Ἀπόλλωνος
 δὲ καὶ Κορωνίδος Ἀσκληπιὸν γενηθέντα, καὶ πολλὰ 10
 παρὰ τοῦ πατρὸς τῶν εἰς ἰατρικὴν μαθόντα, προσ-
 εξευρεῖν τὴν τε χειρουργίαν καὶ τὰς τῶν φαρμά-
 κων σκευασίας καὶ ῥιζῶν δυνάμεις, καὶ καθόλου
 προβιβάσαι τὴν τέχνην ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ὡς ἀρ-
 75 χηγὸν αὐτῆς καὶ κτίστην τιμᾶσθαι. τῷ δ' Ἑρμῆ 15
 προσάπτουσι τὰς ἐν τοῖς πολέμοις γινομένας ἐπι- 391
 κηρυκείας καὶ διαλλαγὰς καὶ σπονδὰς καὶ τὸ τού-
 των σύσσημον κηρύκειον, ὃ φορεῖν εἰώθασιν οἱ
 περὶ τῶν τοιούτων τοὺς λόγους ποιούμενοι καὶ διὰ
 τούτου τυγχάνοντες παρὰ τοῖς πολεμοῖς ἀσφαλείας· 20
 ὅθεν δὴ καὶ κοινὸν Ἑρμῆν ὠνομάσθαι, διὰ τὸ τὴν
 ὠφέλειαν ἀμφοτέροις εἶναι κοινὴν τοῖς ἐν τῷ πο-
 2 λέμῳ τὴν εἰρήνην μεταλαμβάνουσι. φασὶ δ' αὐτὸν
 καὶ μέτρα καὶ σταθμὰ καὶ τὰ διὰ τῆς ἐμπορίας
 κέρδη πρῶτον ἐπινοῆσαι καὶ τὸ λάθρα τὰ τῶν ἄλ- 25
 λων σφετερίζεσθαι. παραδεδόσθαι δ' αὐτὸν καὶ
 κήρυκα τῶν θεῶν, ἔτι δ' ἄγγελον ἄριστον διὰ τὸ
 σαφῶς αὐτὸν ἕκαστα τῶν εἰς ἐντολήν δοθέντων
 ἐρμηνεύειν· ἀφ' οὗ καὶ τετευχέναι τῆς προσηγορίας
 αὐτὸν ταύτης, οὐχ εὔρετὴν τῶν ὀνομάτων καὶ λέ- 30
 ξων γενόμενον, ὡς τινὲς φασιν, ἀλλὰ τὸ τῆς
 ἀπαγγελίας ἄριον καὶ σαφὲς ἐκπεπονηκότα περι-

τότερον τῶν ἄλλων. εἰσηγητὴν δ' αὐτὸν καὶ πα- 3
 λαίστρας γενέσθαι, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς χελώνης λύραν
 ἐπινοῆσαι μετὰ τὴν Ἀπόλλωνος πρὸς Μαρσύαν σύγ-
 κρισιν, καθ' ἣν λέγεται τὸν Ἀπόλλωνα νικήσαντα
 5 καὶ τιμωρίαν ὑπὲρ τὴν ἀξίαν λαβόντα παρὰ τοῦ
 λειψθέντος μεταμεληθῆναι, καὶ τὰς ἐκ τῆς κιθάρας
 χορδὰς ἐκρήξαντα μέχρι τινὸς χρόνου τῆς ἐν αὐτῇ
 μουσικῆς ἀποστῆναι. Διόνυσον δὲ μυθολογοῦσιν 4
 εὐρετὴν γενέσθαι τῆς τ' ἀμπέλου καὶ τῆς περὶ ταύ-
 10 τὴν ἐργασίας, ἔτι δ' οἴνοποιίας καὶ τοῦ πολλοῦς
 τῶν ἐκ τῆς ὀπώρας καρπῶν ἀποθησαυρίζεσθαι καὶ
 τὰς χρείας καὶ τὰς τροφὰς παρέχεσθαι τοῖς ἀνθρώ-
 ποις ἐπὶ πολὺν χρόνον. τοῦτον δὲ τὸν θεὸν γε-
 γονέναι φασὶν ἐκ Διὸς καὶ Φερσεφόνης κατὰ τὴν
 15 Κρήτην, ὃν Ὀρφεὺς κατὰ τὰς τελετὰς παρέδωκε
 διασπώμενον ὑπὸ τῶν Τιτάνων· πλείονας γὰρ Διο-
 νύσους συμβάλνει γεγονέναι, περὶ ὧν ἡμεῖς σαφέ-
 στερον τὰ κατὰ μέρος ἐν οἰκειοτέροις καιροῖς ἀνα-
 γεγράφαμεν. οἱ δ' οὖν Κρηῖτες τῆς παρ' αὐτοῖς 5
 20 γενέσεως τοῦ θεοῦ πειρῶνται σημεῖα φέρειν, λέ-
 γοντες ὅτι περὶ τὴν Κρήτην δύο νήσους κτίσας ἐπὶ
 τῶν καλουμένων διδύμων κόλπων Διονυσιάδας ἀφ'
 ἑαυτοῦ προσηγόρευσεν, ὅπερ μηδαμοῦ τῆς οἰκου-
 μένης αὐτὸν ἐτέρωθι πεποιηκέναι. Ἡρακλέα δὲ μυ- 76
 25 θολογοῦσιν ἐκ Διὸς γενέσθαι παμπόλλοις ἔτεσι πρό-
 392 τερον τοῦ γεννηθέντος περὶ τὴν Ἀργεῖαν ἔξ Ἀлк-
 μήνης. τοῦτον δὲ μητρὸς μὲν μὴ παρειληφέναι
 τίνος ἦν, αὐτὸ δὲ μόνον ὅτι θάμνη σώματος πολὺ
 τῶν ἀπάντων διενεργῶν ἐπῆλθε τὴν οἰκουμένην,
 30 κολάζων μὲν τοὺς ἀδίκους, ἀναιρῶν δὲ τὰ τὴν χώ-
 ραν ἀοίκητον ποιοῦντα θηρία· πᾶσι δ' ἀνθρώποις
 τὴν ἐλευθερίαν περιποιήσας ἀήττητος μὲν ἐγένετο

καὶ ἄτρωτος, διὰ δὲ τὰς εὐεργεσίας ἀθανάτου τιμῆς
 2 ἔτυχε παρ' ἀνθρώποις. τὸν δ' ἐξ Ἀλκμήνης Ἡρα-
 κλέα παντελῶς νεώτερον ὄντα, καὶ ζηλωτὴν γενόμε-
 νου τῆς τοῦ παλαιοῦ προαιρέσεως, διὰ τὰς αὐτὰς
 αἰτίας τυχεῖν τε τῆς ἀθανασίας καὶ χρόνων ἐγγε- 5
 νομένων διὰ τὴν ὁμωνυμίαν δόξαι τὸν αὐτὸν εἶ-
 ναι, καὶ τὰς τοῦ προτέρου πράξεις εἰς τοῦτον
 μεταπεσεῖν, ἀγνοούντων τῶν πολλῶν τάληθές. ὁμο-
 λογοῦσι δὲ τοῦ παλαιότερου θεοῦ κατὰ τὴν Αἴγυ-
 πτον πράξεις τε καὶ τιμὰς ἐπιφανεστάτας διαμένειν 10
 3 καὶ πόλιν ὑπ' ἐκείνου κτισθεῖσαν. Βριτόμαρτιν δὲ
 τὴν προσαγορευομένην Δίκτυνναν μυθολογοῦσι γε-
 νέσθαι μὲν ἐν Καινοῖ τῆς Κρήτης ἐκ Διὸς καὶ Κάρ-
 μης τῆς Εὐβούλου τοῦ γεννηθέντος ἐκ Δήμητρος·
 ταύτην δ' εὐρέτιν γενομένην δικτύων τῶν εἰς κυ- 15
 νηγίαν προσαγορευθῆναι Δίκτυνναν, καὶ τὰς μὲν
 διατριβὰς ποιήσασθαι μετὰ τῆς Ἀρτεμίδος, ἀφ'
 ἧς αἰτίας ἐνίοις δοκεῖν τὴν αὐτὴν εἶναι Δίκτυννάν
 τε καὶ Ἀρτεμιν, θυσίαις δὲ καὶ ναῶν κατασκευαῖς
 4 τετιμῆσθαι παρὰ τοῖς Κρησὶ τὴν θεὸν ταύτην. τοὺς 20
 δ' ἱστοροῦντας αὐτὴν ὠνομάσθαι Δίκτυνναν ἀπὸ
 τοῦ συμφυγεῖν εἰς ἀλιευτικὰ δίκτυα, διωκομένην
 ὑπὸ Μίνω συνουσίας ἔνεκα, διημαρτηκέναι τῆς ἀλη-
 θείας· οὔτε γὰρ τὴν θεὸν εἰς τοιαύτην ἀσθένειαν
 ἔλθειν πιθανὸν ὑπάρχειν ὥστε προσδεηθῆναι τῆς 25
 παρ' ἀνθρώπων βοηθείας, τοῦ μεγίστου τῶν θεῶν
 οὔσαν θυγατέρα, οὔτε τῷ Μίνῳ δίκαιον προσά-
 πτειν τοιαύτην ἀσέβειαν, παραδεδομένῳ συμφώνως
 δικαίαν προαίρεσιν καὶ βίον ἐπαινούμενον ἐζηλω-
 77 κέναι. Πλοῦτον δὲ γενέσθαι φασὶν ἐν Τριπόλῳ τῆς 30
 Κρήτης ἐκ Δήμητρος καὶ Ἰασίωνος, διττῶς ἱστο-
 ρουμένης αὐτοῦ τῆς γενέσεως. οἱ μὲν γὰρ φασὶ τὴν

γῆν σπαρείδαν ὑπὸ Ἰασίωνος καὶ τυχοῦσαν ἐπιμέ-
 λειας τῆς προσηκούσης ἀνεῖναι τοσοῦτο πλήθος καρ-
 πῶν ὥστε τοὺς ἰδόντας ἰδιον ὄνομα θεῖσθαι τῷ
 πλήθει τῶν γενομένων καρπῶν καὶ προσαγορευῆσαι
 5 πλοῦτον· διὸ καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις παραδόσιμον
 393 γενέσθαι τὸ τοὺς πλείω τῶν ἱκανῶν κτησαμένους
 ἔχειν πλοῦτον. ἔνιοι δὲ μυθολογοῦσιν ἐκ Δήμη- 2
 τρος καὶ Ἰασίωνος γενέσθαι παῖδα Πλοῦτον ὀνο-
 μαζόμενον, ὃν πρῶτον ἐπιμέλειαν βίου καὶ χρημά-
 10 των ἀθροισμὸν καὶ φυλακὴν εἰσηγήσασθαι, τῶν
 πρὸ τοῦ πάντων ὀλιγώρως ἐχόντων περὶ τὸ σω-
 ρεῦν καὶ τηρεῖν ἐπιμελῶς χρημάτων πλήθος.

Περὶ μὲν οὖν τῶν θεῶν οἱ Κρήτες τῶν παρ' 3
 αὐτοῖς λεγομένων γεννηθῆναι τοιαῦτα μυθολογοῦσι·
 15 τὰς δὲ τιμὰς καὶ θυσίας καὶ τὰς περὶ τὰ μυστήρια
 τελετὰς ἐκ Κρήτης εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους πα-
 ραδεδόσθαι λέγοντες τοῦτο φέρουσιν, ὡς οἴονται,
 μέγιστον τεκμήριον· τὴν τε γὰρ παρ' Ἀθηναίοις ἐν
 Ἐλευσίνι γινομένην τελετὴν, ἐπιφανεστάτην σχε-
 20 δὸν οὔσαν ἀπασῶν, καὶ τὴν ἐν Σαμοθράκῃ καὶ τὴν
 ἐν Θράκῃ ἐν τοῖς Κίκοσιν, ὅθεν ὁ καταδείξας Ὀρ-
 φεὺς ἦν, μυστικῶς παραδίδοσθαι, κατὰ δὲ τὴν
 Κρήτην ἐν Κνωσῶ νόμιμον ἐξ ἀρχαίων εἶναι φα-
 νερῶς τὰς τελετὰς ταύτας πᾶσι παραδίδοσθαι, καὶ
 25 τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐν ἀπορρήτῳ παραδιδόμενα
 παρ' αὐτοῖς μηδὲνα κρύπτειν τῶν βουλομένων τὰ
 τοιαῦτα γινώσκειν. τῶν γὰρ θεῶν φασὶ τοὺς πλεί- 4
 στους ἐκ τῆς Κρήτης ὀρμηθέντας ἐπιέναι πολλὰ
 μέρη τῆς οἰκουμένης, εὐεργετοῦντας τὰ γένη τῶν
 30 ἀνθρώπων καὶ μεταδιδόντας ἐκάστοις τῆς ἐκ τῶν
 ἰδίων εὐρημάτων ὠφελείας. Δήμητρα μὲν γὰρ πε-
 ραιωθείσαν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐκείθεν εἰς Σικελίαν

ἀπᾶραι, καὶ μετὰ ταῦτ' εἰς Αἴγυπτον· ἐν δὲ τού-
 τοις τοῖς τόποις μάλιστα τὸν τοῦ σίτου καρπὸν
 παραδοῦσαν καὶ τὰ περὶ τὸν σπóρον διδάξασαν με-
 5 γάλων τιμῶν τυχεῖν παρὰ τοῖς εὐπαθοῦσιν. ὁμοίως
 δ' Ἀφροδίτην ἐνδιατριῖσαι τῆς μὲν Σικελίας περὶ 5
 τὸν Ἔρωνα, τῶν δὲ νήσων περὶ Κύθηρα καὶ Πά-
 φου τῆς Κύπρου, τῆς δὲ Ἀσίας περὶ τὴν Συρίαν·
 διὰ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν καὶ τὴν ἐπὶ πλέου ἐπιδη-
 μίαν αὐτῆς τοὺς ἐγχωρίους ἐξιδιάξασθαι τὴν θεόν,
 καλοῦντας Ἀφροδίτην Ἐρυνίην καὶ Κυθήρειαν καὶ 10
 6 Παφίαν, ἔτι δὲ καὶ Συρίαν. ὡσαύτως δὲ τὸν μὲν
 Ἀπόλλωνα πλεῖστον χρόνον φανῆναι περὶ Δῆλον
 καὶ Λυκίαν καὶ Δελφούς, τὴν δ' Ἄρτεμιν περὶ τὴν
 Ἔφεσον καὶ τὸν Πόντον, ἔτι δὲ τὴν Περσίδα καὶ
 7 τὴν Κρήτην· διόπερ ἀπὸ τῶν τόπων ἢ πράξεων 15
 τῶν παρ' ἐκάστοις συντελεσθεισῶν τὸν μὲν Δῆλιον
 καὶ Λύκιον καὶ Πύθιον ὀνομάξασθαι, τὴν δὲ Ἐφε-
 σίαν καὶ Κρησίαν, ἔτι δὲ Ταυροπόλον καὶ Πέρσειαν,
 8 ἀμφοτέρων ἐν Κρήτῃ γεγεννημένων. τιμᾶται δὲ 394
 καὶ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἡ θεὸς αὕτη διαφερόντως, 20
 καὶ μυστήρια ποιοῦσιν οἱ βάρβαροι τὰ συντελούμενα
 παρ' ἑτέροις μέχρι τῶν νῦν χρόνων Ἀρτέμιδι Περ-
 σείᾳ. παραπλήσια δὲ μυθολογοῦσι καὶ περὶ τῶν
 ἄλλων θεῶν, περὶ ὧν ἡμῖν ἀναγράφειν μακρὸν ἂν
 εἴη, τοῖς δὲ ἀναγινώσκουσι παντελῶς ἀσύνοπτον. 25
 78 Μετὰ δὲ τὰς τῶν θεῶν γενέσεις ὕστερον πολ-
 λαῖς γενεαῖς φασὶ γενέσθαι κατὰ τὴν Κρήτην ἥρωας
 οὐκ ὀλίγους, ὧν ὑπάρχειν ἐπιφανεστάτους τοὺς
 περὶ Μίνω καὶ Ῥαδάμανθυν καὶ Σαρπηδόνα. τού-
 τους γὰρ μυθολογοῦσιν ἐκ Διὸς γεγεννηῆσθαι καὶ 30
 τῆς Ἀγήνορος Εὐρώπης, ἣν φασὶν ἐπὶ ταύρου δια-
 2 κομισθῆναι προνοία θεῶν εἰς τὴν Κρήτην. Μίνω

μὲν οὖν πρεσβύτατον ὄντα βασιλεῦσαι τῆς νήσου,
 καὶ κτίσαι πόλεις οὐκ ὀλίγας ἐν αὐτῇ, τούτων δ'
 ἐπιφανεστάτας τρεῖς, Κνωσὸν μὲν ἐν τοῖς πρὸς τὴν
 Ἀσίαν νεύουσι μέρεσι τῆς νήσου, Φαιστὸν δ' ἐπὶ
 5 θαλάττης ἐστραμμένην ἐπὶ μεσημβρίαν, Κυδωνίαν
 δ' ἐν τοῖς πρὸς ἐσπέραν κεκλιμένοις τόποις κατ'
 ἀντικρὺ τῆς Πελοποννήσου. θεῖναι δὲ καὶ νόμους 3
 τοῖς Κρησὶν οὐκ ὀλίγους, προσποιούμενον παρὰ
 Διὸς τοῦ πατρὸς λαμβάνειν, συνεργόμενον εἰς λό-
 10 γους αὐτῷ κατὰ τι σπήλαιον. κτήσασθαι δὲ καὶ
 δύναιμι ναυτικὴν μεγάλην, καὶ τῶν τε νήσων τὰς
 πλείστας καταστρέψασθαι καὶ πρῶτον τῶν Ἑλλήνων
 θαλαττοκρατῆσαι. μεγάλην δὲ δόξαν περιποιησά- 4
 μενον ἐπ' ἀνδρεία καὶ δικαιοσύνη, καταστρέψαι τὸν
 15 βίον ἐν Σικελίᾳ κατὰ τὴν ἐπὶ Κώκαλον στρατείαν,
 περὶ ἧς τὰ κατὰ μέρος ἀνεγράψαμεν ὅτε τὰ περὶ
 Δαίδαλον ἀνεγράφομεν, δι' ὃν καὶ τὴν στρατείαν
 συνέβη γενέσθαι.

Ῥαδάμανθυν δὲ λέγουσι τὰς τε κρίσεις πάντων 79
 20 δικαιοτάτας πεποιῆσθαι καὶ τοῖς λησταῖς καὶ ἀσε-
 βέσι καὶ τοῖς ἄλλοις κακούργοις ἀπαραίτητον ἐπε-
 νηνοχέειν τιμωρίαν. κατακτῆσασθαι δὲ καὶ νήσους
 οὐκ ὀλίγας καὶ τῆς Ἀσίας πολλὴν τῆς παραθαλατ-
 τίου χώρας, ἀπάντων ἐκουσίως παραδιδόντων ἑαυ-
 25 τοὺς διὰ τὴν δικαιοσύνην. τὸν δὲ Ῥαδάμανθυν
 Ἐρῦθρῳ μὲν ἐν τῶν αὐτοῦ παίδων παραδοῦναι
 τὴν βασιλείαν τῶν δι' ἐκείνον Ἐρῦθρῶν ὀνομασθει-
 σῶν, Οἰνοπίωνι δὲ τῷ Ἀριάδνης τῆς Μίνω Χίου
 ἐγχειρίσαι φασίν, ὃν ἔτι μυθολογοῦσι Διονύσου
 30 395 γενόμενον μαθεῖν παρὰ τοῦ πατρὸς τὰ περὶ τὴν
 οἰνοποιίαν. τῶν δ' ἄλλων τῶν περὶ αὐτὸν ἡγεμό- 2
 νων ἐκάστῳ νῆσον ἢ πόλιν δωρήσασθαι λέγουσι

τὸν Ῥαδάμανθυ, Θόαντι μὲν Ἀἴμον, Ἐνυει δὲ
 Κύρον, Σταφύλῳ δὲ Πεπάρηθον, Εὐάνθει δὲ Μα-
 ρώνειαν, Ἀλκαίῳ δὲ Πάρον, Ἀνίωσι δὲ Δῆλον, Ἀν-
 δρεῖ δὲ τὴν ἀπ' ἐκείνου κληθεῖσαν Ἄνδρον. διὰ
 δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς περὶ αὐτὸν δικαιοσύνης με- 5
 μυθολογησθαι δικαστὴν αὐτὸν ἀποδεδείχθαι καθ'
 ἄδου καὶ διακρίνειν τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τοὺς πονη-
 ρούς. τετευχέναι δὲ τῆς αὐτῆς τιμῆς καὶ τὸν Μίνω,
 βεβασιλευκότα νομιμώτατα καὶ μάλιστα δικαιοσύνης
 3 πεφροντικότα. τὸν δὲ τρίτον ἀδελφὸν Σαρπηδόνα 10
 φασὶ μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἀσίαν διαβάντα κατα-
 κτήσασθαι τοὺς περὶ Λυκίαν τόπους. Εὐάνδρον δὲ
 γενόμενον υἱὸν αὐτοῦ διαδέξασθαι τὴν ἐν Λυκίᾳ
 βασιλείαν, καὶ γήμαντα Δηιδάμειαν τὴν Βελλερο-
 φόντου τεκνώσαι Σαρπηδόνα τὸν ἐπὶ Τροίαν μὲν 15
 στρατεύσαντα, ὑπὸ τινῶν δὲ Διὸς υἱὸν ὀνομαζό-
 4 μενον. Μίνῳ δὲ φασὶ υἱοὺς γενέσθαι Δευκαλίωνα
 τε καὶ Μόλον· καὶ Δευκαλίωνος μὲν Ἰδομενέα, Μό-
 λου δὲ Μηριόνην ὑπάρξαι. τούτους δὲ ναυστὴν ὀγ-
 δοήκοντα στρατεύσαι μετ' Ἀγαμέμνονος εἰς Ἴλιον, 20
 καὶ διασωθέντας εἰς τὴν πατρίδα τελευτήσαι καὶ
 ταφῆς ἐπιφανοῦς ἀξιοθῆναι καὶ τιμῶν ἀθανάτων.
 καὶ τὸν τάφον αὐτῶν ἐν τῇ Κυωσῶ δεικνύουσιν,
 ἐπιγραφὴν ἔχοντα τοιάνδε,

Κνωσίου Ἰδομενῆος ὄρα τάφον. αὐτὰρ ἐγὼ τοι 25
 πλησίον ἴδουμαι Μηριόνης ὁ Μόλου.

τούτους μὲν οὖν ὡς ἤρως ἐπιφανεῖς τιμῶσιν οἱ
 Κρητὲς διαφερόντως, θύοντες καὶ κατὰ τοὺς ἐν
 τοῖς πολέμοις κινδύνους ἐπικαλούμενοι βοηθοὺς.

80 Τούτων δ' ἡμῖν διευκρινημένων λείπεται περὶ 30
 τῶν ἐπιμιχθέντων ἔθνων τοῖς Κρησὶ διελθεῖν. ὅτι
 μὲν οὖν πρῶτοι κατόκησαν τὴν νῆσον οἱ προσαγο-

ρευθέντες μὲν Ἐτεόκρητες, δοκοῦντες δ' ὑπάρχειν
 αὐτόχθονες, προειρήκαμεν· μετὰ δὲ τούτους πολ-
 λαῖς γενεαῖς ὕστερον Πελασγοὶ πλανώμενοι διὰ τὰς
 συνεχεῖς στρατείας καὶ μεταναστάσεις καταντήσαν-
 5 τες εἰς τὴν Κρήτην μέρος τῆς νήσου κατάρκησαν.
 τρίτον δὲ γένος φασὶ τῶν Δωριέων παραβαλεῖν εἰς
 τὴν νῆσον ἠγουμένου Τεκτάμου τοῦ Δῶρου· τού-
 396 του δὲ τοῦ λαοῦ μέρος μὲν πλεόν ἄθροισθῆναι
 λέγουσιν ἐκ τῶν περὶ τὸν Ὀλυμπον τόπων, τὸ δὲ
 10 τι μέρος ἐκ τῶν κατὰ τὴν Λακωνικὴν Ἀχαιῶν διὰ
 τὸ τὴν ἀφορμὴν τὸν Δῶρον ἐκ τῶν περὶ Μαλέαν
 τόπων ποιῆσαι. τέταρτον δὲ γένος συμμιγῆναι φα-
 σιν εἰς τὴν Κρήτην μιγάδων βαρβάρων τῶν διὰ τὸν
 χρόνον ἔξομοιωθέντων τῇ διαλέκτῳ τοῖς ἐγχωρίοις
 15 Ἑλλησι. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς περὶ Μίνω καὶ Ῥα- 3
 δάμανθρον ἰσχύσαντας ὑπὸ μίαν ἀγαγεῖν συντέλειαν
 τὰ ἔθνη τὰ κατὰ τὴν νῆσον. τὸ δὲ τελευταῖον μετὰ
 τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν Ἀργεῖοι καὶ Λακε-
 δαιμόνιοι πέμποντες ἀποικίας ἄλλας τέ τινες νῆ-
 20 σους ἔκτισαν καὶ ταύτης τῆς νήσου κατακτησάμενοι
 πόλεις τινὰς ᾤκησαν ἐν αὐταῖς· περὶ ὧν τὰ κατὰ
 μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις ἀναγράφομεν. ἐπεὶ δὲ 4
 τῶν τὰ Κρητικὰ γεγραφότων οἱ πλείστοι διαφω-
 νοῦσι πρὸς ἀλλήλους, οὐ χρὴ θαυμάζειν ἐὰν μὴ
 25 πᾶσιν ὁμολογούμενα λέγωμεν· τοῖς γὰρ τὰ πιθα-
 νώτερα λέγουσι καὶ μάλιστα πιστενομένοις ἐπηκο-
 λουθήσαμεν, ἃ μὲν Ἐπιμενίδῃ τῷ θεολόγῳ προσσχόν-
 τες, ἃ δὲ Δωσιάδῃ καὶ Σωσικράτει καὶ Λαοσθενίδα
 Ἐπεὶ δὲ περὶ Κρήτης ἱκανῶς διήλθομεν, περὶ 81
 30 τῆς Δέσβου νῦν λέγειν ἐπιχειρήσομεν. ταύτην γὰρ
 τὴν νῆσον τὸ παλαιὸν ᾤκησε πλείω γένη, πολλῶν
 μεταναστάσεων ἐν αὐτῇ γενομένων. ἐρήμου γὰρ

οὔσης αὐτῆς πρώτους Πελασγούς κατασχεῖν αὐτήν
 2 τοιῶδέ τινα τρόπον. Ἐάνθος ὁ Τριόπου τῶν ἐξ Ἀρ-
 γους Πελασγῶν βασιλεύων, καὶ κατασχὼν μέρος τι
 τῆς Λυκίας χώρας, τὸ μὲν πρῶτον ἐν αὐτῇ κατοικῶν
 ἐβασίλευε τῶν συνακολουθησάντων Πελασγῶν, 5
 ὕστερον δὲ περαιωθεὶς εἰς τὴν Λέσβον οὔσαν ἔρη-
 μον τὴν μὲν χώραν τοῖς λαοῖς ἐμέρισε, τὴν δὲ νῆ-
 σον ἀπὸ τῶν κατοικούντων αὐτὴν Πελασγίαν ὠνό-
 3 μασε, τὸ πρὸ τοῦ καλουμένην Ἴσσαν. ὕστερον δὲ
 γενεαῖς ἑπτὰ γενομένου τοῦ κατὰ Δευκαλίωνα κα-¹⁰
 τακλυσμοῦ καὶ πολλῶν ἀνθρώπων ἀπολομένων, 397
 συνέβη καὶ τὴν Λέσβον διὰ τὴν ἐπομβρίαν ἐρημω-
 θῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα Μακαρεὺς εἰς αὐτὴν ἀφικό-
 4 μενος, καὶ τὸ κάλλος τῆς χώρας κατανοήσας, κατώ-
 κησεν αὐτήν. ἦν δ' ὁ Μακαρεὺς υἱὸς μὲν Κρι-¹⁵
 νάκου τοῦ Διός, ὡς φησὶν Ἡσίοδος καὶ ἄλλοι τινὲς
 τῶν ποιητῶν, κατοικῶν δ' ἐν Ὠλένῳ τῆς τότε μὲν
 Ἰάδος, νῦν δ' Ἀχαῆας καλουμένης. εἶχε δὲ λαοὺς
 ἠθροισμένους, τοὺς μὲν Ἴωνας, τοὺς δ' ἐξ ἄλλων
 5 ἔθνων παντοδαπῶν συνερρηκότητας. καὶ τὸ μὲν 20
 πρῶτον τὴν Λέσβον κατώκησε, μετὰ δὲ ταῦτα ἀελ-
 μάλλον αὐξόμενος διὰ τε τὴν ἀρετὴν τῆς νήσου
 καὶ τὴν ἰδίαν ἐπιείκειάν τε καὶ δικαιοσύνην τὰς
 σύνεγγυς νήσους κατεκτᾶτο, καὶ διεμέριξε τὴν χώ-
 6 ραν ἔρημον οὔσαν. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους 25
 Λέσβος ὁ Λαπίθου τοῦ Αἰόλου τοῦ Ἰππότου κατὰ
 τι πυθόχρηστον μετ' οἰκητόρων πλεύσας εἰς τὴν
 προειρημένην νῆσον, καὶ γῆμας τὴν θυγατέρα τοῦ
 Μακαρέως Μήθυμναν, κοινῇ κατώκησε, γενόμενος
 δ' ἐπιφανῆς ἀνὴρ τὴν τε νῆσον Λέσβον ὠνόμασεν 30
 ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τοὺς λαοὺς Λεσβίους προσηγόρευσε.
 7 Μακαρεῖ δὲ θυγατέρες ἐγένοντο σὺν ἄλλαις Μυτι-

λήνη καὶ Μήθυμνα, ἀφ' ὧν αἱ πόλεις ἔσχον τὴν
 προσηγορίαν. ὁ δὲ Μακαρεὺς ἐπιβαλόμενος τὰς
 σύνεγγυς νήσους ἰδίας κατασκευάζειν ἐξέπεμψεν
 ἀποικίαν εἰς πρώτην τὴν Χίον, ἐνὶ τῶν ἑαυτοῦ παί-
 5 δων παραδοὺς τὴν ἡγεμονίαν· μετὰ δὲ ταῦτα εἰς 8
 τὴν Σάμον ἕτερον ἐξέπεμψε τὸν ὀνομαζόμενον Κυ-
 δρόλαον, ὃς ἐν ταύτῃ κατοικήσας καὶ τὴν νῆσον
 κατακληρουγήσας ἐβασίλευσεν αὐτῆς· τρίτην δὲ τὴν
 Κῶν κατοικήσας ἀπέδειξεν αὐτῆς βασιλέα Νέαυ-
 10 δρον· ἐξῆς δὲ εἰς τὴν Ῥόδον Λεύκιππον ἐξέπεμψε
 μετὰ συχρῶν οἰκητόρων, οὓς οἱ τὴν Ῥόδον κατοι-
 κοῦντες διὰ τὴν σπάνιν τῶν ἀνδρῶν ἄσμενοι προσ-
 εδέξαντο καὶ κοινῇ τὴν νῆσον ὤκησαν.

Τὴν δ' ἀντιπέρας τῶν νήσων κατ' ἐκείνους τοὺς 82
 15 καιροὺς συνέβη διὰ τὸν κατακλυσμὸν μεγάλας καὶ
 δεινὰς κατασχεῖν ἀτυχίας· διὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπου-
 βρίας ἐπὶ πολλοὺς χρόνους ἐφθαρμένων τῶν καρ-
 πῶν σπάνις τε τῶν ἐπιτηδείων ὑπῆρχε καὶ λοιμικὴ
 κατάστασις ἐπέιχε τὰς πόλεις διὰ τὴν τοῦ ἀέρος
 20 φθοράν. αἱ δὲ νῆσοι διαπνεόμεναι καὶ τὸν ἀέρα 2
 παρεχόμεναι τοῖς ἐνοικοῦσιν ὑγιεινόν, ἔτι δὲ τοῖς
 καρποῖς ἐπιτυγχάνουσαι, αἰεὶ μᾶλλον εὐπορίας ἔγε-
 μον, καὶ ταχὺ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὰς μακαρίους
 ἐποίησαν. διὸ καὶ μακάρων ὀνομάσθησαν νῆσοι,
 25 τῆς εὐπορίας τῶν ἀγαθῶν αἰτίας γενομένης τῆς
 προσηγορίας. ἔνιοι δὲ φασιν αὐτὰς μακάρων νή- 3
 σους ὀνομάσθαι ἀπὸ τῶν Μακαρέως καὶ Ἰανὸς
 παίδων τῶν δυναστευσάντων αὐτῶν. καθόλου δὲ
 αἱ προειρημέναι νῆσοι διήνεγκαν εὐδαιμονίαν μάλι-
 30 στα τῶν σύνεγγυς κειμένων οὐ μόνον κατὰ τοὺς
 ἀρχαίους χρόνους, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἡλι-
 κίαν· ἀρετῇ γὰρ χώρας καὶ τόπων εὐκαιρίας, ἔτι 4

δ' αἰθρῶν κράσει, καλλιστεύουσαι κατὰ λόγον κα-
 λούνται καὶ πρὸς ἀλήθειάν εἰσιν εὐδαίμονες. αὐ-
 τὸς δ' ὁ Μακαρεὺς ἐν τῇ Λέσβῳ βασιλεύων [πρω-
 τὸν μὲν] νόμον ἔγραψε πολλὰ τῶν κοινῇ συμφερόν-
 των περιέχοντα, ὠνόμασε δὲ αὐτὸν λέοντα, ἀπὸ τῆς 5
 τοῦ ζώου δυνάμεως καὶ ἀλκῆς θέμενος τὴν προση-
 γορίαν.

- 83 Ὑστερον δὲ τῆς κατὰ τὴν Λέσβον ἀποικίας ἰκα-
 νοῖς τισι χρόνοις συνέβη τὴν νῆσον τὴν ὀνομαζο-
 μένην Τένεδον κατοικισθῆναι τοιῶδέ τινα τρόπον. 10
 Τένης ἦν υἱὸς μὲν Κύκνου τοῦ βασιλεύσαντος Κο-
 λώνης τῆς ἐν τῇ Τρωάδι, ἀνὴρ δ' ἐπίσημος δι' ἀρε-
 2 τήν. οὗτος οἰκήτορας ἀθροίσας, καὶ τὴν ὄρμην ἐκ
 τῆς ἀντιπέρας ἠπείρου ποιησάμενος, κατελάβετο
 νῆσον ἔρημον οὔσαν τὴν ὀνομαζομένην Λεύκοφρον· 15
 κατακληρουχήσας δ' αὐτὴν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ταττο-
 μένοις, καὶ κτίσας ἐν αὐτῇ πόλιν, ὠνόμασεν ἀφ'
 3 ἑαυτοῦ Τένεδον. πολιτευόμενος δὲ καλῶς καὶ πολλὰ
 τοὺς ἐγγωρίους εὐεργετήσας ζῶν μὲν μεγάλης ἀπο-
 δοχῆς ἐτύγχανε, τελευτήσας δ' ἀθανάτων τιμῶν 20
 ἠξιώθη· καὶ γὰρ τέμενος αὐτοῦ κατεσκεύασαν καὶ
 θυσίαις ὡς θεὸν ἐτίμων, ἃς διετέλουν θύοντες μέ-
 4 χρι τῶν νεωτέρων καιρῶν. οὐ παραλειπτέον δ'
 ἡμῖν περὶ τῶν παρὰ τοῖς Τενεδίοις μυθολογουμέ-
 νων περὶ τοῦ κτίσαντος τὴν πόλιν Τένου· Κύ- 25
 κνον γάρ φασι τὸν πατέρα πιστεύσαντα γυναικὸς
 διαβολαῖς ἀδίκους τὸν υἱὸν Τένην εἰς λάρνακα
 θέντα καταποντίσαι· ταύτην δὲ ὑπὸ τοῦ κλύδωνος
 φερομένην προσενεχθῆναι τῇ Τενέδῳ, καὶ τὸν Τέ-
 νην παραδόξως σωθέντα θεῶν τινος προνοία τῆς 30
 νῆσου βασιλεύσαι, καὶ γενόμενον ἐπιφανῆ διὰ τὴν
 δικαιοσύνην καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς τυχεῖν ἀθανάτων

τιμῶν. κατὰ δὲ τὰς τῆς μητροιᾶς διαβολὰς ἀύλη- 5
 τοῦ τινος ψευδῶς καταμαρτυρήσαντος, νόμιμον
 ἔθεντο μηδένα ἀύλητὴν εἰς τὸ τέμενος εἰσιέναι.
 κατὰ δὲ τοὺς Τρωικοὺς χρόνους Ἀχιλλέως τὸν Τέ-
 5 νην ἀνελόντος καθ' ὃν καιρὸν ἐπόρθησαν οἱ Ἕλ-
 ληνες τὴν Τένεδον, νόμον ἔθεσαν οἱ Τενέδιοι μη-
 δένα ἐξεῖναι ἐν τῷ τεμένει τοῦ κτίστου ὀνομάσαι
 Ἀχιλλέα. περὶ μὲν οὖν τῆς Τενέδου καὶ τῶν ἐν
 αὐτῇ τὸ παλαιὸν οἰκησάντων τοιαῦτα μυθολο-
 10 γοῦσιν.

Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν ἀξιολογωτάτων νήσων διήλθο- 84
 μεν, περὶ τῶν ἐλαττόνων ἀναγράψομεν. τῶν γὰρ
 Κυκλάδων νήσων τὸ παλαιὸν ἐρήμων οὐσῶν Μί-
 νως ὁ Διὸς καὶ Εὐρώπης, βασιλεύων τῆς Κρήτης
 15 καὶ μεγάλας δυνάμεις ἔχων πεζὰς τε καὶ ναυτικάς,
 ἔθαλαττοκράτει καὶ πολλὰς ἀποικίας ἐξαπέστειλεν ἐκ
 τῆς Κρήτης, τῶν δὲ Κυκλάδων νήσων τὰς πλείους
 κατώκισε καὶ τοῖς λαοῖς κατεκληρούχησεν, οὐκ ὀλί-
 γην δὲ καὶ τῆς Ἀσίας τῆς παραθαλαττίου κατέσχε·
 20 [διόπερ ἐν ταῖς νήσοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν τὰς ἐπω- 2
 νυμίας ἔχουσι Κρητῶν λιμένες καὶ Μινῶαι καλούμεναι. ὁ
 δὲ Μίνως ἐπὶ πολὺ τῇ δυναστείᾳ προκόπτων, καὶ τὸν ἀδελ-
 φὸν Ραδάμανθυν ἔχων πάρεδρον τῇ βασιλείᾳ, τούτῳ μὲν
 ἐφθόνησεν ἐπὶ δικαιοσύνη θανατούμενῳ, βουλόμενος δ' αὐ-
 25 τὸν ἐκποδῶν ποιήσασθαι εἰς τὰς ἐσχατίας τῆς ὑπ' αὐτὸν
 τεταγμένης χώρας ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ Ραδάμανθος διατρίβων 3
 εἰς τὰς νήσους τὰς κατ' ἀντικρὺ τῆς Ἰωνίας καὶ Καρίας
 κειμένας Ἐρωθρον μὲν κτίστην ἐποίησε τῆς ἐπωνύμου πό-
 λεως κατὰ τὴν Ἀσίαν, Οἰνοπίωνα δὲ τὸν Ἀριάδνης τῆς Μίνω
 30 υἱὸν κύριον τῆς Χίου κατέστησε. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη
 πρὸ τῶν Τρωικῶν· μετὰ δὲ τὴν Τροίαν ἄλωσιν Κᾶρες αὐ- 4
 ξηθέντες ἐπὶ πλείον ἔθαλαττοκράτησαν, καὶ τῶν Κυκλάδων
 νήσων κρατήσαντες τινὰς μὲν ἰδίᾳ κατέσχον καὶ τοὺς ἐν
 αὐταῖς κατοικοῦντας Κρητὰς ἐξέβαλον, τινὰς δὲ κοινῇ μετὰ

τῶν προενοικούντων Κρητῶν κατώκησαν. ὕστερον δὲ τῶν Ἑλλήνων ἀύξηθέντων συνέβη τὰς πλείους τῶν Κυκλάδων νήσων οικισθῆναι καὶ τοὺς βαρβάρους Κᾶρας ἐξ αὐτῶν ἐκπεσεῖν· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράψομεν.

5

Λείπουσιν αἱ ἐξῆς βίβλοι, ἡ ε', ἡ ζ', ἡ η', ἡ θ', ἡ ι'.]

FRAGMENTA LIBRI VI.

Τῶν βιβλῶν ἡμῶν ἕξ μὲν αἱ πρῶται περιέχουσι τὰς 1.
 πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις καὶ μυθολογίας, καὶ τού-
 των αἱ μὲν προηγούμεναι τρεῖς τὰς βαρβαρικὰς, αἱ
 δ' ἕξῃς σχεδὸν τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας.
 5 [Diodorus 1, 4.]

Ἐν τετταράκοντα βίβλοις περιειληφότες τὴν
 πραγματείαν, ἐν μὲν ἕξ ταῖς πρῶταις ἀνεγράψαμεν
 τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις τε καὶ μυθολογίας.
 [Diodorus Exc. Vat. p. 131 ed. Mai.]

10 Ὁ Διόδωρος καὶ ἐν τῇ ἕκτῃ ἀπὸ τῆς Εὐημέρου 2
 τοῦ Μεσσηνίου γραφῆς ἐπικυροῦ τὴν αὐτὴν θεολο-
 γίαν [quam lib. 3, cap. 59 tradidit], ὡδὲ κατὰ λέξιν
 φάσκων· Περὶ θεῶν τοίνυν διττὰς οἱ παλαιοὶ τῶν
 ἀνθρώπων τοῖς μεταγενεστέροις παραδεδώκασιν ἐν- 2
 15 νοίας· τοὺς μὲν γὰρ αἰδίους καὶ ἀφθάρτους εἶναι
 φασιν, οἷον ἥλιόν τε καὶ σελήνην καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα
 τὰ κατ' οὐρανόν, πρὸς δὲ τούτοις ἀνέμους καὶ τοὺς
 ἄλλους τοὺς τῆς ὁμοίας φύσεως τούτοις τετευχότας·
 τούτων γὰρ ἕκαστον αἰδίου ἔχει τὴν γένεσιν καὶ τὴν
 20 διαμονήν· ἑτέρους δὲ λέγουσιν ἐπιγείους γενέσθαι
 θεοὺς, διὰ δὲ τὰς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίας ἀθα-
 νάτου τετευχότας τιμῆς τε καὶ δόξης, οἷον Ἡρακλέα,
 Διόνυσον, Ἀρισταῖον, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς τού-

- 3 τοις ὁμοίους. περὶ δὲ τῶν ἐπιγείων θεῶν πολλοὶ
καὶ ποικίλοι παραδέδονται λόγοι παρὰ τοῖς ἱστορι-
κοῖς τε καὶ μυθογράφοις· καὶ τῶν μὲν ἱστορικῶν
Εὐήμερος ὁ τὴν ἱερὰν ἀναγραφὴν ποιησάμενος ἰδίως
ἀναγέγραφεν, τῶν δὲ μυθολόγων Ὅμηρος καὶ Ἡσίο- 5
δος καὶ Ὀρφεὺς καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι τερατωδεστέ-
ρους μύθους περὶ θεῶν πεπλάκασιν· ἡμεῖς δὲ τὰ
παρ' ἀμφοτέροις ἀναγεγραμμένα πειρασόμεθα συν-
τόμως ἐπίδραμεν, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας.
- 4 Εὐήμερος μὲν οὖν, φίλος γεροντῶς Κασσάνδρου τοῦ 10
βασιλέως καὶ διὰ τοῦτον ἠναγκασμένος τελεῖν βα-
σιλικὰς τινὰς χρείας καὶ μεγάλας ἀποδημίας, φησὶν
ἐκτοπισθῆναι κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸν Ὠκεα-
νόν. ἐκπλεύσαντα δὲ αὐτὸν ἐκ τῆς εὐδαίμονος Ἀρα-
βίας ποιήσασθαι τὸν πλοῦν δι' Ὠκεανοῦ πλείους 15
ἡμέρας, καὶ προσενεχθῆναι νήσοις πελαγίαις, ὧν
μίαν ὑπάρχειν τὴν ὀνομαζομένην Παγχαίαν, ἐν ἣ
τεθεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Παγχαίους εὐσεβεῖα
διαφέροντας καὶ τοὺς θεοὺς τιμῶντας μεγαλοπρε-
πεστάταις θυσίαις καὶ ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις ἀρ- 20
γυροῖς τε καὶ χρυσοῖς. εἶναι δὲ καὶ τὴν νῆσον ἱερὰν
θεῶν, καὶ ἕτερα πλείω θανμαζόμενα κατὰ τε τὴν
ἀρχαιότητά καὶ τὴν τῆς κατασκευῆς πολυτεχνίαν,
περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις
6 ἀναγεγράφαμεν. εἶναι δ' ἐν αὐτῇ κατὰ τινα λόφον 25
ὑψηλὸν καθ' ὑπερβολὴν ἱερὸν Διὸς Τριφυλλίου, κα-
θιδρυμένον ὑπ' αὐτοῦ καθ' ὃν καιρὸν ἐβασίλευσε
τῆς οἰκουμένης ἀπάσης ἔτι κατὰ ἀνθρώπους ὧν.
7 ἐν τούτῳ τῷ ἱερῷ στήλην εἶναι χρυσοῦν, ἐν ἣ τοῖς
Παγχαίοις γράμμασιν ὑπάρχειν γεγραμμένας τὰς 30
τοῦ Οὐρανοῦ καὶ Κρόνου καὶ Διὸς πράξεις κερφα-
8 λαιωδῶς. μετὰ ταῦτά φησι πρῶτον Οὐρανὸν γεγο

νέναι βασιλέα, ἐπεικῆ τινα ἄνδρα καὶ εὐεργετικὸν
 καὶ τῆς τῶν ἄστρον κινήσεως ἐπιστήμονα, ὃν καὶ
 πρῶτον θυσίαις τιμῆσαι τοὺς οὐρανίους θεούς· διὸ
 καὶ Οὐρανὸν προσαγορευθῆναι. υἱοὺς δὲ αὐτῷ γε-
 5 νέσθαι ἀπὸ γυναικὸς Ἐστίας Τιτᾶνα καὶ Κρόνον, ὃ
 θυγατέρας δὲ Ῥέαν καὶ Δήμητρα. Κρόνον δὲ βα-
 σιλεῦσαι μετὰ Οὐρανόν, καὶ γήμαντα Ῥέαν γεννη-
 σαι Δία καὶ Ἥραν καὶ Ποσειδῶνα. τὸν δὲ Δία
 διαδεξάμενον τὴν βασιλείαν τοῦ Κρόνου γῆμαι Ἥραν
 10 καὶ Δήμητρα καὶ Θέμιν, ἐξ ὧν παῖδας ποιήσασθαι
 Κούρητας μὲν ἀπὸ τῆς πρώτης, Φερσεφόνην δὲ ἐκ
 τῆς δευτέρας, Ἀθηνᾶν δὲ ἀπὸ τῆς τρίτης. ἐλθόντα
 10 δὲ εἰς Βαβυλῶνα ἐπιξενωθῆναι Βήλω, καὶ μετὰ
 ταῦτα εἰς τὴν Παγχαίαν νῆσον πρὸς τῷ Ὠκεανῷ
 15 κειμένην παραγενόμενον Οὐρανοῦ τοῦ ἰδίου προ-
 πάτορος βωμὸν ἰδρῦσασθαι. κάκειθεν διὰ Συρίας
 ἐλθεῖν πρὸς τὸν τότε δυνάστην Κάσιον, ἐξ οὗ τὸ
 Κάσιον ὄρος. ἐλθόντα δὲ εἰς Κιλικίαν πολέμῳ νι-
 κῆσαι Κίλικα τοπάρχην, καὶ ἄλλα δὲ πλεῖστα ἔθνη
 20 ἐπελθόντα παρ' ἅπασι τιμηθῆναι καὶ θεὸν ἀναγο-
 ρευθῆναι.

Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια ὡς περὶ θνη- 11
 τῶν ἀνδρῶν περὶ τῶν θεῶν διελθῶν ἐπιφέρει λέ-
 γων· Καὶ περὶ μὲν Εὐημέρου τοῦ συνταξαμένου
 25 τὴν ἱερὰν ἀναγραφὴν ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι,
 τὰ δὲ παρὰ τοῖς Ἑλλησι μυθολογούμενα περὶ θεῶν
 ἀκολούθως Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ καὶ Ὀρφεῖ πειρα-
 σόμεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν. εἶθ' ἐξῆς ἐπισυνά-
 πτει τὰς τῶν ποιητῶν μυθολογίας. [Euseb. Praep.
 30 ev. 2, p. 59—61. Ad prima huius loci verba respexisse
 videtur Theodoretus vol. 4, p. 766, ad ea quae s. 8. de Satur-
 no, fortasse Tertullianus Apolog. c. 10, vol. 5, p. 24 ed. Seml.]

12. Περὶ ὧν (θεῶν) ἐν ταῖς συγγραφαῖς αὐτοῦ λέγει καὶ ὁ Διόδωρος ὁ σοφώτατος ταῦτα, ὅτι ἄνθρωποι γεγόνασιν οἱ θεοί, οὔστινας οἱ ἄνθρωποι ὡς νομίζοντες δι' εὐεργεσίαν ἀθανάτους προσηγόρευον. τινὰς δὲ καὶ ὀνομάτων προσηγορίας ἐσχηκέναι κρα- 5 τήσαντας χάρας. [Io. Malalas Chronogr. p. 64.]

3. Διόδωρος δὲ λέγει κατὰ μυθικὴν ἱστορίαν Ξάνθον καὶ Βαλίου Τιτᾶνας εἶναι πρότερον, βοηθῆσαι δὲ τῷ Διί, Ξάνθον μὲν Ποσειδῶνος ἐταῖρον ὄντα, Βαλίου δὲ Διός, καὶ ἐν τῇ μάχῃ ἀξιώσασθαι μεταθέ- 10 σθαι τὴν μορφήν, οἷα αἰδουμένους ὁρᾶσθαι ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν Τιτάνων, καὶ γενέσθαι τὴν αὐτῶν ἀξίωσιν, καὶ εἶναι τούτους τοὺς τῷ Πηλεΐ δοθέντας. Διό, φησί, καὶ Ξάνθος μαντεύεται τῷ Ἀχιλλεΐ τὸν θάνατον. [Eustathius II. p. 1190, 55.] 15

4. Saturnum Pherecydes ante omnes refert coronatum, Iovem Diodorus post devictos Titanas hoc munere a ceteris honoratum; dat et Priapo tænias idem et Ariadnae sertum ex auro et Indicis gemmis; Vulcani opus, Liberi munus ac postea sidus. [Tertullianus de Corona 20 vol. 4. p. 347 ed. Seml.]

Ὁ δὲ ἀδελφὸς Νίνου Πίκος ὁ καὶ Ζεὺς ἐβασίλευσε τῆς Ἰταλίας, ἔτη ρκ' κρατῶν τῆς δύσεως. ἔσχε δὲ υἱοὺς καὶ θυγατέρας πολλὰς ἀπὸ τῶν εὐ- 25 προπεστάτων γυναικῶν· καὶ γὰρ καὶ μυστικὰς φαντασίας ποιῶν τινὰς καὶ ὑπονοθεύων αὐτάς. αἵτινες γυναῖκες καὶ ὡς θεὸν αὐτὸν εἶχον, φθειρόμεναι ὑπ' αὐτοῦ. ἔσχε δὲ ὁ αὐτὸς Πίκος ὁ καὶ Ζεὺς υἱὸν 30 ὀνόματι Φαῦνον, ὃν καὶ Ἐρμῆν ἐκάλεσεν εἰς ὄνομα τοῦ πλαυήτου ἀστέρος. μέλλων δὲ τελευτᾶν ὁ Ζεὺς ἐκέλευσε τὸ λείψανον αὐτοῦ τεθῆναι ἐν τῇ Κρήτῃ νήσῳ· καὶ κτίσαντες αὐτῷ ναὸν οἱ αὐτοῦ παῖδες

ἔθθησαν αὐτὸν ἐκεῖ· ὅπερ μνημῆμά ἐστι μέχρι τῆς σήμερον, ᾧ καὶ ἐπιγέγραπται, Ἐνθάδε κατάκειται Πικκος [ὁ καὶ Ζεὺς], ὃν καὶ Δία καλοῦσι· περὶ οὗ συνεγράψατο Διόδωρος ὁ σοφώτατος χρονογράφος.

5 [Excerpta ex Ioannis Chronicis apud Cramer. Anecd. 5 Paris. vol. 2, p. 236, 9—20. Quibuscum conferendus Georgius ante Malalam p. 21, 22.]

Ἐὶ δὲ τῶ περισπούδαστον ταύτας (colonias ex Graecia Antiochiam ad Oronten missas) εἰδέναι, ἱστόρηται πε-
 10 ριέργως Στράβωνι τῶ γεωγράφῳ, Φλέγοντί τε καὶ Διόδωρῳ τῶ ἐκ Σικελίας κτλ. [Euagrius Eccl. Hist. 1, 20, p. 275, 21. Ex Strab. 16, p. 750, coll. Io. Malala p. 32 seq., colligi licet ponenda haec esse post l. 6, fr. 5.]

Ἵτι παραδέδονται Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, οἱ 7
 15 καὶ Διόσκοροι, πολὺ τῶν ἄλλων ἀρετῇ διενεγκεῖν καὶ συστρατεῦσαι τοῖς Ἀργοναύταις ἐπιφανέστατα· πολλοῖς δὲ δεομένοις ἐπικουρίας βεβοηθηκέναι. καθόλου δὲ ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, πρὸς δὲ τούτοις στρατηγία καὶ ἀνδρεία, παρὰ πᾶσι σχεδὸν
 20 ἀνθρώποις ἔσχον δόξαν, ἐπιφανεῖς βοήθοι τοῖς παρὰ λόγον κινδυνεύουσι γινόμενοι. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς Διὸς υἱοὺς νενομίσθαι, καὶ ἐξ ἀνθρώπων μεταστάντας τιμῶν τυχεῖν ἀθανάτων.

Ἵτι Ἐπωπεὺς βασιλεὺς Σικυῶνος τοὺς θεοὺς 2
 25 εἰς μάχην προκαλούμενος τὰ τεμένη καὶ τοὺς βωμοὺς αὐτῶν ἐλυμάλνετο.

Φασὶ τὸν Σίσυφον πανουργία καὶ φιλοτεχνία 3
 διενεγκεῖν τῶν ἄλλων, καὶ διὰ τῆς ἱεροσκοπίας ἅπαντα εὐρίσκειν καὶ προλέγειν ἀνθρώποις.

Ἵτι ὁ Σαλμωνεὺς ἀσεβὴς καὶ ὑπερήφανος ἦν 4
 καὶ τὸ θεῖον διέσυρε, τὰς δὲ αὐτοῦ πράξεις ὑπερέχειν τῶν τοῦ Διὸς ἀπεφαίνετο· διὸ καὶ κατασκευά-

ζων διά τινος μηχανῆς ψόφον ἑξαίσιον καὶ μιμού-
μενον τὰς βροντὰς ἐβρόντα, καὶ οὔτε θυσίας οὔτε
πανηγύρεις ἐτέλει.

5 "Οτι ὁ αὐτὸς Σαλμωνεὺς ἔσχε θυγατέρα Τυρώ,
ἣτις διὰ τὴν λευκότητα καὶ τὴν τοῦ σώματος μαλα- 5
κότητα ταύτης τῆς προσηγορίας ἐτυχεν.

6 "Οτι Ἄδμητος ἐπὶ δικαιοσύνη καὶ εὐσεβείᾳ διε-
νέγκας προσφιλῆς θεοῖς ἐγένετο. ἐπὶ τοσοῦτο δὲ
δι' ἀρετὴν τιμηθῆναι ὥστε τὸν Ἀπόλλωνα προσ-
κόψαντα Διὶ δοθῆναι δητεύειν παρὰ τὸν Ἄδμητον. 10
φασὶ δὲ Ἀλκηστιν τὴν Πελλίου θυγατέρα, μόνην
τῆς κατὰ τὸν πατέρα ἀσεβείας οὐ μετασχούσαν, δο-
θῆναι γυναῖκα δι' εὐσέβειαν Ἀδμήτω.

7 "Οτι Μελάμπους εὐσεβείᾳ διενεγκῶν φίλος ἐγένε-
νετο Ἀπόλλωνος. [Exc. de virtut. et vit. p. 221, 222 15
ed. Vales. 545, 546 ed. Wess.]

8 "Οτι φόνον ἀκούσιον φεύγων ὁ Βελλεροφόντης
ἦλθε πρὸς Προῖτον πατρικὸν ὄντα ξένον· τὴν δὲ
Προῖτου γυναῖκα διὰ τὸ κάλλος ἐρασθεῖσαν τοῦ Βελ-
λεροφόντου καὶ μὴ δυναμένην πείσαι διαβαλεῖν πρὸς 20
τὸν ἄνδρα ὡς βιασάμενον αὐτήν. τὸν δὲ Προῖτον
ἀνελεῖν μὲν τὸν ξένον μὴ βουληθῆναι, ἀποστεῖλαι
δὲ αὐτὸν εἰς Λυκίαν γράμματα φέροντα πρὸς Ἰο-
βάτην τὸν βασιλέα ὄντα πενθερόν. ὃν κομισάμενον
τὴν ἐπιστολὴν εὐρεῖν ἐν αὐτῇ γεγραμμένον ὅπως 25
ἀνέλη τὴν ταχίστην τὸν Βελλεροφόντην. ὁ δὲ μὴ
βουλόμενος αὐτὸν ἀπολέσαι τῇ πυρπνύῳ Χιμαίρα
ἐκέλευσε συνάψαι μάχην. [Exc. Escorial. p. 9 ed. Fe-
der. 7 ed. Müller.]

FRAGMENTA LIBRI VII.

Κατὰ μὲν τὰς προειρημένας ἕξ (7—12) βίβλους 1
 ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις ἕως
 εἰς τὸν ὑπο τῶν Ἀθηναίων ψηφισθέντα πόλεμον
 ἐπὶ Συρακοσίου. [Diodorus 13, 1.]

5 Ἐν μὲν γὰρ (addendum ἑπτὰ) ταῖς πρὸ ταύτης 2
 βίβλοις ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ Τροίας ἀλώσεως πρά-
 ξεις ἕως ἐπὶ τὴν κατάλυσιν τοῦ τε Πελοποννησια-
 κοῦ πολέμου καὶ τῆς Ἀθηναίων ἡγεμονίας, διελ-
 θόντες ἕτη ἑπτακόσια ἑβδομήκοντα καὶ ἑννέα. [Dio-
 10 dorus 14, 2.]

Καὶ ὁ Ὀρφεὺς ἰσόχρονος τῷ Ἡρακλεῖ ὑπῆρχε, 1^a
 πρὸ χρόνων ὄντες ἑκατὸν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου,
 ὡς δὲ Ὀρφεὺς ἐν Λιθικοῖς περὶ αὐτοῦ μοι λέγει,
 Ἐλένου (352, 360) τι βραχύτερον ὕστερον εἶναι λέγει,
 15 τούτου μῖα δὲ γενεᾷ Ὀμηρος ὕστερίζει,
 ὁ κατὰ Διονύσιον ἄνδρα τὸν κυκλογράφον
 ἐπὶ τῶν δύο στρατειῶν λεγόμενος ὑπάρχειν,
 Θηβαϊκῆς Ἑλλήνων τε τῆς διὰ τὴν Ἐλένην.
 Διόδωρός τε σύντροχα λέγει Διονυσίῳ,
 20 καὶ ἕτεροι μυριοὶ δέ.* [Tzetzes Hist. 12, 179.]

* Tzetzes Dionysii hanc sententiam memorat etiam ad
 Hesiodi Op. p. 15 ed. Gaisf., ex Proculo sumens p. 6 extr.,
 τὸν παλαιὸν δὲ Ὀμηρον Διονύσιος ὁ κυκλογράφος φησὶν ἐπ'

- 4 Ὅτι Αἰγιάλεια ἡ τοῦ Διομήδους σύζυγος τελέως ἀπηλλοτριώθη τῆς τοῦ συμβιοῦντος εὐνοίας. ἦν οὐδὲ δικαίως τῷ συνοικοῦντι προσφερομένην διὰ τὸ μῖσος παρακαλέσαι τοὺς συγγενεῖς πρὸς τὴν κατ' αὐτοῦ τιμωρίαν. τούτους δὲ προσλαβομένους Αἰ- 5 ρισθον προσφάτως κατεσχηκότα τὴν ἐν Μυκῆναις βασιλείαν ἐπενεγκεῖν αὐτῷ θανάτου κρίσιν, κατηγοροῦντας ὅτι ξένου πατρὸς ὦν τοὺς μὲν εὐγενεῖς ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλεῖν βουλεύεται, τῶν δὲ συγγενῶν Αἰτωλῶν τινὰς κατοικίξειν. τῆς δὲ διαβολῆς 10 πίστιν λαβούσης φοβηθέντα τὸν Διομήδην φεύγειν ἐξ Ἄργους μετὰ τῶν βουλομένων. [Exc. Escorial. p. 10 Fed. 7 Müll.]
- 2 Ὅτι τῆς Τροίας ἀλούσης Αἰνείας μετὰ τινῶν καταλαβόμενος μέρος τῆς πόλεως τοὺς ἐπιόντας ἡμῶν- 15

ἀμφοτέρων ὑπάρχειν τῶν Θηβαϊκῶν στρατειῶν καὶ τῆς Ἰλίου ἀλώσεως. De Orphei autem et Homeri aetate multis disputat in Exegesi Iliad. p. 18—25, ubi saepius memorat Apollodori et qui hunc sequitur Diodori opiniones, partim ad huius lib. 1, c. 5 et l. 3, c. 67. respiciens, partim vero, ut videtur, ad l. 7, quum scribit p. 22, 12: Ταῦτα δὲ λέγοντες (quae sunt apud Diod. 3, 67) οὐκ οἶδ' ὅπως ἐναντιούμενοι ἑαυτοῖς μεγάλην τὴν ἐναντίωσιν λέγουσιν ὑστερίζειν τὸν Ὀμηρον ὀγδοήκοντα τῶν Τρωικῶν ἔτεσι. Quibuscum conf. idem in Cramerii Anecd. Ox. vol. 3, p. 376, 23, sive Matrangae Anecd. vol. 2, p. 599, 27. Nam de Troiae excidio quae scribit Posthom. 765, ea apertum est ducta esse ex l. 1, c. 5, ubi quod est ἔτη δυοὶ λείποντα τῶν τριακοσίων καὶ τριάκοντα, festinantius interpretatus annos 338 incidit in errorem, quem in annot. ad locum citatum notavit Wesselingius.

Addendus autem de aetate Homeri Anon. apud Cramer. Anecd. Paris. vol. 2, p. 227, 27: Διόδωρος ἀποδείκνυσι τοῦτον (Homerum) πρὸ τῆς Ἡρακλειδῶν καθόδου τετελευτηκότα. Conf. Mülleri Histor. Fr. vol. 2, p. 10, n. 10.

νετο. τῶν δὲ Ἑλλήνων ὑποσπόνδους τούτους ἀφέν-
 των, καὶ συγχωρησάντων ἐκάστῳ λαβεῖν ὅσα δύ-
 ναιτο τῶν ἰδίων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἄργυρον ἢ
 χρυσὸν ἢ τινα τῆς ἄλλης πολυτελείας ἔλαβον, Αἰ-
 5 νείας δὲ τὸν πατέρα γεγηρακότα τελέως ἀράμενος
 ἐπὶ τοὺς ὤμους ἐξήνεγκεν. ἐφ' ᾧ θαυμασθεῖς ὑπὸ 2
 τῶν Ἑλλήνων ἔλαβεν ἐξουσίαν πάλιν ὃ βούλοιο
 τῶν οἰκοθεν ἐκλέξασθαι. ἀνελομένου δὲ αὐτοῦ τὰ 3
 ἱερὰ τὰ πατρῶα, πολὺ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι συνέβη
 10 τὴν ἀρετὴν, καίπερ ὑπὸ πολεμίων ἐπισημασίας τυγ-
 χάνουσαν. ἐφαίνεται γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐν τοῖς μεγίστοις 4
 κινδύνοις πλείστην φροντίδα πεποιημένος τῆς τε
 πρὸς γονεῖς ὀσιότητος καὶ τῆς πρὸς θεοὺς εὐσεβείας.
 διόπερ φασὶν αὐτῷ συγχωρηθῆναι μετὰ τῶν ὑπο-
 15 λειφθέντων Τρώων ἐκχωρῆσαι τῆς Τρωάδος μετὰ
 πάσης ἀσφαλείας καὶ ὅποι βούλεται. [Exc. de virt.
 et vit. p. 222 V. 546, 547 W.]

"Ἐνιοὶ μὲν οὖν τῶν συγγραφέων πλανηθέντες 3
 ὑπέλαβον τοὺς περὶ τὸν Ῥωμύλου ἐκ τῆς Αἰνείου
 20 θυγατρὸς γεννηθέντας ἐκτικέναι τὴν Ῥώμην· τὸ δ'
 ἀληθὲς οὐχ οὕτως ἔχει, πολλῶν μὲν ἐν τῷ μεταξὺ
 χρόνῳ τοῦ τ' Αἰνείου καὶ Ῥωμύλου γεγονότων βα-
 σιλέων, ἐκτισμένης δὲ τῆς Ῥώμης κατὰ τὸ δεύτε-
 ρον ἔτος τῆς ἐβδόμης ὀλυμπιάδος· αὕτη γὰρ ἢ
 25 κτίσις ὕστερεῖ τῶν Τρωικῶν ἔτεσι τρισὶ πλείοσι τῶν
 τετρακοσίων καὶ τριάκοντα. Αἰνείας γὰρ μετὰ τὴν 2
 ἄλωσιν τῆς Τροίας ἐτῶν τριῶν παρελθόντων παρέ-
 λαβε τὴν τῶν Λατίνων βασιλείαν, καὶ κατασχὼν
 τριετῆ χρόνον ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη καὶ τιμῶν
 30 ἔτυχεν ἀθανάτων. τὴν δ' ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἄσ-
 κάνιος υἱὸς ἐκτίσεν Ἄλβαν τὴν νῦν καλουμένην
 Λόγγαν, ἣν ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ τότε

μὲν Ἄλβα καλουμένου, νῦν δὲ Τιβέρεως ὀνομαζο-
 4 μένου. περὶ δὲ τῆς προσηγορίας ταύτης Φάβιος ὁ
 τὰς Ῥωμαίων πράξεις ἀναγράφας ἄλλως μεμυθολό-
 γηκε. φησὶ γὰρ Αἰνεῖα γενέσθαι λόγιον τετρα-
 πουν αὐτῷ καθηγῆσασθαι πρὸς κτίσιν πόλεως· μέλ- 5
 λουτος δ' αὐτοῦ θύειν ὑν ἔγκνον τῷ χρώματι λευ-
 κήν, ἐκφυγεῖν ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ διωχθῆναι πρὸς
 τινα λόφον, πρὸς ᾧ κομισθεῖσαν τεκεῖν τριάκοντα
 5 χοίρους. τὸν δὲ Αἰνεῖαν τό τε παράδοξον θανμάσαντα
 καὶ τὸ λόγιον ἀνανεούμενον ἐπιχειροῦσαι μὲν οἰκίσαι 10
 τὸν τόπον, ἰδόντα δὲ κατὰ τὸν ὕπνον ὄψιν ἐναργῶς
 διακωλύουσιν καὶ συμβουλεύουσιν μετὰ τριάκοντα
 ἔτη κτίξιν, ὅσοσπερ ὁ τῶν τεχθέντων ἀριθμὸς ἦν,
 ἀποστῆναι τῆς προθέσεως.

3^a Aenea vitae erepto, ab Ascanio filio eius regnante 15
 collem aedificiis post annos triginta occupatum, eamque
 structuram appellatam de colore suis Albam (Latini enim
 proprio idiomate τὸ λευκὸν album dicunt). praeterea
 superadditam appellationem Longam, nempe μακράν,
 idcirco quia parum in latum patens in longum magno- 20
 pere deduceretur.

2 His subdit ab Ascanio factam esse regni sui sedem
 Albam, multaque circum habitacula subversa: fuisse
 hunc conspicuum virum et trigesimo octavo regni anno
 naturae concessisse. post huius obitum populum dis- 25
 sensio tenuit ob duos de sceptro certantes. nam et
 Iulius Ascanii filius ad se regnum pertinere dicebat, et
 Silvius Ascanii frater, Aenea genitus et Silvia, quae olim
 3 fuerat Latini uxor, pari iure se uti putabat. huic post
 Aeneae obitum insidias Ascanius struxerat, ideoque puer 30
 nutritus fuerat ab armentariis in monte, unde et no-
 men ei factum Silvius de nomine montis Latinorum,

cui Silva nomen erat. In hoc partium conflictu tandem 4
 suffragiorum numero praepotens regiam dignitatem Sil-
 vius occupat; Iulius autem dominatu exclusus summum
 pontificatum adeptus est, qui erat honor a regali se-
 5 cundus. Ex hoc aiunt gentem Iuliam ad hunc usque
 diem Romae propagatam. Silvius autem quum in prin- 5
 cipatu suo nihil commemoratione dignum egisset, post
 regni annum quadragesimum nonum obiit. successit
 in imperium Aeneas filius, cui Silvio cognomentum erat,
 10 isque annis plus triginta regnavit. exin potestatem ade- 6
 ptus est Latinus, cognomento item Silvius, annis quin-
 quaginta. hic rebus gestis domi bellique inclaruit. idem 7
 adiacentia oppida sustulit; tum veteres illas urbes, quae
 Latinorum olim dicebantur, extruxit octodecim, Tibur-
 15 videlicet, Praeneste, Gabios, Tusculum, Coram, Pome-
 tiam, Lanuvium, Labicum, Scaptiam, Satricum, Ari-
 ciam, Tellenas, Crustumerium, Caeninam, Fregellas,
 Cameriam, Medulliam, Boilum, quam nonnulli Bolam
 dicunt. Latino mortuo rex creatus est filius eius Alba 8
 20 Silvius, qui annis octo et triginta potestatem retinuit.
 postea imperavit Epitus Silvius annis viginti sex. quo
 defuncto regnum delapsum est ad Capyn, idque ei man-
 sit annis duodetriginta. postea Calpetus filius eius an-
 nis tredecim dominatus est. mox Tiberius Silvius annis 9
 25 octo. is adversus Etruscos expeditione suscepta, dum
 Albam fluvium cum exercitu transmitteret, gurgite eius
 mersus obiit: ex quo nomen fluvii deinceps fuit Tibe-
 ris. eo vitae erepto imperavit Latinus Agrippa quadra-
 ginta annis et uno. hunc consecutus est Amulius Sil- 10
 30 vius annis undeviginti. hic traditur in omni vita superbe
 se gessisse, et cum ipso Iove de potentia aemulanter
 certasse. quare et interdum fructuum tempore, quum

frequentia et vehementia tonitrua exaudirentur, is exercitum suum iubebat signo edito clypeos unanimiter gladiis percutere, atque ita putabat se gravio-
 11 fragorem excitare. quare et superbi in deos animi poenas luit fulminibus enectus cumque domo universa sub
 lacum Albanum mersus. etiamnum Romani lacus illius accolae vestigia quaedam demonstrant, columnas nimirum aqua eminentes, cuius in fundo regia domus sita
 12 erat. exin lectus est Aventius, qui annis septem supra triginta regnavit. is proelio finitimorum magnopere
 pressus in Aventium collem fuga se subduxit, qui ex eo nomen contraxit Aventii. hoc obeunte dominationem excepit filius eiusdem Procas Silvius tenuitque annis tribus supra viginti. quo item naturae satisfaciente filius natus minor Amulius tyrannidem usurpavit, quia
 15 Numitor maior natus frater, regni heres, longinqua in regione versabatur. regnavit Amulius annis paulo plus quadraginta tribus, donec a Remo et Romulo Romae conditoribus interfectus est. [Georg. Syncell. p. 194, et Euseb. Chron. (qui s. 1. ἐνιοι — τριάκοντα habet in
 Cramerii Anecd. Paris. vol. 2, p. 163, 12) p. 210 seq. ed. Mai., tanquam ex libro septimo.]

3^b Ὅτι μετὰ τὴν Αἰνείου τελευτὴν Σιλούιος ἐπεβουλεύθη ὑπὸ Ἀσκανίου νῆπιος ὢν. τραφεῖς δὲ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὑπὸ τινῶν βουκόλων Σιλούιος ὠνο-
 μάσθη, τῶν Λατίνων τὸ ὄρος σιλούαν ὀνομαζόντων.
 [Exc. Escorial. p. 10 Fed. 7 Müll.]

4 Ὅτι Ῥωμύλος Σιλούιος παρ' ὅλον τὸν βίον ὑπερήφανος γενόμενος ἠμιλλᾶτο πρὸς τὸν θεόν. βροντῶντος γὰρ αὐτοῦ κελεύει τοὺς στρατιώτας ταῖς
 σπάθαις τύπτειν τὰς ἀσπίδας ἀφ' ἐνὸς συνθήματος, καὶ λέγειν ὡς ὁ παρ' ἑαυτῶν γινόμενος ψόφος

εἶη μείζων. διὸ κεραυνώθηται. [Exc. de virt. et vit.
p. 222 V. 546 W.]

Τρίτην δ' εἶλε Μεσχέλαν μεγίστην οὔσαν, ᾧκι-5
σμένην δὲ τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν ἐκ Τροίας ἀνακο-
μιζομένων Ἑλλήνων, περὶ ᾧ ἐν τῇ τρίτῃ [ἑβδόμῃ?]
βίβλῳ προειρήκαμεν. [Diodorus 20, 57.]

Φασὶ Θετταλὸν μετὰ ταῦτα ἐπανελθεῖν εἰς Ἴωλ-6
κόν, ἐν ᾗ καταλαβόντα προσφάτως Ἀκαστον τὸν
Πελίου τετελευτηκότα παραλαβεῖν κατὰ γένος προσ-
ἤκουσαν τὴν βασιλείαν, καὶ τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν τε-
ταγμένους ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορευῆσαι Θετταλοὺς.
οὐκ ἄγνοῶ δὲ διότι περὶ τῆς τῶν Θετταλῶν προσ-
ηγορίας οὐ ταύτην μόνην τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ
διαφώνους ἑτέρας παραδεδόσθαι συμβέβηκε, περὶ
15 ᾧ ἐν οἰκειότεροις μνησθησόμεθα καιροῖς. [Diodorus
4, 55.]

Οἱ Ἡρακλεῖδαι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἀπέστησαν 7
τῆς καθόδου καὶ τὴν εἰς Τρικόρουθον ἐπάνοδον
ἐποίησαντο. μετὰ δὲ τινὰς χρόνους Λικύμνιος μὲν
20 μετὰ τῶν παίδων καὶ Τληπολέμου τοῦ Ἡρακλέους,
ἔκουσίως τῶν Ἀργείων αὐτοὺς προσδεξαμένων, ἐν
Ἄργει κατώκησαν· οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἐν Τρικο-
ρύθῳ κατοικήσαντες, ὡς ὁ πεντηκονταετῆς χρόνος
διῆλθε, κατῆλθον εἰς Πελοπόννησον· ᾧ τὰς πρῶ-
25 ξεις ἀναγράφομεν, ὅταν εἰς ἐκείνους τοὺς χρόνους
παραγενηθῶμεν. [Diodorus 4, 58.]

[Lacedaemoniorum reges e Diodori libris.] Quoniam 8
a rebus Troianis usque ad primam Olympiadem diffi-
cilis temporum notatio est, propterea quod eo intervallo
30 neque Athenis neque aliis in urbibus annui magistratus
fuerunt, idcirco nos ad eam rem utemur Lacedaemo-
niorum regibus. a Troiae exitio ad primam Olympia- 2

dem lapsi sunt; uti Atheniensis Apollodorus ait, anni octo et quadringenti: quorum octoginta numerantur usque ad Heraclidarum descensum, reliqui occupantur a Lacedaemoniorum regibus, Procle, Eurystheo, horumque posteris. nos vero singulos ex his familiis reges 5
 3 percenseamus usque ad primam Olympiadem. Eurystheus regnum exorsus est anno post res Troianas octogesimo, tenuitque annis duobus supra quadraginta. post eum Agis anno uno, Echestratus annis triginta et uno: quem excepit Labotas annis septem cum triginta, tum 10
 Dorysthus annis undetriginta. his successit Agesilaus annis quattuor cum quadraginta, Archelaus annis sexaginta, Teleclus annis quadraginta, Alcamenes denique
 4 annis octo cum triginta. in huius imperantis anno decimo prima Olympias comperitur, qua vicit stadium Co- 15
 roebus Eleus. ex altera pariter domo regnaverunt Procles primo annis quinquaginta uno minus, tum Prytanis annis quinquaginta uno minus, deinde Eunomius annis quinque cum quadraginta, deinde Chariclus annis sexaginta, postea Nicander annis duobus de quadraginta, 20
 Theopompus annis septem et quadraginta. in huius item decimo anno prima Olympias comperitur. summa temporis a Troia capta usque ad descensum Heraclidarum anni sunt octoginta. [Euseb. Chron. p. 166 seq.]

9 *Τούτων ἡμῖν διευκρινημένων λείπεται περὶ τῆς 25*
Κορινθίας καὶ Σικωνίας εἰπεῖν ὃν τρόπον ὑπὸ
Δωριέων κατακίσθησαν. τὰ γὰρ κατὰ τὴν Πελο-
πόννησον ἔθνη σχεδὸν πάντα πλὴν Ἀρκάδων ἀνά-
στατα συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρα-
 2 *κλειδῶν. οἱ τοίνυν Ἡρακλεῖδαι κατὰ τὴν διάρρῃσιν 30*
ἐξάλρῃτον ποιησάμενοι τὴν Κορινθίαν καὶ τὴν ταύ-
της πλησιόχωρον διεπέμψαντο πρὸς τὸν Ἀλήτην,

παραδιδόντες αὐτῷ τὴν προειρημένην χώραν. ἐπι-
 φανῆς δὲ ἀνὴρ γενόμενος καὶ τὴν Κόρινθον ἀνξή-
 σας ἐβασίλευσεν ἔτη λη'. μετὰ δὲ τὴν τούτου τε- 3
 λευτὴν ὁ πρεσβύτατος ἀεὶ τῶν ἐκγόνων ἐβασίλευσε
 5 μέχρι τῆς Κυψέλου τυραννίδος, ἥτις τῆς καθόδου
 τῶν Ἡρακλειδῶν ὑστερεῖ ἔτεσι υμξ'. καὶ πρῶτος
 μὲν παρ' αὐτοῖς διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἰξίων ἔτη
 λη'. μεθ' ὃν ἤρξεν Ἀγέλας ἔτη λξ', μετὰ δὲ τού- 4
 τους Προῦμις ἔτη λε', καὶ Βάκχης ὁμοίως τὸν ἴσον
 10 χρόνον, γενόμενος ἐπιφανέστατος τῶν πρὸ αὐτοῦ.
 διὸ καὶ συνέβη τοὺς μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντας οὐ-
 κέτι Ἡρακλείδας, ἀλλὰ Βακχίδας προσαγορεύεσθαι.
 μετὰ τοῦτον Ἀγέλας μὲν ἔτη λ', Εὐδαμος δὲ ἔτη
 κέ', Ἀριστομήδης ε' καὶ λ'. οὗτος δὲ τελευτήσας 5
 15 ἀπέλιπεν υἱὸν Τελέστην παῖδα τὴν ἡλικίαν, οὗ τὴν
 κατὰ γένος βασιλείαν ἀφείλατο θεῖος ὢν καὶ ἐπί-
 τροπος Ἀγῆμων, ὃς ἤρξεν ἔτη ις'. μετὰ τοῦτον
 κατέσχεν Ἀλέξανδρος ἔτη κέ'. τοῦτον ἀνελὼν Τε-
 λέστης ὁ στερηθεὶς τῆς πατρῴας ἀρχῆς ἤρξεν ἔτη
 20 ιβ'. τούτου δ' ὑπὸ τῶν συγγενῶν ἀναιρεθέντος
 Αὐτομένης μὲν ἤρξεν ἐνιαυτὸν, οἱ δ' ἀπὸ Ἡρα-
 κλέους Βακχίδαὶ πλείους ὄντες διακοσίων κατέσχον
 τὴν ἀρχήν, καὶ κοινῇ μὲν προειστήκεσαν τῆς πό-
 λεως ἅπαντες, ἐξ αὐτῶν δὲ ἓνα κατ' ἐνιαυτὸν
 25 ἤρουντο πρύτανι, ὃς τὴν τοῦ βασιλέως εἶχε τά-
 ξιν, ἐπὶ ἔτη 4' μέχρι τῆς Κυψέλου τυραννίδος, ὑφ'
 ἧς κατελύθησαν. [Georg. Syncell. Chron. p. 179, et
 Euseb. p. 163.]

"Ὅτι ἐγένετο τύραννος κατὰ τὴν Κύμην τὴν πό- 10
 30 λιν ὄνομα Μάλακος, ὃς εὐδοκιμῶν παρὰ τοῖς πλή-
 θεσι καὶ τοὺς δυνατωτάτους ἀεὶ διαβάλλων περιε-
 ποιήσατο τὴν δυναστείαν, καὶ τοὺς μὲν εὐπορω-

τάτους τῶν πολιτῶν ἀπέσφαξε, τὰς δὲ οὐσίας ἀνα-
λαβὼν μισθοφόρους ἔτρεφε καὶ φοβερός ἦν τοῖς
Κυμαίοις. [Exc. de virt. et vit. p. 225 V. 547 W.]

11 Τὸ τελευταῖον μετὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλει-
δῶν Ἀργεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι πέμποντες ἀποικίας ⁵
ἄλλας τέ τινας νήσους ἐκτίσαν καὶ ταύτης τῆς νή-
σου κατακτησάμενοι πόλεις τινὰς ὄκησαν ἐν αὐ-
ταῖς· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἰδίοις χρόνοις
ἀναγράφομεν. [Diodorus 5, 80.]

12 Μετὰ δὲ τὴν Τροίας ἄλωσιν Κᾶρες ἀνέξηθέντες ¹⁰
ἐπὶ πλείον ἐθαλαττοκράτησαν, καὶ τῶν Κυκλάδων
νήσων κρατήσαντες τινὰς μὲν ἰδίᾳ κατέσχον καὶ
τοὺς ἐν αὐταῖς κατοικοῦντας Κρητὰς ἐξέβαλον, τι-
νὰς δὲ κοινῇ μετὰ τῶν προενοικούντων Κρητῶν
κατῴκησαν. ὕστερον δὲ τῶν Ἑλλήνων ἀνέξηθέντων, ¹⁵
συνέβη τὰς πλείους τῶν Κυκλάδων νήσων οἰκισθῆ-
ναι καὶ τοὺς βαρβάρους Κᾶρας ἐξ αὐτῶν ἐκπεσεῖν·
περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις
ἀναγράφομεν. [Diodori 5, 84.]

13 [Ex Diodori libris breviter de temporibus maria im- ²⁰
perio tenentium.] Maris imperium post Troianum bel-
lum tenuerunt

I. Lydi qui et Maeones annis XCII. (Georg. Syncellus
p. 172, B.)

II. Pelasgi annis LXXXV (Idem p. 180, D.)

III. Thraces annis LXXIX. (Idem p. 181, B.)

IV. Rhodii annis XXIII. (Idem ibidem.)

V. Phryges annis XXV. (Idem ibidem.)

VI. Cyprii annis XXXIII.

VII. Phoenices annis XLV.

VIII. Aegyptii annis ...

IX. Milesii annis XVIII.

X. Cares annis LXI.

XI. Lesbii annis LXVIII.

XII. Phocaeenses annis XLIV. (Idem p. 239, B.)

XIII. Samii annis

5 XIV. Lacedaemonii annis II. (Idem p. 238, C.)

XV. Naxii annis X. (Idem p. 247, B.)

XVI. Eretrienses annis XV. (Idem ibidem.)

XVII. Aeginetae annis X, usque ad Xerxis transmissionem. (Idem ibidem.) [Euseb. Chron. p. 168.]

10 "Οτι τηλικούτον περι τὸν Λυκούργον ἦν τῆς ἀρε-14
τῆς τὸ μέγεθος ὥστε παραγενηθέντος εἰς Δελφοὺς
αὐτοῦ τὴν Πυθίαν ἀποφθέγγασθαι ἔπη τάδε·

ἦκεις, ὦ Λυκόοργε, ἐμὸν ποτὶ πίονα νηόν,
Ζηνὶ φίλος καὶ πᾶσιν Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.

15 δίδωμι ἢ σε θεὸν μαντεύσομαι ἢ ἄνθρωπον·
ἀλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον θεὸν ἔλπομαι, ὦ Λυκόοργε.
ἦκεις δ' εὐνομίαν αἰτεύμενος· αὐτὰρ ἔγωγε
δώσω τὴν οὐκ ἄλλη ἐπιχθονίῃ πόλις ἔξει.

[Exc. Vatic. p. 1—2, et sine oraculo ascriptoque Ζήτει ἐν

20 τῷ περι γνώμων, Exc. de virt. et vit. p. 225 V. 547 W.]

"Οτι ὁ αὐτὸς ἠρώτησε τὴν Πυθίαν ποῖα νόμιμα 2
καταστήσας μάλιστ' ἂν ὠφελῆσαι τοὺς Σπαρτιάτας.
τῆς δὲ (εἰπούσης) εἶπεν τοὺς μὲν καλῶς ἠγεῖσθαι,
τοὺς δὲ πειθαρχεῖν νομοθετήσῃ, πάλιν ἠρώτησε τί
25 ποιούντες καλῶς ἠγήσονται καὶ τί πειθαρχήσουσιν.
ἢ δὲ ἀνεῖλε τοῦτον τὸν χρησμόν·

εἰσὶν ὁδοὶ δύο πλείστον ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχουσαι,
ἢ μὲν ἐλευθερίας εἰς τίμιον οἶκον ἄγουσα,
ἢ δ' ἐπὶ δουλείας φευκτὸν δόμον ἡμεροῖσι.

30 καὶ τὴν μὲν διὰ τ' ἀνδρῶσύνης ἐρατῆς θ' ὁμοιοίας
ἔστι περᾶν, ἣν δὴ λαοῖς ἠγεῖσθε κέλευθον·

τὴν δὲ διὰ στυγερῆς ἔριδος καὶ ἀνάγκης ἄτης
εἰσαφικάνουσιν, τὴν δὲ πεφύλαξο μάλιστα.

3 τὸ δὲ κεφάλαιον ἦν ὅτι μεγίστην πρόνοιαν ποιη-
τέον ἐστὶν ὁμοιοῦσας καὶ ἀνδρείας, ὡς διὰ μόνων
τούτων τῆς ἐλευθερίας φυλάττεσθαι δυναμένης, ἧς 5
χωρὶς οὐδὲν ὄφελος οὐδ' ἄλλο τῶν παρὰ τοῖς πολ-
λοῖς ὑπειλημμένων ἀγαθὸν ἔχειν ἑτέροις ὑπήκοον
ὄντα· πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα τῶν ἡγουμένων, οὐ
τῶν ὑποτεταγμένων ἐστίν· ὥστ' εἶπερ τις ἑαυτῷ
βούλεται καὶ μὴ τοῖς ἄλλοις κτήσασθαι τὰ ἀγαθὰ, 10
4 πρῶτόν ἐστι κατασκευαστέον τὴν ἐλευθερίαν. ἀμ-
φοτέρων δὲ ἐκέλευσε ποιεῖσθαι πρόνοιαν, ὅτι θά-
τερον αὐτῶν κατ' ἰδίαν οὐ δύναται τὸν περιποιη-
σάμενον ὠφελῆσαι· οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἀνδρείους
ὄντας στασιάζειν ἢ ὁμοιοεῖν βεβαίως δειλοὺς ὄντας. 15

5 Ὅτι ὁ αὐτὸς Λυκούργος ἠνεγκε χρησμὸν ἐκ Δελ-
φῶν περὶ τῆς φιλαργυρίας τὸν ἐν παροιμίᾳ μέρει
μνημονεύομενον,

ἀ φιλοχρηματία Σπάρταν ὀλεῖ, ἄλλο δὲ οὐδέν.*)
Δὴ γὰρ ἀργυρότοξος ἀναξ ἐκάεργος Ἀπόλλων 20
χρυσόκομης ἔχρη πίονος ἐξ ἀδύτου,
ἄρχειν μὲν βουλῆς θεοτιμῆτους βασιλῆας,
οἷσι μέλει Σπάρτης ἱμερόεσσα πόλις,
προεσβυγενεῖς δὲ γέροντας, ἔπειτα δὲ δημότας ἀνδρας,
εὐθείαις ῥήτραις ἀνταπαμειβομένους 25
μυθεῖσθαι τε τὰ καλὰ καὶ ἔρδειν πάντα δίκαια,
μηδέ τι βουλευεῖν τῆδε πόλει

*) Ante sequens δὴ γὰρ codex inepte: Ἡ Πυθία ἔχρησε
τῷ Λυκούργῳ περὶ τῶν πολιτικῶν οὕτως, quasi sequentia,
quae sunt Tyrtaei, sint Pythiae. Quam confusionem notavit
iam Müllerus Dor. vol. 2, p. 13.

δήμου τε πλήθει νίκην καὶ κάρτος ἔπεσθαι.

Φοῖβος γὰρ περὶ τῶν ᾧδ' ἀνέφηνε πόλει.

Ἔστι τὸν μὴ διαφυλάττοντας τὴν πρὸς τὸ θεῖον θ
εὐσέβειαν πολὺ μᾶλλον μὴ τηρεῖν τὰ πρὸς τοὺς ἀν-
5 θρώπους δίκαια. [Exc. Vat. p. 2—3.]

Ἔστι οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς τοῦ Λυκούργου χρη- 7
σάμενοι νόμοις ἐκ ταπεινῶν δυνατώτατοι ἐγένοντο
τῶν Ἑλλήνων, τὴν δὲ ἡγεμονίαν διεφύλαξαν ἐπὶ
ἔτη πλείω τῶν ὕ. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ κατ' ὀλί-
10 γον καταλύοντες ἕκαστον τῶν νομίμων, καὶ πρὸς
τροφὴν καὶ ῥαθυμίαν ἀποκλίνοντες, ἔτι δὲ διαφθα-
ρέντες νομίσματι χρῆσθαι καὶ πλοῦτους ἀθροίζειν,
ἀπέβαλον τὴν ἡγεμονίαν. [Exc. de virt. et vil. p. 225 V.
547 W.]

Ἔστι Τήμενος τὴν Ἀργεῖαν λαχὼν ἐνέβαλε μετὰ 14^a
τῆς στρατιᾶς εἰς τὴν τῶν πολεμίων χώραν. χρο-
νίζοντος δὲ τοῦ πολέμου τοὺς μὲν νλοὺς οὐ προῆ-
γεν ἐπὶ τὰς ἡγεμονίας, τὸν δὲ τῆς θυγάτρως ἀνδρα
Δηιφόντην διαφερόντως ἀποδεχόμενος ἔταξεν ἐπὶ
20 τὰς ἐπιφανεστάτας πράξεις. ἐφ' οἷς οἱ παῖδες ἀν-
τοῦ διαγανακτοῦντες Κίσσος καὶ Φάλης καὶ Κε-
ρύνης ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ πατρὸς συνεστήσαντο
διὰ τινων κακούργων· οἱ πεισθέντες ὑπὸ τούτων
ἐνήδρευσαν τὸν Τήμενον παρὰ τινα ποταμόν, καὶ
25 φονεῦσαι μὲν οὐκ ἠδυνήθησαν, κατατραυματίσαντες
δὲ εἰς φυγὴν ᾤρησαν. [Exc. Escor. p. 11 Fed. 8 Müll.]

Ἔστι Ἀργεῖοι πολλὰ κακοπαθήσαντες ἐν τῷ πο- 14^b
λέμῳ τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους μετὰ τοῦ ἐαντιῶν
βασιλέως, καὶ τοῖς Ἀρκάσι τὰς πατρίδας ἀποκατα-
30 στήσαντες, ἐμέμφοντο τὸν βασιλέα διὰ τὸ τὴν χώ-
ραν αὐτῶν ἀποδεδωκέναι τοῖς φυγάσιν, ἀλλὰ μὴ
σφίσι κατακληροῦσθαι. συστάντος δ' ἐπ' αὐτὸν

τοῦ δήμου, καὶ τὰς χεῖρας ἀπονενοημένως προσφέρουτος, ἔφυγεν εἰς Τεγέαν καὶ κεῖ διετέλεσε τιμώμενος ὑπὸ τῶν εὐπαθόντων.

- 15 Γενεαλογοῦσι δ' αὐτὸν (Caranum) οὕτως, ὡς φησιν ὁ Διόδωρος, οἱ πολλοὶ τῶν συγγραφέων, ὧν εἰς καὶ Θεόπομπος. Κάρανος Φεΐδωνος τοῦ Ἀριστοδαμίδα τοῦ Μέρωπος τοῦ Θεστίου τοῦ Κίσσου τοῦ Τημένου τοῦ Ἀριστομάχου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Ἰλλου τοῦ Ἡρακλέους. ἔνιοι δὲ ἄλλως, φησί, γενεαλογοῦσι, φάσκοντες εἶναι Κάρανον Ποΐαντος τοῦ 10 Κροΐσου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Εὐρυβιάδα τοῦ Δεβάλλου τοῦ Λαχάρους τοῦ Τημένου, ὃς καὶ κατῆλθεν εἰς Πελοπόννησον. [Georg. Syncell. Chron. p. 262, B.]
- 16 Postquam Assyriorum opes corruerunt, extincto Sardanapallo rege ultimo Assyriae, Macedonum se tem- 15 pora sistunt. ante primam Olympiadem Caranus rei acquirendae cupidus copias ex Argivis aliisque partibus Peloponnesi contraxit, atque in Macedonum fines expeditionem suscepit. eadem tempestate bellum gerens Orestarum rex cum finitimis suis, nomine Eordacis, Ca- 20 rani opem imploravit ea conditione ut ei mediam regni sui partem concederet, rebus Orestarum compositis. iam vero quum rex promissa fecisset, regionem illam Caranus obtinuit, ibique annis triginta dominatus est. huic grandi aetate confecto successit filius nomine Coe- 25 nus, regnavitque annis duobus de triginta. deinde Tyrimmas annis tribus cum quadraginta. postea Perdiccas annis quadraginta duobus. hic proferendi regni cupidus legationem Delphos misit. tum paucis verbis interpositis subdit regnavisse Perdiccam annis octo et 30 quadraginta, ab eoque dignitatem ad Argaeum devenisse: quem regno annis triginta unoque perfunctum

exceptit Philippus, cuius regnantis habentur anni triginta tres. huic successit Aeropas annis viginti. mox Alcetas annis octodecim sceptro potitus est. postea Amyntas annis novem cum quadraginta. exin Alexander 5 der annis quattuor et quadraginta. hinc regnavit Perdiccas annis viginti duobus. [Euseb. Chron. p. 169.]

Ἔστι Περδίκκας τὴν ἰδίαν βασιλείαν ἀνέξῃσαι βου- 17
 λόμενος ἠρώτησεν εἰς Δελφοὺς. ἣ δὲ ἔφη,
 ἔστι κράτος βασιλείου ἀγαθοῖς Τημενίδαισι
 10 γαίης πλουτοφόροιο· δίδωσι γὰρ αἰγίοχος Ζεὺς.
 ἀλλ' ἴθ' ἐπειγόμενος Βοττηίδα πρὸς πολύμηλον·
 ἔνθα δ' ἂν ἀργικέρωτας ἴδῃς χιονώδεας αἶγας
 εὐνήθεντας ὕπνω, κείνης χθονὸς ἐν δαπέδοισι
 θῦε θεοῖς μακάρεσσι καὶ ἄστν κτίζε πόλῃος.

15 [Exc. Vat. p. 3.]

FRAGMENTA LIBRI VIII.

- 1 Ὅτι τῶν Ἠλείων πολυανδρουμένων καὶ νομίμως πολιτενομένων ὑφορᾶσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους τὴν τούτων αὔξησιν, συγκατασκευάσαι τὸν κοινὸν βίον, ἵν' εἰρήνης ἀπολαύοντες μηδεμίαν ἔχωσιν ἐμπειρίαν τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. καὶ καθιέρωσαν αὐτοὺς 5 τῷ θεῷ, συγχωρησάντων σχεδὸν ἀπάντων τῶν Ἑλ-
 2 λήνων. καὶ οὔτε ἐπὶ τῆς Ξέρξου στρατείας συνεστράτευσαν, ἀλλὰ ἀφείθησαν διὰ τὸ ἐπιμελῆσθαι τῆς τοῦ θεοῦ τιμῆς, ἔτι δὲ καὶ κατ' ἰδίαν ἐν τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἐμφυλίοις πολέμοις οὐδεὶς αὐτοὺς πα- 10 ρηνώχλει διὰ τὸ πάντας τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν σπεύδειν ἱερὰν καὶ ἄσυλον φυλάττειν. ὕστερον δὲ πολλαῖς γενεαῖς καὶ συστρατεῦσαι τούτους καὶ ἰδίᾳ πολέμους ἐπανελῆσθαι. [Exc. de virt. et vit. p. 225 V. 547 W.]
- 3 Ὅτι οἱ Ἠλεῖοι τῶν κοινῶν πολέμων οὐ μετεῖχον· καὶ γὰρ ὅτε Ξέρξης ταῖς τοσαύταις μυριάσιν ἐστράτευσεν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ἀφείθησαν ὑπὸ τῶν συμμαχῶν τῆς στρατείας, προσταξάντων τῶν ἡγεμόνων. πλεον αὐτοὺς ποιήσειν, ἐὰν ἐπιμέλονται 20 τῆς τῶν θεῶν τιμῆς. [Exc. Vat. p. 4.]
- 2 Καὶ μὴ συγχωρηθείσης μηδὲ λαθραίας συμπλοκῆς πρὸς ἄνδρα· μηδένα γὰρ οὕτω παραφρονήσειν ὥστε ἐφημέρου χάριν ἡδονῆς τὰ μακαριζόμενα τοῦ βίου παντὸς ἀντικαταλλάξασθαι. [Exc. Vat. p. 4.] 25

“Οτι Νεμέτωρ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ στερηθεὶς 3
 τῆς βασιλείας, ὃς Ἀμόλιος ἐκαλεῖτο, ἐβασίλευε δὲ
 Ἀλβανῶν, τοὺς ἰδίους νῆωνους παρ’ ἐλπίδας ἀνα-
 γνωρίσας Ῥέμον καὶ Ῥωμύλον, ἐπεβούλευσε κατὰ
 5 τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ περὶ ἀναιρέσεως. ὃ καὶ γέγονε·
 μεταπεμψάμενοι γὰρ τοὺς νομεῖς ὤρμησαν ἐπὶ τὰ
 βασίλεια, καὶ ἐντὸς τῶν θυρῶν εἰσεβιάσαντο καὶ
 τοὺς ὑφισταμένους ἀνήρουν, ὕστερον δὲ καὶ αὐτὸν
 τὸν Ἀμόλιον. [Exc. Escor. p. 12 Fed. 9 Müll.]

10 “Οτι τούτων ἐκτεθέντων, ἐπειδὴ τοῦ χρόνου 3^a
 προϊόντος ἠνδρώθησαν, πολὺν διέφερον τῶν ἄλλων
 κάλλει καὶ ῥώμῃ. διὸ καὶ πᾶσι τοῖς ποιμνίοις ἀσφά-
 λειαν παρείχοντο, ῥαδίως τοὺς ληστεύειν εἰωθότας
 ἀποκρουόμενοι, καὶ πολλοὺς μὲν ἀναιροῦντες τῶν
 15 ἐπιτιθεμένων, ἐνίους δὲ καὶ ζῶντας συλλαμβάνον-
 τες. χωρὶς δὲ τῆς ἐν τούτῳ φιλοτιμίας ὑπῆρχον 2
 ἅπασιν τοῖς πλησίον νομεῦσι προσφιλεῖς, ταῖς τε ὀμι-
 λλαῖς συνόντες καὶ τὸν ἑαυτῶν τρόπον μέτριον καὶ
 κοινὸν τοῖς δεομένοις ἀναδεικνύντες. διὸ καὶ τῆς
 20 πάντων ἀσφαλείας ἐν τούτοις κειμένης, οἱ πλεῖστοι
 τούτοις ὑπετάττοντο καὶ τὸ παραγγελλόμενον ἐποί-
 ουν συντρέχοντες εἰς οὓς προσταξίαν τόπους. [Exc.
 de virt. et vit. p. 225 V. 547 W.]

“Οτι ὀρνιθενομένων Ῥέμον καὶ Ῥωμύλου περὶ 4
 25 οἰκισμοῦ πόλεως, καὶ ἐκ τῶν δεξιῶν μερῶν διοση-
 μίαν γενέσθαι, φασὶ καταπλαγέντα τὸν Ῥέμον ἐπι-
 φθεγγάμενον εἰπεῖν τῷ ἀδελφῷ ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ
 πόλει πολλάκις ἐπαριστέροις βουλευμάσιν ἐπιδέξιός
 ἀκολουθήσει τύχη· προπετῶς γὰρ αὐτοῦ τὸν ἄγ-
 30 γελον ἀποστέλλαντος καὶ τὸ καθ’ αὐτὸν μέρος
 ὄλως ἡμαρτηκότος ὑπὸ ταύτομάτου διωρθῶσθαι τὴν
 ἄγνοιαν. [Exc. Vat. p. 5.]

- 2 "Οτι ὁ Ῥωμύλος κτίζων τὴν Ῥώμην τάφρον περιέβαλε τῷ Παλατίῳ κατὰ σπουδὴν, μὴ τινες τῶν περιοίκων ἐπιβάλονται κωλύειν αὐτοῦ τὴν προαίρεσιν. ὁ δὲ Ῥέμος βαρέως φέρων ἐπὶ τῷ διεσφάλθαι τῶν πρωτείων, φθονῶν δὲ τῆς εὐτυχίας τῷ 5 ἀδελφῷ, προσιών τοῖς ἐργαζομένοις ἐβλασφήμει ἀπεφήνατο γὰρ στενὴν εἶναι τὴν τάφρον, καὶ ἐπισηφαλῇ ἔσσεσθαι τὴν πόλιν, τῶν πολεμίων ῥαδίως 3 αὐτὴν ὑπερβαίνοντων. ὁ δὲ Ῥωμύλος ὠργισμένος ἔφη, Παραγγελῶ πᾶσι τοῖς πολίταις ἀμύνασθαι τὸν 10 ὑπερβαίνειν ἐπιχειροῦντα. καὶ πάλιν ὁ Ῥέμος τοῖς ἐργαζομένοις ὄνειδίζων ἔφη στενὴν κατασκευάζειν τὴν τάφρον· εὐχερῶς γὰρ ὑπερβῆσσεσθαι τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ αὐτὸς ῥαδίως τοῦτο πράττειν· καὶ 1 ἅμα ταῦτα λέγων ὑπερήλατο. ἦν δὲ τις Κέλερος, 15 εἷς τῶν ἐργαζομένων, ὃς ὑπολαβὼν, Ἐγὼ δέ, φησίν, ἀμνηνοῦμαι τὸν ὑπερπηδῶντα κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως, καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἀνέτεινε τὸ σκαφεῖον καὶ πατάξας τὴν κεφαλὴν ἀπέκτεινε τὸν Ῥέμον. [Exc. Vat. p. 5.] 20
- 5 Περὶ Ῥωμύλου καὶ Ῥέμου Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασεὺς Ἱστορεῖ, Δίων τε καὶ Διόδωρος. [Tzet. schol. ad Exeges. Iliad. p. 141, 21.]
- 5 "Οτι Πολυχάρη Μεσσήνιον πλούτῳ καὶ γένει διαφέροντα συνθέσθαι ἀγελῶν κοινωσίαν πρὸς Εὐ- 25 αἴφρον Σπαρτιάτην. ὃν εἰς ἐπιμέλειαν καὶ φυλακὴν παραλαβόντα τὰς τε ἀγέλας καὶ τοὺς νομεῖς ἐπιχειροῦσαι μὲν πλεονεκτεῖν, καταφανῆ δὲ γενέ- 2 σθαι. πωλήσαντα γὰρ ἐμπόροις τῶν τε βοῶν καὶ τῶν νομέων τινὰς ἐπ' ἐξαγωγῇ προσποιηθῆναι τὴν 30 ἀπώλειαν αὐτῶν ὑπὸ ληστῶν γεγονέναι βιαίως. τοὺς δὲ ἐμπόρους εἰς Σικελίαν πλέοντας κομίζεσθαι

παρὰ τὴν Πελοπόννησον· γενομένου δὲ χειμῶνος
 προσορμισθῆναι τῇ γῇ, καὶ τοὺς νομεῖς νυκτὸς ἀπο-
 βάντας διαδραῖναι τῇ τῶν τόπων ἐμπειρία πιστεύ-
 σαντας. παραγενηθέντων δὲ αὐτῶν εἰς Μεσσήνην, 3
 5 καὶ τῷ κυρίῳ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν εἰπόντων, τὸν
 Πολυχάρη τούτους μὲν κρύψαι, τὸν δὲ κοινῶν
 ἐκ τῆς Σπάρτης μεταπέμψασθαι. διαβεβαιουμένου 4
 δὲ αὐτοῦ καὶ λέγοντος τῶν νομέων τοὺς μὲν ὑπὸ
 ληστῶν ἀφηροπάσθαι, τοὺς δὲ τετελευτηκέναι, τὸν
 10 Πολυχάρη προάγειν τοὺς ἄνδρας. οὓς ἰδόντα τὸν
 Εὐαίφνον καταπλαγῆναι, καὶ φανερῶς ἐλεγχόμενον
 τραπῆναι πρὸς δέησιν, καὶ τὰς τε βοῦς ἀποκατα-
 στήσειν ἐπαγγελῆσθαι καὶ πᾶσαν προῆσθαι φωνὴν
 εἰς τὸ σωθῆναι. τὸν δὲ Πολυχάρη ἐντραπέντα τὴν 5
 15 ξενίαν κρύψαι τὴν πρᾶξιν, καὶ τὸν υἱὸν συναπο-
 στείλαι τῷ Σπαρτιάτῃ πρὸς τὸ τυχεῖν τῶν δικαίων.
 Εὐαίφνον δὲ καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν ἐπιλαθέσθαι τὸν
 τε εἰς Σπάρτην συνεκπεμφθέντα νεανίσκον ἀνελεῖν.
 οὗ συντελεσθέντος τὸν Πολυχάρη ὡς ἐπὶ τηλικού- 6
 20 τοις ἀνομήμασιν ἀγανακτεῖν καὶ τὸν αἴτιον ἔξαι-
 τεῖν. τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους τούτῳ μὴ προσέχειν,
 τὸν δὲ υἱὸν Εὐαίφνου μετ' ἐπιστολῆς εἰς Μεσσήνην
 ἀποστεῖλαι δηλοῦντα διότι Πολυχάρης εἰς Σπάρτην
 κατηγορεῖτω περὶ ὧν ἔπαθεν ἐπὶ τε τῶν ἐφόρων
 25 καὶ τῶν βασιλέων. τὸν δὲ Πολυχάρη τυχόντα τῶν
 ἰσῶν τὸν τε νεανίσκον ἀνελεῖν καὶ τὴν πόλιν ὀυ-
 σιάζειν. [Exc. de virt. et vit. p. 226 V. 548 W.]

Ὅτι τῶν κυνῶν ὠρουμένων καὶ τῶν Μεσσηνίων 6
 ἀπελπίζόντων προσελθῶν τις τῶν πρεσβυτέρων πα-
 30 ρεκάλει τὰ πλήθη μὴ προσέχειν τοῖς μάντεσι σχε-
 διάζουσι· καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἰδίων βίων αὐτοῦς
 πλείστοις ἀμαρτήμασι περιπίπτειν, ὡς μὴ δυναμέ-

νους προῖδέσθαι τὸ μέλλον, καὶ νῦν ὑπὲρ ὧν εἰκὸς
 μόνους τοὺς θεοὺς γινώσκειν ἀδυνατεῖν ἀνθρώπους
 2 ὄντας ἐπίστασθαι. παρεκελεύετο οὖν πέμπειν εἰς
 Δελφούς. ἡ δὲ Πυθία ἀνεῖλεν οὕτως. ἐκ τοῦ Αἰ-
 πυτιδῶν γένους θῦσαι κόρην τὴν τυχοῦσαν· ἐὰν 15
 δὲ ἡ λαχοῦσα ἀδυνατῆ καθοσιωθῆναι, θῦσαι τότε
 παρθένον τὴν τοῦ διδόντος ἐκουσίως ἐκ τοῦ αὐτοῦ
 γένους. καὶ ταῦτα πράξαντες ἔχετε νίκην τοῦ πο-
 3 λέμου καὶ κράτος. — οὐδεμιᾶς γὰρ τιμῆς μέγεθος
 ἰσόροπον ἐφαίνεται τοῖς γονεῦσι πρὸς τὴν τῶν τέ- 10
 κνων σωτηρίαν, ἀλλ' ἅμα μὲν ὁ τῆς συγγενείας
 ἔλεος ἐκάστῳ ὑπεδύετο πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνοντι
 τὴν σφαγὴν, ἅμα δὲ ἐνετρέπετο προδότης γενέσθαι
 τέκνον πρὸς ὁμολογούμενον ὄλεθρον. [Exc. Vat.
 p. 6.]

7 Προέπιπτεν εἰς ἀνάξια τῆς περὶ αὐτὸν δόξης
 ἁμαρτήματα· δεινὸς γὰρ ὁ ἔρωσ σφῆλαι τοὺς νέους,
 καὶ μάλιστα τοὺς μεγαλοφρονοῦντας ἐπὶ τῇ τοῦ
 σώματος ῥώμῃ. διὸ καὶ παρεισῆγαγον οἱ παλαιοὶ
 τῶν μυθογράφων τὸν ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνίκητον 20
 Ἡρακλέα ὑπὸ τῆς τούτου δυνάμεως νικώμενον.
 [Exc. Vat. p. 6.]

8 Ὅτι Ἀρχίας ὁ Κορίνθιος ἐραστὴς ὦν Ἀκταίω-
 νος τὸ μὲν πρῶτον προσέπεμπε τινα τῷ παιδί,
 θαυμαστὰς ἐπαγγελίας ποιούμενος· οὐ δυνάμενος 25
 δὲ αὐτὸν ἀναλαβεῖν παρὰ τὴν τοῦ πατρὸς καλοκά-
 γαθίαν καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ παιδὸς σωφροσύνην,
 ἤθροισε τῶν συνηθῶν τοὺς πλείστους, ὡς βιασό-
 μενος τὸν ἐν χάριτι καὶ δεήσει μὴ ὑπακούοντα.
 2 τέλος δὲ μεθυθεὶς μετὰ τῶν συμπαρακληθέντων 30
 ἐπὶ τοσοῦτον ἀνοίας προέπεσεν ὑπὸ τοῦ πάθους
 ὥστε εἰς τὴν οἰκίαν ἐμπεσὼν τοῦ Μελίσσου τὸν

παῖδα βιαίως ἀπήγαγεν. ἀντεχομένου δὲ τοῦ πα- 3
 τρός καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν, παρ'
 ἀμφοτέροις φιλοτιμίας βιαιοτέρας γενομένης ἔλα-
 θεν ὁ παῖς ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἀντεχομένων ἀφεί-
 5 τὴν ψυχὴν, ὥστε τὸ παράδοξον τῆς πράξεως ἀνα-
 λογιζομένους ἔλεειν ἅμα τὴν τοῦ παθόντος συμ-
 φορὰν καὶ θαυμάζειν τὴν τῆς τύχης περιπέτειαν.
 ὦ γὰρ ὁ παῖς τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἔτυχε προσηγο- 4
 ρίας, τούτῳ τὴν ὁμοίαν τοῦ βλου καταστροφὴν
 10 ἔσχεν, ἐκατέρων ὑπὸ τῶν μάλιστα ἂν βοηθησάντων
 τοῦ ζῆν παραπλησίῳ τρόπῳ στερηθέντων. [Exc. de
 virt. et vit. p. 229 V. 548, 549 W.]

Ἵτι Ἀγαθοκλῆς ἐπιστάτης αἰρεθεὶς τῆς περὶ τὸν 9
 νεῶν τῆς Ἀθηνῶν οἰκοδομίας, τοὺς καλλίστους τῶν
 15 τεμνομένων λίθων ἐπιλεγόμενος τὴν μὲν δαπάνην
 ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐποιεῖτο, τοῖς δὲ λίθοις κατα-
 χρησάμενος οἰκίαν ᾠκοδόμησε πολυτελεῆ. ἐφ' οἷς
 φασὶν ἐπισημῆναι τὸ δαιμόνιον· κεραυνωθέντα γὰρ
 τὸν Ἀγαθοκλέα μετὰ τῆς οἰκίας καταφλεχθῆναι.
 20 οἱ δὲ γεωμόροι ἔκριναν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ δημο- 2
 σίαν εἶναι, καίπερ τῶν κληρονόμων δεικνύντων
 μηδὲν εἰληφότα τῶν ἱερῶν ἢ δημοσίων χρημάτων.
 τὴν δὲ οἰκίαν καθιερώσαντες ἄβατον τοῖς εἰσιούσιν
 ἐποίησαν, ὡς ἔτι καὶ νῦν ὀνομάζεται Ἐμβρονταίου.
 25 [Ibid.]

[Περὶ δύο ἀνδρῶν ἀριστευσάντων ἐν πολέμῳ 10
 καὶ ἀγωνιζομένων περὶ πρωτείων.] Μετὰ ταῦθ' ὁ
 μὲν βασιλεὺς ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἐκ τῶν τραυμάτων
 προέδθηκε κρίσιν ἀριστείου. κατέβησαν μὲν οὖν ἐπὶ
 30 τὸν ἀγῶνα δύο, Κλέωνίς τε καὶ Ἀριστομένης, ὧν
 ἑκάτερος εἶχεν ἰδιόν τι πρὸς δόξαν. ὁ γὰρ Κλέων-
 νίς ὑπερασπίσας τὸν βασιλέα πεπτωκότα τῶν ἐπι-

- φερομένων Σπαρτιατῶν ὀκτὼ νεκροὺς ἐπεποιήκει·
 καὶ τούτων ἦσαν δύο ἡγεμόνες ἐπιφανεῖς· πάντων
 δὲ τῶν ἀναιρεθέντων ὑπ' αὐτοῦ τὰς πανοπλίας
 ἐσκυλευκῶς ἐδεδώκει τοῖς ὑπασπισταῖς, ἵνα ἔχη ση-
 2 μεία τῆς ἰδίας ἀρετῆς πρὸς τὴν κρίσιν. πολλοῖς δὲ 5
 περιπεσὼν τραύμασιν ἅπαντ' ἔσχεν ἐναντία, μέγι-
 στον παρεχόμενος τεκμήριον τοῦ μηδεὶ τῶν πο-
 λεμίων εἶσαι. ὁ δ' Ἀριστομένης ἐν τῷ περὶ τοῦ
 βασιλέως ἀγῶνι πέντε μὲν ἀνηγήκει τῶν Λακεδαι-
 10 μούων, καὶ τὰς πανοπλίας ἐσκυλεύκει τῶν πολε-
 μίων ἐπικειμένων. καὶ τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα διε-
 φύλαξεν ἄτρωτον, ἐκ δὲ τῆς μάχης ἀπερχόμενος
 3 εἰς τὴν πόλιν ἔργον ἐπαινούμενον ἐπραξεν. ὁ μὲν
 γὰρ Κλέωνις ἀσθενῶς ἐκ τῶν τραυμάτων διακει-
 15 μενος οὔτε βαδίζειν καθ' αὐτὸν οὔτε χειραγωγεί-
 σθαι δυνατὸς ἦν· ὁ δ' Ἀριστομένης ἀράμενος αὐ-
 τὸν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἀπήνεγκεν εἰς τὴν πόλιν, οὐ-
 δὲν δὲ ἦττον κομίζων τὴν ἰδίαν πανοπλίαν, καὶ
 ταῦτα τοῦ Κλεόνυιδος προέχοντος τῶν ἄλλων με-
 4 γέθει τε καὶ ῥώμῃ σώματος. τοιαύτας δ' ἐχόντων 20
 ἀφορμὰς εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν ἀριστείων κρίσιν, ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκάθισε μετὰ τῶν ταξιαρχῶν κατὰ τὸν νό-
 μον. προλαβὼν οὖν τὸν λόγον ὁ Κλέωνις τοιού-
 τοις ἐχρήσατο λόγοις.
- 11 Βραχὺς μὲν ἔστιν ὁ περὶ τῶν ἀριστείων λόγος· 25
 κριταὶ γὰρ εἰσιν οἱ τεθεαμένοι τὰς ἐκάστων ἀρε-
 τὰς· ὑπομνησαὶ δὲ δεῖ με διότι πρὸς τοὺς αὐτοὺς
 ἄνδρας ἐκατέρων διαγωνισαμένων ὑφ' ἑνα καιρὸν
 καὶ τόπον ἐγὼ πλείους ἀπέκτεινα. δῆλον οὖν ὡς
 κατὰ τὴν αὐτὴν περίστασιν ὁ πρότερος ἐν ἀριθμῷ 30
 τῶν ἀναιρεθέντων προτερεῖ καὶ τοῖς εἰς τὸ πρω-
 2 τεῖον δικαίοις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σώματα ἐκατέρων

ἐμφανεστάτας ἀποδείξεις ἔχει τῆς ὑπεροχῆς· ὁ μὲν
 γὰρ πλήρης ὢν τραυμάτων ἐναντίον ἀπελύετο τῆς
 μάχης, ὁ δ' ὥσπερ ἐκ πανηγύρεως, ἀλλ' οὐ τηλι-
 καύτης παρατάξεως ἕξιὼν οὐκ ἐπειράθη τί δύναται
 5 πολεμίων σίδηρος. εὐτυχέστερος μὲν οὖν ἴσως Ἀρι-
 στομένης, ἀγαθώτερος δ' ἡμῶν οὐκ ἂν δικαίως
 κριθεῖη. πρόδηλος γὰρ ὁ ὑπομείνας τοσαύτας διαι-
 ρήσεις τοῦ σώματος ὡς ἀφειδῶς ἑαυτὸν ἐπέδωκεν
 ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ὁ δ' ἐν πολεμίων συμπλοκῇ
 10 καὶ τοιούτων κινδύνων τηρήσας ἑαυτὸν ἄτρωτον
 εὐλαβεία τοῦ παθεῖν τι τοῦτ' ἐνήργησεν. ἄτοπον
 οὖν εἰ παρὰ τοῖς ἑορακόσι τὴν μάχην ὁ τῶν πολε-
 μίων μὲν ἐλάττους ἀνελών, τῷ δ' ἰδίῳ σώματι κιν-
 δυνεύσας ἦττον, προκριθήσεται τοῦ πρωτεύοντος
 15 ἐν ἀμφοτέροις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μηδενὸς ἐτι κιν-
 δύνου ὑπάρχοντος βασιάσαι τὸ σῶμα καταπεπονη-
 μένον ὑπὸ τῶν τραυμάτων ἀνδρείαν μὲν οὐδεμίαν
 ἔχει, σώματος δ' ἴσως ἰσχὺν ἐπιδείκνυται. ἱκανά
 μοι ταῦτα εἴρηται πρὸς ὑμᾶς· πρόκειται γὰρ ἀγῶν
 20 οὐ λόγων, ἀλλ' ἔργων.

Παραλαβὼν δ' ἐν μέρει τὸν λόγον Ἀριστομένης, 12
 Θαυμαζῶ, φησὶν, εἰ μέλλει περὶ ἀριστείων ἀμφισ-
 βητεῖν ὁ σωθεὶς τῷ σώσαντι· ἀναγκαῖον γὰρ ἢ
 τῶν δικαζόντων αὐτὸν ἄνοιαν καταγινώσκειν ἢ τὴν
 25 κρίσιν δοκεῖν ἐκ τῶν νῦν λεγομένων, ἀλλ' οὐκ ἐκ
 τῶν τότε πεπραγμένων ἔσεσθαι. οὐ μόνον δὲ
 Κλέωνις δειχθήσεται κατ' ἀρετὴν λειπόμενος, ἀλλὰ
 καὶ τελῶς ἀχάριστος. ἀφείς γὰρ τὸ τὰ συντελε- 2
 σθέντα ὑπ' αὐτοῦ καλῶς διαπορεύεσθαι διέσυρε
 30 τὰς ἐμὰς πράξεις, φιλοτιμότερος ὢν ἢ δίκαιον· ὧ
 γὰρ καὶ ἰδίας σωτηρίας τὰς μεγίστας ὀφείλει χάρι-
 τας, τούτου τὸν ἐπὶ τοῖς καλῶςπραχθεῖσιν ἐπαι-

νον διὰ φθόνον ἀφήρηται. ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ μὲν
 ἐν τοῖς τότε γεγενημένοις κινδύνοις εὐτυχῆς ὑπάρ-
 3 ξαι, φησὶ δὲ πρότερον ἀγαθὸς γενέσθαι. εἰ μὲν
 γὰρ ἐκκλίνας τὴν τῶν πολεμίων ἐπιφορὰν ἄτρωτος
 ἐγενόμην, οὐκ εὐτυχῆ με προσῆκεν ὀνομάζειν, ἀλλὰ 5
 δειλόν, οὐδ' ὑπὲρ ἀριστείων λέγειν κρίσιν, ἀλλὰ
 ταῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωραῖς περιπεπτωκέναι· ἐπεὶ
 δ' ἐν πρώτοις μαχόμενος καὶ τοὺς ὑφισταμένους
 ἀναιρῶν οὐκ ἔπαθον ἄπερ ἔπραξα, ρητέον οὐκ εὐ-
 4 τυχῆ με μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν. εἴτε γὰρ οἱ πο- 10
 λέμιοι καταπλαγέντες τὴν ἀρετὴν οὐκ ἐτόλμησαν
 ἀμύνασθαι, μεγάλων ἐπαίνων ἄξιος ὃν ἐφοβήθησαν,
 εἴτ' ἐκείνων ἀγωνιζομένων εὐθύμως ἐγὼ φονεύων
 τοὺς ἀνθεστηκότας καὶ τοῦ σώματος ἐποιούμην πρό-
 5 νοιαν, ἀνδρείος ἅμα καὶ συνετός. ὁ γὰρ ἐν αὐτῷ 15
 τῷ θυμομαχεῖν ἐμφρόνως ὑπομένων τὸ δεινὸν ἐκα-
 τέρας ἔχει τὰς ἀρετάς, σώματος τε καὶ ψυχῆς. καί-
 τοι γε ταῦτα τὰ δίκαια πρὸς ἑτέρους ἢ μοι ρητέον
 ἀμείνους τούτου. ὅτε γὰρ Κλέουνιν παραλελυμέ-
 νον ἐκ τῆς μάχης εἰς τὴν πόλιν ἀπήνεργα τὰμαντοῦ 20
 σώζων ὄπλα, καὶ ὑπ' αὐτοῦ κεκρίσθαι νομίζω τὸ
 6 δίκαιον. καίτοι γε παροραθεὶς τόθ' ὑφ' ἡμῶν ἴσως
 οὐκ ἂν ἤριξε νῦν ὑπὲρ ἀριστείων, οὐδὲ διασύρων
 τηλικούτου μέγεθος εὐεργεσίας ἔλεγε μηδὲν εἶναι
 μέγα τὸ πραχθὲν διὰ τὸ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν 25
 ἀποχωρεῖν ἐκ τῆς μάχης τοὺς πολεμίους. τίς γὰρ
 οὐκ οἶδεν ὅτι πολλάκις οἱ διαλυθέντες ἐκ τῆς μά-
 χης ἐξ ὑποστροφῆς εἰώθασιν ἐπιτίθεσθαι καὶ στρατη-
 γία ταύτη χρησάμενοι τυγχάνειν τῆς νίκης; ἱκανά
 μοι τὰ ρηθέντα· λόγων γὰρ πλειόνων οὐκ οἶμαι 30
 ὑμᾶς προσδεῖσθαι.

Τούτων ῥηθέντων οἱ δικάζοντες ὁμογνώμονες

γενόμενοι προέκριναν τὸν Ἀριστομένην. [Ex codice Vaticano n. 1354.]

Καὶ ταῖς προθυμίαις ἐπερρώσθησαν· τοὺς γὰρ 13
ἐκ παίδων ἀνδρείαν καὶ καρτερίαν ἀσχοῦντας, κὰν
5 ἢ τύχη που ταπεινώσῃ, βραχὺς λόγος ἐφ' ὃ δεῖ
παρίστησιν. οὐ μὴν οὐδὲ οἱ Μεσσηνιοὶ τούτων
ἀπελείποντο ταῖς προθυμίαις, ἀλλὰ ταῖς σφῶν ἀρε-
ταῖς πιστεύσαντες....

Ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι καταπονούμενοι ὑπὸ Μεσ- 2
σηνίων ἐπεμψαν εἰς Δελφούς. ἡ δὲ ἔχρησεν,
οὐ σε μάχης μόνον ἔργ' ἐφέπειν χερὶ Φοῖβος ἀνώγει,
ἀλλ' ἀπάτη μὲν ἔχει γαῖαν Μεσσηνίδα λαός,
ταῖς δ' αὐταῖς τέχναισιν ἀλώσεται αἴσπερ ὑπῆρξεν.
ἔστι δὲ τὸ νοούμενον μὴ μόνον τοῖς ἐκ τῆς βίας
15 ἔργοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκ δόλου.... [Exc. Vat. p. 7.]

Ὅτι Πομπήλιος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς πάντα τὸν 14
τοῦ ζῆν χρόνον ἐν εἰρήνῃ διετέλεσε. λέγουσι δέ
τινες ἀκουστὴν γενόμενον Πυθαγόρου παρ' ἐκεί-
νου λαβεῖν τά τε περὶ θεῶν νομοθετήματα, καὶ
20 πολλὰ διδαχθῆναι, δι' ὧν ἐπιφανῆς ἀνὴρ ἐγένετο
καὶ βασιλεὺς ἠρέθη μετὰπεμπτος. [Exc. de virt. et vit.
p. 230 V. 549 W.]

Ὅτι κατὰ τὴν ἀξίαν οὐδὲ θελήσαντες δυνάμεθα 15
τιμῆσαι τὸ δαιμόνιον· ὥστε εἰ μὴ κατὰ δύναμιν
25 βουληθεῖμεν εὐχαριστεῖν, τίνας ἂν ἐλπίδας τοῦ
μέλλοντος βίου λαμβάνοιμεν, εἰς τούτους ἑξαμαρτά-
νοντες οὓς ἀδικοῦντας οὐκ ἂν εἴη δυνατόν οὔτε
λαθεῖν οὔτε διαφυγεῖν; τὸ μὲν γὰρ ὄλον παρ' οἷς
ἀθάνατον εἶναι συμβαίνει καὶ τὴν εὐεργεσίαν καὶ
30 τὴν κόλασιν, φανερόν ὡς ἐν τούτοις παρασκευάζειν
προσῆκει τὴν μὲν ὀργὴν ἀγένητον, τὴν δὲ εὖνοιαν
αἰώνιον. — τηλικαύτην γὰρ ἔχει παραλλαγὴν ὁ τῶν 2

ἀσεβῶν βλος πρὸς τὸν τῶν εὐσεβῶν ὥστε προσδο-
 κᾶν ἑκατέρους αὐτοῖς βεβαιώσειν τὸ θεῖον τοῖς μὲν
 τὰς ἰδίας εὐχάς, τοῖς δὲ τὰς παρὰ τῶν ἐχθρῶν εὐ-
 3 χάς. — τὸ δὲ ὅλον εἰ τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὅταν πρὸς
 τοὺς βωμοὺς καταφύγωσι βοηθοῦμεν, τοῖς δὲ πο- 5
 λεμίοις διὰ τῶν ὄρκων πίστεις δίδομεν μηδὲν ἀδι-
 κήσειν, ποίαν χρῆ πρὸς αὐτοὺς ποιεῖσθαι τοὺς θεοὺς
 σπουδῆν, οἳ οὐ μόνον τοὺς εὐσεβεῖς ἐν τῷ ζῆν εὖ
 ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατον, εἰ δὲ καὶ
 ταῖς τελεταῖς δεῖ* ἀγωγὴν μετ' εὐθυμίας ἠδεῖαν εἰς 10
 ἅπαντα τὸν αἰῶνα παρασκευάζουσιν; διὸ καὶ προσ-
 ἤκειν μηδὲν οὕτω τῶν ἐν τῷ βίῳ σπουδάζειν ὡς
 περὶ τὴν τῶν θεῶν τιμῆν.

4 Ὅτι ἀνδρείαν καὶ δικαιοσύνην καὶ τὰς ἄλλας
 ἀρετὰς ἀνθρώπων καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ζώων εὐρῆ- 15
 σθαι συμβέβηκε, τὴν δὲ εὐσέβειαν τοσοῦτω τῶν
 ἄλλων ἀρετῶν προέχειν ὅσον καὶ τοὺς θεοὺς τῶν
 θνητῶν ἐν πᾶσι πρωτεύειν.

5 Ὅτι ζηλωτῆς οὔσης τοῖς ἰδιώταις, πολὺ μᾶλλον
 οἰκείαν εἶναι ταῖς πόλεσι· τῆς τε γὰρ ἀθανασίας 20
 ἐγγύτερον οὔσαι προσφωκειομένην τοῖς θεοῖς τὴν
 φύσιν ἔχουσι καὶ πολὺν χρόνον διαμένουσαι προσ-
 δοκᾶσι τὴν ὀφειλομένην ἀμοιβήν, τῆς μὲν εὐσεβείας
 τὴν ἡγεμονίαν, τῆς δὲ εἰς τὸ θεῖον ὀλιγωρίας τὴν
 τιμωρίαν. [Exc. Vat. p. 7, 8.] 25

16 Ὅτι Διόκῃς ὁ Μήδων βασιλεὺς πολλῶν ἀνομη-
 μάτων γενομένων ἤσκει δικαιοσύνην καὶ ἄλλας ἀρε-
 τὰς. [Exc. de virt. et vit. p. 230 V. 549 W.]

17 Ὅτι Μύσκελλός τις Ἀχαιὸς ὢν τὸ γένος ἐκ Πύ-
 πης κατήνησεν εἰς Δελφοὺς καὶ τὸν θεὸν ἐπηρώ- 30
 τησε περὶ τέκνων γενέσεως· ἡ δὲ Πυθία ἀνεῖλεν
 οὕτως·

Μύσκελλε βραχύνωτε, φιλεῖ σ' ἐκάεργος Ἀπόλλων,
καὶ γενεὰν δώσει· τόδε δὲ πρότερόν σε κελεύει,
οἰκῆσαι σε Κρότωνα μέγαν καλαῖς ἐν ἄρουραῖς.
τοῦ δὲ Κρότωνα ἀγνοοῦντος εἰπεῖν πάλιν τὴν

5 Πυθίαν,

αὐτός σοι φράζει ἑκατηβόλος· ἀλλὰ συντεῖ.
οὗτος μὲν Τάφιος τοι ἀνήροτος, ἦδε δὲ Χαλκίς,
ἦδε δὲ Κουρήτων * ἢ ἱερὰ χθῶν,
αἶδε δ' Ἐχινάδες εἰσί· πολὺς δ' ἐπ' ἀριστερὰ πόντος.
10 οὕτω σ' οὐκ ἂν φημι Λακινίου ἄκρου ἁμαρτεῖν
οὐδ' ἱερᾶς Κοιμίσσης οὐδ' Αἰσάρου ποταμοῖο.

Ἵτι τοῦ χρησιμοῦ προστάττοντος Κρότωνα κτί- 2
ζειν ὁ Μύσκελλος τὴν περὶ τὴν Σύβαριν χώραν
θαυμάσας ἐβούλετο κτίσαι, καὶ ἐξέπεσε χρησμός
15 αὐτῷ οὗτος,

Μύσκελλε βραχύνωτε, παρὲκ θεοῦ ἄλλα ματεύων 18
κλαύματα μαστεύεις· δῶρον δ' ὃ διδῶ θεὸς αἶνει.

[Exc. Vat. p. 8, 9.]

Ἵτι οἱ Συβαριταὶ γαστρίδουλοὶ εἰσι καὶ τρυφη-
20 ταί. τοσοῦτος δὲ ἦν ζῆλος παρ' αὐτοῖς τρυφῆς
ὥστε καὶ τῶν ἐξωθεν ἔθνῶν μάλιστα ἠγάπων Ἴω-
νας καὶ Τυρρηνοὺς, ὅτι συνέβαινε αὐτοὺς τοὺς μὲν
τῶν Ἑλλήνων, τοὺς δὲ τῶν βαρβάρων προέχειν τῇ
κατὰ τὸ ζῆν πολυτελείᾳ. [Exc. de virt. et vit. p. 230 V.
25 549, 550 W.]

Ἵτι φασὶ τίνα τῶν εὐπόρων Συβαριτῶν, ἀκού- 2
σαντα παρὰ τινων ὅτι θεασάμενος τοὺς ἐργάτας
εἰληφῶς εἶη ῥῆγμα, παρακαλέσαι τὸν εἰπόντα μὴ
θαυμάσαι· καὶ γὰρ ἀκούσαντα τὸ γεγονός πεπονη-
30 κέναι τὴν πλευράν. ἕτερον δὲ λέγεται παραβαλόντα 3
εἰς Σπάρτην εἰπεῖν ὅτι πρότερον μὲν θαυμάζοι τὴν
τῶν Σπαρτιατῶν ἀνδρείαν, τότε δὲ θεασάμενον εὐ-

τελῶς καὶ μετὰ πολλῆς κακοπαθείας βιοῦντας εἶπειν ὅτι τῶν ἐσχάτων οὐδὲν διαφέρουσι· καὶ γὰρ ἐν Συβαρίταις τὸν ἀνανδρότατον μᾶλλον ἐλέσθαι ἢ τρεῖς ἀποθανεῖν ἢ τοιοῦτον βίον ζῶντα καρτερεῖν. μάλιστα δὲ παρ' αὐτοῖς περιουσιάζαι λέγεται τρυφῇ 5 τὸν ὀνομαζόμενον Μινδυρίδην. [Exc. Vat. p. 9, 10.]

19 Ὅτι Μινδυρίδης λέγεται περιουσιάζαι τρυφῇ παρὰ Συβαρίταις. οὗτος γάρ, Κλεισθένους τοῦ Σικυωνίων τυράννου νικήσαντος ἄρματι καὶ κηρύξαντος παραγενέσθαι τοὺς προαιρουμένους γαμεῖν 10 τὴν αὐτοῦ θυγατέρα, δοκοῦσαν κάλλει διαφέρειν, ἀναχθῆναι λέγεται ἐκ Συβάρεως ἐν πεντηκοντόρῳ τοὺς ἐρέτας ἔχων ἰδίους οἰκέτας, ὧν εἶναι τοὺς μὲν 2 ἄλιεις, τοὺς δὲ ὀρνιθοθήρας. παραγενόμενον δὲ εἰς Σικυῶνα ταῖς κατὰ τὴν οὐσίαν παρασκευαῖς οὐ 15 μόνον τοὺς ἀντιμνηστεύσαντας, ἀλλὰ καὶ τὸν τύραννον αὐτὸν ὑπερᾶραι, καίπερ τῆς πόλεως αὐτῷ πάσης συμφιλοτιμουμένης. ἐν δὲ τῷ μετὰ τὴν ἄφιξιν δεῖπνῳ προσιόντος τινός, ὅπως κατακλιθῆ πρός αὐτόν, εἶπειν ὅτι κατὰ τὸ κήρυγμα πάρεστιν ἢ μετὰ 20 τῆς γυναικὸς ἢ μόνος κατακλιθησόμενος. [Exc. de virt. et vit. p. 230 V. 550 W.]

20 Ὅτι Μιλησίων τρυφῶντων φασὶ πρός αὐτοὺς ἀποδημήσαντά τινα τῶν Συβαριτῶν, ἐπειδὴ πάλιν πρός τὴν πατρίδα παρεγενήθη, τὰ τε ἄλλα τοῖς πολίταις 25 ἐξηγεῖσθαι καὶ δὴ φάσκειν κατὰ τὴν ἀποδημίαν μίαν πόλιν ἐλευθέραν ἑορακέναι τὴν τῶν Μιλησίων. [Exc. Vat. p. 10.]

21 Ὅτι συνταξαμένων τῶν ἐπευνακτῶν τῷ Φαλάνθῳ τότε ἤκειν πρός τὴν στάσιν κατὰ τὴν ἀγοράν, ὅταν 30 αὐτὸς ἐπὶ τὸ μέτωπον ἐφελκύσῃ τὴν κυνῆν, μετὰ τῶν ὄπλων· ἐμήνυσε δὲ τις τὸ μέλλον γίνεσθαι

τοῖς ἐφόροις. τῶν δὲ πλείστων οἰομένων δεῖν ἀπο-
 κτεῖναι τὸν Φάλανθον, Ἀγαθιάδας ἐραστὴς αὐτοῦ
 γεγυῶς εἶπεν ὡς τοῦτο πράξαντες εἰς μεγίστην
 στάσιν ἐμβαλοῦσι τὴν Σπάρτην, ἐν ἣ κρατήσαντες
 5 ἄλυσιτελῆ ποιήσονται νίκην, καὶ σφαλέντες ἄρδην
 ἀπολέσουσι τὴν πατρίδα. συνεβούλευσεν οὖν τὸν 2
 κήρυκα ἀναγορεῦσαι τὴν κυνὴν ἕαν ὡς ἔχει Φάλαν-
 θος. οὗ γενομένου τοὺς μὲν παρθενίας ἀποστή-
 σασθαι τῆς ἐπιβολῆς καὶ πρὸς διάλυσιν ὀρμηῆσαι. οἱ
 10 δὲ ἐπευνακταὶ θεωροὺς πέμψαντες εἰς Δελφοὺς ἐπη- 3
 ρώτων εἰ δίδωσιν αὐτοῖς τὴν Σικυωνίαν. ἣ δ' ἔφη,
 καλὸν τοι τὸ μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυῶνος
 ἀλλ' οὐκ οἰκήσεις οὐδ' εἰ παρχάλκεος εἴης.
 Σατύριον φράξου σὺ Τάραντός τ' ἀγλαὸν ὕδωρ
 15 καὶ λιμένα σκαιὸν καὶ ὄπου τράγος ἀλμυρὸν οἶδμα
 ἀμφαγαπᾶ τέγγων ἄκρον πολιοῖο γενείου.
 ἔνθα Τάραντα ποιοῦ ἐπὶ Σατυρίου βεβαῶτα.
 ἀκούσαντες δὲ ἠγνόουν· ἣ δὲ φανερώτερον ἔφη,
 Σατύριόν τοι ἔδωκα Τάραντά τε πίονα δήμον
 20 οἰκῆσαι καὶ πῆματ' Ἰαπύγεσσι γενέσθαι.

[Exc. Vat. p. 10, 11.]

Ὅτι Ἰππομένης ὁ τῶν Ἀθηναίων ἄρχων, τῆς 22
 θυγατρὸς αὐτοῦ φθαρείσης ὑπὸ τινος, τιμωρίαν
 ἔλαβε παρ' αὐτῆς ἀνήκεστον καὶ παρηλλαγμένην.
 25 μεθ' ἵππου γὰρ αὐτὴν εἰς οἰκίσκον τινὰ συγκλεί-
 σας, καὶ τὴν τροφήν παρελόμενος ἐπὶ τινος ἡμέρας,
 ἠνάγκασε τὸ ζῶον διὰ τὴν ἐνδειαν ἀναλαῶσαι τὸ σῶμα
 τῆς παραβληθείσης. [Exc. de virt. et vit. p. 230 V. 550 W.]

Ὅτι Ἀντίφημος καὶ Ἐντιμος οἱ Γέλαν κτίσαντες 23
 30 ἠρώτησαν τὴν Πυθίαν, καὶ ἔχρησε ταῦτα,
 Ἐντιμ' ἠδὲ Κράτωνος ἀρακλέος υἱὲ δαΐφρον,
 ἐλθόντες Σικελὴν * χθόνα ναίετον ἄμφω,

- δειμάμενοι πτολίεθρον ὁμοῦ Κρητῶν Ῥοδίων τε
 παρ' προχοῆς ποταμοῦ Γέλα συνομάνυμον ἀγνοῦ.
- 2 Ὅτι οἱ ἐκ τῆς δεκάτης ἀνατεθέντες Χαλκιδαῖς
 ἦλθον χρησόμενοι περὶ ἀποικίας, καὶ ἀνείλε,
 Ἀψία ἢ ποταμῶν ἱερώτατος εἰς ἄλλα πίπτει, 5
 ἐνθ' εἶσω βάλλοντι τὸν ἄρσενα θῆλυς ὄπυιει,
 ἐνθα πόλιν οἰκίξε, διδοῖ δέ σοι Αὔσονα χάραν.
 οἱ δὲ κατὰ τὸν Ἀψίαν ποταμὸν εὐρόντες ἄυπελον
 περιπεπλεγμένην ἐρινεῶ τὸ λεγόμενον ἀρσενόθηλυν
 ἔκτισαν πόλιν. 10
- 3 Παραπορευόμενον μεγάλη τῇ φωνῇ λέγειν ἀντι-
 θνητοῦ βίου δόξαν ἀθάνατον περιποιήσασθαι βού-
 λεται τίς; ἐρεῖ * πρῶτος ἐπιδίδωμι τὸν ἑμαυτοῦ
 βίον εἰς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν.
- 4 Ὅτι τῶν εἰς ἀγρὸν πορευομένων τις ἐρωτήσας 15
 ἀπαντ... ἠρώτησε μή τι νεώτερον εἴη κατὰ τὴν πό-
 λιν. καὶ ἐξημῶσαν αὐτὸν οἱ τὴν ἀρχὴν παρὰ Λο-
 κροῖς ἔχοντες· τοσοῦτον ἦσαν περὶ τὸ δίκαιον ἡσχο-
 ληκότες. [Exc. Vat. p. 11, 12.]
- 24 Ὅτι Σικυωνίοις ἔχρησεν ἢ Πυθία ἑκατὸν ἔτη 20
 μαστιγονομηθήσεσθαι αὐτούς. ἐπερωτησάντων δὲ
 αὐτῶν τίς ὁ ταῦτα ποιήσων, πάλιν ἀπεκρίθη, ᾧ ἂν
 καταπλεύσαντες πρώτῳ γεγεννημένον υἷον ἀκούσω-
 σιν. ἐτύγγανε δὲ τοῖς θεωροῖς ἠκολουθηκῶς τῆς
 θυσίας ἔνεκα μάγειρος, ὃς ἐκαλεῖτο Ἀνδρέας * μι- 25
 σθοῦ τοῖς ἄρχουσι μαστιγοφορῶν ὑπηρετεῖ.
- 25 Ὅτι ἐπὶ Ὀστιλλίου Τύλλου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως
 Ἀλβανοὶ τὴν αὔξησιν τῶν Ῥωμαίων ὑφορώμενοι,
 καὶ ταπεινῶσαι τούτους βουλόμενοι, προσεποιήσαντο
 ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν χώρας γεγονέναι ληστὰς Ῥωμαίους, 30
 καὶ ἐπεμψαν εἰς Ῥώμην πρεσβευτὰς τοὺς τὸ δίκαιον
 αἰτήσοντας, εἰ δὲ μὴ προσέχωσι, πόλεμον καταγγε-

λούοντας. Ὀστίλιος δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς 2
 πνυθόμενος ὡς ζητοῦσι πρόφασιν πολέμου, τοῖς μὲν
 φίλοις παρήγγειλε τοὺς πρέσβεις δέξασθαι καὶ κα-
 λεῖν ἐπὶ ξένια· αὐτὸς δὲ ἐκκλίνας τὴν πρὸς τοῦ-
 5 τοὺς ἔντευξιν ἐπεμψεν εἰς Ἀλβανούς τὸ παραπλή-
 σιον τοῖς ἐκείνων ποιήσοντας. τοῦτο δὲ συνετέλε- 3
 σεν ἀρχαῖκῶ τινι προαχθεὶς ἔθει, διὰ τὸ τοὺς πα-
 λαιοὺς μηδὲν οὕτω σπουδάζειν ὡς τὸ δικαίους ἐνί-
 στασθαι πολέμους· εὐλαβεῖτο γὰρ μὴ τοὺς αἰτίους
 10 τῆς ληστείας οὐδ' εὐρεῖν δυνάμενος οὔτε παραδι-
 δούς τοῖς ἐξαιτοῦσι δόξῃ πόλεμον ἄδικον ἐπαναι-
 ρεῖσθαι. εὐτυχοῦντων δὲ πρότερον τῶν εἰς Ἀλβαν 4
 πεμφθέντων τὸ μὴ λαμβάνειν τὸ δίκαιον, εἰς ἡμέ-
 ραν τριακοστὴν πόλεμον κατήγγειλαν. ὄν * οἱ μὲν
 15 τῶν Ἀλβανῶν πρεσβευταὶ κατὰ τὴν ἐξαίτησιν ἀπό-
 κρισιν ἔλαβον ὅτι πρότερον ἐκείνων οὐ διδόντων
 τὸ δίκαιον οἱ Ῥωμαῖοι πόλεμον αὐτοῖς κατηγγελκό-
 τες εἶησαν· οἱ δὲ δῆμοι πρὸς ἀλλήλους ἐπιγαμίας
 ἔχοντες καὶ φιλίαν, ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας εἰς δια-
 20 φορὰν κατέστησαν. [Exc. delegat. p. 313 U., 618, 619 W.]

Τὸ πρότερον τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων τῶν Λατίνων 26
 οὐχὶ συνῆπτε πόλεμον ἀκηρυκτεὶ πρὸς ἔθνος,
 ἀλλὰ τῇ χώρᾳ πρότερον ἔθνους τοῦ πολεμίου
 δόρου σημεῖον ἔροπτεν, ἔχθρας ἀρχὴν σημαῖνον.
 25 ἔπειτα δὲ κατήρχετο πόλεμος πρὸς τὸ ἔθνος.
 τοῦτό φησι Διόδωρος. [Tzetz. Hist. 5, 15.]

Ὅτι οἱ Σπαρτιάται ὑπὸ Μεσσηνίων ἠττηθέντες 27
 εἰς Δελφούς πέμψαντες ἠρώτων περὶ πολέμου.
 ἔχρησε δὲ αὐτοῖς παρὰ Ἀθηναίων λαβεῖν ἡγεμόνα.
 30 Ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι προτραπέντες ὑπὸ Τυρ- 2
 ταίου οὕτω προθύμως εἶχον πρὸς παράταξιν, ὥστε
 μέλλοντες παρατάττεσθαι τὰ ὀνόματα σφῶν αὐτῶν

ἔγραψαντο εἰς σκυταλίδα καὶ ἐξῆψαν ἐκ τῆς χειρός,
 ἵνα τελευτῶντες μὴ ἀγνοῶνται ὑπὸ τῶν οἰκείων. —
 οὕτω παρέστησαν ταῖς ψυχαῖς ἔτοιμοι πρὸς τὸ τῆς
 νίκης ἀποτυγχάνοντες ἑτοιμῶς ἐπιδέχεσθαι τὸν ἐν-
 τιμον θάνατον. [Exc. Vat. p. 12.]

5

Κιθαρωδὸς ὁ Τέρπανδρος τῷ γένει Μηθυμναῖος.
 στασιασάντων δὲ ποτε τῶν Λακεδαιμονίων,
 χρησμὸς αὐτοῖς ἐξέπεσε πάλιν φιλιωθῆναι,
 ἂν ἐκ Μηθύμνης Τέρπανδρος ἐκείνοις κιθαρίσῃ.
 καὶ δὴ τι μέλος Τέρπανδρος ἐντέχνως κιθαρίσας 10
 αὐτοὺς πάλιν συνήρμοσε, Διόδωρος ὡς γράφει,
 τῆς ἀρμονίας τῇ ᾠδῇ. καὶ γὰρ μετατραπέντες
 ἀλλήλους περιέβαλλον, ἡσπάζοντο δακρυοῖς.

[Tzet. Hist. 1, 16.]

29 Ὅτι Ἀριστοτέλης ὁ καὶ Βάττος κτίσαι βουλόμε- 15
 νος Κυρήνην ἔλαβε χρησμὸν οὕτως,

Βάττ', ἐπὶ φωνὴν ἦλθες· ἀναξ' δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων
 εἰς Λιβύην πέμπει καλλιστέφανον Κυρήνης
 εὐρείης ἄρχειν καὶ ἔχειν βασιληίδα τιμῆν.
 ἔνθα σε βάρβαροι ἄνδρες, ἐπὶ Λιβύης ἐπιβήης, 20
 βαιτοφόροι ἐπίασι· σὺ δ' εὐχόμενος Κρονίωνι
 Παλλάδι τ' ἐργεμάχῃ γλαυκώπιδι καὶ Διὸς νιῶ
 Φοίβῳ ἀκερσεκόμῃ νίκην ὑποχείριον ἔξεις,
 καὶ μάκαρος Λιβύης καλλιστεφάνου βασιλεύσεις
 αὐτὸς καὶ γένος ὑμόν· ἄγει δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων. 25

2 Ταῖς γὰρ εὐημερίαις φυσικῶς ἀντικαθήμενος ὁ
 φθόνος καθαιρεῖ τοὺς ταῖς δόξαις προτεύοντας.
 [Exc. Vat. p. 13.]

30 Ὅτι Ἀρκεσίλαος ὁ τῶν Κυρηναίων βασιλεὺς δει- 30
 νοπαθήσας ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἐπηρώτα εἰς Δελ-

φούς. ἔχρησε δὲ [ὁ θεὸς] ὅτι θεῶν ἐστὶ μῆνις·
 τοὺς γὰρ ὕστερον βασιλεῖς οὐχ ὁμοίως ἄρχειν τῷ
 πρώτῳ Βάττῳ. ἐκείνον μὲν γὰρ αὐτῇ τῇ προσηγο-
 ρία τοῦ βασιλέως ἀρκούμενον ἐπιεικῶς ἄρξαι καὶ
 5 δημοτικῶς, καὶ τὸ μέγιστον τηροῦντα τὰς πρὸς τοὺς
 θεοὺς τιμάς· τοὺς δὲ ὕστερον αἰὲν τυραννικώτερον
 δυναστεύοντας ἐξιδιοποιήσασθαι μὲν τὰς δημοσίας
 προσόδους, ὀλιγορῆσαι δὲ τῆς πρὸς τὸ θεῖον εὐ-
 σεβείας.

10 Ὅτι τῆς τῶν Κυρηναίων στάσεως διαιτητῆς ἐγένε- 2
 νετο Δημῶναξ Μαντινεὺς, συνέσει καὶ δικαιοσύνη
 δοκῶν διαφέρειν. οὗτος οὖν πλεύσας εἰς Κυρήνην
 καὶ παρὰ πάντων λαβὼν τὴν ἐπιτροπὴν, διέλυσε
 τὰς πόλεις ἐπὶ τούτοις. [Exc. de virt. et vit. p. 233
 15 V. 550, 551 W.]

Ὅτι Λεύκιος Ταρκύνιος ὁ τῶν Ῥωμαίων βασι- 31
 λεὺς σπουδαίας ἔτυχεν ἀγωγῆς, καὶ γενόμενος ζη-
 λωτῆς παιδείας οὐ μετρίως δι' ἀρετὴν ἐθαυμάζετο.
 ἀνδρωθεὶς γὰρ συνεστάθη τῷ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων
 20 Ἀγκῶ Μαρκίῳ, καὶ φίλος αὐτοῦ μέγιστος ἐγένετο,
 καὶ πολλὰ τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συνδιώκει τῷ
 βασιλεῖ. καὶ μεγαλόπλουτος ὢν πολλοῖς τῶν ἀπό-
 ρων ἐβοήθει χρήματα δίδούς, καὶ πᾶσι προσφιλῶς
 ὁμιλῶν ἀμεμπτος ἦν καὶ ἐνδοξος ἐπὶ σοφίᾳ. [Ibid.]

25 Ὅτι οἱ Λοκροὶ ἐπεμψαν εἰς Σπάρτην περὶ συμ- 32
 μαχίας δεόμενοι. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὸ μέγεθος
 τῆς Κροτωνιατῶν δυνάμεως ἀκούοντες, ὥσπερ ἀφο-
 σιούμενοι καὶ μόνως ἂν οὕτω σωθέντων Λοκρῶν,
 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς συμμάχους δίδόναι τοὺς Τυν-
 30 δαρίδας. οἱ δὲ πρέσβεις εἴτε προνοία θεοῦ εἴτε τὸ
 ῥηθὲν οἰωνισάμενοι προσεδέξαντο τὴν βοήθειαν παρ'
 αὐτῶν καὶ καλλιερήσαντες ἔστρωσαν τοῖς Διοσκό-

ροισ κλίνην ἐπὶ τῆς νηὸς καὶ ἀπέπλευσαν ἐπὶ τὴν πατρίδα.

- 3 Ποταπὰς δὲ ψυχὰς ἔξειν τοὺς συνηκολουθηκό-
 τας πατέρας, ὅταν ὁρῶντες τοὺς ἑαυτῶν υἱοὺς ὑπὸ
 τῶν βαρβάρων ἀρρήτῳ συμφορᾷ περιπίπτοντας μὴ
 δύνωνται βοηθεῖν, ἀλλὰ τὰς ἑαυτῶν πολιὰς спа-
 ράττοντες πρὸς κωφὴν ὀδύρωνται τύχην; [Exc. Vat.
 p. 13, 14.]
-

FRAGMENTA LIBRI IX.

Ἦν δὲ πατὴρ μὲν Ἐξηκεστίδου, τὸ γένος ἐκ 1
 Σαλαμῖνος τῆς Ἀττικῆς, σοφία δὲ καὶ παιδεία πάν-
 τας τοὺς καθ' ἑαυτὸν ὑπερβεβηκώς. φύσει δὲ πρὸς
 5 ἀρετὴν τῶν ἄλλων πολὺ διαφέρων ἐξήλωσεν ἀγω-
 γὴν ἐπαινουμένην· πᾶσι γὰρ τοῖς μαθήμασι πολὺν
 χρόνον ἐνδιατρίψας ἀθλητῆς ἐγένετο πάσης ἀρετῆς.
 κατὰ μὲν γὰρ τὴν τοῦ παιδὸς ἡλικίαν παιδευταῖς 2
 ἐχρήσατο τοῖς ἀρίστοις, ἀνδρωθεὶς δὲ συνδιέτριψε

10 τοῖς μεγίστην ἔχουσι δύναμιν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ. διὸ
 καὶ τούτοις ὁμιλῶν καὶ συνδιατρίβων ὠνομάσθη μὲν
 εἰς τῶν ἐπτὰ σοφῶν καὶ τὸ πρωτεῖον τῆς συν-
 ἔσεως οὐ μόνον παρὰ τούτοις τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ
 καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς θαυμαζομένοις ἀπηνέγκατο.

15 "Ὅτι ὁ αὐτὸς Σόλων, ἐν τῇ νομοθεσίᾳ μεγάλην 3
 δόξαν περιποιησάμενος, ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς ὁμιλίαις
 καὶ ἀποκρίσεσιν, ἔτι δὲ συμβουλίαις, θαυμαστὸς
 ἐτύγχανε διὰ τὴν ἐν παιδείᾳ προκοπὴν.

"Ὅτι ὁ αὐτὸς Σόλων, τὴν ὅλην ἀγωγὴν τῆς πό- 4
 20 λεως ἐχούσης Ἴωνικήν, καὶ διὰ τὴν τροφὴν καὶ τὴν
 ῥαστώνην ἐκτεθλυμμένων τῶν ἀνθρώπων, μετέθηκε
 τῇ συνηθείᾳ πρὸς ἀρετὴν καὶ ζῆλον τῶν ἀρρενω-
 πῶν πράξεων. διὸ τῇ τούτου νομοθεσίᾳ καθοπλι-

σθέντες τὰς ψυχὰς Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων κα-
ταλύειν ἐπεχείρησαν τὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀρχήν.
[Exc. de virt. et vit. p. 233, 234 V. 551 W.]

- 2 Ὅτι Κροῖσος ὁ Λυδῶν βασιλεὺς μεγάλας κεκτη-
μένος δυνάμεις καὶ πολὺν ἐκ παρασκευῆς σεσωρευ- 5
κῶς ἄργυρόν τε καὶ χρυσόν, μετεπέμπετο τῶν Ἑλ-
λήνων τοὺς σοφωτάτους, καὶ συνδιατρίβων αὐτοῖς
μετὰ πολλῶν δῶρων ἐξέπεμψε καὶ αὐτὸς πρὸς ἀρετὴν
ὠφελεῖτο πολλά. ποτὲ δὲ τούτων Σόλωνα μεταπεμ-
ψάμενος καὶ τὰς δυνάμεις καὶ τὸν πλοῦτον ἐπιδει- 10
ξάμενος, ἠρώτησεν εἴ τις ἕτερος αὐτῷ δοκεῖ μακα-
2 ριώτερος εἶναι. ὁ δὲ Σόλων τῇ συνήθει τοῖς φιλο-
σόφοις χρησάμενος παρησιᾶ ἔφη μηδένα τῶν ζών-
των εἶναι μακάριον· τὸν γὰρ ἐπ' εὐδαιμονία πε-
φρονηματισμένον καὶ δοκοῦντα τὴν τύχην ἔχειν 15
συνεργὸν μὴ γινώσκειν εἰ διαμενεῖ μετ' αὐτοῦ μέ-
χρι τῆς ἐσχάτης. σκοπεῖν οὖν ἔφησε δεῖν τὴν τοῦ
βίου τελευτὴν καὶ τὸν διευτυχήσαντα τότε προση-
3 κόντως λέγειν μακάριον. ὁ δὲ Κροῖσος ὕστερον γε-
νόμενος αἰχμάλωτος ὑπὸ Κύρου καὶ μέλλων ἐπὶ με- 20
γάλη πυρᾷ κατακάεσθαι, τῆς Σόλωνος ἀποφάσεως
ἐμνημόνευσεν. διὸ καὶ τοῦ πυρὸς ἤδη περιφλέ-
4 γοντος ἀνεβόα συνεχῶς τὸ τοῦ Σόλωνος ὄνομα. ὁ
δὲ Κῦρος προσπέμψας τοὺς πενθομένους τίς ἢ συν-
εχῆς ἐστὶ τοῦ Σόλωνος ὀνομασία, μαθὼν τάληθές 25
μετέπεσε τοῖς λογισμοῖς καὶ νομίσας τὴν ἀπόκρισιν
τοῦ Σόλωνος ἀληθινὴν εἶναι τῆς μὲν ὑπερηφανίας
ἀπανίστατο, τὴν δὲ πυρὰν κατασβέσας ἔσωσε τὸν
Κροῖσον καὶ τὸ λοιπὸν ἐνὰ τῶν φίλων κατηρίθμησεν.
- 5 Ὅτι ὁ Σόλων ἠγείτο τοὺς μὲν πύκτας καὶ στα- 30
διεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ἀθλητὰς μηδὲν ἀξιόλογον
συμβάλλεσθαι ταῖς πόλεσι πρὸς σωτηρίαν, τοὺς δὲ

φρονήσει καὶ ἀρετῇ διαφέροντας μόνους δύνασθαι τὰς πατρίδας ἐν τοῖς κινδύνοις διαφυλάττειν.

Ἔστι περὶ τοῦ χρυσοῦ τρίποδος ἀμφισβητήσεως οὔσης ἢ Πυθία ἐχρησεν οὕτως·

5 ἔκγονε Μιλήτου, τρίποδος πέρι Φοῖβον ἐρωτᾶς; 3
τίς σοφία πρῶτος πάντων, τούτου τρίποδ' αὐδῶ.

οἱ δὲ φασιν ἄλλως ὅτι πολέμου γενομένου τοῖς Ἴωσι 2
πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦ τρίποδος παρὰ σαγηνέων ἀνενεχθέντος, ἐπερωτήσαι τὸν θεὸν περὶ τῆς κατα-
10 λύσεως τοῦ πολέμου. ἢ δὲ ἔφη,

οὔποτε μὴ λήξῃ πόλεμος Μερόπων καὶ Ἰώνων,
πρὶν τρίποδα χρύσειον, ὃν Ἥφαιστος κάμε τεύχων,
ἐκ μέσσου πέμψητε, καὶ ἐς δόμον ἀνδρὸς ἴκηται
ὃς σοφία τὰ τ' ἐόντα τὰ τ' ἐσσόμενα προδέδορκεν.

15 Ἔστι οἱ Μιλήσιοι ἀκολουθήσαι βουλόμενοι τῷ 3
χρησμῷ Θάλητι τῷ Μιλησίῳ τῶν ἐπτὰ σοφῶν τὸ ἀριστεῖον ἐβούλοντο δοῦναι· τὸν δ' εἰπεῖν ὡς οὐκ ἔστι πάντων σοφώτερος. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ καὶ
τῶν ἄλλων τῶν ἐπτὰ σοφῶν ἀποποιησαμένων τὸν
20 τρίποδα Σόλωνι δίδοσθαι δοκοῦντι πάντας ἀνθρώ-
πους ὑπερβεβλησθαι σοφία τε καὶ συνέσει. τὸν δὲ συμβουλεῦσαι τοῦτον ἀναθεῖναι Ἀπόλλωνι· τοῦτον γὰρ εἶναι σοφώτερον πάντων.

Ἔστι ὁ αὐτὸς πρὸς τῇ τοῦ βίου καταστροφῇ ὁρῶν 4
25 Πεισίστρατον πρὸς χάριν [λόγοις] τὰ πλήθη δημα-
γωγοῦντα καὶ πρὸς τυραννίδα παρορμῶντα, τὸ μὲν πρῶτον λόγοις ἐπεχείρησεν ἀποτρέπειν ταύτης τῆς ἐπιβολῆς· οὐ προσέχοντος δὲ αὐτοῦ προῆλθεν εἰς
τὴν ἀγορὰν μετὰ τῆς πανοπλίας παντελῶς ἤδη γε-
30 γηρακῶς· συνδραμόντος δὲ τοῦ πλήθους πρὸς αὐ- 2
τὸν διὰ τὸ παράδοξον, παρεκάλει τοὺς πολίτας ἀνα-

λαβεῖν τὰ ὄπλα καὶ παραχοῆμα καταλύειν τὸν τύραννον· οὐδενὸς δὲ αὐτῷ προσέχοντος, καὶ πάντων αὐτοῦ μανίαν καταγινωσκόντων, τινῶν δὲ παραγηρᾶν αὐτὸν ἀποφαινομένων, ὁ μὲν Πεισίστρατος ἤδη τινὰς δορυφόρους περιηγόμενος προσῆλθε τῷ Σόλῳ⁵ καὶ ἐπύθετο τίνι θαρρῶν τὴν τυραννίδα καταλύειν αὐτοῦ βούλεται, τοῦ δὲ εἰπόντος ὅτι τῷ γήρα, θαυμάσας τὴν φρόνησιν αὐτοῦ οὐδὲν αὐτὸν ἠδίκησεν.

5 Ὅτι τὸν παρανόμοις καὶ ἀδίκοις πράξεις ἐπιβαλλόμενον οὐκ ἂν προσηκόντως σοφὸν νομίζεσθαι.¹⁰

2 Ὅτι φασὶν Ἀνάχαρσιν τὸν Σκύθην φρονοῦντα ἐπὶ σοφίᾳ μέγα παραγενέσθαι Πυθῶδε καὶ ἐπερωτῆσαι τίς ἐστὶν αὐτοῦ τῶν Ἑλλήνων σοφώτερος. καὶ εἰπεῖν,

Οἰταῖόν τινά φασι Μύσωνα

15

σοῦ μᾶλλον προπλίδεσσι ἀρηρότα πευκαλίμησιν,
ὅστις ἦν Μαλιεύς καὶ ᾧκει τὴν Οἴτην εἰς κώμην
Χηνὰς καλουμένην. [Exc. Vat. p. 14—16.]

6 Ὅτι Μύσων τις ἦν Μαλιεύς, ὃς ᾧκει ἐν κώμῃ Χηνὰς καλουμένην, τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν ἀγρῶ δια-²⁰
τρίβων καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀγνοούμενος· ὃν ἀν-
τεισηῆξαν εἰς τοὺς ἐπτὰ σοφούς, ἐκκρίναντες τὸν Πε-
ριάνδρον τὸν Κορίνθιον διὰ τὸ τύραννον γεγονέ-
ναι πικρόν. [Exc. de virt. et vit. p. 234 V. 551, 552 W.]

7 Ὅτι ὁ Σόλων πολυπραγμονήσας τὸν τόπον ἐν²⁵
ᾧ διέτριβε Μύσων, κατέλαβεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἄλω
πρὸς ἄροτρον προσβαλόντα ἐχέτην, καὶ πειραθεὶς
τοῦ ἀνδρὸς ἔφη, Οὐχ ᾧρα νῦν ἄροτρον, ᾧ Μύσων,
καὶ οὗτος, Οὐ χρῆσθαι, εἶπεν, ἀλλ' ἐπισκευάζειν.³⁰
[Exc. Vat. p. 17.]

8 Ὅτι Χίλων τῷ λόγῳ σύμφωνον ἔσχε τὸν βίον,
ὅπερ σπανίως εὔροι τις ἂν γινόμενον. τῶν γὰρ

καθ' ἡμᾶς φιλοσόφων τοὺς πλείστους ἰδεῖν ἔστι
λέγοντας μὲν τὰ κάλλιστα, πρᾶττοντας δὲ τὰ χει-
ριστα, καὶ τὴν ἐν ταῖς ἀπαγγελίαις αὐτῶν σεμνό-
τητα καὶ σύνεσιν διὰ τῆς πείρας ἐλεγχομένην. ὁ δὲ
5 Χίλων χωρὶς τῆς κατὰ τὸν βίον ἐν ἅπασιν τοῖς πρατ-
τομένοις ἀρετῆς πολλὰ διανοήθη καὶ ἀπεφθέγγετο
μνήμης ἄξια. [Exc. de virt. et vit. p. 234 V. 552 W.]

Ὅτι Χίλων ἀφικόμενος εἰς Δελφοὺς καὶ καθά- 9
περ ἀπαρχὰς ποιούμενος τῷ θεῷ τῆς ἰδίας συνέ-
10 σεως ἐπέγραψεν ἐπὶ τινὰ κίονα τρία ταῦτα, Γνώθι
σεαυτὸν, καὶ Μηδὲν ἄγαν, καὶ τρίτον Ἐγγύα, πάρα
δ' ἅτα. τούτων ἕκαστον ὑπάρχον βραχὺ καὶ Λα-
κωνικὸν μεγάλην ἔχει τὴν ἀναθεώρησιν. τὸ γὰρ 2
Γνώθι σεαυτὸν παραγγέλλει παιδευθῆναι καὶ φρό-
15 νιμον γενέσθαι· οὕτω γὰρ ἂν τις ἑαυτὸν γνοίη· ἢ
ὅτι οἱ ἄμοιροι παιδείας καὶ ἀλόγιστοι κατὰ τὸ πλεῖ-
στον ἑαυτοὺς συνετωτάτους ὑπειλήφασιν, ἢ περ ἔστι
τῶν ἀμαθῶν ἀμαθεσιτάτη κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἢ
ὅτι τοὺς πονηροὺς ἐπιεικεῖς ἡγοῦνται, τοὺς δὲ χρη-
20 στοὺς ἀνάπαλιν φαύλους· μόνως γὰρ ἂν τις οὕτως
ἑαυτὸν γνοίη καὶ ἕτερον, τυχὼν παιδείας καὶ συνέ-
σεως περιττοτέρας. τὸ δὲ Μηδὲν ἄγαν μετριάξειν 3
ἐν πᾶσι καὶ μηδὲ περὶ ἑνὸς τῶν ἀνθρωπίνων τε-
λέως διορίζεσθαι, ὡς Ἐπιδάμνιοι. οὗτοι γὰρ τὸν
25 Ἀδρίαν οἰκοῦντες καὶ πρὸς ἀλλήλους διαφερόμενοι,
μύθους διαπύρους καταποντίσαντες ἐν μέσῳ τῷ
πελάγει διωμόσαντο μὴ σπείσεσθαι τὴν πρὸς ἀλλή-
λους ἔχθραν πρότερον ἕως ἂν οὗτοι θερμοὶ ἀνενε-
χθῶσιν. οὕτω δὲ σκληρῶς ὁμόσαντες καὶ τὸ Μη- 4
30 δὲν ἄγαν οὐκ ἐπινοήσαντες ὕστερον ὑπὸ τῶν πραγ-
μάτων ἀναγκαζόμενοι διελύσαντο τὴν ἔχθραν, ἐά-
σαντες τοὺς μύθους ψυχροὺς ἐν τῷ βυθῷ. τὸ δὲ

Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα, τινὲς ὑπέλαβον γάμον ἀπαγο-
 ρεύειν· τὴν γὰρ τοῦ γάμου σύνθεσιν παρὰ τοῖς
 πλείστοις τῶν Ἑλλήνων ἐγγύην ὀνομάζεσθαι, καὶ
 βεβαιωτῆς ὁ κοινὸς βίος, ἐν ᾧ πλείσται καὶ μέγι-
 σται γίνονται συμφοραὶ διὰ τὰς γυναῖκας. ἔνιοι 5
 δὲ φασιν ἀνάξιον εἶναι Χίλωνος, διὰ τὸ μὴ δύνα-
 σθαι ἀναιρουμένου τοῦ γάμου διαμένειν τὸν βίον,
 τὴν δὲ ἄτην ἀποφαίνονται ἐγγύαις ταῖς ἐπὶ τῶν
 συμβολαίων καὶ ταῖς ὑπὲρ τῶν ἄλλων διομολογή-
 σεσι περὶ χρημάτων. καὶ Εὐριπίδης, 10
 οὐκ ἐγγυῶμαι· ζημία φιλέγγνον
 σκοπεῖν· τὰ Πυθοῖ δ' οὐκ ἔᾶ με γράμματα.

[Exc. Vat. p. 17, 18.]

- 10 Ἐνιοὶ δὲ φασὶ μὴ Χίλωνος εἶναι μηδὲ πολιτικὸν
 τὸ μηδενὶ τῶν φίλων ἐν ταῖς τοιαύταις χρείαις 15
 ἐπαρκεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον τὰς καταβεβαιώσεις ἀπαγο-
 ρεύειν καὶ τὸ κατατεταμένως ἐγγυᾶσθαι τι καὶ διο-
 ρίζεσθαι τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς ποιῆσαι τοὺς Ἑλλη-
 2 νας ὅτε κατηγωνίσαντο τὸν Ξέρξην. ὤμοσαν γὰρ
 ἐν Πλαταιαῖς παραδώσειν παίδων παισὶ τὴν πρὸς 20
 τοὺς Πέρσας ἔχθραν, ἕως ἂν οἱ ποταμοὶ ῥέωσιν εἰς
 τὴν θάλατταν καὶ γένος ἀνθρώπων ἢ καὶ γῆ καρ-
 ποὺς φέρῃ· τὸ δὲ τῆς τύχης εὐμετάπτωτον βεβαίως
 ἐγγυῶμενοι μετὰ τινα χρόνον ἐπρεσβεύοντο πρὸς
 Ἀρταξέρξην τὸν υἱὸν Ξέρξου περὶ φιλίας καὶ συμ- 25
 μαχίας.
- 3 Ὅτι ὁ Χίλωνος λόγος βραχὺς ὢν ὅλην περιεί-
 ληψε τὴν πρὸς τὸν ἄριστον βίον ὑποθήκην, ὡς καὶ
 τῶν ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων βελτίω ταῦτα τὰ ἀπο-
 φθέγματα. αἱ μὲν γὰρ χρυσαὶ Κροίσου πλίνθοι 30
 καὶ τὰ ἄλλα κατασκευάσματα ἠφανίσθη καὶ μεγά-
 λας ἀφορμὰς παρέσχε τοῖς ἀσεβεῖν εἰς τὸ ἱερόν ἐλο-

μένοις, αἱ δὲ γυνῶμαι τὸν ἅπαντα χρόνον σώζονται ἐν ταῖς τῶν πεπαιδευμένων ψυχαῖς τεθησαυρισμέναι καὶ κάλλιστον ἔχουσαι θησαυρόν, πρὸς ὃν οὔτε Φωκεῖς οὔτε Γαλάται προσενεγκεῖν τὰς χεῖρας ἂν σπουδάσειαν.

Ἔστι Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος οὐ μόνον ἐν σο- 11
φίᾳ θανμαστὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ πολίτης ἐγένετο τοι-
οὔτος οἷον ἕτερον οὐκ ἤνεγκεν ἢ νῆσος, δοκῶ δ'
οὐδ' ἂν ὕστερον ἐνέγκαι, μέχρι ἂν τὸν οἶνον φέρῃ
10 πλείω τε καὶ ἡδίω. νομοθέτης τε γὰρ ἀγαθὸς
ὑπῆρχε καὶ τοῖς κατὰ μέρος πρὸς τοὺς πολίτας
κοινὸς καὶ φιλόανθρωπος, καὶ τὴν πατρίδα τριῶν
τῶν μεγίστων συμφορῶν ἀπέλυσε, τυραννίδος, στά-
σεως, πολέμου.

Ἔστι Πιττακὸς βαθὺς ἦν καὶ ἡμερος καὶ τὴν πα- 2
ραίτησιν ἔχων αὐτὸς ἐν αὐτῷ. διὸ δὴ πᾶσιν ἐδό-
κει τέλειος ἀνὴρ εἶναι πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν ὁμολο-
γουμένως· κατὰ μὲν γὰρ τὴν νομοθεσίαν ἐφαίνετο
πολιτικὸς καὶ φρόνιμος, κατὰ δὲ τὴν πίστιν δίκαιος,
20 κατὰ δὲ τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις ὑπεροχὴν ἀνδρείος, κατὰ
δὲ τὴν πρὸς τὸ κέρδος μεγαλοψυχίαν ἀφιλόργυρος.
[Exc. de virt. et vit. p. 234, 237 V. 552 W.]

Ἔστι τῶν Μυτιληναίων διδόντων τῷ Πιττακῷ 12
τῆς χώρας ὑπὲρ ἧς ἐμονομάχησε τὴν ἡμίσειαν οὐκ
25 ἐδέξατο, συνέταξε δὲ ἐκάστῳ κληρῶσαι τὸ ἴσον, ἐπι-
φθεγξάμενος ὡς τὸ ἴσον ἐστὶ τοῦ πλείονος πλεόν.
μετρῶν γὰρ ἐπιεικέα τὸ πλεόν, οὐ κέρδει, σοφῶς
ἐγίνωσκεν· ἐπὶ μὲν γὰρ ἰσότητι δόξαν καὶ ἀσφά-
λειαν ἀκολουθήσειν, τῇ δὲ πλεονεξίᾳ βλασφημίαν
30 καὶ φόβον, δι' ὧν ταχέως ἂν αὐτοῦ τὴν δωρεάν
ἀφείλοντο.

Ἔστι σύμφωνα τούτοις ἐπραξε καὶ πρὸς Κροῖσον 2

διδόντα τῶν ἐκ τοῦ γαζοφυλακείου χρημάτων λαβείν ὅποσα βούλοιο. καὶ γὰρ τότε τὴν δωρεάν οὐ προσδεξάμενόν φασιν εἰπεῖν καὶ νῦν ἔχειν ὧν ἠθελε διπλάσια. θαυμάσαντος δὲ τοῦ Κροίσου τὴν ἀφιλαργυρίαν καὶ περὶ τῆς ἀποκρίσεως ἐπερωτήσαντος, ⁵ εἰπεῖν ὡς τελετήσαντος ἄπαιδος ἀδελφοῦ κεκληρονομηκῶς οὐσίαν εἶη τὴν ἴσην ἠπερ εἶχεν, ἣν οὐχ ἠδέως προσειληφέναι.

3 Ὅτι καὶ τὸν ποιητὴν Ἀλκαῖον, ἐχθρότατον αὐτοῦ γεγενημένον καὶ διὰ τῶν ποιημάτων πικρότατα ¹⁰ λελοιδορηκότα, λαβὼν ὑποχείριον ἀφῆκεν, ἐπιφθεγξάμενος ὡς συγγνώμη τιμωρίας αἰρετωτέρα. [Exc. Vat. p. 19.]

13 Ὅτι φασὶν οἱ Πριηνεῖς ὡς Μεσσηνίας τὸ γένος ἐπισήμους παρθένους λυτρωσάμενος ὁ Βίας παρὰ ¹⁵ ληστῶν ἤγειν ὡς ἰδίας θυγατέρας ἐντίμως. μετὰ δὲ τινὰς χρόνους παραγενομένων τῶν συγγενῶν κατὰ ζήτησιν, ἀπέδωκεν αὐτὰς οὔτε τροφεῖα πραξάμενος οὔτε λύτρα, τοῦναντίον δὲ τῶν ἰδίων πολλὰ δωρησάμενος. εἶχον οὖν πρὸς αὐτὸν αἱ κόραι πατρικὴν ²⁰ εὐνοίαν διὰ τε τὴν συντροφίαν καὶ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας, ὥστε καὶ χωρισθεῖσαι μετὰ τῶν ἰδίων εἰς τὴν πατρίδα τῆς ὑπεροσίου χάριτος οὐκ ἐπέλαθοντο.

2 Ὅτι σαγηνεῖς Μεσσηνιοὶ κατὰ τὸν βόλον ἕτερου ²⁵ μὲν οὐδὲν ἀνείλκυσαν, χαλκοῦν δὲ τρίποδα μόνου ἐπιγραφὴν ἔχοντα Τῷ σοφωτάτῳ. ἀναχθέντος δὲ τοῦ κατασκευάσματος δοθῆναι τῷ Βίαντι.

3 Ὅτι Βίας ἦν δεινότατος καὶ τῷ λόγῳ πρωτεύων τῶν καθ' ἑαυτὸν. κατεχρήσατο δὲ τῇ τοῦ λέγειν ³⁰ δυνάμει πολλοῖς ἀνάπαλιν· οὐ γὰρ εἰς μισθαργίαν οὐδὲ εἰς προσόδους, ἀλλ' εἰς τὴν τῶν ἀδικουμένων

κατετίθετο βοήθειαν. ὅπερ ἂν σπανιώτατα ἂν τις εὖ-
ροι. [Exc. de virt. et vit. p. 237 V. 552 W.]

Ἔστι μὲν οὖν τὸ δύναιμι ὅτου δήποτε σχεῖν, 14
ἀλλὰ τὸ ταύτη δεόντως χρῆσθαι. ἐπεὶ τί ὄφελος
5 Μίλωνι τῷ Κροτωνιάτῃ τὸ μέγεθος τῆς περι τὸ
σῶμα φώμης;

Ἔστι Πολυδάμας ὁ Θετταλὸς ὑπὸ τῆς πέτρας δια- 2
ραγείς πᾶσιν ἐποίησε φανερόν ὡς ἐπισφαλές ἐστίν
ἰσχὺν μεγάλην ἔχειν, νοῦν δὲ μικρόν. [Exc. Vat.
10 p. 20.]

Ὁ Πολυδάμας οὗτος ἦν ἐκ πόλεως Σκοτούσης, 15
γυμναῖς χερσὶ μὲν λέοντας ὡς ἄρνας διαφθείρων,
πτεροῖς ποσὶ δ' ὑπερνικῶν ἄρματα ταχυδρόμα,
τῇ δὲ χειρὶ τι σπήλαιον ἀντήρεισε συμπύπτον.
15 ὁ Σικελὸς Διόδωρος γράφει τὴν ἱστορίαν.

[Tzetz. Hist. 2, 38. Conf. idem 4, 509, ubi περὶ οἷς pro
πτεροῖς.]

Ἔστι τῶν Κιρραίων πολιορκουμένων, πολὺν ἤδη 16
χρόνον διὰ τὸ τὸ χρηστήριον ἐπιχειρεῖν συλᾶν, τινὲς
20 μὲν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς πατρίδας ἐπανῆλθον, οἱ
δὲ ἐπερωτήσαντες τὴν Πυθίαν ἔλαβον χρησμὸν
οὕτως,

οὐ πρὶν τῆσδε πόλης ἐρείψετε πύργον ἐλόντες,
πρὶν κεν ἐμῷ τεμένει κναυώπιδος Ἀμφιπόλης
25 κῦμα ποτικλύξῃ κελαδοῦν ἰερῆσιν ἐπ' ἀκταῖς.
[Exc. Vat. p. 20.]

Ἰστέον ὅτι ὁ μὲν Σόλων ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρό- 17
νων τῶν τυράννων ἐν ταῖς Ἀθήναις πρὸ τῶν Περ-
σικῶν χρόνων, ὁ δὲ Δράκων πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ καὶ
30 τεσσαράκοντα ἔτεσιν, ὡς φησὶν ὁ Διόδωρος. [Ul-
pian. ad Demosthen. C. Timocr. p. 243, B.]

18 Διόδωρος γοῦν ἐν δευτέρᾳ Βιβλιοθηκῶν φησι Σόλωνα ἐν Αἰγύπτῳ μαθόντα νόμον Ἀθηναίοις γράψαι τοιοῦτον ὥστε εἰς τρεῖς μοῖρας τὴν πολιτείαν διατάττεσθαι, εἰς εὐπατρίδας, οἱ περὶ σοφίαν καὶ λόγους ἐσχόλαζον, δευτέραν δὲ τὴν γεωργικὴν ἅμα 5 καὶ πρόμαχον, τρίτην τὴν βάνανσον καὶ τεχνουργόν, τὴν δὲ μετὰ ταύτας ἄτιμον, ἐξ ἧς οἱ δῆθεν χρειωδέστεροι ἐν τοῖς γεωργικοῖς ἅμα καὶ μαχίμοις προσήδρουν, δουλεύοντες αὐτοῖς καὶ τὸ πολεμεῖν καὶ γεωργεῖν διδασκόμενοι. [Io. Laurentius De magistr. I, 47. Nisi est ex 1, 28, ubi tamen nulla est mentio Solonis.]

19 Ὅτι Περίλαος ὁ ἀνδριαντοποιὸς Φαλάριδι τῷ τυράννῳ κατασκευάσας βουῆς χαλκοῦς πρὸς τιμωρίαν τῶν ὁμοφύλων αὐτὸς πρῶτος ἐπειράθη τοῦ μεγέ- 15 θους τῆς τιμωρίας· οἱ γὰρ κατὰ τῶν ἄλλων βουλευόμενοι τι φαῦλον ὡς ἐπίπαν ταῖς ἰδίαις ἐπιθυμίαις εἰώθασιν ἀλλσκεσθαι. [Exc. Vat. p. 20.]

20 Ὅς Φάλαρις Περίλαον τὸν χαλκουργὸν ἐκείνον τὸν Ἀττικὸν κατέκαυσεν ἐν ταύρῳ τῷ χαλκῷ. 20 οὗτος γὰρ τὸ μηχανήμα τοῦ ταύρου χαλκουργήσας τοῖς μυξωτήρεσι τοῦ βοῦς ἐτέκμηεν ἀυλίσκους, ἀνέπτυξε καὶ θύραν δὲ πρὸς τῷ πλευρῷ τοῦ ταύρου· καὶ δῶρον τῷ Φαλάριδι τοῦτον τὸν ταῦρον ἄγει. Φάλαρις δὲ τὸν ἄνθρωπον ἐν δώροις δεξιούται, 25 τὸ δὲ μηχανήμα θεοῖς καθιεροῦν κελεύει. ὡς δ' ἀναπτύξας τὸ πλευρὸν ὁ χαλκουργὸς ἐκεῖνος δόλον τὸν κακομήχανον ἐξείπεν ἀπανθρώπως, Εἰ τίνα βούλει, Φάλαρι, κολάζειν τῶν ἀνθρώπων, ἔνδον τοῦ ταύρου κατειργνὺς πῦρ ὑποστρώνῃ 30 κάτω·

δόξει δ' ὁ ταῦρος στεναγμοῖς μυκᾶσθαι τοῖς
ἐκείνου,

σὺ δ' ἠδονὴν τοῖς στεναγμοῖς ἔξεις αὐτοῖς μυ-
κτῆρων.

5 τοῦτο μαθὼν ὁ Φάλαρις καὶ μυσαχθεὶς ἐκείνου,
"Ἄγε, φησί, Περίλαε, σὺ πρῶτος δεῖξον τοῦτο,
καὶ τοὺς ἀνλοῦντας μίμησαι, τράνωσόν σου τὴν
τέχνην.

10 ὡς δὲ παρέδου μιμητῆς δῆθεν τῶν ἀνλημάτων,
κλείει τὸν ταῦρον Φάλαρις καὶ πῦρ ἐπισωρεύει.
ὅπως δὲ τὸ χαλκούργημα θανῶν μὴ ἐμμιάνη,
κατὰ πετρῶν ἐκρήμνισεν ἐξάξας ἠμιθνήτα.
γράφει περὶ τοῦ ταύρου δὲ Δουκιανὸς ὁ Σύρος,
Διόδωρος καὶ Πίνδαρος, σὺν τούτοις τε μυθολογοῦσι.

15 [Gzetz. Hist. 1, 646 seqq.]

"Ὅτι Σόλων ὁ νομοθέτης παρελθὼν εἰς τὴν ἐκ-21
κλησίαν παρεκάλει τοὺς Ἀθηναίους καταλύειν τὸν
τύραννον πρὶν τελέως ἰσχυρὸν γενέσθαι. οὐδενὸς
δὲ αὐτῷ προσέχοντος ἀναλαβῶν τὴν πανοπλίαν προ-
20 ἦλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν γεγηρακῶς, καὶ τοὺς θεοὺς
ἐπιμαρτυρόμενος ἔφησε καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ τῇ πα-
τρίδι κινδυνευούσῃ βεβοηθηκέναι τὸ κατ' αὐτὸν
μέρος· τῶν δὲ ὄχλων ἀγνοούντων τὴν ἐπιβολὴν
Πεισιδράτου συνέβη τὸν Σόλωνα ἀτληθῆ λέγοντα
25 παραπέμπεσθαι. λέγεται δὲ Σόλων καὶ προειπεῖν
τοῖς Ἀθηναίοις τὴν ἐσομένην τυραννίδα δι' ἐλεγείων,

ἐκ νεφέλης πέλεται χιόνος μένος ἠδὲ χαλάσης,

βροντὴ δ' ἐκ λαμπρᾶς γίνεται ἀστεροπῆς.

ἀνδρῶν δ' ἐκ μεγάλων πόλις ὄλλνται, εἰς δὲ μο-
νάχου

30

δῆμος αἰδορεῖν δουλοσύνην ἔπεσεν.

λίην δ' ἔξαρθέντ' οὐ ῥαδίον ἔστι κατασχεῖν
ὑστερον, ἀλλ' ἤδη χρὴ περὶ πάντα νοεῖν.

3 καὶ μετὰ ταῦτα τυραννοῦντος ἔφη,

εἰ δὲ πεπόνθατε λυγρὰ δι' ὑμετέραν κακότητα,
μὴ θεοῖσιν ταύτην μοῖραν ἐπαμφέρετε·

αὐτοὶ γὰρ τούτους ἠϋξήσατε ῥύματα δόντες,
καὶ διὰ τοῦτο κακὴν ἔσχετε δουλοσύνην.

ὑμῶν δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἀλώπεκος ἔχνεσι βάλνει,
σύμπασιν δ' ὑμῖν κοῦφος ἔνεστι νόος.

εἷς γὰρ γλώσσαν ὁρᾷτε καὶ εἷς ἔπος αἰόλου ἀνδρός, 10
εἷς ἔργον δ' οὐδὲν γινόμενον βλέπετε.

4 "Ὅτι ὁ Πεισίστρατος παρεκάλει τὸν Σόλωνα τὰς
ἡσυχίας ἔχειν καὶ τῶν τῆς τυραννίδος ἀγαθῶν συν-
απολαύειν· οὐδενὶ δὲ τρόπῳ δυνάμενος αὐτοῦ με-
ταθῆναι τὴν προαίρεσιν, ἀλλ' ὁρῶν μᾶλλον αἰεὶ 15
ἔξεγειρόμενον καὶ μετὰ ἀνατάσεως ἀπειλοῦντα τι-
μωρίαν ἐπιθήσειν, ἠρώτησεν αὐτὸν τίτι πεποιθῶς
ἀντιπράττει ταῖς ἐπιβολαῖς αὐτοῦ. τὸν δὲ φασιν
εἰπεῖν τῷ γήρα. [Exc. Vat. p. 20, 21.]

22 Ἡρόδοτος κατὰ Ξέρξην γεγωνῶς τοῖς χρόνοις 20
φησὶν Ἀσσυρίους ἔτη πεντακόσια πρότερον τῆς
Ἀσίας ἄρξαντας ὑπὸ Μήδων καταλυθῆναι. ἔπειτα
βασιλεῖα μὲν μηδένα γενέσθαι τὸν ἀμφισβητήσαντα
τῶν ὄλων ἐπὶ πολλὰς γενεάς, τὰς δὲ πόλεις καθ'
ἑαυτὰς ταττομένας διοικεῖσθαι δημοκρατικῶς· τὸ 25
δὲ τελευταῖον πολλῶν ἐτῶν διελθόντων αἰρεθῆναι
βασιλεῖα παρὰ τοῖς Μήδοις ἄνδρα δικαιοσύνη διά-
φορον, ὄνομα Κναξάρην. τοῦτον δὲ πρῶτον ἐπι-
χειρῆσαι προσάγεσθαι τοὺς πλησιοχώρους, καὶ τοῖς
Μήδοις ἀρχηγὸν γενέσθαι τῆς τῶν ὄλων ἡγεμονίας· 30
ἔπειτα τοὺς ἐγγόνους αἰεὶ προσκατακτωμένους πολ-
λὴν τῆς ὁμοῦρου χώρας ἀυξῆσαι τὴν βασιλείαν μέχρι

Ἀστυάγους τοῦ καταπολεμηθέντος ὑπὸ Κύρου καὶ
Περσῶν· περὶ ὧν νῦν ἡμεῖς τὰ κεφάλαια προειρη-
κότες τὰ κατὰ μέρος ὕστερον ἀκριβῶς ἀναγράφο-
μεν, ἐπειδὴν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβάλω-
5 μεν. [Diodorus 2, 32.]

Ἀστιβάρα δὲ τοῦ βασιλέως τῶν Μήδων γῆρα 2
τελευτήσαντος ἐν Ἐκβατάνοις τὴν ἀρχὴν Ἀσπάνδαν
τὸν υἱὸν διαδέξασθαι τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Ἀστυ-
άγην καλούμενον· τούτου δ' ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρ-
10 σου καταπολεμηθέντος μεταπεσεῖν τὴν βασιλείαν
εἰς Πέρσας, περὶ ὧν ἡμεῖς τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς
ιδίοις χρόνοις ἀκριβῶς ἀναγράφομεν. [Diod. 2, 34.]

Κῦρος Περσῶν ἐβασίλευσεν ὡς ἔτι ὀλυμπιάς ἡχθη 23
νέ, ὡς ἐκ τῶν Βιβλιοθηκῶν Διοδώρου — ἔστιν εὐ-
15 ρεῖν. [Africanus in Euseb. Praep. 10, p. 488, B.]

Ὅτι Κῦρος, Καμβύσου μὲν υἱὸς καὶ Μανδάνης 24
τῆς θυγατρὸς Ἀστυάγους τοῦ Μήδων βασιλέως, ἀν-
δρεία καὶ συνέσει καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς ἐπρώ-
τευε τῶν καθ' αὐτόν· βασιλικῶς γὰρ αὐτὸν ὁ πα-
20 τὴρ ἤγε παιδεύων, ζῆλον ἐμποιῶν τῶν κρατίστων,
καὶ ἐκδηλος ἦν ἀδρῶν ἀψόμενος πραγμάτων διὰ τὸ
τὴν ἀρετὴν προφαίνειν ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν.

Ὅτι Ἀστυάγης ὁ τῶν Μήδων βασιλεὺς ἠττηθεὶς 2
καὶ φυγῶν αἰσχροῶς δι' ὄργης εἶχε τοὺς στρατιώτας·
25 καὶ τοὺς μὲν ἐφ' ἡγεμονιῶν τεταγμένους ἅπαντας
ἀπαλλάξας, ἐτέρους αὐτ' ἐκείνων κατέστησε, τοὺς
δὲ τῆς φυγῆς αἰτίους ἅπαντας ἐπιλέξας ἀπέσφαξε,
νομίζων τῇ τούτων τιμωρίᾳ τοὺς ἄλλους ἀναγκά-
σειν ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τοῖς κινδύνοις γενέσθαι·
30 ὡμὸς γὰρ ἦν καὶ φύσει ἀπηνής. οὐ μὴν τὰ πλήθη
κατεπλάγη αὐτοῦ τὴν βαρύτητα, ἀλλ' ἕκαστος μι-
σήσας τὸ βίαιον καὶ παράνομον τῆς πράξεως μετα-

βολῆς ὠρέγεται. διὸ καὶ κατὰ λόχους ἐγίνοντο συν-
δρομαὶ καὶ λόγοι ταραχώδεις, παρακαλούντων ἀλ-
λήλους τῶν πλείστων πρὸς τὴν κατὰ τούτου τι-
μωρίαν.

2 Ὅτι Κῦρος, ὡς φασιν, οὐ μόνον ἦν κατὰ τὸν 5
πόλεμον ἀνδρείος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ὑποτεταγμέ-
νους εὐγνώμων καὶ φιλόανθρωπος. διόπερ αὐτὸν
οἱ Πέρσαι προσηγόρευσαν πατέρα. [Exc. de virt. et
vit. p. 237, 238 V. 552, 553 W.]

25 Ὅτι Κροῖσος ναυπηγῶν πλοῖα μακρὰ, φασίν, 10
ἔμελλε στρατεύειν ἐπὶ τὰς νήσους. παρεπιδημοῦντα
δὲ Βίαντα [παρὰ τὰς νήσους] καὶ θεωροῦντα τὴν
ναυπηγίαν, ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐρωτηθῆναι μὴ τι
νεώτερον ἀκηκοῶς εἶη παρὰ τοῖς Ἑλλησι γινόμε-
νον. τοῦ δὲ εἰπόντος ὅτι πάντες οἱ νησιῶται συν- 15
άγουσιν ἵππους, διανοούμενοι στρατεύειν ἐπὶ Λυ-
δοῦς, λέγεται τὸν Κροῖσον εἰπεῖν, Εἶθε γάρ τις
2 πείσειε νησιώτας σὺν ἵπποις παρατάξασθαι Λυ-
δοῖς. ὁ δὲ Βίας ὑπολαβὼν φησιν, Εἶτα Λυδοῦς
μὲν ἠπειρον οἰκοῦντας σπεύδειν ἀποφαίνει λαβεῖν 20
ἐπὶ γῆς νησιώτας ἄνδρας, τοὺς δὲ νῆσον οἰκοῦντας
οὐκ οἶει θεοῖς εὐξασθαι λαβεῖν ἐν θαλάττῃ Λυδοῦς,
ἴν' ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν ἠπειρου τοῖς Ἑλλησι συμ-
βάντων κακῶν κατὰ πέλαγος ἀμύνωνται τὸν τοὺς
συγγενεῖς καταδεδουλωμένον; ὁ δὲ Κροῖσος θαυ- 25
μάσας τὸν λόγον παραχρῆμα μετενόησε καὶ τῆς
ναυπηγίας ἀπέστη. τῶν γὰρ Λυδῶν ἱππεύειν εἰδό-
των ἐνόμιζε προτερεῖν αὐτοὺς περὶ.

26 Ὅτι ὁ Κροῖσος μετεπέμπετο ἐκ τῆς Ἑλλάδος τοὺς
ἐπὶ σοφίᾳ πρωτεύοντας, ἐπιδεικνύμενος τὸ μέγεθος 30
τῆς εὐδαιμονίας, καὶ τοὺς ἐξυμνοῦντας τὴν εὐτυ-

χίαν αὐτοῦ ἐτίμα μεγάλαις δωρεαῖς. μετεπέμψατο
 δὲ καὶ Σόλωνα, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπὶ
 φιλοσοφίᾳ μεγίστην δόξαν ἔχόντων, τὴν ἰδίαν εὐ-
 δαιμονίαν διὰ τῆς τούτων τῶν ἀνδρῶν μαρτυρίας
 5 ἐπισφραγίζεσθαι βουλόμενος. παρεγενήθη δὲ πρὸς 2
 αὐτὸν Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης καὶ Βίας καὶ Σόλων
 καὶ Πιττακός, οὓς ἐπὶ τὰς ἐστιάσεις * κατὰ τὸ συνέ-
 δριον εἶχεν ἐν μεγίστῃ τιμῇ, τὸν τε πλοῦτον αὐτοῖς
 ἐπιδεικνύμενος καὶ τὸ μέγεθος τῆς τούτου δυνα-
 10 στείας. παρὰ δὲ τοῖς πεπαιδευμένοις τῆς βραχυλο- 3
 γίας τότε ζηλουμένης, ὁ [δὲ] Κροῖσος ἐπιδειξάμενος
 τὴν τῆς βασιλείας εὐδαιμονίαν τοῖς ἀνδράσι καὶ τὸ
 πλῆθος τῶν κεχειρωμένων ἔθνῶν, ἠρώτησεν Ἀνά-
 χαρσιν, ὄντα πρεσβύτατον τῶν σοφιστῶν, τίνα νο-
 15 μίζει τῶν ὄντων ἀνδρειότατον. ὁ δὲ τὰ ἀγριώτατα
 τῶν ζώων ἔφησε· μόνα γὰρ προθύμως ἀποθνήσκειν
 ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. ὁ δὲ Κροῖσος νομίσας ἡμαρ- 4
 τηκέναι αὐτόν, ἐν τῷ δευτέρῳ πρὸς χάριν αὐτῷ ποι-
 ῆσεσθαι τὴν ἀπόκρισιν ὑπολαβὼν, ἠρώτησε τίνα
 20 δικαιοτάτον κρίνει τῶν ὄντων. ὁ δὲ πάλιν ἀπε-
 φαίνετο τὰ ἀγριώτατα τῶν θηρίων· μόνα γὰρ κατὰ
 φύσιν ζῆν, οὐ κατὰ νόμους· εἶναι γὰρ τὴν μὲν
 φύσιν θεοῦ ποιήσιν, τὸν δὲ νόμον ἀνθρώπου θέ-
 σιν, καὶ δικαιοτέρον εἶναι χρῆσθαι τοῖς τοῦ θεοῦ
 25 ἢ τοῖς τῶν ἀνθρώπων εὐρήμασιν. ὁ δὲ διασῦραι 5
 βουλόμενος Ἀνάχαρσιν ἠρώτησεν εἰ καὶ σοφώτατα
 τὰ θηρία. ὁ δὲ συγκαταθέμενος ἐδίδασκεν ὅτι τὴν
 τῆς φύσεως ἀλήθειαν τῆς τοῦ νόμου θέσεως προ-
 τιμᾶν ἰδιώτατον ὑπάρχειν σοφίας. ὁ δὲ τούτου κα-
 30 τεγέλασεν ὡς ἐκ τῆς Σκυθίας καὶ θηριώδους δια-
 γωγῆς πεποιημένου τὰς ἀποκρίσεις.

ἠρώτησε δὲ τὸν Σόλωνα τίνα τῶν ὄντων εὐ-27

δαιμονέστατον ἑώρακεν, ὡς τοῦτό γε πάντως ἀπο-
 δοθησόμενον ἑαυτῷ. τοῦ δὲ εἰπόντος ὡς οὐδένα
 δικαίως ἂν εἰπεῖν ἔχει διὰ τὸ μηδενὸς τῶν ὄντων
 ἑώρακεναὶ τὸ τέλος τοῦ βίου, οὐ χωρὶς οὐδεὶς ἂν
 προσηκόντως μακάριος νομιζοίτο· πολλάκις γὰρ οἱ 5
 τὸν ἔμπροσθεν πάντα βίον εὐδαίμονες δόξαντες εἶ-
 ναι πρὸς αὐτῇ τῇ τοῦ βίου καταστροφῇ μεγίσταις
 περιέπεσον συμφοραῖς· ὁ δὲ βασιλεύς, Οὐδὲ πλου-
 2 σιώτατον ἄρα με κρίνεις; ἔφη. καὶ ὁ Σόλων τὴν
 αὐτὴν ἀπόκρισιν ποιησάμενος ἐδίδασκεν ὡς οὐ τοὺς 10
 πλείστα κεκτημένους, ἀλλὰ τοὺς πλείστου ἀξίαν
 τὴν φρόνησιν ἠγουμένους νομιστέον πλουσιωτά-
 τους· ἡ δὲ φρόνησις οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀντίρροπος
 οὔσα μόνους ποιεῖ τοὺς αὐτὴν περὶ πολλοῦ ποιου-
 μένους μέγιστον καὶ βεβαιότατον ἔχειν πλοῦτον. 15
 ἠρώτησε καὶ τὸν Βλαντα πότερον ὀρθῶς ἐποιήσατο
 3 τὴν ἀπόκρισιν ὁ Σόλων ἢ διήμαρτεν. ὁ δὲ ὑπει-
 πῶν, Ὄρθῶς, ἔφη· τὰ γὰρ ἐν σοὶ βούλεται θεω-
 ρήσας ἀγαθὰ διαγνώωναι, νυνὶ δὲ τὰ παρὰ σοὶ μό-
 νον ἑώρακεν· εἶναι δὲ δι' ἐκεῖνα μᾶλλον ἢ ταῦτα 20
 τοὺς ἀνθρώπους εὐδαίμονας. ὁ δὲ βασιλεύς, Ἄλλ'
 εἰ τὸν τῶν χρημάτων, ἔφησε, πλοῦτον μὴ προ-
 τιμᾶς, τό γε πλῆθος τῶν φίλων ὀρθῶς τοσοῦτον
 4 ὑπάρχον ὅσον οὐδενὶ τῶν ἄλλων. ὁ δὲ καὶ τοῦ-
 τον ἀπεφήνατο τὸν ἀριθμὸν ἄδηλον εἶναι διὰ τὴν 25
 εὐτυχίαν. πρὸς δὲ Πιττακὸν εἰπεῖν φασί, Ποίαν
 ἑώρακας ἀρχὴν κρατίστην; τὸν δὲ ἀποκριθῆναι,
 Τὴν τοῦ ποικίλου ξύλου, διασημαίνοντα τοὺς νό-
 μους.

28 Ὅτι Αἰσωπος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους συνή- 30
 κμαξε τοῖς ἑπτὰ σοφοῖς καὶ εἶπεν ὡς οὐκ οἶδασιν
 οὔτοι ὀμιλεῖν δυνάστη· καὶ γὰρ ὡς ἤκιστα δεῖν ἢ

ὡς ἥδιστα συμβιοῦν τοῖς τοιούτοις. αὐτὸς δὲ πεπλασμένως ἔλεγε τὴν μὲν νίκην ἀρετῇ καὶ οὐ πολλυπληθία χειρῶν περιγίνεσθαι*). [Exc. Vat. p. 23, 24.]

Ἔστι δὲ Ἰσοκράτους τῆς Φρονῆς τὸν τοῦ βασιλέως Κροίσου 29
 5 τοῦ Λυδοῦ υἱὸν Ἄτυν καλούμενον πρὸς κυνηγίαν ἀκουσίως, ἔξακουτίσας κατὰ σὺός, πλήξας ἀπέκτεινε. καὶ ὁ μὲν καὶ ἀκουσίως ἀνηρηκῶς οὐκ ἔφησεν ἑαυτὸν ἔτι ζῆν ἄξιον εἶναι· διὸ καὶ παρεκάλει τὸν βασιλέα μὴ φείσασθαι, τὴν ταχίστην δὲ ἐπικα-
 10 τασφάξαι τῷ τοῦ τετελευτηκότος τάφῳ. ὁ δὲ 2
 Κροῖσος τὴν μὲν ἀρχὴν ὡς ἂν ἐπὶ φόνῳ τέκνου δι' ὀργῆς εἶχε τὸν Ἄδραστον, ἀπειλῶν ζῶντα κατακαύσειν· ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἐώρα προθυμούμενον καὶ εἰς τὴν τοῦ τετελευτηκότος τιμὴν τὸ ζῆν ἐπιδιδόντα,
 15 τὸ τηλικαῦτα λήξας τῆς ὀργῆς ἀπέλυσε τῆς τιμωρίας τὸν ἀνελόντα, τὴν ἰδίαν τύχην, ἀλλ' οὐ τὴν ἐκείνου προαίρεσιν αἰτιώμενος. ὁ δὲ Ἄδραστος οὐδὲν ἧττον κατ' ἰδίαν ἐπὶ τὸν Ἄτυος τάφον πορευθεὶς ἑαυτὸν κατέσφαξεν. [Exc. de virt. et vit. p. 238, 239
 20 V. 553 W.]

Ἔστι δὲ Φάλαρις ἰδὼν περισσεῶν πλῆθος ὑφ' 30
 ἑνὸς ἰέρακος διωκόμενον ἔφη, Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες, τοσοῦτο πλῆθος ὑφ' ἑνὸς διωκόμενον διὰ δειλίαν; ἐπεῖτοι γε εἰ τολμήσειαν ἐπιστρέφαι, ῥαδίως τοῦ
 25 διώκοντος ἂν περιγένοιτο. καὶ ἐκ τούτου τοῦ λόγου ἀπέβαλε τὴν δυναστείαν, [ὡς γέγραπται ἐν τῷ περὶ διαδοχῆς βασιλέων.]

Ἔστι δὲ Κροῖσος ἐπὶ Κῦρον τὸν Πέρσην ἐκστρατεύων 31
 ἐπύθετο τοῦ μαντείου. ὁ δὲ χρησμὸς,

*) Verba αὐτὸς — περιγίνεσθαι ponenda fr. 30 post περιγένοιτο.

Κροῖσος ἄλυν διαβὰς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.
ὁ δὲ τὸ ἀμφίβολον τοῦ χρησμοῦ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ
προαίρεσιν ἐκδεξάμενος ἐδυστύχησεν.

2 Ὅτι πάλιν ἐπηρώτησεν εἰ πολὺν χρόνον ἔξει τὴν
δυναστείαν. εἶπε δὲ τὰ ἔπη ταῦτα, 5

ἄλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μῆδοισι γένηται,
καὶ τότε, Ἄνδρ' ἑποδαβρέ, πολυψήφίδα παρ' Ἐρμον
φεύγειν μηδὲ μένειν μηδ' αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι.

3 Ὅτι ἡμίονον τὸν Κῦρον ἔφη διὰ τὸ τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ Μηδικὴν εἶναι, τὸν δὲ πατέρα [αὐτοῦ] 10
Πέρσην.

4 Ὅτι Κῦρος ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς παραγενη-
θεὶς μετὰ πάσης δυνάμεως εἰς τὰ τῆς Καππαδοκίας
στενά, ἀπέστειλε κήρυκας πρὸς τὸν Κροῖσον τὴν τε
δυναστείαν αὐτοῦ κατασκευομένους καὶ δηλώσαντας 15
ὅτι Κῦρος αὐτὸν ἀφήσει τῶν πρότερον ἀμαρτημά-
των καὶ Ἀνδίας καθίστησι σατραπῆν, ἂν ἐπὶ θύ-
ρας γενόμενος ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ὁμολογῇ δοῦλος
εἶναι. πρὸς οὓς ὁ Κροῖσος ἀπεκρίθη διότι προση-
κόντως ἂν Κῦρος καὶ Πέρσαι Κροῖσῳ δουλεύειν 20
ὑπομένοιεν· ἐκείνους μὲν γὰρ τὸν ἔμπροσθεν χρό-
νον διατετελεκέναι Μήδοις δουλεύοντας, αὐτὸν δὲ
οὐδέποτε πεποιηκέναι τὸ προσταττόμενον ὑφ' ἐτέ-
ρου. [Exc. Vat. p. 25.]

32 Ὅτι Κροῖσος ὁ τῶν Ἀνδῶν βασιλεὺς προσποιή- 25
σάμενος εἰς Δελφοὺς πέμπειν, ἐπεμπεν εἰς Πελο-
πόννησον Εὐρύβατον τὸν Ἐφέσιον, δοὺς αὐτῷ χρυ-
σίον, ὅπως ὡς πλείστους ξενολογήσῃ τῶν Ἑλλήνων.
ὁ δὲ πεμφθεὶς πρὸς Κῦρον τὸν Πέρσην ἀποχωρή-
σας τὰ κατὰ μέρος ἐδήλωσε. διὸ καὶ παρὰ τοῖς 30
Ἑλλήσιν ἐπισήμου γενομένης τῆς περὶ τὸν Εὐρύ-
βατον πονηρίας, μέχρι τοῦ νῦν, ὅταν τις ὄνειδίσαι

τινὶ βούληται μοχθηρίαν, Εὐρύβατον ἀποκαλεῖ.

[Exc. de virt. et vit. p. 241 V. 553 W.]

Ἵτι οἱ πονηροὶ καὶ ἀντίκα παρὰ τῶν ἀδικηθέν- 33
των τὴν τιμωρίαν ἐκκλίνωσιν, ἢ γε βλασφημία δι'
5 αἰῶνος τηρουμένη καὶ τελευτήσαντας αὐτοὺς κατὰ
τὸ δυνατόν μετέρχεται.

Ἵτι φασὶ τὸν Κροῖσον πρὸ τοῦ πρὸς Κῦρον πο- 2
λέμον πέμψαι θεωροὺς εἰς Δελφοὺς ἐπερωτήσαντας
πῶς ἂν ὁ υἱὸς αὐτοῦ δύναίτο φωνὴν προσέσθαι. τὴν
10 δὲ Πυθίαν εἰπεῖν,

Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε,
μὴ βούλου πολύευκτον ἰὰν κατὰ δῶματ' ἀκούειν
παιδὸς φθεγγομένου· τὸ δέ σοι πολὺ λῶιον ἀμφὶς
ἔμμεναι· ἀνδήσει γὰρ ἐν ἡματι πρῶτον ἀνόλβω.

Ἵτι δεῖ τὴν εὐτυχίαν μετρίως φέρειν καὶ μὴ πε- 3
ποιθέναι ταῖς ἀνθρωπίναις εὐπραξίαις ἐν μικρᾷ
ῥοπῇ μεγάλας μεταβολὰς λαμβανούσαις.

Ἵτι μετὰ τὸ γενέσθαι αἰχμάλωτον Κροῖσον καὶ 4
τὴν πυρὰν σβεσθῆναι, ἰδὼν τὴν πόλιν διαρπαζο-
20 μένην καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις πολὺν ἄργυρόν τε καὶ
χρυσὸν διαφορούμενον, ἐπηρώτησε τὸν Κῦρον τί
ποιοῦσιν οἱ στρατιῶται. τοῦ δὲ μετὰ γέλωτος ἀπο-
κριθέντος ὡς Τὰ σὰ χρήματα διαρπάξουσι, Μὰ Δία
μὲν οὖν, εἰπεῖν, ἀλλὰ τὰ σὰ· Κροῖσον γὰρ ἰδίου
25 οὐκέτι οὐδὲν ὑπάρχει. ὁ δὲ Κῦρος θαναμάσας τὸν
λόγον εὐθύς μετενόησε καὶ τοὺς στρατιώτας ἀνείρ-
ξας τῆς διαρπαγῆς εἰς τὸ βασιλικὸν ἀνέλαβε τὰς
τῶν Σαρδιανῶν κτήσεις. [Exc. Vat. p. 26.]

Ἵτι Κῦρος εὐσεβῆ νομίσας εἶναι τὸν Κροῖσον 34
30 διὰ τὸ καταρραγῆναι ὄμβρον καὶ σβέσαι τὴν φλόγα,
καὶ διὰ μνήμης ἔχων τὴν Σόλωνος ἀπόκρισιν, μεθ'
ἑαυτοῦ περιήγετο τὸν Κροῖσον ἐντίμως. μετέδωκε δὲ

αὐτῶ καὶ τοῦ συνεδρίου, διαλαμβάνων ὑπάρχειν
 συνετόν, ὡς ἂν πολλοῖς καὶ πεπαιδευμένοις καὶ
 σοφοῖς ἀνδράσι συμβεβιωκότα. [Exc. de virt. et vit.
 p. 241 V. 553 W.]

35 "Οτι Ἀρπαγος κατασταθεὶς ὑπὸ Κύρου τοῦ Πέρ- 5
 σου ἐπὶ τῆς θαλάττης στρατηγός, καὶ τῶν κατὰ τὴν
 Ἀσίαν Ἑλλήνων πρὸς Κύρον διαπρεσβενομένων συν-
 θέσθαι φιλίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς ὅτι παραπλήσιόν
 2 τι ποιῶσι τῶν πρότερον ἑαυτῶ συμβάντων. καὶ
 γὰρ ποτε γῆμαι βουλούμενον αἰτεῖσθαι παρὰ τοῦ 10
 πατρὸς τὴν κόρην· τὸν δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἄξιον
 κρίναντα τοῦ γάμου δυνατωτέρῳ κατεγγυῆσαι, μετὰ
 δὲ ταῦθ' ὀρῶντα αὐτὸν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τιμώμε-
 νον δίδόναι τὴν θυγατέρα· αὐτὸν δὲ ἀποκριθῆναι
 διότι γυναῖκα μὲν οὐκέτι ἂν ἔχοι αὐτήν, παλλακίδα 15
 3 δὲ συγχωρῆσαι λαβεῖν. διὰ δὲ τῶν τοιούτων λό-
 γων ἐδήλου τοῖς Ἑλλησιν ὅτι Κύρου πρότερον ἄξι-
 οῦντος γενέσθαι Περσῶν φίλους οὐκ ἐβουλήθησαν,
 νῦν δὲ ἐκ μεταβολῆς ἐκείνων σπενδόντων συνάψαι
 φιλίαν ὡς μὲν πρὸς συμμάχους οὐ ποιήσεται τὰς 20
 ὁμολογίας, ὡς δὲ δούλους εἰς τὴν τῶν Περσῶν πί-
 στιν ἑαυτοὺς παραδιδόντας προσδέξεται.

36 "Οτι Λακεδαιμόνιοι πυνθανόμενοι τοὺς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν Ἑλληνας κινδυνεύειν, ἐπεμψαν πρὸς Κύρον
 ὅτι Λακεδαιμόνιοι συγγενεῖς ὄντες τῶν κατὰ τὴν 25
 Ἀσίαν Ἑλλήνων ἀπαγορεύουσιν αὐτῶ καταδουλοῦ-
 σθαι τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. ὁ δὲ θαυμάσας τὸν λό-
 γον ἔφη γνώσεσθαι τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ὅταν ἕνα
 τῶν ἑαυτοῦ δούλων πέμψη καταστρεφόμενον τὴν
 Ἑλλάδα.

2 "Οτι Λακεδαιμόνιοι τὴν Ἀρκαδίαν μέλλοντες κα-
 ταστρέφειν ἔλαβον χρησμόν,

Ἄρκαδιαν μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς· οὐ τοι δώσω.
πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ βαλανηφάγοι ἄνδρες ἔασιν,
οἳ σ' ἀποκαλύσουσιν· ἐγὼ δέ τοι οὔτι μεγαίρω.
δώσω σοι Τεγέαν ποσσίκροτον ὀρχήσασθαι
καὶ καλὸν πεδίου σχοίνῳ διαμετρήσασθαι.

Ἄτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐπεμψαν εἰς Δελφοὺς περὶ τῶν ὀστέων Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν ποίῳ τινὶ τόπῳ κεῖνται. καὶ ἔχρησεν οὕτως,
ἔστι τις Ἀρκαδίας Τεγέη λευρῶ ἐνὶ χώρῳ,
ἐνθ' ἄνεμοι πνελοῦσι δῦα κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης
καὶ τύπος ἀντίτυπος καὶ πῆμ' ἐπὶ πῆματι κείται.
ἐνθ' Ἀγαμέμνονιδην κατέχει φυσίξοος αἶα·
τὸν σὺ κομισσάμενος Τεγέης ἐπιτάροθος ἔσση.
ἦν δὲ χαλκεῖον, καὶ δηλοὶ τὰς φύσας, τύπου δὲ
τὸν ἄκμονά φησι καὶ τὰς σφύρας, πῆμα δὲ ἐπὶ
πῆματος τὸν σίδηρον ἐπὶ σιδήρῳ· πῆμα γὰρ εἴρη-
ται διὰ τὸ ἐπὶ κακῶ τῶν ἀνθρώπων εὐρῆσθαι.

Κρεῖττον γὰρ εἶναι τελευτῶν ἢ ζῶντας ἑαυτοὺς
μετὰ τῶν συγγενῶν ἐφορᾶν ἄξια θανάτου πρῶ-
τοντας.

Ἄτι κληρονομοῦσης ποτὲ τῆς θυγατρὸς Πεισι-
στράτου, καὶ δοκούσης τῷ κάλλει διαφέρειν, προσ-
ελθὼν τις τῶν νεανίσκων καταπεφρονηκῶς ἐφίλησε
τὴν παρθένον. ἀκούσαντες δὲ οἱ τῆς κόρης ἀδελ-
φοὶ βαρέως ἠνεγκαν τὴν ὕβριν, καὶ τὸν νεανίσκον
ἀγαγόντες πρὸς τὸν πατέρα δίκην ἠξίου διδόναι·
ὁ δὲ Πεισίστρατος γελάσας, Καὶ τί τοὺς μισοῦντας
ἡμᾶς, ἔφη, ποιήσωμεν, ἐὰν τοὺς φιλοῦντας τιμω-
ρίαις περιβάλωμεν;

Ἄτι ὁ αὐτὸς διαπορευόμενός ποτε διὰ τῆς χώ-
ρας κατενόησεν ἄνθρωπον κατὰ τὸν Ἰμηττον ἐργα-
ζόμενον ἐν χωρίοις λεπτοῖς καθ' ὑπερβολὴν καὶ

τραχέσι. θαναμάσας δὲ τὴν φιλεργίαν ἐπέμψε τοὺς
 ἐρωτήσοντας τί λαμβάνοι τοιαύτην χώραν ἐργαζό-
 3 μενος. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθέν, ὁ ἐργάτης
 ἔφησε λαμβάνειν ἐκ τοῦ χωρίου κακὰς ὀδύνας, ἀλλ'
 οὐδὲν αὐτῷ μέλειν· τούτων γὰρ τὸ μέρος Πεισι- 5
 στρατῶ διδόναι. ὁ δὲ δυνάστης ἀκούσας τὸν λό-
 γον καὶ γελάσας ἐποίησε τὸ χωρίον ἀτελές, καὶ ἐν-
 τεῦθεν ἢ παροιμία, Καὶ σφάκελοι ποιοῦσιν ἀτέ-
 λειαν. [Exc. Vat. p. 27—29.]

FRAGMENTA LIBRI X.

Ὅτι Σερούιος Τύλλιος Ταρκυνίου ἐπιθεμένου 1
 παραγενηθεὶς εἰς τὸ βουλευτήριον, καὶ θεασάμενος
 τὴν καθ' ἑαυτοῦ παρασκευήν, τοσοῦτον μόνον εἶπε,
 Τίς ἢ τόλμα, Ταρκύνιε; ὁ δὲ ὑπολαβὼν, Ἡ μὲν οὖν
 5 σή, φησί, τίς, ὃς δουλέκδουλος ὢν Ῥωμαίων βασιλεύειν
 ἐτόλμησας καὶ τῆς τοῦ πατρὸς ἡγεμονίας ἡμῖν προσ-
 ηκούσης παρὰ νόμους ἀφείλου τὴν οὐδὲ καθ' ἓνα
 σοι τρόπον ἐπιβάλλουσιν ἀρχήν; ταῦτα λέγων ἅμα
 προσέδραμε καὶ δραξάμενος τῆς τοῦ Τυλλίου χει-
 10 ρὸς ἔρριπεν αὐτὸν κατὰ τῆς κρηπίδος. καὶ διανα-
 στάς καὶ χωλεύων διὰ τὸ πτώμα ἐπεχείρησε φυγεῖν,
 ἀπεκτάνθη δέ. [Exc. Vat. p. 29.]

Ὅτι Σερούιος Τύλλιος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐβα- 2
 σίλευσεν ἔτη τετταράκοντα τέτταρα, διὰ τῆς ἰδίας
 15 ἀρετῆς κατωρθωκὸς οὐκ ὀλίγα τῶν κοινῶν.

Ὅτι ἐπ' ἀρχοντος Ἀθήνησι Θηρικλέους κατὰ τὴν 3
 ἐξηκοστὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα Πυθαγόρας ὁ φιλό-
 σοφος ἐγνωρίζετο, προκεκοφὼς ἤδη ἐν παιδείᾳ· γέ-
 γουε γὰρ ἱστορίας ἄξιος, εἰ καὶ τις ἕτερος τῶν περὶ
 20 παιδείαν διατριψάντων. γέγουε δὲ Σάμιος τὸ γέ-
 νος· οἱ δὲ φασιν ὅτι Τυρρηνός. τοσαύτη δ' ἦν ἐν 2
 τοῖς αὐτοῦ λόγοις πειθῶ καὶ χάρις ὡς καὶ τῆς πό-
 λεως σχεδὸν ὅλης ἐπ' αὐτὸν ἐπιστροφούσης καθ'

- ἡμέραν ὡσπερὲν πρὸς τινος θεοῦ παρουσίαν ἅπαν-
 3 τας συντρέχειν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν. οὐ μόνον δὲ
 περὶ τὴν ἐν τῷ λέγειν δύναμιν ἐφαίνετο μέγας, ἀλλὰ
 καὶ ψυχῆς ἐνέφαινεν ἦθος κατεσταλμένον καὶ πρὸς
 μίμησιν βίου σώφρονος τοῖς νέοις θαυμαστὸν ἀρ- 5
 χέτυπον, καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀπέτρεπεν ἀπὸ
 τῆς πολυτελείας καὶ τρυφῆς, ἀπάντων διὰ τὴν εὐ-
 πορίαν ἀνέδην ἐκκεχυμένων εἰς ἄνεσιν καὶ διαφθο-
 ρὰν ἀγεννή τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς.
- 4 "Ὅτι Πυθαγόρας πυθόμενος Φερεκύδην τὸν ἐπι- 10
 στάτην αὐτοῦ γεγενημένον ἐν Δῆλῳ νοσεῖν καὶ τε-
 λέως ἐσχάτως ἔχειν, ἔπλευσεν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς
 τὴν Δῆλον. ἐκεῖ δὲ χρόνον ἰκανὸν τὸν ἄνδρα γη-
 ροτροφήσας, πᾶσαν εἰσηνέγκατο σπουδὴν ὥστε τὸν
 πρεσβύτην ἐκ τῆς νόσου διασῶσαι. κατισχυθέντος 15
 δὲ τοῦ Φερεκύδου διὰ τὸ γῆρας καὶ διὰ τὸ μέγεθος
 τῆς νόσου, περιέστειλεν αὐτὸν κηδεμονικῶς, καὶ
 τῶν νομιζομένων ἀξιώσας ὥσάνει τις υἱὸς πατέρα
 πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν.
- 5 "Ὅτι ἐπειδὴ τινες τῶν συνήθων ἐκ τῆς οὐσίας 20
 ἐκπέσοιεν, διηροῦντο τὰ χρήματα αὐτῶν ὡς πρὸς
 ἀδελφούς. οὐ μόνον δὲ πρὸς τοὺς καθ' ἡμέραν
 συμβιοῦντας τῶν γνωρίμων τοιαύτην εἶχον τὴν διά-
 θεσιν, ἀλλὰ καθόλου πρὸς πάντας τοὺς τῶν πραγ-
 μάτων τούτων μετασχόντας. 25
- 4 "Ὅτι Κλεινίας, Ταραντίνος τὸ γένος, εἰς δὲ τῶν
 ἐκ τοῦ προειρημένου συστήματος ὢν, πυθόμενος
 Προῶρον τὸν Κυρηνάιον διὰ τινὰ πολιτικὴν περί-
 στασιν ἀπολωλεκότα τὴν οὐσίαν καὶ τελῶς ἀπο-
 ρούμενον, ἐξεδήμησεν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς Κυρήνην 30
 μετὰ χρημάτων ἰκανῶν, καὶ τὴν οὐσίαν ἀποκατέ-
 στησε τῷ προειρημένῳ, οὐδέποτε τοῦτον ἐορακώς,

ἀκούων δὲ μόνον ὅτι Πυθαγόρειος ἦν. καὶ ἄλλοι 2
 δὲ πολλοὶ τὸ παραπλήσιον πεποιηκότες διαμνημο-
 νεύονται. οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ τῶν χρημάτων ἐπι-
 δόσει τοιούτους αὐτοὺς παρείχοντο τοῖς γνωρίμοις,
 5 ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς ἐπισφαλεστάτους καιροὺς συν-
 εκινδύνευον. καὶ γὰρ Διονυσίου τυραννοῦντος Φιν- 3
 τίας τις Πυθαγόρειος ἐπιβεβουλευκῶς τῷ τυράννῳ,
 μέλλων δὲ τῆς τιμωρίας τυγχάνειν, ἤτήσατο παρὰ
 τοῦ Διονυσίου χρόνον εἰς τὸ περὶ τῶν ἰδίων πρό-
 10 τερον ἢ βούλεται διοικῆσαι· δῶσειν δ' ἔφησεν ἐγ-
 γνητὴν τοῦ θανάτου τῶν φίλων ἓνα. τοῦ δὲ δυ- 4
 νάστου θανατάσαντος εἰ τοιοῦτός ἐστι φίλος ὃς ἑαν-
 τὸν εἰς τὴν εἰρκτὴν ἀντ' ἐκείνου παραδώσει, προε-
 καλέσατό τινα τῶν γνωρίμων ὁ Φιντίας, Δάμωνα
 15 ὄνομα, Πυθαγόρειον φιλόσοφον, ὃς οὐδὲ διστασας
 ἔγγυος εὐθύς ἐγενήθη τοῦ θανάτου. τινὲς μὲν οὖν 5
 ἐπήνουν τὴν ὑπερβολὴν τῆς πρὸς τοὺς φίλους εὐ-
 νοίας, τινὲς δὲ τοῦ ἐγγύου προπέτειαν καὶ μανίαν
 κατεγίνωσκον. πρὸς δὲ τὴν τεταγμένην ὥραν ἅπας
 20 ὁ δῆμος συνέδραμεν, караδοκῶν εἰ φυλάξει τὴν πί-
 στιν ὁ καταστήσας. ἤδη δὲ τῆς ὥρας συγκλειού- 6
 σης πάντες μὲν ἀπεγίνωσκον, ὁ δὲ Φιντίας ἀελ-
 πίστως ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ χρόνου ῥοπῆς δρομαῖος
 ἦλθε, τοῦ Δάμωνος ἀπαγομένου πρὸς τὴν ἀνάγκην.
 25 θαναμαστῆς δὲ τῆς φιλίας φανείσης ἅπασιν, ἀπέλυ-
 σεν ὁ Διονύσιος τῆς τιμωρίας τὸν ἐγκαλούμενον,
 καὶ παρεκάλεσε τοὺς ἄνδρας τρίτον ἑαυτὸν εἰς τὴν
 φιλίαν προσλαβέσθαι.

Ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι καὶ τῆς μνήμης μεγίστην 5
 30 γυμνασίαν ἐποιοῦντο, τοιοῦτόν τινα τρόπον τῆς
 μελέτης ὑποστησάμενοι. οὐ πρότερον ἐκ τῆς εὐνῆς
 ἠγείροντο πρὶν πρὸς ἑαυτοὺς ἀνθωμολογήσαντο τὰ

κατὰ τὴν προτέραν ἡμέραν αὐτοῖςπραχθέντα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς πρωίας, τὴν δὲ τελευταίην ἕως ἐσπέρας ποιούμενοι. εἰ δ' ἀναστροφὴν ἔχοιεν καὶ πλείονα σχολὴν ἄγοιεν, καὶ τὰ τρίτη καὶ τετάρτη καὶ ταῖς ἔτι πρότερον ἡμέραιςπραχθέντα προσανελάμ- 5
βανον. τοῦτο πρὸς ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν, ἔτι δὲ τῶν πάντων ἐμπειρίαν τε τοῦ δύνασθαι πολλὰ μνημονεύειν....

2 "Οτι ἐποιοῦντο καὶ τῆς ἐγκρατείας γυμνασίαν τόνδε τὸν τρόπον. παρασκευαζόμενοι πάντα τὰ κατὰ τὰς 10
λαμπροτάτας ἐστιάσεις παρατιθέμενα πολὺν αὐτοῖς ἐνέβλεπον χρόνον· εἶτα διὰ τῆς θεάς τὰς τῆς φύσεως ἐπιθυμίας πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν ἐκκαλεσάμενοι τὰς τραπέζας ἐκέλευον αἰρεῖν τοὺς παῖδας, καὶ παραχορῆμα ἄγευστοι τῶν παρατεθέντων ἐχωρίζοντο. 15
[Exc. de virt. et vit. p. 241—245 V. 553—555 W.]

6' "Οτι ὁ Πυθαγόρας μετεμψύχωσιν ἐδόξαζε καὶ κρο-
οφαγίαν ὡς ἀποτρόπαιον ἠγρεῖτο, πάντων τῶν ζῶων τὰς ψυχὰς μετὰ θάνατον εἰς ἕτερα ζῶα λέγων εἰσ-
έρχεσθαι. καὶ αὐτὸς δὲ ἑαυτὸν ἔφασκεν ἐπὶ τῶν 20
Τρωικῶν χρόνων μεμνησθαι γεγεννημένον Εὐφορ-
βον τὸν Πάνθου μὲν υἱόν, ἀναιρεθέντα δὲ ὑπὸ Μενελάου.

2 "Οτι φασὶν αὐτὸν ἐν Ἄργει ποτὲ παρεπιδημή-
σαντα καὶ θεασάμενον τῶν Τρωικῶν σκύλων ἀσπίδα 25
προσηλωμένην δακρῦειν. ἐρωτηθέντα δὲ ὑπὸ τῶν Ἄργείων τὴν τοῦ πάθους αἰτίαν εἰπεῖν ὅτι τὴν ἀσπίδα ταύτην εἶχεν αὐτὸς ἐν Τροίᾳ γεγονώς Εὐ-
3 φορβος. ἀπίστως δὲ διακειμένων καὶ μανίαν αὐ-
τοῦ καταγινωσκόντων, σημεῖον ἔρεῖν ἔφησεν ἀλη- 30
θές τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν· ἐκ τοῦ γὰρ ἐντὸς μέ-
ρους ἐπιγεγράφθαι τὴν ἀσπίδα γράμμασιν ἀρχαίοις

ΕΥΦΟΡΒΟΥ. πάντων δὲ διὰ τὸ παράδοξον * εἰπόντων καθελεῖν τὴν εἰκόνα, συνέβη τὴν ἐπιγραφὴν εὐρεθῆναι.

Ἔτι Καλλίμαχος εἶπε περὶ Πυθαγόρου διότι τῶν 4
5 ἐν γεωμετρίας προβλημάτων τὰ μὲν εὔρε, τὰ δὲ ἐκ τῆς Αἰγύπτου πρῶτος εἰς τοὺς Ἕλληνας ἤνεγκεν, ἐν οἷς λέγει ὅτι

ἔξευρε Φοῦξ Εὐφορβος, ὅστις ἀνθρώποις
τρίγωνά τε σκαληνὰ καὶ κύκλων ἑπτὰ
10 . . . μήμη καὶ δίδαξε νηστεύειν
τῶν ἐμπνεόντων· οἱ δ' ἄρ' οὐχ ὑπήκουσαν
πάντες.

Ἔτι παρεκάλει τὴν λιτότητα ζηλοῦν· τὴν γὰρ 7
πολυτέλειαν ἅμα τὰς τε οὐσίας τῶν ἀνθρώπων δια-
15 ρθεῖρειν καὶ τὰ σώματα. τῶν γὰρ νόσων τῶν πλείστων ἐξ ὠμότητος γινομένων, αὐτὴν ταύτην ἐκ τῆς πολυτελείας γίνεσθαι. πολλοὺς δὲ ἔπειθεν ἀπύ- 2
ροισ σιτίοις χρῆσθαι καὶ ὑδροποσίαις πάντα τὸν βίον ἔνεκεν τοῦ τάραθὰ θηραῖσθαι τὰ κατὰ ἀλή-
20 θειαν. τῶν δὲ καθ' ἡμᾶς εἰ τις ἀπαγορεύσειεν ἢ ἐνὸς ἢ δυεῖν ἀπέχεσθαι τῶν ἡδέων εἶναι δοκούντων ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας, ἀπέειπον τὴν φιλοσοφίαν, φήσαντες εὐήθες ὑπάρχειν τὰφανὲς ἀγαθὸν ζητεῖν ἀφέντα τὸ φανερόν. κἂν μὲν δέη δημοκοπεῖν ἢ 3
25 πολυπραγμονεῖν περὶ τῶν ἀλλοτριῶν, σχολάζουσι καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἐμποδίζονται· ἐὰν δὲ γίνεσθαι δέη περὶ παιδείαν καὶ τὴν τῶν ἡθῶν ἐπισκευήν, ἀκαίρειν φασιν, ὥστε ἀσχολεῖσθαι μὲν εὐσχολοῦντας, σχολὴν δ' ἄγειν οὐ σχολάζοντας.

Ἔτι φασὶ τὸν Ταραντῖνον Ἀρχύταν τὸν ὄντα 4
Πυθαγόρειον ἐπὶ μεγάλοις ἀδικήμασιν οἰκέταις ὀργισθῆναι, καὶ κατεξαναστάντα τοῦ πάθους εἰπεῖν

ὡς οὐκ ἂν ἐγενήθησαν ἀθῶοι τηλικαῦτα ἁμαρτήσαντες, εἰ μὴ ἔτυχεν ὀργιζόμενος.

8 "Οτι οἱ Πυθαγόρειοι μεγίστην ἐποιοῦντο πρόνοιαν τῆς πρὸς τοὺς φίλους βεβαιότητος, τὴν τῶν φίλων εὖνοιαν ἀξιολογώτατον ἀγαθὸν εἶναι τῶν ἐν τῷ βίῳ 5 διειληφότες.

2 "Οτι μέγιστον ἂν τις ἠγήσαιτο καὶ μάλιστα θαυμάσαι τὸ αἴτιον τῆς πρὸς τοὺς φίλους εὖνοίας. τίνες γάρ ποτε ἦσαν ἐδισμοὶ ἢ τίς τρόπος ἐπιτηδεύματων ἢ τίς λόγου δεινότης, δι' ἧς ἐνεργάζοντο τὴν 10 τοιαύτην διάθεσιν τοῖς ἀφικνουμένοις εἰς τὴν τοῦ 3 βίου κοινωνίαν; ταῦτα γὰρ πολλοὶ μὲν ἐπιθυμήσαντες γνῶναι τῶν ἕξωθεν ἐπεβάλλοντο πολυπραγμονεῖν, οὐδέποτε δὲ οὐδεὶς μαθεῖν ἠδυνήθη. αἴτιον δὲ τοῦ διατηρεῖσθαι τὰς ὑπὲρ τούτων ὑποθή- 15 κας τὸ τοὺς Πυθαγορείους ὑπόστασιν ἔχειν μηδὲν τοιοῦτο ποιεῖν ἔγγραφον, ἀλλὰ διὰ μνήμης ἔχειν τὰ παραγγελλόμενα.

9 "Οτι ὁ Πυθαγόρας πρὸς τοῖς ἄλλοις παρήγγελλε τοῖς μανθάνουσι σπανίως μὲν ὀμνύναι, χρησαμέ- 20 νους δὲ τοῖς ὅρκοις πάντως ἐμμένειν καὶ πρὸς τέλος ἄγειν ὑπὲρ ὧν ἂν τις ὁμότης πραγμάτων, οὐχ ὁμοίαν ἀπόφασιν ποιούμενος Λυσάνδρῳ τε τῷ Λάκωνι καὶ Δημάδῃ τῷ Ἀθηναίῳ, ὧν ὁ μὲν ἀπεφάνετο τοὺς μὲν παῖδας δεῖν ἔξαπατᾶν τοῖς ἀστραγά- 25 λοις, τοὺς δὲ ἄνδρας τοῖς ὅρκοις, ὁ δὲ διαβεβαίουμενος ὅτι δεῖ τὸ λυσιτελέστατον ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ὅρκων αἰρεῖσθαι· ὁρᾶν δὲ τὸν ἐπισημῶς παραχρησάμενον ταῦτ' ἔχοντα περὶ ὧν ὥμοσε, τὸν δὲ ὀρκίζοντα φανερώς τὸ ἴδιον ἀπολ- 30 λύντα. τούτων γὰρ ἑκάτερος οὐ καθάπερ Πυθαγόρας ὑπεστήσατο τὸν ὅρκον εἶναι πίστεως ἐνέ-

χυρον βέβαιον, ἀλλ' αἰσχροκερδείας καὶ ἀπάτης δέ-
 λεαρ. [Exc. Vat. p. 29—31.]

Ἔστι Πυθαγόρας παρήγγελλε τοῖς μανθάνουσι 2
 σπανίως μὲν ὀμνύναι, χρησαμένους δὲ τοῖς ὄρκοις
 5 πάντως ἐμμένειν.

Ἔστι ὁ αὐτὸς Πυθαγόρας καὶ περὶ τῶν ἀφροδισίων 3
 ἐκλογιζόμενος τὸ συμφέρον παρήγγελλε κατὰ μὲν τὸ
 θέρος μὴ πλησιάζειν γυναιξί, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα
 προσιέναι τεταμιευμένως. καθόλου γὰρ τὸ γένος
 10 τῶν ἀφροδισίων ὑπελάμβανε εἶναι βλαβερόν, τὴν δὲ
 συνέχειαν αὐτῶν τελέως ἀσθενείας καὶ ὀλέθρου ποι-
 ητικὴν ἐνόμιζε. [Exc. virt. et vit. p. 246 V. 555 W.]

Ἔστι Πυθαγόραν φασὶν ὑπὸ τινος ἐρωτηθέντα 4
 πότε χρηστέον ἀφροδισίοις εἰπεῖν, Ὅταν ἑαυτοῦ
 15 θέλης ἤττων γενέσθαι.

Ἔστι οἱ Πυθαγόρειοι διήρουν καὶ τὰς ἡλικίας 5
 τῶν ἀνθρώπων εἰς τέτταρα μέρη, παιδός, νέου,
 νεανίσκου, γέροντος, καὶ τούτων ἐκάστην ἔφασαν
 ἴμοιαν εἶναι ταῖς κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τῶν ὥρων με-
 20 ταβολαῖς, τὸ μὲν ἕαρ τῷ παιδί διδόντες, τὸ δὲ φθι-
 νόπωρον τῷ ἀνδρὶ, χειμῶνα τῷ γέροντι, τὸ δὲ θέ-
 ρος τῷ νέῳ. [Exc. Vat. p. 32.]

Ἔστι ὁ αὐτὸς Πυθαγόρας παρήγγελλε πρὸς τοὺς 6
 θεοὺς προσιέναι τοὺς θύοντας μὴ πολυτελεῖς, ἀλλὰ
 25 λαμπρὰς καὶ καθαρὰς ἔχοντας ἐσθῆτας, ὁμοίως δὲ
 μὴ μόνον τὸ σῶμα καθαρὸν παρεχομένους πάσης
 ἀδίκου πράξεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἀγνεύουσαν.
 [Exc. de virt. et vit. p. 246 V. 555 W.]

Ἔστι ὁ αὐτὸς ἀπεφαίνετο τοῖς θεοῖς εὐχεσθαι δεῖν 7
 30 τὰ ἀγαθὰ τοὺς φρονίμους ὑπὲρ τῶν ἀφρόνων· τοὺς
 γὰρ ἀσυνέτους ἀγνοεῖν τί ποτέ ἐστιν ἐν τῷ βίῳ
 κατὰ ἀλήθειαν ἀγαθόν.

- 8 "Οτι ὁ αὐτὸς ἔφασκε δεῖν ἐν ταῖς εὐχαῖς ἀπλῶς εὐχεσθαι τάγαθά, καὶ μὴ κατὰ μέρος ὀνομάζειν, οἷον ἔξουσίαν, κάλλος, πλοῦτον, τ' ἄλλα τὰ τούτοις ὅμοια· πολλάκις γὰρ τούτων ἕκαστον τοὺς κατ' ἐπιθυμίαν αὐτῶν τυχόντας τοῖς ὅλοις ἀνατρέπειν. καὶ 5 τοῦτο γνοίῃ ἂν τις ἐπιστήσας τοῖς ἐν ταῖς Εὐριπίδου Φοινίσσαις στίχοις, ἐν οἷς οἱ περὶ τὸν Πολυεῖκην εὐχονται τοῖς θεοῖς, ὧν ἡ ἀρχὴ βλέψας ἐς Ἄργος, 10
- εἰς στέρον' ἀδελφοῦ τῆσδ' ἀπ' ὠλένης βαλεῖν.
οὔτοι γὰρ δοκοῦντες ἑαυτοῖς εὐχεσθαι τὰ κάλλιστα ταῖς ἀληθείαις καταρῶνται. [Exc. Vat. p. 32.]
- 9 "Οτι ὁ αὐτὸς πολλὰ καὶ ἄλλα διαλεγόμενος πρὸς βίου σώφρονος ξῆλον καὶ πρὸς ἀνδρείαν τε καὶ 15 καρτερίαν, ἔτι δὲ τὰς λοιπὰς ἀρετάς, ἴσα θεοῖς παρὰ τοῖς Κροτωνιάταις ἐτιμᾶτο. [Exc. de virt. et vit. p. 246 V. 555 W.]
- 10 "Οτι Πυθαγόρας φιλοσοφίαν, ἀλλ' οὐ σοφίαν ἐκάλει τὴν ἰδίαν αἴρεσιν. καταμεμφόμενος γὰρ τοῖς 20 πρὸ αὐτοῦ κεκλημένοις ἐπτὰ σοφοῖς ἔλεγεν ὡς σοφὸς μὲν οὐδεὶς ἔστιν ἄνθρωπος ὧν καὶ πολλάκις διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως οὐκ ἰσχύων πάντα κατορθοῦν, ὁ δὲ ξηλῶν τὸν τοῦ σοφοῦ τρόπον τε καὶ βίον προσηκόντως ἂν φιλόσοφος ὀνομάζοιτο. 25
- 2 Ἄλλ' ὅμως τηλικαύτης προκοπῆς γενομένης περὶ τε Πυθαγόραν αὐτὸν καὶ τοὺς μετ' ἐκεῖνον Πυθαγορείους, καὶ τοσοῦτων ἀγαθῶν αἴτιοι γενόμενοι ταῖς πόλεσιν οὔτοι τὸν πάντα τὰ καλὰ λυμαινόμενον χρόνον οὐ διέφυγον· οὐδὲν γὰρ, οἶμαι, τῶν 30 παρ' ἀνθρώποις καλῶν οὕτω συνέστηκεν ὥστε μη-

δεμίαν αὐτῷ φθοράν τε καὶ διάλυσιν γεννηῆσαι τὸν πολυετῆ χρόνον. [Exc. Vat. p. 32, 33.]

Ὅτι Κροτωνιάτης τις Κύλων ὄνομα, τῇ οὐσίᾳ 11
καὶ δόξῃ πρῶτος τῶν πολιτῶν, ἐπεθύμησε Πυθα-
5 γόρειος γενέσθαι. ὦν δὲ χαλεπὸς καὶ βίαιος τὸν
τρόπον, ἔτι δὲ στασιαστὴς καὶ τυραννικός, ἀπεδο-
κιμιάσθη. παροξυνθεὶς οὖν τῷ συστήματι τῶν Πυ-
θαγορείων, ἔταιρείαν μεγάλην συνεστήσατο, καὶ διε-
τέλει πάντα καὶ λέγων καὶ πράττων κατ' αὐτῶν.

10 Ὅτι Λῦσις ὁ Πυθαγόρειος εἰς Θήβας τῆς Βοιω- 2
τίας γενόμενος διδάσκαλος Ἐπαμεινώνδου, τοῦτου
μὲν τέλειον ἄνδρα πρὸς ἀρετὴν κατέστησε, καὶ πα-
τῆρ αὐτοῦ θετὸς ἐγένετο δι' εὐνοίαν. ὁ δὲ Ἐπα-
μεινώνδας τῆς τε καρτερίας καὶ λιτότητος καὶ τῶν
15 ἄλλων ἀρετῶν ἐκ τῆς Πυθαγορείου φιλοσοφίας
ἐναύσματα λαβὼν, οὐ μόνον Θηβαίων, ἀλλὰ καὶ
πάντων τῶν κατ' αὐτὸν ἐπρώτευσεν.

Ὅτι τῶν προγεγονότων ἀνδρῶν ἢ τῶν βίων 3
ἀναγραφὴ δυσκολίαν μὲν παρέχεται τοῖς γράφου-
20 σιν, ὠφελεῖ δ' οὐ μετρίως τὸν κοινὸν βίον. μετὰ
παρορησίας γὰρ δηλοῦσα τὰ καλῶς *πραχθέντα τοὺς
μὲν ἀγαθοὺς κοσμεῖ, τοὺς δὲ πονηροὺς ταπεινοί,
διὰ τῶν οἰκείων ἐκάστους ἐγκωμίων τε καὶ ψόγων.
ἔστι δ' ὁ μὲν ἔπαινος, ὡς ἂν τις εἴποι, ἐπαθλον
25 ἀρετῆς ἀδάπανον, ὁ δὲ ψόγος τιμωρία φαυλότητος
ἄνευ πληγῆς. καλὸν δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ὑπο-
κεῖσθαι διότι βίον οἶον ἂν τις ἔληται ζῶν, τοιαύ-
της ἀξιωθήσεται μετὰ τὸν θάνατον μνήμης, ἵνα μὴ
περὶ τὰς τῶν λιθίνων μνημείων κατασκευὰς σπου-
30 δάζωσιν, ἃ καὶ τόπον ἕνα κατέχει καὶ φθορᾶς ὀξείας
τυγχάνει, ἀλλὰ περὶ λόγον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς,
αἱ πάντη φοιτῶσι διὰ τῆς φήμης. ὁ δὲ χρόνος ὁ

πάντα μαραινῶν ἄλλα ταύτας ἀθανάτους φυλάττει, καὶ πρεσβύτερος γενόμενος αὐτὰς ταύτας ποιεῖ νεωτέρας. ξῆλος δὲ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν ἐγένετο ὁ προειρημένος· πάλαι γὰρ γεγονότες ὥσπερ νῦν ὄντες ὑπὸ πάντων μνημονεύονται. [Exc. de virt. et vit. 5 p. 246, 249 V. 555 W.]

- 12 "Ὅτι Κῦρος ὁ τῶν Περσῶν ἐπειδὴ τῶν Βαβυλωνίων καὶ τῶν Μήδων τὴν χώραν κατεπολέμησε, ταῖς ἐλπίσι πᾶσαν περιελάμβανε τὴν οἰκουμένην. τῶν γὰρ δυνατῶν καὶ μεγάλων ἔθνῶν καταπεπολεμημένων ἐνόμιζε μηδένα μήτε βασιλέα μήτε δῆμον ὑποστήσεσθαι τὴν ἰδίαν δύναμιν· τῶν γὰρ ἐν ἔξουσίαις ἀνυπευθύνους ὄντων εἰώθασιν ἔνιοι τὴν εὐτυχίαν μὴ φέρειν κατ' ἀνθρώπου. [Exc. Val. p. 33.]
- 13 "Ὅτι ὁ Καμβύσης ἦν μὲν φύσει μανικὸς καὶ παρακεκινηκῶς τοῖς λογισμοῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον αὐτὸν ὤμῶν καὶ [ὑπερήφανον ἐποίει τὸ τῆς βασιλείας μέγεθος.
- 2 "Ὅτι Καμβύσης ὁ Πέρσης μετὰ τὴν ἄλωσιν Μέμφεως καὶ Πηλουσίου τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρων ἀνθρώπινως, τὸν Ἀμάσιος τοῦ πρότερον βεβασιλευκότος τάφον ἀνέσκαψεν. εὐρῶν δὲ ἐν τῇ θήκῃ τὸν νεκρὸν τεταριχευμένον, τὸ τε σῶμα τοῦ τετελευτηκότος ἠκίστατο καὶ πᾶσαν ὕβριν εἰς τὸν οὐκ αἰσθανόμενον εἰσενεγκάμενος τελευταῖον προσέταξε κατακαῦσαι τὸν νεκρὸν. οὐκ εἰωθόταν γὰρ πυρὶ παραδιδόναι τῶν ἐγχωρίων τὰ σώματα τῶν τετελευτηκότων, ὑπελάμβανε καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου πλημμελήσειν τὸν πάλαι προτετελευτηκότα.
- 3 "Ὅτι Καμβύσης μέλλων στρατεύειν ἐπ' Αἰθιοπίαν ἐπεμψε μέρος τῆς δυνάμεως ἐπ' Ἀμμωνίους, προστάξας τοῖς ἡγεμόσι τὸ μαντεῖον συλῆσαντας

ἐμπρῆσαι, τοὺς τε περιοικοῦντας τὸ ἱερὸν ἅπαντας
ἐξανδραποδίσασθαι. [Exc. de. virt. et vit. p. 249 V.
556, 557 W.]

Ἵτι Καμβύσου τοῦ Περσῶν βασιλέως κυριεύ- 14
5 σαντος πάσης Αἰγύπτου, πρὸς τοῦτον οἱ Αἴβυες
καὶ Κυρηναῖοι, συνεστρατευκότες τοῖς Αἰγυπτίοις,
ἀπέστειλαν δῶρα, καὶ τὸ προσταττόμενον ποιήσκειν
ἐπηγγείλαντο. [Exc. de legal. p. 314 U. 619 W.]

Ἵτι ὁ Πολυκράτης ὁ τῶν Σαμίων τύραννος εἰς 15
10 τοὺς ἐπικαιροτάτους τόπους ἀποστέλλων τριῆρεις
ἐλήστευσεν ἅπαντας τοὺς πλείοντας, ἀπεδίδου δὲ
μόνοις τοῖς συμμαχοῖς τὰ ληφθέντα. πρὸς δὲ τοὺς
μεμφομένους τῶν συνήθων ἔλεγεν ὡς πάντες οἱ
φίλοι πλείονα χάριν ἔξουσιν ἀπολαβόντες ἅπερ ἀπέ-
15 βαλον ἢπερ ἀρχὴν μηδὲν ἀποβαλόντες.

Ἵτι ταῖς ἀδίκαις πράξεσιν ὡς ἐλίπαν ἀκολου- 2
θεῖ τις νέμεσις οἰκείους τιμωρίας τοῖς ἀμαρτάνου-
σιν ἐπιφέρουσα.

Ἵτι πᾶσα χάρις ἀμεταμέλητος οὐσα καλὸν ἔχει 3
20 καρπὸν τὸν παρὰ τῶν εὐεργετουμένων ἐπαινον·
καὶ γὰρ ἂν μὴ πάντες, εἰς γε τῶν εὐ πεπονθότων
ἐνίστε τὴν ὑπὲρ ἀπάντων ἀπέδωκε χάριν. [Exc. Vat.
p. 33.]

Ἵτι Λυδοὶ τινες φεύγοντες τὴν Ὀροῖτου τοῦ 4
25 σατράπου δυναστείαν κατέπλευσαν εἰς Σάμον μετὰ
πολλῶν χρημάτων καὶ τοῦ Πολυκράτους ἰκέται ἐγί-
νοντο. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοὺς φιλοφρόνως
ὑπεδέξατο, μετ' ὀλίγον δὲ πάντας ἀποσφάξας τῶν
χρημάτων ἐγκρατὴς ἐγένετο.

Ἵτι Θετταλὸς ὁ Πεισιστράτου υἱὸς σοφὸς ὑπάρ- 16
30 χων ἀπέπατο τὴν τυραννίδα, καὶ τὴν ἰσότητα ζη-
λώσας μεγάλης ἀποδοχῆς ἤξιούτο παρὰ τοῖς πολί-

ταις· οἱ δὲ ἄλλοι, Ἰππαρχος καὶ Ἰππίας, βίαιοι καὶ χαλεποὶ καθεστῶτες ἐτυράννου τῆς πόλεως. 2 πολλὰ δὲ παρανομοῦντες εἰς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τινος μειρακίου διαφόρου τὴν ὄψιν Ἰππαρχος ἐρασθεῖς, διὰ τοῦτο ἐκινδύνευσεν. — ἡ μὲν 5 οὖν ἐπὶ τοὺς τυράννους ἐπίθεσις καὶ ἡ πρὸς τὴν τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν σπουδὴ κοινὴ τῶν προει- 3 ρημένων ὑπῆρξεν ἀνδρῶν· ἡ δὲ ἐν ταῖς βασάνοις παράστασις τῆς ψυχῆς καὶ τὸ καρτερικὸν τῆς τῶν δεινῶν ὑπομονῆς περὶ μόνον ἐγενήθη τὸν Ἀριστο- 10 γείτονα, ὃς ἐν τοῖς φοβερωτάτοις καιροῖς δύο μέγιστα διετήρησε, τὴν τε πρὸς τοὺς φίλους πίστιν καὶ τὴν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τιμωρίαν. [Exc. de virt. et vit. p. 250 V. 557 W.]

4 Ὅτι ὁ Ἀριστογείτων πᾶσιν ἐποίησε φανερόν ὡς 15 ἡ τῆς ψυχῆς εὐγένεια κατισχύει τὰς μεγίστας τοῦ σώματος ἀλγηδόνας.

17 Ὅτι Ζήνωνος τοῦ φιλοσόφου διὰ τὴν ἐπιβουλήν τὴν κατὰ Νεάρχου τοῦ τυράννου κατὰ τὰς ἐν ταῖς βασάνοις ἀνάγκας ἐρωτώμενου ὑπὸ Νεάρχου 20 τίνες ἦσαν οἱ συνειδότες, Ὁφελον γάρ, ἔφη, ὥσπερ τῆς γλώττης εἶμι κύριος, οὕτως ὑπῆρχον καὶ τοῦ σώματος. [Exc. Vat. p. 34.]

2 Ὅτι τυραννουμένης τῆς πατρίδος ὑπὸ Νεάρχου σκληρῶς, ἐπιβουλήν κατὰ τοῦ τυράννου συνεστή- 25 σατο. καταφανῆς δὲ γενόμενος, καὶ κατὰ τὰς ἐν ταῖς βασάνοις ἀνάγκας διερωτώμενος ὑπὸ τοῦ Νεάρχου τίνες ἦσαν οἱ συνειδότες, Ὁφελον γάρ, ἔφη- σεν, ὥσπερ τῆς γλώττης εἶμι κύριος, οὕτως ὑπῆρ- 30 χον καὶ τοῦ σώματος. τοῦ δὲ τυράννου πολὺ μάλ- λον ταῖς βασάνοις προσεπιτείναντος, ὁ Ζήνων μέ- χρι μὲν τινος διεκατέρει· μετὰ δὲ ταῦτα σπεύδων

ἀπολυθῆναι ποτε τῆς ἀνάγκης καὶ ἅμα τιμωρήσα-
 σθαι τὸν Νέαρχον, ἐπενοήσατό τι τοιοῦτον. κατὰ 4
 τὴν ἐπιτουωτάτην ἐπίτασιν τῆς βασάνου προσποιη-
 θεὶς ἐνδιδόναί τὴν ψυχὴν ταῖς ἀλγηδόσιν ἀνέκρα-
 5 γεν, "Ἄνετε, ἐρῶ γὰρ πᾶσαν ἀλήθειαν. ὡς δ' ἀνῆ-
 καν, ἤξιώσεν αὐτὸν ἀκοῦσαι κατ' ἰδίαν προσελ-
 θόντα· πολλὰ γὰρ εἶναι τῶν λέγεσθαι μελλόντων
 ἃ συνοίσει τηρεῖν ἐν ἀπορρητῷ. τοῦ δὲ τυράννου 5
 προσελθόντος ἀσμένως καὶ τὴν ἀκοὴν τῷ στόματι
 10 παραβαλόντος, ὁ Ζήνων τοῦ δυνάστου περι-
 χανῶν τὸ οὖς ἐνέπρισε τοῖς ὀδοῦσι. τῶν δὲ ὑπη-
 ρετῶν ταχὺ προσδραμόντων, καὶ πᾶσαν τῷ βασα-
 νιζομένῳ προσφερόντων τιμωρίαν εἰς τὸ χαλάσαι
 τὸ δῆγμα, πολὺ μᾶλλον προσενεφύετο. τέλος δ'
 15 οὐκ ἀδύνατοι τὰνδρὸς νικῆσαι τὴν εὐψυχίαν, παρε-
 κάλεσαν αὐτὸν ἵνα διίῃ τοὺς ὀδόντας. καὶ τοιοῦτω
 τεχνήματι τῶν ἀλγηδόνων ἀπελύθη καὶ παρὰ τοῦ
 τυράννου τὴν ἐνδεχομένην ἔλαβε τιμωρίαν [Exc. de
 virt. et vit. p. 253 V. 557, 558 W.].

20 Πολλαῖς ὕστερον γενεαῖς Δωριεὺς ὁ Λακεδαι- 18
 μόνιος καταντήσας εἰς Σικελίαν καὶ τὴν χώραν ἀπο-
 λαβῶν ἔκτισε πόλιν Ἡράκλειαν. ταχὺ δ' αὐτῆς
 ἀύξομένης, οἱ Καρχηδόνιοι φθονήσαντες ἅμα καὶ
 φοβηθέντες μήποτε πλέον ἰσχύσασα τῆς Καρχηδό-
 25 νος ἀφέληται τῶν Φοινίκων τὴν ἡγεμονίαν, στρα-
 τεύσαντες ἐπ' αὐτὴν μεγάλαις δυνάμεσι καὶ κατὰ
 κράτος ἐλόντες κατέσκαψαν. ἀλλὰ περὶ μὲν του-
 των τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀνα-
 γράψομεν. [Diodorus 4, 23.]

30 Ὅτι τοῖς ἐπὶ τινῶν πραγμάτων διοριζομένοις ὡς 19
 οὐκ ἂν ποτεπραχθησομένων ἔοικεν ἐπακολουθεῖν

- ὡσανεὶ τις νέμεσις ἐλέγχουσα τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν.
- 2 Ὅτι Μεγαβύζου τοῦ καὶ Ζωπύρου φίλου ὄντος Δαρείου τοῦ βασιλέως, μαστιγώσαντος δ' ἑαυτὸν καὶ τὰ περὶ τὸ πρόσωπον ἀκρωτήρια ἀποκόψαντος 5 διὰ τὸ αὐτόμολον γενέσθαι καὶ Βαβυλῶνα προδοῦναι Πέρσαις, φασὶ βαρέως φέρειν τὸν Δαρείον καὶ εἰπεῖν βούλεσθαι τὸν Μεγάβυζον, εἰ δυνατὸν ἦν, ἄρτιον γενόμενον ἢ δέκα Βαβυλῶνας λαβεῖν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, καίπερ ἀπράκτου τῆς ἐπιθυμίας οὔσης. 10
- 3 Ὅτι οἱ Βαβυλώνιοι στρατηγὸν εἶλοντο Μεγάβυζον, ἀγνοοῦντες ὅτι τὴν εὐεργεσίαν τῆς μελλούσης ἀκολουθεῖν ἀπωλείας οἶονεὶ δέλεαρ αὐτοῖς προθήσειν.
- 4 Ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιτευγμάτων ἰκανόν 15 ἔστι μαρτύριον τῶν προορηθέντων.
- 5 Ὅτι Δαρεῖος τῆς Ἀσίας σχεδὸν ὅλης κυριεύσας τὴν Εὐρώπην ἐπεθύμει καταστρέφασθαι. τὰς γὰρ τοῦ πλείονος ἐπιθυμίας ἀπλήστους ἔχων καὶ τῷ μεγέθει τῆς Περσικῆς δυνάμεως πεποιδῶς, περιε- 20 λάμβανε τὴν οἰκουμένην, αἰσχρὸν εἶναι νομίζων τοὺς πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότας καταδεεστέρας ἀφορμὰς κησαμένους τὰ μέγιστα τῶν ἔθνῶν καταπεπολημηκέναι, αὐτὸν δὲ τηλικαύτας ἔχοντα δυνάμεις ἡλικίας οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ ἔσχε μηδεμίαν ἀξιο- 25 λογον πρᾶξιν κατειργάσθαι.
- 6 Ὅτι οἱ Τυρρηνοὶ διὰ τὸν τῶν Περσῶν φόβον ἐκλιπόντες τὴν Αἴηνον ἔφασκον ὡς διὰ τινος χρησμοῦς τοῦτο ποιεῖν, καὶ ταύτην τῷ Μιλτιάδῃ παρέδωκαν. ταῦτα δὲ πράξαντος τοῦ προεστηκότος τῶν 30 Τυρρηνῶν (Ἐρμωνος), συνέβη τὰς τοιαύτας χάρι-

τας ἀπ' ἐκείνων τῶν χρόνων Ἑρμωνείου προσαγο-
ρευθῆναι. [Exc. Vat. p. 34, 35.]

Ὅτι Λευκίου Ταρκυνίου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως 20
ὁ υἱὸς Σέξτος ἐξεδήμησεν εἰς πόλιν Κολλατίαν κα-
5 λουμένην, καὶ κατέλυσε πρὸς Λεύκιον Ταρκυνίου
ἀνεψιὸν τοῦ βασιλέως, ἔχοντα γυναῖκα Λουκρητίαν,
ἣτις ἦν εὐπρεπὴς μὲν τὴν ὄψιν, σώφρων δὲ τὸν τρό-
πον. ἐπὶ στρατοπέδου γὰρ ὄντος τάνδρος, ὁ ξένος
νυκτὸς ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ κοιτῶνος ὤρμησεν ἐπὶ τὴν
10 γυναῖκα κοιμωμένην ἐν τινὶ θαλάμῳ. ἐπιστὰς δὲ 2
ταῖς θύραις ἄφνω καὶ σπασάμενος τὸ ξίφος, παρα-
σκευάσασθαι μὲν ἔφησεν οἰκίτην ἐπιτήδειον εἰς
ἀνάφρεσιν, συγκατασφάξειν δὲ κἀκείνην, ὡς ἐπὶ μοι-
χείᾳ κατειλημμένην καὶ τετευχυῖαν τῆς προσηκού-
15 σης τιμωρίας ὑπὸ τοῦ συγγενεστάτου τῷ συνοι-
κοῦντι· διόπερ αἰρετώτερον ὑπάρχειν ὑπουργῆσαι
ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ σιωπῶσαν· λήψεσθαι δὲ ἔπα-
θλον τῆς χάριτος δωρεάς τε μεγάλας καὶ τὴν μετ'
αὐτοῦ συμβίωσιν καὶ γενήσεσθαι βασίλισσαν, ἰδιω-
20 τικῆς ἐστίας ἐξηλλαγμένην ἡγεμονίαν. ἡ δὲ Λουκρη- 3
τία διὰ τὸ παράδοξον ἐκπλαγῆς γενομένη, καὶ φο-
βηθεῖσα μήποτε ταῖς ἀληθείαις δόξῃ διὰ τὴν μοι-
χείαν ἀνηρῆσθαι, τότε μὲν ἠσυχίαν ἔσχεν· ἡμέρας
δὲ γενομένης ὁ Σέξτος ἐχωρίσθη· ἡ δὲ ἐκάλεσε τοὺς
25 οἰκείους, καὶ ἠέλιου μὴ περιθεῖν ἀτιμώρητον τὸν
ἀσεβήσαντα εἰς ξενίαν ἅμα καὶ συγγένειαν. ἑαυτῇ
δὲ φήσασα μὴ προσήκειν ἐφορᾶν τὸν ἥλιον τηλι-
καύτης ὕβρεως πεπειραμένην, ξιφιδίῳ πατάξασα τὸ
στῆθος ἑαυτῆς ἐτελεύτησεν. [Exc. de virt. et vit.
30 p. 253 V. 558 W.]

Ὅτι τῆς Λουκρητίας μοιχευθείσης παρὰ Σέξτου 21
καὶ ἑαυτὴν ἀνελοῦσης διὰ τὸ ἀμάρτημα οὐκ ἄξιον

ἡγούμεθα τὸ γενναῖον τῆς προαιρέσεως παραλιπεῖν
 2 ἀνεπισήμαντον. τὴν γὰρ ἐπιδουῖσαν ἐκουσίως τὸ
 ζῆν τοῖς μεταγενεστέροις εἰς καλὸν ζῆλον προσ-
 ηκόντως ἂν εὐφημίας ἀξιοῖμεν ἀθανάτου, ὅπως αἱ
 τὴν τοῦ σώματος ἀγνείαν κατὰ πᾶν ἀνεπίληπτον 5
 παρέχεσθαι προαιρούμεναι πρὸς ἐπιτετευγμένον ἀρ-
 χέτυπον παραβάλλονται. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι γυναι-
 κες ἂν φανερῶς τι τῶν τοιούτων πράξωσι, κατα-
 κρύπτουσι τὸ συντελεσθέν, εὐλαβούμεναι τὴν ὑπὲρ
 3 τῶν ἀμαρτημάτων τιμωρίαν· ἢ δὲ τὸ λάθρα πρα- 10
 χθέν ποιήσασα περιβόητον ἀπέσφαξεν ἑαυτήν, καὶ
 τὴν τοῦ βίου τελευτὴν καλλίστην ὑπὲρ αὐτῆς ἀπο-
 λογίαν ἀπέλιπε. καὶ τῶν ἄλλων ἐπὶ τῶν ἀκουσίῳ
 τὴν συγγνώμην προβαλλομένων, αὕτη τὴν μετὰ
 βίας ὕβριν ἐτιμήσατο θανάτου, ἵνα μηδ' εἴ τις ἐπι- 15
 θυμοίη βλασφημεῖν, τὴν ἐξουσίαν ἔχοι κατηγορεῖν
 4 τῆς προαιρέσεως ὡς ἐκουσίῳ γεγενημένης· τῶν
 γὰρ ἀνθρώπων φύσει τὰς λοιδορίας ἐπαίνων προ-
 τιμώντων, τὴν τῶν φιλαιτίων ἀπέκοψε κατηγορίαν,
 αἰσχρὸν εἶναι νομίζουσα τῶν ἄλλων εἰπεῖν τινα 20
 διότι ζῶντος τοῦ κατὰ νόμους συμβιοῦντος ἀνδρὸς
 ἐτέρου παρανόμως ἐπειράθη, καὶ καθ' ὧν οἱ νόμοι
 τοῖς πράξασι θάνατον τιθέασι τὸ πρόδοτιμον, τοι-
 οὔτο παθοῦσα τὸν πλείω χρόνον φιλοψυχεῖν, ἵνα
 τὸν πάντως ὀφειλόμενον παρὰ τῆς φύσεως θάνα- 25
 τον βραχὺ προλαβοῦσα τῆς αἰσχύνης ἀλλάξῃται τοὺς
 5 μεγίστους ἐπαίνους. τοιγαροῦν οὐ μόνον θνητοῦ
 βίου δόξαν ἀθάνατον ἀντικατηλλάξατο διὰ τῆς ἰδίας
 ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ πάντας τοὺς
 πολίτας προετρέψατο λαβεῖν ἀπαραίτητον τιμωρίαν 30
 παρὰ τῶν εἰς αὐτὴν παρανομησάντων.

22 Ὅτι Λεύκιος Ταρκύνιος ὁ βασιλεὺς τυραννικῶς

καὶ βιαίως ἄρχων τῶν πολιτῶν τοὺς εὐπόρους τῶν
 Ῥωμαίων ἀνήρει, ψευδεῖς ἐπιφέρων αἰτίας ἕνεκεν
 τοῦ νοσφίσασθαι τὰς οὐσίας αὐτῶν. διόπερ Λεύ-
 κιος Ἰούνιος, ὄρφανὸς ὢν καὶ πάντων Ῥωμαίων
 5 πλουσιώτατος, δι' ἀμφότερα τὴν τοῦ Ταρκυνίου πλεο-
 νεξίαν ὑπώπτευσεν, ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ καὶ παρ' ἕκαστα
 τῶ βασιλεῖ σύνθοινος, προσεποιήθη μωρὸς εἶναι, ἅμα
 μὲν βουλόμενος τὸν ὑπὲρ τοῦ δύνασθαι τι φθόνον
 ἐκκλίνειν, ἅμα δ' ἀνυπονοήτως παρατηρεῖν τὸ πρατ-
 10 τόμενον καὶ τοῖς τῆς βασιλείας ἐφεδρεῦειν καιροῖς.

Ὅτι οἱ Συβαρίται μετὰ τριάκοντα μυριάδων 23
 ἐκστρατεύσαντες ἐπὶ τοὺς Κροτωνιάτας καὶ πόλε-
 μον ἄδικον ἐπανελόμενοι τοῖς ὅλοις ἔπταισαν, καὶ
 τὴν εὐδαιμονίαν οὐκ ἐνεγκόντες ἐπιδεξίως ἱκανὸν
 15 παράδειγμα τὴν ἰδίαν ἀπώλειαν κατέλιπον τοῦ πολὺ
 μᾶλλον δεῖν προσέχειν ἐν ταῖς ἰδίαις εὐτυχλαῖς ἢ περ
 ἐν ταῖς ταλαιπωρίαις.

Ὅτι περὶ Ἡροδότου φησὶν ὁ Διόδωρος, καὶ ταῦτα 24
 παρεξέβημεν οὐχ οὕτως Ἡροδότου κατηγορεῖσθαι
 20 βουλευθέντες ὡς ὑποδείξει ὅτι τῶν λόγων οἱ θαν-
 μάσιοι τοὺς ἀληθεῖς κατισχύειν εἰώθασιν.

Ὅτι προσῆκόν ἐστι τιμᾶσθαι τὴν ἀρετὴν, κἂν ἢ 2
 παρὰ γυναιξίν.

Ὅτι Ἀθηναῖοι δεξιῶς τῇ νίκῃ χρησάμενοι καὶ 3
 25 νικήσαντες Βοιωτοὺς τε καὶ Χαλκιδεῖς, εὐθύς ἀπὸ
 τῆς μάχης Χαλκίδος ἐκυρίευσαν. ἐκ τῆς δεκάτης
 τῆς τῶν Βοιωτῶν ὠφελείας ἄρμα χαλκοῦν εἰς τὴν
 ἀκρόπολιν ἀνέθεσαν τότε τὸ ἐλεγεῖον ἐπιγράψαντες,

ἔθνεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες
 30 παῖδες Ἀθηναίων ἔργμασιν ἐν πολέμῳ
 δεσμῶ ἐν ἀγλυόεντι σιδηρέῳ ἔσβεσαν ὕβριν·
 ὢν ἵππους δεκάτην Παλλάδι τάσδ' ἔθεσαν.

4 "Οτι τὸ κατακαλεῖν τὰ ἱερὰ παρὰ Ἑλλήνων ἔμα-
θον Πέρσαι, τὴν αὐτὴν τοῖς προαδικήσασιν ἀποδι-
δόντες ὕβριν.

25 "Οτι Κῶρες ὑπὸ Περσῶν καταπονούμενοι ἐπη-
ρώτησαν περὶ συμμαχίας εἰ προσλάβοιτο Μιλησίους 5
συμμάχους. ὁ δὲ ἀνεῖλεν,
πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Οὐ μὴν ἄλλ' ὁ φόβος ἐγγὺς κείμενος ἐποίησεν
αὐτοὺς ἐπιλαθέσθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίας,
πρὸς δὲ τὸ πληροῦν τὰς τριήρεις κατὰ τάχος συν· 10
ηγάγκαζεν.

2 "Οτι Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος πρεσβευτῆς ἀπεσταλ-
μένος ὑπὸ τῶν Ἰώνων, ἠρώτησε δι' ἣν αἰτίαν ἀπι-
στεῖ αὐτοῖς ὁ Ἄρταφέρνης. τοῦ δὲ εἰπόντος, μὴ
ποτε ὑπὲρ ὧν καταπολεμηθέντες κακῶς ἔπαθον 15
μνησικακήσωσιν, Οὐκοῦν, ἔφησεν, εἰ τὸ πεπονθέ-
ναι κακῶς τὴν ἀπιστίαν περιποιεῖ, τὸ παθεῖν ἄρα
εὖ ποιήσει τὰς πόλεις Πέρσαις εὐνοούσας. ἀποδε-
ξάμενος δὲ τὸ ῥηθὲν ὁ Ἄρταφέρνης ἀπέδωκε τοὺς
νόμους ταῖς πόλεσι καὶ τακτοὺς φόρους κατὰ δύ· 20
ναμιν ἐπέταξεν.

3 Ὁ γὰρ παρὰ τοῖς πολλοῖς τῶν πολιτῶν φθόνος
τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἐγκρουπτόμενος, ἐπειδὴ και-
ρὸν ἔλαβεν, ἄθρους ἐξερράγη. διὰ δὲ τὴν φιλοτι-
μίαν τοὺς δούλους ἠλευθέρωσαν, μᾶλλον βουλόμε-²⁵
νοι τοῖς οἰκέταις μεταδοῦναι τῆς ἐλευθερίας ἢ τοῖς
ἐλευθέροις τῆς πολιτείας.

26 "Οτι Δᾶτις ὁ τῶν Περσῶν στρατηγός, Μῆδος ὢν
τὸ γένος καὶ παρὰ τῶν προγόνων παρεληφώς ὅτι
Μήδου τοῦ συστησαμένου τὴν Μηδίαν Ἀθηναῖοι 30
κατέστησαν ἀπόγονοι, ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Ἀθη-
ναίους εἰπεῖν ὡς πάρεστι μετὰ δυνάμεως ἀπαιτή-

σων τὴν ἀρχὴν τὴν προγονικὴν· Μῆδον γὰρ τῶν
 ἑαυτοῦ προγόνων [πρεσβύτερον Δᾶτιν] γενόμενον
 ἀφαιρεθῆναι τὴν βασιλείαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ
 παραγενόμενον εἰς τὴν Ἀσίαν κτίσαι τὴν Μῆδιαν.
 5 ἂν μὲν οὖν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν ἀποδῶσιν, ἀφεθήσε- 2
 σθαι τῆς πρώτης αἰτίας καὶ τῆς ἐπὶ Σάρδεϊς στρα-
 τείας· ἂν δὲ ἐναντιωθῶσι, πολὺ δεινότερα πείσε-
 σθαι τῶν Ἑσπερίων. ὁ δὲ Μιλτιάδης ἀπεκρίθη 3
 ἀπὸ τῆς τῶν δέκα στρατηγῶν γνώμης διότι κατὰ
 10 τὸν τῶν πρεσβευτῶν λόγον μᾶλλον προσήκει τῆς
 Μῆδων ἀρχῆς κυριεύειν Ἀθηναίους ἢ Δᾶτιν τῆς
 Ἀθηναίων πόλεως· τὴν μὲν γὰρ τῶν Μῆδων βασι-
 λείαν Ἀθηναίων ἄνδρα συστήσασθαι, τὰς δὲ Ἀθή-
 νας μηδέποτε Μῆδον τὸ γένος ἄνδρα κατεσχηκέναι.
 15 ὁ δὲ πρὸς μάχην ἀκούσας ταῦτα παρεσκευάζετο.
 [Exc. Vat. p. 35—38.]

Ἵπποκράτης ὁ Γελῶος τύραννος τοὺς Συ- 27
 ρακοσίους νενικηκῶς κατεστρατοπέδευσεν εἰς τὸ
 τοῦ Διὸς ἱερόν. κατέλαβε δὲ αὐτὸν τὸν ἱερεῖα καὶ
 20 τῶν Συρακοσίων τινὰς καθαιροῦντας ἀναθήματα
 χρυσᾶ, καὶ μάλιστα ἱμάτιον τοῦ Διὸς περιαιρουμέ-
 νους ἐκ πολλοῦ κατεσκευασμένον χρυσοῦ. καὶ τού- 2
 τοις μὲν ἐπιπλήξας ὡς ἱεροσύλοις ἐκέλευσεν ἀπελ-
 θεῖν εἰς τὴν πόλιν, αὐτὸς δὲ τῶν ἀναθημάτων ἀπέ-
 25 σχετο, φιλοδοξῆσαι θέλων καὶ νομίζων δεῖν τὸν τη-
 λικοῦτον ἐπαναιρούμενον πόλεμον μηδὲν ἐξαμαρτά-
 νειν εἰς τὸ θεῖον, ἅμα δὲ νομίζων διαβάλλειν τοὺς
 προεστῶτας τῶν ἐν Συρακούσαις πραγμάτων πρὸς
 τὰ πλήθη διὰ τὸ δοκεῖν αὐτοὺς πλεονεκτικῶς, ἀλλ'
 30 οὐ δημοτικῶς οὐδ' ἴσως ἄρχειν.

Ἵπποκράτης ὁ Ἀκραγαντίνος γένει καὶ πλούτῳ 3
 καὶ τῇ πρὸς τὸ πλῆθος φιλανθρωπία πολὺ προεῖ

χεν οὐ μόνον τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν
Σικελιωτῶν. [Exc. de virt. et vit. p. 254 V. 558 W.]

- 28 Γέλωνα Συρακούσιον καθ' ὑπνοῦς δὲ βοῶντα,
κεραυνοβλής γὰρ ἔδοξεν ὄνειροις γεγόνειναι,
ὁ κύων θορυβούμενον ἀμέτρως γνοῦς ἐκείνου, 5
καθυλακτῶν οὐκ ἔληξεν, ἕως ἐγείρει τοῦτον.
τοῦτον ἐξέσωσέ ποτε καὶ λύκος ἐκ θανάτου.
σχολῇ προσκαθημένου γὰρ ἔτι παιδίου ὄντος
λύκος ἐλθὼν ἀφήραξε τὴν δέλτον τὴν ἐκείνου.
τοῦ δὲ δραμόντος πρὸς αὐτὸν τὸν λύκον καὶ τὴν 10
δέλτον,
κατασεισθεῖσα ἡ σχολὴ βαθρόθεν καταπίπτει,
καὶ σύμπαντας ἀπέκτεινε παῖδας σὺν διδασκάλῳ.
τῶν παιδῶν δὲ τὸν ἀριθμὸν οἱ συγγραφεῖς βοῶσι,
Τίμαιοι, Διονύσιοι, Διόδωροι καὶ Δίων, 15
πλείω τελοῦντα ἑκατόν. τὸ δ' ἀκριβὲς οὐκ οἶδα.
[Tzetz. Hist. 4, 266 seq.]

- 29 Ὅτι τοῦ Μιλτιάδου υἱὸς ὁ Κίμων, τελευτήσαντος
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ φυλακῇ διὰ τὸ μὴ
ἰσχυῖσαι ἐκτίσαι τὸ ὄφλημα, ἵνα λάβῃ τὸ σῶμα τοῦ 20
πατρὸς εἰς ταφὴν, ἑαυτὸν εἰς τὴν φυλακὴν παρέ-
δωκε καὶ διεδέξατο τὸ ὄφλημα.
2 Ὅτι ὁ Κίμων φιλότιμος ὦν εἰς τὴν τῶν κοινῶν
διοίκησιν, ἐξ ὑστεροῦ ἀγαθὸς στρατηγὸς ἐγενήθη,
καὶ διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς ἐνδόξους πράξεις κατειρ- 25
γάσατο. [Exc. de virt. et vit. p. 254 V. 559 W.]

- 30 Κίμων υἱὸς κατὰ τινὰς ὑπῆρχε Μιλτιάδου,
κατὰ δ' ἑτέρους ἦν πατρὸς τὴν κλησιν Στησαγόρου.
ἐξ Ἰσοδίκης τούτῳ παῖς ὑπῆρχεν ὁ Καλλίας.
ὁ Κίμων οὗτος ἀδελφὴν ἰδίαν Ἑλπινίκην 30
εἶχεν, ὡς Πτολεμαῖος μὲν ὑστερον Βερενίκην,

καὶ Ζεὺς τὴν Ἥραν πρὸ αὐτῶν, καὶ νῦν Περσῶν
τὸ γένος.

Καλλίας δὲ πεντήκοντα τάλαντα ζημιούται,
ὅπως ὁ Κίμων ὁ πατὴρ μηδὲν δεινὸν τι πάθῃ
5 ἔνεκα γάμων τῶν αἰσχροῶν, τῆς ἀδελφομιξίας.
τὸ δ' ὅσοι ταῦτα γράφουσι μακρὸν ἐστὶ μοι λέγειν·
ἔστι γὰρ πλῆθος ἄπειρον τῶν ταῦτα γεγραφότων,
οἱ κωμικοὶ καὶ ρήτορες, Διόδωρος καὶ ἄλλοι.

[Tzet. Hist. 1, 22.]

10 Ὅτι Θεμιστοκλῆς ὁ τοῦ Νεοκλέους, προσελθόν-31
τος τινὸς αὐτῷ πλούσιου καὶ ζητοῦντος κηδεστὴν
εὐρεῖν πλούσιον, παρεκελεύσατο αὐτῷ ζητεῖν μὴ
χρήματα ἀνδρὸς δεόμενα, πολὺ δὲ μᾶλλον ἄνδρα
χρημάτων ἐνδεᾶ. ἀποδεξαμένου δὲ τάνθρωπου τὸ
15 ῥηθὲν συνεβούλευσεν αὐτῷ συνοικίσει τὴν θυγα-
τέρα τῷ Κίμωνι. διόπερ ἐκ ταύτης τῆς αἰτίας ὁ
Κίμων εὐπορήσας χρημάτων ἀπελύθη τῆς φυλα-
κῆς, καὶ τοὺς κατακλείσαντας ἄρχοντας εὐθύνας
καταδίκους ἔλαβεν. [Exc. Vat. p. 39.]

20 Ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βίβλος, τῆς ὅλης συντά-
ξεως οὕσα δεκάτη, τὸ τέλος ἔσχε τῶν πράξεων εἰς
τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ξέρξου διαβάσεως
εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὰς γενομένας δημηγο-
ρίας ἐν τῇ κοινῇ συνόδῳ τῶν Ἑλλήνων ἐν Κορίνθῳ
25 περὶ τῆς Γέλωνος συμμαχίας τοῖς Ἑλλησιν. [Dio-
dorus 11, 1.]

Ὅτι τῶν Ἑλλήνων πάντων διαπρεσβευσασμένων 32
πρὸς Γέλωνα περὶ συμμαχίας, ὅτε Ξέρξης διέβαινε
πρὸς τὴν Εὐρώπην, τοῦ δὲ ἐπαγγελιασμένου συμμα-
30 χῆσαι καὶ σιταρκῆσαι, εἰ γε τὴν ἡγεμονίαν εἴτε τὴν
κατὰ γῆν εἴτε τὴν κατὰ θάλατταν παρέξουσιν, ἢ
μὲν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας φιλοδοξία τὴν συμμαχίαν

παρεκρούετο, τὸ δὲ μέγεθος τῆς βοήθειας καὶ ὁ τῶν πολεμίων φόβος προέτρπε μεταδοῦναι τῆς δόξης τῷ Γέλωνι.

- 2 Ἡ μὲν γὰρ τῶν Περσῶν ὑπεροχὴ πρὸς τὸ κρα-
τῆσαι τῆς ἐπιθυμίας ἔχει τὰς δωρεάς, ἡ δὲ τυραν- 5
νικὴ πλεονεξία καὶ τὰ μικρὰ τῶν λημμάτων οὐ πα-
ρίσιν.
- 3 Βεβαιωτάτη γὰρ τῆς σωτηρίας φύλαξ ἢ ἀπιστία.
- 4 Παιδες μὲν οὖν ἀδικούμενοι πρὸς πατέρας κα-
ταφεύγουσι, πόλεις δὲ πρὸς τοὺς ἀποικίσαντας 10
δήμους.
- 5 Ὅτι τυράννου πλεονεξία τοῖς μὲν ὑπάρχουσιν
οὐκ ἀρκεῖται, τῶν δὲ ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖ, πληροῦ-
ται δὲ οὐδέποτε.
- 6 Τοὺς δὲ κατὰ τῆς δυναστείας αὐτοῦ πεφυκότας 15
ἔχων καιρὸν οὐκ ἔάσει δύναμιν λαβεῖν.
- 33 Ἐκείνων γὰρ τῶν ἀνδρῶν ἔστε ἀπόγονοι οἱ τὰς
αὐτῶν ἀρετὰς μετὰ τὸν θάνατον ἀθανάτους τῇ δόξῃ
καταλελοίπασιν. — τὸ γὰρ ἐπαθλον τῆς συμμαχίας
οὐκ ἀργύριον αἰτεῖ, οὐ πολλάκις ἰδεῖν ἔστι κατα- 20
φρονοῦντα καὶ τὸν φανλότατον ἰδιώτην πεπλουτη-
κότα, ἀλλ' ἐπαινῶν καὶ δόξαν, περὶ ἧς οἱ ἀγαθοὶ
τῶν ἀνθρώπων οὐκ ὀκνοῦσιν ἀποθνήσκειν· μισθὸς
γὰρ ἔστιν ἡ δόξα μείζων ἀργυρίου. — παραλαμβά-
νουσι γὰρ οἱ Σπαρτιᾶται παρὰ τῶν πατέρων οὐχ 25
ὥσπερ οἱ λοιποὶ πλοῦτον, ἀλλὰ προθύμως τελευτᾶν
περὶ τῆς ἐλευθερίας, ὥστε πάντα τὰ κατὰ τὸν βίον
ἀγαθὰ δεύτερα τίθεσθαι τῆς δόξης.
- 2 Μὴ τῶν ξενικῶν δυνάμεων ἐπιθυμοῦντες τὰς
πολιτικὰς ἀποβάλλωμεν καὶ τῶν ἀδήλων ὀρεγόμε- 30
νοι τῶν φανερῶν μὴ κυριεύωμεν. — οὐ φημι κα-
ταπεπλήχθαι τὸ μέγεθος τῆς τῶν Περσῶν στρατιᾶς.

ἀρετῇ γὰρ ὁ πόλεμος, οὐ πλήθει βραβεύεται. —
 παρειλήφασι γὰρ ὑπὸ τῶν πατέρων ζῆν μὲν ἑαυτοῖς,
 τελευτᾶν δ' ὅταν χρεῖα ταῖς πατρίσιν ἐπίη. — τί φο-
 βηθῶμεν τὸν χρυσὸν ᾧ κεκοσμημένοι βαδίζουσιν
 5 εἰς τὰς μάχας ὡς γυναῖκες εἰς τοὺς γάμους, ὥστε
 τὴν νίκην μὴ μόνον ἑπαθλον ἔχειν δόξαν, ἀλλὰ καὶ
 πλοῦτον; οὐ φοβεῖται γὰρ ἢ ἀρετῇ χρυσόν, ὃν ὁ
 σίδηρος εἶωθεν ἄγειν αἰχμάλωτον, ἀλλὰ τὴν στρα-
 τηρίαν τῶν ἡγουμένων. — πᾶσα γὰρ δύναμις ὑπερ-
 10 αῖρουσα τὴν συμμετρίαν ὑφ' ἑαυτῆς βλάπτεται τὰ
 πλεῖστα. πρὶν ἢ γὰρ ἀκούσαι τὴν φάλαγγα φθά-
 σομεν ἡμεῖς πράξαντες ἢ βουλόμεθα. [Exc. Vat.
 p. 39—41.]

FRAGMENTA SEDIS INCERTAE.

15 Τὸ τελευταῖον πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον ἐκ τῆς 1
 Ἰταλίας τὸ τῶν Σικελῶν ἔθνος πανδημεὶ περραιω-
 θέν εἰς τὴν Σικελίαν τὴν ὑπὸ τῶν Σικανῶν ἐκλει-
 φθεῖσαν χώραν κατώκησαν. αἰεὶ δὲ τῇ πλεονεξίᾳ
 προβαινόντων τῶν Σικελῶν, καὶ τὴν ὁμορον πορ-
 20 θούντων, ἐγένοντο πόλεμοι πλεονάκις αὐτοῖς πρὸς
 τοὺς Σικανούς, ἕως ἰσυνθήκας ποιησάμενοι συμ-
 φώνους ὅρους ἔθεντο τῆς χώρας· περὶ ὧν τὰ κατὰ
 μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀναγράφομεν. [Dio-
 dorus 5, 6.]

25 Διόδωρος μέντοι διαφορὰν τούτων οἶδεν ἐν οἷς 2
 λέγει, Σικανῶν καὶ Σικελῶν.

Διόδωρος δὲ πού τῶν δεκάτων βιβλίων εἰπὼν 2
 περὶ τε Σικελῶν καὶ Σικανῶν διαφορὰν οἶδεν, ὡς

καὶ προερέθη, Σικελοῦ καὶ Σικανοῦ. [Eustath. Od. p. 1896, 55; 1962, 25.]

3 Διόδωρος δὲ ὁ Σικελὸς καὶ ὁ Ὀππιανὸς τὴν Νεάπολιν ὑφ' Ἡρακλέους οἰκισθῆναί φασιν. [Tzetz. ad Lycophr. v. 717.]

4 Καὶ τὸ Παλλάδιον δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τοιοῦτον ἦν, τρίπηχυν, ξύλινον, ἐξ οὐρανοῦ καταπεσόν, ὡς φασιν; ἐν Πεσινοῦντι τῆς Φρυγίας, ὅθεν ὁ Διόδωρος καὶ Δίων τὸν τόπον κληθῆναί φασιν ἀπὸ τοῦ πολλοῦς ἐκεῖ πεσεῖν ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ πολέμου, ὅποτε διὰ τὴν ἀρπαγὴν Γανυμήδους ἐμάχοντο Τάνταλος ὁ ἐραστὴς Γανυμήδους καὶ Ἴλιος (Ἴλος) ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ. [Eudocia p. 322 et Tzetz. ad Lycophr. v. 355.]

5 Καὶ Διόδωρος ἄκραν τινὰ τῶν Ἀλπεων κορυφὴν τοῦ σύμπαντος ὄρους δοκοῦσαν οὐρανοῦ ῥάχιν ἰστορεῖ παρὰ τῶν ἐγχωρίων καλεῖσθαι. [Eustath. Od. p. 1390, 21. Conf. Tzetz. Exeg. II. p. 10, 13.]

401 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ ἐνδεκάτῃ τῶν Διοδώρου
βιβλῶν.

- α'. Περὶ τῆς Ξέρξου διαβάσεως εἰς τὴν Εὐρώπην.
β'. Περὶ τῆς μάχης τῆς ἐν Θερμοπύλαις.
5 γ'. Περὶ τῆς Ξέρξου ναυμαχίας πρὸς τοὺς Ἕλληνας.
δ'. Ὡς Θεμιστοκλέους καταστρατηγήσαντος τὸν Ξέρξην κατε-
ναυμάχησαν οἱ Ἕλληνες τοὺς βαρβάρους περὶ Σαλαμίνα.
ε'. Ὡς Ξέρξης Μαρδόνιον στρατηγὸν ἀπολιπὼν μετὰ μέρους
τῆς δυνάμεως ἀπῆρεν εἰς τὴν Ἀσίαν.
10 ς'. Ὡς Καρχηδόνιοι μεγάλαις δυνάμεσιν ἐστράτευσαν εἰς τὴν
Σικελίαν.
ζ'. Ὡς Γέλων καταστρατηγήσας τοὺς βαρβάρους τοὺς μὲν αὐ-
τῶν κατέκοψε, τοὺς δ' ἐξώγησεν.
η'. Ὡς Γέλων δεηθέντων Καρχηδονίων χρήματα πραξάμενος
15 συνεχώρησεν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην.
θ'. Κρίσις τῶν ἀριστευσάντων Ἑλλήνων ἐν τῷ πολέμῳ.
ι'. Μάχη τῶν Ἑλλήνων πρὸς Μαρδόνιον καὶ Πέρσας περὶ Πλα-
ταιᾶς καὶ νίκη τῶν Ἑλλήνων.
ια'. Πόλεμος Ῥωμαίοις πρὸς Αἰκολανοὺς καὶ τοὺς τὸ Τοῦσκλον
20 κατοικοῦντας.
ιβ'. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ Πειραιέως ὑπὸ Θεμιστοκλέους.
ιγ'. Περὶ τῆς ἀποσταλείσης βοηθείας Κυρναίοις ὑφ' Ἰέρωνος
τοῦ βασιλέως.
ιδ'. Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Ταραντίνοις πρὸς Ἰάπυγας.
25 ιε'. Ὡς Θρασυδαῖος ὁ Θήρωνος μὲν υἱός, τύραννος δὲ Ἀκρα-
γαντίνων, ἠττηθεὶς ὑπὸ Συρακουσίων ἀπέβαλε τὴν δυνα-
στείαν.
ισ'. Ὡς Θεμιστοκλῆς φυγὼν πρὸς Ξέρξην καὶ κατηγορηθεὶς
θανάτου ἠλευθερώθη.

- ιζ'. Ὡς Ἀθηναῖοι τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις ἤλευ- 402
θέρωσαν.
- [ιη'. Ὡς οἱ αὐτοὶ πρὸς Κύπρῳ Πέρσας κατενανμάχησαν καὶ
ἐνίκησαν ἐπ' Εὐρυμέδοντος Κίμωνος ἡγουμένου.]
- ιδ'. Περὶ τοῦ γενομένου σεισμοῦ περὶ τὴν Λακωνικὴν. 5
- κ'. Περὶ τῆς ἀποστάσεως τῶν Μεσσηνίων καὶ τῶν Εἰλώτων ἀπὸ
Λακεδαιμονίων.
- κα'. Ὡς Ἀργεῖοι Μυκῆνας κατασκάψαντες ἀοίκητον ἐποίησαν
τὴν πόλιν.
- κβ'. Ὡς τὴν ἀπὸ Γέλωνος βασιλείαν κατέλυσαν οἱ Συρακοῦ- 10
σοι.
- κγ'. Ὡς Ξέρξου δολοφονηθέντος Ἀρταξέρξης ἐβασίλευσεν.
- κδ'. Περὶ τῆς ἀποστάσεως τῶν Αἰγυπτίων ἀπὸ Περσῶν.
- κε'. Περὶ στάσεων τῶν γενομένων ἐν ταῖς Συρακούσαις.
- κς'. Ὡς Ἀθηναῖοι Αἰγινήτας καὶ Κορινθίους κατεπολέμησαν. 15
- κζ'. Ὡς Φωκεῖς πρὸς Δωριεῖς ἐπολέμησαν.
- κη'. Ὡς Μυρωνίδης ὁ Ἀθηναῖος ὀλίγοις στρατιώταις Βοιωτοὺς
πολλαπλασίους ὄντας ἐνίκησεν.
- κθ'. Περὶ τῆς Τολμίδου στρατείας εἰς Κεφαλληνίαν.
- λ'. Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου κατὰ τὴν Σικελίαν Ἐγεσταίοις 20
καὶ Λιλυθαίοις.
- λα'. Περὶ τοῦ νομοθετηθέντος ἐν Συρακούσαις πεταλισμοῦ.
- λβ'. Στρατεία Περικλέους εἰς Πελοπόννησον.
- λγ'. Στρατεία Συρακουσίων εἰς Τυρρηνίαν.
- λδ'. Περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Παλικῶν ὀνομαζομένων. 25
- λε'. Περὶ τῆς Δευκετίου ἤτιτος καὶ τῆς περὶ αὐτὸν παραδόξου
σωτηρίας.

Ἡ μὲν οὖν πρὸ ταύτης βίβλος, τῆς ὅλης συν- 1
 τάξεως οὕσα δεκάτη, τὸ τέλος ἔσχε τῶν πράξεων
 εἰς τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ξέρξου διαβά-
 σεως εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὰς γενομένας δη-
 5 μηγορίας ἐν τῇ κοινῇ συνόδῳ τῶν Ἑλλήνων ἐν Κο-
 ρίνθῳ περὶ τῆς Γέλωνος συμμαχίας τοῖς Ἑλλησιν·
 ἐν ταύτῃ δὲ τὸ συνεχές τῆς ἱστορίας ἀναπληροῦν-
 τες ἀρξόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς Ξέρξου στρατείας ἐπὶ
 10 τοὺς Ἕλληνας, καταλήξομεν δὲ ἐπὶ τὸν προηγού-
 μενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύ-
 προν ἡγουμένου Κίμωνος. ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθή- 2
 νησι Καλλιάρχου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Σπό-
 ριον Κάσιον καὶ Πρόκλον Οὐεργίνιον Τρίκοστον,
 ἡχθη δὲ καὶ παρ' Ἡλείοις Ὀλυμπίας πέμπτη πρὸς
 15 ταῖς ἑβδομήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀστύλος
 Συρακόσιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ξέρξης ὁ βασιλεὺς
 ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν.
 Μαροδόσιος ὁ Πέρσης ἀνεψιὸς μὲν καὶ κηδεστής ἦν 3
 Ξέρξου, διὰ δὲ σύνεσιν καὶ ἀνδρείαν μάλιστα θαν-
 20 μαζόμενος παρὰ τοῖς Πέρσαις. οὗτος μετέωρος ὢν
 τῷ φρονήματι καὶ τὴν ἡλικίαν ἀκμάζων, ἐπεθύμει
 μεγάλων δυνάμεων ἀφηγήσασθαι· διόπερ ἐπεισε
 τὸν Ξέρξην καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας, αἰὶ

4 πολεμικῶς ἔχοντας πρὸς τοὺς Πέρσας. ὁ δὲ Ξέρ-
 ξης πεισθεὶς αὐτῷ, καὶ βουλόμενος πάντας τοὺς
 Ἕλληνας ἀναστάτους ποιῆσαι, διεπρεσβεύσατο πρὸς
 Καρχηδονίους περὶ κοινοπραγίας, καὶ συνέθετο πρὸς
 αὐτοὺς ὥστε αὐτὸν μὲν ἐπὶ τοὺς τὴν Ἑλλάδα κα-⁵ 404
 τοικοῦντας Ἕλληνας στρατεύειν, Καρχηδονίους δὲ
 τοῖς αὐτοῖς χρόνοις μεγάλας παρασκευάσασθαι δυ-
 νάμεις καὶ καταπολεμῆσαι τῶν Ἑλλήνων τοὺς περὶ
 5 Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν οἰκοῦντας. ἀκολουθῶν οὖν
 ταῖς συνθήκαις Καρχηδόνιοι μὲν πλῆθος χρημάτων¹⁰
 ἀθροίσαντες μισθοφόρους συνῆγον ἕκ τε τῆς Ἰτα-
 λίας καὶ Λιγυστικῆς, ἔτι δὲ Γαλατίας καὶ Ἰβηρίας,
 πρὸς δὲ τούτοις ἕκ τῆς Λιβύης ἀπάσης καὶ τῆς Καρ-
 χηδόνης κατέγραφον πολιτικὰς δυνάμεις· τέλος δὲ
 τριετῆ χρόνον περὶ τὰς παρασκευὰς ἀσχοληθέντες¹⁵
 ἤθροισαν πεζῶν μὲν ὑπὲρ τὰς τριάκοντα μυριάδας,
 2 ναῦς δὲ διακοσίας. ὁ δὲ Ξέρξης ἀμιλλώμενος πρὸς
 τὴν τῶν Καρχηδονίων σπουδὴν, ὑπερεβάλετο πά-
 σαις ταῖς παρασκευαῖς τοσοῦτον ὅσον καὶ τῷ πλή-
 θει τῶν ἔθνῶν ὑπερεῖχε Καρχηδονίων. ἤρξατο δὲ²⁰
 ναυπηγεῖσθαι κατὰ πᾶσαν τὴν παραθαλάττιον τὴν
 ὑπ' αὐτὸν ταττομένην, Αἴγυπτόν τε καὶ Φοινίκην
 καὶ Κύπρον, πρὸς δὲ τούτοις Κιλικίαν καὶ Παμ-
 φυλίαν καὶ Πισιδικὴν, ἔτι δὲ Λυκίαν καὶ Καρίαν
 καὶ Μυσίαν καὶ Τρωάδα καὶ τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ²⁵
 πόλεις καὶ τὴν Βιδυλίαν καὶ τὸν Πόντον. ὁμοίως
 δὲ τοῖς Καρχηδονίοις τριετῆ χρόνον παρασκευασά-
 μενος κατεσκεύασε ναῦς μακρὰς πλείους τῶν χι-
 2 λίων καὶ διακοσίων. συνεβάλετο δὲ αὐτῷ καὶ ὁ
 πατὴρ Δαρεῖος, πρὸ τῆς τελευτῆς παρασκευὰς πε-³⁰
 ποιημένος μεγάλων δυνάμεων· καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἡτ-
 τημένος ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν Μαραθῶνι Δάτιδος

ἡγουμένου, χαλεπῶς διέκειτο πρὸς τοὺς νενικηκό-
 τας Ἀθηναίους. ἀλλὰ Δαρεῖος μὲν μέλλων ἤδη δια-
 βαίνειν ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας ἐμεσολαβήθη τελευτήσας,
 ὁ δὲ Ξέρξης διὰ τε τὴν τοῦ πατρὸς ἐπιβολὴν καὶ
 5 τὴν τοῦ Μαρδουίου συμβουλίαν, καθότι προείρη-
 ται, διέγνω πολεμεῖν τοῖς Ἑλλησιν. ὡς δ' αὐτῷ 3
 πάντα τὰ πρὸς τὴν στρατείαν ἠτοιμάστω, τοῖς μὲν
 ναυάρχοις παρήγγειλεν ἀθροῖζειν τὰς ναῦς εἰς Κύ-
 μνην καὶ Φώκαιαν, αὐτὸς δ' ἐξ ἀπασῶν τῶν σατρα-
 10 πειῶν συναγαγὼν τὰς πεζὰς καὶ ἵππικὰς δυνά-
 μεις, προῆγεν ἐκ τῶν Σούσων. ὡς δ' ἦκεν εἰς Σάρ-
 δεις, κήρυκας ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, προστάξας
 εἰς πάσας τὰς πόλεις ἵνα καὶ τοὺς Ἑλληνας αἰ-
 τεῖν ὕδωρ καὶ γῆν. τὴν δὲ στρατιὰν διελόμενος 4
 15 ἐξαπέστειλε τοὺς ἱκανοὺς ζευῆαι μὲν τὸν Ἑλλήσπον-
 τον, διασκάψαι δὲ τὸν Ἄθω κατὰ τὸν αὐχένα τῆς
 Χερρονήσου, ἅμα μὲν ταῖς δυνάμεσιν ἀσφαλῆ καὶ
 σύντομον τὴν διέξοδον ποιούμενος, ἅμα δὲ τῷ με-
 γέθει τῶν ἔργων ἐλπίζων προκαταπλήξεσθαι τοὺς
 20 Ἑλληνας. οἱ μὲν οὖν πεμφθέντες ἐπὶ τὴν κατασκευὴν
 405 τῶν ἔργων ταχέως ἦνυον διὰ τὴν πολυχειρίαν τῶν
 ἐργαζομένων. οἱ δ' Ἕλληνες πνθόμενοι τὸ μέγεθος 5
 τῆς τῶν Περσῶν δυνάμεως, ἐξέπεμψαν εἰς Θεττα-
 λίαν μυρίους ὀπλίτας τοὺς καταληψομένους τὰς ἐπὶ
 25 τὰ Τέμπη παρόδους· ἠγείτο δὲ τῶν μὲν Λακεδαιμο-
 νίων Εὐαίνετος, τῶν δὲ Ἀθηναίων Θεμιστοκλῆς.
 οὗτοι δὲ πρὸς τὰς πόλεις πρεσβευτὰς ἀποστείλαν-
 τες ἠξίουσαν ἀποστέλλειν στρατιώτας τοὺς κοινῇ φυ-
 λάξοντας τὰς παρόδους· ἔσπενδον γὰρ ἀπάσας τὰς
 30 Ἑλληνίδας πόλεις περιλαβεῖν ταῖς προφυλακαῖς καὶ
 κοινοποιήσασθαι τὸν πρὸς τοὺς Πέρσας πόλεμον.
 ἐπεὶ δὲ τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων 6

τῶν πλησιοχώρων ταῖς παρόδοις ἔδωκαν οἱ πλείους ὕδωρ τε καὶ γῆν τοῖς ἀφιγμένοις ἀγγέλοις ἀπὸ Ξέρου, ἀπογνόντες τὴν περὶ τὰ Τέμπη φυλακὴν ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν.

- 3 Χρήσιμον δὲ διορίσαι τῶν Ἑλλήνων τοὺς τὰ τῶν 5
βαρβάρων ἐλομένους, ἵνα τυγχάνοντες ὀνειδούς ἀποτρέπωσι ταῖς βλασφημίαις τοὺς προδότας ἄνγε-
2 νομένους τῆς κοινῆς ἐλευθερίας. Αἰνιᾶνες μὲν οὖν καὶ Δόλοπες καὶ Μηλιεῖς καὶ Περραιβοὶ καὶ Μάγνητες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐτάχθησαν, ἔτι παρού- 10
σης τῆς ἐν τοῖς Τέμπεσι φυλακῆς, Ἀχαιοὶ δὲ Φθιώται καὶ Λοκροὶ καὶ Θετταλοὶ καὶ Βοιωτοὶ οἱ πλείους τούτων ἀπελθόντων ἀπέκλιναν πρὸς τοὺς
3 βαρβάρους. οἱ δ' ἐν Ἴσθμῳ συνεδρεύοντες τῶν Ἑλλήνων 15
ἐψηφίσαντο τοὺς μὲν ἐθέλοντι τῶν Ἑλλήνων ἐλομένους τὰ Περσῶν δεκατεῦσαι τοῖς θεοῖς, ἐπὶ τῷ πολέμῳ κρατήσωσι, πρὸς δὲ τοὺς τὴν ἡσυχίαν ἔχοντας ἐκπέμψαι πρέσβεις τοὺς παρακαλέσοντας συναγωνίεσθαι περὶ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας.
4 ὧν οἱ μὲν εἶλοντο γνησίως τὴν συμμαχίαν, οἱ δὲ 20
παρῆγον ἐφ' ἱκανὸν χρόνον, ἀντεχόμενοι τῆς ἰδίας μόνον ἀσφαλείας καὶ καταδοκοῦντες τὸ τοῦ πολέμου τέλος· Ἀργεῖοι δὲ πρέσβεις ἀποστείλαντες εἰς τὸ κοινὸν συνέδριον ἐπηγγέλλοντο συμμαχήσειν, εἰ μὲν αὐτοῖς μέρος τι τῆς ἡγεμονίας συγχωρήσωσιν. 25
5 οἷς οἱ σύεδροι διεσάφησαν, εἰ μὲν δεινότερον ἡγοῦνται τὸ στρατηγὸν ἔχειν Ἕλληνα ἢ δεσπότην βαρβαρον, ὀρθῶς αὐτοὺς ἔχειν ἡσυχίαν, εἰ δὲ φιλοτιμοῦνται λαβεῖν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν, ἄξια ταύτης δεῖν ἔφασαν αὐτοὺς πεπραχότας ἐπι- 30
ζητεῖν τὴν τηλικαύτην δόξαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν παρὰ Ξέρου πρέσβεων ἐπιόντων τὴν Ἑλλάδα καὶ

γῆν καὶ ὕδωρ αἰτούντων, αἱ πόλεις ἅπασαι διὰ τῶν ἀποκρίσεων ἀπεδείκνυντο τὴν περὶ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας σπουδὴν.

Ἐξέρξης δὲ ὡς ἐπύθετο τὸν Ἑλλησποντον ἐξεῦ- 6
 5 χθαι καὶ τὸν Ἄθω διεσκάφθαι, προῆγεν ἐκ τῶν Σάρδεων ἐφ' Ἑλλησπόντου τὴν πορείαν ποιούμενος· ὡς δὲ ἦκεν εἰς Ἄβυδον, διὰ τοῦ ζεύγματος
 406 τὴν δύναμιν διήγαγεν εἰς τὴν Εὐρώπην. πορευόμενος δὲ διὰ τῆς Θράκης πολλοὺς προσελαμβάνετο
 10 στρατιώτας καὶ τῶν Θρακῶν καὶ τῶν ὁμόρων τούτοις Ἑλλήνων. ὡς δ' ἦκεν εἰς τὸν ὀνομαζόμενον 7
 Δορίσκον, ἐνταῦθα μετεπέμψατο τὸ ναυτικόν, ὥστε ἀμφοτέρας τὰς δυνάμεις εἰς ἓνα τόπον ἀθροισθῆναι. ἐποίησατο δὲ καὶ τὸν ἔξετασμόν τῆς στρατιᾶς
 15 ἀπάσης· ἠριθμῆθησαν δὲ τῆς πεξῆς δυνάμεως μυριάδες πλείους τῶν ὀγδοήκοντα, νῆες δὲ σύμπασα μακρὰ
 πλείους τῶν χιλίων καὶ διακοσίων, καὶ τούτων Ἑλληνίδες τριακόσiai καὶ εἴκοσι, τὰ μὲν πληρώματα τῶν ἀνδρῶν παρεχομένων τῶν Ἑλλήνων,
 20 τὰ δὲ σκάφη τοῦ βασιλέως χορηγοῦντος· αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι βαρβαρικαὶ κατηριθμοῦντο· καὶ τουτῷ Αἰγύπτιοι μὲν διακοσίας παρέσχοντο, Φοίνικες δὲ τριακοσίας, Κίλικες δὲ ὀγδοήκοντα, Πάμφυλοι δὲ τετταράκοντα, καὶ Λύκιοι τὰς ἴσας, πρὸς δὲ τούτοις
 25 Κᾶρες μὲν ὀγδοήκοντα, Κύπριοι δὲ ἑκατὸν καὶ πενήκοντα. τῶν δὲ Ἑλλήνων ἐπεμψαν Δωριεῖς 8
 μὲν οἱ πρὸς τῇ Καρίᾳ κατοικοῦντες μετὰ Ῥοδίων καὶ Κῶων τετταράκοντα, Ἴωνες δὲ μετὰ Χίων καὶ Σαμίων ἑκατὸν, Αἰολεῖς δὲ μετὰ Λεσβίων καὶ Τενεδίων τετταράκοντα, Ἑλλησπόντιοι δὲ ὀγδοήκοντα
 30 σὺν τοῖς περὶ τὸν Πόντον κατοικοῦσι, νησιῶται δὲ πενήκοντα· τὰς γὰρ νήσους τὰς ἐντὸς Κυανέων

καὶ Τριοπίου καὶ Σουνίου προσηγμένους ἢ ὁ βα-
 9 σιλεύς. τριήρεις μὲν οὖν τοσαῦται τὸ πλῆθος ὑπῆρ-
 χον, ἱππαγωγὸι δὲ ὀκτακόσιοι πεντήκοντα, αἱ δὲ
 τριακόντοροι τρισχίλιοι. ὁ μὲν οὖν Ξέρξης περὶ
 τὸν ἔξετασμὸν τῶν δυνάμεων διέτριβε περὶ τὸν Διο- 5
 ρίσκον.

4 Τοῖς δὲ συνέδροις τῶν Ἑλλήνων, ἐπειδὴ πλη-
 σίον εἶναι προσαπηγγέλθησαν αἱ τῶν Περσῶν δυ-
 νάμεις, ἔδοξε ταχέως ἀποστέλλειν τὴν μὲν ναυτικὴν
 δύναμιν ἐπὶ τὸ Ἄρτεμίσιον τῆς Εὐβοίας, εὐθέτον 10
 ὁρῶσι τὸν τόπον τοῦτον πρὸς τὴν ἀπάντησιν τῶν
 πολεμίων, εἰς δὲ τὰς Θερμοπύλας τοὺς ἱκανοὺς
 ὀπλίτας, προκαταληψομένους τὰς ἐν τοῖς στενοῖς
 παρόδους καὶ κωλύσοντας προάγειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
 τοὺς βαρβάρους· ἔσπευδον γὰρ τοὺς τὰ τῶν Ἑλ- 15
 λήνων προελομένους ἐντὸς περιλαβεῖν καὶ σῶζειν
 2 εἰς τὸ δυνατὸν τοὺς συμμάχους. ἠγεῖτο δὲ τοῦ μὲν
 στόλου παντὸς Εὐρυβιάδης ὁ Λακεδαιμόνιος, τῶν
 δὲ εἰς Θερμοπύλας ἐκπεμφθέντων Λεωνίδας ὁ τῶν
 Σπαρτιατῶν βασιλεύς, μέγα φρονῶν ἐπ' ἀνδρεία 20
 καὶ στρατηγία. οὗτος δὲ λαβὼν τὴν ἐξουσίαν ἐπήγ-
 γειλε χιλίοις μόνον ἐπὶ τὴν στρατείαν ἀκολουθεῖν
 3 αὐτῷ. τῶν δὲ ἐφόρων λεγόντων ὡς ὀλίγους παν-
 τελῶς ἄγει πρὸς μεγάλην δύναμιν, καὶ προστατ-
 τόντων πλείονας παραλαμβάνειν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς 25
 ἐν ἀπορρήτοις ὅτι πρὸς μὲν τὸ κωλύσαι τοὺς βαρ-
 βάρους διελθεῖν τὰς παρόδους ὀλίγοι, πρὸς μέντοι 407
 4 γε τὴν προᾶξιν ἐφ' ἣν πορεύονται νῦν πολλοί. αἰ-
 νιγματώδους δὲ καὶ ἀσαφοῦς τῆς ἀποκρίσεως γενο-
 μένης, ἐπηρώτησαν αὐτὸν εἰ πρὸς εὐτελῆ τινα προᾶ- 30
 ξιν αὐτοὺς ἄγειν διανοεῖται. ἀπεκρίθη δὲ ὅτι τῷ
 λόγῳ μὲν ἐπὶ τὴν φυλακὴν ἄγει τῶν παρόδων, τῷ

δὲ ἔργῳ περὶ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἀποθανουμέ-
 νους· ὥστε ἂν μὲν οἱ χίλιοι πορευθῶσιν, ἐπιφα-
 νεστέραν ἔσεσθαι τὴν Σπάρτην τούτων τελευτη-
 σάντων, ἂν δὲ πανδημεὶ στρατεύσωσι Λακεδαιμό-
 5 νιοι, παντελῶς ἀπολεισθαι τὴν Λακεδαίμονα· οὐδένα
 γὰρ αὐτῶν τολμήσειν φεύγειν, ἵνα τύχη σωτηρίας.
 τῶν μὲν οὖν Λακεδαιμονίων ἦσαν χίλιοι, καὶ σὺν 5
 αὐτοῖς Σπαρτιαῖται τριακόσιοι, τῶν δ' ἄλλων Ἑλ-
 λήνων τῶν ἄμ' αὐτοῖς συνεκπεμφθέντων ἐπὶ τὰς
 10 Θερμοπύλας τρισχίλιοι. ὁ μὲν οὖν Λεωνίδας μετὰ
 τετρακισχιλίων προῆγεν ἐπὶ τὰς Θερμοπύλας, Λο- 6
 κροὶ δὲ οἱ πλησίον τῶν παρόδων κατοικοῦντες ἐδε-
 δώκεσαν μὲν γῆν καὶ ὕδωρ τοῖς Πέρσαις, κατεπηγ-
 γελμένοι δ' ἦσαν προκαταλήψεσθαι τὰς παρόδους·
 15 ὡς δ' ἐπύθοντο τὸν Λεωνίδαυ ἦκειν εἰς Θερμοπύ-
 λας, μετενόησαν καὶ μετέθεντο πρὸς τοὺς Ἕλληνας.
 ἦκον δὲ εἰς τὰς Θερμοπύλας καὶ Λοκροὶ χίλιοι καὶ 7
 Μηλιέων τοσοῦτοι καὶ Φωκῆων οὐ πολὺ λειπόμε-
 νοι τῶν χιλίων, ὁμοίως δὲ καὶ Θηβαίων ἀπὸ τῆς
 20 ἐτέρας μερίδος ὡς τετρακόσιοι· διεφέροντο γὰρ οἱ
 τὰς Θήβας κατοικοῦντες πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς
 πρὸς τοὺς Πέρσας συμμαχίας. οἱ μὲν οὖν μετὰ
 Λεωνίδου συνταχθέντες Ἕλληνες τοσοῦτοι τὸν ἀρι-
 θυμὸν ὄντες διέτριβον περὶ τὰς Θερμοπύλας, ἀνα-
 25 μένοντες τὴν τῶν Περσῶν παρουσίαν.

Ἐξόξης δὲ μετὰ τὸν ἔξετασμὸν τῶν δυνάμεων 5
 προῆγεν εὐθύς μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος, καὶ
 μέχρι μὲν Ἀκάνθου πόλεως τῇ πεξῆ στρατιᾷ πορευ-
 ομένη συμπαρέπλει πᾶς ὁ στόλος, ἐκεῖθεν δὲ κατὰ
 30 τὸν διορυχθέντα τόπον διεκομίσθησαν εἰς τὴν ἐτέ-
 ραν θάλατταν συντόμως καὶ ἀσφαλῶς. ὡς δ' ἦκεν 2
 ἐπὶ τὸν Μηλιακὸν κόλπον, ἐπύθετο τοὺς πολεμίους

προκατειληφέναι τὰς παρόδους. διόπερ ἐνταῦθα
 προσαναλαβὼν τὴν δύναμιν μετεπέμψατο τοὺς ἀπὸ
 τῆς Εὐρώπης συμμάχους, οὐ πολὺν λείποντας τῶν
 ἑξοσι μυριάδων, ὥστε ἔχειν αὐτὸν τοὺς σύμπαν-
 τας οὐκ ἐλάττους τῶν ἑκατὸν μυριάδων χωρὶς τῆς 5
 3 ναυτικῆς δυνάμεως. ὁ δὲ σύμπας ὄχλος τῶν τε ἐν
 ταῖς μακραιῖς ναυσὶν ὄντων καὶ τῶν τὴν ἀγορὰν
 καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν κομιζόντων οὐκ ἐλάτ-
 των ἦν τῶν προειρημένων, ὥστε μηδὲν θαυμαστὸν
 εἶναι τὸ λεγόμενον ὑπὲρ τοῦ πλήθους τῶν ὑπὸ 10
 Ξέρξου συναχθέντων· φασὶ γὰρ τοὺς ἀενάους πο-
 ταμοὺς διὰ τὴν τοῦ πλήθους συνέχειαν ἐπιλιπεῖν, 408
 τὰ δὲ πελάγη τοῖς τῶν νεῶν ἰστίοις κατακαλυφθῆ-
 ναι. μέγιστα μὲν οὖν δυνάμεις τῶν εἰς ἱστορικὴν
 μνήμην παραδεδομένων αἱ μετὰ Ξέρξου γενόμεναι 15
 4 παραδέδονται. τῶν δὲ Περσῶν κατεστρατοπεδευ-
 κότων παρὰ τὸν Σπερχειὸν ποταμόν, ὁ μὲν Ξέρξης
 ἀπέστειλεν ἀγγέλους εἰς τὰς Θερμοπύλας τοὺς ἅμα
 [μὲν] κατασκευομένους τίνα διάνοιαν ἔχουσι περὶ
 τοῦ πρὸς αὐτὸν πόλεμον· προσέταξε δ' αὐτοῖς πα- 20
 ραγγέλλειν ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης κελεύει τὰ μὲν ὅπλα
 πάντα ἀποθέσθαι, αὐτοὺς δὲ ἀκινδύνους εἰς τὰς
 πατρίδας ἀπιέναι καὶ συμμάχους εἶναι Περσῶν· καὶ
 ταῦτα πράξασιν αὐτοῖς ἐπηγγείλατο δώσειν χώραν
 τοῖς Ἑλλησι πλείω καὶ βελτίω τῆς νῦν ὑπ' αὐτῶν 25
 5 κατεχομένης. οἱ δὲ περὶ τὸν Λεωνίδα ἀκούσαντες
 τῶν ἀγγέλων ἀπεκρίναντο ὅτι καὶ συμμαχοῦντες τῷ
 βασιλεῖ χρησιμώτεροι μετὰ τῶν ὀπλων ἔσονται καὶ
 πολεμῆν ἀναγκαζόμενοι μετὰ τούτων γενναιώτερον
 ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιοῦνται· περὶ δὲ τῆς χώ- 30
 ρας ἢν ὑπισχνεῖται δώσειν, ὅτι πάτριόν ἐστι τοῖς Ἑλ-
 λησι μὴ διὰ κακίαν, ἀλλὰ δι' ἀρετὴν κτᾶσθαι χώραν.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας παρὰ τῶν ἀγγέλων τὰς 6
 τῶν Ἑλλήνων ἀποκρίσεις προσεκαλέσατο Δαμάρα-
 του Σπαρτιάτην, ἐκ τῆς πατρίδος πεφευγότα πρὸς
 αὐτόν, καταγελάσας δὲ τῶν ἀποκρίσεων ἐπηρώτησε
 5 τὸν Λάκωνα, Πότερον οἱ Ἕλληνες ὀξύτερον τῶν
 ἑμῶν ἵππων φεύξονται ἢ πρὸς τηλικαύτας δυνά-
 μεις παρατάξασθαι τολμήσουσι; τὸν δὲ Δαμάρατου 2
 εἰπεῖν φασιν ὡς Οὐδ' αὐτὸς σὺ τὴν ἀνδρείαν τῶν
 Ἑλλήνων ἀγνοεῖς· τοὺς γὰρ ἀφισταμένους τῶν βαρ-
 10 βάρων Ἑλληνικαῖς δυνάμεσι καταπολεμεῖς· ὥστε μὴ
 νόμιζε τοὺς ὑπὲρ τῆς σῆς ἀρχῆς ἄμεινον τῶν Περ-
 σῶν ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἐλευθερίας ἦτ-
 τον κινδυνεύσειν πρὸς τοὺς Πέρσας· ὁ δὲ Ξέρξης
 καταγελάσας αὐτοῦ προσέταξεν ἀκολουθεῖν, ὅπως
 15 ἴδῃ φεύγοντας τοὺς Λακεδαιμονίους. τὴν δὲ δύ- 3
 ναμιν ἀναλαβὼν ἤκεν ἐπὶ τοὺς ἐν Θερμοπύλαις
 Ἕλληνας, προτάξας ἀπάντων τῶν ἔθνῶν Μήδους,
 εἴτε δι' ἀνδρείαν προκρίνας αὐτοὺς εἴτε καὶ βου-
 λόμενος ἀπαντας ἀπολέσαι· ἐνῆν γὰρ ἔτι φρόνημα
 20 τοῖς Μήδοις, τῆς τῶν προγόνων ἡγεμονίας οὐ πά-
 λαι καταπεπονημένης. συνυπέδειξε δὲ τοῖς Μήδοις 4
 καὶ τῶν ἐν Μαραθῶνι τετελευτηκότων ἀδελφούς
 καὶ υἱούς, νομίζων τούτους ἐκδυμότατα τιμωρήσε-
 σθαι τοὺς Ἕλληνας. οἱ μὲν οὖν Μῆδοι τοῦτον τὸν
 25 τρόπον συνταχθέντες προσέπεσον τοῖς φυλάττουσι
 τὰς Θερμοπύλας· ὁ δὲ Λεωνίδας εὖ παρεσκευασμέ-
 νος συνήγαγε τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὸ στενωπώτατον τῆς
 409 παρόδου. γενομένης δὲ μάχης καρτερῶς, καὶ τῶν 7
 μὲν βαρβάρων θεατὴν ἔχόντων τῆς ἀρετῆς τὸν βα-
 30 σιλέα, τῶν δὲ Ἑλλήνων μιμησκομένων τῆς ἐλευ-
 θερίας καὶ παρακαλουμένων ὑπὸ τοῦ Λεωνίδου
 πρὸς τὸν ἀγῶνα, θαυμαστὸν συνέβαινε γίνεσθαι τὸν

2 κίνδυνον. συστάδην γὰρ οὔσης τῆς μάχης καὶ τῶν
 πληγῶν ἐκ χειρὸς γινομένων, ἔτι δὲ τῆς συστάσεως
 πεπυκνωμένης, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ἡ
 μάχη. τῶν δ' Ἑλλήνων ὑπερεχόντων ταῖς ἀρεταῖς καὶ
 τῷ μεγέθει τῶν ἀσπίδων, μόγις ἐνέδωκαν οἱ Μῆδοι· 5
 πολλοὶ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔπεσον, οὐκ ὀλίγοι δὲ κα-
 τετραυματίσθησαν. τοῖς δὲ Μήδοις ἐπιτεταγμένοι
 Κίσσιοι καὶ Σάκαι κατ' ἀρετὴν ἐπίλεκτοι διεδέξαντο
 τὴν μάχην, καὶ νεοχμοὶ πρὸς διαπεπονημένους συμ-
 βαλόντες ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμενον τὸν κίνδυ- 10
 νον, κτεινόμενοι δ' ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Λεωνίδα
 3 καὶ βιασθέντες ὑπεχώρησαν· ἀσπίσι γὰρ καὶ πέλ-
 ταις μικραῖς οἱ βάρβαροι χρώμενοι κατὰ μὲν τὰς
 εὐρυχωρίας ἐπλεονέκτου, εὐκίνητοι γινόμενοι, κατὰ
 δὲ τὰς στενοχωρίας τοὺς μὲν πολεμίους οὐκ εὐχε- 15
 ρῶς ἐτίρωσκον, συμπεφραγμένους καὶ μεγάλαις
 ἀσπίσι σκεπαζομένους ὅλον τὸ σῶμα, αὐτοὶ δὲ δια
 τὰς κουφότητας τῶν σκεπαστηρίων ὀπλων ἐλαττού-
 4 μνοι πυκνοῖς τραύμασι περιέπιπτον. τέλος δὲ ὁ
 Ξέρξης ὁρῶν πάντα μὲν τὸν περὶ τὰς παρόδους τό- 20
 πον νεκρῶν ἐστρωμένον, τοὺς δὲ βαρβάρους οὐχ
 ὑπομένοντας τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρετάς, προσέπεμψε
 τοὺς τῶν Περσῶν ἐπιλέκτους, ὀνομαζομένους ἀθα-
 νάτους καὶ δοκοῦντας ταῖς ἀνδραγαθίαις πρωτεύειν
 τῶν συστρατευομένων. ὡς δὲ καὶ οὗτοι βραχὺν 25
 ἀντιστάντες χρόνον ἔφυγον, τότε μὲν τῆς νυκτὸς ἐπι-
 λαβούσης διελύθησαν, παρὰ μὲν τοῖς βαρβάροις πολ-
 λῶν ἀνηρημένων, παρὰ δὲ τοῖς Ἑλλησιν ὀλίγων πεπτω-
 8 κότων. τῇ δ' ὑστεραίᾳ Ξέρξης μὲν, παρὰ προσδο-
 κίαν αὐτῷ τῆς μάχης λαβούσης τὸ τέλος, ἐξ ἀπάν- 30
 των τῶν ἔθνῶν ἐπέλεξε τοὺς δοκοῦντας ἀνδρεία καὶ
 θράσει διαφέρειν, καὶ πολλὰ δεηθεὶς αὐτῶν προεῖπεν

ὅτι βιασαμένοις αὐτοῖς τὴν εἴσοδον δωρεὰς ἀξιολό-
 γους δώσει, φεύγουσι δὲ θάνατος ἔσται τὸ πρόσ-
 τιμον. τούτων δὲ μετὰ μεγάλης συστροφῆς καὶ βίας 2
 ἐπιρραξάντων τοῖς Ἕλλησιν, οἱ περὶ Λεωνίδαυ τότε
 5 συμφράξαντες καὶ τείχει παραπλησίαν ποιησάμενοι
 τὴν σύστασιν ἐκθύμως ἠγωνίζοντο. ἐπὶ τοσοῦτο
 δὲ προέβησαν ταῖς προθυμίαις ὥστε τοὺς εἰωθό-
 τας ἐκ διαδοχῆς μεταλαμβάνειν τῆς μάχης οὐ συνε-
 χώρησαν, ἀλλὰ τῇ συνεχείᾳ τῆς κακοπαθείας περι-
 10 γενόμενοι πολλοὺς ἀνήρουν τῶν ἐπιλέκτων βαρβά-
 ρων. ἐφημερεύοντες δὲ τοῖς κινδύνοις ἠμιλλῶντο
 πρὸς ἀλλήλους· οἱ μὲν γὰρ πρεσβύτεροι τὰς τῶν 3
 410 νέων ἀκμὰς ὑπερεβάλλοντο, οἱ δὲ νεώτεροι πρὸς τὰς
 τῶν πρεσβυτέρων ἐμπειρίας τε καὶ δόξας ἠμιλλῶντο.
 15 τέλος δὲ φευγόντων καὶ τῶν ἐπιλέκτων, οἱ τὴν ἐπι-
 τεταγμένην στάσιν ἔχοντες τῶν βαρβάρων συμφρά-
 ξαντες οὐκ εἶων φεύγειν τοὺς ἐπιλέκτους· διόπερ
 ἠναγκάζοντο πάλιν ἀναστρέφειν καὶ μάχεσθαι. ἀπο- 4
 ρουμένου δὲ τοῦ βασιλέως καὶ νομίζοντος μηδένα
 20 τολμήσειν ἔτι μάχεσθαι, ἦκε πρὸς αὐτὸν Τραχίνιος
 τις τῶν ἐγχωρίων, ἐμπειρος ὢν τῆς ὄρεινῆς χώρας.
 οὗτος τῷ Ξέρξῃ προσελθὼν ἐπηγγέλατο διὰ τινος
 ἀτραποῦ στενῆς καὶ παρακρήμνου τοὺς Πέρσας ὀδη-
 γήσειν, ὥστε γενέσθαι τοὺς συνελθόντας αὐτῷ κα-
 25 τόπιν τῶν περὶ τὸν Λεωνίδαυ, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ
 περιληφθέντας αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον ῥαδίως ἀναιρε-
 θήσεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς περιχαρῆς ἐγένετο, καὶ 5
 τιμήσας δωρεαῖς τὸν Τραχίνιον συνεξέπεμψεν αὐτῷ
 στρατιώτας δισμυρίους νυκτός. τῶν δὲ παρὰ τοῖς
 30 Πέρσαις τις ὄνομα Τυραστιάδας, τὸ γένος ὢν Κυ-
 μάτος, φιλόκαλος δὲ καὶ τὸν τρόπον ὢν ἀγαθός,
 διαδράς ἐκ τῆς τῶν Περσῶν παρεμβολῆς νυκτός

ἦκε πρὸς τοὺς περὶ τὸν Λεωνίδαυ, καὶ τὰ περὶ τὸν Τραχίνιον ἀγνοοῦσιν ἐδήλωσεν.

- 9 Ἀκούσαντες δ' οἱ Ἕλληνας συνήδρευσαν περὶ μέσας νύκτας καὶ ἐβουλεύοντο περὶ τῶν ἐπιφερομένων κινδύνων. ἔνιοι μὲν οὖν ἔφασαν δεῖν παρα- 5
 χρῆμα καταλιπόντας τὰς παρόδους διασώζεσθαι πρὸς τοὺς συμμάχους· ἀδύνατον γὰρ εἶναι τοῖς μέναισι τυχεῖν σωτηρίας· Λεωνίδας δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων φιλοτιμούμενος αὐτῷ τε δόξαν περιθεῖναι μεγάλην καὶ τοῖς Σπαρτιάταις, προσέταξε 10
 τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας ἀπιέναι καὶ σῶζειν ἑαυτούς, ἵνα κατὰ τὰς ἄλλας μάχας συναγωνίζωνται τοῖς Ἕλλησιν, αὐτοὺς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἔφησε δεῖν μένειν καὶ τὴν φυλακὴν τῶν παρόδων μὴ λιπεῖν· πρέπειν γὰρ τοὺς ἡγουμένους τῆς 15
 Ἑλλάδος ὑπὲρ τῶν πρωτείων ἀγωνιζομένους ἐτοιμῶς ἀποθνήσκειν. εὐθύς οὖν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες
 2 ἀπηλλάγησαν, ὁ δὲ Λεωνίδας μετὰ τῶν πολιτῶν ἡρωικὰς πράξεις καὶ παραδόξους ἐπετελέσατο, ὀλίγων δ' ὄντων Λακεδαιμονίων, Θεσπιεῖς γὰρ μόνους 20
 παρακατέσχε, καὶ τοὺς σύμπαντας ἔχων οὐ πλείους τῶν πεντακοσίων, ἔτοιμος ἦν ὑποδέξασθαι τὸν ὑπὲρ
 3 τῆς Ἑλλάδος θάνατον. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν μετὰ τοῦ Τραχίνιου Πέρσαι περιελθόντες τὰς δυσχωρίας ἄφνω τοὺς περὶ τὸν Λεωνίδαυ ἀπέλαβον εἰς τὸ μέ- 25
 σον, οἱ δ' Ἕλληνες τὴν μὲν σωτηρίαν ἀπογνόντες, τὴν δ' εὐδοξίαν ἐλόμενοι, μιᾷ φωνῇ, τὸν ἡγούμενον ἠξίουσαν ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους πρὶν ἢ γινῶ-
 4 ναι τοὺς Πέρσας τὴν τῶν ἰδίων περίοδον. Λεωνίδαυ δὲ τὴν ἐτοιμότητα τῶν στρατιωτῶν ἀποδεξάμε- 30
 νος, τούτοις παρήγγειλε ταχέως ἀριστοποιεῖσθαι, ὡς ἐν ἄδου δειπνησομένους, αὐτὸς δ' ἀκολούθως τῇ

παραγγελία τροφήν προσηνέγκατο· οὕτω γὰρ δυ-
 411 νήσεσθαι πολὺν χρόνον ἰσχύειν καὶ φέρειν τὴν ἐν
 τοῖς κινδύνοις ὑπομονήν. ἐπεὶ δὲ συντόμως ἀνα-
 λαβόντες αὐτοὺς ἔτοιμοι πάντες ὑπῆρξαν, παρήγ-
 5 γειλε τοῖς στρατιώταις εἰσπεσόντας εἰς τὴν παρεμ-
 βολὴν φρονεῦειν τοὺς ἐντυγχάνοντας καὶ ἐπ' αὐτὴν
 ὀρμηῆσαι τὴν τοῦ βασιλέως σκηνὴν. οὗτοι μὲν οὖν 10
 ἀκολούθως ταῖς παραγγελίαις συμφράξαντες νυκτὸς
 εἰσέπεσον εἰς τὴν τῶν Περσῶν στρατοπεδεῖαν, προ-
 10 καθηγουμένου τοῦ Λεωνίδου· οἱ δὲ βάρβαροι διὰ
 τε τὸ παράδοξον καὶ τὴν ἄγνοιαν μετὰ πολλοῦ θο-
 ρύβου συνέτρεχον ἐκ τῶν σκηνῶν ἀτάκτως, καὶ
 νομίζαντες τοὺς μετὰ τοῦ Τραχινίου πορευομένους
 ἀπολωλέναι καὶ τὴν δύναμιν ἅπασαν τῶν Ἑλλήνων
 15 παρῆναι, κατεπλάγησαν. διὸ καὶ πολλοὶ μὲν ὑπὸ 2
 τῶν περὶ τὸν Λεωνίδα ἀνηροῦντο, πλείους δὲ ὑπὸ
 τῶν ἰδίων ὡς ὑπὸ πολεμίων διὰ τὴν ἄγνοιαν ἀπώ-
 λουτο. ἢ τε γὰρ νυξ ἀφήρητο τὴν ἀληθινὴν ἐπί-
 γνωσιν, ἢ τε ταραχὴ καθ' ὅλην οὔσα τὴν στρατο-
 20 πεδεῖαν εὐλόγως πολὺν ἐποίει φόνον· ἔκτεινον γὰρ
 ἀλλήλους, οὐ διδούσης τῆς περιστάσεως τὸν ἔξε-
 τασμὸν ἀκριβῆ διὰ τὸ μῆτε ἠγεμόνος παραγγελίαν
 μῆτε συνθήματος ἐρώτησιν μῆτε ὅλως-διανοίας κα-
 τάστασιν ὑπάρχειν. εἰ μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς ἔμεινεν 3
 25 ἐπὶ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς, ῥαδίως ἂν καὶ αὐτὸς ὑπὸ
 τῶν Ἑλλήνων ἀνήρητο καὶ ὁ πόλεμος ἅπας ταχείας
 ἂν ἐτετεύχει καταλύσεως· νῦν δ' ὁ μὲν Ξέρξης ἦν
 ἐκπεπηδηκῶς πρὸς τὴν ταραχὴν, οἱ δ' Ἕλληνες εἰσ-
 πεσόντες εἰς τὴν σκηνὴν τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἐν 4
 30 αὐτῇ σχεδὸν ἅπαντας ἐφόνευσαν. τῆς δὲ νυκτὸς *
 καθεστῶσης ἐπλανῶντο καθ' ὅλην τὴν παρεμβολὴν
 ζητοῦντες τὸν Ξέρξην εὐλόγως· ἡμέρας δὲ γενομέ-

νης καὶ τῆς ὅλης περιστάσεως δηλωθείσης, οἱ μὲν Πέρσαι θεωροῦντες ὀλίγους ὄντας τοὺς Ἕλληνας, κατεφρόνησαν αὐτῶν, καὶ κατὰ στόμα μὲν οὐ συνεπλέκοντο, φοβούμενοι τὰς ἀρετὰς αὐτῶν, ἐκ δὲ τῶν πλαγίων καὶ ἐξόπισθεν περιστάμενοι καὶ παν- 5 ταχόθεν τοξεύοντες καὶ ἀκοντίζοντες ἅπαντας ἀπέκτειναν. οἱ μὲν οὖν μετὰ Λεωνίδου τὰς ἐν Θερμοπύλαις παρόδους τηροῦντες τοιοῦτον ἔσχον τοῦ βίου τὸ τέλος.

- 11 Ὡν τὰς ἀρετὰς τίς οὐκ ἂν θαυμάσειεν; οἵτινες 10 μὴ γνώμη χρησάμενοι τὴν μὲν ἀφωρισμένην τάξιν ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἔλιπον, τὸν ἑαυτῶν δὲ βίον προθύμως ἐπέδωκαν εἰς τὴν κοινὴν τῶν Ἑλλήνων σωτηρίαν, καὶ μᾶλλον εἴλοντο τελευτᾶν καλῶς ἢ ζῆν αἰσχροῶς. καὶ τὴν τῶν Περσῶν δὲ κατάπληξιν 15 οὐκ ἂν τις ἀπιστήσαι γενέσθαι. τίς γὰρ ἂν τῶν βαρβάρων ὑπέλαβε τὸ γεγενημένον; τίς δ' ἂν προσεδόκησεν ὅτι πεντακόσιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἐτόλμησαν ἐπιθέσθαι ταῖς ἑκατὸν μυριάσι; διὸ καὶ τίς οὐκ ἂν τῶν μεταγενεστέρων ζηλώσει τὴν ἀρετὴν 20 τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες τῷ μεγέθει τῆς περιστάσεως κατεσχημένοι τοῖς μὲν σώμασι κατεπονήθησαν, ταῖς 412 δὲ ψυχαῖς οὐκ ἠττήθησαν; τοιγαροῦν οὔτοι μόνοι τῶν μνημονευομένων κρατηθέντες ἐνδοξότεροι γέγονασιν τῶν ἄλλων τῶν τὰς καλλίστας νίκας ἀπε- 25 νηνεγμένων. χρὴ γὰρ οὐκ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων κρίνειν τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας, ἀλλ' ἐκ τῆς προαιρέσεως. τοῦ μὲν γὰρ ἢ τύχη κυρία, τοῦ δ' ἢ προ- 3 αἵρεσις δοκιμάζεται. τίς γὰρ ἂν ἐκείνων ἀμείνους ἀνδρας κρίνειεν, οἵτινες οὐδὲ τῷ χιλιοστῷ μέρει 30 τῶν πολεμίων ἴσοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἐτόλμησαν τοῖς ἀπιστομένοις πλήθει παρατάξαι τὴν ἑαυτῶν

ἀρετήν; οὐ κρατήσειν τῶν τοσούτων μυριάδων ἐλ-
 πίζοντες, ἀλλ' ἀνδραγαθία τοὺς πρὸ αὐτῶν ἅπαν-
 τας ὑπερβαλεῖν νομίζοντες, καὶ τὴν μὲν μάχην ἑαυ-
 τοῖς εἶναι κρίνοντες πρὸς τοὺς βαρβάρους, τὸν
 5 ἀγῶνα δὲ καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν ἀριστείων κρίσιν πρὸς
 ἅπαντας τοὺς ἐπ' ἀρετῇ θαυμαζομένους ὑπάρχειν.
 μόνοι γὰρ τῶν ἐξ αἰῶνος μνημονευομένων εἶλοντο 4
 μᾶλλον τηρεῖν τοὺς τῆς πόλεως νόμους ἢ τὰς ἰδίας
 ψυχάς, οὐ δυσφοροῦντες ἐπὶ τῷ μεγίστους ἑαυτοῖς
 10 ἐφεστάναι κινδύνους, ἀλλὰ κρίνοντες εὐκταιότατον
 εἶναι τοῖς ἀρετῇ ἀσκοῦσι τοιούτων ἀγῶνων τυγ-
 χάνειν. δικαίως δ' ἂν τις τούτους καὶ τῆς κοινῆς 5
 τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας αἰτίους ἠγήσαιο ἢ τοὺς
 ὕστερον ἐν ταῖς πρὸς Ξέρξην μάχαις νικήσαντας.
 15 τούτων γὰρ τῶν πράξεων μνημονεύοντες οἱ μὲν
 βάρβαροι κατεπλάγησαν, οἱ δὲ Ἕλληνες παρωξύν-
 θησαν πρὸς τὴν ὁμοίαν ἀνδραγαθίαν· καθόλου δὲ
 μόνοι τῶν πρὸ ἑαυτῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρε-
 τῆς εἰς ἀθανασίαν μετήλλαξαν. διόπερ οὐχ οἱ τῶν 6
 20 ἱστοριῶν συγγραφεῖς μόνοι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν
 ποιητῶν καθύμνησαν αὐτῶν τὰς ἀνδραγαθίας· ὧν
 γέγονε καὶ Σιμωνίδης, ὁ μελοποιός, ἄξιον τῆς ἀρε-
 τῆς αὐτῶν ποιήσας ἐγκώμιον, ἐν ᾧ λέγει

25 τῶν ἐν Θερμοπύλαις θανόντων
 εὐκλεῆς μὲν ἅ τύχα, καλὸς δ' ὁ πότμος,
 βωμὸς δ' ὁ τάφος, πρὸ γόνων δὲ μνάστις, ὁ δ' οἶτος
 ἔπαινος.
 ἐντάφιον δὲ τοιοῦτον οὕτ' εὐρῶς
 30 οὐθ' ὁ πανδαμάτωρ ἀμαυρώσει χρόνος ἀνδρῶν
 ἀγαθῶν.
 ὁ δὲ σιγῆς οἰκέταν εὐδοξίαν Ἑλλάδος εἴλετο.

μαρτυρεῖ δὲ Λεωνίδας ὁ Σπάρτας βασιλεὺς,
 ἀρετᾶς μέγαν λελοιπῶς κόσμον ἀέναόν τε κλέος.
 12 Ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως περὶ τῆς τούτων τῶν ἀν-
 δρῶν ἀρετῆς εἰρηκότες ἐπάνιμεν ἐπὶ τὰ συνεχῆ τοῖς
 εἰρημένοις. Ξέρξης γὰρ τῶν παρόδων τὸν εἰρημέ- 5
 νον τρόπον κρατήσας καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν τὴν
 Καδμείαν νίκην νενικηκώς, ὀλίγους μὲν τῶν πολε- 413
 μίων ἀνείλε, πολλαπλασίους δὲ τῶν ἰδίων ἀπώλε-
 σεν. ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν παρόδων ἐκυρίευσεν, τῶν
 κατὰ τὴν θάλατταν ἀγῶνων ἔκρινε λαμβάνειν περὶ- 10
 2 ραν. εὐθύς οὖν τὸν ἀφηγούμενον τοῦ στόλου Με-
 γαβάτην προσκαλεσάμενος διεκελεύσατο πλεῖν ἐπὶ
 τὸ τῶν Ἑλλήνων ναυτικὸν καὶ πειρᾶσθαι παντὶ τῷ
 3 στόλῳ ναυμαχεῖν πρὸς τοὺς Ἕλληνας. ὁ δὲ ταῖς
 τοῦ βασιλέως παραγγελίαις ἀκολουθῶν ἐκ Πύδνης 15
 τῆς Μακεδονικῆς ἀνήχθη παντὶ τῷ στόλῳ, καὶ κα-
 τέπλευσε τῆς Μαγνησίας πρὸς ἄκραν τὴν ὀνομαζο-
 μένην Σηπιάδα. ἐνταῦθα δὲ μεγάλου πνεύματος
 ἐπιγενομένου ἀπέβαλε ναῦς μακρὰς μὲν ὑπὲρ τὰς
 τριακοσίας, ἵππαγωγούς δὲ καὶ τῶν ἄλλων παμπλη- 20
 θεῖς. λήξαντος δὲ τοῦ πνεύματος ἀναχθεὶς κατέ-
 πλευσεν εἰς Ἀφέτας τῆς Μαγνησίας. ἐκεῖθεν δὲ
 τριακοσίας τριῆρεις ἐξέπεμψε, προστάξας τοῖς ἡγε-
 μόσι περιπλεῦσαι καὶ τὴν Εὐβοίαν δεξιὰν λαβόντας
 4 κυκλώσασθαι τοὺς πολεμίους. οἱ δ' Ἕλληνες ὄρ- 25
 μουν μὲν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ τῆς Εὐβοίας, εἶχον δὲ τὰς
 πάσας τριῆρεις διακοσίας καὶ ὀγδοήκοντα· καὶ τού-
 των ἦσαν αὐτῶν μὲν Ἀθηναίων ἑκατὸν καὶ τεττα-
 ράκοντα, αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. τού-
 των δὲ ναύαρχος μὲν ἦν Εὐρυβιάδης ὁ Σπαρτιά- 30
 τής, διώκει δὲ τὰ περὶ τὸν στόλον Θεμιστοκλῆς ὁ
 5 Ἀθηναῖος· οὗτος γὰρ διὰ σύνεσιν καὶ στρατηγίαν

μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγγανεν οὐ μόνον ἐν τοῖς κατὰ
 τὸ ναυτικὸν Ἑλλησιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῷ τῷ Εὐ-
 ρυβιάδῃ, καὶ πάντες τούτῳ προσέχοντες προθύμως
 ὑπήκουον. προτεθείσης δὲ βουλῆς ἐν τοῖς τῶν νεῶν
 5 ἡγεμόσι περὶ τῆς ναυμαχίας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες
 τὴν ἡσυχίαν ἔκριναν ἔχειν καὶ τὸν ἐπίπλουον τῶν
 πολεμίων ἀναδέχεσθαι, μόνος δὲ Θεμιστοκλῆς τὴν
 ἐναντίαν ἀπεκρίνατο γνώμην, διδάσκων ὅτι συμ-
 φέρει παντὶ τῷ στόλῳ συντεταγμένῳ πλεῖν ἐπὶ τοὺς
 10 πολεμίους· οὕτω γὰρ αὐτοὺς πλεονεκτήσειν ἀθρόαις
 ταῖς ναυσὶν ἐπιπλέοντας τοῖς διὰ τὴν ταραχὴν διε-
 σπασμένην ἔχουσι τὴν τάξιν, ὡς ἂν ἐκ πολλῶν καὶ
 διεστηκότων λιμένων ἐκπλεύουσι. τέλος δὲ κατὰ
 τὴν Θεμιστοκλέους κρίσιν οἱ Ἕλληνες παντὶ τῷ
 15 στόλῳ τοῖς πολεμίοις ἐπέπλευσαν. τῶν δὲ βαρβά- 6
 ρων ἐκ πολλῶν λιμένων ἀναγομένων, τὸ μὲν προῶ-
 τον οἱ περὶ τὸν Θεμιστοκλέα διεσπαρμένοι τοῖς
 Πέρσαις συμπλεκόμενοι πολλὰς μὲν ναῦς κατέδυ-
 σαν, οὐκ ὀλίγας δὲ φυγεῖν ἀναγκάσαντες μέχρι τῆς
 20 γῆς κατεδίωξαν· μετὰ δὲ ταῦτα παντὸς τοῦ στόλου
 συναχθέντος καὶ γενομένης ναυμαχίας ἰσχυρᾶς, μέ-
 414 ρει μὲν τῶν νεῶν ἑκάτεροι ἐπροτέρησαν, οὐδέτεροι
 δὲ ὀλοσχερεῖ νίκη πλεονεκτήσαντες νυκτὸς ἐπιλα-
 βούσης διελύθησαν.

25 Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν χειμῶν ἐπιγενόμενος 13
 μέγας πολλὰς ἐκτὸς τοῦ λιμένος ὁρμούσας τῶν νεῶν
 διέφθειρεν, ὥστε δοκεῖν τὸ θεῖον ἀντιλαμβάνεσθαι
 τῶν Ἑλλήνων, ἵνα τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν
 νεῶν ταπεινωθέντος ἀντίπαλος ἢ τῶν Ἑλλήνων
 30 δύναμις γένηται καὶ πρὸς τὰς ναυμαχίας ἀξιόχρεως.
 διόπερ οἱ μὲν Ἕλληνες αἰεὶ μᾶλλον ἐθάρρουν, οἱ δὲ
 βάρβαροι αἰεὶ πρὸς τοὺς κινδύνους ἐγίνοντο δειλό-

- τεροι. οὐ μὴν ἄλλ' ἀναλαβόντες αὐτοὺς ἐκ τῆς
 ναυαγίας ἀπάσαις ταῖς ναυσὶν ἀνήχθησαν ἐπὶ τοὺς
 2 πολεμίους. οἱ δ' Ἕλληνες, προσγενομένων αὐτοῖς
 τριήρων πεντήκοντα Ἀττικῶν, ἀντιπαρετάχθησαν
 τοῖς βαρβάροις. ἦν δ' αὐτῶν ἡ ναυμαχία παρα- 5
 πλήσιος ταῖς περὶ τὰς Θερμοπύλας μάχαις· οἱ μὲν
 γὰρ Πέρσαι διεγνώκεσαν βιάσασθαι τοὺς Ἕλληνας
 καὶ τὸν Εὐριπον διεκπλεῦσαι, οἱ δ' Ἕλληνες ἐμ-
 φράξαντες τὰ στενὰ τῶν ἐντὸς τῆς Εὐβοίας συμ-
 μαχοῦντων*. γενομένης δὲ ναυμαχίας ἰσχυρᾶς 10
 πολλὰ νῆες παρ' ἀμφοτέρων διεφθάρησαν, καὶ
 νυκτὸς ἐπιγενομένης ἠναγκάσθησαν ἀνακάμπτειν
 ἐπὶ τοὺς οἰκείους λιμένας. ἀριστεῦσαι δὲ ἐν ἀμ-
 φοτέροις ταῖς ναυμαχίαις φασὶ παρὰ μὲν τοῖς Ἕλ-
 λησιν Ἀθηναίους, παρὰ δὲ τοῖς βαρβάροις Σιδω- 15
 3 νίους. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Ἕλληνες ἀκούσαντες τὰ
 περὶ Θερμοπύλας γενόμενα, πνθόμενοι δὲ καὶ τοὺς
 Πέρσας πεξῆ προάγειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἠθύμησαν·
 διόπερ ἀποπλεύσαντες εἰς Σαλαμίνα διέτριβον ἐν-
 4 ταῦθα. οἱ δ' Ἀθηναῖοι θεωροῦντες πανδημεὶ κιν- 20
 δυνεύοντας τοὺς ἐν ταῖς Ἀθήναις, τέκνα [μὲν] καὶ
 γυναῖκας τῶν τε ἄλλων χρησίμων ὅσα δυνατόν ἦν
 5 εἰς τὰς ναῦς ἐνθέντες διεκόμισαν εἰς Σαλαμίνα. ὁ
 δὲ τῶν Περσῶν ναύαρχος πνθόμενος τὸν τῶν πο-
 λεμίων ἀπόπλου, κατῆρεν εἰς τὴν Εὐβοίαν μετὰ 25
 παντὸς τοῦ στόλου, καὶ τὴν τῶν Ἰστιαίων πόλιν
 βία χειρωσάμενος καὶ διαρπάσας τὴν χώραν αὐτῶν
 ἐδήλωσεν.
- 14 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ξέρξης ἀπὸ τῶν
 Θερμοπυλῶν ἀναξεύξας προῆγε διὰ τῆς Φωκείων 30
 χώρας, πορθῶν μὲν τὰς πόλεις, καταφθείρων δὲ τὰς
 ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεις. οἱ δὲ Φωκεῖς τὰ τῶν Ἕλ-

λήνων ἠρημένοι, καὶ θεωροῦντες αὐτοὺς οὐκ ἀξιο-
 μάχους ὄντας, τὰς μὲν πόλεις ἀπάσας ἐξέλιπον παν-
 δημί, πρὸς δὲ τὰς δυσχωρίας τὰς ἐν τῷ Παρνασσῷ
 κατέφυγον. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς τὴν μὲν 2
 5 τῶν Δωριέων χώραν διεξιὼν οὐδὲν ἠδίκει· συνε-
 μάχουν γὰρ Πέρσαις· αὐτὸς δὲ μέρος μὲν τῆς δυ-
 νάμεως ἀπέλιπε, καὶ προσέταξεν εἰς Δελφοὺς ἵεναι
 καὶ τὸ μὲν τέμενος τοῦ Ἀπόλλωνος ἐμπροῆσαι, τὰ
 415 δὲ ἀναθήματα συλῆσαι, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἄλλων
 10 βαρβάρων προελθὼν εἰς τὴν Βοιωτίαν κατεστρα-
 τοπέδευσεν. οἱ δ' ἐπὶ τὴν σύλησιν τοῦ μαντείου 3
 πεμφθέντες προῆλθον μὲν μέχρι τοῦ ναοῦ τῆς Προ-
 ναίας Ἀθηνᾶς, ἐνταῦθα δὲ παραδόξως ὄμβρων τε
 μεγάλων καὶ κεραυνῶν πολλῶν ἐκ τοῦ περιέχοντος
 15 πεσόντων, πρὸς δὲ τούτοις τῶν χειμῶνων πέτρας
 μεγάλας ἀπορρηξάντων εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν βαρ-
 βάρων, συνέβη διαφθαρῆναι συχνοὺς τῶν Περσῶν,
 πάντας δὲ καταπλαγέοντας τὴν τῶν θεῶν ἐνέργειαν
 φυγεῖν ἐκ τῶν τόπων. τὸ μὲν οὖν ἐν Δελφοῖς 4
 20 μαντεῖον δαιμονία τινὶ προνοία τὴν σύλησιν διέ-
 φυγεν· οἱ δὲ Δελφοὶ τῆς τῶν θεῶν ἐπιφανείας ἀθά-
 νατον ὑπόμνημα καταλιπεῖν τοῖς μεταγενεστέροις
 βουλόμενοι, τρόπαιον ἔστησαν παρὰ τὸ τῆς Προ-
 ναίας Ἀθηνᾶς ἱερόν, ἐν ᾧ τότε τὸ ἐλεγείον ἐνέ-
 25 γραψαν,

μῦνᾶμά τ' ἀλεξάνδρου πολέμου καὶ μάρτυρα νίκης
 Δελφοὶ με σταῖσαν, Ζανὶ χαριζόμενοι

σὺν Φοίβῳ, πτολίπορθον ἀπώσάμενοι στίχα Μήδων
 καὶ χαλκοστέφανον ῥυσάμενοι τέμενος.

30 Ξέρξης δὲ διὰ τῆς Βοιωτίας διεξιὼν τὴν μὲν τῶν 5
 Θεσπιέων χώραν κατέφθειρε, τὰς δὲ Πλαταιάς ἐρή-
 μους οὔσας ἐνέπηρσεν· οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι ταύ-

ταις κατοικοῦντες ἐπεφεύγεσαν εἰς Πελοπόννησον πανδημί. μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐμβά-
 λόντες τὴν μὲν χώραν ἐδήωσαν, τὰς δὲ Ἀθήνας
 κατέσκαψαν καὶ τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς ἐνέπρησαν.
 τοῦ δὲ βασιλέως περὶ ταῦτα διατρίβοντος, κατέ- 5
 πλευσεν ὁ στόλος ἐκ τῆς Εὐβοίας εἰς τὴν Ἀττικὴν,
 πεπορθηκῶς τὴν τε Εὐβοίαν καὶ τὴν παράλιον τῆς
 Ἀττικῆς.

- 15 Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν Κερκυραῖοι μὲν
 πληρώσαντες ἐξήκοντα τριήρεις διέτριβον περὶ τὴν 10
 Πελοπόννησον, ὡς μὲν αὐτοὶ φασιν, οὐ δυνάμενοι
 κάμψαι τὸ περὶ Μαλέαν ἀκρωτήριον, ὡς δὲ τινες
 τῶν συγγραφέων ἱστοροῦσι, καταδοκοῦντες τὰς τοῦ
 πολέμου ῥοπὰς, ὅπως Περσῶν μὲν κρατησάντων
 ἐκείνοις δῶσιν ὕδωρ καὶ γῆν, τῶν δ' Ἑλλήνων νι- 15
 2 κώντων δόξωσιν αὐτοῖς βεβροθηκέναι. οἱ δὲ περὶ
 τὴν Σαλαμίνα διατρίβοντες Ἀθηναῖοι, θεωροῦντες
 τὴν Ἀττικὴν πυρπολουμένην καὶ τὸ τέμενος τῆς
 Ἀθηνᾶς ἀκούοντες κατεσκάφθαι, δεινῶς ἠθύμουν.
 ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας πολὺς κατεῖχε 20
 φόβος πανταχόθεν συνεληλαμένους εἰς αὐτὴν τὴν
 Πελοπόννησον. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς πάντας τοὺς
 ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένους συνεδρεῦσαι καὶ βου-
 λεύσασθαι κατὰ πόλους τόπους συμφέρει ποιεῖσθαι
 3 τὴν ναυμαχίαν. πολλῶν δὲ καὶ ποικίλων ῥηθέν- 25
 των, οἱ μὲν Πελοποννήσιοι, τῆς ἰδίας μόνον ἀσφα-
 λείας φροντίζοντες, ἔφασαν δεῖν περὶ τὸν Ἴσθμὸν
 συστήσασθαι τὸν ἀγῶνα· τετειχισμένου γὰρ αὐτοῦ
 καλῶς, εἴαν τι περὶ τὴν ναυμαχίαν γένηται πταῖσμα, 416
 δυνήσεσθαι τοὺς ἠτυχηκότας εἰς ἐτοιμοτάτην ἀσφά- 30
 λειαν καταφυγεῖν τὴν Πελοπόννησον· εἴαν δὲ συγ-
 κλείσωσιν ἑαυτοὺς εἰς μικρὰν νῆσον τὴν Σαλαμίνα,

δυσβοηθήτοις κακοῖς περιπεσεῖσθαι. Θεμιστοκλῆς
 δὲ συνεβούλευσε περὶ τὴν Σαλαμίνα ποιεῖσθαι τὸν
 ἀγῶνα τῶν νεῶν· πολλὰ γὰρ πλεονεκτῆσειν ἐν ταῖς
 στενοχωρίαις τοὺς ὀλίγοις σκάφεσι διαγωνιζομένους
 5 πρὸς πολλαπλασίας ναῦς. καθόλου δὲ τὸν περὶ 4
 τὸν Ἴσθμὸν τόπον ἀπεφαίνετο παντελῶς ἄθρονον
 ἔσεσθαι πρὸς τὴν ναυμαχίαν· ἔσεσθαι γὰρ πελάγιον
 τὸν ἀγῶνα, καὶ τοὺς Πέρσας διὰ τὴν εὐρυχωρίαν
 ῥαδίως καταπονήσεσθαι τὰς ὀλίγας ναῦς ταῖς πολ-
 10 λαπλασίαις. ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ διαλεχθεὶς
 οἰκεία τῆς περιστάσεως ἅπαντας ἐπεισεν αὐτῷ συμ-
 ψήφους γενέσθαι τοῦτον τὸν τρόπον.

Τέλος δὲ κοινοῦ δόγματος γενομένου περὶ Σα- 16
 λαμίνα ναυμαχεῖν, οἱ μὲν Ἕλληνες παρεσκευάζοντο
 15 τὰ πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ πρὸς τὸν κίνδυνον. ὁ δ'
 οὖν Εὐρυβιάδης παραλαβὼν τὸν Θεμιστοκλέα πα-
 ρακαλεῖν ἐπεχείρει τὰ πλήθη καὶ προτρέπεσθαι
 πρὸς τὸν ἐπιφερόμενον κίνδυνον. οὐ μὴν τὸ πλῆ-
 θος ὑπήκουεν, ἀλλὰ πάντων καταπεπληγμένων τὸ
 20 μέγεθος τῶν Περσικῶν δυνάμεων οὐδεὶς προσεῖχε
 τοῖς ἡγεμόσιν, ἀλλ' ἕκαστος ἐκ τῆς Σαλαμίνοσ ἐκ-
 πλεῖν ἔσπευδεν εἰς τὴν Πελοπόννησον. οὐδὲν δ' 2
 ἦττον καὶ τὸ πεζὸν στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων
 ἐδεδίει τὰς τῶν πολεμίων δυνάμεις, ἢ τε τῶν περὶ
 25 Θερμοπύλας ἀπώλεια τῶν ἀξιολογωτάτων ἀνδρῶν
 παρείχετο κατάπληξιν, καὶ τὰ περὶ τὴν Ἀττικὴν
 συμπτώματα πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντα πολλὴν ἀθυμίαν
 ἐνεποίει τοῖς Ἕλλησιν. οἱ δὲ σύνοδοι τῶν Ἑλλή- 3
 νων ὁρῶντες τὴν τῶν ὄχλων ταραχὴν καὶ τὴν ὄλην
 30 ἐκπληξιν, ἐψηφίσαντο διατειχίζεσθαι τὸν Ἴσθμόν. καὶ
 ταχὺ τῶν ἔργων συντελεσθέντων διὰ τὴν προθυ-
 μίαν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐργαζομένων, οἱ μὲν Πε-

λοποννήσιοι ὠχύρουν τὸ τεῖχος, διατείνουν ἐπὶ στα-
 δίους τετταράκοντα ἀπὸ Λεχαίου μέχρι Κεγχρεῶν,
 οἱ δ' ἐν τῇ Σαλαμῖνι διατρίβοντες μετὰ παντὸς
 τοῦ στόλου κατεπλάγησαν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε μη-
 17 κέτι πειθαρχεῖν τοῖς ἡγεμόσιν. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς 5
 ὁρῶν τὸν μὲν ναύαρχον Εὐρυβιάδην μὴ δυνάμενον
 περιγενέσθαι τῆς τοῦ πλήθους ὀρμῆς, τὰς δὲ περὶ
 Σαλαμῖνα δυσχωρίας δύνασθαι πολλὰ συμβαλέσθαι
 πρὸς τὴν νίκην, ἐμηχανήσατό τι τοιοῦτον· ἐπεισέ-
 10 τινά πρὸς τὸν Ξέρξην αὐτομολῆσαι καὶ διαβεβαιώ-
 σασθαι διότι μέλλουσιν αἱ κατὰ Σαλαμῖνα νῆες
 ἀποδιδράσκειν ἐκ τῶν τόπων καὶ πρὸς τὸν Ἴσθμὸν
 2 ἀθροίζεσθαι. διόπερ ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν πιθανό-
 τητα τῶν προσαγγελθέντων πιστεύσας, ἔσπευδε κω-
 λῦσαι τὰς ναυτικὰς δυνάμεις τῶν Ἑλλήνων τοῖς 15
 πελοπόννησος στρατοπέδοις πλησιάζειν. εὐθύς οὖν τὸ τῶν
 Αἰγυπτίων ναυτικὸν ἐξέπεμψε, προστάξας ἐμφράτ-
 τειν τὸν μεταξὺ πόρον τῆς τε Σαλαμῖνος καὶ τῆς 417
 Μεγαρίδος χώρας. τὸ δὲ ἄλλο πλήθος τῶν νεῶν
 ἐξέπεμψε ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα, προστάξας ἐξάπτε- 20
 σθαι τῶν πολεμίων καὶ ναυμαχίᾳ κρίνειν τὸν ἀγῶνα.
 ἦσαν δὲ αἱ τριήρεις διατεταγμέναι κατὰ ἔθνος ἐξῆς,
 ἵνα διὰ τὴν ὁμοφωνίαν καὶ γνῶσιν προθύμως ἀλ-
 3 λήλοις βοηθῶσιν. οὕτω δὲ ταχθέντος τοῦ ναυτικοῦ
 στόλου, τὸ μὲν δεξιὸν κέρασ ἐπέειχον Φοίνικες, τὸ 25
 δ' εὐάνθυμον οἱ μετὰ τῶν Περσῶν ὄντες Ἕλληνες.
 οἱ δὲ τῶν Ἰώνων ἡγεμόνες ἀπέστειλαν ἄνδρα Σά-
 μιον πρὸς τοὺς Ἕλληνας τὸν διασαφήσοντα περὶ
 τῶν δεδογμένων τῷ βασιλεῖ καὶ περὶ τῆς ὅλης ἐκ-
 τάξεως, καὶ διότι κατὰ τὴν μάχην ἀποστήσονται τῶν 30
 4 βαρβάρων. τοῦ δὲ Σαμίου λάθρα διανηξαμένου
 καὶ περὶ τούτου διασαφήσαντος τοῖς περὶ τὸν Εὐ-

ρυβιάδην, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς, κατὰ νοῦν αὐτῷ
 προκεχωρηκότος τοῦ στρατηγήματος, περιχαρῆς ἦν
 καὶ τὰ πλήθη παρεκάλεσεν εἰς τὸν κίνδυνον, οἱ δ'
 Ἕλληνες ἐπὶ τῇ τῶν Ἰώνων ἐπαγγελίᾳ θαρσύναντες,
 5 καὶ τῆς περιστάσεως βιαζομένης αὐτοὺς παρὰ τὴν
 ἰδίαν προαίρεσιν ναυμαχεῖν, ἀπὸ τῆς Σαλαμίνοσ
 προθύμως συγκατέβαινον εἰς τὴν ναυμαχίαν. τέ- 18
 λος δὲ τῶν περὶ τὸν Εὐρυβιάδην καὶ Θεμιστοκλέα
 διαταξάντων τὰς δυνάμεις, τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος
 10 ἐπέειχον Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς τὸ τῶν
 Φοινίκων ναυτικὸν ἀντιταχθῆσόμενοι· μεγάλην γὰρ
 οἱ Φοίνικες ὑπεροχὴν εἶχον διὰ τε τὸ πλῆθος καὶ
 διὰ τὴν ἐκ προγόνων ἐν τοῖς ναυτικοῖς ἔργοις ἐμ-
 πειρίαν· Αἰγυπῆται δὲ καὶ Μεγαρεῖς τὸ δεξιὸν κέ- 2
 15 ρας ἀνεπλήρουν· οὗτοι γὰρ ἐδόκουν εἶναι ναυτικώ-
 τατοι μετὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ μάλιστα φιλοτι-
 μήσεσθαι διὰ τὸ μόνους τῶν Ἑλλήνων μηδεμίαν
 ἔχειν καταφυγὴν, εἴ τι συμβαίῃ πταῖσμα κατὰ τὴν
 ναυμαχίαν· τὴν δὲ μέσσην τάξιν ἐπέειχε τὸ λοιπὸν
 20 τῶν Ἑλλήνων πλῆθος· οὗτοι μὲν οὖν τοῦτον τὸν
 τρόπον συνταχθέντες ἐξέπλευσαν, καὶ τὸν πόρον
 μεταξὺ Σαλαμίνοσ καὶ Ἡρακλείου κατεῖχον· ὁ δὲ 3
 βασιλεὺς τῷ μὲν ναύαρχῳ προσέταξεν ἐπιπλεῖν τοῖς
 πολεμίοις, αὐτὸς δ' εἰς τὸν ἐναντίον τόπον τῆς Σα-
 25 λαμίνοσ παρῆλθεν, ἐξ οὗ θεωρεῖν ἦν τὴν ναυμα-
 χίαν γινομένην· οἱ δὲ Πέρσαι τὸ μὲν πρῶτον πλεόν- 4
 τες διετήρουν τὴν τάξιν, ἔχοντες πολλὴν εὐρυχω-
 ρίαν· ὡς δ' εἰς τὸ στενὸν ἦλθον, ἠναγκάζοντο τῶν
 νεῶν τινὰς ἀπὸ τῆς τάξεωσ ἀποσπᾶν, καὶ πολὺν
 30 ἐποίουν θόρυβον· ὁ δὲ ναύαρχοσ προηγούμενοσ 5
 τῆσ τάξεωσ καὶ πρῶτοσ συνάψασ μάχην διεφθάρη
 λαμπρῶσ ἀγωνισάμενοσ· τῆσ δὲ νεῶσ βυθισθείησ,

ταραχή κατέσχε τὸ ναυτικὸν τῶν βαρβάρων· πολ-
 λοι μὲν γὰρ ἦσαν οἱ προστάττοντες, οὐ ταῦτὰ δ'
 ἕκαστος παρήγγελλε. διὸ καὶ τοῦ πλεῖν εἰς τοῦμ-
 προσθεν ἐπέσχον, ἀνοικωχεύοντες δ' ἀνεχώρουν εἰς
 6 τὴν εὐρυχωρίαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι θεωροῦντες τὴν
 ταραχὴν τῶν βαρβάρων ἐπέπλεον τοῖς πολεμίοις,
 καὶ τὰς μὲν τοῖς ἐμβόλοις ἔτυπτον, ὧν δὲ τοὺς ταρ-
 σοὺς παρέσυρον· τῆς δ' εἰρεσίας οὐχ ὑπηρετούσης, 418
 πολλαὶ τῶν Περσῶν τριήρεις πλάγια γινόμεναι
 ταῖς ἐμβολαῖς πυκνῶς κατετιτρώσκοντο. διὸ καὶ 10
 19 πύρριον μὲν ἀνακρούεσθαι κατέπαυσαν, εἰς τοῦ-
 πίσω δὲ πλέουσαι προτροπάδην ἔφρευγον. τῶν δὲ
 Φοινισσῶν καὶ Κυπρίων νεῶν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων
 χειρουμένων, αἱ τῶν Κιλικίων καὶ Παμφύλων, ἔτι
 δὲ καὶ Λυκίων νῆες, ἐχόμεναι τούτων οὐσαι, τὸ μὲν 15
 πρῶτον εὐρώστως ἀντείχοντο, ὡς δ' εἶδον τὰς κρα-
 τίστας ναῦς πρὸς φυγὴν ὠρμημένας, καὶ αὐταὶ τὸν
 2 κίνδυνον ἐξέλιπον. ἐπὶ δὲ θατέρου κέρατος γενο-
 μένης καρτερᾶς ναυμαχίας μέχρι μὲν τινος ἰσόρρο-
 πος ἦν ὁ κίνδυνος· ὡς δὲ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν 20
 γῆν καταδιώξαντες τοὺς Φοίνικας καὶ Κυπρίους
 ἐπέστρεψαν, ἐκβιασθέντες ὑπὸ τούτων ἐτράπησαν
 3 οἱ βάρβαροι καὶ πολλὰς ναῦς ἀπέβαλον. οἱ μὲν
 οὖν Ἕλληνες τοῦτον τὸν τρόπον προτερήσαντες ἐπι-
 φανεστάτη ναυμαχίᾳ τοὺς βαρβάρους ἐνίκησαν· 25
 κατὰ δὲ τὸν κίνδυνον διεφθάρησαν νῆες τῶν μὲν
 Ἑλλήνων τετραράκοντα, τῶν δὲ Περσῶν ὑπὲρ τὰς
 διακοσίας χωρὶς τῶν σὺν αὐτοῖς ἀνδράσι ληφθει-
 4 σῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς παρ' ἐλπίδας ἠττημένος τῶν
 μὲν Φοινίκων τῶν ἀρξάντων τῆς φυγῆς τοὺς αἰτιω- 30
 τάτους ἀπέκτεινε, τοῖς δ' ἄλλοις ἠπέλλησεν ἐπιθή-
 σειν τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν. οἱ δὲ Φοίνικες

φοβηθέντες τὰς ἀπειλὰς τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὴν Ἀττικὴν κατέπλευσαν, τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγενομένης ἀπῆραν εἰς τὴν Ἀσίαν. Θεμιστοκλῆς δὲ δόξας αἰ- 5
 5 τιος γενέσθαι τῆς νίκης, ἕτερον οὐκ ἔλαττον τού-
 του στρατήγημα ἐπενόησε. φοβουμένων γὰρ τῶν Ἑλλήνων περὶ διαγωνίζεσθαι πρὸς τοσαύτας μυριά-
 10 δας, ἔταπείνωσε πολὺ τὰς δυνάμεις τῶν περὶ τὸν στρατοπέδων τοιαῦδέ τινα τρόπων. τὸν παιδαγωγὸν τῶν ἰδίων υἱῶν ἀπέστειλε πρὸς τὸν Ξέρξην δηλώ-
 15 σοντα διότι μέλλουσιν οἱ Ἕλληνες πλεύσαντες ἐπὶ τὸ ξεῦγμα λύειν τὴν γέφυραν. διόπερ ὁ βασιλεὺς 6
 πιστεύσας τοῖς λόγοις διὰ τὴν πιθανότητα, περίφο-
 βος ἐγένετο μὴ τῆς εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπανόδου στε-
 ρηθῆ, τῶν Ἑλλήνων θαλαττοκρατούντων, ἔγνω δὲ
 15 τὴν ταχίστην διαβαίνειν ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν, καταλιπὼν Μαροδόνιον ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ἀρίστων ἰππέων τε καὶ περὶ τῶν, ὧν ὁ σύμπας ἀριθμὸς ὑπῆρχεν οὐκ ἐλάττων τῶν τετραράκοντα μυριάδων. Θεμιστοκλῆς μὲν οὖν δυοὶ στρατηγῆ-
 20 μασι χρησάμενος μεγάλων προτερημάτων αἴτιος ἐγένετο τοῖς Ἕλλησι. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραχθέντα ἐν τούτοις ἦν.

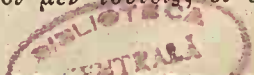
Ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως διεληλυθότες περὶ τῶν 20
 κατὰ τὴν Εὐρώπην πραχθέντων, μεταβιβάσομεν τὴν
 25 διήγησιν ἐπὶ τὰς ἑτερογενεῖς πράξεις. Καρχηδό-
 νιοι γὰρ συντεθειμένοι πρὸς Πέρσας τοῖς αὐτοῖς
 καιροῖς καταπολεμῆσαι τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν Ἑλ-
 419 ληνας, μεγάλας παρασκευὰς ἐποιήσαντο τῶν πρὸς
 τὸν πόλεμον χρησίμων. ὥς δ' εὐτρεπῆ πάντα αὐ-
 30 τοῖς ὑπῆρχε, στρατηγὸν εἴλοντο Ἀμίλκωνα, τὸν μά-
 λιστα παρ' αὐτοῖς θαυμαζόμενον προκρίναντες.
 οὗτος δὲ παραλαβὼν περὶ τὰς τε καὶ ναυτικὰς δυ- 2

νάμεις μεγάλας ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Καρχηδόνας,
 ἔχων πεξὴν μὲν δύναμιν οὐκ ἐλάττω τῶν τριάκοντα
 μυριάδων, ναῦς δὲ μακρὰς πλείους τῶν διακοσίων,
 καὶ χωρὶς πολλὰς ναῦς φορτίδας τὰς κομιζούσας
 τὴν ἀγορὰν, ὑπὲρ τὰς τρισχιλίας. οὗτος μὲν οὖν 5
 διανύσας τὸ Λιβυκὸν πέλαγος καὶ χειμασθεὶς ἀπέ-
 βαλε τῶν σκαφῶν τὰ κομίζοντα τοὺς ἵππεῖς καὶ τὰ
 ἄρματα. καταπλεύσας δὲ τῆς Σικελίας εἰς τὸν ἐν
 τῷ Πανόρμῳ λιμένα διαπεπολεμηκέναι τὸν πόλε-
 μον ἔφησε· πεφοβῆσθαι γὰρ μήποτε ἡ θάλαττα 10
 3 τοὺς Σικελιώτας ἐξέλῃται τῶν κινδύνων. ἐπὶ δὲ
 τρεῖς ἡμέρας ἀναλαβὼν τοὺς στρατιώτας καὶ διορ-
 θωσάμενος τὴν ἐν τῷ χειμῶνι γενομένην ναυαγίαν,
 προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν Ἰμέραν, συμ-
 παραπλέοντος τοῦ ναυτικοῦ. ὡς δ' ἦλθε πλησίον 15
 τῆς προειρημένης πόλεως, δύο παρεμβολὰς ἔθετο,
 τὴν μὲν τῷ πεξῷ στρατεύματι, τὴν δὲ τῇ ναυτικῇ
 δυνάμει. καὶ τὰς μὲν μακρὰς ναῦς ἀπάσας ἐνεώλ-
 κησε καὶ τάφρῳ βαθύῃ καὶ τείχει ξυλίνῳ περιέλαβε,
 τὴν δὲ τῶν πεξῶν παρεμβολὴν ὠχύρωσεν ἀντιπρόσ- 20
 ὦπον ποιήσας τῇ πόλει καὶ παρεκτείνας ἀπὸ τοῦ
 ναυτικοῦ παρατειχίσματος μέχρι τῶν ὑπερκειμένων
 4 λόφων. καθόλου δὲ πᾶν τὸ πρὸς δυσμὰς μέρος
 καταλαβόμενος, τὴν μὲν ἀγορὰν ἄπασαν ἐκ τῶν
 φορτίδων νεῶν ἐξέλετο, τὰ δὲ πλοῖα ἅπαντα τα- 25
 χέως ἐξαπέστειλε, προστάξας ἐκ τε τῆς Λιβύης καὶ
 Σαρδοῦς σίτον καὶ τὴν ἄλλην ἀγορὰν κομίζειν.
 5 αὐτὸς δὲ τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιωτῶν ἀναλαβὼν
 ἦκεν ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ τῶν Ἰμεραίων τοὺς ἐπεξ-
 ιόντας τρεψάμενος καὶ πολλοὺς ἀνελὼν κατεπλή- 30
 ξατο τοὺς ἐν τῇ πόλει. διὸ καὶ Θήρων ὁ Ἀκρα-
 γαντίων δυνάστης, ἔχων δύναμιν ἰκανὴν καὶ πα-

ραφυλάττων τὴν Ἰμέραν, φοβηθεὶς εὐθύς ἀπέστει-
 λεν εἰς τὰς Συρακούσας, ἀξιῶν τὸν Γέλωνα βοη-
 θεῖν τὴν ταχίστην. ὁ δὲ Γέλων καὶ αὐτὸς ἦτοιμα- 21
 κῶς ἦν τὴν δύναμιν, πυθόμενος δὲ τὴν τῶν Ἰμε-
 5 ραίων ἀθυμίαν ἀνέξευξεν ἐκ τῶν Συρακουσῶν κατὰ
 σπουδὴν, ἔχων πεξοὺς μὲν οὐκ ἐλάττους τῶν πεν-
 τακισμυρῶν, ἵππεις δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους.
 διανύσας δὲ ταχέως τὴν ὁδὸν καὶ πλησιάσας τῇ
 πόλει τῶν Ἰμεραίων, ἐποίησε θαρρεῖν τοὺς πρότε-
 10 ρον καταπεπληγμένους τὰς τῶν Καρχηδονίων δυ-
 νάμεις. αὐτὸς μὲν γὰρ στρατοπεδεῖαν οἰκείαν βαλό- 2
 μενος τῶν περὶ τὴν πόλιν τόπων, ταύτην μὲν ὠχύ-
 ρωσε τάφρῳ βαθείᾳ καὶ χαρακώματι περιλαβῶν,
 τοὺς δ' ἵππεις ἅπαντας ἐξαπέστειλεν ἐπὶ τοὺς κατὰ
 15 τὴν χώραν πλανωμένους τῶν πολεμίων καὶ περὶ
 420 τὰς ὠφελείας διατρέβοντας. οὗτοι δὲ παραδόξως
 ἐπιφανέντες διεσπαρμένοις ἀτάκτως κατὰ τὴν χώ-
 ραν τοσοῦτους ἀνῆγον αἰχμαλώτους ὅσους ἕκαστος
 ἄγειν ἠδύνατο. εἰσαχθέντων δὲ αἰχμαλώτων εἰς
 20 τὴν πόλιν πλειόνων ἢ μυρῶν, ὁ μὲν Γέλων μεγά-
 λης ἀποδοχῆς ἐτύγχανεν, οἱ δὲ κατὰ τὴν Ἰμέραν
 κατεφρόνησαν τῶν πολεμίων. ἀκόλουθα δὲ τού- 3
 τοις πράττων ὁ μὲν Γέλων ἀπάσας τὰς πύλας, ἄς διὰ
 φόβον πρότερον ἀνωκοδόμησαν οἱ περὶ Θήρωνα,
 25 ταύτας τούναντίον διὰ τὴν καταφρόνησιν ἐξωκοδό-
 μησε, καὶ ἄλλας προσκατεσκεύασε, δι' ὧν ἦν εὐ-
 χρηστός τε πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρείας*. κα-
 θόλου δὲ Γέλων στρατηγία καὶ συνέσει διαφέρων
 εὐθύς ἐξήτει δι' οὐ τρόπον καταστρατηγήσας τοὺς
 30 βαρβάρους ἀκινδύνως αὐτῶν ἄρδην ἀνελεῖ τὴν δύ-
 ναμιν. συνεβάλετο δὲ αὐτῷ καὶ το αὐτόματον πρὸς
 τὴν ἐπίνοιαν μεγάλα, τοιαύτης γενομένης περιστά-

4 σεως. κρίναντος αὐτοῦ τὰς τῶν πολεμίων ναῦς
 ἐμπρῆσαι, καὶ τοῦ Ἀμίλκα διατρίβοντος μὲν κατὰ
 τὴν ναυτικὴν στρατοπεδείαν, παρασκευαζομένου δὲ
 θύειν τῷ Ποσειδῶνι μεγαλοπρεπῶς, ἦκον ἀπὸ τῆς
 χώρας ἱππεῖς ἄγοντες πρὸς τὸν Γέλωνα βιβλιαφό- 5
 ρον ἐπιστολὰς κομίζοντα παρὰ Σελινουντίων, ἐν
 αἷς ἦν γεγραμμένον ὅτι πρὸς ἦν ἔγραψεν ἡμέραν
 Ἀμίλκας ἀποστείλαι τοὺς ἱππεῖς, πρὸς αὐτὸν ἐκ-
 5 πέμψουσιν. οὔσης δὲ τῆς ἡμέρας ταύτης καθ' ἣν
 ἐμελλε συντελεῖν τὴν θυσίαν Ἀμίλκας, κατὰ ταύ- 10
 τὴν Γέλων ἀπέστειλεν ἰδίους ἱππεῖς, οἷς ἦν προσ-
 τεταγμένον περιελθεῖν τοὺς πλησίον λόφους, καὶ
 προσελαύνειν ἅμ' ἡμέρα πρὸς τὴν ναυτικὴν στρα-
 τοπεδείαν, ὡς ὄντας Σελινουντίων συμμάχους· γε-
 νομένους δὲ ἐντὸς τοῦ ξυλίνου τείχους τὸν μὲν 15
 Ἀμίλκαν ἀποκτεῖναι, τὰς δὲ ναῦς ἐμπρῆσαι. ἐξέ-
 πεμψε δὲ καὶ σκοποὺς εἰς τοὺς ὑπερκειμένους λό-
 φους, οἷς προσέταξεν, ὅταν ἴδωσι τοὺς ἱππεῖς γε-
 νομένους ἐντὸς τοῦ τείχους, ἄραι τὸ σύσσημον.
 αὐτὸς δ' ἅμ' ἡμέρα τὴν δύναμιν διατεταχῶς ἀνέ- 20
 22 μενε τὴν ἀπὸ τῶν σκοπῶν ἐσομένην δῆλωσιν. τῶν
 δ' ἱπέων ἅμα τῇ κατὰ τὸν ἥλιον ἀνατολῇ προσιπ-
 πευσάντων τῇ ναυτικῇ τῶν Καρχηδονίων στρατο-
 πεδείᾳ, καὶ προσδεχθέντων ὑπὸ τῶν φυλάκων ὡς
 συμμάχων, οὗτοι μὲν εὐθύς προσδραμόντες τῷ 25
 Ἀμίλκα περὶ τὴν θυσίαν γινομένῳ τοῦτον μὲν ἀνεί-
 λον, τὰς δὲ ναῦς ἐνέπρησαν· ἔπειτα τῶν σκοπῶν
 ἀράντων τὸ σύσσημον, ὁ Γέλων πάσῃ τῇ δυνάμει
 συντεταγμένη προσῆγεν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν
 2 Καρχηδονίων. οἱ δὲ ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ τῶν Φοι-³⁰
 νίκων ἡγεμόνες τὸ μὲν πρῶτον ἐξαγαγόντες τὴν 421
 δύναμιν ἀπήντων τοῖς Σικελιώταις καὶ συνάψαντες

μάχην εὐρώστως ἠγωνίζοντο· ὁμοῦ δὲ ταῖς σάλπιγγιν ἐν ἀμφοτέροις τοῖς στρατοπέδοις ἐσήμαινον τὸ πολεμικόν, καὶ κραυγὴ τῶν δυνάμεων ἐναλλὰξ ἐγίνετο, φιλοτιμουμένων ἀμφοτέρων τῷ μεγέθει τῆς βροῆς ὑπερᾶραι τοὺς ἀντιτεταγμένους. πολλοῦ δὲ 3
 γενομένου φόνου, καὶ τῆς μάχης δεῦρο κἀκέισε ταλαντευομένης, ἄφνω τῆς κατὰ τὰς ναῦς φλογὸς ἀρθείσης εἰς ὕψος, καὶ τινῶν ἀπαγγελιάτων τὸν τοῦ στρατηγοῦ φόνον, οἱ μὲν Ἕλληνες ἐθάρρησαν, 10
 καὶ ταῖς ἐλπίσι τῆς νίκης ἐπαρθέντες τοῖς φρονήμασιν ἐπέκειντο θρασύτερον τοῖς βαρβάροις, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι καταπλαγέντες καὶ τὴν νίκην ἀπογνόντες πρὸς φυγὴν ἐτρέπησαν. τοῦ δὲ Γέλωνος παραγγείλαντος 4
 μηδένα ζωγρεῖν, πολὺς ἐγένετο φόνος τῶν φευγόντων, καὶ πέρας κατεκόπησαν αὐτῶν οὐκ ἐλάττους 15
 τῶν πεντεκαίδεκα μυριάδων. οἱ δὲ λοιποὶ φυγόντες ἐπὶ τινα τόπον ἐρυμνὸν τὸ μὲν πρῶτον ἠμύνοντο τοὺς βιαζομένους, ἀνδρῶν δὲ κατειληφότες τόπον καὶ τῷ δόψει πιεζόμενοι ἠναγκάσθησαν ἑαυτοὺς πα- 20
 ραδοῦναι τοῖς κρατοῦσι. Γέλων δὲ ἐπιφανεστάτῃ 5
 μάχῃ νικήσας, καὶ ταύτην κατωρθωκῶς μάλιστα διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας, περιβόητον ἔσχε τὴν δόξαν οὐ μόνον παρὰ τοῖς Σικελιώταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν· οὐδεὶς γὰρ τῶν πρὸ αὐτοῦ μνημονεύεται 6
 25 τοιοῦτω στρατηγήματι κεχηρμένος, οὐδὲ πλείονας ἐν μιᾷ παρατάξει κατακόψας τῶν βαρβάρων οὐδὲ πλῆθος αἰχμαλώτων τοσοῦτον χειρωσάμενος. διὸ 23
 καὶ πολλοὶ τῶν συγγραφέων παραβάλλουσι ταύτην τὴν μάχην τῇ περὶ Πλαταιᾶς γενομένῃ τοῖς Ἕλλησι 30
 καὶ στρατήγημα τὸ Γέλωνος τοῖς ἐπινοήμασι τοῖς Θεμιστοκλέους, καὶ τὸ πρωτεῖον διὰ τὰς ἀμφοτέρων ὑπερβολὰς τῆς ἀρετῆς οἱ μὲν τούτοις, οἱ δὲ

2 τοῖς ἑτέροις ἀπονέμουσι. καὶ γὰρ τῶν κατὰ τὴν
 Ἑλλάδα καὶ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πρὸ τῆς μάχης
 καταπεπληγμένων τὸ πλῆθος τῶν βαρβαρικῶν δυ-
 νάμεων, οἱ κατὰ Σικελίαν πρότερον νικήσαντες
 ἐποίησαν τοὺς κατὰ τὴν Ἑλλάδα θαρροῦσαι, πνυθο-⁵
 μένους τὴν τοῦ Γέλωνος νίκην· καὶ τῶν τὴν ὅλην
 ἡγεμονίαν παρ' ἀμφοτέροις ἐσχηκότων παρὰ μὲν
 τοῖς Πέρσiais διαπεφευγέναι τὸν βασιλέα καὶ πολ-
 λὰς μυριάδας μετ' αὐτοῦ, παρὰ δὲ τοῖς Καρχηδο-
 νίοις μὴ μόνον ἀπολέσθαι τὸν στρατηγόν, ἀλλὰ ¹⁰
 καὶ τοὺς μετασχόντας τοῦ πολέμου κατακοπῆναι,
 καὶ τὸ δὴ λεγόμενον μηδὲ ἄγγελον εἰς τὴν Καρχη-
 3 δόνα διασωθῆναι. πρὸς δὲ τούτοις τοὺς ἐπιφανέ-⁴²²
 στάτους τῶν ἡγεμόνων παρὰ μὲν τοῖς Ἑλλησι Παν-
 σανίαν καὶ Θεμιστοκλέα, τὸν μὲν ὑπὸ τῶν ἰδίων ¹⁵
 πολιτῶν θανατωθῆναι διὰ πλεονεξίαν καὶ προδο-
 σίαν, τὸν δὲ ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ἐξελαθέντα
 καταφυγεῖν πρὸς τὸν ἐχθρότατον Ξέρξην καὶ παρ'
 ἐκείνῳ βιώσασθαι μέχρι τελευτῆς, Γέλωνα δὲ μετὰ τὴν
 μάχην αἰεὶ καὶ μᾶλλον ἀποδοχῆς τυγχάνοντα παρὰ ²⁰
 τοῖς Συρακοσίοις ἐγγηρᾶσαι τῇ βασιλείᾳ καὶ τελευ-
 τῆσαι θαυμαζόμενον, καὶ τοσοῦτον ἰσχυῖσαι τὴν πρὸς
 αὐτὸν εὐνοίαν παρὰ τοῖς πολίταις ὥστε καὶ τρισὶν
 ἐκ τῆς οἰκίας ἐκείνου τὴν ἀρχὴν διαφυλαχθῆναι.
 Ἄλλὰ γὰρ τούτων οἱ δικαίαν δόξαν κεκτημένοι ²⁵
 τοὺς προσήκοντας ἐπαίνους καὶ παρ' ἡμῶν ἔχου-
 24 σιν, ἐπὶ δὲ τὸ συνεχὲς τοῖς προειρημένοις μεταβη-
 σόμεθα. συνέβη γὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸν Γέλωνα
 νικῆσαι καὶ τοὺς περὶ Θερμοπύλας μετὰ Λεωνίδου
 διαγωνίσασθαι πρὸς Ξέρξην, ὥσπερ ἐπίτηδες τοῦ ³⁰
 δαιμονίου περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ποιήσαντος γενέ-
 σθαι τὴν τε καλλίστην νίκην καὶ τὴν ἐνδοξοτάτην.

ἦτταν. μετὰ δὲ τὴν γενομένην μάχην πρὸς τῇ πό- 2
 λει τῶν Ἱμεραίων εἴκοσι νῆες μακροὶ διέφυγον τὸν
 κίνδυνον, ὡς Ἀμίλκας οὐκ ἐνεώλκησε πρὸς τὰς ἀναγ-
 καίας χρείας. διὸ καὶ τῶν ἀνδρῶν σχεδὸν ἀπάν-
 5 των τῶν μὲν ἀνηρημένων, τῶν δὲ ἐξωγρημένων,
 ἔφθασαν αὐταὶ τὸν ἀπόπλου ποιησάμεναι. πολ-
 λούς δὲ τῶν φευγόντων ἀναλαβοῦσαι, καὶ διὰ τοῦτο
 κατάγομοι γενόμεναι, περιέπεσον χειμῶνι καὶ πᾶσαι
 διεφθάρησαν· ὀλίγοι δὲ τινες ἐν μικρῷ σκάφει δια-
 10 σωθέντες εἰς Καρχηδόνα διεσάφησαν τοῖς πολίταις,
 σύντομον ποιησάμενοι τὴν ἀπόφασιν, ὅτι πάντες οἱ
 διαβάντες εἰς τὴν Σικελίαν ἀπολώλασιν. οἱ δὲ 3
 Καρχηδόνιοι παρ' ἐλπίδας μεγάλη συμφορᾶ περι-
 πεσόντες ἐπὶ τοσοῦτο κατεπλάγησαν ὥστε τὰς νύ-
 15 κτας ἅπαντας διαγρυπνεῖν φυλάττοντας τὴν πόλιν,
 ὡς τοῦ Γέλωνος πάση τῇ δυνάμει παραχρῆμα διε-
 γνωκότος πλεῖν ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα. διὰ δὲ τὸ 4
 πλήθος τῶν ἀπολωλότων ἢ τε πόλις ἐπένθησε κοινῇ
 καὶ κατ' ἰδίαν αἱ τῶν ιδιωτῶν οἰκίαι κλαυθμοῦ καὶ
 20 πένθους ἐπληροῦντο. οἱ μὲν γὰρ υἱούς, οἱ δὲ ἀδελ-
 φούς ἐπεξήτουν, πλείστοι δὲ παῖδες ὄρφανοὶ πατέ-
 ρων γεγονότες ἔρημοὶ ᾠδύροντο τὸν τε τῶν γεγεν-
 νηκότων θάνατον καὶ τὴν ἰδίαν ἔρημίαν τῶν βοη-
 θούντων. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι φοβούμενοι μὴ φθάσῃ
 25 διαβὰς εἰς Λιβύην Γέλων, εὐθύς ἐξέπεμψαν πρὸς
 αὐτὸν πρεσβευτὰς αὐτοκράτορας τοὺς δυνατωτά-
 τους εἰπεῖν τε καὶ βουλευσασθαι.

Ὁ δὲ Γέλων μετὰ τὴν νίκην τοὺς τε ἵππεις τοὺς 25
 ἀνελόντας τὸν Ἀμίλκαν δωρεαῖς ἐτίμησε καὶ τῶν
 30 ἄλλων τοὺς ἠνδραγαθηκότας ἀριστελοῖς ἐκόσμησε.
 τῶν δὲ λαφύρων τὰ καλλιστεύοντα παρεφύλαξε,
 βουλόμενος τοὺς ἐν ταῖς Συρακούσαις νεὼς κοσμη-

σαι τοῖς σκύλοις· τῶν δ' ἄλλων πολλὰ μὲν ἐν Ἰμέρα⁴²³
 προσήλωσε τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν ἱερῶν, τὰ δὲ
 λοιπὰ μετὰ τῶν αἰχμαλώτων διεμέρισε τοῖς συμμά-
 χοις, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συστρατευσάντων τὴν
 2 ἀναλογίαν ποιησάμενος. αἱ δὲ πόλεις εἰς πέδας⁵
 κατέστησαν τοὺς διαιρεθέντας αἰχμαλώτους, καὶ τὰ
 δημόσια τῶν ἔργων διὰ τούτων ἐπεσκεύαζον. πλεί-
 στους δὲ λαβόντες Ἀκραγαντινοὶ τὴν τε πόλιν ἑαν-
 τῶν καὶ τὴν χώραν ἐκόσμησαν· τοσοῦτον γὰρ παρ'
 αὐτοῖς τῶν ἡλωκότων ἦν τὸ πλῆθος ὥστε πολλοὺς¹⁰
 τῶν ἰδιωτῶν παρ' αὐτοῖς ἔχειν δεσμώτας πεντακο-
 σίους. συνεβάλετο γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν
 αἰχμαλώτων οὐ μόνον ὅτι πολλοὺς στρατιώτας ἀπε-
 σταλκότες ἦσαν ἐπὶ τὴν μάχην, ἀλλὰ καὶ διότι γε-
 νομένης τῆς τροπῆς πολλοὶ τῶν φευγόντων εἰς τὴν¹⁵
 μεσόγειον ἀνεχώρησαν, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἀκρα-
 γαντίνων, ὧν ἀπάντων ὑπὸ τῶν Ἀκραγαντίνων
 3 ζωοργηθέντων ἔγεμεν ἡ πόλις τῶν ἑαλωκότων. πλεί-
 στων δὲ εἰς τὸ δημόσιον ἀνενεχθέντων, οὗτοι μὲν
 τοὺς λίθους ἔτεμνον, ἐξ ὧν οὐ μόνον οἱ μέγιστοι²⁰
 τῶν θεῶν ναοὶ κατεσκευάσθησαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς
 τὰς τῶν ὑδάτων τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἑκροῶς ὑπό-
 νομοι κατεσκευάσθησαν τηλικούτοι τὸ μέγεθος ὥστε
 ἀξιοθέατον εἶναι τὸ κατασκευάσμα, καίπερ διὰ τὴν
 εὐτέλειαν καταφρονούμενον. ἐπιστάτης δὲ γενόμε-²⁵
 νος τούτων τῶν ἔργων ὁ προσαγορευόμενος Φαίαξ
 διὰ τὴν δόξαν τοῦ κατασκευάσματος ἐποίησεν ἀφ'
 4 ἑαυτοῦ κληθῆναι τοὺς ὑπονόμους φαίακας. κατε-
 σκεύασαν δὲ οἱ Ἀκραγαντινοὶ καὶ κολυμβήθραν πο-
 λυτελῆ, τὴν περιμέτρον ἔχουσαν σταδίων ἑπτὰ, τὸ³⁰
 δὲ βάθος πηχῶν εἴκοσιν. εἰς δὲ ταύτην ἐπαγομέ-
 νων ποταμίων καὶ κρηναίων ὑδάτων ἰχθυοτροφεῖον

- ἐγένετο, πολλοὺς παρεχόμενον ἰχθῦς εἰς τρυφὴν
 καὶ ἀπόλαυσιν· κύκνων τε πλήθους εἰς αὐτὴν κα-
 ταπταμένου συνέβη τὴν πρόσοψιν αὐτῆς ἐπιτεροπῆ
 γενέσθαι. ἀλλ' αὕτη μὲν ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις
 5 ἀμεληθεῖσα συνεχώσθη καὶ διὰ τὸ πλῆθος τοῦ χρό-
 νου κατεφθάρη, τὴν δὲ χώραν ἅπασαν ἀγαθὴν οὐ- 5
 σαν ἀμπελόφυτον ἐποίησαν καὶ δένδρεσι παντοίοις
 πεπυκνωμένην, ὥστε λαμβάνειν ἐξ αὐτῆς μεγάλας
 προσόδους.
- 10 Γέλων δὲ τοὺς συμμάχους ἀπολύσας τοὺς πολί-
 τας ἀπήγαγεν εἰς τὰς Συρακούσας, καὶ διὰ τὸ μέ-
 γεθος τῆς εὐημερίας ἀποδοχῆς ἐτύγγανεν οὐ μόνον
 παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην τὴν Σι-
 κελίαν· ἐπήγετο γὰρ αἰχμαλώτων τοσοῦτο πλῆθος
 15 ὥστε δοκεῖν ὑπὸ τῆς νήσου γεγενῆσθαι τὴν Λιβύην
 ὅλην αἰχμαλώτων. εὐθύς δὲ καὶ τῶν πρότερον ἕναν- 26
 τιουμένων πόλεων τε καὶ δυναστῶν παρεγένοντο πρὸς
 αὐτὸν πρέσβεις, ἐπὶ μὲν τοῖς ἡγνοημένοις αἰτούμενοι
 συγγνώμην, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἐπαγγελόμενοι πᾶν ποι-
 20 ἦσειν τὸ προσταττόμενον. ὁ δὲ πᾶσιν ἐπιεικῶς χρη-
 σάμενος συμμαχίαν συνετίθετο, καὶ τὴν εὐτυχίαν ἀν-
 424 θρωπίνως ἔφερεν οὐκ ἐπὶ τούτων μόνον, ἀλλὰ καὶ
 ἐπὶ τῶν πολεμιοτάτων Καρχηδονίων. παραγενο- 2
 μένων γὰρ πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς Καρχηδόνης τῶν
 25 ἀπεσταλμένων πρέσβεων καὶ μετὰ δακρύων δεομέ-
 νων ἀνθρωπίνως αὐτοῖς χρήσασθαι, συνεχώρησε
 τὴν εἰρήνην, ἐπράξατο δὲ παρ' αὐτῶν τὰς εἰς τὸν
 πόλεμον γεγενημένας δαπάνας, ἀργυρίου δισχίλια
 τάλαντα, καὶ δύο ναοὺς προσέταξεν οἰκοδομῆσαι,
 30 καθ' οὓς ἔδει τὰς συνθήκας ἀνατεθῆναι. οἱ δὲ 3
 Καρχηδόνιοι τῆς σωτηρίας παραδόξως τετευχότες
 ταῦτά τε δῶσειν προσεδέξαντο καὶ στέφανον χρυ-

σοῦν τῇ γυναικί τοῦ Γέλωνος Δαμαρέτη προσώμο-
 λόγησαν. αὕτη γὰρ ὑπ' αὐτῶν ἀξιοθεῖσα συνήρ-
 γησε πλείστον εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς εἰρήνης, καὶ
 στεφανωθείσα ὑπ' αὐτῶν ἑκατὸν ταλάντοις χρυσοῦ
 νόμισμα ἐξέκοψε τὸ κληθὲν ἀπ' ἐκείνης Δαμαρέ- 5
 τειον· τοῦτο δ' εἶχεν Ἀττικὰς δραχμὰς δέκα, ἐκλήθη
 δὲ παρὰ τοῖς Σικελιώταις ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ πεντη-
 4 κοντάλιτρον. ὁ δὲ Γέλων ἐχοῖτο πᾶσιν ἐπιεικῶς,
 μάλιστα μὲν διὰ τὸν ἴδιον τρόπον, οὐχ ἥμισθα δὲ
 καὶ σπεύδων ἅπαντας ἔχειν ταῖς εὐνοίαις ἰδίους· 10
 παρεσκευάζετο γὰρ πολλῇ δυνάμει πλεῖν ἐπὶ τὴν
 Ἑλλάδα καὶ συμμαχεῖν τοῖς Ἕλλησι κατὰ τῶν Περ-
 5 σῶν. ἤδη δὲ τούτου μέλλοντος ποιεῖσθαι τὴν ἀνα-
 γωγὴν, κατέπλευσάν τινες ἐκ Κορίνθου διασαφοῦν-
 τες νενικηκέναι τῇ ναυμαχίᾳ τοὺς Ἕλληνας περὶ 15
 Σαλαμίνα, καὶ τὸν Ξέρξην μετὰ μέρος τῆς δυνά-
 μεως ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀπηλλάχθαι. διὸ καὶ τῆς ὀρ-
 μῆς ἐπισχῶν, τὴν προθυμίαν τῶν στρατιωτῶν ἀπο-
 δεξάμενος, συνήγαγεν ἐκκλησίαν, προστάξας ἅπαν-
 τας ἀπαντᾶν μετὰ τῶν ὄπλων· αὐτὸς δὲ οὐ μόνον 20
 τῶν ὄπλων γυμνὸς εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἦλθεν, ἀλλὰ 425
 καὶ ἀχίτων ἐν ἱματίῳ προσελθὼν ἀπελογίσσατο μὲν
 περὶ παντὸς τοῦ βίου καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτῷ
 6 πρὸς τοὺς Σύρακοσίους, ἐφ' ἑκάστῳ δὲ τῶν λεγο-
 μένων ἐπισημαινομένων τῶν ὄχλων, καὶ θαυμαζόν- 25
 των μάλιστα ὅτι γυμνὸν ἑαυτὸν παρεδεδῶκει τοῖς
 βουλομένοις αὐτὸν ἀνελεῖν, τοσοῦτον ἀπείχε τοῦ
 τυχεῖν τιμωρίας ὡς τύραννος ὥστε μιᾶ φωνῇ
 πάντας ἀποκαλεῖν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα καὶ βα-
 7 σιλέα. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος ὁ Γέλων ἐκ μὲν 30
 τῶν λαφύρων κατεσκεύασε ναοὺς ἀξιολόγους Δῆ-
 μητρος καὶ Κόρης, χρυσοῦν δὲ τρίποδα ποιήσας

ἀπὸ ταλάντων ἑκκαίδεκα ἀνέθηκεν εἰς τὸ τέμενος
 τὸ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνι χαριστήριον. ἐπεβάλετο
 δὲ ὕστερον καὶ κατὰ τὴν Αἴτυνην κατασκευάζειν νεῶν
 Δίμητρος. ἐννηὼς * δὲ οὔσης, τοῦτον μὲν οὐ συν-
 5 ἐτέλεσε, μεσολαβηθεὶς τὸν βίον ὑπὸ τῆς πεπορωμέ-
 νης. τῶν δὲ μελοποιῶν Πίνδαρος ἦν ἀκμιάζων κατὰ 8
 τούτους τοὺς χρόνους. τὰ μὲν οὖν ἀξιολογώτατα
 τῶν πραχθέντων κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν σχεδὸν
 ταῦτ' ἐστίν.

10 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ξανθίππου Ῥωμαῖοι 27
 μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Φάβιον Σιλουα-
 νὸν καὶ Σερούιον Κορνήλιον Τρίκοστον. ἐπὶ δὲ
 τούτων ὁ μὲν τῶν Περσῶν στόλος πλὴν Φοινίκων
 κατὰ τὴν ἐν Σαλαμίῳ γενομένην ναυμαχίαν ἦττη-
 15 μένος διέτριβε περὶ τὴν Κύμην. ἐνταῦθα δὲ παρα-
 χειμάσας, ὡς τὸ θέρος ἐνίστατο, παρέπλευσεν εἰς
 Σάμον, παραφυλάξων τὴν Ἰωνίαν. ἦσαν δ' αἱ πᾶ-
 σαι νῆες ἐν Σάμῳ πλείους τῶν τετρακοσίων. αὗται
 426 μὲν οὖν ὡς ἀλλότρια φρονούντων τῶν Ἰώνων πα-
 20 ρεφύλαττον τὰς πόλεις. κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα μετὰ 2
 τὴν ἐν Σαλαμίῳ ναυμαχίαν, τῶν Ἀθηναίων δο-
 κούντων αἰτίων γεγονέναι τῆς νίκης, καὶ διὰ τοῦτο
 αὐτῶν φρονηματιζομένων, πᾶσιν ἐγένοντο κατα-
 φανεῖς ὡς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀμφισβητήσοντες τῆς
 25 κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας· διόπερ οἱ Λακεδαιμόνιοι
 προορώμενοι τὸ μέλλον ἐφιλοτιμοῦντο ταπεινοῦν
 τὸ φρόνημα τῶν Ἀθηναίων. διὸ καὶ κρίσεως προ-
 τεθείσης περὶ τῶν ἀριστείων, χάριτι κατισχύσαντες
 ἐποίησαν κριθῆναι πόλιν μὲν ἀριστεῦσαι τὴν Αἰγι-
 30 νητῶν, ἄνδρα δὲ Ἀμεινίαν Ἀθηναῖον, τὸν ἀδελφὸν
 Αἰσχύλου τοῦ ποιητοῦ· οὗτος γὰρ τριηραρχῶν πρῶ-
 τος ἐμβολὴν ἔδωκε τῇ ναυαρχίδι τῶν Περσῶν, καὶ

3 ταύτην κατέδυσσε καὶ τὸν ναύαρχον διέφθειρε. τῶν
 δ' Ἀθηναίων βαρέως φερόντων τὴν ἄδικον ἤτταν,
 οἱ Λακεδαιμόνιοι φοβηθέντες μήποτε Θεμιστοκλῆς
 ἀγανακτήσας ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι κακὸν μέγα βου-
 λεύσῃται κατ' αὐτῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐτίμησαν 5
 αὐτὸν διπλασίωσι δωρεαῖς τῶν τὰ ἀριστεία εἰληφό-
 των. δεξαμένου δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους τὰς δωρεάς,
 ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀπέστῃσεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς
 στρατηγίας, καὶ παρέδωκε τὴν ἀρχὴν Ξανθίππῳ τῷ
 28 Ἀρίφρονος. διαβοηθείσης δὲ τῆς τῶν Ἀθηναίων 10
 πρὸς τοὺς Ἑλληνας ἀλλοτριότητος, ἤκον εἰς τὰς
 Ἀθήνας πρέσβεις παρὰ Περσῶν καὶ παρὰ τῶν Ἑλ-
 λήνων. οἱ μὲν οὖν ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀποσταλέν-
 τες ἔφασαν τὸν στρατηγὸν Μαροδόνιον ἐπαγγέλλε-
 σθαι τοῖς Ἀθηναίοις, ἂν τὰ Περσῶν προέλωνται, 15
 δώσειν χώραν ἣν ἂν βούλωνται τῆς Ἑλλάδος, καὶ
 τὰ τεῖχη καὶ τοὺς ναοὺς πάλιν ἀνοικοδομήσειν, καὶ
 τὴν πόλιν ἑάσειν αὐτόνομον· οἱ δὲ παρὰ τῶν Λα-
 κεδαιμονίων πεμφθέντες ἤξιουν μὴ πεισθῆναι τοῖς
 βαρβάροις, ἀλλὰ τηρεῖν τὴν πρὸς τοὺς Ἑλληνας 20
 2 καὶ συγγενεῖς καὶ ὁμοφώνους εὐνοίαν. οἱ δὲ Ἀθη-
 ναῖοι τοῖς βαρβάροις ἀπεκρίθησαν ὡς οὔτε χώρα τοῖς
 Πέρσαις ἐστὶ τοιαύτη οὔτε χρυσὸς τοσοῦτος ὃν Ἀθη-
 ναῖοι δεξάμενοι τοὺς Ἑλληνας ἐγκαταλείψουσι· τοῖς
 δὲ Λακεδαιμονίοις εἶπον ὡς αὐτοὶ μὲν ἦν πρότερον 25
 ἐποιοῦντο φροντίδα τῆς Ἑλλάδος καὶ μετὰ ταῦτα
 πειράσσονται τὴν αὐτὴν διαφυλάττειν, ἐκείνους δ'
 ἤξιουν τὴν ταχίστην ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν μετὰ
 πάντων τῶν συμμαχῶν· πρόδηλον γὰρ εἶναι διότι
 Μαροδόνιος, ἠναντιωμένων τῶν Ἀθηναίων αὐτῷ, 30
 μετὰ δυνάμεως ἤξει ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. ὃ καὶ συνέβη
 3 γενέσθαι· ὁ γὰρ Μαροδόνιος ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διατρι-

βων μετὰ τῶν δυνάμεων τὸ μὲν πρῶτον τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ἐπειρᾶτό τινας ἀφιστάνειν, 427
 5 χρήματα διαπεμπόμενος τοῖς προεσθηκόσι τῶν πό-
 λεων, μετὰ δὲ ταῦτα πυνθανόμενος τὴν τῶν Ἀθη-
 ναίων ἀπόκρισιν καὶ παροξυνθεὶς, ἅπασαν ἤγεεν ἐπὶ
 τὴν Ἀττικὴν τὴν δύναμιν· χωρὶς γὰρ τῆς δεδομέ- 4
 νης ὑπὸ Ξέρξου στρατιᾶς πολλοὺς ἄλλους αὐτὸς
 Μαρδόνιος ἐκ τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας καὶ τῶν
 ἄλλων τῶν συμμαχίδων πόλεων ἠθροίκει, πλείους
 10 τῶν εἴκοσι μυριάδων. τηλικαύτης δὲ δυνάμεως 5
 προαγούσης εἰς τὴν Ἀττικὴν, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι βι-
 βλιαφόρους ἀπέστειλαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους
 δεόμενοι βοηθεῖν· βραδυνόντων δὲ αὐτῶν καὶ τῶν
 βαρβάρων ἐμβαλόντων εἰς τὴν Ἀττικὴν, κατεπλά-
 15 γησαν, καὶ πάλιν ἀναλαβόντες τέκνα καὶ γυναῖκας
 καὶ τῶν ἄλλων ὅσα δυνατὸν ἦν ταχέως ἀποκομί-
 ζειν, ἐξέλιπον τὴν πατρίδα καὶ συνέφυγον πάλιν
 εἰς τὴν Σαλαμίνα. ὁ δὲ Μαρδόνιος χαλεπῶς ἔχων 6
 πρὸς αὐτούς, τὴν χώραν ἅπασαν κατέφθειρε καὶ
 20 τὴν πόλιν κατέσκαψε καὶ τὰ ἱερὰ τὰ καταλελειμ-
 μένα παντελῶς ἔλυμήνατο.

Ἐπανελθόντος δὲ εἰς τὰς Θήβας τοῦ Μαρδονίου 29
 μετὰ τῆς δυνάμεως, ἔδοξε τοῖς συνέδροις τῶν Ἑλ-
 λήνων παραλαβεῖν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ πανδημεῖ
 25 προελθόντας εἰς τὰς Πλαταιὰς διαγωνίσασθαι περὶ
 τῆς ἐλευθερίας, εὐξασθαι δὲ καὶ τοῖς θεοῖς, ἐάν
 νικήσωσιν, ἄγειν κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν τοὺς
 Ἕλληνας ἐλευθέρια κοινῇ, καὶ τὸν ἐλευθέριον ἀγῶνα
 συντελεῖν ἐν ταῖς Πλαταιαῖς. συναχθέντων δὲ τῶν 2
 30 Ἑλλήνων εἰς τὸν Ἴσθμόν, ἔδοκει τοῖς πᾶσιν ὄρ-
 κον ὁμόσαι περὶ τοῦ πολέμου τὸν στέζοντα μὲν
 τὴν ὁμόνοιαν αὐτῶν, ἀναγκάσοντα δὲ γενναίως τοὺς

3 κινδύνους ὑπομένειν. ὁ δὲ ὄρκος ἦν τοιοῦτος, οὐ
 ποιήσομαι περὶ πλείονος τὸ ζῆν τῆς ἐλευθερίας,
 οὔδὲ καταλείψω τοὺς ἡγεμόνας οὔτε ζῶντας οὔτε
 ἀποθανόντας, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαν-
 τας τῶν συμμάχων πάντας θάψω, καὶ κρατήσας τῶ 5
 πολέμῳ τῶν βαρβάρων οὐδεμίαν τῶν ἀγωνισαμέ-
 νων πόλεων ἀνάστατον ποιήσω, καὶ τῶν ἱερῶν τῶν
 ἐμπροσθέντων καὶ καταβληθέντων οὐδὲν οἰκοδο-
 μήσω, ἀλλ' ὑπόμνημα τοῖς ἐπιγινομένοις ἔάσω καὶ
 4 καταλείψω τῆς τῶν βαρβάρων ἀσεβείας. τὸν δὲ ὄρ- 10
 κον ὁμόσαντες ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν διὰ
 τοῦ Κιθαιρῶνος, καὶ πρὸς τὰς ὑπώρειας καταστή-
 σαντες πλησίον τῶν Ἐρυθρῶν αὐτοῦ κατεστρατο-
 πέδευσαν. ἡγεῖτο δὲ τῶν μὲν Ἀθηναίων Ἀριστεί-
 δης, τῶν δὲ συμπάντων Πανσανίας, ἐπίτροπος ὢν 15
 30 τοῦ Λεωνίδου παίδος. Μαρδόνιος δὲ πνθόμενος τὴν
 τῶν πολεμίων δύναμιν προάγειν ἐπὶ Βοιωτίαν, προ-
 ἦλθεν ἐκ τῶν Θηβῶν· καὶ παραγενόμενος ἐπὶ τὸν
 Ἄσωπὸν ποταμὸν ἔθετο παρεμβολήν, ἣν ὠχύρωσε 428
 τάφρῳ βαθείᾳ καὶ τείχει ξυλίῳ περιέλαβεν. ἦν 20
 δὲ ὁ σύμπας ἀριθμὸς τῶν μὲν Ἑλλήνων εἰς δέκα
 2 μυριάδας, τῶν δὲ βαρβάρων εἰς πεντήκοντα. πρῶ-
 τοι δὲ κατήρξαντο μάχης οἱ βάρβαροι νυκτὸς ἐκχυ-
 θέντες ἐπ' αὐτοὺς καὶ πᾶσι τοῖς ἰππεῦσι πρὸς τὴν
 στρατοπεδείαν ἐπελάσαντες. τῶν δὲ Ἀθηναίων προ- 25
 αἰσθομένων καὶ συντεταγμένῃ τῇ στρατιᾷ τεταροη-
 κότως ἀπαντῶντων, συνέβη καρτεράν γενέσθαι μά-
 3 χην. τέλος δὲ τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν ἄλλοι πάντες
 τοὺς καθ' αὐτοὺς ταχθέντας τῶν βαρβάρων ἐτρέ-
 ψαντο, μόνοι δὲ Μεγαρεῖς πρὸς τε τὸν ἵππαρχον 30
 καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν Περσῶν ἰππεῖς ἀνθεστᾶτες,
 καὶ πιεζόμενοι τῇ μάχῃ, τὴν μὲν τάξιν οὐ κατέλι-

πον, πρὸς δὲ τοὺς Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους
 πέμψαντες τινὰς ἐξ αὐτῶν ἦτουν κατὰ τάχος βοη-
 θῆσαι. Ἀριστείδου δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν τῶν Ἀθη- 4
 ναίων ταχέως ἀποστέλλαντος τοὺς ἐπιλέκτους, συ-
 5 στραφέντες οὗτοι καὶ προσπεσόντες τοῖς βαρβάροις
 τοὺς μὲν Μεγαρεῖς ἐξείλοντο τῶν κινδύνων τῶν
 ἐπικειμένων, τῶν δὲ Περσῶν αὐτὸν τε τὸν ἵππαρ-
 χον καὶ πολλοὺς ἄλλους ἀποκτείναντες τοὺς λοι-
 πούς ἐτρέψαντο. οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες, ὥσπερ τινὶ
 10 προαγῶνι λαμπρῶς προτερήσαντες, εὐέλπιδες ἐγέ-
 νοντο περὶ τῆς ὀλοσχεροῦς νίκης· μετὰ δὲ ταῦτα
 ἐκ τῆς ὑπωρείας μετεστρατοπέδευσαν εἰς ἕτερον
 τόπον εὐθειώτερον πρὸς τὴν ὀλοσχερῆ νίκην. ἦν 5
 γὰρ ἐκ μὲν τῶν δεξιῶν γεῶλοφος ὑψηλός, ἐκ δὲ
 15 τῶν εὐωνύμων ὁ Ἄσωπὸς ποταμός· τὸν δ' ἀνὰ μέ-
 σον τόπον ἐπέιχεν ἡ στρατοπεδεία, πεφραγμένη τῇ
 φύσει καὶ ταῖς τῶν τόπων ἀσφαλείαις. τοῖς μὲν 6
 οὖν Ἕλλησιν ἐμφρόνως βουλευσαμένοις πολλὰ συν-
 εβάλετο πρὸς τὴν νίκην ἢ τῶν τόπων στενοχωρία·
 20 οὐ γὰρ ἦν ἐπὶ πολὺ μῆκος παρεκτείνειν τὴν φά-
 λαγγα τῶν Περσῶν· ὥστε ἀχρήστους εἶναι συνέ-
 βαινε τὰς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων. διό-
 περ οἱ περὶ τὸν Πausανίαν καὶ Ἀριστείδην θαρ-
 ρήσαντες τοῖς τόποις προῆγον τὴν δύναμιν εἰς τὴν
 25 μάχην, καὶ συντάξαντες ἑαυτοὺς οἰκείως τῆς πε-
 ριστάσεως ἦγον ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Μαροδόνιος 31
 δὲ συναναγκασόμενος βαθεῖαν ποιῆσαι τὴν φάλαγγα,
 διέταξε τὴν δύναμιν ὅπως ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμ-
 φέρειν, καὶ μετὰ βοῆς ἀπήντησε τοῖς Ἕλλησιν. ἔχων
 30 δὲ περὶ αὐτὸν τοὺς ἀρίστους πρῶτος ἐνέβαλεν εἰς
 τοὺς ἀντιτεταγμένους Λακεδαιμονίους, καὶ γεν-
 ναίως ἀγωνισάμενος πολλοὺς ἀνείλε τῶν Ἑλλήνων·

ἀντιταχθέντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων εὐρώστως,
 καὶ πάντα κίνδυνον ὑπομενόντων προθύμως, πο-
 2 λὺς ἐγένετο φόνος τῶν βαρβάρων. ἕως μὲν οὖν
 συνέβαινε τὸν Μαρδόνιον μετὰ τῶν ἐπιλέκτων προ-
 κινδυνεύειν, εὐψύχως ὑπέμενον τὸ δεινὸν οἱ βάρ- 5
 βαροι· ἐπεὶ δ' ὁ τε Μαρδόνιος ἀγωνιζόμενος ἐκθύ-
 μως ἔπεσε καὶ τῶν ἐπιλέκτων οἱ μὲν ἀπέθανον, οἱ
 δὲ κατετρώθησαν, ἀνατραπέυτες ταῖς ψυχαῖς πρὸς
 3 φυγὴν ὤρμησαν. ἐπικειμένων δὲ τῶν Ἑλλήνων, οἱ 429
 μὲν πλείους τῶν βαρβάρων εἰς τὸ ξύλινον τείχος 10
 συνέφυγον, τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν μετὰ Μαρδονίου
 ταχθέντες Ἕλληνες εἰς τὰς Θήβας ἀνεχώρησαν, τοὺς
 δὲ λοιποὺς ὄντας πλείους τῶν τετρακιςμυρίων ἀνα-
 λαβῶν Ἀρτάβαξος, ἀνὴρ παρὰ Πέρσiais ἐπαινούμε-
 νος, εἰς θάτερον μέρος ἔφυγε, καὶ σύντονον τὴν 15
 ἀναχώρησιν ποιησάμενος προῆγεν ἐπὶ τῆς Φωκίδος.

32 Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἐν τῇ φυγῇ τῶν βαρβά-
 ρων σχισθέντων, ὁμοίως καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων πλῆ-
 θος διμερίσθη. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ καὶ Πλαταιεῖς
 καὶ Θεσπιεῖς τοὺς ἐπὶ Θηβῶν ὀρμήσαντας ἐδίωξαν, 20
 Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυνῶνιοι καὶ Φλιάσιοι καὶ τινες
 ἕτεροι τοῖς μετὰ Ἀρταβάξου φεύγουσιν ἐπηκολού-
 θησαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ τῶν λοιπῶν τοὺς εἰς
 τὸ ξύλινον τείχος καταφυγόντας διώξαντες ἐπόρθη-
 2 σαν προθύμως. οἱ δὲ Θηβαῖοι δεξάμενοι τοὺς φεύ- 25
 γοντας καὶ προσαναλαβόντες ἐπέθεντο τοῖς διώκου-
 σιν Ἀθηναίοις· γενομένης δὲ πρὸ τῶν τειχῶν καρ-
 τεραῆς μάχης, καὶ τῶν Θηβαίων λαμπρῶς ἀγωνισα-
 μένων, ἔπεσον μὲν οὐκ ὀλίγοι παρ' ἀμφοτέροις, τὸ
 δὲ τελευταῖον βιασθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, συν- 30
 3 ἐφυγον πάλιν εἰς τὰς Θήβας. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν
 Ἀθηναῖοι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἀποχώρησαν-

τες μετὰ τούτων ἔτειχομάχουν πρὸς τοὺς καταφυ-
 γόντας εἰς τὴν παρεμβολὴν τῶν Περσῶν· μεγάλου
 δὲ ἀγῶνος ἐξ ἀμφοτέρων γενομένου, καὶ τῶν μὲν
 βαρβάρων ἐκ τόπων ὠχυρωμένων καλῶς ἀγωνισα-
 5 μένων, τῶν δ' Ἑλλήνων βίαν προσαγόντων τοῖς
 ξυλλίνοις τείχεσι, πολλοὶ μὲν παραβόλως ἀγωνιζό-
 μενοι κατετιτρώσκοντο, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ τῷ πλή-
 θει τῶν βελῶν διαφθειρόμενοι τὸν θάνατον εὐψύ-
 χως ὑπέμενον. οὐ μὴν γε τὴν ὁρμὴν καὶ βίαν τῶν 4
 10 Ἑλλήνων ἔστεγεν οὔτε τὸ κατεσκευασμένον τεῖχος
 οὔτε τὸ πλήθος τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἀν-
 τιτεταγμένον ὑπέκειν ἠναγκάζετο· ἡμιλλῶντο γὰρ
 πρὸς ἀλλήλους οἱ τῆς Ἑλλάδος ἠγούμενοι Λακεδαι-
 μόνιοι καὶ Ἀθηναῖοι, μεμετεωρισμένοι μὲν ταῖς προ-
 15 γεγενημέναις νίκαις, πεποιθότες δὲ ταῖς ἑαυτῶν
 ἀρεταῖς. τέλος δὲ κατὰ κράτος ἀλόντες οἱ βάρβα-
 ροι, δεόμενοι ζωρεῖν οὐδενὸς ἐτύγχανον ἔλεου. ὁ 5
 γὰρ στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων Πανσανίας ὄρων τοῖς
 πλήθεσιν ὑπερέχοντας τοὺς βαρβάρους, εὐλαβεῖτο
 20 μὴ τι παράλογον γένηται, πολλαπλασίῳ ὄντων τῶν
 βαρβάρων· διὸ καὶ παραγγείλαντος αὐτοῦ μηδένα
 ζωρεῖν, ταχὺ πλήθος ἄπιστον νεκρῶν ἐγένετο. τέ-
 λος δὲ οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ τὰς δέκα μυριάδας τῶν
 βαρβάρων κατακόψαντες μόγις ἐπαύσαντο τοῦ κτε-
 25 νειν τοὺς πολεμίους.

Τοιοῦτον δὲ πέρας τῆς μάχης λαβούσης, οἱ μὲν 33
 Ἕλληνες τοὺς πεσόντας ἔθαψαν, ὄντας πλείους τῶν
 μυρίων. διελόμενοι δὲ τὰ λάφυρα κατὰ τὸν τῶν
 στρατιωτῶν ἀριθμὸν τὴν περὶ τῶν ἀριστείων κρι-
 30 σιν ἐποίησαντο, καὶ χάριτι δουλεύσαντες ἔκριναν
 430 ἀριστεῦσαι πόλιν μὲν Σπάρτην, ἄνδρα δὲ Πανσα-
 νίαν τὸν Λακεδαιμόνιον. Ἀρτάβαξος δ' ἔχων τῶν

φευγόντων Περσῶν εἰς τετρακισμυρούς, καὶ διὰ τῆς Φωκίδος εἰς Μακεδονίαν πορευθεῖς, ὄξυτάταις πορείαις ἐχρήτο, καὶ ἐσώθη μετὰ τῶν στρατιωτῶν 2 εἰς τὴν Ἀσίαν. οἱ δ' Ἕλληνες ἐκ τῶν λαφύρων δεκάτην ἐξελόμενοι κατεσκεύασαν χρυσοῦν τρίποδα, 5 καὶ ἀνέθηκαν εἰς Δελφοὺς ἐπιγράψαντες ἑλεγείου τόδε,

Ἑλλάδος εὐρυχόρου σωτῆρες τόνδ' ἀνέθηκαν,
δουλοσύνης στυγεράς ῥυσάμενοι πόλιας.

ἔπεγραψαν δὲ καὶ τοῖς ἐν Θερμοπύλαις ἀποθανούσι 10 κοινῇ μὲν ἅπασι τόδε,

μυριάσιν ποτὲ τῆδε διακοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδες τέτορες,

ἰδία δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις τόδε,

ὦ ξεῖν', ἄγγελον Λακεδαιμονίοις οὐ τῆδε 15
κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.

3 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἐκόσμησε τοὺς τάφους τῶν ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ τελευτησάντων, καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν ἐπιτάφιον τότε πρῶτον ἐποίησε, καὶ νόμον ἔθηκε λέγειν ἐγκώμιον τοῖς δημοσίᾳ θάπτομένοις τοὺς προαιρεθέντας τῶν ῥητό- 20 ρων. μετὰ δὲ ταῦτα Πανσανίας μὲν ὁ στρατηγὸς ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν ἐστράτευσεν ἐπὶ τὰς Θήβας, καὶ τοὺς αἰτίους τῆς πρὸς Πέρσας συμμαχίας ἐξήτει πρὸς τὴν τιμωρίαν. τῶν δὲ Θηβαίων καταπε- 25 πληγμένων τό τε πλῆθος τῶν πολεμίων καὶ τὰς ἀρετάς, οἱ μὲν αἰτιώτατοι τῆς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀποστάσεως ἐκουσίως ὑπομείναντες τὴν παράδοσιν ἐκολάσθησαν ὑπὸ τοῦ Πανσανίου καὶ πάντες ἀνηρῆθησαν.

34 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὴν Ἰωνίαν τοῖς Ἕλλησι μεγάλη μάχη πρὸς Πέρσας κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῇ περὶ 30

τὰς Πλαταιᾶς συντελεσθεῖσθαι, περὶ ἧς μέλλουτες
 γράφειν ἀναληψόμεθα τὴν ἀπ' ἀρχῆς διήγησιν. Λεω- 2
 τυχίδας γὰρ ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ Ξάνθιππος ὁ Ἀθη-
 ναῖος ἠγούμενοι τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ τὸν
 5 στόλον ἐκ τῆς περὶ Σαλαμίνα ναυμαχίας ἀθροίσαν-
 τες εἰς Ἀγίναν, ἐν ταύτῃ διατρίψαντες ἡμέρας τι-
 νὰς ἐπλευσαν εἰς Δῆλον, ἔχοντες τριῆρεις διακοσίας
 καὶ πεντήκοντα. ἐνταῦθα δ' αὐτῶν ὀρμούντων ἦκον
 ἐκ Σάμου πρέσβεις ἀξιοῦντες ἐλευθερῶσαι τοὺς κατὰ
 10 τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας. οἱ δὲ περὶ τὸν Λεωτυχίδαν 3
 συνεδρεύσαντες μετὰ τῶν ἡγεμόνων καὶ διακούσαν-
 τες τῶν Σαμίων ἔκριναν ἐλευθεροῦν τὰς πόλεις,
 καὶ κατὰ τάχος ἐξέπλευσαν ἐκ Δήλου. οἱ δὲ τῶν
 Περσῶν ναύαρχοι διατρίβοντες ἐν τῇ Σάμῳ, πυ-
 15 θόμενοι τὸν τῶν Ἑλλήνων ἐπίπλουν, ἀνήχθησαν
 ἐκ τῆς Σάμου πάσαις ταῖς ναυσί, καὶ κατάραν-
 τες εἰς Μυκάλην τῆς Ἰωνίας τὰς μὲν ναῦς ἐνε-
 ῶλκησαν, ὀρῶντες οὐκ ἀξιοχρέους οὔσας ναυμα-
 χεῖν, καὶ ξυλίῳ τείχει καὶ τάφρῳ βαθεῖα περιέλα-
 20 βον αὐτάς· οὐδὲν δὲ ἦττον καὶ δυνάμεις περὶ με-
 τεπέμποντο ἐκ τῶν Σάρδεων καὶ τῶν σύνεγγυς
 431 πόλεων, καὶ συνήγαγον τοὺς ἅπαντας εἰς δέκα μυ-
 ριάδας· ἐποιοῦντο δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν
 εἰς πόλεμον χρησίμων παρασκευάς, νομίζοντες καὶ
 25 τοὺς Ἴωνας ἀποστήσεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους. οἱ 4
 δὲ περὶ τὸν Λεωτυχίδαν παντὶ τῷ στόλῳ κεκοσμη-
 μένῳ προσπλεύσαντες τοῖς ἐν τῇ Μυκάλῃ βαρ-
 βάροις, ναῦν προαπέστειλαν ἔχουσαν κήρυκα τὸν
 μεγαλοφωνότατον τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ. τῷ δὲ
 30 προσετέτακτο προσπλευῖν τοῖς πολεμίοις, καὶ με-
 γάλῃ τῇ φωνῇ κηρύξαι διότι οἱ Ἕλληνες νενικηκό-
 τες ἐν Πλαταιαῖς τοὺς Πέρσας πάρεισι νῦν ἐλευ-

θερῶσυντες τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις.
 5 τοῦτο δ' ἐποίησαν οἱ περὶ τὸν Λεωτυχίδαυ νομί-
 ζοντες τοὺς συστρατεύοντας τοῖς βαρβάροις Ἑλλη-
 νας ἀποστήσειν Περσῶν καὶ ταραχὴν ἔσεσθαι πολ-
 λὴν ἐν τῇ τῶν βαρβάρων στρατοπεδείᾳ· ὅπερ καὶ 5
 συνέβη γενέσθαι. τοῦ γὰρ κήρυκος προσπλεύσαν-
 τος ταῖς νεωωκλημέναις ναυσὶ καὶ κηρύξαντος τὰ
 προστεταγμένα, συνέβη τοὺς μὲν Πέρσας ἀπιστῆσαι
 τοῖς Ἑλλησι, τοὺς δ' Ἑλληνας ἀλλήλοις συντίθεσθαι
 35 περὶ στάσεως. οἱ δ' Ἕλληνες κατασκεψάμενοι τὰ 10
 κατ' αὐτοὺς ἀπεβίβασαν τὴν δύναμιν. τῇ δ' ὕστε-
 ραία παρασκευαζομένων αὐτῶν τὰ πρὸς τὴν παρά-
 ταξιν, προσέπεσε φήμη ὅτι νενικήκασιν οἱ Ἕλληνες
 2 τοὺς Πέρσας κατὰ τὰς Πλαταιάς. διόπερ οἱ μὲν
 περὶ Λεωτυχίδαυ ἀθροίσαντες ἐκκλησίαν τὰ πλήθη 15
 παρεκάλεσαν εἰς τὴν μάχην, τὰ τε ἄλλα προφερό-
 μενοι καὶ τὴν ἐν Πλαταιαῖς νίκην τραγωδοῦντες,
 δι' ἣν ὑπελάμβανον θρασυτέρους ποιήσειν τοὺς μέλ-
 λοντας ἀγωνίζεσθαι. θαυμαστὸν δὲ ἐγένετο τὸ ἀπο-
 τέλεσμα· κατὰ γὰρ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐφάνησαν αἱ 20
 παρατάξεις γεγενημέναι, ἥ τε πρὸς τῇ Μυκάλῃ συν-
 3 τελεσθεῖσα καὶ ἡ κατὰ τὰς Πλαταιάς γενομένη. διό-
 περ ἔδοξαν οἱ περὶ τὸν Λεωτυχίδαυ οὕτω μὲν πε-
 πυσμένοι περὶ τῆς νίκης, ἀφ' ἑαυτῶν δὲ πλάττοντες
 τὴν εὐημερίαν, στρατηγήματος ἔνεκεν τοῦτο πε- 25
 ποιηκέναι· τὸ γὰρ μέγεθος τοῦ διαστήματος ἤλεγχευ
 4 ἀδυνατοῦσαν τὴν προσαγγελίαν. οἱ δὲ τῶν Περ-
 σῶν ἠγεμόνες, ἀπίστως ἔχοντες τοῖς Ἑλλησι, τού-
 τους μὲν ἀφώπλισαν, τὰ δὲ ὄπλα τοῖς ἑαυτῶν φί-
 λοις παρέδωκαν· παρακαλέσαντες δὲ τὰ πλήθη, καὶ 30
 τὸν Ξέρξην αὐτὸν μετὰ πολλῆς δυνάμεως εἰπόντες
 ἦξιεν βοηθόν, ἐποίησαν ἀπαντας εὐθαρσεῖς πρὸς

τὸν κίνδυνον. ἀμφοτέρων δὲ αὐτῶν ἐκταξάντων 36
 τὴν στρατιάν καὶ προσαγόντων ἐπ' ἀλλήλους, οἱ
 μὲν Πέρσαι τοὺς πολεμίους ὄρωντες ὀλίγους ὄντας
 κατεφρόνησαν αὐτῶν καὶ μετὰ πολλῆς κραυγῆς ἐπε-
 5 φέροντο· τῶν δὲ Σαμίων καὶ Μιλησίων πανδημεὶ 2
 προελομένων βοηθῆσαι τοῖς Ἑλλησι καὶ μετ' ἀλλή-
 λων κοινῇ προαγόντων κατὰ σπουδὴν, ὡς προϊόν-
 τες εἰς ὄψιν ἦλθον τοῖς Ἑλλησιν, οἱ μὲν Ἴωνες ἐνό-
 μιζον εὐθαρσεστέρους ἔσεσθαι τοὺς Ἕλληνας, ἀπέβη
 10 δὲ τοῦναντίου. δόξαντες γὰρ οἱ περὶ τὸν Λεωτυ- 3
 χίδαυ τὸν Ξέρξην ἐκ τῶν Σάρδεων ἐπιέναι μετὰ
 τῆς δυνάμεως, ἐφοβήθησαν, καὶ ταραχῆς γενομένης
 ἐν τῷ στρατοπέδῳ διεφέροντο πρὸς ἀλλήλους· οἱ
 μὲν γὰρ ἔφασαν τὴν ταχίστην δεῖν εἰς τὰς ναῦς
 15 ἀπιέναι, οἱ δὲ μένειν καὶ τεθαρορηκότως παρατάξα-
 σθαι. ἔτι δ' αὐτοῖς τεθορυβημένοις ἐπεφάνησαν
 οἱ Πέρσαι διεσκευασμένοι καταπληκτικῶς καὶ μετὰ
 βοῆς ἐπιφερόμενοι. οἱ δ' Ἕλληνες οὐδεμίαν ἀνο- 4
 χὴν ἔχοντες τοῦ βουλευσασθαι, συνηναγκάσθησαν
 20 ὑπομεῖναι τὴν ἔφοδον τῶν βαρβάρων. καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον ἀμφοτέρων ἀγωνιζομένων εὐρώστως ἰσόρ-
 ροπος ἦν ἡ μάχη καὶ συχνοὶ παρ' ἀμφοτέροις ἐπι-
 πτον· τῶν δὲ Σαμίων καὶ τῶν Μιλησίων ἐπιφανέν-
 των οἱ μὲν Ἕλληνες ἐπερρώσθησαν, οἱ βάρβαροι
 25 δὲ καταπλαγέντες πρὸς τὴν φυγὴν ὤρμησαν. πολ- 5
 λοῦ δὲ γενομένου φόνου, οἱ μὲν περὶ τὸν Λεωτυ-
 χίδαυ καὶ Ξάνθιππον ἐπικείμενοι τοῖς ἠττημένοις
 κατεδίωξαν τοὺς βαρβάρους μέχρι τῆς παρεμβολῆς,
 συνεπελάβοντο δὲ τῆς μάχης ἤδη κεκριμένης Αἰο-
 30 λεῖς καὶ τῶν ἄλλων πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν·
 δεινὴ γὰρ τις ἐνέπεσεν ἐπιθυμία ταῖς κατὰ τὴν
 Ἀσίαν πόλεσι τῆς ἐλευθερίας. διόπερ' σχεδὸν ἅπαντες 6

οὐδ' ὁμήρων οὔτε ὄρκων ἐποιήσαντο φροντίδα, ἀλλὰ
 μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀπέκτειναν ἐν τῇ φυγῇ
 τοὺς βαρβάρους. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον ἠτήθηέν-
 των τῶν Περσῶν, ἀνηρέθησαν αὐτῶν πλείους τῶν
 τετρακισμυρῶν· τῶν δὲ διασωθέντων οἱ μὲν εἰς ⁵
 τὴν στρατοπεδείαν διέφυγον, οἱ δὲ εἰς Σάρδεις
 7 ἀπεχώρησαν. Ξέρξης δὲ πυθόμενος τὴν τε περὶ
 τὰς Πλαταιὰς ἦταν καὶ τὴν ἐν τῇ Μυκάλῃ τροπὴν
 τῶν ἰδίων, μέρος μὲν τῆς δυνάμεως ἀπέλιπεν ἐν
 Σάρδεσιν, ὅπως διαπολεμῇ πρὸς τοὺς Ἑλληνας, αὐ- ¹⁰
 τὸς δὲ τεθορυβημένος μετὰ τῆς λοιπῆς στρατιᾶς
 προῆγεν, ἐπ' Ἐκβατάνων ποιούμενος τὴν πορείαν.
 37 Οἱ δὲ περὶ Λεωτυχίδα καὶ Ξάνθιππον ἀποπλεύ-
 σαντες εἰς Σάμον τοὺς μὲν Ἴωνας καὶ τοὺς Αἰο-
 λεῖς συμάχους ἐποιήσαντο, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπειθον ¹⁵
 αὐτοὺς ἐκλιπόντας τὴν Ἀσίαν εἰς τὴν Εὐρώπην με-
 τοικισθῆναι. ἐπηγγέλλοντο δὲ τὰ μηδίσαντα τῶν
 ἔθνῶν ἀναστήσαντες δώσειν ἐκείνοις τὴν χώραν·
 2 καθόλου γὰρ μένοντας αὐτοὺς ἐπὶ τῆς Ἀσίας τοὺς
 μὲν πολεμίους ὁμόρους ἕξειν, πολὺ ταῖς δυνάμεσιν ²⁰
 ὑπερέχοντας, τοὺς δὲ συμάχους διαποντίους, οὓς
 μὴ δύνασθαι τὰς βοηθείας εὐκαίρους αὐτοῖς ποιή-
 σασθαι. οἱ δὲ Αἰολεῖς καὶ οἱ Ἴωνες ἀκούσαντες
 τῶν ἐπαγγελιῶν ἔγνωσαν πείθεσθαι τοῖς Ἑλλησι,
 καὶ παρεσκευάζοντο πλεῖν μετ' αὐτῶν εἰς τὴν Εὐ- ²⁵
 3 ρώπην. οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετανοήσαντες εἰς τούναν-
 τίον πάλιν μένειν συνεβούλευον, λέγοντες ὅτι κὰν
 μηδεὶς αὐτοῖς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων βοηθῇ, μόνοι
 Ἀθηναῖοι συγγενεῖς ὄντες βοηθήσουσιν· ὑπελάμ-
 βανον δὲ ὅτι κοινῇ κατοικισθέντες ὑπὸ τῶν Ἑλλή- ³⁰
 4 νων οἱ Ἴωνες οὐκέτι μητρόπολιν ἠγήσονται τὰς ⁴³³
 Ἀθήνας. διόπερ συνέβη μετανοῆσαι τοὺς Ἴωνας καὶ

κρίναι μένειν ἐπὶ τῆς Ἀσίας. τούτων δὲ πραχθέντων συνέβη τὴν δύναμιν τῶν Ἑλλήνων σχισθῆναι, καὶ τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους εἰς τὴν Λακωνικὴν ἀποπλευῦσαι, τοὺς δὲ Ἀθηναίους μετὰ τῶν Ἰώνων
 5 καὶ τῶν νησιωτῶν ἐπὶ Σηστόν ἀπάραι. Ξάνθιππος 5 δὲ ὁ στρατηγὸς εὐθύς ἐκ κατάπλου προσβολὰς τῇ πόλει ποιησάμενος εἶλε Σηστόν, καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσας τοὺς μὲν συμμάχους ἀπέλυσεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν πολιτῶν ἀνέκαμψεν εἰς τὰς Ἀθήνας.

10 Ὁ μὲν οὖν Μηδικὸς ὀνομασθεὶς πόλεμος γενόμενος διετὴς τοῦτο ἔσχε τὸ πέρασ. τῶν δὲ συγγραφῶν Ἡρόδοτος ἀρχαίμεος πρὸ τῶν Τρωικῶν χρόνων γέγραφε κοινὰς σχεδὸν τὰς τῆς οἰκουμένης πράξεις ἐν βίβλοις ἑννέα, καταστρέφει δὲ τὴν σύνταξιν εἰς τὴν περὶ Μυκάλην μάχην τοῖς Ἑλλησι
 15 πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ Σηστοῦ πολιορκίαν. κατὰ 7 δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς τοὺς Οὐολούσκους πολεμήσαντες καὶ μάχῃ νικήσαντες πολλοὺς ἀνείλον. Σπόριος δὲ Κάσσιος ὁ κατὰ τὸν προηγούμενον ἑνιαυτὸν ὑπατεύσας δόξας ἐπιθέσθαι τυραννίδι
 20 καὶ καταγνωσθεὶς, ἀνηρέθη. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἑνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοσθένους ἐν Ῥώμῃ 38 τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Καίσων Φάβιος καὶ
 25 Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Σικελίαν πολλή τις εἰρήνη κατεῖχε τὴν νῆσον, τῶν μὲν Καρχηδονίων εἰς τέλος τεταπεινωμένων, τοῦ δὲ Γέλωνος ἐπιεικῶς προεσθηκότος τῶν Σικελιωτῶν καὶ πολλὴν εὐνομίαν τε καὶ πάντων τῶν
 30 ἐπιτηδείων εὐπορίαν παρεχομένου ταῖς πόλεσι. τῶν 2 δὲ Συρακοσίων τὰς μὲν πολυτελεῖς ἐκφορὰς νόμῳ καταλελυκότων καὶ τὰς εἰωθυίας δαπάνας εἰς τοὺς

τελευτῶντας γίνεσθαι περιηρηκότων, ἐγγεγραμμέ-
 νων δὲ ἐν τῷ νόμῳ εἶργεσθαι παντελῶς τὰς τῶν
 ἐνταφίων σπουδὰς, ὁ βασιλεὺς Γέλων βουλόμενος
 τὴν τοῦ δήμου σπουδὴν ἐν ἅπασι διαφυλάττειν,
 τὸν περὶ τῆς ταφῆς νόμον ἐφ' ἑαυτοῦ βέβαιον ἐτή- 5
 3 ρησεν· ὑπὸ γὰρ ἀρρωστίας συνεχόμενος καὶ τοῦ
 ξὴν ἀπελπίσας, τὴν μὲν βασιλείαν παρέδωκεν Ἰέ-
 ρωνι τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν ἀδελφῶν, περὶ δὲ τῆς
 ἑαυτοῦ ταφῆς ἐνετείλατο διαστελλόμενος ἀκριβῶς
 τηρῆσαι τὸ νόμιμον. διὸ καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ 10
 τὴν ἐκφορὰν κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν αὐτοῦ συνετέ-
 4 λεσεν ὁ διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν. ἐτάφη δ' αὐ-
 τοῦ τὸ σῶμα κατὰ τὸν ἀγρὸν τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς
 καλουμέναις Ἐννέα τύρσεσιν, οὔσαις τῷ βάρει τῶν
 ἔργων θαυμασταῖς. ὁ δὲ ὄχλος ἐκ τῆς πόλεως ἅπας 15
 συνηκολούθησεν, ἀπέχοντας τοῦ τόπου σταδίου
 5 διακοσίους. ἐνταῦθα δ' αὐτοῦ ταφέντος ὁ μὲν δῆ- 434
 μος τάφον ἀξιόλογον ἐπιστήσας ἡρωικαῖς τιμαῖς ἐτί-
 μησε τὸν Γέλωνα, ὕστερον δὲ τὸ μὲν μνήμα ἀνεῖ-
 λον Καρχηδόνιοι στρατεύσαντες ἐπὶ Συρακούσας, 20
 τὰς δὲ τύρσεις Ἀγαθοκλῆς κατέβαλε διὰ τὸν φθό-
 νον. ἀλλ' ὅμως οὔτε Καρχηδόνιοι διὰ τὴν ἐχθρὰν
 οὔτε Ἀγαθοκλῆς διὰ τὴν ἰδίαν κακίαν οὔτε ἄλλος
 οὐδὲ εἰς ἠδυνήθη τοῦ Γέλωνος ἀφελέσθαι τὴν δό-
 6 ξαν· ἢ γὰρ τῆς ἱστορίας δικαία μαρτυρία τετήρηκε 25
 τὴν περὶ αὐτοῦ φήμην, κηρύττουσα εἰς ἅπαντα τὸν
 αἰῶνα. δίκαιον γὰρ ἅμα καὶ συμφέρον ἐστὶ τῷ
 κοινῷ βίῳ διὰ τῆς ἱστορίας τοὺς μὲν πονηροὺς τῶν
 ἐν ταῖς ἐξουσίαις γεγενημένων βλασφημείσθαι, τοὺς
 δὲ εὐεργετικούς τυγχάνειν ἀθανάτου μνήμης· οὕτω 30
 γὰρ μάλιστα συμβήσεται πολλοὺς ἐπὶ τὴν κοινὴν
 εὐεργεσίαν προτρέπεσθαι τῶν μεταγενεστέρων.

Γέλων μὲν οὖν ἑπταετῆ χρόνον ἐβασίλευσεν, Ἰέ- 7
ρων δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν ἐβα-
σίλευσε τῶν Συρακοσίων ἔτη ἑνδεκα καὶ μῆνας ὀκτώ.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀθηναῖοι μὲν μετὰ τὴν ἐν 39
5 Πλαταιαῖς νίκην μετεκόμισαν ἐκ Τροιζῆνος καὶ Σα-
λαμῖνος τέκνα καὶ γυναῖκας εἰς τὰς Ἀθήνας, εὐθύς
δὲ καὶ τὴν πόλιν ἐπεχείρησαν τειχίζειν καὶ τῶν ἄλ-
λων τῶν πρὸς ἀσφάλειαν ἀνηκόντων ἐπιμέλειαν
ἐποιοῦντο. Λακεδαιμόνιοι δ' ὁρῶντες τοὺς Ἀθη- 2
10 ναλοὺς ἐν ταῖς ναυτικαῖς δυνάμεσι πεπονημένους
δόξαν μεγάλην, ὑπόπτεισαν αὐτῶν τὴν αὔξησιν,
καὶ διέγνωσαν κωλύειν τοὺς Ἀθηναλοὺς ἀνοικοδο-
μεῖν τὰ τείχη. εὐθύς οὖν πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς 3
15 τὰς Ἀθήνας τοὺς λόγῳ μὲν συμβουλευσοντας κατὰ
τὸ παρὸν μὴ τειχίζειν τὴν πόλιν διὰ τὸ μὴ συμ-
φέρειν κοινῇ τοῖς Ἕλλησι· τὸν γὰρ Ξέρξην, εἰ πάλ-
ιν παραγενηθεὶ μετὰ μειζόνων δυνάμεων, ἔξειν
ἐτοίμας πόλεις τετειχισμένας ἐκτὸς Πελοποννήσου,
20 ἧς ὧν ὁρμώμενον ῥαδίως καταπολεμήσειν τοὺς Ἕλ-
20 ληνας· οὐ πειθομένων δ' αὐτῶν, οἱ πρέσβεις προσ-
ιόντες τοῖς οἰκοδομοῦσι προσέταττον ἀφίστασθαι
τῶν ἔργων τὴν ταχίστην. ἀπορουμένων δὲ τῶν 4
Ἀθηναίων ὅτι χρὴ πράττειν, Θεμιστοκλῆς, ἀποδο-
χῆς τότε παρ' αὐτοῖς τυγχάνων τῆς μεγίστης, συν-
25 εβούλευεν ἔχειν ἡσυχίαν· ἐὰν γὰρ βιάζωνται, ῥα-
δίως τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν Πελοποννησίων
στρατεύσαντας κωλύσειν αὐτοὺς τειχίζειν τὴν πό-
435 λιν. ἐν ἀπορρήτοις δὲ τῇ βουλῇ προεῖπεν ὡς ἀν- 5
τὸς μὲν μετὰ τινῶν ἄλλων πορεύσεται πρεσβευτῆς
30 εἰς Λακεδαίμονα, διδάξων τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ
τοῦ τειχισμοῦ, τοῖς δὲ ἄρχουσι παρήγγειλεν, ὅταν
ἐκ Λακεδαίμονος ἔλθωσι πρέσβεις εἰς τὰς Ἀθήνας,

παρακατέχειν αὐτούς, ἕως ἂν αὐτὸς ἐκ τῆς Λακε-
 δαίμονος ἀνακάμψῃ, ἐν τοσοῦτῳ δὲ πανδημεί τει-
 χίζειν τὴν πόλιν, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ κρατήσῃεν
 αὐτοὺς ἀπεφαίνετο τῆς προθέσεως. ὑπακουσάντων
 δὲ τῶν Ἀθηναίων, οἱ μὲν περὶ τὸν Θεμιστοκλέα ε
 40 πρέσβεις προήγαγον εἰς τὴν Σπάρτην, οἱ δὲ Ἀθη-
 ναῖοι μετὰ μεγάλης σπουδῆς ὠκοδόμουν τὰ τεῖχη,
 οὔτ' οἰκίας οὔτε τάφου φειδόμενοι. συναλαμβά-
 ροντο δὲ τῶν ἔργων οἳ τε παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες
 καὶ καθόλου πᾶς ξένος καὶ δοῦλος, οὔδενός ἀπο- 10
 2 λειπομένου τῆς προθυμίας. παραδόξως δὲ τῶν ἔρ-
 γων ἀννομένων διὰ τε τὰς πολυχειρίας καὶ τὰς
 ἀπάντων προθυμίας, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς ἀνακλη-
 θείς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων καὶ ἐπιτιμηθεὶς περὶ τῆς
 τειχοποιίας ἠρνήσατο τὴν οἰκοδομίαν, καὶ παρεκά- 15
 λεσε τοὺς ἄρχοντας μὴ πιστεύειν κεναῖς φήμασι,
 ἀλλ' ἀποστέλλειν πρέσβεις ἀξιοπίστους εἰς τὰς Ἀθή-
 νας· διὰ γὰρ τούτων εἰσεσθαι τάληθές· καὶ τούτων
 ἐγγυητὴν ἑαυτὸν παρεδίδου καὶ τοὺς μετ' ἑαυτοῦ
 3 συμπρεσβευτάς. πεισθέντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι 20
 τοὺς μὲν περὶ τὸν Θεμιστοκλέα ἐφύλαττον, εἰς δὲ
 τὰς Ἀθήνας ἀπέστειλαν τοὺς ἐπιφανεστάτους κατα-
 σκεφομένους περὶ ὧν ἦν χρεῖα πολυπραγμονῆσαι.
 τοῦ δὲ χρόνου διεξελθόντος, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τὸ
 τεῖχος ἔφθασαν ἐφ' ἱκανὸν κατεσκευακότες, τοὺς 25
 δὲ τῶν Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἐλθόντας εἰς τὰς
 Ἀθήνας, καὶ μετ' ἀνατάσεων καὶ ἀπειλῶν ἐπιτι-
 μῶντας, παρέδωκαν εἰς φυλακὴν, φήσαντες τότε
 ἀφήσειν ὅταν κἀκεῖνοι τοὺς περὶ Θεμιστοκλέα πρέ-
 4 σβεις ἀπολύσωσι. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ καταστρα- 30
 τηγηθέντες οἱ Λάκωνες ἠναγκάσθησαν ἀπολύσαι
 τοὺς Ἀθηναίων πρέσβεις, ἵνα τοὺς ἰδίους ἀπολά-

βωσιν. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς τοιούτῳ στρατηγήματι
 τειχίσας τὴν πατρίδα συντόμως καὶ ἀκινδύνως, με-
 γάλῃ ἀποδοχῇ ἔτυχε παρὰ τοῖς πολίταις. ἅμα δὲ 5
 τούτοις πραττομένοις Ῥωμαῖοι πρὸς Αἰκολανούς καὶ
 5 τοὺς τὸ Τοῦσκλον κατοικοῦντας ἐνεστήσαντο πόλε-
 436 μον, καὶ πρὸς μὲν Αἰκολανούς μάχην συνάψαντες
 ἐνίκησαν καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνείλον, μετὰ
 δὲ ταῦτα τὸ Τοῦσκλον ἐξεπολιόρκησαν καὶ τὴν τῶν
 Αἰκολανῶν πόλιν ἐχειρώσαντο.

10 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι 41
 μὲν ἦν ἄρχων Ἀδείμαντος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστά-
 θησαν ὑπάτοι Μάρκος Φάβιος Σιλβανὸς καὶ Λεύ-
 κιος Οὐαλέριος Πόπλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Θεμιστο-
 κλῆς διὰ τὴν στρατηγίαν καὶ ἀγχίνοίαν ἀποδοχῆς
 15 ἔτυχεν οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ
 πᾶσι τοῖς Ἑλλησι. διὸ καὶ μετεωριζόμενος ἐπὶ τῇ 2
 δόξῃ πολὺ μείζοσιν ἄλλαις ἐπιβολαῖς ἐχρήσατο πρὸς
 αὐξήσιν ἡγεμονίας ἀνηκούσαις τῇ πατρίδι. τοῦ γὰρ
 καλουμένου Πειραιῶς οὐκ ὄντος λιμένος κατ' ἐκεί-
 20 νους τοὺς χρόνους, ἀλλ' ἐπινείῳ χρωμένων τῶν
 Ἀθηναίων τῷ προσαγορευομένῳ Φαληρικῷ, μικρῷ
 παντελῶς ὄντι, ἐπενόησε τὸν Πειραιᾶ κατασκευά-
 ζειν λιμένα, μικρᾶς μὲν προσδεόμενον κατασκευῆς,
 25 δυνάμενον δὲ γενέσθαι κάλλιστον καὶ μέγιστον λι-
 μένα τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα. ἤλπισεν οὖν τούτου 3
 προσγενομένου τοῖς Ἀθηναίοις δυνήσεσθαι τὴν πό-
 λιν ἀντιποιήσασθαι τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας·
 τριήρεις γὰρ τότε πλείστας ἐκέκτηντο, καὶ διὰ τὴν
 συνέχειαν τῶν ναυμαχιῶν ἐμπειρίαν καὶ δόξαν με-
 30 γάλῃ τῶν ναυτικῶν ἀγώνων περιεπεποίηντο. πρὸς 4
 δὲ τούτοις τοὺς μὲν Ἴωνας ὑπελάμβανε διὰ τὴν
 συγγένειαν ἰδίους ἔξειν, τοὺς δὲ ἄλλους τοὺς κατὰ

τὴν Ἀσίαν Ἑλληνας δὲ ἐκείνους ἐλευθερώσειν, ἀπο-
 κλινεῖν τε ταῖς εὐνοίαις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ
 τὴν εὐεργεσίαν, τοὺς τε νησιώτας ἅπαντας κατα-
 πεπληγμένους τὸ μέγεθος τῆς ναυτικῆς δυνάμεως
 5 ἐτοίμως ταχθήσεσθαι μετὰ τῶν δυναμένων καὶ 5
 βλάπτειν καὶ ὠφελεῖν τὰ μέγιστα· τοὺς τε Λακε-
 δαιμονίους ἑώρα περὶ μὲν τὰς πεζὰς δυνάμεις εὖ
 κατεσκευασμένους, πρὸς δὲ τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶν
 ἀγῶνας ἀφνεστάτους. ταῦτ' οὖν διαλογισάμενος
 ἔκρινε φανερῶς μὲν τὴν ἐπιβολὴν μὴ λέγειν, ἀκρι- 10
 βῶς γινώσκων τοὺς Λακεδαιμονίους κωλύσοντας,
 42 ἐν ἐκκλησίᾳ δὲ διαλεχθεὶς τοῖς πολίταις ὅτι μεγά-
 λων πραγμάτων καὶ συμφερόντων τῇ πόλει βούλε-
 ται γενέσθαι σύμβουλος τε καὶ εἰσηγητής, ταῦτα
 δὲ φανερῶς μὲν λέγειν μὴ συμφέρειν, δι' ὀλίγων 15
 δὲ ἀνδρῶν ἐπιτελεῖν προσήκειν· διόπερ ἡξίου τὸν
 δῆμον δύο ἄνδρας προχειρισάμενον οἷς ἂν μάλιστα
 πιστεύσῃ, τούτοις ἐπιτρέπειν περὶ τοῦ πράγματος.
 2 πεισθέντος δὲ τοῦ πλήθους, ὁ δῆμος εἴλετο δύο ἄνδρας,
 Ἀριστείδην καὶ Ξάνθιππον, οὐ μόνον κατ' ἀρετὴν προ- 20
 κρίνας αὐτούς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα τού-
 τους ὁρῶν ἀμιλλωμένους περὶ δόξης καὶ πρωτείων,
 καὶ διὰ τοῦτο ἀλλοτριῶς ἔχοντας πρὸς αὐτόν. οὗτοι
 3 δὲ κατ' ἰδίαν ἀκούσαντες τοῦ Θεμιστοκλέους τὴν ἐπι-
 βολὴν, ἐδήλωσαν τῷ δήμῳ διότι καὶ μεγάλα καὶ συμ- 25
 φέροντα τῇ πόλει καὶ δυνατὰ καθέστηκε τὰ λεγόμενα 437
 4 ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους. τοῦ δὲ δήμου θαυμάσαντος
 ἅμα τὸν ἄνδρα καὶ ὑποπεύσαντος μήποτε τυραννίδα
 τινὰ κατασκευασόμενος ἑαυτῷ τηλικαύταις καὶ τοι-
 αύταις ἐπιβολαῖς ἐγχειρῆ, φανερῶς αὐτὸν ἐκέλευον 30
 ἀποφαίνεσθαι τὰ δεδογμένα. ὁ δὲ πάλιν ἔφησε μὴ
 συμφέρειν τῷ δήμῳ φανερῶς δηλοῦσθαι περὶ τῶν

ἐπινοηθέντων. πολλῶ δὲ μᾶλλον θαυμάσαντος τοῦ 5
 δήμου τὴν δεινότητα καὶ μεγαλοφροσύνην τάνδρος,
 ἐκέλευον ἐν ἀπορορήτοις εἰπεῖν τῇ βουλῇ τὰ δεδογ-
 μένα· κἂν αὐτῇ κρίνῃ τὰ δυνατὰ λέγειν καὶ συμ-
 5 φέροντα, τότε ὡς ἂν συμβουλευσῇ πρὸς τὸ τέλος
 ἄξιον αὐτοῦ τὴν ἐπιβολήν. διόπερ τῆς βουλῆς πυ- 6
 θομένης τὰ κατὰ μέρος, καὶ κρινάσης λέγειν αὐτὸν
 τὰ συμφέροντα τῇ πόλει καὶ δυνατὰ, τὸ λοιπὸν
 ἤδη συγχωρήσαντος τοῦ δήμου μετὰ τῆς βουλῆς
 10 ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν πράττειν ὅ,τι βούλεται. ἕκα-
 στος δ' ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐχωρίζετο θαυμάζων μὲν
 τὴν ἀρετὴν τάνδρος, μετέωρος δ' ὦν καὶ καρδο-
 κῶν τὸ τέλος τῆς ἐπιβολῆς. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς λα- 43
 βῶν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πράττειν, καὶ πᾶσαν ὑπουρ-
 15 γίαν ἔχων ἐτοίμην τοῖς ἐγχειρουμένοις, πάλιν ἐπε-
 νόησε καταστρατηγῆσαι τοὺς Λακεδαιμονίους· ἦδει
 γὰρ ἀκριβῶς ὅτι καθάπερ ἐπὶ τοῦ τῆς πόλεως τει-
 χισμοῦ διεκώλυσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, τὸν αὐτὸν
 τρόπον ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ λιμένος ἐγχειρήσουσι
 20 διακόπτειν τῶν Ἀθηναίων τὰς ἐπιβολάς. ἔδοξεν 2
 οἷν αὐτῶ πρὸς μὲν τοὺς Λακεδαιμονίους πρέσβεις
 ἀποστεῖλαι τοὺς διδάξοντας συμφέρον τοῖς κοινοῖς
 τῆς Ἑλλάδος πράγμασιν ἔχειν ἀξιοχρεῶν λιμένα
 πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν Περσῶν ἐσομένην στρατείαν.
 25 διὰ δὲ τούτου τοῦ τρόπου Σπαρτιατίας ἀμβλυτέ-
 ρους ποιήσας πρὸς τὸ κωλύειν, αὐτὸς εἶχετο τῶν
 ἔργων, καὶ τῶν πάντων συμφιλοτιμουμένων τα-
 χέως συνέβη γενέσθαι καὶ παραδόξως κατασκευα-
 σθῆναι τὸν λιμένα. ἔπεισε δὲ τὸν δῆμον καθ' ἕκα- 3
 30 στον ἐνιαυτὸν πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶν εἴκοσι
 τριῆρεις προσκατασκευάζειν, καὶ τοὺς μετοίκους καὶ
 τοὺς τεχνίτας ἀτελεῖς ποιῆσαι, ὅπως ὄχλος πολὺς

πανταχόθεν εἰς τὴν πόλιν κατέλθη καὶ πλείους τέχνας κατασκευάσωσιν εὐχερῶς· ἀμφοτέρω γὰρ ταῦτα χρησιμώτατα πρὸς ναυτικῶν δυνάμεων κατασκευὰς ὑπάρχειν ἔκριεν. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι περὶ ταῦτα ἡσχολοῦντο. 5

- 44 Λακεδαιμόνιοι δὲ Πανσανίαν τὸν ἐν Πλαταιαῖς στρατηγήσαντα καταστήσαντες ναύαρχον προσέταξαν ἑλευθεροῦν τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, ὅσαι βαρβαρικοῖς φυλακαῖς διέμενον ἔτι φρουρούμεναι. οὗτος δὲ πεντήκοντα μὲν τριήρεις ἐκ Πελοποννήσου λαβῶν, τριάκοντα δὲ παρ' Ἀθηναίων μεταπεμψάμενος, ὧν Ἀριστείδης ἠγεῖτο, πρῶτον μὲν εἰς τὴν Κύπρον ἔπλευσε καὶ τῶν πόλεων τὰς ἔτι φρουράς ἐχούσας Περσικὰς ἠλευθέρωσε, μετὰ δὲ ταῦτα πλεύσας ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον Βυζάντιον μὲν ὑπὸ Περσῶν κρατούμενον ἐχειρώσατο, καὶ τῶν ἄλλων βαρβάρων οὓς μὲν ἀνεῖλεν, οὓς δ' ἐκβαλὼν ἠλευθέρωσε τὴν πόλιν, πολλοὺς δ' ἐν αὐτῇ Περσῶν ἀξιολόγους ζωγρήσας ἄνδρας παρέδωκεν εἰς φυλακὴν Γογγύλῳ τῷ Ἐρετριεῖ, τῷ μὲν λόγῳ πρὸς τιμωρίαν τηρήσουσι, τῷ δ' ἔργῳ διασώσουσι πρὸς Ξέρξην· συνετέθειτο γὰρ δι' ἀποροῆτων φιλίαν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ Ξέρξου γαμεῖν ἔμελλεν, ἵνα προδῶ τοὺς Ἕλληνας. ἦν δ' ὁ ταῦτα πραττόμενος Ἀρτάβαζος στρατηγός, καὶ χρημάτων πλῆθος ἐχορήγει λάθρα τῷ Πανσανίᾳ πρὸς τὸ διὰ τούτων φθεῖρειν τοὺς εὐθέτους τῶν Ἑλλήνων. ἐγένετο δὲ καταφανὴς καὶ τιμωρίας ἔτυχε τοιῶδέ τινα τρόπῳ. ζηλώσαντος αὐτοῦ τὴν Περσικὴν τροφὴν καὶ τυραννικῶς προσφερομένου τοῖς ὑποτεταγμένοις, χαλεπῶς ἔφερον ἅπαντες, μάλιστα δὲ οἱ τεταγμένοι τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τινος ἠγε-

μονίας. διόπερ τῶν κατὰ τὴν στρατιάν καὶ κατὰ 6
 ἔθνη καὶ κατὰ πόλεις ἀλλήλοις ὀμιλούντων καὶ
 τοῦ Πausανίου τῆς βαρύτητος καταλαλούντων, Πε-
 λοποννήσιοι μὲν καταλιπόντες αὐτὸν εἰς Πελοπόν-
 νησον κατέπλευσαν, καὶ πρέσβεις ἀποστείλαντες
 5 κατηγόρουν τοῦ Πausανίου, Ἀριστείδης δὲ ὁ Ἀθη-
 ναῖος τῷ καιρῷ χρώμενος ἐμφρόνως ἐν ταῖς κοινο-
 λογίαις ἀνελάμβανε τὰς πόλεις καὶ διὰ τῆς ὀμιλίας
 προσαγόμενος ἰδίας ἐποίησε τοῖς Ἀθηναίοις. ἔτι δὲ
 10 μᾶλλον συνήργησε καὶ τὸ αὐτόματον τοῖς Ἀθηναίοις
 διὰ ταύτας τὰς αἰτίας. Πausανίας ἦν συντεθειμέ- 45
 νος ὥστε τοὺς τὰς ἐπιστολάς παρ' αὐτοῦ κομιζον-
 τας πρὸς τὸν βασιλέα μὴ ἀνακάμπειν μηδὲ γίνε-
 σθαι μηνυτὰς τῶν ἀπορρήτων· δι' ἣν αἰτίαν ἀναι-
 15 ρουμένων αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀπολαμβανόντων τὰς
 ἐπιστολάς συνέβαινε μηδένα διασώζεσθαι. ἃ δὲ 2
 συλλογισάμενός τις τῶν βιβλιαφόρων ἀνέωξε τὰς
 ἐπιστολάς, καὶ γνοὺς ἀληθῆς ὄν τὸ περὶ τὴν ἀναί-
 ρεσιν τῶν κομιζόντων τὰ γράμματα, ἀνέδωκε τοῖς
 20 ἐφόροις τὰς ἐπιστολάς. τούτων δὲ ἀπιστούντων 3
 διὰ τὸ ἀνεωγμένας αὐτοῖς τὰς ἐπιστολάς ἀναδεδό-
 σθαι, καὶ πλῆστιν ἐτέραν βεβαιοτέραν ἐπιζητούντων,
 ἐπηγγελάτο παραδώσειν αὐτὸν ὁμολογοῦντα. πο- 4
 ρευθεὶς οὖν ἐπὶ Ταίναρον καὶ καθεζόμενος ἐπὶ τῷ
 25 τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ διπλὴν σκηπὴν περιεβάλετο,
 καὶ τοὺς μὲν ἐφόρους καὶ τῶν ἄλλων Σπαρτιατῶν
 τινὰς κατέκρυψε, τοῦ δὲ Πausανίου παραγενομένου
 πρὸς αὐτὸν καὶ πυνθανομένου τὴν αἰτίαν τῆς ἰκε-
 τείας, ἐμέμψατο αὐτῷ καθ' ὅσον εἰς τὴν ἐπιστολὴν
 30 ἐνέγραψε τὸν κατ' αὐτοῦ θάνατον. τοῦ δὲ Πau- 5
 σανίου φήσαντος μεταμελεῖσθαι καὶ συγγνώμην αἰ-
 τουμένου τοῖς ἀγνοηθεῖσιν, ἔτι δὲ δεηθέντος ὅπως

συγκρούση, καὶ δωρεὰς μεγάλας ὑπισχνουμένου, αὐ-
 τοὶ μὲν διελύθησαν, οἱ δ' ἔφοροι καὶ οἱ μετ' αὐ-
 τῶν ἀκριβῶς μαθόντες τάληθες τότε μὲν ἤσυχίαν⁴³⁹
 εἶχον, ὕστερον δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τοῖς ἐφόροις
 συλλαμβανόντων, προαισθόμενος ἔφθασε καὶ προσ-⁵
 ἔφυγεν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλκιοί-
 6 κου. ἀπορουμένων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων εἰ τι-
 μαρῆθονται τὸν ἱκέτην, λέγεται τὴν μητέρα τοῦ
 Πανσανίου καταστήσασαν εἰς τὸ ἱερὸν ἄλλο μὲν
 μηδὲν μῆτ' εἰπεῖν μήτε πράξαι τι, πλύνθου δὲ βα-¹⁰
 στάσασαν ἀναθεῖναι κατὰ τὴν εἰς τὸ ἱερὸν εἴσοδον,
 καὶ τοῦτο πράξασαν ἐπανελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν.
 7 τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους τῇ τῆς μητρὸς κρίσει συν-
 ακολουθήσαντας ἐνοικοδομηῆσαι τὴν εἴσοδον, καὶ
 τούτῳ τῷ τρόπῳ συναναγκάσαι τὸν Πανσανίαν λιμῶ¹⁵
 καταστρέψαι τὸν βίον. τὸ μὲν οὖν σῶμα τοῦ τε-
 λευτήσαντος συνεχωρήθη τοῖς προσήκουσι καταχω-
 8 ρῆσαι, τὸ δὲ δαιμόνιον τῆς τῶν ἱκετῶν σωτηρίας κα-
 ταλυθείσης ἐπεσήμηνε· τῶν γὰρ Λακεδαιμονίων
 περὶ τινῶν ἄλλων ἐν Δελφοῖς χρηστηριαζομένων,²⁰
 ὁ θεὸς ἔδωκε χρησμὸν κελεύων ἀποκαταστήσαι τῇ
 9 θεῶ τὸν ἱκέτην. διόπερ οἱ Σπαρτιᾶται τὴν μαν-
 τείαν ἀδύνατον νομίζοντες εἶναι, ἠπόρουν ἐφ' ἱκα-
 νὸν χρόνον, οὐ δυνάμενοι ποιῆσαι τὸ προσταττό-
 μενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ὅμως δ' ἐκ τῶν ἐνδεχομένων²⁵
 βουλευσάμενοι κατεσκεύασαν εἰκόνας δύο τοῦ Παν-
 σανίου χαλκᾶς, καὶ ἀνέθηκαν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς
 Ἀθηνᾶς.
 46] Ἡμεῖς δὲ παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν εἰωθότες τῶν
 ἀγαθῶν ἀνδρῶν διὰ τῶν ἐπιλεγομένων ἐπαίνων³⁰
 αὔξειν τὴν δόξαν, τοῖς δὲ φαύλοις ἐπὶ τῆς τελευ-
 τῆς ἐπιφθέργεσθαι τὰς ἀρμοξούσας βλασφημίας, οὐκ

5 εάσομεν τὴν Πανθανίου κακίαν καὶ προδοσίαν ἀκα-
 τηγόρητον. τίς γὰρ οὐκ ἂν θανατάσειε τούτου τὴν 2
 ἄνοιαν, ὃς εὐεργέτης γενόμενος τῆς Ἑλλάδος καὶ
 νικήσας τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην καὶ πολλὰς ἄλλας
 5 ἐπαινουμένας πράξεις ἐπιτελεσάμενος, οὐχ ὅπως τὸ
 παρὸν ἀξίωμα διεφύλαξεν, ἀλλ' ἀγαπήσας τῶν Περ-
 σῶν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν τρυφήν ἄπασαν τὴν προϋ-
 πάρχουσαν εὐδοξίαν κατήσχυεν; ἐπαρθεῖς γὰρ ταῖς 3
 εὐτυχίαις τὴν μὲν Λακωνικὴν ἀγωγὴν ἐστύγησε,
 10 τὴν δὲ τῶν Περσῶν ἀκολασίαν καὶ τρυφήν ἐμιμή-
 σατο, ὃν ἥκιστα ἐχορὴν ζηλώσαι τὰ τῶν βαρβάρων
 ἐπιτηδεύματα· οὐ γὰρ ἑτέρων πεπυσμένος, ἀλλ' αὐ-
 τὸς ἔργῳ πείραν εἰληφῶς ἐγίνωσκε πόσῳ τῆς τῶν
 Περσῶν τρυφῆς ἢ πάτριος δόλαιτα πρὸς ἀρετὴν διέ-
 15 φερεν.

Ἀλλὰ γὰρ οὗτος μὲν διὰ τὴν ἰδίαν κακίαν οὐ 4
 μόνον τῆς ἀξίας ἔτυχε τιμωρίας, ἀλλὰ καὶ τοῖς πο-
 λλίταις αἴτιος κατέστη τοῦ τὴν κατὰ θάλατταν ἡγε-
 μουσίαν ἀποβαλεῖν· ἐκ παραθέσεως γὰρ ἡ Ἀριστεί-
 20 δου στρατηγία παρὰ τοῖς συμμαχοῖς θεωρουμένη
 καὶ διὰ τὴν εἰς τοὺς ὑποτεταγμένους ὁμιλίαν καὶ
 τὰς ἀρετὰς ἐποίησε πάντας ὥσπερ ἀπὸ μιᾶς ὀρμῆς
 ἀποκλίνας πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. διὸ καὶ τοῖς μὲν 5
 25 ἐκ τῆς Σπάρτης πεμπομένοις ἡγεμόσιν οὐκέτι προσ-
 440 εἶχον, Ἀριστείδην δὲ θανατάζοντες καὶ πάντα προ-
 θύμως ὑπακούοντες ἐποίησαν χωρὶς κινδύνου παρα-
 λαβεῖν τὴν κατὰ θάλατταν ἀρχήν· εὐθύς οὖν ὁ 47
 μὲν Ἀριστείδης συνεβούλευε τοῖς συμμαχοῖς ἅπασι
 κοινὴν ἀγορῶν σύνοδον ἀποδειξαι τὴν Δῆλον κοι-
 30 νὸν ταμιεῖον, καὶ τὰ χρήματα πάντα τὰ συναγόμε-
 να εἰς ταύτην κατατίθεσθαι, πρὸς δὲ τὸν ἀπὸ
 τῶν Περσῶν ὑποπιεζόμενον πόλεμον τάξαι φόρον

ταῖς πόλεσι πάσαις κατὰ δύναμιν, ὥστε γίνεσθαι
 τὸ πᾶν ἄθροισμα ταλάντων πεντακοσίων καὶ ἐξή-
 2 κοντα. ταχθεὶς δὲ ἐπὶ τὴν διάταξιν τῶν φόρων,
 οὕτως ἀκριβῶς καὶ δικαίως τὸν διαμερισμὸν ἐποίη-
 σεν ὥστε πάσας τὰς πόλεις εὐδοκῆσαι. διὸ καὶ 5
 δοκῶν ἔν τι τῶν ἀδυνάτων ἔργων συντετελεκέναι,
 μερίστην ἐπὶ δικαιοσύνη δόξαν ἐκτήσατο καὶ διὰ
 τὴν ὑπεροβὴν τῆς δικαιοσύνης δίκαιος ἐπωνομά-
 3 σθη. ὑφ' ἑνα δὲ καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἢ μὲν τοῦ
 Πανσανίου κακία τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας 10
 ἐστέρησε τοὺς πολίτας, ἢ Ἀριστείδου δὲ κατὰ πᾶν
 ἀρετὴ τὰς Ἀθήνας τὴν οὐκ οὔσαν στρατηγίαν ἐποίησε
 κτήσασθαι. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον
 τὸν ἐνιαυτόν.

48 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φαίδωνος Ὀλυμπιάς 15
 μὲν ἦχθη ἕκτη πρὸς ταῖς ἐβδομήκοντα, καθ' ἣν
 ἐνίκα στάδιον Σκαμάνδριος Μυτιληναῖος, ἐν Ῥώμῃ
 δ' ὑπῆρχον ὑπατοὶ Καίτων Φάβιος καὶ Σπόριος
 2 Φούριος Μενέλλαιος. ἐπὶ δὲ τούτων Λεωτυχίδας
 ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας 20
 ἕτη εἴκοσι καὶ δύο, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἀρ-
 χίδαμος ἐβασίλευσεν ἕτη τετραράκοντα καὶ δύο.
 ἐτελεύτησε δὲ καὶ Ἀναξίλας ὁ Ῥηγίου καὶ Ζάργλης
 τύραννος, δυναστεύσας ἕτη ὀκτωκαίδεκα, τὴν δὲ
 τυραννίδα διεδέξατο Μίκυθος, πιστευθεὶς ὥστε ἀπο- 25
 δοῦναι τοῖς τέκνοις τοῦ τελευτήσαντος οὔσι νέοις
 3 τὴν ἡλικίαν. Ἰέρων δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Συρακο-
 σίων μετὰ τὴν τοῦ Γέλωνος τελευτὴν τὸν μὲν ἀδελ-
 φὸν Πολύζηλον ὄρων εὐδοκιμοῦντα παρὰ τοῖς Συ-
 ρακοσίοις, καὶ νομίζων αὐτὸν ἐφεδρον ὑπάρχειν τῆς 30
 βασιλείας, ἔσπευδεν ἐκποδῶν ποιήσασθαι, αὐτὸς δὲ
 ξενολογῶν καὶ περὶ αὐτὸν σύστημα ξένων παρα-

σκευάζων ὑπελάμβανεν ἀσφαλῶς καθέξειν τὴν βα-
 σιλείαν. διὸ καὶ Συβαριτῶν πολιορκουμένων ὑπὸ 4
 Κροτωνιατῶν καὶ δεομένων βοηθῆσαι, στρατιώτας
 πολλοὺς κατέγραψεν εἰς τὴν στρατιάν, ἣν παρεδί-
 5 δου Πολυζήλω τὰδελφῶ, νομίζων αὐτὸν ὑπὸ τῶν
 441 Κροτωνιατῶν ἀναιρεθῆσεσθαι. τοῦ δὲ Πολυζήλου 5
 πρὸς τὴν στρατείαν οὐχ ὑπακούσαντος διὰ τὴν ῥη-
 θεῖσαν ὑποψίαν, δι' ὀργῆς εἶχε τὸν ἀδελφόν, καὶ
 φυγόντος πρὸς Θήρωνα τὸν Ἀκραγαντίνων τύραν-
 10 νον, καταπολεμῆσαι τοῦτον παρεσκευάζετο. μετὰ 6
 δὲ ταῦτα Θρασυδαίου τοῦ Θήρωνος ἐπιστατοῦντος
 τῆς τῶν Ἱμεραίων πόλεως βαρύτερον τοῦ καθήκου-
 τος, συνέβη τοὺς Ἱμεραίους ἀπαλλοτριωθῆναι παν-
 τελῶς ἀπ' αὐτοῦ. πρὸς μὲν οὖν τὸν πατέρα πο- 7
 15 ρεύεσθαι τε καὶ κατηγορεῖν ἀπεδοκίμαζον, νομίζον-
 τες οὐχ ἔξειν ἴσον ἀκουστήν· πρὸς δὲ τὸν Ἰέρωνα
 πρέσβεις ἀπέστειλαν κατηγοροῦντες τοῦ Θρασυδαίου
 καὶ ἐπαγγελόμενοι τὴν τε πόλιν ἐκείνην παραδώ-
 σαι καὶ συνεπιθῆσεσθαι τοῖς περὶ τὸν Θήρωνα.
 20 ὁ δὲ Ἰέρων κρίνας εἰρηρικῶς διαλύσασθαι πρὸς τὸν 8
 Θήρωνα, προὔδωκε τοὺς Ἱμεραίους καὶ τὰ βεβου-
 λευμένα λαθραίως ἐμήνυσε. διόπερ Θήρων ἐξετά-
 σας τὰ κατὰ τὴν βουλήν, καὶ τὴν μὲν ἀληθι-
 νὴν εὐρίσκων, πρὸς μὲν τὸν Ἰέρωνα διελύσατο καὶ
 25 τὸν Πολυζήλον εἰς τὴν προὔπαρχουσαν εὔνοιαν
 ἀποκατέστησε, τῶν δὲ Ἱμεραίων τοὺς ἐναντίους πολ-
 λοὺς ὄντας συλλαβῶν ἀπέσφαξεν.

Ἰέρων δὲ τοὺς τε Ναξίους καὶ τοὺς Καταναίους 49
 ἐκ τῶν πόλεων ἀναστήσας, ἰδίους οἰκήτορας ἀπέ-
 30 στείλει, ἐκ μὲν Πελοποννήσου πεντακισχιλίους
 ἀθροίσας, ἐκ δὲ Συρακουσῶν ἄλλους τοσοῦτους
 προσθεῖς· καὶ τὴν μὲν Κατάνην μετωνόμασεν Αἰτ-

νην, τὴν δὲ χώραν οὐ μόνον τὴν Καταναίαν, ἀλλὰ
 καὶ πολλὴν τῆς ὁμόρου προσθεὶς κατεκληρούχησε,
 2 μυρίους πληρώσας οἰκήτορας. τοῦτο δ' ἔπραξε
 σπεύδων ἅμα μὲν ἔχειν βοήθειαν, ἐτοίμην ἀξιόλο-
 γον πρὸς τὰς ἐπιούσας χρείας, ἅμα δὲ καὶ ἐκ τῆς 5
 γενομένης μυριάδου πόλεως τιμὰς ἔχειν ἥρωικάς.
 τοὺς δὲ Ναξίους καὶ τοὺς Καταναίους ἐκ τῶν πα-
 τριδῶν ἀνασταθέντας μετώκισεν εἰς τοὺς Λεοντί-
 νους, καὶ μετὰ τῶν ἐγχωρίων προσέταξε κατοικεῖν
 3 τὴν πόλιν. Θήρων δὲ μετὰ τὴν Ἰμεραίων σφαγὴν 10
 ὄρων τὴν πόλιν οἰκητόρων δεομένην, συνώκισεν
 εἰς ταύτην τοὺς τε Δωριεῖς καὶ τῶν ἄλλων τοὺς
 4 βουλομένους ἐπολιτογράφησεν. οὗτοι μὲν οὖν μετ'
 ἀλλήλων καλῶς πολιτευόμενοι διετέλεσαν ἔτη πεν-
 τήκοντα καὶ ὀκτώ· τότε δὲ τῆς πόλεως ὑπὸ Καρ- 15
 κηδονίων χειρωθείσης καὶ κατασκαφείσης, διέμεινεν
 ἀοίκητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν.

50 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δρομοκλείδου Ῥωμαῖοι 442
 μὲν κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γναῖον
 Μάλλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι τὴν τῆς 20
 θαλάττης ἡγεμονίαν ἀποβεβληκότες ἀλόγως βαρέως
 ἔφερον· διὸ καὶ τοῖς ἀφεστηκόσιν ἀπ' αὐτῶν Ἑλ-
 λησι χαλεπῶς ἔχοντες, ἠπέλουν ἐπιδήσειν αὐτοῖς
 2 τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν. συναχθείσης δὲ τῆς
 γερουσίας ἐβουλεύοντο περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς 25
 τοὺς Ἀθηναίους ὑπὲρ τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμο-
 3 νίας. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς κοινῆς ἐκκλησίας συνα-
 χθείσης, οἱ μὲν νεώτεροι καὶ τῶν ἄλλων οἱ πολλοὶ
 φιλοτίμως εἶχον ἀνακτήσασθαι τὴν ἡγεμονίαν, νο-
 μίζοντες, ἂν αὐτὴν περιποιήσονται, χρημάτων τε 30
 πολλῶν εὐπορήσειν καὶ καθόλου τὴν Σπάρτην μεί-
 ζονα ποιήσεσθαι καὶ δυνατωτέραν, τοὺς τε τῶν

ἰδιωτῶν οἴκους πολλὴν ἐπίδοσιν λήψεσθαι πρὸς εὐ-
 δαιμονίαν· ἀνεμιμνήσκοντο δὲ καὶ τῆς ἀρχαίας μαν- 4
 τείας, ἐν ἣ προσέταξεν αὐτοῖς ὁ θεὸς σκοπεῖν ὅπως
 μὴ χολὴν ἔχωσι τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τὸν χρησμόν
 5 ἔφασαν εἰς οὐδὲν ἕτερον ἢ τὸ παρὸν λέγειν· χολὴν
 γὰρ αὐτοῖς ὑπάρξει τὴν ἀρχήν, ἐὰν οὐσῶν δυοῖν
 ἡγεμονιῶν τὴν ἑτέραν ἀποβάλλωσι. πάντων δὲ σχε- 5
 δὸν τῶν πολιτῶν πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ὠρ-
 μημένων, καὶ τῆς γερουσίας συνεδρευούσης περὶ
 10 τούτων, οὐδεὶς ἠλπιδεν οὐδένα τολμήσειν συμβου-
 λεῦσαι ἕτερόν τι. τῶν δὲ ἐκ τῆς γερουσίας τις, 6
 ὄνομα μὲν Ἐτοιμαρίδας, τὸ δὲ γένος ἀφ' Ἡρα-
 κλέους ὧν καὶ δι' ἀρετὴν ἀποδοχῆς τυγχάνων παρὰ
 τοῖς πολίταις, ἐπεχείρησε συμβούλευειν ἕαν τοὺς
 15 Ἀθηναίους ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας· μὴ συμφέρειν γὰρ
 τῇ Σπάρτῃ τῆς θαλάττης ἀμφισβητεῖν· πρὸς παρὰ-
 δοξον δὲ ὑπόθεσιν εἶπειν εὐπορήσας λόγους ἀρμό-
 ζοντας, παρὰ τὴν προσδοκίαν ἔπεισε τὴν γερουσίαν
 καὶ τὸν δῆμον. τέλος δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι κρίναντες 7
 20 τὸν Ἐτοιμαρίδαν συμφέροντα λέγειν ἀπέστησαν τῆς
 περὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ὁρμῆς.
 Ἀθηναῖοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον προσεδόκων μέγαν πό- 8
 λεμον ἔξειν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ τῆς κατὰ
 θάλατταν ἡγεμονίας, καὶ διὰ τοῦτο τριήρεις κατε-
 25 σκευάζοντο πλείους καὶ χρημάτων πλῆθος ἐπορί-
 ζοντο καὶ τοῖς συμμάχοις ἐπιεικῶς προσεφέροντο·
 ὡς δὲ τὰ δοχθέντα τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπύθοντο,
 τοῦ μὲν φόβου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον ἀπελύθη-
 σαν, περὶ δὲ τὴν αὐξήσιν τῆς ἰδίας πόλεως ἡσχο-
 30 λοῦντο.

Ἐπ' ἀρχόντος δ' Ἀθήνησιν Ἀκιστορίδου ἐν Ῥώμῃ 51
 τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Καίσων Φάβιος καὶ

- 2 Τίτος Ούεργίνιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἰέρων μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν Συρακοσίων, παραγενομένων πρὸς αὐτὸν πρέσβεων ἐκ Κύμης τῆς Ἰταλίας καὶ δεομένων βοηθῆσαι πολεμουμένοις ὑπὸ Τυρρηνοῶν θαλαττοκρατούντων, ἐξέπεμψεν αὐτοῖς συμμαχίαν τριήρεις 5
- 3 Ικανάς. οἱ δὲ τῶν νεῶν τούτων ἡγεμόνες ἐπειδὴ κατέπλευσαν εἰς τὴν Κύμην, μετὰ τῶν ἐγγχωρίων 413 ἐναυμάχησαν μὲν πρὸς τοὺς Τυρρηνοὺς, πολλὰς δὲ ναῦς αὐτῶν διαφθείραντες καὶ μεγάλη νουμαχία νικήσαντες, τοὺς μὲν Τυρρηνοὺς ἐταπείνωσαν, τοὺς 10 δὲ Κυμαίους ἠλευθέρωσαν τῶν φόβων, καὶ ἀπέπλευσαν ἐπὶ Συρακούσας.
- 52 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μένωνος Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Λεύκιον Αἰμίλιον Μάμερκον καὶ Γάιον Κορνήλιον Λέντουλον, κατὰ δὲ τὴν Ἰτα- 15 λίαν πόλεμος ἐνέστη Ταραντίνοις πρὸς τοὺς Ἰάπυ- 2 γας· περὶ γὰρ ὁμόρου χώρας ἀμφισβητούντων πρὸς ἀλλήλους, ἐπὶ μὲν τινὰς χρόνους διετέλου ἀψιμαχοῦντες καὶ λεηλατοῦντες τὰς ἀλλήλων χώρας, ἀεὶ δὲ μᾶλλον τῆς διαφορᾶς συναυξομένης καὶ πολλά- 20 κισ φόνων γινομένων, τὸ τελευταῖον εἰς ὄλοσχερῆ 3 φιλοτιμίαν ὤρησαν. οἱ μὲν οὖν Ἰάπυγες τὴν τε παρ' αὐτῶν δύναμιν παρεσκευάζοντο καὶ τὴν παρὰ τῶν ὁμόρων συμμαχίαν συνέλαβον, καὶ τοὺς σύμ- 25 παντας ἠθροισαν ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους· οἱ δὲ Τα- ραντίνοι πυθόμενοι τὸ μέγεθος τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἠθροισμένης δυνάμεως, τοὺς τε πολιτικοὺς στρατιώτας ἠθροισαν καὶ Ῥηγίνων συμμάχων ὄντων πολ- 4 λούς προσελάβοντο. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων, τὸ τελευ- 30 ταῖον οἱ Ἰάπυγες ἐνίκησαν. τῶν δὲ ἠττηθέντων εἰς δύο μέρη σχισθέντων κατὰ τὴν φυγὴν, καὶ τῶν

μὲν εἰς Τάραντα τὴν ἀναχώρησιν ποιουμένων, τῶν δὲ εἰς τὸ Ῥήγιον φευγόντων, παραπλησίως τούτοις καὶ οἱ Ἰάπυγες ἐμερίσθησαν. οἱ μὲν οὖν τοὺς Τα- 5 ραντίνους διώξαντες ὀλίγου διαστήματος ἐντὸς πολλοὺς τῶν ἐναντίων ἀνείλον· οἱ δὲ τοὺς Ῥηγί- 5 νους διώκοντες ἐπὶ τοσοῦτον ἐφιλοτιμήθησαν ὥστε συνεισπεσεῖν τοῖς φεύγουσιν εἰς τὸ Ῥήγιον καὶ τῆς πόλεως κυριεῦσαι.

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Χάρης, ἐν 53
 10 Ῥώμῃ δὲ ὑπάτοι καθεισθήκεσαν Τίτος Μινούνιος καὶ Γάιος Ὀράτιος Πολύειδος, ἡχθῆ δὲ παρ' Ἡλείοις Ὀλυμπιάς ἐβδομηκοστὴ καὶ ἐβδόμη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δάνδης Ἀργεῖος. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ μὲν τὴν Σικελίαν Θήρων ὁ Ἀκραγαντίνων δυνά- 15 στης ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη δέκα καὶ ἕξ, τὴν δὲ ἀρχὴν διεδέξατο Θρασυδαῖος ὁ υἱός. ὁ μὲν οὖν Θήρων 2 τὴν ἀρχὴν ἐπιεικῶς διωκηκῶς καὶ ζῶν μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρὰ τοῖς πολίταις καὶ τελευτήσας ἥρωικῶν ἔτυχε τιμῶν, ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ζῶντος 20 ἔτι τοῦ πατρὸς βίαιος ἦν καὶ φονικὸς καὶ τελευτήσαντος ἦρχε τῆς πατρίδος παρανόμως καὶ τυραννικῶς. διὸ καὶ ταχέως ἀπιστηθεὶς ὑπὸ τῶν ὑπο- 3 τεταγμένων διετέλεσεν ἐπιβουλευόμενος καὶ βίον ἔχων μισούμενον· ὅθεν ταχέως τῆς ἰδίας παρανο- 25 μίας οἰκείαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν. μετὰ 441 τὴν τοῦ πατρὸς Θήρωνος τελευτὴν πολλοὺς μισθοφόρους ἀθροίσας καὶ τῶν Ἀκραγαντίνων καὶ Ἱμεραίων προσκαταλέξας, τοὺς ἅπαντας ἠθροίσεν ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους ἵππεις καὶ πεζοὺς. μετὰ δὲ τού- 4 30 των μέλλοντος αὐτοῦ πολεμεῖν τοῖς Συρακοσίοις, Ἰέρων ὁ βασιλεὺς παρασκευασάμενος δύναμιν ἀξιόλογον ἐστράτευσεν ἐπὶ τὸν Ἀκράγαντα. γενομέ-

νης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς πλείστοι τῶν παραταξαμέ-
 5 νων Ἑλλήνων πρὸς Ἑλληνας ἔπεσον. τῇ μὲν οὖν
 μάχῃ ἐπροτέρησαν οἱ Συρακόσιοι, κατεκόπησαν δὲ
 τῶν μὲν Συρακοσίων εἰς δισχιλίους, τῶν δὲ ἄλλων
 ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλλούς. μετὰ δὲ ταῦτα Θρα- 5
 συδαῖος μὲν ταπεινωθεὶς ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς,
 καὶ φυγῶν εἰς Μεγαρεῖς τοὺς Νισαίους καλου-
 μένους, ἐκεῖ θανάτου καταγνωσθεὶς ἐτελεύτησεν.
 οἱ δ' Ἀκραγαντινοὶ κομισάμενοι τὴν δημοκρατίαν,
 διαπρεσβευσάμενοι πρὸς Ἴερώνα τῆς εἰρήνης ἔτυ- 10
 6 χον. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίοις πρὸς Οὐμιεν-
 τανοὺς ἐνστάντος πολέμου μεγάλη μάχη συνέστη
 περὶ τὴν ὀνομαζομένην Κρεμέραν. τῶν δὲ Ῥω-
 μαίων ἠττηθέντων συνέβη πολλοὺς αὐτῶν πε-
 σεῖν, ὧν φασὶ τινες τῶν συγγραφέων καὶ τοὺς 15
 Φαβίους τοὺς τριακοσίους, συγγενεῖς ἀλλήλων ὄν-
 τας καὶ διὰ τοῦτο μιᾷ περιειλημμένους προσηγο-
 ρία. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐπι-
 αντόν.

54 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Πραξιέργου Ῥωμαῖοι 20
 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Αὐλὸν Οὐεργίνιον Τρί-
 κωστον καὶ Γάιον Σερουίλιον Στροῦκτον. ἐπὶ δὲ
 τούτων Ἡλεῖοι μὲν πλείους καὶ μικρὰς πόλεις οἰ-
 κοῦντες εἰς μίαν συνωκίσθησαν τὴν ὀνομαζομένην
 2 Ἠλίαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὀρῶντες τὴν μὲν Σπάρτην 25
 διὰ τὴν Πανσανίου τοῦ στρατηγοῦ προδοσίαν τα-
 πεινῶς πράττουσαν, τοὺς δὲ Ἀθηναίους εὐδοκι-
 μοῦντας διὰ τὸ μηδένα παρ' αὐτοῖς πόλιν ἐπὶ
 προδοσίᾳ κατεγνώσθαι, ἔσπευδον τὰς Ἀθήνας ταῖς
 3 ὁμοίαις περιβαλεῖν διαβολαῖς. διόπερ εὐδοκιμοῦν- 30
 τος παρ' αὐτοῖς Θεμιστοκλέους καὶ μεγάλην δόξαν
 ἔχοντος ἐπ' ἀρετῇ, κατηγορήσαν προδοσίαν αὐτοῦ,

φάσκοντες φίλον γενέσθαι τοῦ Πανσανίου μέγιστον, καὶ μετὰ τούτου συντεθείσθαι κοινῇ προδοῦναι τὴν Ἑλλάδα τῷ Ξέρξῃ. διελέγοντο δὲ καὶ τοῖς 4
 ἔχθροῖς τοῦ Θεμιστοκλέους, παροξύνοντες αὐτοὺς
 5 πρὸς τὴν κατηγορίαν, καὶ χρήματα ἔδοσαν, διδάσκοντες ὅτι * Πανσανίας μὲν κρίνας προδιδόναί
 τοὺς Ἕλληνας ἐδήλωσε τὴν ἰδίαν ἐπιβολὴν Θεμισ-
 445 στοκλεῖ καὶ παρέκάλεσε κοινωνεῖν τῆς προθέσεως,
 ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς οὔτε προσεδέξατο τὴν ἐντευξίν
 οὔτε διαβάλλειν ἔκρινε δεῖν ἄνδρα φίλον. οὐ μὴν 5
 10 ἀλλὰ κατηγορηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς τότε μὲν ἀπέφυγε τὴν τῆς προδοσίας κρίσιν. διὸ καὶ τὸ μὲν
 πρῶτον μετὰ τὴν ἀπόλυσιν μέγας ἦν παρὰ τοῖς
 Ἀθηναίοις· ἠγάπων γὰρ αὐτὸν ἐπὶ τοῖς πεπραγμέ-
 15 νοῖς διαφερόντως οἱ πολῖται· μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν
 φοβηθέντες αὐτοῦ τὴν ὑπεροχὴν, οἱ δὲ φθονήσαν-
 τες τῇ δόξῃ, τῶν μὲν εὐεργεσιῶν ἐπελάθοντο, τὴν
 δ' ἰσχὴν αὐτοῦ καὶ τὸ φρόνημα ταπεινοῦν ἔσπευ-
 δον. πρῶτον μὲν οὖν αὐτὸν ἐκ τῆς πόλεως μετέ- 55
 20 στησαν, τοῦτον τὸν ὀνομαζόμενον ὄστρακισμὸν ἐπα-
 γαγόντες αὐτῷ, ὃς ἐνομοθετήθη μὲν ἐν ταῖς Ἀθή-
 ναις μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν τυράννων τῶν περὶ
 Πεισίστρατον, ὁ δὲ νόμος ἐγένετο τοιοῦτος. ἕκα- 2
 στος τῶν πολιτῶν εἰς ὄστρακον ἔγραφε τοῦνομα
 25 τοῦ δοκοῦντος μάλιστα δύνασθαι καταλύσαι τὴν
 δημοκρατίαν· ᾧ δ' ἂν ὄστρακα πλείω γένηται, φεύ-
 γειν ἐκ τῆς πατρίδος ἐτέτακτο πενταετῆ χρόνον.
 νομοθετῆσαι δὲ ταῦτα δοκοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι, οὐχ 3
 ἵνα τὴν κακίαν κολάσωσιν, ἀλλ' ἵνα τὰ φρονήματα
 30 τῶν ὑπερεχόντων ταπεινότερα γένηται διὰ τὴν φυ-
 γήν. ὁ μὲν οὖν Θεμιστοκλῆς τὸν προειρημένον
 τρόπον ἐξοστρακισθεὶς ἔφυγεν ἐκ τῆς πατρίδος εἰς

4" Ἄργος· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πυνθόμενοι περὶ τού-
 των, καὶ νομίσαντες παρὰ τῆς τύχης εἰληφέναι και-
 ρὸν ἐπιθέσθαι τῷ Θεμιστοκλεῖ, πάλιν εἰς τὰς Ἀθή-
 νας ἐξαπέστειλαν πρέσβεις κατηγοροῦντες τοῦ Θε-
 μιστοκλέους ὅτι τῷ Πανσανίᾳ κεκοινώνηκε τῆς προ- 5
 δοσίας, καὶ δεῖν ἔφασαν τῶν κοινῶν τῆς Ἑλλά-
 δος ἀδικημάτων εἶναι τὴν κρίσιν, οὐκ ἰδίᾳ παρὰ
 τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ κοινοῦ συνεδρίου
 τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ εἰώθει συνεδρεύειν κατ' ἐκεί-
 5 νον τὸν χρόνον. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ὄρων τοὺς 10
 Λακεδαιμονίους σπεύδοντας διαβαλεῖν τὴν πόλιν
 τῶν Ἀθηναίων καὶ ταπεινῶσαι, τοὺς δ' Ἀθηναίους
 βουλομένους ἀπολογήσασθαι περὶ τῆς ἐπιφερομένης
 αἰτίας, ὑπέλαβεν ἑαυτὸν παραδοθῆσθαι τῷ κοινῷ
 6 συνεδρίῳ. τοῦτο δ' ἦδει τὰς κρίσεις οὐ δικαίας, 15
 ἀλλὰ πρὸς χάριν ποιούμενον τοῖς Λακεδαιμονίοις,
 τεκμαιρόμενος ἔκ τε τῶν ἄλλων καὶ ἐξ ὧν ἐποιή-
 σατο τὴν κρίσιν περὶ τε τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν 416
 Αἰγινήτων ὑπὲρ τῶν ἀριστείων· οὕτω γὰρ οἱ κύ-
 ριοι τῆς ψήφου φθονερῶς διετέθησαν πρὸς τοὺς 20
 Ἀθηναίους ὥστε πλείους τριήρεις αὐτῶν παρεσχη-
 μένων ἢ σύμπαντες οἱ ναυμαχήσαντες παρέσχοντο,
 οὐδὲν κρείττους αὐτοὺς ἐποίησαν τῶν ἄλλων Ἑλ-
 7 λήνων. διὰ ταῦτα δὴ συνέβη τὸν Θεμιστοκλέα τοῖς
 συνέδροις ἀπιστῆσαι. καὶ γὰρ ἐκ τῆς προγεγενη- 25
 μένης ἀπολογίας ἐν ταῖς Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Θεμι-
 στοκλέους ἀφορμας εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τὴν
 8 ὕστερον γενομένην κατηγορίαν. ὁ γὰρ Θεμιστο-
 κλῆς ἀπολογούμενος ὠμολόγει μὲν τὸν Πανσανίαν
 πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὰς ἀπεσταλκέναι παρακαλοῦντα 30
 μετασχεῖν τῆς προδοσίας, καὶ τοῦτω μεγίστω χρη-
 σάμενος τεκμηρίῳ συνέσταναν ὅτι οὐκ ἂν παρεκάλει

Πανσανίας αὐτόν, εἰ μὴ πρὸς τὴν ἀξίωσιν ἀντέ-
 λεγε. διὰ δὲ ταῦτα, καθάπερ προειρήκαμεν, * ἔφυ- 56
 γεν ἕξ Ἄργους πρὸς Ἄδμητον τὸν Μολοττῶν βα-
 σιλέα· καταφυγῶν δὲ πρὸς τὴν ἐστίαν ἱκέτης ἐγέ-
 5 νετο. ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ μὲν πρῶτον προσεδέξατο
 αὐτὸν φιλοφρόνως καὶ παρεκάλει θαρρεῖν καὶ τὸ
 σύνολον ἐπηγγέλλετο φροντιεῖν αὐτοῦ τῆς ἀσφα- 2
 λείας· ἐπεὶ δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ἐπιφανεστά-
 τους Σπαρτιατῶν πρέσβεις ἀποστελλαντες πρὸς τὸν
 10 Ἄδμητον ἐξήτουν αὐτὸν πρὸς τιμωρίαν, ἀποκα-
 λοῦντες προδότην καὶ λυμεῶνα τῆς ὅλης Ἑλλάδος,
 πρὸς δὲ τούτοις μὴ παραδιδόντος αὐτὸν πολεμή-
 σειν ἔφασαν μετὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων, τὸ τηρι-
 καῦθ' ὁ βασιλεὺς φοβηθεὶς μὲν τὰς ἀπειλάς, ἔλεῶν
 15 δὲ τὸν ἱκέτην καὶ τὴν ἐκ τῆς παραδόσεως αἰσχύνῃν
 ἐκκλίνων, ἐπειθε τὸν Θεμιστοκλέα τὴν ταχίστην
 ἀπιέναι λάθρα τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ χρυσοῦ
 πληθὸς ἐδώρησατο αὐτῷ ἐφόδιον τῆς φυγῆς. ὁ δὲ 3
 Θεμιστοκλῆς πάντοθεν ἐλαννόμενος καὶ τὸ χρυσοῦν
 20 δεξάμενος ἔφυγε νυκτὸς ἐκ τῆς τῶν Μολοττῶν χώ-
 ρας, συμπράττοντος αὐτῷ πάντα τὰ πρὸς φυγὴν
 τοῦ βασιλέως· εὐρῶν δὲ δύο νεανίσκους Λυγκηστὰς
 τὸ γένος, ἐμπορικαῖς δὲ ἐργασίαις χρωμένους, καὶ
 διὰ τοῦτο τῶν ὁδῶν ἐμπείρως ἔχοντας, μετὰ τού-
 25 των ἔφυγε. χρώμενος δὲ νυκτεριναῖς ὁδοιπορίαῖς 4
 ἔλαθε τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ διὰ τῆς τῶν νεα-
 νίσκων εὐνοίας τε καὶ κακοπαθείας κατήντησεν εἰς
 τὴν Ἀσίαν· ἐνταῦθα δ' ἔχων ἰδιόξενον, ὄνομα μὲν
 Λυσιθείδην, δόξῃ δὲ καὶ πλούτῳ θαυμαζόμενον,
 30 πρὸς τοῦτον κατέφυγεν. ὁ δὲ Λυσιθείδης ἐτύγχανε 5
 φίλος ὢν Ξέρξου τοῦ βασιλέως καὶ κατὰ τὴν διά-
 βασιν τοῦ Ξέρξου τὴν δύναμιν τῶν Περσῶν ἅπασαν

εἰστιακῶς. διόπερ συνήθειαν μὲν ἔχων πρὸς τὸν
 βασιλέα, τὸν δὲ Θεμιστοκλέα διὰ τὸν ἔλεον σῶσαι
 βουλόμενος, ἐπηγγέλλατο αὐτῷ πάντα συμπράξειν.
 6 ἀξιοῦντος δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους ἀγαγεῖν αὐτὸν πρὸς
 τὸν Ξέρξην, τὸ μὲν πρῶτον ἀντεῖπεν, ἀποφαινό- 5
 μενος ὅτι κολασθήσεται διὰ τὰς κατὰ τῶν Περσῶν
 αὐτῷ γεγενημένας πράξεις, μετὰ δὲ ταῦτα μαθὼν 447
 τὸ συμφέρον ὑπήκουσε, καὶ παραδόξως καὶ ἀσφα-
 7 λῶς αὐτὸν διέσωσεν εἰς τὴν Περσίδα. ἔθους γὰρ
 ὄντος παρὰ τοῖς Πέρσαις τὸν ἄγοντα παλλακὴν τῷ 10
 βασιλεῖ κομίζειν ταύτην ἐπὶ ἀπήνης κεκρυμμένην,
 καὶ τῶν ἀπαντῶντων μηδένα πολυπραγμονεῖν μηδὲ
 κατ' ὄψιν ἀπαντῆσαι τῇ ἀγομένῃ, ἀφορμῇ ταύτῃ
 συνέβη χρήσασθαι πρὸς τὴν ἐπιβολὴν τὸν Λυσι-
 8 θείδην. παρασκευασάμενος γὰρ ἀπήνην πολυτε- 15
 λέσι παραπετάσμασι κεκοσμημένην, εἰς ταύτην ἐνέ-
 θηκε τὸν Θεμιστοκλέα, καὶ μετὰ πάσης ἀσφαλείας
 διασώσας ἐνέτυχε τῷ βασιλεῖ, καὶ πεφυλαγμένως
 ὁμιλήσας ἔλαβε παρ' αὐτοῦ πίστεις μηδὲν ἀδι-
 κήσειν τὸν ἄνδρα. εἰσαγαγὼν δὲ α' τὸν πρὸς τὸν 20
 βασιλέα, κἀκείνου δόντος τῷ Θεμιστοκλεῖ λόγον
 καὶ μαθόντος ὡς οὐδὲν ἠδίκησεν, ἀπελύθη τῆς
 57 τιμωρίας. δόξας δὲ παραδόξως ὑπ' ἐχθροῦ δια-
 σεσῶσθαι, πάλιν εἰς μείζονας κινδύνους ἐνέπεσε
 διὰ τοιαύτας αἰτίας. Μανδάνη Δαρείου μὲν ἦν θυ- 25
 γάτηρ τοῦ φονεύσαντος τοὺς μάγους, ἀδελφὴ δὲ
 γνησίᾳ τοῦ Ξέρξου, μεγίστης δ' ἀποδοχῆς τυγχά-
 νουσα παρὰ τοῖς Πέρσαις. αὕτη τῶν υἱῶν ἔστερη-
 μένη καθ' ὃν καιρὸν Θεμιστοκλῆς περὶ Σαλαμίνα
 κατεναυμάχησε τὸν στόλον τῶν Περσῶν, χαλεπῶς 30
 ἔφερε τὴν ἀναίρεσιν τῶν τέκνων, καὶ διὰ τὸ μέγε-
 2 θος τῆς συμφορᾶς ἠλεεῖτο παρὰ τοῖς πλήθεσιν. αὕτη

πνθομένη τὴν παρουσίαν τοῦ Θεμιστοκλέους, ἦλ-
 θεν εἰς τὰ βασίλεια πενθίμην ἐσθῆτα λαβοῦσα, καὶ
 μετὰ δακρύων ἰκέτευε τὸν ἀδελφὸν ἐπιθεῖναι τιμω-
 ρίαν τῷ Θεμιστοκλεῖ. ὡς δ' οὐ προσεῖχεν αὐτῇ, πε-
 5 ρίημι τοὺς ἀρίστους τῶν Περσῶν ἀξιούσα καὶ καθόλου
 τὰ πλήθη παροξύνουσα πρὸς τὴν τοῦ Θεμιστοκλέους
 τιμωρίαν. τοῦ δ' ὄχλου συνδραμόντος ἐπὶ τὰ βα- 4
 σίλεια καὶ μετὰ κραυγῆς ἐξαιτοῦντος ἐπὶ τιμωρίαν
 τὸν Θεμιστοκλέα, ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπεκρίνατο δικα-
 10 στήριον καταστήσειν ἐκ τῶν ἀρίστων Περσῶν, καὶ
 τὸ κριθὲν τεύξεσθαι συντελείας, πάντων δὲ συν- 5
 ευδοκησάντων, καὶ δοθέντος ἱκανοῦ χρόνου εἰς τὴν
 παρασκευὴν τῆς κρίσεως, ὁ μὲν Θεμιστοκλῆς μα-
 θῶν τὴν Περσίδα διάλεκτον, καὶ ταύτη χρησάμε-
 15 νος κατὰ τὴν ἀπολογία, ἀπελύθη τῶν ἐγκλημά-
 των. ὁ δὲ βασιλεὺς περιχαρῆς γενόμενος ἐπὶ τῇ 6
 σωτηρίᾳ τάνδρὸς μεγάλας αὐτὸν δωρεὰς ἐτίμησε.
 γυναικα γὰρ αὐτῷ πρὸς γάμου κοινωνίαν ἐξευξε
 Περσίδα, εὐγενεῖα τε καὶ κάλλει διαφέρουσαν, ἔτι
 20 δὲ κατ' ἀρετὴν ἐπαινουμένην, οἰκετῶν τε πλήθος
 πρὸς διακουρίαν καὶ παντοδαπῶν ἐκπωμάτων καὶ
 τὴν ἄλλην χορηγίαν πρὸς ἀπόλαυσιν καὶ τρυφήν ἀρ-
 μόζουσαν. ἐδωρήσατο δ' αὐτῷ καὶ πόλεις τρεῖς 7
 πρὸς διατροφὴν καὶ ἀπόλαυσιν εὐθέτους, Μαγνη-
 25 σίαν μὲν τὴν ἐπὶ τῷ Μαιάνδρῳ, πλεῖστον τῶν κατὰ
 τὴν Ἀσίαν πόλεων ἔχουσαν σίτον, εἰς ἄρτους, Μυ-
 οῦντα δὲ εἰς ὄψον, ἔχουσαν θάλατταν εὐίχθυν,
 448 Λάμψακον δέ, ἀμπελόφυτον ἔχουσαν χώραν πολ-
 λήν, εἰς οἶνον. Θεμιστοκλῆς μὲν οὖν ἀπολυθεὶς 58
 30 τοῦ παρ' Ἑλλήνων φόβου, καὶ παραδόξως ὑπὸ μὲν
 τῶν τὰ μέγιστα εὐεργετηθέντων φυγαδευθεὶς, ὑπὸ
 δὲ τῶν τὰ δεινότατα παθόντων εὐεργετηθεὶς, ἐν

ταύταις ταῖς πόλεσι κατεβίωσε πάντων τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν ἀγαθῶν εὐπορούμενος, καὶ τελευτήσας ἐν τῇ Μαγνησίᾳ ταφῆς ἔτυχεν ἀξιολόγου καὶ μνη-
 2 μείου τοῦ ἔτι νῦν διαμένοντος. ἔνιοι δὲ τῶν συγ-
 γραφέων φασὶ τὸν Ξέρξην ἐπιθυμήσαντα πάλιν ὅ-
 στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα παρακαλεῖν τὸν Θεμισ-
 στοκλέα στρατηγεῖν τοῦ πολέμου, τὸν δὲ συγ-
 χωρήσαντα περὶ τούτων πίστευσι λαβεῖν ἐνόρκους μὴ
 στρατεύσειν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ἄνευ Θεμιστοκλέους.
 3 σφαγιασθέντος δὲ ταύρου καὶ τῶν ὄρκων γενομέ-
 10 νων, τὸν Θεμιστοκλέα κύλικα τοῦ αἵματος πληρώ-
 σαντα ἐκπιεῖν καὶ παραχορῆμα τελευτήσαι. καὶ τὸν
 μὲν Ξέρξην ἀποστῆναι τῆς ἐπιβολῆς ταύτης, τὸν
 δὲ Θεμιστοκλέα διὰ τῆς ἰδίας τελευτῆς ἀπολογία
 ἀπολιπεῖν καλλίστην ὅτι καλῶς ἐπολιτεύθη τὰ πρὸς
 15 τοὺς Ἕλληνας.

4 Ἡμεῖς δὲ πάρεσμεν ἐπὶ τὴν τελευτὴν ἀνδρὸς
 μεγίστου τῶν Ἑλλήνων, περὶ οὗ πολλοὶ διαμφισβη-
 τοῦσι πότερον οὗτος ἀδικήσας τὴν πατρίδα καὶ τοὺς
 ἄλλους Ἕλληνας ἔφυγεν εἰς Πέρσας, ἢ τὸνναντίον
 ἢ τε πόλις καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες εὐεργετηθέντες
 μεγάλα τῆς μὲν χάριτος ἐπελάθοντο, τὸν δ' εὐερ-
 γέτην ἤγαγον ἀδίκως εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους.
 5 εἰ δὲ τις χωρὶς φθόνου τὴν τε φύσιν τῆς ἀνδρὸς καὶ
 τὰς πράξεις ἐξετάξοι μετ' ἀκριβείας, εὐρήσει πάν-
 25 των ὧν μνημονεύομεν ἀμφοτέροις τοῖς εἰρημένους
 πεπωρωτενκότα. διὸ καὶ θαυμάσειεν ἂν τις εἰκότως
 εἰ στερεῆσαι σφᾶς αὐτοὺς ἀνδρὸς τοιούτου τὴν φύ-
 59 σιν ἠθέλησαν. τίς γὰρ ἕτερος, τῆς Σπάρτης πλέον
 ἰσχυρούσης καὶ τοῦ ναυτικοῦ τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος
 Εὐρυβιάδου τοῦ Σπαρτιάτου, ταῖς ἰδίαις πράξεσιν
 ἀφείλετο τῆς Σπάρτης ταύτην τὴν δόξαν; τίνα δ'
 25

ἄλλον ἱστορήκαμεν μιᾷ πράξει ποιήσαντα διενεγκεῖν αὐτὸν μὲν τῶν ἡγεμόνων, τὴν δὲ πόλιν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, τοὺς δ' Ἑλληνας τῶν βαρβάρων; ἐπὶ τίνος δὲ στρατηγοῦντος ἐλάττονας ἀφορμὰς ἢ μείζονας κινδύνους συνέβη γενέσθαι; τίς δὲ πρὸς ἅπασαν τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας δύναμιν ἀναστάτῳ τῇ πόλει παραταχθεὶς ἐνίκησε; τίς δὲ τοῖς ἔργοις ἐν εἰρήνῃ τὴν πατρίδα δυνατὴν κατεσκεύασε τοιούτοις; τίς δὲ πολέμου μεγίστου κατασχόντος αὐτὴν διέσωσε, μιᾷ δ' ἐπινοίᾳ τῇ περὶ τοῦ ζεύγματος γενομένη τὴν πεξὴν τῶν πολεμίων δύναμιν ἐξ ἡμίσεως μέρους ἐταπεινώσεν, ὥστ' εὐχείρωτον γενέσθαι τοῖς Ἑλλησι; διόπερ ὅταν τὸ μέγεθος τῶν ἔργων αὐτοῦ θεωρήσωμεν, καὶ σκοποῦντες τὰ κατὰ μέρος εὗρωμεν ἐκεῖνον μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως ἡτιμασμένον, τὴν δὲ πόλιν διὰ τὰς ἐκεῖνου πράξεις ἐπαυρομένην, εἰκότως τὴν δοκοῦσαν εἶναι τῶν ἀπασῶν πόλεων σοφωτάτην καὶ ἐπιεικεστάτην χαλεπωτάτην πρὸς ἐκεῖνον εὐρίσκομεν γεγεννημένην.

Περὶ μὲν οὖν τῆς Θεμιστοκλέους ἀρετῆς εἰ καὶ πεπλευνάκαμεν παρεκβάντες, ἀλλ' οὖν οὐκ ἄξιον ἐκρίναμεν τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ παραλιπεῖν ἀνεπισήμαντον. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Ἰταλίαν Μικυθὸς ὁ τὴν δυναστείαν ἔχων Ῥηγίου καὶ Ζάγκλης πόλιν ἔκτισε Πυξοῦντα.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοτίωνος Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Πούπλιον Οὐαλέριον Ποπλικόλαν καὶ Γάιον Ναύτιον Ροῦφον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι στρατηγὸν ἐλόμενοι Κίμωνα τὸν Μιλτιάδου καὶ δύναμιν ἀξιόλογον παραδόντες, ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὴν παράλιον τῆς Ἀσίας βοηθήσοντα μὲν ταῖς συμμαχούσαις πόλεσιν, ἐλευθερώσοντα δὲ τὰς

2 Περσικαῖς ἔτι φρουραῖς κατεχομένης. οὗτος δὲ πα-
 ραλαβὼν τὸν στόλον ἐν Βυζαντίῳ, καὶ καταπλεύ-
 σας ἐπὶ πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἡόνα, ταύτην μὲν
 Περσῶν κατεχόντων ἐχειρώσατο, Σκῦρον δὲ Πελασ-
 γῶν ἐνοικούντων καὶ Δολόπων ἐξεπολιόρησε, καὶ 5
 κτίστην Ἀθηναῖον καταστήσας κατεκληρούχησε τὴν
 3 χώραν. μετὰ δὲ ταῦτα μειζόνων πράξεων ἄρξασθαι
 διανοούμενος, κατέπλευσεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ
 προσλαβόμενος πλείους τριήρεις καὶ τὴν ἄλλην χο-
 ρηγίαν ἀξιόλογον παρασκευασάμενος, τότε μὲν ἐξέ- 10
 πλευσεν ἔχων τριήρεις διακοσίας, ὕστερον δὲ με-
 ταπεμψάμενος παρὰ τῶν Ἰώνων καὶ τῶν ἄλλων
 4 ἀπάντων τὰς ἀπάσας εἶχε τριακοσίας. πλεύσας
 οὖν μετὰ παντὸς τοῦ στόλου πρὸς τὴν Καρίαν, τῶν
 παραθαλαττίων πόλεων ὅσαι μὲν ἦσαν ἐκ τῆς Ἑλ- 15
 λάδος ἀπωκισμένοι, ταύτας παραχορήμα συνέπεισεν
 ἀποστῆναι τῶν Περσῶν, ὅσαι δ' ὑπῆρχον δίγλωτ-
 τοι καὶ φρουρὰς ἔχουσαι Περσικὰς, βίαν προσάγων
 ἐπολιόρηκε. προσαγαγόμενος δὲ τὰς κατὰ τὴν Κα-
 ρίαν πόλεις, ὁμοίως καὶ τὰς ἐν τῇ Λυκίᾳ πείσας 20
 5 προσελάβετο. παρὰ δὲ τῶν αἰεὶ προστιθεμένων συμ-
 μάχων προσλαβόμενος ναῦς ἐπὶ πλεόν ἠύξησε τὸν
 στόλον. οἱ δὲ Πέρσαι τὸ μὲν πεζὸν στράτευμα
 δι' ἑαυτῶν κατεσκεύασαν, τὸ δὲ ναυτικὸν ἤθροισαν
 ἐκ τε Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Κιλικίας· ἔστρα- 25
 τήγει δὲ τῶν Περσικῶν δυνάμεων Τιθραύστης, υἱὸς
 6 ὧν Ξέρξου νόθος. Κίμων δὲ πυνθανόμενος τὸν
 στόλον τῶν Περσῶν διατρέβειν περὶ τὴν Κύπρον,
 καὶ πλεύσας ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, ἐναυμάχησε δια-
 κοσίαις καὶ πεντήκοντα ναυσὶ πρὸς τριακοσίας καὶ 30
 τετταράκοντα. γενομένου δ' ἀγῶνος ἰσχυροῦ καὶ
 τῶν στόλων ἀμφοτέρων λαμπρῶς ἀγωνιζομένων, τὸ

τελευταῖον ἐνίκων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πολλὰς μὲν τῶν ἐναντίων ναῦς διέφθειραν, πλείους δὲ τῶν ἑκατὸν σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσιν εἶλον. τῶν δὲ 8
λοιπῶν νεῶν καταφυγουσῶν εἰς τὴν Κύπρον, οἱ
5 μὲν ἐν αὐταῖς ἄνδρες εἰς τὴν γῆν ἀπεχώρησαν, αἱ
δὲ νῆες κεναὶ τῶν βοηθούντων οὔσαι τοῖς πολε-
μίοις ἐγενήθησαν ὑποχείριοι.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Κίμων οὐκ ἀρκεσθεὶς τη- 61
λικαύτη νίκη παραχοῆμα παντὶ τῷ στόλῳ προσ-
10 κατῆρεν ἐπὶ τὸ πέζον τῶν Περσῶν στρατόπεδον,
οὔσης τῆς παρεμβολῆς παρὰ τὸν Εὐρυμέδοντα πο-
ταμόν. βουλόμενος δὲ καταστρατηγῆσαι τοὺς βαρ-
βάρους, ἐνεβίβασεν εἰς τὰς αἰχμαλωτίδας ναῦς τῶν
ιδίων τοὺς ἀρίστους, δούς τιάρας καὶ τὴν ἄλλην
15 κατασκευὴν περιθεὶς Περσικὴν. οἱ δὲ βάρβαροι 2
προσπλέοντος ἄρτι τοῦ στόλου ταῖς Περσικαῖς ναυσὶ
καὶ παρασκευαῖς ψευσθέντες ὑπέλαβον τὰς ἰδίας
τριήρεις εἶναι· διόπερ οὔτοι μὲν προσεδέξαντο τοὺς
Ἀθηναίους ὡς φίλους ὄντας, ὁ δὲ Κίμων ἤδη νυ-
20 κτὸς ἐπιγενομένης ἀποβιβάσας τοὺς στρατιώτας, καὶ
προσδεχθεὶς ὡς φίλος ὑπ' αὐτῶν, εἰσέπεσεν εἰς τὴν
στρατοπεδείαν τῶν βαρβάρων. ταραχῆς δὲ μεγά- 3
λης γενομένης παρὰ τοῖς Πέρσαις, οἱ μὲν περὶ τὸν
Κίμωνα πάντας τοὺς ἐντυγχάνοντας ἔκτειναν, καὶ
25 τὸν μὲν στρατηγὸν τῶν βαρβάρων τὸν ἕτερον Φε-
ρενδάτην, ἀδελφιδοῦν τοῦ βασιλέως, ἐν τῇ σκηνῇ
καταλαβόντες ἐφόνευσαν, τῶν δ' ἄλλων οὓς μὲν
ἔκτεινον, οὓς δὲ κατετραυμάτιζον, πάντας δὲ διὰ
τὸ παράδοξον τῆς ἐπιθέσεως φεύγειν ἠνάγκασαν,
30 καθόλου δ' ἐκπληξίς ἅμα καὶ ἄγνοια τοιαύτη κα-
τείχε τοὺς Πέρσας ὥσθ' οἱ πλείους τοὺς ἐπιτιθε-
μένους αὐτοῖς οἴτινες ἦσαν οὐκ ἐγίνωσκον. τοὺς 4

μὲν γὰρ Ἕλληνας οὐχ ὑπελάμβανον ἦκειν πρὸς αὐ-
 τοὺς μετὰ δυνάμεως, τὸ σύνολον μὴ ἔχειν αὐτοὺς
 πεξὴν στρατιὰν πεπεισμένοι· τοὺς δὲ Πισίδας, ὄν-
 τας ὁμόρους καὶ τὰ πρὸς αὐτοὺς ἀλλοτρίως ἔχον-
 τας, ὑπελάμβανον ἦκειν μετὰ δυνάμεως. διὸ καὶ 5
 νομίσαντες ἀπὸ τῆς ἠπείρου τὴν ἐπιφορὰν εἶναι
 τῶν πολεμίων, πρὸς τὰς ναῦς ὡς πρὸς φίλλας ἔφεν-
 5 γον. τῆς δὲ νυκτὸς οὔσης ἀσελήνου καὶ σκοτεινῆς
 συνέβαινε τὴν ἄγνοϊαν πολὺ μᾶλλον αὔξασθαι καὶ
 6 μηδένα τάληθές δύνασθαι ἰδεῖν. διὸ καὶ πολλοῦ 10
 φόβου γενομένου διὰ τὴν ἀταξίαν τῶν βαρβάρων,
 ὁ μὲν Κίμων προειρηκῶς τοῖς στρατιώταις πρὸς τὸν 451
 ἀρθησόμενον πυρσὸν συντρέχειν, ἦρε πρὸς ταῖς
 ναυσὶ σύσσημον, εὐλαβούμενος μὴ διεσπαρμένων
 τῶν στρατιωτῶν καὶ πρὸς ἀρπαγὴν ὀρμησάντων γέ- 15
 7 νηταί τι παράλογον. πάντων δὲ πρὸς τὸν πυρσὸν
 ἀθροισθέντων καὶ παυσαμένων τῆς ἀρπαγῆς, τότε
 μὲν εἰς τὰς ναῦς ἀπεχώρησαν, τῇ δ' ὕστεραία τρό-
 παιον στήσαντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον, νε-
 νικηκότες δύο καλλίστας νίκας, τὴν μὲν κατὰ γῆν, 20
 τὴν δὲ κατὰ θάλατταν· οὐδέποτε γὰρ μνημονεύ-
 ονται τοιαῦται καὶ τηλικαῦται πράξεις γενέσθαι κατὰ
 τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ναυτικῶ καὶ πεξῶ στρατο-
 62 πέδω. Κίμων δὲ διὰ τῆς ἰδίας στρατηγίας καὶ ἀρε-
 τῆς μεγάλην κατωρθωκῶς, περιβόητον ἔσχε τὴν δό- 25
 ξαν οὐ μόνον παρὰ τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ παρὰ
 τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν. αἰχμαλώτους γὰρ εἰλήφει
 τριήρεις τριακοσίας καὶ τετταράκοντα, ἄνδρας δὲ
 ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους, χρημάτων δὲ πλῆθος ἀξιό-
 2 λογον. οἱ δὲ Πέρσαι τοιοῦτοις ἐλαττώμασι περι- 30
 πεπτωκότες ἄλλας τριήρεις πλείους κατεσκεύασαν,
 φοβούμενοι τὴν τῶν Ἀθηναίων αὔξησιν. ἀπὸ γὰρ

τούτων τῶν χρόνων ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων πολλήν ἐπίδοσιν ἐλάμβανε, χρημάτων τε πλήθει κατασκευασθεῖσα καὶ δόξης μεγάλης ἐν ἀνδρείᾳ καὶ στρατηγίᾳ τυχοῦσα. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀθηναίων δεκάτην 3
 5 ἐξελλόμενος ἐκ τῶν λαφύρων ἀνέθηκε τῷ θεῷ, καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ τὸ κατασκευασθὲν ἀνάθημα ἐπέγραψε τήνδε,

ἐξ οὗ γ' Εὐρώπην Ἀσίας δίχα πόντος ἔνειμε
 καὶ πόλιας θνητῶν θοῦρος Ἄρης ἐπέχει,
 10 οὐδὲν πω τοιοῦτον ἐπιχθονίων γένει' ἀνδρῶν
 ἔργον ἐν ἠπείρῳ καὶ κατὰ πόντον ἅμα.
 οἶδε γὰρ ἐν Κύπρῳ Μήδους πολλοὺς ὀλέσαντες
 Φοινίκων ἑκατὸν ναῦς ἔλον ἐν πελάγει
 ἀνδρῶν πληθούσας, μέγα δ' ἔστενευ Ἀσις ὑπ'
 15 αὐτῶν

πληγείσ' ἀμφοτέραις χερσὶ κράτει πολέμου.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν. 63
 τόν. ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φαίωνος ἐν Ῥώμῃ
 τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Φούριος Με-
 20 διολανὸς καὶ Μάρκος Μάνλιος Οὐάσων. ἐπὶ δὲ
 τούτων μεγάλη τις καὶ παράδοξος ἐγένετο συμφορὰ
 τοῖς Λακεδαιμονίοις· ἐν γὰρ τῇ Σπάρτῃ γενομέ-
 νων σεισμῶν μεγάλων συνέβη πεσεῖν τὰς οἰκίας
 ἐκ θεμελίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων πλείους τῶν
 25 δισμυρίων φθαρῆναι. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον συν-
 2 εχῶς τῆς πόλεως καταφερομένης καὶ τῶν οἰκιῶν
 πιπτουσῶν πολλὰ σώματα τοῖς πτώμασι τῶν τοί-
 χων ἀπολαμβανόμενα διεφθάρη, οὐκ ὀλίγον δὲ τῶν
 452 κατὰ τὰς οἰκίας χρημάτων ὁ σεισμὸς ἐλυμήνατο.
 30 καὶ τοῦτο μὲν τὸ κακὸν ὥσπερ δαιμονίου τινὸς νε-
 3 μεσήσαντος αὐτοῖς ἔπαθον, ἄλλους δὲ κινδύνους
 ὑπ' ἀνθρώπων αὐτοῖς συνέβη γενέσθαι δι' αἰτίας

4 τοιαύτας. Ἐλλώτες καὶ Μεσσηνιοὶ πρὸς Λακεδαι-
 μούους ἄλλοτρίως ἔχοντες τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχίαν
 εἶχον, φοβούμενοι τὴν τῆς Σπάρτης ὑπεροχὴν τε
 καὶ δύναμιν· ἐπεὶ δὲ διὰ τὸν σεισμόν ἐώραν τοὺς
 πλείους αὐτῶν ἀπολωλότας, κατεφρόνησαν τῶν ἀπο- 5
 λελειμμένων, ὀλίγων ὄντων. διόπερ πρὸς ἀλλήλους
 συνθέμενοι κοινῇ τὸν πόλεμον ἐξήνεγκαν τὸν πρὸς
 5 τοὺς Λακεδαιμouίους. ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμο-
 νίων Ἀρχίδαμος διὰ τῆς ἰδίας προνοίας καὶ κατὰ τὸν
 σεισμόν ἔσωξε τοὺς πολίτας καὶ κατὰ τὸν πόλεμον 10
 6 γενναίως τοῖς ἐπιτιθεμένοις ἀντετάξατο. τῆς μὲν
 γὰρ πόλεως συνεχομένης ὑπὸ τῆς τοῦ σειμοῦ δει-
 νότητος, πρῶτος Σπαρτιατῶν ἐκ τῆς πόλεως ἀρπά-
 σασ τὴν πανοπλίαν ἐπὶ τὴν χώραν ἐξεπήδησε, καὶ
 τοῖς ἄλλοις πολίταις τὸ αὐτὸ πράττειν παρήγγειλεν. 15
 7 ὑπακουσάντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν, τοῦτον τὸν
 τρόπον οἱ περιλειφθέντες ἐσώθησαν, οὓς συντάξας
 ὁ βασιλεὺς Ἀρχίδαμος παρεσκευάζετο πολεμεῖν τοῖς
 64 ἀφεστηκόσιν. οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ μετὰ τῶν Ἐλλώτων
 συνταχθέντες τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησαν ἐπὶ τὴν Σπάρ- 20
 την, ὑπολαμβάνοντες αὐτὴν αἰρήσειν διὰ τὴν ἐρη-
 μίαν τῶν βοηθησόντων· ὡς δ' ἤκουσαν τοὺς ὑπο-
 λελειμμένους μετὰ Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως συν-
 τεταγμένους ἐτοιμοὺς εἶναι πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς πα-
 τρίδος ἀγῶνα, ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστησαν, 25
 καταλαβόμενοι δὲ τῆς Μεσσηνίας χωρὶον ὄχυρόν,
 ἐκ τούτου τὴν ὄρμην ποιούμενοι κατέτρεχον τὴν Λα-
 2 κωνικὴν. οἱ δὲ Σπαρτιαῖται καταφυγόντες ἐπὶ τὴν
 παρὰ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν προσελάβοντο παρ'
 αὐτῶν δύναμιν· οὐδὲν δ' ἦττον καὶ παρὰ τῶν ἄλ- 30
 λων συμμάχων ἀθροίσαντες δυνάμεις ἀξιόμαχοι τοῖς
 πολεμίοις ἐγενήθησαν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον πολὺ

προεῖχον τῶν πολεμίων, ὕστερον δὲ ὑποψίας γενο-
 μένης ὡς τῶν Ἀθηναίων μελλόντων ἀποκλίνειν
 πρὸς τοὺς Μεσσηνίους, ἀπέλυσαν αὐτῶν τὴν συμ-
 μαχίαν, φήσαντες ἱκανοὺς ἔχειν πρὸς τὸν ἐφεστῶτα
 5 κίνδυνον τοὺς ἄλλους συμμάχους. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι 3
 δόξαντες ἑαυτοὺς ἠτιμάσθαι, τότε μὲν ἀπηλλάγη-
 σαν· μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλοτριῶς ἔχοντες τὰ πρὸς τοὺς
 Λακεδαιμονίους ἀεὶ μᾶλλον τὴν ἔχθραν ἐπύρσευον.
 διὸ καὶ ταύτην μὲν ἀρχὴν ἔλαβον τῆς ἄλλοτριότη-
 10 τος, ὕστερον δὲ αἱ πόλεις διηνέχθησαν, καὶ μεγά-
 λους ἐπανελόμενοι πολέμους ἐπλησαν ἅπασαν τὴν
 Ἑλλάδα μεγάλων ἀτυχημάτων. ἀλλὰ γὰρ περὶ τού- 4
 των τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις ἀνα-
 γράψομεν. τότε δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι στρατεύσαν-
 15 τες ἐπὶ τὴν Ἰθώμην μετὰ τῶν συμμάχων ἐπολιόρ-
 453 κουν αὐτήν. οἱ δ' Ἐλλῶτες πανδημεὶ τῶν Λακε-
 δαιμονίων ἀφεστῶτες συνεμάχουν τοῖς Μεσσηνίοις,
 καὶ ποτὲ μὲν ἐνίκων, ποτὲ δὲ ἠττῶντο. ἐπὶ δὲ ἔτι
 δέκα τοῦ πολέμου μὴ δυναμένου διακριθῆναι, διε-
 20 τέλουν τοῦτον τὸν χρόνον ἀλλήλους κακοποιοῦντες.

Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Θεαγε- 65
 νείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπάτοι καθειστήκεσαν Λεύκιος
 Αἰμίλιος Μάμερκος καὶ Λεύκιος Ἰούλιος Ἴουλος,
 ὀλυμπιάς δ' ἦχθη ἑβδομηκοστὴ καὶ ὀγδόη, καθ' ἣν
 25 ἐνίκα στάδιον Παρμενίδης Ποσειδωνιάτης. ἐπὶ δὲ
 τούτων Ἀργείοις καὶ Μυκηναίοις ἐνέστη πόλεμος διὰ
 τοιαύτας αἰτίας. Μυκηναῖοι διὰ τὸ παλαιὸν ἀξίωμα 2
 τῆς ἰδίας πατρίδος οὐχ ὑπήκουον τοῖς Ἀργείοις,
 ὥσπερ αἱ λοιπαὶ πόλεις αἱ κατὰ τὴν Ἀργεῖαν, ἀλλὰ
 30 κατ' ἰδίαν ταττόμενοι τοῖς Ἀργείοις οὐ προσεῖχον·
 ἠμφισβήτησαν δὲ καὶ περὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἥρας, καὶ
 τὸν ἀγῶνα τὸν Νεμεαῖον ἠξίουσαν ἑαυτοὺς διοικεῖν·

πρὸς δὲ τούτοις τῶν Ἀργείων ψηφισαμένων μὴ
 συμμαχεῖν εἰς Θερμοπύλας τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐὰν
 μὴ μέρος τῆς ἡγεμονίας αὐτοῖς παραδῶσι, μόνοι
 τῶν τὴν Ἀργεῖαν κατοικούντων συνεμάχησαν οἱ
 3 Μυκηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις. τὸ δὲ σύνολον
 ὑπώπτενον αὐτοὺς μήποτε ἰσχύσαντες ἐπὶ πλεον
 τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητήσωσι τοῖς Ἀργείοις διὰ τὸ
 παλαιὸν φρόνημα τῆς πόλεως. διὰ δὴ ταύτας τὰς
 αἰτίας ἀλλοτρίως διακείμενοι, πάλαι μὲν ἔσπευδον
 ἄραι τὴν πόλιν, τότε δὲ καιρὸν εὖθετον ἔχειν ἐνό- 10
 μισον, ὁρῶντες τοὺς Λακεδαιμονίους τεταπεινωμέ-
 νους καὶ μὴ δυναμένους τοῖς Μυκηναίοις βοηθεῖν.
 ἀθροίσαντες οὖν ἀξιόλογον δύναμιν ἔκ τε Ἄργους
 καὶ ἐκ τῶν συμμαχίδων πόλεων ἐστράτευσαν ἐπ'
 αὐτούς, νικήσαντες δὲ μάχῃ τοὺς Μυκηναίους καὶ 15
 συγκλείσαντες ἐντὸς τειχῶν ἐπολιόρκουν τὴν πό-
 4 λιν. οἱ δὲ Μυκηναῖοι χρόνον μὲν τινα τοὺς πο-
 λιορκοῦντας εὐτόνως ἡμύνοντο, μετὰ δὲ ταῦτα λει-
 πόμενοι τῷ πόνοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων μὴ
 δυναμένων βοηθηῖσαι διὰ τοὺς ἰδίους πολέμους καὶ 20
 τὴν ἐκ τῶν σεισμῶν γενομένην αὐτοῖς συμφορὰν,
 ἄλλων δ' οὐκ ὄντων συμμαχῶν, ἐρημία τῶν ἐπι-
 5 κουρούντων κατὰ κράτος ἤλωσαν. οἱ δὲ Ἀργεῖοι
 τοὺς Μυκηναίους ἀνδραποδισάμενοι καὶ δεκάτην
 ἕξ αὐτῶν τῷ θεῷ καθιερώσαντες, τὰς Μυκήνας 25
 κατέσκαψαν. αὕτη μὲν οὖν ἡ πόλις, εὐδαίμων ἐν
 τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις γενομένη καὶ μεγάλους ἀνδρας
 ἔχουσα καὶ πράξεις ἀξιολόγους ἐπιτελεσαμένη, τοι-
 αύτην ἔσχε τὴν καταστροφὴν, καὶ διέμεινεν ἀοίκη-
 τος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. ταῦτα μὲν οὖν 30
 ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν.

66 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσιστράτου Ῥωμαῖοι

451 κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Πινάριον Μαιερτίνου
 καὶ Πούπλιον Φούριον Φίφρωνα. ἐπὶ δὲ τούτων
 Ἰέρων ὁ τῶν Συρακοσίων βασιλεὺς τοὺς Ἀναξίλα
 παῖδας τοῦ γενομένου τυράννου Ζάγκλης εἰς Συ-
 5 ρακούσας μεταπεμψάμενος μεγάλας δωρεαῖς ἀνε-
 μίμνησκε τῆς Γέλωνος γενομένης πρὸς τὸν πατέρα
 αὐτῶν εὐεργεσίας, καὶ συνεβούλευεν αὐτοῖς ἤδη τὴν
 ἡλικίαν ἠνδρωμένοις ἀπαιτῆσαι λόγον παρὰ Μίκυ-
 10 θου τοῦ ἐπιτροπεύοντος, καὶ τὴν δυναστείαν αὐ-
 τούς παραλαβεῖν. τούτων δ' ἐπανελθόντων εἰς τὸ 2
 Ῥηγίον, καὶ τὸν ἐπιτροπον λόγον ἀπαιτούντων τῶν
 διακνημένων, ὁ Μίκυθος, ἀνὴρ ὢν ἀγαθός, συνή-
 γαγε τοὺς πατρικοὺς φίλους τῶν παίδων καὶ τὸν
 λόγον οὕτω καθαρῶς ἀπέδωκεν ὥστε ἅπαντας τοὺς
 15 παρόντας θαυμάζειν τὴν τε δικαιοσύνην καὶ τὴν
 πίστιν, τοὺς δὲ παῖδας μεταμεληθέντας ἐπὶ τοῖς
 πραχθείσιν ἀξιούν τὸν Μίκυθου πάλιν τὴν ἀρχὴν
 παραλαβεῖν, καὶ πατρὸς ἐξουσίαν ἔχοντα καὶ τάξιν
 διοικεῖν τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν. οὐ μὴν ὁ Μί- 3
 20 κυθός γε συνεχώρησεν, ἀλλὰ πάντα παραδοὺς ἀκρι-
 βῶς καὶ τὴν ἰδίαν οὐσίαν ἐνθέμενος εἰς πλοῖον
 ἐξέπλευσεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου, προπεμπόμενος ὑπὸ τῆς
 τῶν ὄχλων εὐνοίας. οὗτος μὲν οὖν εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα κατάρτας ἐν Τεγείαις τῆς Ἀρκαδίας κατεβίω-
 25 σεν ἐπαινούμενος. Ἰέρων δὲ ὁ τῶν Συρακοσίων 4
 βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἐν τῇ Κατάνῃ, καὶ τιμῶν ἡρωι-
 κῶν ἔτυχεν, ὡς ἂν κτίστης γεγονὼς τῆς πόλεως.
 οὗτος μὲν οὖν ἄρξας ἔτη ἑνδεκα κατέλιπε τὴν βα-
 σιλείαν Θρασυβούλῳ τῷ ἀδελφῷ, ὃς ἤρξε Συρακο-
 30 σίων ἐνιαυτὸν ἓνα.

Ἐκ' ἄρχοντας δ' Ἀθήνησι Λυσανίου Ῥωμαῖοι 67
 κατέστησαν ὑπάτους Ἄππιον Κλαύδιον καὶ Τίτον

Κοϊντιον Καπιτώλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Θρασύβουλος
 ὁ τῶν Συρακοσίων βασιλεὺς ἐξέπεσεν ἐκ τῆς ἀρχῆς,
 περὶ οὗ τὰ κατὰ μέρος ἀναγράφοντας ἡμᾶς ἀναγ-
 καίον ἐστὶ βραχὺ τοῖς χρόνοις ἀναδραμόντας ἀπ'
 2 ἀρχῆς ἅπαντα καθαρῶς ἐκθεῖναι. Γέλων ὁ Δεινο- 5
 μένους ἀρετῇ καὶ στρατηγία πολὺ τοὺς ἄλλους διε-
 νέγκας καὶ Καρχηδονίους καταστρατηγήσας ἐνίκησε
 παρατάξει μεγάλη τοὺς βαρβάρους, καθότι προελ-
 ρηται· χρησάμενος δὲ ἐπιεικῶς τοῖς καταπολεμη-
 θεῖσι καὶ καθόλου τοῖς πλησιοχώροις πᾶσι προσ- 10
 ενεχθεῖς φιλανθρώπως, μεγάλης ἔτυχεν ἀποδοχῆς
 3 παρὰ τοῖς Σικελιώταις. οὗτος μὲν οὖν ὑπὸ παντὸς
 ἀγαπώμενος διὰ τὴν πραότητα, διετέλεσε τὸν βίον
 εἰρηνικῶς μέχρι τῆς τελευτῆς. τὴν δὲ βασιλείαν
 διαδεξάμενος Ἰέρων ὁ πρεσβύτατος τῶν ἀδελφῶν 15
 4 οὐχ ὁμοίως ἤρχε τῶν ὑποτεταγμένων· ἦν γὰρ καὶ
 φιλάργυρος καὶ βίαιος καὶ καθόλου τῆς ἀπλότητος 455
 καὶ καλοκάγαθίας τῆς ἀδελφοῦ ἀλλοτριώτατος. διὸ
 καὶ πλείονές τινες ἀφίστασθαι βουλόμενοι παρακα-
 τέσχον τὰς ἰδίας ὁρμὰς διὰ τὴν Γέλωνος δόξαν καὶ 20
 5 τὴν εἰς τοὺς ἅπαντας Σικελιώτας εὐνοίαν. μετὰ δὲ
 τὴν Ἰέρωνος τελευτὴν παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν Θρα-
 σύβουλος ὁ ἀδελφὸς ὑπερέβαλε τῇ κακίᾳ τὸν πρὸ
 αὐτοῦ βασιλεύσαντα. βίαιος γὰρ ὢν καὶ φονικὸς
 πολλοὺς μὲν τῶν πολιτῶν ἀνήρει παρὰ τὸ δίκαιον, 25
 οὐκ ὀλίγους δὲ φυγαδεύων ἐπὶ ψευδέσι διαβολαῖς
 τὰς οὐσίας εἰς τὸ βασιλικὸν ἀνελάμβανε· καθόλου
 δὲ μισῶν καὶ μισούμενος ὑπὸ τῶν ἀδικουμένων μι-
 σθοφόρων πληθὸς ἐξενολόγησεν, ἀντίταγμα κατα-
 6 σκευάζων ταῖς πολιτικαῖς δυνάμεσιν. αἰεὶ δὲ μᾶλ- 30
 λον τοῖς πολίταις ἀπεχθόμενος, καὶ πολλοὺς μὲν
 ὑβρίζων, τοὺς δὲ ἀναιρῶν, ἠνάγκασε τοὺς ἀδικου-

μένους ἀποστῆναι. διόπερ οἱ Συρακόσιοι προστη-
 σάμενοι τοὺς ἡγησομένους ὥρμησαν ἐπὶ τὴν κατὰ-
 λυσιν τῆς τυραννίδος πανδημεί, καὶ συνταχθέντες
 ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων ἀντείχοντο τῆς ἐλευθερίας.
 5 Θρασύβουλος δὲ ὄρων τὴν πόλιν ὅλην ἐπ' αὐτὸν 7
 στρατευομένην, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει λόγῳ κατα-
 παύειν τὴν στάσιν· ὡς δ' ἐώρα τὴν ὄρμην τῶν Συ-
 ρακοσίων ἀκατάπαυστον οὖσαν, συνήγαγεν ἐκ τε
 τῆς Κατάνης τοὺς κατοικισθέντας ὑφ' Ἰέρωνος καὶ
 10 τοὺς ἄλλους συμμάχους, ἔτι δὲ καὶ μισθοφόρων
 πλῆθος, ὥστε τοὺς ἅπαντας γενέσθαι σχεδὸν περὶ
 τοὺς μυρίους πεντακισχιλίους. οὗτος μὲν οὖν τῆς 8
 πόλεως κατελιφῶς τὴν ὀνομαζομένην Ἀχραδινὴν
 καὶ Νῆσον ὄχυράν οὖσαν, καὶ ἐκ τούτων ὀρμώ-
 15 μενος, διεπολέμει πρὸς τοὺς ἀφεστῶτας. οἱ δὲ 68
 Συρακόσιοι τὸ μὲν πρῶτον μέρος τῆς πόλεως
 κατελάβοντο τὴν ὀνομαζομένην Τύκην, ἐκ ταύ-
 τῆς δὲ ὀρμώμενοι πρεσβευτὰς ἀπέστειλαν εἰς Γέλαν
 καὶ Ἀκράγαντα καὶ Σελινούντα, πρὸς δὲ τούτοις εἰς
 20 Ἰμέραν καὶ πρὸς τὰς τῶν Σικελῶν πόλεις τὰς ἐν
 τῇ μεσογείῳ κειμένας, ἀξιοῦντες κατὰ τάχος συνελ-
 θεῖν καὶ συνελευθερῶσαι τὰς Συρακούσας. πάν- 2
 των δὲ προθύμως ὑπακούοντων, καὶ συντόμως ἀπο-
 στείλάντων τῶν μὲν πεζοὺς καὶ ἵππεις στρατιώτας,
 25 τῶν δὲ ναῦς μακρὰς κεκοσμημένας εἰς ναυμαχίαν,
 ταχὺ συνήχθη δύναμις ἀξιόχρεως τοῖς Συρακοσίοις.
 διὸ καὶ τὰς ναῦς καταστήσαντες οἱ Συρακόσιοι καὶ
 τὴν πεζὴν δύναμιν ἐκτάξαντες, ἐτοίμους ἑαυτοὺς
 ἀπέδειξαν καὶ πεζῇ καὶ κατὰ θάλατταν [βουλομένους]
 30 450 διαγωνίζεσθαι. ὁ δὲ Θρασύβουλος ἐγκαταλειπόμε- 3
 νος ὑπὸ τῶν συμμάχων καὶ τὰς ἐλπίδας ἐν αὐτοῖς
 ἔχων τοῖς μισθοφόροις, τῆς μὲν Ἀχραδινῆς καὶ τῆς

Νήσου κύριος ἦν, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος τῆς πόλεως
 κατεῖχον οἱ Συρακόσιοι. μετὰ δὲ ταῦτα ὁ μὲν Θρα-
 σύβουλος ταῖς ναυσὶν ἐπιπλεύσας ἐπὶ τοῦς πολε-
 μίους, καὶ λειψθεὶς τῇ ναυμαχίᾳ, συχνὰς μὲν τριή-
 ρεις ἀπέβαλε, ταῖς δ' ἄλλαις κατέφυγεν εἰς τὴν Νῆ-
 4 σον. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν πεξὴν δύναμιν προαγαγὼν
 ἐκ τῆς Ἀχραδινῆς καὶ παραταξάμενος ἐν τοῖς προα-
 στείοις ἠττήθη, καὶ πολλοὺς ἀποβαλὼν ἠναγκάσθη
 πάλιν εἰς τὴν Ἀχραδινὴν ἀποχωρῆσαι. τέλος δὲ
 ἀπογνοὺς τὴν τυραννίδα διεπρεσβεύσατο πρὸς τοὺς 10
 Συρακοσίους, καὶ συνθέμενος τὰ πρὸς αὐτοὺς ὑπό-
 5 σπονδος ἀπῆλθεν εἰς Λοκρούς. οἱ δὲ Συρακόσιοι
 τοῦτον τὸν τρόπον ἐλευθερώσαντες τὴν πατρίδα
 τοῖς μὲν μισθοφόροις συνεχώρησαν ἀπελθεῖν ἐκ τῶν
 Συρακουσῶν, τὰς δὲ ἄλλας πόλεις τὰς τυραννου- 15
 μένας ἢ φρουρὰς ἐχούσας ἐλευθερώσαντες ἀποκα-
 6 τέστησαν ταῖς πόλεσι τὰς δημοκρατίας. ἀπὸ δὲ
 τούτων τῶν χρόνων εἰρήνην ἔχουσα πολλὴν ἐπίδο-
 σιν ἔλαβε πρὸς εὐδαιμονίαν, καὶ διεφύλαξε τὴν δη-
 μοκρατίαν ἔτη σχεδὸν ἐξήκοντα μέχρι τῆς Διου- 20
 7 σίου τυραννίδος. Θρασύβουλος δὲ καλῶς θεμελιω-
 θεῖσαν βασιλείαν παραλαβὼν, διὰ τὴν ἰδίαν κακίαν
 αἰσχροῦς ἀπέβαλε τὴν ἀρχήν, καὶ φυγὼν εἰς Λο-
 κρούς ἐνταῦθα τὸν λοιπὸν χρόνον ἰδιωτεύων κατε-
 βίωσεν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν τῇ Ῥώμῃ 25
 τότε πρῶτως κατεστάθησαν δήμαρχοι τέτταρες, Γάιος
 Σικίνιος καὶ Λεύκιος Νεμετώριος, πρὸς δὲ τούτοις
 Μάρκος Δουίλλιος καὶ Σπόριος Ἀκίλιος.

69 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή-
 νησι μὲν ἤρχε Λυσίθεος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπατοὶ κατε- 30
 στάθησαν Λεύκιος Οὐαλέριος Ποπλικόλας καὶ Τί-
 τος Αἰμίλιος Μάμερκος. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν

Ἀσίαν Ἀρτάβανος, τὸ μὲν γένος Ὑρκάνιος, δυνά-
 μενος δὲ πλείστον παρὰ τῷ βασιλεῖ Ξέρξῃ καὶ τῶν
 δορυφόρων ἀφηγούμενος, ἔκρινεν ἀνελεῖν τὸν Ξέρ-
 ξην καὶ τὴν βασιλείαν εἰς ἑαυτὸν μεταστῆσαι. ἀνα-
 5 κοινωσάμενος δὲ τὴν ἐπιβουλήν πρὸς Μιθριδάτην
 τὸν εὐνουῆχον, ὃς ἦν κατακοιμιστὴς τοῦ βασιλέως
 καὶ τὴν κυριωτάτην ἔχων πίστιν, ἅμα δὲ καὶ συγ-
 γενῆς ὢν Ἀρταβάνου καὶ φίλος ὑπήκουσε πρὸς τὴν
 ἐπιβουλήν. ὑπὸ τούτου δὲ νυκτὸς εἰσαχθεῖς ὁ Ἀρ- 2
 10 τάβανος εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ τὸν Ξέρξην ἀνελών,
 ᾤρησεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. ἦσαν δὲ
 οὗτοι τρεῖς τὸν ἀριθμὸν, Δαρειὸς μὲν ὁ πρεσβύ-
 τatos καὶ Ἀρταξέρξης, ἐν τοῖς βασιλείοις διατρέβου-
 457 τες, ὁ δὲ τρίτος Ὑστάσπης ἀπόδημος ὢν κατ' ἐκεῖ-
 15 νον τὸν καιρὸν· εἶχε γὰρ τὴν ἐν Βάκτροις σατρα-
 πείαν. ὁ δ' οὖν Ἀρτάβανος παραγενόμενος ἔτι 3
 νυκτὸς οὔσης πρὸς τὸν Ἀρταξέρξην ἔφησε Δαρείου
 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ φονεᾶ γενέσθαι τοῦ πατρὸς καὶ
 τὴν βασιλείαν εἰς ἑαυτὸν περισπᾶν. συνεβούλευεν 4
 20 οὖν αὐτῷ πρὸ τοῦ κατασχεῖν ἐκεῖνον τὴν ἀρχὴν
 σκοπεῖν ὅπως μὴ δουλεύσῃ διὰ ῥαθυμίαν, ἀλλὰ
 βασιλεύσῃ τὸν φονεᾶ τοῦ πατρὸς τιμωρησάμενος·
 ἐπηγγείλατο δ' αὐτῷ συνεργοὺς παρέξεσθαι τοὺς
 δορυφόρους τοῦ βασιλέως. πεισθέντος δὲ τοῦ Ἀρ- 5
 25 ταξέρξου καὶ παραχορῆμα μετὰ τῶν δορυφόρων ἀνε-
 λόντος τὸν ἀδελφὸν Δαρείου, ὁρῶν αὐτῷ τὴν ἐπι-
 βουλήν εὐροοῦσαν, καὶ παραλαβὼν τοὺς ἰδίους υἱοὺς
 καὶ φήσας καιρὸν ἔχειν τὴν βασιλείαν κατακτήσα-
 σθαι, παλεῖ τῷ ξίφει τὸν Ἀρταξέρξην. ὁ δὲ τρω- 6
 30 θεῖς καὶ οὐδὲν παθὼν ὑπὸ τῆς πληγῆς ἡμύνατο
 τὸν Ἀρτάβανον καὶ κατενέγκας αὐτοῦ πληγὴν και-
 ριον ἀπέκτεινε. παραδόξως δὲ σωθεὶς ὁ Ἀρταξέρ-

ξης καὶ τὸν φονέα τοῦ πατρὸς τετιμωρημένος παρ-
 ἔλαβε τὴν τῶν Περσῶν βασιλείαν. Ξέρξης μὲν οὖν
 τὸν εἰρημὲνον τρόπον ἐτελεύτησε, βασιλεύσας τῶν
 Περσῶν ἔτη πλείω τῶν εἴκοσι, τὴν δὲ ἀρχὴν δια-
 δεξάμενος ὁ Ἀρταξέρξης ἐβασίλευσεν ἔτη τετταρά- 5
 κοντα.

70 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχεδημίδου Ῥωμαῖοι
 μὲν κατέστησαν ὑπάτους Αὐλον Οὐεργίνιον καὶ Τί-
 τον Μινούκιον, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη ἑβδομηκοστὴ καὶ
 ἐνάτη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ξενοφῶν Κορίνθιος. 10
 ἐπὶ δὲ τούτων ἀποστάντες Θάσιοι ἀπὸ Ἀθηναίων,
 μετὰλλων ἀμφισβητοῦντες, ἐκπολιορκηθέντες ὑπὸ
 τῶν Ἀθηναίων ἠναγκάσθησαν πάλιν ὑπ' ἐκείνους
 2 τάττεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ Αἰγινήτας ἀποστάντας
 Ἀθηναῖοι χειρωσάμενοι τὴν Αἰγίναν πολιορκεῖν 15
 ἐπεχείρησαν· αὕτη γὰρ ἡ πόλις τοῖς κατὰ θάλατ-
 ταν ἀγῶσι πολλάκις εὐήμεροῦσα φρονήματός τε
 πλήρης ἦν καὶ χρημάτων καὶ τριήρων εὐπορεῖτο,
 καὶ τὸ σύνολον ἀλλοτριῶς ἀεὶ διέκειτο πρὸς Ἀθη-
 3 ναίους. διόπερ στρατεύσαντες ἐπ' αὐτὴν τὴν χώ- 20
 ραν ἐδήωσαν, καὶ τὴν Αἰγίναν πολιορκοῦντες ἔσπεν-
 δον ἐλεῖν κατὰ κράτος. καθόλου γὰρ ἐπὶ πολὺ τῇ
 δυνάμει προκόπτοντες οὐκέτι τοῖς συμμάχοις ὥσπερ
 πρότερον ἐπιεικῶς ἔχρωντο, ἀλλὰ βιαίως καὶ ὑπερ-
 4 ηφάνως ἤρχον. διόπερ οἱ πολλοὶ τῶν συμμάχων 25
 τὴν βαρύτητα φέρειν ἀδυνατοῦντες ἀλλήλοις διε-
 λέγοντο περὶ ἀποστάσεως, καὶ τινες τοῦ κοινοῦ συνε-
 5 δορίου καταφρονήσαντες κατ' ἰδίαν ἐτάττοντο. ἅμα
 δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀθηναῖοι θαλαττοκρατοῦν-
 τες εἰς Ἀμφίπολιν ἐξέπεμψαν οἰκήτορας μυρίους, 30
 οὓς μὲν ἐκ τῶν πολιτῶν, οὓς δ' ἐκ τῶν συμμάχων, 458
 καταλέξαντες, καὶ τὴν χώραν κατακληρουχίσαντες

μέχρι μὲν τινός ἐκράτουν τῶν Θρακῶν, ὕστερον δὲ αὐτῶν ἀναβάντων εἰς Θράκην συνέβη πάντας τοὺς εἰσβαλόντας εἰς τὴν χώραν τῶν Θρακῶν ὑπὸ τῶν Ἡδωνῶν καλουμένων διαφθαρήναι.

- 5 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τληπολέμου Ῥωμαῖοι 71 κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κοϊντιον καὶ Κόιντον Σερουίλιον Στροῦκτον ἐπὶ δὲ τούτων Ἀρταξέρξης ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἄρτι τὴν βασιλείαν ἀνακτησάμενος, τὸ μὲν πρῶτον κολάσας τοὺς μετεσχηκότας τῆς τοῦ πατρὸς ἀναιρέσεως διέταξε τὰ κατὰ 10 τὴν βασιλείαν συμφερόντως αὐτῶ. τῶν μὲν γὰρ 2 ὑπαρχόντων σατραπῶν τοὺς ἀλλοτριῶς ἔχοντας πρὸς αὐτὸν ἀπέστησε, τῶν δὲ αὐτοῦ φίλων ἐπιλέξας τοὺς εὐδέτους παρέδωκε τὰς σατραπείας. ἐπεμελήθη δὲ 15 καὶ τῶν προσόδων καὶ τῆς δυνάμεων παρασκευῆς, καὶ καθόλου τὴν βασιλείαν ὅλην ἐπιεικῶς διοικῶν μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρὰ τοῖς Πέρσαις. οἱ 3 δὲ τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦντες πυθόμενοι τὴν Ξέρξου τελευτὴν καὶ τὴν ὅλην ἐπίθεσιν καὶ ταραχὴν 20 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν Περσῶν, ἔκριναν ἀντέχεσθαι τῆς ἐλευθερίας. εὐθύς οὖν ἀθροίσαντες δύναμιν ἀπέστησαν τῶν Περσῶν, καὶ τοὺς φορολογοῦντας τὴν Αἴγυπτον τῶν Περσῶν ἐκβαλόντες κατέστησαν βασιλεῖα τὸν ὀνομαζόμενον Ἰναρώ. οὗτος δὲ τὸ μὲν 4 25 πρῶτον ἐκ τῶν ἐγχωρίων κατέλεγε στρατιώτας, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ μισθοφόρους ἐκ τῶν ἀλλοεθνῶν ἀθροίσων κατεσκεύαζε δύναμιν ἀξιόχρεων. ἐπεμψε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους πρέσβεις περὶ συμμαχίας, ὑπισχνούμενος αὐτοῖς, ἐὰν ἐλευθερώσωσι τοὺς Αἴγυπτίους, κοινὴν αὐτοῖς παρέχεσθαι τὴν βασιλείαν καὶ 30 πολλαπλασίους τῆς εὐεργεσίας ἀποδώσειν χάριτας. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κρίναντες συμφέρειν αὐτοῖς τοὺς 5

μὲν Πέρσας εἰς τὸ δυνατὸν ταπεινοῦν, τοὺς δὲ Αἰγυπτίους ἰδίους ἑαυτοῖς παρασκευάσαι πρὸς τὰ παράλογα τῆς τύχης, ἐψηφίσαντο τριακοσίαις τριήρεσι
 6 βοηθεῖν τοῖς Αἰγυπτίοις. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι μετὰ πολλῆς προθυμίας περὶ τὴν τοῦ στόλου παρασκευὴν ἔγίνοντο. Ἀρταξέρξης δὲ πνθόμενος τὴν ἀπόστασιν τῶν Αἰγυπτίων καὶ τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς, ἔκρινε δεῖν τῷ μεγέθει τῶν δυνάμεων ὑπερᾶραι τοὺς Αἰγυπτίους. εὐθύς οὖν ἐξ ἀπασῶν τῶν σατραπειῶν κατέλεγε στρατιώτας καὶ ναῦς κατεσκεύαζε, καὶ τῆς ἄλλης ἀπάσης παρασκευῆς ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Αἰγυπτίον ἐν τούτοις ἦν.

72 Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν ἄρτι καταλελυμένης τῆς ἐν ταῖς Συρακούσαις τυραννίδος καὶ πασῶν τῶν
 15 κατὰ τὴν νῆσον πόλεων ἠλευθερωμένων, πολλὴν ἐπίδοσιν ἐλάμβανεν ἡ σύμπασα Σικελία πρὸς εὐδαιμονίαν· εἰρήνην γὰρ ἔχοντες οἱ Σικελιώται καὶ χώραν ἀγαθὴν νεμόμενοι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν ταχὺ ταῖς οὐσίαις ἀνέτρεχον καὶ τὴν χώραν ἐπλή-
 20 ρωσαν οἰκετῶν καὶ κτηνῶν καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας, μεγάλας μὲν λαμβάνοντες προσόδους, οὐδὲν
 2 δὲ εἰς τοὺς εἰωθότας πολέμους ἀναλίσκοντες. μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν εἰς πολέμους καὶ στάσεις ἐνέπεσον διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. καταλύσαντες τὴν Θρα-
 25 σσυβούλου τυραννίδα συνήγαγον ἐκκλησίαν, καὶ περὶ τῆς ἰδίας δημοκρατίας βουλευσάμενοι πάντες ὁμογνωμόνως ἐψηφίσαντο Διὸς μὲν ἑλευθεροῦ κολοττιαίου ἀνδριάντα κατασκευάσαι, κατ' ἐνιαυτὸν δὲ θύειν ἑλευθέρια καὶ ἀγῶνας ἐπιφανεῖς ποιεῖν
 30 κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐν ἧ τὸν τύραννον καταλύσαντες ἠλευθέρωσαν τὴν πατρίδα· θύειν δ' ἐν

τοῖς ἀγῶσι τοῖς θεοῖς ταύρους τετρακοσίους καὶ
 πεντήκοντα, καὶ τούτους δαπανᾶν εἰς τὴν τῶν πο-
 λιτῶν εὐωχίαν. τὰς δὲ ἀρχὰς ἀπάσας τοῖς ἀρχαίοις 3
 πόλιταις ἀπένεμον· τοὺς δὲ ξένους τοὺς ἐπὶ Γέλω-
 5 νος πολιτευθέντας οὐκ ἠξίουν μετέχειν ταύτης τῆς
 τιμῆς, εἴτε οὐκ ἀξίους κρίναντες, εἴτε καὶ ἀπιστοῦν-
 τες μήποτε συντεθραμμένοι τυραννίδι καὶ μονάρχω
 συνεστρατευμένοι νεωτερίζειν ἐπιχειρήσωσιν· ὅπερ
 καὶ συνέβη γενέσθαι. τοῦ γὰρ Γέλωνος πλείονας
 10 τῶν μυρίων πολιτογραφήσαντος ξένους μισθοφό-
 ρους, ἐκ τούτων περιελείποντο πλείους τῶν ἑπτα-
 κισχιλίων κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς. οὗτοι 73
 τῆς ἐκ τῶν ἀρχαιρεσιῶν τιμῆς ἀπελαυνόμενοι χαλε-
 πῶς ἔφερον, καὶ συμφρονήσαντες ἀπέδτησαν τῶν
 15 Συρακοσίων, καὶ τῆς πόλεως κατελάβοντο τὴν τε
 Ἀχραδινὴν καὶ τὴν Νῆσον, ἀμφοτέρων τῶν τόπων
 τούτων ἔχόντων ἴδιον τεῖχος καλῶς κατεσκευασμέ-
 νον. οἱ δὲ Συρακοῖσιοι πάλιν ἐμπεσόντες εἰς τα- 2
 ραχὴν τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως κατεῖχον, καὶ τὸ πρὸς
 20 τὰς Ἐπιπολὰς τετραμμένον αὐτῆς ἀπετείχισαν καὶ
 πολλὴν ἀσφάλειαν ἑαυτοῖς κατεσκεύασαν· εὐθύς
 γὰρ τῆς ἐπὶ τὴν χώραν ἐξόδου τοὺς ἀφεστηκότας
 εὐχερῶς εἴργον καὶ ταχὺ τῶν ἐπιτηδείων ἐποίησαν
 ἀπορεῖν. οἱ δὲ ξένοι τοῖς μὲν πλήθεσιν ἐλείποντο 3
 25 τῶν Συρακοσίων, ταῖς δὲ ἐμπειρίαις ταῖς κατὰ πό-
 λεμον πολὺ προεῖχον· διὸ καὶ γινομένων κατὰ τὴν
 πόλιν ἐπιθέσεων καὶ κατὰ μέρος συμπλοκῶν, ταῖς
 μὲν μάχαις οἱ ξένοι ἐπροτέρουν, εἰργόμενοι δὲ τῆς
 χώρας ἐλείποντο ταῖς παρασκευαῖς καὶ τροφῆς ἐσπά-
 30 υίζον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Κόνωνος ἐν Ῥώμῃ 74
 τὴν ὑπάτου ἀρχὴν εἶχον Κόιντος Φάβιος Οὐίβου-

λανὸς καὶ Τιβέριος Αἰμίλιος Μάμερκος. ἐπὶ δὲ
 τούτων Ἀρταξέρξης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν
 κατέστησε στρατηγὸν ἐπὶ τὸν πρὸς Αἴγυπτίους πό-
 λεμον Ἀχαιμένην τὸν Δαρείου μὲν υἱόν, ἑαυτοῦ
 δὲ θείου· τούτῳ δὲ παραδοὺς στρατιωτῶν ἰππέων 5
 τε καὶ πεζῶν ὑπὲρ τὰς τριάκοντα μυριάδας προσ-
 2 ἔταξε καταπολεμῆσαι τοὺς Αἴγυπτίους. οὗτος μὲν
 οὖν ἐπειδὴ κατήνησεν εἰς Αἴγυπτον, κατεστρατο-
 πέδευσε πλησίον τοῦ Νελλου, καὶ τὴν δύναμιν ἐκ 460
 τῆς ὁδοιπορίας ἀναλαβῶν παρεσκευάζετο τὰ πρὸς 10
 τὴν μάχην· οἱ δὲ Αἰγύπτιοι συνηθροικότες ἐκ τῆς
 Λιβύης καὶ τῆς Αἴγυπτος τὴν δύναμιν, ἀνέμενον
 3 τὴν παρὰ τῶν Ἀθηναίων συμμαχίαν. καταπλευ-
 σάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Αἴγυπτον μετὰ
 διακοσίων νεῶν, καὶ μετὰ τῶν Αἴγυπτίων παρατα- 15
 ξαμένων πρὸς τοὺς Πέρσας, ἐγένετο μάχη καρτερά.
 καὶ μέχρι μὲν τινος οἱ Πέρσαι τοῖς πλήθεσι προ-
 ἔχοντες ἐπλεονέκτου, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων
 βιασαμένων καὶ τοὺς καθ' ἑαυτοὺς τεταγμένους
 τρεψαμένων καὶ πολλοὺς ἀναιρούντων, τὸ λοιπὸν 20
 4 πλήθος τῶν βαρβάρων πρὸς φυγὴν ὄρησε. πολ-
 λοῦ δὲ κατὰ τὴν φυγὴν γενομένου φόνου, τὸ τε-
 λευταῖον οἱ μὲν Πέρσαι τὸ πλεον μέρος τῆς δυνά-
 μεως ἀποβαλόντες κατέφυγον ἐπὶ τὸ καλούμενον
 Λευκὸν τεῖχος, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ταῖς ἰδίαις ἀνδρα- 25
 γαδίαις νίκημα περιπεποιημένοι συνεδίωξαν τοὺς
 βαρβάρους εἰς τὸ προκείμενον χωρὸν, καὶ οὐκ ἀφί-
 5 σταντο τῆς πολιορκίας. Ἀρταξέρξης δὲ πυθόμενος
 τὴν τῶν ἰδίων ἦτταν, τὸ μὲν πρῶτον ἀπέστειλέ τι-
 νας τῶν φίλων μετὰ πολλῶν χρημάτων εἰς τὴν Λα- 30
 κεδάιμονα, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἤξλου πόλε-
 μον ἐξενεγκεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, νομίζων οὕτω τοὺς

ἐν Αἰγύπτῳ νικῶντας Ἀθηναίους ἀποπλεύσειν εἰς
 τὰς Ἀθήνας βοηθῆσοντας τῇ πατρίδι· τῶν δὲ Λα- 6
 κεδαιμονίων οὔτε χρήματα δεξαμένων οὔτε ἄλλως
 προσεχόντων τοῖς ὑπὸ Περσῶν ἀξιουμένοις, ἀπο-
 5 γνούς τὴν ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων βοήθειαν ὁ Ἀρ-
 ταξέρξης ἄλλας δυνάμεις παρεσκευάζετο· ἐπιστήσας
 δὲ αὐτοῖς ἡγεμόνας Ἀρτάβαζον καὶ Μεγάβυζον, ἄν-
 δρας ἀρετῇ διαφέροντας, ἐξέπεμψε πολεμήσοντας
 τοῖς Αἰγυπτίοις.

10 Ἐπ' ἄρχοντας δ' Ἀθήνησιν Εὐθίππου Ῥωμαῖοι 75
 κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Σερούλλιον καὶ Σπό-
 ριον Ποστούμιον Ἀλβίνον· ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ
 τὴν Ἀσίαν, Ἀρτάβαζος καὶ Μεγάβυζος ἐκπεμφθέν-
 τες ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰγυπτίους πόλεμον ἀνέξενξαν ἐκ
 15 τῆς Περσίδος, ἔχοντες στρατιώτας ἵππεις καὶ πε-
 ζοὺς πλείους τῶν τριάκοντα μυριάδων· ὡς δ' ἦλ- 2
 θον εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ Φοινίκην, τὰς μὲν πε-
 ζὰς δυνάμεις ἀνελάμβανον ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ναῦς
 δὲ προσέταξαν κατασκευάζειν τοῖς τε Κυπρίοις καὶ
 20 Φοίνιξι καὶ τοῖς τὴν Κιλικίαν οἰκοῦσι· καταρτι-
 σθεισῶν δὲ τριήρων τριακοσίων, ταύτας ἐκόσμησαν
 ἐπιβάταις τε τοῖς κρατίστοις καὶ ὄπλοις καὶ βέλεσι
 καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς πρὸς ναυμαχίαν χρησίμοις.
 οὔτοι μὲν οὖν περὶ τὰς παρασκευὰς ἐγίνοντο καὶ 3
 25 461 γυμνασίας τῶν στρατιωτῶν ἐποιοῦντο καὶ συνείδι-
 ζον ἅπαντας ταῖς πολεμικαῖς ἐμπειρίαις, καὶ περὶ
 ταῦτα διέτριψαν σχεδόν τι τὸν ὑποκείμενον ἐνιαυ-
 τόν· οἱ δὲ κατὰ τὴν Αἰγυπτὸν Ἀθηναῖοι τοὺς περὶ 4
 τὴν Μέμφιν καταφυγόντας εἰς τὸ Λευκὸν τεῖχος
 30 ἐπολιόρκουν· ἀμυνομένων δὲ τῶν Περσῶν εὐρώ-
 στως οὐ δυνάμενοι τὸ χωρίον ἐλεῖν, ἔμειναν ἐπὶ
 τῆς πολιορκίας τὸν ἐνιαυτόν.

76. Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Συρακόσιοι μὲν πολε-
 μούντες τοῖς ἀφεσθηκόσι ξένοις συνεχεῖς προσβολὰς
 ἐποιοῦντο τῇ τε Ἀκραδινῇ καὶ τῇ Νήσῳ, καὶ ναυ-
 μαχία μὲν ἐνίκησαν τοὺς ἀποστάντας, περὶ δ' οὐκ
 ἴσχυον ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πόλεως διὰ τὴν ὀχυρότητα 5
 τῶν τόπων. μετὰ δὲ ταῦτα παρατάξεως γενομένης
 ἐπὶ τῆς χώρας, καὶ τῶν ἀγωνιζομένων παρ' ἀμφο-
 τέροις ἐκθύμως κινδυνεύοντων, πεσεῖν συνέβη οὐκ
 ὀλίγους παρ' ἀμφοτέροις, νικῆσαι δὲ τοὺς Συρα-
 2 κοσίους. μετὰ δὲ τὴν μάχην οἱ Συρακόσιοι τοὺς 10
 μὲν ἐπιλέκτους, ὄντας ἑξακοσίους, αἰτίους γενομέ-
 νους τῆς νίκης, ἐστεφάνωσαν ἀριστεία δόντες ἀρ-
 γυρίου μνᾶν ἑκάστῳ. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις
 Δουκέτιος μὲν ὁ τῶν Σικελῶν ἡγεμῶν, χαλεπῶς
 ἔχων τοῖς τὴν Κατάνην οἰκοῦσι διὰ τὴν ἀφαίρεσιν 15
 τῆς τῶν Σικελῶν χώρας, ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτούς.
 3 ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Συρακοσίων στρατευσάντων ἐπὶ
 τὴν Κατάνην, οὗτοι μὲν κοινῇ κατεκληρούχησαν
 τὴν χώραν καὶ τοὺς κατοικισθέντας ὑφ' Ἰέρωνος
 τοῦ δυνάστου ἐπολέμου. ἀντικαθέντων δὲ τῶν 20
 ἐν τῇ Κατάνη καὶ λειψθέντων πλείοσι μάχαις, οὗ-
 τοι μὲν ἐξέπεσον ἐκ τῆς Κατάνης, καὶ τὴν νῦν οὖ-
 σαν Αἴτην ἐκτήσαντο, πρὸ τούτου καλουμένην
 Ἰνήσσαν, οἱ δ' ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῆς Κατάνης ὄντες ἐκο-
 4 μίσαντο πολλῷ χρόνῳ τὴν πατρίδα. τούτων δὲ 25
 πραχθέντων οἱ κατὰ τὴν Ἰέρωνος δυναστείαν ἐκ-
 πεπτωκότες ἐκ τῶν ἰδίων πόλεων ἔχοντες τοὺς συν-
 αγωνιζομένους κατῆλθον εἰς τὰς πατρίδας, καὶ τοὺς
 ἀδίκως τὰς ἀλλοτρίας πόλεις ἀφηρημένους ἐξέβα-
 λον ἐκ τῶν πόλεων. τούτων δ' ἦσαν Γελῶοι καὶ 30
 5 Ἀκραγαντῖνοι καὶ Ἰμεραῖοι. παραπλησίως δὲ τού-
 τοις καὶ Ῥηγῖνοι μετὰ Ζαγκλαίων τοὺς Ἀναξίλου

παῖδας δυναστεύοντας ἐκβαλόντες ἤλευθέρωσαν τὰς
 πατρίδας. μετὰ δὲ ταῦτα Καμάριναν μὲν Γελαῶι
 κατοικίσαντες ἐξ ἀρχῆς κατεκληρούχησαν· αἱ δὲ πό-
 λεις σχεδὸν ἅπασαι πρὸς τὴν κατάλυσιν τῶν πολέ-
 5 μων ὀρμήσασαι, καὶ κοινὸν δόγμα ποιησάμεναι,
 πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ξένους διελύθησαν, καὶ
 τοὺς φυγάδας καταδεξάμεναι τοῖς ἀρχαίοις πολί-
 ταις τὰς πόλεις ἀπέδοσαν, τοῖς δὲ ξένοις τοῖς διὰ
 τὰς δυναστείας ἀλλοτριὰς τὰς πόλεις ἔχουσι κατοί-
 10 κεῖν ἅπαντας ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ. αἱ μὲν οὖν κατὰ 6
 τὴν Σικελίαν ἐν ταῖς πόλεσι στάσεις καὶ ταραχαὶ
 τοῦτου τὸν τρόπον κατελύθησαν, αἱ δὲ πόλεις τὰς
 πατρίους πολιτείας ἀπολαβοῦσαι σχεδὸν ἅπασαι τὰς
 ἰδίας χώρας κατεκληρούχησαν τοῖς πολίταις πᾶσιν.
 15 Ἐπ' ἀρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρασικλείδου ὀλυμ- 76
 πιάς μὲν ἦχθη ὀγδοηκοστή, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον
 Τορύλλας Θετταλός, Ῥωμαῖοι δὲ ὑπάτους κατέστη-
 σαν Κόιντον Φάβιον καὶ Τίτον Κόιντιον Καπιτω-
 λῖνον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ μὲν τὴν Ἀσίαν οἱ τῶν
 20 Περσῶν στρατηγοὶ διαβάντες ἐπὶ τὴν Κιλικίαν ναῦς
 μὲν κατεσκεύασαν τριακοσίας κεκοσμημένας καλῶς
 πρὸς τὴν πολεμικὴν χρεῖαν, τὸ δὲ πεζὸν στρατό-
 πεδον λαβόντες προῆγον πεζῇ διὰ Συρίας καὶ Φοι-
 νίκης· συμπαραπλέοντος δὲ καὶ τοῦ στόλου τῇ πεζῇ
 25 στρατιᾷ κατήντησαν εἰς Μέμφιν τῆς Αἰγύπτου.
 καὶ τὸ μὲν πρῶτον τὴν πολιορκίαν τοῦ Λευκοῦ τεί- 2
 χους ἔλυσαν, καταπληξάμενοι τοὺς Αἰγυπτίους καὶ
 τοὺς Ἀθηναίους· μετὰ δὲ ταῦτα ἐμφρόνως βουλευ-
 σάμενοι κατὰ στόμα μὲν παρατάττεσθαι διέκλινον,
 30 στρατηγήμασι δὲ ἐφιλοτιμοῦντο καταλῦσαι τὸν πό-
 λεμον. διόπερ καὶ τῶν Ἀττικῶν νεῶν ὀρμουσῶν
 ἐν τῇ Προσωπίτιδι λεγομένη νήσῳ, τὸν περιορῶντα

ποταμὸν διώρουξι διαλαβόντες ἤπειρον ἐποίησαν τὴν
 3 νῆσον. τῶν δὲ νεῶν ἄφνω καθίζουσῶν ἐπὶ ξηρὰν
 τὴν γῆν, οἱ μὲν Αἰγύπτιοι καταπλαγέντες ἐγκατέ-
 λιπον τοὺς Ἀθηναίους καὶ πρὸς τοὺς Πέρσας διε-
 λύσαντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι συμμαχῶν ὄντες ἔρημοι 5
 καὶ τὰς ναῦς ὁρῶντες ἀχρήστους γεγενημένας, ταύ-
 τας μὲν ἐνέπηρσαν, ὅπως μὴ τοῖς πολεμίοις ὑπο-
 χεῖριοι γενηθῶσιν, αὐτοὶ δὲ οὐ καταπλαγέντες τὴν
 δεινότητα τῆς περιστάσεως παρεκάλουν ἀλλήλους
 μηδὲν ἀνάξιον πρᾶξαι τῶν προκατειργασμένων ἀγῶ- 10
 4 νων. διόπερ ταῖς ἀρεταῖς ὑπερβαλόμενοι τοὺς ἐν
 Θερμοπύλαις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανόντας, ἐτοι-
 μως εἶχον διαγωνίζεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους. οἱ
 δὲ στρατηγοὶ τῶν Περσῶν Ἀρτάβαξος καὶ Μεγάβυ- 15
 ζος, ὁρῶντες τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐτολμίας τῶν πο-
 λεμίων καὶ λογισάμενοι τὸ πολλὰς μυριάδας ἀπο-
 βαλεῖν τῶν ἰδίων, σπονδὰς ἔθεντο πρὸς τοὺς Ἀθη-
 ναίους, καθ' ἃς ἔδει χωρὶς κινδύνου ἀνελθεῖν ἀν-
 5 τοὺς ἐκ τῆς Αἰγύπτου. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι διὰ
 τὴν ἰδίαν ἀρετὴν τυχόντες τῆς σωτηρίας ἀπῆλθον 20
 ἐκ τῆς Αἰγύπτου, καὶ διὰ τῆς Λιβύης εἰς Κυρήνην
 ἀπελθόντες ἐσώθησαν παραδόξως εἰς τὴν πατρίδα. 463
 6 ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν μὲν ταῖς Ἀθήναις
 Ἐφιάλτης ὁ Σοφωνίδου, δημαγωγὸς ὢν καὶ τὸ πλη- 25
 θος παροξύνων κατὰ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, ἔπεισε τὸν
 δῆμον ψηφίσματι μειῶσαι τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου
 βουλήν, καὶ τὰ πάτρια καὶ περιβόητα νόμιμα κατα-
 λῦσαι. οὐ μὴν ἀθρόως γε διέφυγε τηλικούτοις ἀνο-
 μήμασιν ἐπιβαλόμενος, ἀλλὰ τῆς νυκτὸς ἀναιρεθεὶς
 ἄδελφον ἔσχε τὴν τοῦ βίου τελευτήν. 30
 78 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι
 μὲν ἦν ἄρχων Φιλοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατου

ἀρχὴν διεδέξαντο Ἀύλος Ποστούμιος Ῥηγοῦλος καὶ
 Σπόριος Φούριος Μεδιολανός. ἐπὶ δὲ τούτων Κο-
 ρινθίοις καὶ Ἐπιδανρίοις ἐνστάντος πολέμου πρὸς
 Ἀθηναίους, ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτοὺς Ἀθηναῖοι. γε- 2
 5 νομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι με-
 γάλῳ στόλῳ καταπλεύσαντες πρὸς τοὺς ὀνομαζομέ-
 νους Ἀλιεῖς, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον,
 καὶ τῶν πολεμίων ἀνείλον οὐκ ὀλίγους. συστρα-
 φέντων δὲ τῶν Πελοποννησίων καὶ δύναμιν ἀξιό-
 10 λογον ἀθροισάντων, συνέστη μάχη πρὸς τοὺς Ἀθη-
 ναίους περὶ τὴν ὀνομαζομένην Κεκροφάλειαν, καθ'
 ἣν πάλιν ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι. τοιούτων δὲ εὐήμε- 3
 ρημάτων αὐτοῖς γενομένων, τοὺς Αἰγινήτας ὄρων-
 τες πεφρονηματισμένους μὲν ταῖς προγεγενημέναις
 15 πράξεσιν, ἀλλοτρίως δὲ ἔχοντας πρὸς αὐτοὺς, ἔγνω-
 σαν καταπολεμῆσαι. διὸ καὶ στόλον ἐπ' αὐτοὺς 4
 ἀξιόλογον ἀποστειλάντων τῶν Ἀθηναίων, οἱ τὴν
 Αἰγίναν κατοικοῦντες, μεγάλην ἐμπειρίαν ἔχοντες
 καὶ δόξαν τῶν κατὰ θάλατταν ἀγώνων, οὐ κατε-
 20 πλάγησαν τὴν ὑπεροχὴν τῶν Ἀθηναίων, ἔχοντες δὲ
 τριήρεις ἱκανὰς καὶ προσκατασκευάσαντες ἑτέρας,
 ἐνανμάχησαν, καὶ λειψθέντες ἀπέβαλον τριήρεις ἐβ-
 δομήκοντα· συντριβέντες δὲ τοῖς φρονήμασι διὰ τὸ
 μέγεθος τῆς συμφορᾶς, ἠναγκάσθησαν εἰς τὴν τῶν
 25 Ἀθηναίων συντέλειαν καταταχθῆναι. ταῦτα μὲν 5
 οὖν Λεωκράτης ὁ στρατηγὸς κατεπράξατο τοῖς Ἀθη-
 ναίοις, τοὺς πάντας διαπολεμήσας μῆνας ἐννέα πρὸς
 τοὺς Αἰγινήτας. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ
 τὴν Σικελίαν Δουκέτιος ὁ τῶν Σικελῶν βασιλεὺς,
 30 464 ὀνομασμένος τὸ γένος, ἰσχύων δὲ κατ' ἐκείνους
 τοὺς χρόνους, Μέναινον μὲν πόλιν ἔκτισε καὶ τὴν
 σύγγενον χώραν τοῖς κατοικισθεῖσι διεμέρισε, στρα-

τευσάμενος δ' ἐπὶ πόλιν ἀξιόλογον Μοργαντιναν, καὶ χειρωσάμενος αὐτήν, δόξαν ἀπηνέγκατο παρὰ τοῖς ὁμοεθνεσί.

79! Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Βίων, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Πούπλιος Σερουίλιος Στροῦκτος καὶ Λεύκιος Αἰβούτιος Ἄλβας. ἐπὶ δὲ τούτων Κορινθίοις καὶ Μεγαρεῦσι περὶ χώρας ὁμόρου γενομένης ἀμφισβητήσεως, εἰς πόλεμον αἱ πόλεις ἐνέπεσον. 2 τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἀλλήλων τὴν χώραν διετέλουν ἰσχυροὶ καὶ κατ' ὀλίγους συμπλοκάς καὶ μάχας ποιούμενοι μικράς· αὐξομένης δὲ τῆς διαφορᾶς οἱ Μεγαρεῖς ἀεὶ μᾶλλον ἐλαττούμενοι καὶ τοὺς Κορινθίους φοβούμενοι συμμάχους ἐποίησαντο τοὺς 3 Ἀθηναίους. διὸ καὶ πάλιν τῶν πόλεων ἐφαυίλλων ταῖς δυνάμεσι γενομένων, καὶ τῶν Κορινθίων μετὰ Πελοποννησίων ἀξιολόγῳ δυνάμει στρατευσάντων εἰς τὴν Μεγαρικὴν, Ἀθηναῖοι συμμαχίαν ἔπεμψαν τοῖς Μεγαρεῦσιν, ἧς ἠγεῖτο Μυρωνίδης, ἀνὴρ ἐπ' ἀρετῇ θαυμαζόμενος· γενομένης δὲ παρατάξεως ἰσχυρᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ ταῖς ἀνδραγαθίαις ἑκατέρων ἐξισουμένων, τὸ τελευταῖον ἐνίκησαν καὶ 4 πολλοὺς ἀνεῖλον τῶν πολεμίων. μετὰ δ' ὀλίγας ἡμέρας πάλιν γενομένης ἰσχυρᾶς μάχης ἐν τῇ λεγομένῃ Κιμωλίᾳ, πάλιν ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον τῶν πολεμίων. [μετὰ δ' ὀλίγας ἡμέρας] οἱ Φωκεῖς ἐνεστήσαντο πόλεμον πρὸς Δωριεῖς, τοὺς προγόνους μὲν Λακεδαιμονίων, οἰκοῦντας δὲ πόλεις τρεῖς, Κυτίνιον καὶ Βοιδὸν καὶ Ἐρινεόν, κειμένας ὑπὸ τὸν λόφον τὸν ὀνομαζόμενον Παρνασσόν. 5 τὸ μὲν οὖν πρῶτον βία χειρωσάμενοι τοὺς Δωριεῖς κατέσχον αὐτῶν τὰς πόλεις· μετὰ δὲ ταῦτα

Λακεδαιμόνιοι μὲν Νικομήδην τὸν Κλεομένους ἐξέ-
 πεμψαν βοηθήσοντα τοῖς Δωριεῦσι διὰ τὴν συγγέ-
 νειαν· εἶχε δ' οὗτος Λακεδαιμονίους μὲν χιλίους
 πεντακοσίους, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων
 5 μυρίους. οὗτος μὲν οὖν ἐπίτροπος ὢν Πλειστά- 6
 νακτος τοῦ βασιλέως παίδος οὗτος μετὰ τῶσαύτης
 δυνάμεως ἐβοήθησε τοῖς Δωριεῦσι, νικήσας δὲ τοὺς
 Φωκεῖς καὶ τὰς πόλεις ἀνακτησάμενος τοὺς τε Δω-
 ριεῖς καὶ Φωκεῖς διήλλαξεν. Ἀθηναῖοι δὲ πυνθόμε- 80
 10 νοι τοὺς Λακεδαιμονίους τὸν μὲν πρὸς Φωκεῖς πό-
 465 λεμον καταλελυκέναι, αὐτοὺς δὲ μέλλειν τὴν εἰς
 οἶκον ἐπ' ἀνάσσειν ποιεῖσθαι, ἐγνώσαν ἐπιθέσθαι κατὰ
 τὴν ὁδοιπορίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις. ἐστράτευσαν
 οὖν ἐπ' αὐτούς, παραλαβόντες τοὺς Ἀργεῖους καὶ
 15 Θετταλούς· καὶ πενήκοντα μὲν ναυσί, στρατιώ-
 ταις δὲ μυρίοις καὶ τετρακισχιλίοις ἐπιβαλόντες αὐ-
 τοῖς κατέλαβον τὰς περὶ τὴν Γεράνεια παρόδους.
 Λακεδαιμόνιοι δὲ πυνθανόμενοι τὰ κατὰ τοὺς Ἀθη- 2
 ναίους παρῆλθον τῆς Βοιωτίας εἰς Τάναγραν. τῶν δὲ
 20 Ἀθηναίων παραγενομένων εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ πα-
 ρατάξεως γενομένης, ἰσχυρὰ συνέστη μάχη· καὶ τῶν
 μὲν Θετταλῶν μεταβαλομένων ἐν τῇ μάχῃ πρὸς τοὺς
 Λακεδαιμονίους, τῶν δὲ Ἀθηναίων καὶ τῶν Ἀργείων
 οὐδὲν ἦττον διαγωνιζομένων, ἔπεσον μὲν οὐκ ὀλί-
 25 γοι παρ' ἀμφοτέροις, νυκτὸς δ' ἐπιλαβούσης διε-
 λύθησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις κομιζο- 3
 μένης ἀγορᾶς πολλῆς ἐκ τῆς Ἀττικῆς, οἱ Θετταλοὶ
 κρύναντες ἐπιθέσθαι ταύτῃ, τῆς ὥρας δειπνοποιη-
 σάμενοι νυκτὸς ἀπήντων τοῖς κομιζουσι τὰς ἀγο-
 30 ράς. τῶν δὲ παραφυλαττόντων Ἀθηναίων ἀγνο- 4
 ούντων καὶ προσδεξαμένων τοὺς Θετταλοὺς ὡς
 φίλους, συνέβη πολλοὺς καὶ ποικίλους ἀγῶνας γε-

νέσθαι περὶ τῆς ἀγορᾶς. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον οἱ
 Θετταλοὶ, προσδεχθέντες ὑπὸ τῶν πολεμίων διὰ τὴν
 ἄγνοιαν, ἔκτεινον τοὺς ἐντυγχάνοντας καὶ συντε-
 ταγμένοι τοῖς τεθορυβημένοις συμπλεκόμενοι πολ-
 5 λούς ἀνήρουν. οἱ δὲ κατὰ τὴν στρατοπεδείαν ὄν-
 τες Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τὴν τῶν Θετταλῶν ἐπί-
 θεσιν, ἤκον κατὰ σπουδὴν, καὶ τοὺς Θετταλοὺς ἐξ
 6 ἐφόδου τρεψάμενοι πολὺν ἐποιοῦν φόνον. ἐπιβοη-
 θησάντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τοῖς Θετταλοῖς
 συντεταγμένη τῇ δυνάμει, καὶ τοῖς στρατοπέδοις 10
 ὅλοις γενομένης παρατάξεως, συνέβη διὰ τὴν γε-
 νομένην φιλοτιμίαν πολλοὺς παρ' ἀμφοτέροις ἀναι-
 ρεθῆναι. τέλος δὲ τῆς μάχης ἀμφίδοξον λαβούσης
 τὸ τέλος, συνέβη τοὺς τε Λακεδαιμονίους ἀμφισβη-
 τῆσαι περὶ τῆς νίκης καὶ τοὺς Ἀθηναίους. τότε 15
 μὲν οὖν ἐπιλαβούσης νυκτὸς καὶ τῆς νίκης ἀμφι-
 δόξου γενομένης, διεπρεσβεύοντο πρὸς ἀλλήλους
 καὶ τετραμηνιάλους σπονδὰς ἐποιήσαντο.

- 81 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή-
 νησι μὲν ἦρχε Μνησιθείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι 20
 κατεστάθησαν Λούκιος Λουκράτιος καὶ Τίτος Οὐε-
 τούριος Κιχωρίνος. ἐπὶ δὲ τούτων Θηβαῖοι μὲν τε- 466
 ταπεινωμένοι διὰ τὴν πρὸς Ξέρξην αὐτοῖς γενομέ-
 νην συμμαχίαν, ἀνεξήτουν δι' οὗ τρόπου δύναιντ'
 2 ἂν ἀναλαβεῖν τὴν πατριὸν ἰσχύν τε καὶ δόξαν. διὸ 25
 καὶ τῶν Βοιωτῶν ἀπάντων καταφρονούντων καὶ
 μηκέτι προσεχόντων τοῖς Θηβαίοις, ἤξιον τοὺς Λα-
 κεδαιμονίους τῇ πόλει συμπεριποιῆσαι τὴν ὅλην τῆς
 Βοιωτίας ἡγεμονίαν· ἐπηγγέλλοντο δ' αὐτοῖς ἀντι
 ταύτης τῆς χάριτος ἰδίᾳ πολεμήσειν τοῖς Ἀθηναίοις, 30
 ὥστε μηδεμίαν ἀνάγκην εἶναι τοῖς Σπαρτιαταῖς ἐκτὸς
 3 τῆς Πελοποννήσου δύναμιν ἐξαγαγεῖν περὶ τὴν. οἱ δὲ

Λακεδαιμόνιοι κρίναντες συμφέροντα λέγειν αὐτούς,
 καὶ νομίζοντες τὰς Θήβας, ἐὰν αὐξήσωσιν, ἔσεσθαι
 τῇ τῶν Ἀθηναίων ὡσπερ ἀντίπολιν τινα· διόπερ
 ἔχοντες τότε περὶ Τάναγραν ἔτοιμον καὶ μέγα στρα-
 5 τόπεδον, τῆς μὲν τῶν Θηβαίων πόλεως μείζονα τὸν
 περίβολον κατεσκεύασαν, τὰς δ' ἐν Βοιωτίᾳ πόλεις
 ἠνάγκασαν ὑποτάττεσθαι τοῖς Θηβαίοις. οἱ δὲ Ἀθη- 4
 ναῖοι τὴν ἐπιβολὴν τῶν Λακεδαιμονίων διακόψαι
 σπεύδοντες, δύναμιν ἀξιόλογον συνεστήσαντο, καὶ
 10 στρατηγὸν εἵλοντο Μυρωνίδην τὸν Καλλίου. οὗ-
 τος δὲ καταλέξας τῶν πολιτῶν τοὺς ἱκανοὺς πα-
 ρήγγειλεν αὐτοῖς, ἐκθέμενος ἡμέραν ἐν ἣ τὴν ἐκ
 τῆς πόλεως ἀνάξευξιν ἤμελλε ποιεῖσθαι. ἐπεὶ δ' ὁ 5
 συντεταγμένος καιρὸς ἦκε, καὶ τῶν στρατιωτῶν τι-
 15 νες οὐ κατήντησαν πρὸς τὴν ὠρισμένην ἡμέραν,
 ἀναλαβὼν τοὺς προσεληλυθότας προῆγεν εἰς τὴν
 Βοιωτίαν. τῶν δὲ ἡγεμόνων τινὲς καὶ τῶν φίλων
 ἔφασαν δεῖν ἀναμένειν τοὺς καθυστεροῦντας, ὁ δὲ
 Μυρωνίδης, συνετὸς ὢν ἅμα καὶ δραστικὸς στρα-
 20 τηγός, οὐκ ἔφησεν ἀναμενεῖν· ἀπεφαίνετο γὰρ τοὺς
 μὲν ἐκουσίως καθυστεροῦντας τῆς ἐξόδου καὶ κατὰ
 τὴν μάχην ἀγεννῶς καὶ δειλῶς ἔξειν, [καὶ διὰ τοῦτο
 τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδύνους ὑποστήσεσθαι,]
 τοὺς δ' ἑτοίμους κατὰ τὴν συντεταγμένην ἡμέραν
 25 παραγεννηθέντας φανεροὺς εἶναι διότι καὶ τὴν ἐν
 τῷ πολέμῳ τάξιν οὐ καταλείψουσιν· ὅπερ καὶ συν-
 ἔβη γενέσθαι. ὀλίγους γὰρ προάγων στρατιώτας, 6
 καὶ τούτους ἀρίστους ταῖς ἀνδραγαθίαις, παρετά-
 ξατο κατὰ τὴν Βοιωτίαν πρὸς πολλαπλασίους, καὶ
 30 κατὰ κράτος περιεγένετο τῶν ἀντιταχθέντων.

Δοκεῖ δ' ἡ πρῶξις αὕτη μηδεμιᾶς ἀπολείπεσθαι 82
 τῶν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις γεγενημένων παρα-

τάξεων τοῖς Ἀθηναίοις· ἢ τε γὰρ ἐν Μαραθῶνι
γενομένη νίκη καὶ τὸ περὶ Πλαταιᾶς κατὰ Περσῶν
προτέρημα καὶ τᾶλλα τὰ περιβόητα τῶν Ἀθηναίων
ἔργα δοκεῖ μηδὲν προέχειν τῆς μάχης ἣς ἐνίκησε
² Μυρωνίδης τοὺς Βοιωτοὺς. ἐκείνων γὰρ αἱ μὲν ⁵
ἐγένοντο πρὸς βαρβάρους, αἱ δὲ συνετελέσθησαν
μετ' ἄλλων συμμάχων, ταύτην δὲ τὴν παράταξιν
Ἀθηναῖοι μόνοι διακινδυνεύσαντες ἐνίκησαν καὶ ⁴⁶⁷
³ πρὸς Ἑλλήνων τοὺς ἀρίστους διηγωνίσαντο. δο-
κουῖσι γὰρ οἱ Βοιωτοὶ κατὰ τὰς τῶν δεινῶν ὑπο- ¹⁰
μονὰς καὶ τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας μηδενὸς λείπε-
σθαι τῶν ἄλλων· ὕστερον γοῦν αὐτοὶ Θηβαῖοι περὶ
Λεῦκτρα καὶ Μαντίνειαν μόνοι πρὸς Λακεδαιμο-
νίους ἅπαντας καὶ τοὺς συμμάχους παραταξάμενοι
μεγίστην μὲν δόξαν ἐπ' ἀνδρεία κατεκτήσαντο, τῆς ¹⁵
δὲ Ἑλλάδος ἀπάσης ἡγεμόνες ἀνεπίστως ἐγενήθη-
⁴ σαν. τῶν δὲ συγγραφέων, καίπερ τῆς μάχης ταύ-
της ἐπιφανοῦς γεγεννημένης, οὐδεὶς οὔτε τὸν τρόπον
αὐτῆς οὔτε τὴν διάταξιν ἀνέγραψε. Μυρωνίδης
μὲν οὖν ἐπιφανεῖ μάχῃ νικήσας τοὺς Βοιωτοὺς ἐνά- ²⁰
μιλλος ἐγενήθη τοῖς πρὸ αὐτοῦ γενομένοις ἡγεμό-
σιν ἐπιφανεστάτοις, Θεμιστοκλεῖ καὶ Μιλτιάδῃ καὶ
⁵ Κίμωνι. ὁ δὲ Μυρωνίδης μετὰ τὴν γενομένην νί-
κην Τάναγραν μὲν ἐκπολιορκήσας, περιεῖλεν αὐτῆς
τὰ τεῖχη, τὴν δὲ Βοιωτίαν ἅπασαν ἐπιὼν ἔτεμνε ²⁵
καὶ κατέφθειρε, τοῖς στρατιώταις δὲ διελὼν τὰ λά-
⁸³ φυρα πάντα ὠφελείαις ἀδραῖς ἐκόσμησεν. οἱ δὲ
Βοιωτοὶ παροξυνθέντες ἐπὶ τῇ διαφθορᾷ τῆς χώ-
ρας, συνεστράφησαν πανδημεῖ, καὶ στρατεύσαντες
ἤθροισαν μεγάλην δύναμιν. γενομένης δὲ μάχης ἐν ³⁰
Οἰνοφύτοις τῆς Βοιωτίας, καὶ τὸ δεινὸν ἀμφοτέρων
ταῖς ψυχαῖς ἐρωμένως ὑπομενόντων, διημέρευσαν

ἐν τῇ μάχῃ· μόγις δὲ τῶν Ἀθηναίων τρεψαμένων
 τοὺς Βοιωτοὺς, ὁ Μυρωνίδης πασῶν τῶν κατὰ τὴν
 Βοιωτίαν πόλεων ἐγκρατὴς ἐγένετο πλήν Θηβῶν.
 μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ τῆς Βοιωτίας ἀναξεύξας ἐστρά- 2
 5 τευσεν ἐπὶ Λοκροὺς τοὺς ὀνομαζομένους Ὀπουν-
 τίους. τούτους δὲ ἐξ ἐφόδου χειρωσάμενος, καὶ
 λαβῶν ὀμήρους, ἐνέβαλεν εἰς τὴν παραλίαν. πα- 3
 ραπλησίως δὲ τοῖς Λοκροῖς καὶ τοὺς Φωκεῖς κατα-
 πολεμήσας, καὶ λαβῶν ὀμήρους, ἀνέξευξεν εἰς τὴν
 10 Θετταλίαν, ἐγκαλῶν μὲν περὶ τῆς γενομένης προ-
 δοσίας, προστάττων δὲ καταδέχεσθαι τοὺς φυγά-
 δας· τῶν δὲ Φαρσαλίων οὐ προσδεχομένων, ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. ἐπεὶ δὲ τὴν μὲν πόλιν οὐκ ἠδύ- 4
 νατο βίᾳ χειρώσασθαι, τὴν δὲ πολιορκίαν πολὺν
 15 χρόνον ὑπέμενον οἱ Φαρσάλιοι, τὸ τηνικαῦτα ἀπο-
 γνοὺς τὰ κατὰ τὴν Θετταλίαν ἐπανῆλθεν εἰς τὰς
 Ἀθήνας. Μυρωνίδης μὲν οὖν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ με-
 γάλας πράξεις ἐπιτελεσάμενος περιβόητον ἔσχε τὴν
 δόξαν παρὰ τοῖς πολίταις. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη
 20 κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλίου παρὰ μὲν 84
 Ἡλείοις ὀλυμπίας ἤχθη μία πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα,
 καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Πολύμναστος Κυρηναῖος,
 ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὑπατοὶ Σερούσιος Σουλπίκιος
 25 καὶ Πούπλιος Οὐολούμνιος Ἀμεντινός. ἐπὶ δὲ τού- 2
 των Τολμίδης ὁ τεταγμένος ἐπὶ τῆς ναυτικῆς δυ-
 νάμεως, ἀμιλλώμενος πρὸς τὴν Μυρωνίδου ἀρετὴν
 468 τε καὶ δόξαν, ἀξιόλογόν τι κατεργάσασθαι*, διὸ 3
 καὶ κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς μηδενὸς πρότερον
 30 πεπορθηκότος τὴν Λακωνικὴν, παρεκάλεσε τὸν δῆ-
 μον δηῶσαι τὴν τῶν Σπαρτιατῶν χώραν, ἐπηγγέλ-
 λετο δὲ χιλίους ὀπλίτας παραλαβῶν εἰς τὰς τριῆ-

ρεις μετὰ τούτων πορθήσειν μὲν τὴν Λακωνικὴν,
 4 ταπεινώσειν δὲ τὴν τῶν Σπαρτιατῶν δόξαν. συγ-
 χωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων, βουλόμενος λα-
 θραίως πλείονας ὀπλίτας ἐξαγαγεῖν, τεχνάζεται τι
 τοιοῦτον. οἱ μὲν πολῖται διελάμβανον αὐτὸν κατα- 5
 λέξειν εἰς τὴν στρατείαν τῶν νέων τοὺς ἀκμάζου-
 τας ταῖς ἡλικίαις καὶ τοῖς σώμασιν εὐρωστοτάτους·
 ὁ δὲ Τολμίδης σπεύδων μὴ μόνον τοὺς τεταγμέ-
 νους χιλίους ἐξάγειν εἰς τὴν στρατείαν, προσιών
 ἐκάστῳ τῶν νέων καὶ τῇ ῥώμῃ διαφερόντων ἔλεγεν 10
 ὡς μέλλει καταλέγειν αὐτόν· κρείττον οὖν ἔφησεν
 ἐθελοντὴν στρατεύειν μᾶλλον ἢ διὰ τὸν κατάλογον
 5 ἀναγκασθῆναι δοκεῖν. ἐπεὶ δὲ πλείους τῶν τρισχι-
 λίων τούτῳ τῷ λόγῳ συνέπεισεν ἐθελοντὶ ἀπογορά-
 φεσθαι, τοὺς δὲ λοιποὺς οὐκέτι σπεύδοντας εἶρα, 15
 τότε τοὺς ὁμολογημένους χιλίους κατέλεξεν ἐκ τῶν
 6 ἄλλων. ὡς δ' αὐτῷ καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τὴν στρα-
 τείαν ἠτοίμαστο, πεντήκοντα μὲν τριήρεσιν ἀνήχθη
 καὶ τετρακισχιλίους ὀπλίταις, καταπλεύσας δὲ τῆς
 Λακωνικῆς εἰς Μεθώνην, τοῦτο μὲν τὸ χωρίον εἶλε, 20
 τῶν δὲ Λακεδαιμονίων βοηθησάντων ἀνέξενυξε, καὶ
 παραπλεύσας εἰς τὸ Γύθειον, ἐπίνειον τῶν Λακε-
 δαιμονίων, χειρωσάμενος δὲ καὶ ταύτην τὴν πόλιν
 καὶ τὰ νεώρια τῶν Λακεδαιμονίων ἐμπρήσας, τὴν
 7 χώραν ἐδήλωσεν. ἐκεῖθεν δὲ ἀναχθεὶς ἐπλευσε τῆς 25
 Κεφαλληνίας εἰς Ζάκυνθον· ταύτην δὲ χειρωσάμε-
 νος καὶ πάσας τὰς ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ πόλεις προσ-
 αγαγόμενος, εἰς τὸ πέραν διέπλευσε καὶ κατῆρεν
 εἰς Ναύπακτον. ὁμοίως δὲ καὶ ταύτην ἐξ ἐφόδου
 λαβὼν, κατόκισεν εἰς ταύτην Μεσσηνίων τοὺς ἐπι- 30
 σήμους, ὑποσπόνδους ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἀφεθέν-
 8 τας· κατὰ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον οἱ Λακεδαιμό-

νιοι πρὸς τοὺς Εἰλωτας καὶ Μεσσηνίους πεπολεμηκότες ἐπὶ πλεόν, τότε κρατήσαντες ἀμφοτέρων τοὺς μὲν ἐξ Ἰθώμης ὑποσπόνδους ἀφήκαν, καθότι προείρηται, τῶν δ' Ἑλλώτων τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως κολάσαντες τοὺς ἄλλους κατεδουλώσαντο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσιστράτου Ῥωμαῖοι 85 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Πούπλιον Οὐαλέριον Ποπλικόλαν καὶ Γάιον Κλώδιον Ῥήγιλλον. ἐπὶ δὲ τούτων Τολμίδης μὲν περὶ τὴν Βοιωτίαν διέτριβεν, Ἀθηναῖοι δὲ Περικλέα τὸν Ξανθίππου, τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, στρατηγὸν κατέστησαν, καὶ δόντες αὐτῷ τριήρεις πεντήκοντα καὶ χιλλίους ὀπλίτας ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον. οὗτος δὲ τῆς Πελοποννήσου πολλὴν ἐπόρθησεν, εἰς δὲ τὴν Ἀκαρνανίαν διαβάς πλὴν Οἰνιαδῶν ἀπάσας τὰς πόλεις προσηγάγετο. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πλείστων πόλεων ἤρξαν, ἐπ' ἀνδρεία δὲ καὶ στρατηγία μεγάλην δόξαν κατεκτήσαντο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρίστωνος Ῥωμαῖοι 86 μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόιντον Φάβιον Οὐίβουλανὸν καὶ Λεύκιον Κορνήλιον Κουριτῖνον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις πενταετείς ἐγένοντο σπονδαί, Κίμωνος τοῦ Ἀθηναίου συνθεμένου ταύτας. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἑγεσταιοῖς 2 καὶ Λιλυβαίοις ἐνέστη πόλεμος περὶ χώρας τῆς πρὸς τῷ Μαζάρῳ ποταμῷ. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς συνέβη πολλοὺς παρ' ἀμφοτέροις ἀναιρεθῆναι καὶ τῆς φιλοτιμίας μὴ λῆξαι τὰς πόλεις. μετὰ δὲ τὴν 3 πολιτογραφίαν τὴν ἐν ταῖς πόλεσι γενομένην καὶ τὸν ἀναδασμὸν τῆς χώρας, πολλῶν εἰκῆ καὶ ὡς 30 ἔτυχε πεπολιτογραφημένων, ἐνόσουν αἱ πόλεις καὶ πάλιν εἰς πολιτικὰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐνέπιπτον.

μάλιστα δὲ τὸ κακὸν ἐπεπόλασεν ἐν ταῖς Συρακού-
 4 σαις. Τυνδαρίδης γάρ τις τοῦνομα, θράσους καὶ
 τόλμης γέμων ἄνθρωπος, τὸ μὲν πρῶτον πολλοὺς
 τῶν πενήτων ἀνελάμβανε, καὶ σωματοποιῶν τού-
 5 τους ἑαυτῷ πρὸς τυραννίδα ἑτοιμοὺς ἐποίει δορυ-
 φόρους· μετὰ δὲ ταῦτα ἤδη φανερὸς ὦν ὅτι δυνα-
 στείαις ὀρέγεται, θανάτου κρίσιν ὑποσχῶν κατεδι-
 5 κάσθη. ἀπαγομένου δὲ εἰς τὸ δεσμωτήριον οἱ πο-
 λυωρηθέντες ὑπ' αὐτοῦ συνεστράφησαν καὶ τοῖς
 ἀπάγουσι τὰς χεῖρας ἐπέφερον. ταραχῆς δὲ γενο- 10
 μένης κατὰ τὴν πόλιν, συνεστράφησαν οἱ χαριέστα-
 10 τοι τῶν πολιτῶν, καὶ τοὺς νεωτερίζοντας συναρ-
 πάσαντες ἅμα τῷ Τυνδαρίῳ ἀνεῖλον. πλεονάκεις 470
 δὲ τούτου γενομένου, καὶ τῶν ἀνδρῶν τυραννίδος
 ἐπιθυμούντων, ὁ δῆμος ἐπηνέχθη μιμήσασθαι τοὺς 15
 Ἀθηναίους, καὶ νόμον θεῖναι παραπλήσιον τῷ παρ'
 8 ἐκείνοις γεγραμμένῳ περὶ ὄστρακισμοῦ. παρὰ γὰρ
 Ἀθηναίους ἕκαστον τῶν πολιτῶν ἔδει γράφειν εἰς
 ὄστρακον τοῦνομα τοῦ δοκοῦντος μάλιστα δύνα-
 σθαι τυραννεῖν τῶν πολιτῶν, παρὰ δὲ τοῖς Συρα- 20
 κοσίοις εἰς πέταλον ἐλαίας γράφεσθαι τὸν δυνατώ-
 20 τατον τῶν πολιτῶν, διαριθμηθέντων δὲ τῶν πε-
 τάλων τὸν πλεῖστα πέταλα λαβόντα φεύγειν πεν-
 2 ταετῆ χρόνον· τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ διελάμβανον
 ταπεινώσειν τὰ φρονήματα τῶν πλεῖστον ἰσχυόν- 25
 25 των ἐν ταῖς πατρίσι· καθόλου γὰρ οὐ πονηρίας
 κόλασιν ἐλάμβανον παρὰ τῶν παρανομούντων, ἀλλὰ
 δυνάμεως καὶ αὐξήσεως τῶν ἀνδρῶν ἐπόλουν τα-
 30 πείνωσιν. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τοῦτο τὸ γένος
 τῆς νομοθεσίας ἀνόμασαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος 30
 3 ὄστρακισμὸν, οἱ δὲ Συρακόσιοι πεταλισμὸν. οὗτος
 δὲ ὁ νόμος διέμεινε παρὰ μὲν τοῖς Ἀθηναίοις ἐπὶ

πολὺν χρόνον, παρὰ δὲ τοῖς Συρακοσίοις κατελύθη
 ταχὺ διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. τῶν μερίστων ἀν- 4
 δρῶν φυγαδευομένων οἱ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν
 καὶ δυνάμενοι διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς πολλὰ τῶν κοι-
 5 νῶν ἐπανορθοῦν ἀφίσταντο τῶν δημοσίων πράξεων,
 καὶ διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ νόμου φόβον ἰδιωτεύοντες
 διετέλουν, ἐπιμελόμενοι δὲ τῆς ἰδίας οὐσίας εἰς
 τρουφήν ἀπέκλινον, οἱ δὲ πονηρότατοι τῶν πολιτῶν
 καὶ τόλμη διαφέροντες ἐφρόντιζον τῶν δημοσίων
 10 καὶ τὰ πλήθη πρὸς ταραχὴν καὶ νεωτερισμὸν προε-
 τρέποντο. διόπερ στάσεων γινομένων πάλιν, καὶ 5
 τῶν πολλῶν εἰς διαφορὰς ἐκτρεπομένων, πάλιν ἡ
 πόλις εἰς συνεχεῖς καὶ μεγάλας ἐνέπιπτε ταραχάς.
 ἐπεπόλαξε γὰρ δημαγωγῶν πλήθος καὶ συκοφαν-
 15 τῶν, καὶ λόγου δεινότης ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἤσκειτο,
 καὶ καθόλου πολλοὶ τὰ φαῦλα τῶν ἐπιτηδευμάτων
 ἀντὶ τῆς παλαιᾶς καὶ σπουδαίας ἀγωγῆς ἠλλάτ-
 τουτο, καὶ ταῖς μὲν οὐσίαις διὰ τὴν εἰρήνην προέ-
 κοπτον, τῆς δ' ὁμονομίας καὶ τοῦ δικαιοπραγεῖν
 20 ὀλίγη τις ἐγίνετο φροντίς. διόπερ οἱ Συρακόσιοι 6
 μεταγρόντες τὸν περὶ τοῦ πεταλισμοῦ νόμον κατέ-
 λυσαν, ὀλίγον χρόνον αὐτῷ χρησάμενοι. καὶ τὰ
 μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσικράτους ἐν Ῥώμῃ 88
 25 κατεστάθησαν ἕπατοι Γάιος Ναύτιος Ρούτιλος καὶ
 Λεύκιος Μινούκιος Καρουτιανός. ἐπὶ δὲ τούτων
 Περικλῆς ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀποβὰς εἰς
 Πελοπόννησον ἐδήλωσε τὴν τῶν Σικυωνίων χώραν.
 ἐπεξελθόντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν Σικυωνίων παν- 2
 30 δημεὶ καὶ μάχης γενομένης, ὁ Περικλῆς νικήσας
 471 καὶ πολλοὺς κατὰ τὴν φυγὴν ἀνελὼν κατέκλεισεν
 αὐτοὺς εἰς πολιορκίαν. προσβολὰς δὲ ποιούμενος τοῖς

τείχεσι, καὶ μὴ δυνάμενος ἐλεῖν τὴν πόλιν, ἔτι δὲ
 τῶν Λακεδαιμονίων ἀποστειλάντων βοήθειαν τοῖς
 πολιορκουμένοις, ἀνέξεν ἐκ τῆς Σικυῶνος, εἰς
 δὲ τὴν Ἀκαρνανίαν πλεύσας καὶ τὴν τῶν Οἰνιαδῶν
 χώραν καταδραμών, καὶ λαφύρων πλῆθος ἀθροί- 5
 3 σας, ἀπέπλευσεν ἐκ τῆς Ἀκαρνανίας. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἔλθων εἰς Χερρόνησον χιλίοις τῶν πολιτῶν κατε-
 κληρούχησε τὴν χώραν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομέ-
 νοις Τολμίδης ὁ ἕτερος στρατηγὸς εἰς τὴν Εὐβοίαν
 παρελθὼν * ἄλλοις χιλίοις πολίταις τὴν τῶν Να- 10
 4 ξίων γῆν διένειμε. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Τυρρη-
 νῶν ληξομένων τὴν θάλατταν, οἱ Συρακόσιοι ναύ-
 αρχον ἐλόμενοι Φάυλλον ἔπεμψαν εἰς τὴν Τυρρη-
 νίαν. οὗτος δ' ἐκπλεύσας τὸ μὲν πρῶτον νῆσον
 τὴν ὀνομαζομένην Αἰθάλειαν ἐπόρθησε, παρὰ δὲ τῶν 15
 Τυρρηνῶν λάθρα χρήματα λαβὼν, ἀπέπλευσεν εἰς
 τὴν Σικελίαν οὐδὲν ἄξιον μνήμης διαπραξάμε-
 5 νος. οἱ δὲ Συρακόσιοι τοῦτον μὲν ὡς προδότην
 καταδικάσαντες ἐφυγάδενσαν, ἕτερον δὲ στρατηγὸν
 καταστήσαντες Ἀπελλῆν ἐξαπέστειλαν ἐπὶ Τυρρη- 20
 νοὺς ἔχοντα τριῆρεις ἑξήκοντα. οὗτος δὲ τὴν πα-
 ραθαλάττιον Τυρρηνίαν καταδραμών, ἀπῆρεν εἰς
 Κύρνον κατεχομένην ὑπὸ Τυρρηνῶν κατ' ἐκείνους
 τοὺς χρόνους· πορθήσας δὲ πλεῖστα τῆς νήσου καὶ
 τὴν Αἰθάλειαν χειρωσάμενος, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Συ- 25
 ρακούσας ἀλχημαῶτων τε πλῆθος κομίζων καὶ τὴν
 6 ἄλλην ὠφέλειαν ἄγων οὐκ ὀλίγην. μετὰ δὲ ταῦτα
 Δουκέτιος ὁ τῶν Σικελῶν ἀφηγούμενος τὰς πόλεις
 ἀπάσας τὰς ὁμοεθνεῖς πλὴν τῆς Ἰβλας εἰς μίαν
 καὶ κοινὴν ἤγαγε συντέλειαν, δραστικὸς δὲ ὢν 30
 νεωτέρων ὠρέγετο πραγμάτων, καὶ παρὰ τοῦ κοι-
 νοῦ τῶν Σικελῶν ἀθροίσας δύναμιν ἀξιόλογον τὰς

μὲν Νέας, ἣτις ἦν αὐτοῦ πατρίς, μετώκησεν εἰς τὸ πεδίον, καὶ πλησίον τοῦ τεμένους τῶν ὀνομαζομένων Παλικῶν ἔκτισε πόλιν ἀξιόλογον, ἣν ἀπὸ τῶν προειρημένων θεῶν ὠνόμαξε Παλικήν.

- 5 Ἐπεὶ δὲ περὶ τῶν θεῶν τούτων ἐμνήσθημεν, 89 οὐκ ἀξιόν ἐστὶ παραλιπεῖν τὴν περὶ τὸ ἱερὸν ἀρχαιότητά τε καὶ τὴν ἀπιστίαν καὶ τὸ σύνολον τὸ περὶ τοὺς ὀνομαζομένους κρατῆρας ἰδίωμα. μυθολογοῦσι γὰρ τὸ τέμενος τοῦτο διαφέρειν τῶν ἄλ-
- 10 λων ἀρχαιότητι καὶ σεβασμῶ, πολλῶν ἐν αὐτῷ παραδόξων γεγενημένων. πρῶτον μὲν γὰρ κρατῆρες 2 εἰσι τῷ μεγέθει μὲν οὐ κατὰ πᾶν μεγάλοι, σπινθήρας δ' ἔξαισίους ἀναβάλλοντες ἐξ ἀμυθῆτου βυθοῦ καὶ παραπλήσιον ἔχοντες τὴν φύσιν τοῖς λέ-
- 15 βησι τοῖς ὑπὸ πυρὸς πολλοῦ καομένοις καὶ τὸ ὕδωρ διάπυρον ἀναβάλλουσιν. ἐμφασιν μὲν οὖν ἔχει τὸ 3 ἀναβαλλόμενον ὕδωρ ὡς ὑπάρχει διάπυρον, οὐ μὴν ἀκριβῆ τὴν ἐπίγνωσιν ἔχει διὰ τὸ μηδένα τολμᾶν ἄψασθαι τούτου· τηλικαύτην γὰρ ἔχει κατάπληξιν
- 20 ἢ τῶν ὑγρῶν ἀναβολὴ ὥστε δοκεῖν ὑπὸ θείας τι- 4 νὸς ἀνάγκης γίνεσθαι τὸ συμβαῖνον. τὸ μὲν γὰρ ὕδωρ θείου κατάκορον τὴν ὄσφρησιν ἔχει, τὸ δὲ χάσμα βρόμον πολὺν καὶ φοβερὸν ἐξίησι, τὸ δὲ δὴ τούτων παραδοξότερον, οὔτε ὑπερεκχεῖται τὸ ὑγρὸν
- 25 οὔτε ἀπολείπει, κίνησιν δὲ καὶ βίαν θεύματος εἰς ὕψος ἔξαιρομένην ἔχει θαυμάσιον. τοιαύτης δὲ 5 θεοπροπείας οὔσης περὶ τὸ τέμενος, οἱ μέγιστοι τῶν ὄρκων ἐνταῦθα συντελοῦνται, καὶ τοῖς ἐπιόρκήσασιν σύντομος ἢ τοῦ δαιμονίου κόλασις ἀκολου-
- 30 θεῖ· τινὲς γὰρ τῆς ὀράσεως στερηθέντες τὴν ἐκ τοῦ 6 τεμένους ἄφοδον ποιοῦνται, μεγάλης δ' οὔσης δει- σιδαιμονίας, οἱ τὰς ἀμφισβητήσεις ἔχοντες, ὅταν

ὑπό τινος ὑπεροχῆς κατισχύονται, τῇ διὰ τῶν ὄρ-
 κων τούτων ἀναιρέσει κρίνονται. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ
 τέμενος ἐκ τινων χρόνων ἄστυλον τετηρημένον, καὶ
 τοῖς ἀτυχοῦσιν οἰκέταις καὶ κύριοις ἀγνώμοσι πε-
 7 ριπεπτακόσι πολλὴν παρέχεται βοήθειαν· τοὺς γὰρ 5
 εἰς τοῦτο καταφυγόντας οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν, οἱ
 δεσπότηται βιαίως ἀπάγειν, καὶ μέχρι τούτου διαμέ-
 νουσιν ἀσινεῖς μέχρι ἂν ἐπὶ διωρισμένοις φιλαν-
 θρώποις πείσαντες οἱ κύριοι καὶ δόντες διὰ τῶν
 ὄρκων τὰς περὶ τῶν ὁμολογιῶν πίστεις ἀπαλλα- 10
 8 γῶσι. καὶ οὐδεὶς ἱστορεῖται τῶν δεδωκότων τοῖς
 οἰκέταις πίστιν ταύτην παραβάς· οὕτω γὰρ ἢ τῶν
 θεῶν δεισιδαιμονία τοὺς ὁμόσαντας πρὸς τοὺς δού-
 λους πιστοὺς ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ τὸ τέμενος ἐν πε-
 δῶ θεοπροπεῖ κείμενον καὶ στοαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις 15
 καταλύσεσιν ἱκανῶς κεκοσμημένον. περὶ μὲν οὖν
 τούτων ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω, πρὸς δὲ τὴν συνεχῆ
 τοῖς προῖστορημένοις διήγησιν ἐπάνοιμεν.

- 90 Ὁ γὰρ Δουκέτιος τὴν Παλικὴν κτίσας καὶ περι-
 λαβὼν αὐτὴν ἀξιολόγῳ τείχει, κατεκληρούχησε τὴν 20
 ὄμορον χώραν. συνέβη δὲ τὴν πόλιν ταύτην διὰ
 τὴν τῆς χώρας ἀρετὴν καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκη-
 2 τόρων ταχεῖαν λαβεῖν αὐξήσιν. οὐ πολὺν δὲ χρό-
 νον εὐδαιμονήσασα κατεσκάφη, καὶ διέμεινεν ἀοί-
 κητος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων· περὶ ὧν τὰ 25
 κατὰ μέρος ἀναγράψομεν ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις.
- 3 Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν. κατὰ
 δὲ τὴν Ἰταλίαν μετὰ τὴν κατασκαφὴν τῆς Συβά-
 ρεως ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν ὕστερον ἔτεσιν ὀκτώ
 πρὸς τοῖς πενήκοντα Θετταλὸς συναγαγὼν τοὺς 30
 ὑπολοίπους τῶν Συβαριτῶν ἐξ ἀρχῆς ὤκισε τὴν
 Σύβαριν, κειμένην ἀνὰ μέσον ποταμῶν δυοῖν, τοῦ

τε Συβάριος καὶ Κράθιος. ἀγαθὴν δ' ἔχοντες χώ- 4
 ραν ταχὺ ταῖς οὐσίαις ἐπηύξησαν. κατασχόντες δὲ
 τὴν πόλιν ἔτη ἕξ ἐξέπεσον ἐκ τῆς Συβάρεως· περι-
 ὦν τὰ κατὰ μέρος ἀναγράψαι πειρασόμεθα κατὰ
 5 τὴν ἐχομένην βίβλον.

* * *

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀντιδότου Ῥωμαῖοι 91
 473 κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Ποστούμιον καὶ Μάρ-
 κον Ὀράτιον. ἐπὶ δὲ τούτων Δουκέτιος μὲν ὁ τῶν
 10 Σικελῶν ἔχων τὴν ἡγεμονίαν Λιττηνὴν μὲν κατελά-
 βετο, τὸν ἡγούμενον αὐτῆς δολοφονήσας, εἰς δὲ
 τὴν Ἀκραγαντίνων χώραν ἀναξεύξας μετὰ δυνά-
 μεως Μότινον φρουρούμενον ὑπὸ τῶν Ἀκραγαντί-
 νων ἐπολιόρησε· τῶν δὲ Συρακοσίων ἐπιβοη-
 15 θησάντων, συνάψας μάχην καὶ προτερήσας ἐξήλα-
 σεν ἀμφοτέρους ἐκ τῶν στρατοπέδων. καὶ τότε μὲν
 τοῦ χειμῶνος ἐνισταμένου διεχωρίσθησαν εἰς τὴν
 οἰκίαν, οἱ δὲ Συρακοσῖοι τὸν στρατηγὸν Βόλκωνα, 2
 τῆς ἥττης αἴτιον ὄντα καὶ δόξαντα λάθρα συμπράτ-
 20 τειν τῷ Δουκετίῳ, καταδικάσαντες ὡς προδότην
 ἀπέκτειναν. τοῦ θέρους δὲ ἀρχομένου στρατηγὸν
 ἕτερον κατέστησαν, ᾧ δύναιμι ἀξιόλογον δόντες
 προσέταξαν καταπολεμῆσαι Δουκέτιον. οὗτος δὲ 3
 πορευθεὶς μετὰ τῆς δυνάμεως κατέλαβε τὸν Δου-
 25 κέτιον στρατοπεδεύοντα περὶ τὰς Νομάς· γενομέ-
 νης δὲ παρατάξεως μεγάλης, καὶ πολλῶν παρ' ἀμ-
 φοτέροις πιπτόντων, μόγις Συρακοσῖοι βιασάμενοι
 τοὺς Σικελοὺς ἐτρέψαντο, καὶ κατὰ φυγὴν πολλοὺς
 ἀνεῖλον. τῶν δὲ διαφυγόντων οἱ πλείους μὲν εἰς 4
 30 τὰ φρούρια τῶν Σικελῶν διεσώθησαν, ὀλίγοι δὲ
 μετὰ Δουκετίου τῶν αὐτῶν ἐλπίδων μετέχειν προ-
 εῖλοντο. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀκραγαν-

τινοι τὸ Μότινον φρούριον κατεχόμενον ὑπὸ τῶν μετὰ Δουκετίου Σικελῶν ἐξεπολιόρκησαν, καὶ τὴν δύναμιν ἀπαγαγόντες πρὸς τοὺς Συρακοσίους νε- νικηκότας ἤδη κοινῇ κατεστρατοπέδευσαν. Δουκέ- τιος δὲ διὰ τὴν ἦταν τοῖς ὅλοις συντριβείς, καὶ τῶν στρατιωτῶν αὐτὸν τῶν μὲν καταλιπόντων, τῶν δ' ἐπιβουλευόντων, εἰς τὴν ἐσχάτην ἦλθεν ἀπό- γνωσιν.

- 92 Τέλος δὲ θεωρῶν τοὺς ὑπολοίπους φίλους μέλ- λοντας αὐτῷ τὰς χεῖρας προσφέρειν, φθάσας αὐ- 10 τοὺς καὶ νυκτὸς διαδράς ἀφίππευσεν εἰς τὰς Συ- ρακούσας. ἔτι δὲ νυκτὸς οὐσῆς παρῆλθεν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Συρακοσίων, καὶ καθίσας ἐπὶ τῶν βω- μῶν ἰκέτης ἐγένετο τῆς πόλεως, καὶ ἑαυτὸν τε καὶ τὴν χώραν ἧς ἦν κύριος παρέδωκε τοῖς Συρακο- 15 σίοις. τοῦ δὲ πλήθους διὰ τὸ παράδοξον συρρέον- τος εἰς τὴν ἀγορὰν, οἱ μὲν ἄρχοντες συνήγαγον ἐκκλησίαν καὶ προέθηκαν βουλήν περὶ τοῦ Δουκε- 3 τίου τί χρὴ πράττειν. ἔνιοι μὲν οὖν τῶν δημηγο- ρεῖν εἰωθότων συνεβούλευον κολάζειν ὡς πολέμιον 20 καὶ περὶ τῶν ἡμαρτημένων τὴν προσήκουσαν ἐπι- δεῖναι τιμωρίαν· οἱ δὲ χαριέστατοι τῶν πρεσβυτέ- ρων παριόντες ἀπεφαίνοντο σῶζειν τὸν ἰκέτην, καὶ τὴν τύχην καὶ τὴν νέμεσιν τῶν θεῶν ἐντρέπεσθαι· δεῖν γὰρ σκοπεῖν οὐ τί παθεῖν ἄξιός ἐστι Δουκέτιος, 25 ἀλλὰ τί πρέπει πράξαι Συρακοσίοις· ἀποκτεῖναι γὰρ τὸν πεπτωκότα τῇ τύχῃ μὴ προσῆκον, σῶζειν δ' ἅμα τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν καὶ τὸν ἰκέ- 4 τὴν ἄξιον εἶναι τῆς τοῦ δήμου μεγαλοψυχίας. ὁ δὲ δῆμος ὥσπερ τιμὴ μιᾶ φωνῇ σῶζειν πάντοθεν ἐβόα 30 τὸν ἰκέτην. Συρακόσιοι μὲν οὖν ἀπολύσαντες τῆς τιμωρίας τὸν Δουκέτιον ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Κόριν-

θου, καὶ ἐνταῦθα προστάξαντες καταβιοῦν τὴν ἰκα-
νὴν αὐτῷ χορηγίαν συναπέστειλαν. ἡμεῖς δὲ πα- 5
ρόντες ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀθη-
ναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον Κίμωνος ἡγουμένου,
5 κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν αὐτοῦ περιγράφομεν
τῆνδε τὴν βίβλον.

Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν Διοδώρου 475
βίβλων.

- α'. Περὶ τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον.
β'. Περὶ τῆς ἀποστάσεως τῶν Μεγαρέων ἀπὸ Ἀθηναίων.
γ'. Περὶ τῆς γενομένης μάχης περὶ Κορώνειαν Ἀθηναίους καὶ
Βοιωτοῖς.
δ'. Περὶ τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ τὴν Εὐβοίαν. 5
ε'. Πόλεμος κατὰ τὴν Σικελίαν Συρακουσίοις πρὸς Ἀκραγαν-
τίνοισι.
ς'. Κτίσις κατὰ τὴν Ἰταλίαν Θουρίων καὶ στάσις πρὸς ἀλλή-
λους.
ζ'. Ὡς Χαρώνδας ὁ Θούριος νοροθέτης αἰρεθεὶς πολλῶν ἀγα- 10
θῶν αἴτιος ἐγένετο τῇ πατρίδι.
η'. Ὡς Ζάλευκος νομοθετήσας ἐν Λοκροῖς μεγάλην δόξαν πε-
ριποιήσατο.
θ'. Ὡς Ἀθηναῖοι τοὺς Ἐστιαεῖς ἐκβαλόντες ἰδίους οἰκήτορας
ἐξέπεμψαν. 15
ι'. Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Θουρίοις πρὸς Ταραντίνοισι.
ια'. Περὶ τῆς γενομένης στάσεως ἐν τῇ Ῥώμῃ.
ιβ'. Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Σαμίοις πρὸς Μιλησίους.
ιγ'. Ὡς Συρακούσιοι στρατεύσαντες ἐπὶ Πικίνοὺς τὴν πόλιν
κατέσκαψαν. 20
ιδ'. Ὡς κατὰ τὴν Ἑλλάδα συνέστη πόλεμος ὁ κληθεὶς Κοριν-
θιακός.
ιε'. Ὡς κατὰ τὴν Ἰταλίαν τὸ τῶν Καμπανῶν ἔθνος συνέστη.
ισ'. Ναυμαχία Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους.
ιζ'. Ἀπόστασις Ποτιδαίας καὶ Χαλκιδῆων ἀπὸ Ἀθηναίων. 25
ιη'. Περὶ τῆς γενομένης στρατείας Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς Ποτι-
δαίτας.
ιθ'. Περὶ τῆς γενομένης στάσεως ἐν τοῖς Θουρίοις.

- κ'. Ὡς Μένων ὁ Ἀθηναῖος πρῶτος ἐξέβηκε τὴν ἑννεακαιδεκαετηρίδα.
- κα'. Ὡς τὴν ἐν Ἰταλίᾳ Ἡράκλειαν Ταραντῖνοι ἔκτισαν.
- κβ'. Ὡς ἐπὶ τῆς Ῥώμης Σπόριος Μαίλιος ἐπιθέμενος τυραννίδι ἀνῆρέθη.
- 5 κγ'. Περὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ κληθέντος πολέμου.
- κδ'. Περὶ τῆς γενομένης μάχης Βοιωτοῖς πρὸς Πλαταιεῖς.
- κε'. Ὡς τῆς Μεθώνης πολιορκουμένης ὑπὸ Ἀθηναίων Βρασί-
δας ὁ Σπαρτιάτης ἀριστεύσας ἐδοξάσθη.
- 10 κς'. Ὡς Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐπὶ Λοκροὺς πόλιν Θρόνιον ἐξεπόρθησαν.
- κζ'. Ὡς Αἰγινῆται ὑπὸ Ἀθηναίων ἀνασταθέντες τὰς καλουμένας Θυρέας κατώκησαν.
- κη'. Ὡς Λακεδαιμόνιοι στρατεύσαντες εἰς τὴν Ἀττικὴν τὰς κτήσεις κατέφθειραν.
- 15 κθ'. Στρατεία Ἀθηναίων δευτέρα ἐπὶ τοὺς Ποτιδαιάτας.
- λ'. Στρατεία Λακεδαιμονίων εἰς Ἀκαρνανίαν καὶ ναυμαχία πρὸς Ἀθηναίους.
- λα'. Στρατεία Σιτάλκων μὲν εἰς Μακεδονίαν, Λακεδαιμονίων δὲ εἰς τὴν Ἀττικὴν.
- 20 λβ'. Περὶ τῆς Λεοντίνων πρεσβείας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τῆς Γοργίου τοῦ πρεσβεύσαντος θεινότητος ἐν τοῖς λόγοις.
- λγ'. Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Λεοντίνους πρὸς Συρακουσίους.
- 25 λδ'. Ἀπόστασις Λεσβίων ἀπὸ Ἀθηναίων καὶ Πλαταιῶν ἄλλοις καὶ κατασκαφὴ ὑπὸ Λακεδαιμονίων.
- λε'. Στάσις Κερκυραίων πρὸς ἀλλήλους.
- λς'. Ὡς Ἀθηναῖοι λοιμικῇ νόσῳ περιπεσόντες πολλοὺς ἀπέβαλον τῶν πολιτῶν.
- 30 λζ'. Ὡς Λακεδαιμόνιοι Ἡράκλειαν ἐν τῇ Τραχίνι πόλιν ἔκτισαν.
- λη'. Ὡς Ἀθηναῖοι πολλοὺς τῶν Ἀμβρακιωτῶν ἀνελόντες ἤρῆμωσαν τὴν πόλιν.
- λθ'. Περὶ τῶν Λακεδαιμονίων τῶν ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ ἀλχμαλώτων γενομένων.
- 35 μ'. Περὶ τῆς Ποστουμίου εἰς τὸν υἱὸν γενομένης ἐπιτιμήσεως ἕνεκα τῆς λιποταξίας.
- μα'. Περὶ τοῦ γενομένου πολέμου Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους ὑπὲρ τῶν Μεγαρέων.

- μβ'. Πόλεμος Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ὑπὲρ Χαλιιδέων.
 μγ'. Μάχη κατὰ τὴν Βοιωτίαν Ἀθηναίοις πρὸς Βοιωτούς.
 μδ'. Στρατεία Ἀθηναίων πρὸς τοὺς ἐν τῇ Λέσβῳ φηγάδας.
 με'. Ἐκπτώσις Δηλίων ὑπὸ Ἀθηναίων.
 μς'. Ἰλῶσις Τορώνης καὶ κατασκαφή ὑπὸ Ἀθηναίων. 5
 μζ'. Ὡς Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων ἰδία συνθεμένων συμ-
 μαχίαν ἀπηλλοτριώθησαν αἱ λοιπαὶ πόλεις ἀπ' αὐτῶν.
 μη'. Ὡς Δῆλιοι κατήχθησαν ὑπὸ Ἀθηναίων εἰς τὴν πατρίδα. 477
 μθ'. Ὡς Λακεδαιμόνιοι πρὸς Μαντινεῖς καὶ Ἀργεῖους ἐπολέ-
 μησαν. 10
 ν'. Βυζαντίων καὶ Καρχηδονίων στρατεία εἰς τὴν Βιθυνίαν.
 να'. Περὶ τῶν αἰτιῶν δ' ἃς ἐπὶ Συρακούσας ἐστράτευσαν
 Ἀθηναῖοι.

Δικαίως ἂν τις ἀπορήσειε τὸν νοῦν ἐπιστήσας 1
 τῇ κατὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον ἀνωμαλία· οὔτε γὰρ
 τῶν νομιζομένων ἀγαθῶν οὐδὲν ὀλόκληρον εὐρί-
 σκεται δεδομένου τοῖς ἀνθρώποις οὔτε τῶν κακῶν
 5 αὐτοτελὲς ἄνευ τινὸς εὐχρηστίας. τούτου δὲ τὰς
 ἀποδείξεις ἐξέσται λαμβάνειν ἐπιστήσαντας τὴν διά-
 νοιαν ταῖς προγεγενημέναις πράξεσι, καὶ μάλιστα
 ταῖς μεγίσταις. ἡ γὰρ Ξέρξου τοῦ Περσῶν βασι- 2
 λείως ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεία διὰ τὸ μέγεθος τῶν
 10 δυνάμεων τὸν μέγιστον φόβον ἐπέστησε τοῖς Ἑλ-
 λησιν, ὡς ἂν ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ μελλόντων πο-
 λεμεῖν, καὶ προκαταδεδουλωμένων τῶν κατὰ τὴν
 Ἀσίαν Ἑλληνίδων πόλεων πάντες ὑπέλαβον καὶ
 τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς ὁμοίας τύχης πειράσε-
 15 σθαι. τοῦ δὲ πολέμου παρὰ τὴν προσδοκίαν τὸ 3
 τέλος λαβόντος παράδοξον, οὐ μόνον τῶν κινδύ-
 νων ἀπελύθησαν οἱ τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦντες, ἀλλὰ
 καὶ δόξαν μεγάλην κατεκτήσαντο, καὶ τοσαύτης
 εὐπορίας ἐπληρώθη πᾶσα πόλις Ἑλληνὶς ὥστε πάν-
 20 τας θαναμάσαι τὴν εἰς τὸναντίον μεταβολήν. ἀπὸ 4
 τούτων γὰρ τῶν χρόνων ἐπὶ ἔτη πεντήκοντα πολ-
 λὴν ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἡ Ἑλλὰς πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν.
 ἐν τούτοις γὰρ τοῖς χρόνοις αἶ τε τέχνη διὰ τὴν

εὐπορίαν ἠϋξήθησαν, καὶ τότε μέγιστοι μνημονεύου-
 νται τεχνῖται γεγονέναι, ὧν ἔστι Φειδίας ὁ ἀγαλμα-
 τοποιός· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν παιδείαν ἐπὶ
 πολὺ προέβη, καὶ φιλοσοφία προετιμῆθη καὶ ῥητο-
 ρικὴ παρὰ πᾶσι μὲν Ἑλλησι, μάλιστα δὲ Ἀθηναίοις.⁵
 5 φιλόσοφοι μὲν γὰρ οἱ περὶ τὸν Σωκράτην καὶ Πλά-
 τωνα καὶ Ἀριστοτέλην, ῥήτορες δὲ Περικλῆς καὶ
 Ἰσοκράτης καὶ οἱ τούτου μαθηταί· ὁμοίως δὲ καὶ
 ἄνδρες ἐπὶ στρατηγίᾳ διαβεβοημένοι, Μιλτιάδης,
 Θεμιστοκλῆς, Ἀριστείδης, Κίμων, Μυρωνίδης, ἔτε-¹⁰
 2 ροὶ πλείονες, περὶ ὧν μακρὸν ἂν εἴη γράφειν. μάλ-
 ιστα δὲ Ἀθηναῖοι τῇ τε δόξῃ καὶ ἀνδρείᾳ προκό-
 ψαντες διωνομάσθησαν καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν οἰ-
 κουμένην· ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ τὴν ἡγεμονίαν ἠϋξή-
 σαν ὥστε ἄνευ Λακεδαιμονίων καὶ Πελοποννησίων¹⁵
 ἰδία μεγάλας δυνάμεις Περσικὰς καὶ κατὰ γῆν καὶ
 κατὰ θάλατταν κατηγωνίσαντο, καὶ τὴν περιβόητον
 Περσῶν ἡγεμονίαν ἐπὶ τοσοῦτον ἑταπείνωσαν ὥστε
 ἀναγκάσαι πάσας τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις ἔλευ-
 2 θεῶσαι κατὰ συνθήκας. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων²⁰
 ἀκριβέστερον τὰ κατὰ μέρος ἀνεγράψαμεν ἐν δυοῖ
 βίβλοις, ταύτῃ τε καὶ τῇ πρὸ ταύτης· νυνὶ δὲ ἐπὶ
 τὰς προκειμένας πράξεις τρεψόμεθα, προδιορίζαν-
 3 τες τοὺς οἰκείους τῇ γραφῇ χρόνους. ἐν μὲν οὖν
 τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ξέρξου²⁵
 στρατείας ποιησάμενοι διήλθομεν τὰς κοινὰς πρά-
 ξεις ἕως ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀθη-
 ναίων στρατείας ἐπὶ Κύπρον Κίμωνος ἡγουμένου·
 ἐν ταύτῃ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων στρατείας ἐπὶ Κύ-
 προν ποιησάμενοι διέξιμεν ἕως ἐπὶ τὸν ψηφισθέντα³⁰
 πόλεμον ὑπὸ Ἀθηναίων πρὸς Συρακοσίους.
 3 Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐθύδημου Ῥω-

μαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Λεύκιον Κοῦντιον
 Κικιννάτον καὶ Μάρκον Φάβιον Οὐβουλανόν. ἐπὶ
 δὲ τούτων Ἀθηναῖοι διαπεπολεμηκότες ὑπὲρ Αἴ-
 γυπτίων πρὸς Πέρσας, καὶ τὰς ναῦς ἀπάσας ἀπο-
 5 λωλεκότες ἐν τῇ λεγομένῃ Προσωπίτιδι νήσῳ, βρα-
 χὺν χρόνον διαλιπόντες ἔγνωσαν πάλιν πολεμεῖν
 τοῖς Πέρσαις ὑπὲρ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλλήνων.
 καταρτίσαντες δὲ στόλον διακοσίων τριήρων, καὶ
 στρατηγὸν ἐλόμενοι Κίμωνα τὸν Μιλτιάδου, προσ-
 10 ἔταξαν πλεῖν ἐπὶ Κύπρον καὶ διαπολεμεῖν τοῖς Πέρ-
 σαις. ὁ δὲ Κίμων ἀναλαβὼν τὸν στόλον κεκοσμη- 2
 μένον ἀνδρῶν τε ἀρεταῖς καὶ χορηγίαις θαυσιέσι
 ἔπλευσεν εἰς τὴν Κύπρον. κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς και-
 ροὺς τῶν Περσικῶν δυνάμεων ἑστρατήγουν Ἀρτάβα-
 15 ζος καὶ Μεγάβυζος. καὶ Ἀρτάβαζος μὲν τοῦ ναυτικοῦ
 τὴν ἡγεμονίαν ἔχων ἐν τῇ Κύπρῳ διέτριβεν, ἔχων τρι-
 ῆρεις τριακοσίας, Μεγάβυζος δὲ περὶ τὴν Κιλικίαν
 ἑστρατοπέδευε, πεζᾶς ἔχων δυνάμεις, ὧν ὁ ἀριθμὸς
 ἦν τριάκοντα μυριάδων. ὁ δὲ Κίμων καταπλεύσας 3
 20 εἰς τὴν Κύπρον καὶ θαλαττοκρατῶν Κίτιον μὲν
 καὶ Μάριον ἐξεπολιόρκησε, καὶ τοῖς κρατηθεῖσι φι-
 λανθρώπως προσηνέχθη. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ Κιλι-
 480 κίας καὶ Φοινίκης προσφερομένων τριήρων τῇ νήσῳ,
 Κίμων ἐπαναχθὲς καὶ πόλεμον συγκρούσας πολλὰς
 25 μὲν τῶν νεῶν κατέδυσεν, ἑκατὸν δὲ σὺν αὐτοῖς
 τοῖς ἀνδράσιν εἴλε, τὰς δὲ λοιπὰς μέχρι τῆς Φοινί-
 κης κατεδίωξεν. οἱ μὲν οὖν Πέρσαι ταῖς ὑπολει- 4
 φθείσαις ναυσὶ κατέφυγον εἰς τὴν γῆν καθ' ὃν τό-
 πον ἦν Μεγάβυζος ἑστρατοπεδευκῶς μετὰ τῆς πε-
 30 ζῆς δυνάμεως· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι προσπλεύσαντες
 καὶ τοὺς στρατιώτας ἐκβιβάσαντες συνῆψαν μάχην,
 καθ' ἣν Ἀναξικράτης μὲν ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν

λαμπρῶς ἀγωνισάμενος ἥρωικῶς κατέστρεψε τὸν βίον, οἱ δὲ ἄλλοι κρατήσαντες τῇ μάχῃ καὶ πολλοὺς ἀνελόντες ἐπανῆλθον εἰς τὰς ναῦς. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθηναῖοι πάλιν ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τοῦ 5 πολέμου.

- 4 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πεδιέως Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον Λακτουῖαν καὶ Σπόριον Οὐεργίνιον Τρίκοστον. ἐπὶ δὲ τούτων Κίμων ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς θαλαττοκρατῶν ἐχειροῦτο τὰς κατὰ τὴν Κύπρον πόλεις. ἐν δὲ τῇ Σαλαμῖνι Περσικῆς φρουρᾶς οὔσης ἀξιολόγου, καὶ βελῶν καὶ ὄπλων παντοδαπῶν, ἔτι δὲ σίτου καὶ τῆς ἄλλης παρασκευῆς γεμούσης τῆς πό-
- 2 λεως, ἔκρινε συμφέρειν ταύτην ἐκπολιορκῆσαι. οὕτω 15 γὰρ ὑπελάμβανε μάλιστα τῆς τε Κύπρου πάσης ῥαδίως κυριεύσειν καὶ τοὺς Πέρσας καταπλήξασθαι, βοηθεῖν μὲν τοῖς Σαλαμινίοις μὴ δυναμένους διὰ τὸ θαλαττοκρατεῖν τοὺς Ἀθηναίους, ἐγκαταλιπύ-
- τας δὲ τοὺς συμμάχους καταφρονηθήσεσθαι, κα- 20 θόλου δὲ τὸν ὅλον πόλεμον προκριθήσεσθαι τῆς Κύπρου πάσης βία χειρωθείσης· ὅπερ καὶ συνέβη
- 3 γενέσθαι. οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι συστησάμενοι πολιορκίαν πρὸς τῇ Σαλαμῖνι καθ' ἡμέραν προσβολὰς ἐποιοῦντο, οἱ δ' ἐν τῇ πόλει στρατιῶται, ἔχον- 25 τες βέλη καὶ παρασκευήν, ῥαδίως ἀπὸ τῶν τειχῶν
- 4 ἠμύνοντο τοὺς πολιορκοῦντας. Ἀρταξέρξης δὲ ὁ βασιλεὺς πυθόμενος τὰ περὶ τὴν Κύπρον ἐλαττώματα, καὶ βουλευσάμενος μετὰ τῶν φίλων περὶ τοῦ πολέμου, ἔκρινε συμφέρειν εἰρήνην συνθέσθαι πρὸς 30 τοὺς Ἕλληνας. ἔγραψε τοίνυν τοῖς περὶ Κύπρον ἡγεμόσι καὶ σατράπαις ἐφ' οἷς ἂν δύνωνται συλλύ-

σασθαι πρὸς τοὺς Ἕλληνας. διόπερ οἱ περὶ τὸν 5
 481 Ἀρτάβαζον καὶ Μεγάβυζον ἔπεμψαν εἰς τὰς Ἀθήνας
 πρεσβευτὰς τοὺς διαλεξομένους περὶ συλλύσεως.
 ὑπακουσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ πεμφάντων
 5 πρέσβεις αὐτοκράτορας, ὧν ἦγειτο Καλλίας ὁ Ἰπ-
 ποιῆκου, ἐγένοντο συνθήκαι περὶ τῆς εἰρήνης τοῖς
 Ἀθηναίοις καὶ τοῖς συμμάχοις πρὸς τοὺς Πέρσας,
 ὧν ἔστι τὰ κεφάλαια ταῦτα· αὐτονόμους εἶναι τὰς
 κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις ἀπάσας, τοὺς δὲ
 10 τῶν Περσῶν σατραπίας μὴ καταβαίνειν ἐπὶ θάλατ-
 ταν κατωτέρω τριῶν ἡμερῶν ὁδόν, μηδὲ ναῦν μα-
 κρὰν πλεῖν ἐντὸς Φασήλιδος καὶ Κνανέων· ταῦτα
 δὲ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν στρατηγῶν ἐπιτελοῦντων,
 μὴ στρατεύειν Ἀθηναίους εἰς τὴν χώραν ἧς Ἀρτα-
 15 ξέρξης βασιλεὺς ἄρχει. συντελεσθεισῶν δὲ τῶν 6
 σπουδῶν Ἀθηναῖοι τὰς δυνάμεις ἀπήγαγον ἐκ τῆς
 Κύπρου, λαμπρὰν μὲν νίκην νενικηκότες, ἐπιφα-
 νεστάτας δὲ συνθήκας πεποιημένοι. συνέβη δὲ καὶ
 τὸν Κίμωνα περὶ τὴν Κύπρον διατρίβοντα νόσῳ
 20 τελευτήσαι.

Ἐπ' ἄρχοντος δὲ Ἀθήνησι Φιλίσκου Ῥωμαῖοι 5
 κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Ῥωμίλιον Οὐατικανὸν καὶ
 Γάιον Οὐετούριον Κιχώριον, Ἡλεῖοι δὲ ἤγαγον
 Ὀλυμπιάδα τρίτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν
 25 ἐνῖκα στάδιον Κρίσων Ἰμεραῖος. ἐπὶ τούτων Με- 2
 γαρεῖς μὲν ἀπέστησαν ἀπὸ Ἀθηναίων, καὶ πρὸς
 Λακεδαιμονίους διαπρεσβευσάμενοι συμμαχίαν ἐποί-
 ησαν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι παροξυνθέντες ἐξέπεμψαν
 στρατιώτας εἰς τὴν τῶν Μεγαρέων χώραν, καὶ
 30 τὰς κτήσεις διαρπάσαντες πολλῆς ὠφελείας κύ-
 ριοι κατέστησαν. τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως βοηθούν-
 των τῇ χώρᾳ συνέστη μάχη, καθ' ἣν οἱ Ἀθηναῖοι

νικήσαντες συνεδίωξαν τοὺς Μεγαρεῖς ἐντὸς τῶν τειχῶν.

6 Ἐπ' ἄρχοντος δὲ Ἀθήνησι Τιμαρχίδου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Σπόριον Ταρπήιον καὶ Ἀύλον Ἀστέριον Φοντίνιον. ἐπὶ δὲ τούτων Λακε-
 5 δαιμόνιοι μὲν εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐμβαλόντες ἐπόρθησαν πολλὴν χώραν, καὶ τῶν φρουρίων τινὰ πολιορκήσαντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν Πελοπόννησον, Τολμίδης δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς εἶλε Χαι-
 2 ρώνειαν. τῶν δὲ Βοιωτῶν συστραφέντων καὶ τοῖς 10 περὶ τὸν Τολμίδην ἐνεδρουσάντων, ἐγένετο μάχη καρετέρα περὶ τὴν Κορώνειαν, καθ' ἣν Τολμίδης μὲν μαχόμενος ἀνηρέθη, τῶν δὲ ἄλλων Ἀθηναίων οἱ μὲν κατεκόπησαν, οἱ δὲ ζῶντες ἐλήφθησαν. τη-
 15 λικαύτης δὲ συμφορᾶς γενομένης τοῖς Ἀθηναίοις, 15 ἠναγκάσθησαν ἀφείναι τὰς πόλεις ἀπάσας τὰς κατὰ τὴν Βοιωτίαν αὐτονόμους, ἵνα τοὺς αἰχμαλώτους ἀπολάβωσιν.

7 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Σέξτον Κοῦντιον Τριγέ-
 20 μινον*. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Ἑλλάδα τεταπεινωμένων τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ἐν Βοιωτίᾳ περὶ Κορώνειαν ἦτταν, ἀφίσταντο πολλαὶ τῶν πόλεων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. μάλιστα δὲ τῶν κατοικούντων τὴν Εὐβοίαν νεωτεριζόντων, Περικλῆς αἰρεθεὶς 25 στρατηγὸς ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Εὐβοίαν μετὰ δυνάμειω ἀξιολόγου, καὶ τὴν μὲν πόλιν τῶν Ἐστιάων ἐλὼν κατὰ κράτος ἐξώκισε τοὺς Ἐστιαεῖς ἐκ τῆς πατρίδος, τὰς δ' ἄλλας καταπληξάμενος ἠνάγκασε πάλιν πειθαρχεῖν Ἀθηναίοις. σπονδὰς δ' ἐποί-
 30 ησαν τριακονταετείς, Καλλίου καὶ Χάρητος συνθε-
 μένων καὶ τὴν εἰρήνην βεβαιωσάντων.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Συρακοσίοις πρὸς Ἀκρα- 8
 γαντίνους συνέστη πόλεμος διὰ τοιαύτας αἰτίας.
 Συρακοσίοι καταπολεμήσαντες Δουκέτιον δυνάστην
 τῶν Σικελῶν, καὶ γενόμενον ἰκέτην ἀπολύσαντες τῶν
 5 ἐγκλημάτων, ἀπέδειξαν αὐτῷ τὴν τῶν Κορινθίων
 πόλιν οἰκητήριον. οὗτος δὲ ὀλίγον χρόνον μείνας 2
 ἐν τῇ Κορίνθῳ τὰς ὁμολογίας ἔλυσε, καὶ προσ-
 ποιησάμενος χρησμὸν ὑπὸ τῶν θεῶν αὐτῷ δεδοσθαι
 κτίσαι τὴν Καλὴν Ἀκτὴν ἐν Σικελίᾳ, κατέπλευσεν
 10 εἰς τὴν νῆσον μετὰ πολλῶν οἰκητόρων· συνεπελά-
 βοντο δὲ καὶ τῶν Σικελῶν τινες, ἐν οἷς ἦν καὶ
 Ἀρχωνίδης ὁ τῶν Ἐρβιταίων δυναστεύων. οὗτος
 μὲν οὖν περὶ τὸν οἰκισμὸν τῆς Καλῆς Ἀκτῆς ἐγί-
 νετο. Ἀκραγαντινοὶ δὲ ἅμα μὲν φθονοῦντες τοῖς 3
 15 Συρακοσίοις, ἅμα δ' ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς ὅτι Δου-
 κέτιον ὄντα κοινὸν πολέμιον διέσωσαν ἄνευ τῆς
 Ἀκραγαντίνων γνώμης, πόλεμον ἐξήνεγκαν τοῖς
 Συρακοσίοις. σχιζομένων δὲ τῶν Σικελικῶν πό- 4
 λεων, καὶ τῶν μὲν τοῖς Ἀκραγαντινοῖς, τῶν δὲ τοῖς
 20 Συρακοσίοις συστρατευόντων, ἠθροίσθησαν παρ'
 ἀμφοτέρων δυνάμεις ἀξιόλογοι. φιλοτιμίας δὲ με-
 γάλῃς γενομένης ταῖς πόλεσιν, ἀντεστρατοπέδευσαν
 ἀλλήλοις περὶ τὸν Ἰμέραν ποταμὸν, καὶ γενομένης
 παρατάξεως ἐνίκησαν οἱ Συρακοσίοι, καὶ τῶν Ἀκρα-
 25 γαντίνων ἀνείλον ὑπὲρ τοὺς χιλίους. μετὰ δὲ τὴν
 483 μάχην διαπρεσβευσάμενων περὶ συνθέσεως τῶν
 Ἀκραγαντίνων, οἱ Συρακοσίοι συνέθεντο τὴν εἰ-
 ρήνην.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν. 9
 30 κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν συνέβη κτισθῆναι τὴν τῶν
 Θουρίων πόλιν δι' αἰτίας τοιαύτας. ἐν τοῖς ἔμπρο-
 σθεν χρόνοις Ἑλλήνων κτισάντων κατὰ τὴν Ἰταλίαν

πόλιν Σύβαριν, συνέβη ταύτην λαβεῖν ταχεῖαν αὐ-
 2 ξησιν διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας. κειμένης γὰρ ἀνά
 μέσον δυοῖν ποταμῶν, τοῦ τε Κρόαθιος καὶ τοῦ Συ-
 βάριος, ἀφ' οὗ ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας, οἱ
 κατοικισθέντες νεμόμενοι πολλὴν καὶ καρποφόρον 5
 χώραν μεγάλους ἐκτήσαντο πλούτους. πολλοῖς δὲ
 μεταδιδόντες τῆς πολιτείας ἐπὶ τοσοῦτο προέβησαν
 ὥστε δόξαι πολὺ προέχειν τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν
 οἰκούντων, πολυανθρωπία τε τοσοῦτο διήνεγκαν
 ὥστε τὴν πόλιν ἔχειν πολιτῶν τριάκοντα μυριάδας. 10
 γενόμενος δὲ παρ' αὐτοῖς δημαγωγὸς Τῆλυς, καὶ
 κατηγορῶν τῶν μεγίστων ἀνδρῶν, ἔπεισε τοὺς Συ-
 βαρίτας φυγαδεῦσαι τοὺς εὐπορωτάτους τῶν πολι-
 τῶν πεντακοσίους καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν δημεῦσαι.
 3 τῶν δὲ φυγάδων παρελθόντων εἰς Κρότωνα καὶ 15
 καταφυγόντων ἐπὶ τοὺς εἰς τὴν ἀγορὰν βωμούς, ὁ
 μὲν Τῆλυς ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τοὺς Κρο-
 τωνιάτας, οἷς ἦν προστεταγμένον ἢ τοὺς φυγάδας
 4 ἐκδοῦναι ἢ πόλεμον προσδέχεσθαι. συναχθείσης
 δὲ ἐκκλησίας καὶ προτεθείσης βουλῆς πότερον χρῆ 20
 τοὺς ἰκέτας ἐκδοῦναι τοῖς Συβαρίταις ἢ πόλεμον
 ὑπομεῖναι πρὸς δυνατωτέρους, ἀπορουμένης τε τῆς
 συγκλήτου καὶ τοῦ δήμου, τὸ μὲν πρῶτον ἔρρεπε
 ταῖς γνώμαις τὸ πλῆθος πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν
 ἰκετῶν διὰ τὸν πόλεμον· μετὰ δὲ ταῦτα Πυθαγό- 25
 ρου τοῦ φιλοσόφου συμβουλευσάντος σώζειν τοὺς
 ἰκέτας, μετέπεσον ταῖς γνώμαις καὶ τὸν πόλεμον
 5 ὑπὲρ τῆς τῶν ἰκετῶν σωτηρίας ἀνείλοντο. στρα-
 τευσάντων δ' ἐπ' αὐτοὺς τῶν Συβαριτῶν τριά-
 κοντα μυριάσιν ἀντετάχθησαν οἱ Κροτωνιάται δέκα 30
 μυριάσι, Μίλωνος τοῦ ἀθλητοῦ ἡγουμένου καὶ διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ σώματος ῥώμης πρώτου

τρεψαμένου τοὺς καθ' αὐτὸν τεταγμένους. ὁ γὰρ 6
 ἀνὴρ οὗτος, ἑξάκις Ὀλύμπια νενικηκώς καὶ τὴν ἀλ-
 κὴν ἀκόλουθον ἔχων τῇ κατὰ τὸ σῶμα φύσει, λέ-
 γεται πρὸς τὴν μάχην ἀπαντῆσαι κατεστεφανωμέ-
 484⁵νος μὲν τοῖς Ὀλυμπιακοῖς στεφάνοις, διεσκευασμέ-
 νος δὲ εἰς Ἡρακλέους σκευὴν λεοντῆ καὶ ῥοπάλω·
 αἴτιον δὲ γενόμενον τῆς νίκης θαυμασθῆναι παρὰ
 τοῖς πολίταις. τῶν δὲ Κροτωνιατῶν διὰ τὴν ὀργὴν 10
 ζῶργεῖν μὲν μηδένα βουλευθέντων, πάντας δὲ κατὰ
 10 τὴν φυγὴν τοὺς ὑποπεσόντας ἀποκτεινόντων, οἱ
 πλείους κατεκόπησαν· τὴν δὲ πόλιν διήρπασαν καὶ
 παντελῶς ἔρημον ἐποίησαν. ὕστερον δὲ ἔτεσιν ὀκτώ 2
 πρὸς τοῖς πενήκοντα Θετταλοὶ συνώκισαν, καὶ
 μετ' ὀλίγον ὑπὸ Κροτωνιατῶν ἐξέπεσον, πέντε ἔτε-
 15 σιν ὕστερον τοῦ δευτέρου συνοικισμοῦ. κατὰ δὲ 3
 τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς, ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησι
 Καλλιμάχου, συνωκίσθη, καὶ μετὰ βραχὺ μεταστα-
 θεῖσα εἰς ἕτερον τόπον προσηγορίας ἑτέρας ἔτυχε,
 κτιστῶν γενομένων Λάμπωνος καὶ Ξενοκρίτου τοῦ-
 20 τον τὸν τρόπον. οἱ τὸ δεύτερον ἐκπεσόντες ἐκ τῆς
 πατρίδος Συβαρίται πρέσβεις ἐπεμψαν εἰς τὴν Ἑλ-
 λάδα πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους, ἀξιούν-
 τες συνεπιλαβέσθαι τῆς καθόδου καὶ κοινωνῆσαι
 τῆς ἀποικίας. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν οὐ προσέσχον 4
 25 αὐτοῖς, Ἀθηναῖοι δὲ συμπράξειν ἐπαγγελάμενοι,
 δέκα ναῦς πληρώσαντες ἀπέστειλαν τοῖς Συβαρί-
 ταις, ὧν ἡγείτο Λάμπων τε καὶ Ξενοκρίτος· ἐκή-
 ρυξαν δὲ κατὰ τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις κοινο-
 ποιούμενοι τὴν ἀποικίαν τῷ βουλομένῳ μετέχειν
 30 τῆς ἀποικίας. ὑπακουσάντων δὲ πολλῶν καὶ λα- 5
 βόντων χρησμὸν παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος ὅτι δεῖ κτί-
 σαι πόλιν αὐτοῦς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ὅπου μέλλου-

σιν οἰκεῖν μέτριον ὕδαρ πίνοντες, ἀμετροὶ δὲ μᾶζαν
 ἔδοντες, κατέπλευσαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ κατα-
 τήσαντες εἰς τὴν Σύβαριν ἐζήτουν τὸν τόπον ὃν ὁ
 6 θεὸς ἦν προστεταχὼς κατοικεῖν. εὐρόντες δὲ οὐκ
 ἄπωθεν τῆς Συβάρεως κρήνην ὀνομαζομένην Θου- 5
 ρίαν, ἔχουσαν αὐλὸν χαλκοῦν, ὃν ἐκάλουν οἱ ἐγ-
 χώριοι μέδιμνον, νομίσαντες εἶναι τοῦτον τὸν τόπον
 τὸν δηλούμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ περιέβαλον τεῖχος,
 καὶ κτίσαντες πόλιν ὠνόμασαν ἀπὸ τῆς κρήνης
 7 Θούριον. τὴν δὲ πόλιν διελόμενοι κατὰ μὲν μῆκος 10
 εἰς τέτταρας πλατείας, ὧν καλοῦσι τὴν μὲν μίαν 485
 Ἡράκλειαν, τὴν δὲ Ἀφροδισιάδα, τὴν δὲ Ὀλυμπιάδα,
 τὴν δὲ Διονυσιάδα, κατὰ δὲ τὸ πλάτος διεῖλον εἰς
 τρεῖς πλατείας, ὧν ἡ μὲν ὠνομάσθη Ἡρῶα, ἡ δὲ
 Θουρία, ἡ δὲ Θουρίνα. ὑπὸ δὲ τούτων τῶν στε- 15
 νωπῶν πεπληρωμένων ταῖς οἰκίαις ἡ πόλις ἐφαίνετο
 11 καλῶς κατεσκευάσθαι. ὀλίγον δὲ χρόνον ὁμοιοή-
 σαντες οἱ Θούριοι στάσει μεγάλη περιέπεσον οὐκ
 ἀλόγως. οἱ γὰρ προὔπαρχοντες Συβαρίται τὰς μὲν
 ἀξιολογωτάτας ἀρχὰς ἑαυτοῖς προσένεμον, τὰς δ' 20
 εὐτελεῖς τοῖς ὕστερον προσγεγραμμένοις πολίταις.
 καὶ τὰς γυναῖκας ἐπιθύειν τοῖς θεοῖς ᾤοντο δεῖν
 πρώτας μὲν τὰς πολίτιδας, ὑτέρας δὲ τὰς μεταγε-
 νεστέρας. πρὸς δὲ τούτοις τὴν μὲν σύνεγγυς τῇ
 πόλει χώραν κατεκληρούχουν ἑαυτοῖς, τὴν δὲ πόρρω 25
 2 κειμένην τοῖς ἐπήλυσι. γενομένης δὲ διαφορᾶς διὰ
 τὰς εἰρημένας αἰτίας, οἱ προσγραφέντες ὕστερον
 πολῖται πλείους καὶ κρείττονες ὄντες ἀπέκτειναν
 σχεδὸν ἅπαντας τοὺς προὔπαρχοντας Συβαρίτας,
 καὶ τὴν πόλιν αὐτοὶ κατώκησαν. πολλῆς δὲ οὔσης 30
 καὶ καλῆς χώρας, οἰκήτορας ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετα-
 πεμψάμενοι συχνοὺς διενείμαντο τὴν πόλιν, καὶ

τὴν χώραν ἐπ' ἴσης ἔνεμον. οἱ δὲ διαμένοντες ταχὺ 3
 πλούτους μεγάλους ἐκτήσαντο, καὶ πρὸς τοὺς Κρο-
 τωνιάτας φιλίαν συνθέμενοι καλῶς ἐπολιτεύοντο.
 συστησάμενοι δὲ πολίτευμα δημοκρατικὸν διείλον
 5 τοὺς πολίτας εἰς δέκα φυλάς, καὶ τὰς προσηγορίας
 ἀπάσαις περιέθηκαν ἐκ τῶν ἔθνων, τρεῖς μὲν ἀπὸ
 τῶν ἐκ Πελοποννήσου συναχθέντων ὀνομάσαντες
 Ἀρκάδα καὶ Ἀχαΐδα καὶ Ἡλείαν, τὰς ἴσας δὲ ἀπὸ
 τῶν ἔξωθεν ὁμοεθνῶν, Βοιωτίαν, Ἀμφικτυονίδα,
 10 Δωριίδα, τὰς δὲ λοιπὰς τέτταρας ἀπὸ τῶν ἄλλων
 γενῶν, Ἰάδα, Ἀθηναΐδα, Εὐβοΐδα, Νησιῶτιν. εἵ-
 λοντο δὲ καὶ νομοθέτην τὸν ἄριστον τῶν ἐν παι-
 δείᾳ θαυμαζομένων πολιτῶν Χαρώνδαν. οὗτος δὲ 4
 ἐπισκεψάμενος τὰς ἀπάντων νομοθεσίας ἐξελέξατο
 15 τὰ κράτιστα καὶ κατέταξεν εἰς τοὺς νόμους· πολλὰ
 δὲ καὶ ἴδια παρεπινοησάμενος ἐξεῦρε, περὶ ὧν οὐκ
 ἀνοίκειόν ἐστιν ἐπιμνησθῆναι πρὸς διόρθωσιν τῶν
 ἀναγινωσκόντων.

Πρῶτον μὲν γὰρ τοῖς μητριᾶν ἐπαγομένοις 12
 20 486 κατὰ τῶν ἰδίων τέκνων ἔθηκε πρόστιμον τὸ μὴ γί-
 νεσθαι συμβούλους τούτους τῇ πατρίδι, νομίζων
 τοὺς κακῶς περὶ τῶν ἰδίων τέκνων βουλευσαμέ-
 νους καὶ συμβούλους κακοὺς ἔσεσθαι τῇ πατρίδι.
 ἔφη γὰρ τοὺς μὲν πρῶτον γήμαντας καὶ ἐπιτυχόν- 2
 25 τας δεῖν εὐήμεροῦντας καταπαύειν, τοὺς δὲ ἀποτυ-
 χόντας τῷ γάμῳ καὶ πάλιν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἁμαρτά-
 νοντας ἄφρονας δεῖν ὑπολαμβάνεσθαι. τοὺς δ'
 ἐπὶ συκοφαντία καταγνωσθέντας προσέταξε περι-
 πατεῖν ἐστεφανωμένους μυρικήν, ὅπως ἐν πᾶσι τοῖς
 30 πολίταις φαίνονται τὸ πρωτεῖον τῆς πονηρίας πε-
 ριπεποιημένοι. διὸ καὶ τινὰς ἐπὶ τούτῳ τῷ ἐγκλή-
 ματι καταδικασθέντας τὸ μέγεθος τῆς ὕβρεως οὐκ

ἐνεγκόντας ἐκουσίως ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ ζῆν μεταστῆ-
 3 σαι. οὗ συντελεσθέντος ἐφυγαδεύθη πᾶς ἐκ τῆς
 πόλεως ὁ συκοφαντεῖν εἰωθῶς, καὶ τὸ πολίτευμα
 μακάριον εἶχε βίον τῆς τοιαύτης κακίας ἀπηλλαγ-
 μένον. ἔγραψε δὲ ὁ Χαρώνδας καὶ περὶ τῆς κα- 5
 κομιλίας νόμον ἐξηλλαγμένον καὶ τοῖς ἄλλοις νο-
 4 μοθέταις παρεωραμένον. ὑπολαβὼν γὰρ τοὺς ἀγα-
 θοὺς ἄνδρας ἐνότιε διὰ τὴν πρὸς τοὺς πονηροὺς
 φιλίαν καὶ συνηθειαν διαστρέφεσθαι τὰ ἤδη πρὸς
 κακίαν, καὶ τὴν φανλότητα καθάπερ λοιμικὴν νό- 10
 σον ἐπινέμεσθαι τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων καὶ νο-
 σοποιεῖν τὰς ψυχὰς τῶν ἀρίστων· κατάντης γὰρ ἡ
 πρὸς τὸ χεῖρον ὁδός, ῥαδίαν ἔχουσα τὴν ὁδοιοποιίαν·
 διὸ καὶ τῶν μετρίων πολλοὶ τοῖς ἠθεσιν ὑπούλοις
 ἠδοναῖς δελεασθέντες εἰς ἐπιτηδεύσεις χειρόστας πε- 15
 ριώκειλαν· ταύτην οὖν τὴν διαφθορὰν ἀναστεῖλαι
 βουλόμενος ὁ νομοθέτης ἀπηγόρευσε τῇ τῶν πονη-
 ρῶν φιλίᾳ τε καὶ συνηθείᾳ χρήσασθαι, καὶ δίκαις
 ἐποίησε κακομιλίας, καὶ προστίμοις μεγάλοις ἐπέ-
 5 γραψε τοὺς ἁμαρτάνειν μέλλοντας. ἔγραψεν οὖν 20
 καὶ ἕτερον νόμον τούτου κρείττονα καὶ τοῖς πα-
 λαιότεροις αὐτοῦ νομοθέταις ἡμελημένον· ἐνομο-
 θέτησε γὰρ τῶν πολιτῶν τοὺς υἱεῖς ἅπαντας μαν-
 θάνειν γράμματα, χορηγούσης τῆς πόλεως τοὺς
 μισθοὺς τοῖς διδασκάλοις. ὑπέλαβε γὰρ τοὺς ἀπό- 25
 ρους τοῖς βίοις, ἰδίᾳ μὴ δυναμένους διδόναι μι-
 σθοὺς, ἀποστερηέσθαι τῶν καλλίστων ἐπιτηδευ-
 13 μάτων. τὴν γὰρ γραμματικὴν παρὰ τὰς ἄλλας μα-
 θήσεις προέκρινεν ὁ νομοθέτης, καὶ μάλα προση-
 κόντως· διὰ γὰρ ταύτης τὰ πλεῖστα καὶ χρησιμώτατα 30
 τῶν πρὸς τὸν βίον ἐπιτελείσθαι, ψήφους, ἐπιστο-
 λὰς, διαθήκας, νόμους, τᾶλλα τὰ τὸν βίον μάλιστα

ἐπανορθοῦντα. τίς γὰρ ἂν ἄξιον ἐγκώμιον διά- 2
 σοίτο τῆς τῶν γραμμάτων μαθήσεως; διὰ γὰρ τού-
 487 των μόνων οἱ μὲν τετελευτηκότες τοῖς ζῶσι διαμνη-
 μονεύονται, οἱ δὲ μακρὰν τοῖς τόποις διεστῶτες τοῖς
 5 πλείστον ἀπέχουσιν ὡς πλησίον παρεστῶσι διὰ τῶν
 γεγραμμένων ὀμιλοῦσι· ταῖς τε κατὰ πόλεμον συν-
 θήκαις ἐν ἔθνεσιν ἢ βασιλεῦσι πρὸς διαμονὴν τῶν
 ὁμολογιῶν ἢ διὰ τῶν γραμμάτων ἀσφάλεια βεβαιο-
 τάτην ἔχει πίστιν· καθόλου δὲ τὰς χαριεστάτας τῶν
 10 φρονίμων ἀνδρῶν ἀποφάσεις καὶ θεῶν χρησμούς,
 ἔτι δὲ φιλοσοφίαν καὶ πᾶσαν παιδείαν μόνη τηρεῖ,
 καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις αἰεὶ παραδίδωσιν εἰς ἅπαντα
 τὸν αἰῶνα. διὸ καὶ τοῦ μὲν ζῆν τὴν φύσιν αἰτίαν 3
 ὑποληπτέον, τοῦ δὲ καλῶς ζῆν τὴν ἐκ τῶν γραμ-
 15 μάτων συγκεκλιμένην παιδείαν. ὅθεν ὡς μεγάλων
 τινῶν ἀγαθῶν ἀποστερουμένους τοὺς ἀγραμμάτους
 διωρθώσατο τῇ νομοθεσίᾳ ταύτῃ καὶ δημοσίας ἐπι-
 μελείας τε καὶ δαπάνης ἠξίωσε, καὶ τοσοῦτον 4
 ὑπερεβάλετο τοὺς πρότερον νομοθετήσαντας δημο-
 20 σίῳ μισθῶ τοὺς νοσοῦντας τῶν ἰδιωτῶν ὑπὸ ἰα-
 τρῶν θεραπεύεσθαι ὥσθ' οἱ μὲν τὰ σώματα θερα-
 πείας ἠξίωσαν, ὁ δὲ τὰς ψυχὰς τὰς ὑπ' ἀπαιδευ-
 σίας ἐνοχλουμένας ἐθεράπευσε, κἀκείνων μὲν τῶν
 ἰατρῶν εὐχόμεθα μηδέποτε χρεῖαν ἔχειν, τοῖς δὲ
 25 τῆς παιδείας διδασκάλοις ἐπιθνυοῦμεν ἅπαντα τὸν
 χρόνον συνδιατρίβειν. ἀμφοτέρως δὲ τὰς προειρη- 14
 μένας πολλοὶ τῶν ποιητῶν δι' ἐμμέτρου ποιήματος
 μεμαρτυρήκασιν τὴν μὲν κακομιλίαν ἐν τοῖσδε,
 ὅστις δ' ὀμιλῶν ἤδεται κακοῖς ἀνὴρ,
 30 οὐπώποτ' ἠρώτησα, γινώσκων ὅτι
 τοιοῦτός ἐστιν οἷσπερ ἤδεται ξυνών·
 τὸν δὲ περὶ τῆς μητρονιάς τεθέντα ἐν τούτοις,

τὸν νομοθέτην φασὶν Χαρώνδαν ἔν τινι νομοθεσίᾳ τὰ τ' ἄλλα καὶ ταυτὶ λέγειν· ὁ παισὶν αὐτοῦ μητροιὰν ἐπεισάγων μήτ' εὐδοκιμείσθω μήτε μετεχέτω λόγου παρὰ τοῖς πολίταις, ὡς ἐπέιδακτον κακὸν 5 κατὰ τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων πεπορισμένος· εἴτ' ἐπέτυχες γάρ, φησί, γήμας τὸ πρότερον, εὐήμερῶν κατάπαυσον, εἴτ' οὐκ ἐπέτυχες, μανικὸν τὸ πείραν δευτέρας λαβεῖν πάλιν.

ταῖς γὰρ ἀληθείαις ὁ δις ἔν τοῖς αὐτοῖς πράγμασιν 10 2 ἁμαρτάνων ἄφρων ἂν δικαίως νομισθεῖη. καὶ Φιλήμονος τοῦ κωμωδιογράφου γράφοντος τοὺς πολ- λάκις ναυτιλλομένους καὶ εἰπόντος·

νόμῳ τεθαύμακ' οὐκ ἐπεὶ

πέπλευκεν, ἄλλ' εἰ δις πέπλευκε, 15

τὸ παραπλήσιον ἂν τις ἀποφαίνοιτο μὴ θαναμάζειν εἰ τις γεγάμηκεν, ἄλλ' εἰ δις γεγάμηκε· κρεῖττον γὰρ εἶναι δις ἑαυτὸν θαλάττῃ παραβαλεῖν ἢ γυναικί. 488 3 μέγισται γὰρ καὶ χαλεπώταται στάσεις ἔν ταῖς οἰ- κίαις γίνονται διὰ μητροιᾶς τέκνοις πρὸς πατέρας, 20 καὶ διὰ ταῦτα πολλαὶ καὶ παράνομοι πράξεις ἔν τοῖς θεάτροις τραγωδοῦνται.

15 Ὁ δ' οὖν Χαρώνδας καὶ ἕτερόν τινα νόμον ἀποδοχῆς ἀξιούμενον ἔγραψε, τὸν περὶ τῆς τῶν ὄρφανῶν φυλακῆς. οὗτος δ' ἐξ ἐπιπολῆς μὲν θεωρού- 25 μενος οὐδὲν φαίνεται περιττὸν ἔχειν οὐδὲ ἀποδοχῆς ἄξιον, ἀναθεωρούμενος δὲ καὶ μετ' ἀκριβείας ἐξεταζόμενος μεγάλην ἔχει σπουδὴν καὶ δόξαν. 2 ἔγραψε γὰρ τῶν μὲν ὄρφανικῶν χρημάτων ἐπιτρο- πεύειν τοὺς ἀρχιστεῖς τοὺς ἀπὸ πατρός, τρέφεσθαι 30 δὲ τοὺς ὄρφανούς παρὰ τοῖς συγγενέσι τοῖς ἀπὸ μητρός. αὐτόθεν μὲν οὖν ὁ νόμος οὐδὲν ὁρᾶται

περιέχων σοφὸν ἢ περιττόν, ἐξεταζόμενος δὲ κατὰ
 βάθος εὐρίσκεται δικάως ὢν ἄξιος ἐπαίνου. ζη-
 τουμένης γὰρ τῆς αἰτίας δι' ἣν ἄλλοις μὲν τὴν οὐ-
 σίαν, ἑτέροις δὲ τὴν τῶν ὀρφανῶν τροφήν ἐπίστευ-
 5 σεν, ἐκφαίνεται τις ἐπίνοια τοῦ νομοθέτου περιιτή-
 οὶ μὲν γὰρ ἀπὸ μητρὸς συγγενεῖς οὐ προσήκοντες 4
 τῇ κληρονομίᾳ τῶν ὀρφανῶν οὐκ ἐπιβουλεύουσιν,
 οἱ δ' ἀπὸ τοῦ πατρὸς οἰκεῖοι ἐπιβουλεύσαι μὲν οὐ
 δύνανται διὰ τὸ μὴ πιστεῦσθαι τοῦ σώματος, τῆς
 10 δ' οὐσίας εἰς ἐκείνους καθηκούσης, ἔαν οἱ ὀρφανοὶ
 τελευτήσωσιν ἢ διὰ νόσον ἢ τινα ἄλλην περιστά-
 σιν, ἀκριβέστερον οἰκονομήσουσι τὰ χρήματα, ὡς
 ἰδίας τὰς ἐκ τῆς τύχης ἐλπίδας ἔχοντες. ἕτερον δὲ 16
 ἔθηκε νόμον κατὰ τῶν λιπόντων τὴν ἐν πολέμῳ
 15 τάξιν ἢ τὸ σύνολον μὴ ἀναλαβόντων τὰ ὄπλα ὑπὲρ
 τῆς πατρίδος. τῶν γὰρ ἄλλων νομοθετῶν κατὰ
 τῶν τοιούτων τεθεικότων θάνατον τὸ πρόστιμον,
 οὗτος προσέταξε τοὺς τοιούτους ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐφ'
 ἡμέρας τρεῖς καθῆσθαι ἐν ἐσθῆσι γυναικείαις. ὁ 2
 20 δὲ νόμος οὗτος ἅμα μὲν φιλανθρωπότερός ἐστι τῶν
 παρὰ τοῖς ἄλλοις, ἅμα δὲ λεληθότως τῷ μεγέθει
 τῆς ἀτιμίας ἀποτρέπει τοὺς ὁμοίους τούτοις τῆς
 ἀνανδρίας· κρεῖττον γὰρ ἐστὶν ἀποθανεῖν ἢ τοιαύ-
 τῆς ὕβρεως ἐν τῇ πατρίδι πειραθῆναι· ἅμα δὲ καὶ
 25 τοὺς ἀμαρτάνοντας οὐκ ἠφάνισεν, ἀλλὰ τῇ πόλει
 πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας ἐτήρησε, διορθωσομέ-
 νους τῇ διὰ τῆς ὕβρεως κολάσει καὶ σπεύσοντας
 ἑτέροις ἀνδραγαθήμασιν ἐξαλειψαί τὴν προγεγενη-
 μένην αἰσχύνην.

30 Διὰ δὲ τῆς ἀποτομίας τῶν νόμων διέσωσε τοὺς 3
 νόμους ὁ νομοθέτης. προσέταξε γὰρ ἐκ παντὸς
 τρόπου πείθεσθαι τῷ νόμῳ, κἂν ἢ παντελῶς κα-

κῶς γεγραμμένος· διορθοῦν δὲ συνεχώρησε τὸν
 4 χρείαν ἔχοντα διορθώσεως. τὸ μὲν γὰρ ἠττάσθαι
 ὑπὸ νομοθέτου καλὸν εἶναι ὑπελάμβανε, τὸ δὲ ὑπὸ
 ἰδιώτου παντελῶς ἄτοπον, καὶ εἰ ἐπὶ τῷ συμφέ-
 ροντι γίνεται. καὶ μάλιστα διὰ τοῦ τοιούτου τρό-
 5 που τοὺς ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῶν παρανομηκό-
 των προφάσεις καὶ διανοίας ἀντὶ τῶν ρητῶν εἰσ-
 ἄγοντας ἐκώλυσε ταῖς ἰδίαις εὐρησιλογίαις κατα-
 5 λύειν τὴν τῶν νόμων ὑπεροχὴν· διὸ καὶ τινὰς
 τῶν τοιαύτας κατηγορίας πεπονημένων πρὸς τοὺς 10
 δικαστὰς τοὺς δικάζοντας περὶ τῆς τῶν παρανομο-
 μηκῶτων τιμωρίας εἰπεῖν ὅτι σώζειν ἀναγκαῖον ἢ
 17 τὸν νόμον ἢ τὸν ἄνδρα. τὸν δ' οὖν Χαρώνδαν
 φασὶ παραδοξότατον νενομοθετηκέναι περὶ τῆς διορ-
 θώσεως τῶν νόμων. ὄρωντα γὰρ αὐτὸν ἐν ταῖς 15
 πλείσταις πόλεσι τὸ πλῆθος τῶν ἐπιχειρούντων
 ἐπανορθοῦν τοὺς νόμους λυμαινομένους μὲν τὰς
 προὔπαρχούσας νομοθεσίας, εἰς στάσεις δὲ τὰ πλήθη
 προαγομένους, ἰδιὸν τι καὶ παντελῶς ἐξηλλαγμένον
 2 νομοθετῆσαι. προσέταξε γὰρ τὸν βουλόμενον διορ-
 20 θῶσαι τινὰ νόμον, ὅταν ποιῆται τὴν περὶ τῆς διορ-
 θώσεως συμβουλίαν, τὸν ἑαυτοῦ τράχηλον εἰς βρό-
 χον ἐντιθέναι, καὶ μένειν ἄχρι ἂν ὅτου τὴν κρίσιν
 ὁ δῆμος περὶ τοῦ διορθουμένου νόμου ποιήσῃται,
 κἂν μὲν ἢ ἐκκλησία προσδέξῃται τὸν ὕστερον γρα-
 25 φόμενον, ἀπολύεσθαι τὸν εἰσηγησάμενον, ἐὰν δὲ
 ἄκρον ποιήσῃται τὴν διόρθωσιν, παραχρῆμα θνή-
 3 σκειν ὑπὸ τοῦ βρόχου σφιγγόμενον. τοιαύτης δὲ
 κατὰ τὴν διόρθωσιν τῆς νομοθεσίας οὔσης, καὶ τοῦ
 φόβου τοὺς νεωτέρους νομοθέτας κολάζοντος, οὐ-
 30 δεῖς ἐτόλμα περὶ νόμων διορθώσεως φωνὴν προτε-
 σθαι, ἐν παντὶ δὲ τῷ μετὰ ταῦτα χρόνῳ παρὰ τοῖς

Θουρίοις τρεῖς οἱ πάντες εἰσηγοῦνται διὰ τινὰς
 ἀναγκαίας περιστάσεις ἐπὶ τὴν ὑπὲρ τῆς διορθώ-
 σεως συμβουλίαν παραγενέσθαι. νόμου γὰρ ὄντος, 4
 εἴαν τις τινος ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἀντεκκόπτεσθαι
 5 τὸν ἐκείνου, ἑτερόφθαλμός τις ἐκκοπεῖς τὸν ὀφθαλ-
 μὸν καὶ στερηθεὶς ὅλης τῆς ὄρασεως τὸ μὲν ἕνα ἀν-
 τεκκόψαι τὸν δρᾶσαντα ἔλαττον ὑπέλαβε πρόστιμον
 [ἐκτίσαι]· τυφλώσαντα γὰρ ἕνα τῶν πολιτῶν, εἰ τὸ
 κατὰ νόμον πρόστιμον ὁ πράξας ὑπομένει, μὴ τε-
 10 τευχέναι τῆς ἴσης συμφορᾶς· δίκαιον οὖν εἶναι τὸν
 ἑτερόφθαλμον τὴν ὄρασιν ἀφελόμενον ἀμφοτέρους
 ἐκκόπτεσθαι τοὺς ὀφθαλμούς, εἰ μέλλοι τὴν ἴσιν
 ἀναδέχεσθαι τιμωρίαν. διὸ καὶ περιαλγῆ γενόμε- 5
 νον τὸν ἑτερόφθαλμον ἀποτολμῆσαι λόγον ἐν ἐκ-
 15 κλησίᾳ διαθέσθαι περὶ τῆς ἰδίας συμφορᾶς, ἅμα
 μὲν τοῖς πολίταις ἀποδυρόμενον τὴν ἰδίαν ἀτυχίαν,
 ἅμα δὲ συμβουλευόντα τοῖς πλήθεσι διορθώσασθαι
 τὸν νόμον· τέλος δὲ δόντα τὸν τράχηλον εἰς βρό-
 χον, ἐπιτυχόντα τῇ συμβουλίᾳ ἀκρωῶσαι μὲν τὸν
 20 ὑπάρχοντα νόμον, βεβαιῶσαι δὲ τὸν διορθωθέντα,
 καὶ διὰ τοῦτο φυγεῖν τὸν τοῦ βρόχου θάνατον.
 490 δεῦτερος δὲ διορθωθῆ νόμος ὁ διδοὺς ἐξουσίαν τῇ 18
 γυναικὶ ἀπολύειν τὸν ἄνδρα καὶ συνοικεῖν ὃ ἂν
 βούληται. τῶν γὰρ προβεβηκότων τῇ ἡλικίᾳ τις,
 25 ἔχων γυναῖκα νεωτέραν καὶ καταλειφθεὶς, συνε-
 βούλενε τοῖς Θουρίοις διορθῶσαι τὸν νόμον καὶ
 προσγράψαι τὴν καταλιποῦσαν ἄνδρα συνοικεῖν ὃ
 ἂν βούληται μὴ νεωτέρῳ τοῦ προτέρου· ὁμοίως δὲ
 κἂν ἄνηρ ἐκβάλλῃ γυναῖκα, μὴ γαμεῖν ἄλλην νεω-
 30 τέραν ταύτης τῆς ἐκβληθείσης. εὐστοχίῃσας δ' ἐν 2
 τῇ συμβουλίᾳ καὶ ἀκρωῶσας τὸν πρότερον νόμον,
 διέφυγε μὲν τὸν ἐκ τοῦ βρόχου κίνδυνον, τῆς δὲ

γυναικὸς κωλυθείσης νεωτέρῳ συνοικῆσαι πάλιν ἐγήμε
 τὸν ἀπολυθέντα. τρίτος δὲ νόμος διορθώθη ὁ περὶ
 3 τῶν ἐπικλήρων, ὁ καὶ παρὰ Σόλωνι κείμενος. ἐκέ-
 λευε γὰρ τῇ ἐπικλήρῳ ἐπιδικάζεσθαι τὸν ἐγγιστα
 γένους, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἐπικληρον ἐπιδικάζε- 5
 σθαι τῷ ἀγγιστεῖ, ᾧ ἦν ἀνάγκη συνοικεῖν ἢ πεν-
 τακοσίας ἐκτίσαι δραχμὰς εἰς προικὸς λόγον τῇ πε-
 4 νιχρᾷ ἐπικλήρῳ. ὄρφανὴ γὰρ τις εὐγενὴς ἐπικλη-
 ρος, ἀπορουμένη παντελῶς τῶν κατὰ τὸν βίον καὶ
 διὰ τὴν πενίαν οὐ δυναμένη συνοικῆσαι, κατέφυ- 10
 γεν ἐπὶ τὸν δῆμον, καὶ μετὰ δακρῶν ἐκθεμένη
 τὴν ἑαυτῆς ἐρημίαν τε καὶ καταφρόνησιν, πρὸς δὲ
 τοῦτοις ὑπογραψαμένη τὴν διορθῶσιν τοῦ νόμου,
 ὥστε ἀντὶ τῆς ἐκτίσεως τῶν πεντακοσίων δραχμῶν
 γράψαι συνοικεῖν κατ' ἀνάγκην τὸν ἀγγιστα γένους 15
 τῇ ἐπιδικασθείσῃ ἐπικλήρῳ· τοῦ δὲ δήμου διὰ τὸν
 ἔλεον ψηφισαμένου διορθῶσαι τὸν νόμον, ἡ μὲν
 ὄρφανὴ τὸν ἐκ τοῦ βρόχου κίνδυνον ἐξέφυγεν, ὁ
 δ' ἀγγιστεὺς πλούσιος ὢν ἠναγκάσθη γῆμαι γυναῖκα
 πενιχρὰν ἐπικληρον ἄνευ προικός. 20

19 Λεῖπεται δ' ἡμῖν εἰπεῖν ὑπὲρ τῆς τοῦ Χαρών-
 δου τελευτῆς, καθ' ἣν ἰδιόν τι καὶ παράδοξον αὐτῷ
 συνέβη. ἐπὶ γὰρ τὴν χώραν ἐξιὼν μετὰ ξιφιδίου
 διὰ τοὺς ληστὰς, καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἐκκλησίας
 συνεστῶσης καὶ ταραχῆς ἐν τοῖς πλήθεσι, προσέστη 25
 2 πολυπραγμονῶν τὰ κατὰ τὴν στάσιν. νενομοθετη-
 κῶς δ' ἦν μηδένα μεθ' ὄπλου ἐκκλησιάζειν, καὶ
 ἐπιλαθόμενος ὅτι τὸ ξίφος παρέξωσται, παρέδωκεν
 ἐχθροῖς τισιν ἀφορμὴν κατηγορίας. ὢν ἐνὸς εἰ-
 30 πόντος Καταλέλυκας τὸν ἴδιον νόμον, Μὰ Δί', εἶπεν, 491
 ἀλλὰ κύριον ποιήσω· καὶ σπασάμενος τὸ ξιφίδιον
 ἑαυτὸν ἀπέσφαξεν. ἔνιοι δὲ τῶν συγγραφέων τὴν

πρᾶξιν ταύτην περιτιθέασι Διοκλεῖ τῷ Συρακοσίῳ νομοθέτῃ.

Ἡμεῖς δὲ ἀρκούντως τὰ περὶ Χαράνδαν τὸν 3 νομοθέτην διεληλυθότες βραχέα βουλόμεθα καὶ 5 περὶ Ζαλεύκου τοῦ νομοθέτου διελθεῖν διὰ τε τὴν ὁμοίαν προαίρεσιν τοῦ βίου καὶ τὸ γεγονέναι τοὺς ἄνδρας ἐν πόλεσιν ἀστυγείτοσι. Ζάλευκος τοίνυν 20 ἦν τὸ γένος ἐκ τῆς Ἰταλίας Λοκρός, ἀνὴρ εὐγενῆς καὶ κατὰ παιδείαν τεθνασμασμένος, μαθητῆς δὲ Πυθαγόρου τοῦ φιλοσόφου. οὗτος πολλῆς ἀποδοχῆς τυγχάνων ἐν τῇ πατρίδι νομοθέτης ἠρέθη, καὶ καταβαλόμενος ἐξ ἀρχῆς καινὴν νομοθεσίαν ἤρξατο 10 πρῶτον περὶ τῶν ἐπουρανίων θεῶν. εὐθύς γὰρ ἐν 2 τῷ προοιμίῳ τῆς ὅλης νομοθεσίας ἔφη δεῖν τοὺς 15 κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει πάντων πρῶτον ὑπολαβεῖν καὶ πεπεῖσθαι θεοὺς εἶναι, καὶ ταῖς διανοαῖς ἐπισκοποῦντας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν διακόσμησιν καὶ τάξιν κρίνειν οὐ τύχης οὐδ' ἀνθρώπων εἶναι ταῦτα κατασκευάσματα, σέβεσθαι τε τοὺς θεοὺς, 20 ὡς πάντων τῶν ἐν τῷ βίῳ καλῶν καὶ ἀγαθῶν αἰτίους ὄντας τοῖς ἀνθρώποις, ἔχειν δὲ καὶ τὴν ψυχὴν καθαρὰν πάσης κακίας, ὡς τῶν θεῶν οὐ χαιρόντων ταῖς τῶν πονηρῶν θυσίαις τε καὶ δαπάναις, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν δικαίαις τε καὶ κα- 25 λαῖς ἐπιτηδεύσεσι. διὰ δὲ τοῦ προοιμίου προκαλεσάμενος τοὺς πολίτας εἰς εὐσέβειαν καὶ δικαιοσύνην, ἐπέξευξε προστάτων μηδένα τῶν πολιτῶν ἐχθρὸν ἀκατάλλακτον ἔχειν, ἀλλ' οὕτω τὴν ἐχθραν ἀναλαμβάνειν ὡς ἤξοντα πάλιν εἰς σύλλυσιν καὶ 30 φιλίαν· τὸν δὲ παρ' αὐτὰ ποιοῦντα διαλαμβάνεσθαι παρὰ τοῖς πολίταις ἀνήμερον καὶ ἄγριον τὴν ψυχὴν. τοὺς δὲ ἄρχοντας παρεκελεύετο μὴ εἶναι ἀ-

θάδεις μηδὲ ὑπερηφάνους, μηδὲ κρίνειν πρὸς ἔχθραν
 ἢ φιλίαν. ἐν δὲ τοῖς κατὰ μέρος νομοθετήμασι
 πολλὰ παρ' ἑαυτοῦ προσεξεῦρε μάλα σοφῶς καὶ
 21 περιττῶς. τῶν γὰρ ἄλλων ἀπάντων ἀμαρτανουσῶν
 γυναικῶν ἀργυρικὰς ζημίας τεταχότων οὗτος φι- 5
 λοτέχνῳ προστίμῳ τὰς ἀκολασίας αὐτῶν διωρθώ-
 σατο. ἔγραψε γὰρ οὕτω· γυναικὶ ἐλευθέρῃ μὴ πλέον 492
 ἀκολουθεῖν μιᾶς θεραπαινίδος, εἰ μὴ μεθύῃ, μηδὲ
 ἐξιέναι νυκτὸς ἐκ τῆς πόλεως εἰ μὴ μοιχευομένην,
 μηδὲ περιτίθεσθαι χρυσία μηδὲ ἐσθῆτα παρυφασμέ- 10
 νην, εἰ μὴ ἢ ἑταῖρα, μηδὲ τὸν ἄνδρα φορεῖν δα-
 κτύλιον ὑπόχρυσον μηδὲ ἱμάτιον ἰσομιλήσιον, εἰ μὴ
 2 μὴ ἑταιρεύηται ἢ μοιχεύηται. διὸ καὶ ῥαδίως ταῖς
 τῶν προστίμων αἰσχροῖς ὑπεξαίρεσεσιν ἀπέτρεψε
 τῆς βλαβερᾶς τρυφῆς καὶ ἀκολασίας τῶν ἐπιτηδευ- 15
 μάτων· οὐδεὶς γὰρ ἐβούλετο τὴν αἰσχρὰν κόλασιν
 ὁμολογήσας καταγέλαστος ἐν τοῖς πολίταις εἶναι.
 3 πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τῶν συμβολαίων καὶ τῶν ἄλλων
 τῶν κατὰ τὸν βίον ἀμφισβητούμενων καλῶς ἐνο-
 μοθέτησε, περὶ ὧν ἡμῖν μακρὸν ἂν εἶη γράφειν 20
 καὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας ἀνοίκειον· διόπερ ἐπὶ
 τὰ συνεχῆ τοῖς προειρημένοις ἀναβιβάσομεν τὸν λόγον.
 22 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Λυσιμαχίδου Ῥω-
 μαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Τίτον Μενήμιον καὶ
 Πόπλιον Σήστιον Καπετωλῖνον. ἐπὶ δὲ τούτων δια- 25
 φηγόντες τὸν ἐν τῇ στάσει κίνδυνον Συβαρίται περὶ
 τὸν Τράεντα ποταμὸν κατώκησαν. καὶ χρόνον μὲν
 τινα διέμειναν, ἔπειθ' ὑπὸ Βρεττίων ἐκβληθέντες
 2 ἀνηρέθησαν. κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀθηναῖοι τὴν
 Εὐβοίαν ἀνακτησάμενοι καὶ τοὺς Ἑστιαεῖς ἐκ τῆς 30
 πόλεως ἐκβαλόντες ἰδίαν ἀποικίαν εἰς αὐτὴν ἐξέ-
 πεμψαν Περικλέους στρατηγούντος, χιλίους δὲ οἰκῆ-

τορας ἐκπέμψαντες τὴν τε πόλιν καὶ τὴν χώραν κατεκληροῦχησαν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πραξιτέλους ὄλυμ- 23
πιάς μὲν ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ'
5 ἦν ἐνίκα στάδιον Κρίσων Ἰμεραῖος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ
δέκα ἄνδρες κατεστάθησαν νομογράφοι, Πόπλιος
Κλώδιος Ῥηγιλλανός, Τίτος Μινούκιος, Σπόριος
Οὔετούριος, Γάιος Ἰούλιος, Γάιος Σουλπίκιος, Πό-
πλιος Σήστιος, Ῥωμύλος, Σπόριος Ποστούμιος, Καλ-
10 βίνιος. οὗτοι τοὺς νόμους συνετέλεσαν. ἐπὶ δὲ 2
τούτων Θούριοι μὲν διαπολεμοῦντες πρὸς Ταραν-
τίνους τὰς ἀλλήλων χώρας ἐπόρθουν καὶ κατὰ γῆν
493 καὶ κατὰ θάλατταν καὶ πολλὰς μὲν μικρὰς μάχας καὶ
ἀκροβολισμοὺς ἐποίησαντο, ἀξιόλογον δὲ πρᾶξιν οὐ-
15 δεμίαν συνετέλεσαν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσανίου Ῥωμαῖοι 24
πάλιν δέκα ἄνδρας νομοθέτας εἴλοντο, Ἄππιον
Κλώδιον, Μάρκον Κορνήλιον, Λεύκιον Μινούκιον,
Γάιον Σέργιον, Κόιντον Ποιτήλιον, Μάνιον Ῥαβο-
20 λήμιον, Σπόριον Οὔετούριον. οὗτοι δὲ τοὺς νό- 2
μους οὐκ ἠδυνήθησαν συντελέσαι, εἷς δ' ἐξ αὐτῶν
ἐρασθεὶς εὐγενεοῦς παρθένου πενιχρᾶς, τὸ μὲν πρῶ-
τον χρήμασι διαφθεῖραι τὴν κόρην ἐπεβάλετο, ὥς
δ' οὐ προσεῖχεν ἐκείνη τούτῳ, ἐπαπέστειλε συκο-
25 φάντην ἐπ' αὐτήν, προστάξας ἄγειν εἰς δουλείαν.
τοῦ δὲ συκοφάντου φήσαντος ἰδίαν αὐτοῦ εἶναι 3
δούλην καὶ πρὸς τὸν ἄρχοντα καταστήσαντος δου-
λαγωγεῖν, προσαγαγὼν κατηγορήσεν ὡς δούλης.
τοῦ δὲ διακούσαντος τὴν κατηγορίαν καὶ τὴν κό-
30 ρην ἐγγχειρίσαντος, ἐπιλαβόμενος ὁ συκοφάντης ἀπή-
γαγεν ὡς ἰδίαν δούλην. ὁ δὲ πατὴρ τῆς παρθένου 4
παρῶν καὶ δεινοπαθῶν, ὥς οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχε,

παραπορευόμενος κατὰ τύχην παρὰ κροεπώλιον,
 ἀρπάσας τὴν παρακειμένην ἐπὶ τῆς σανίδος κοπίδα,
 ταύτην πατάξας τὴν θυγατέρα ἀπέκτεινεν, ἵνα μὴ
 τῆς ὕβρεως λάβῃ πείραν, αὐτὸς δ' ἐκ τῆς πόλεως
 ἐκπηδήσας ἀπῆλθε πρὸς τὸ στρατόπεδον τὸ ἐν τῷ 5
 5 Ἀλγίδῳ καλουμένῳ τότε ὑπάρχον. καταφυγὼν δὲ
 ἐπὶ τὸ πλῆθος καὶ μετὰ δακρύων τὴν καθ' αὐτὸν
 συμφορὰν ἀπαγγείλας, ἅπαντας εἰς ἔλεον ἤγαγε καὶ
 πολλὴν συμπάθειαν. πάντων δ' ἐπιβοηθεῖν τοῖς
 ἠτυχηκόσιν ὀρμησάντων, μετὰ τῶν ὀπλων νυκτὸς 10
 εἰς τὴν Ῥώμην εἰσέπεσον. οὗτοι μὲν οὖν κατελά-
 25 βοντο λόφον τὸν ὀνομαζόμενον Ἀουεντίνον. ἅμα δ'
 ἡμέρᾳ γνωσθεΐσης τῆς τῶν στρατιωτῶν μισοπονη-
 ρίας οἱ μὲν δέκα νομογράφοι βοηθοῦντες τῷ συν-
 ἀρχοντι συνῆγον πολλοὺς τῶν νέων, ὡς διὰ τῶν 15
 ὀπλων κριθησόμενοι, μεγάλης δ' ἐμπεσοῦσης φι-
 λοτιμίας οἱ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν, προορῶμενοι
 τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, διεπρεσβεύσαντο πρὸς 494
 ἀμφοτέρους περὶ συλλύσεως, καὶ μετὰ πολλῆς σπου-
 δῆς ἐδέοντο λῆξαι τῆς στάσεως καὶ μὴ περιβαλεῖν 20
 2 τὴν πατρίδα μεγάλαις συμφοραῖς. τέλος δὲ πει-
 σθέντων ἀπάντων ὁμολογίας ἔθεντο πρὸς ἀλλή-
 λους, ὥστε δέκα αἰρεῖσθαι δημάρχους μεγίστας
 ἔχοντας ἐξουσίας τῶν κατὰ πόλιν ἀρχόντων, καὶ
 τούτους ὑπάρχειν οἶονεὶ φύλακας τῆς τῶν πολι- 25
 τῶν ἐλευθερίας. τῶν δὲ κατ' ἐνιαυτὸν γινομένων
 ὑπάτων τὸν μὲν ἓνα ἐκ τῶν πατρικίων αἰρεῖσθαι,
 καὶ τὸν ἓνα πάντως ἀπὸ τοῦ πλήθους καθίστασθαι,
 ἐξουσίας οὔσης τῷ δήμῳ καὶ ἀμφοτέρους τοὺς ὑπά-
 3 τους ἐκ τοῦ πλήθους αἰρεῖσθαι. τοῦτο δ' ἐπραξαν 30
 ταπεινῶσαι σπεύδοντες τὴν τῶν πατρικίων ὑπερο-
 χήν. οἱ γὰρ ἄνδρες οὗτοι διὰ τε τὴν εὐγένειαν καὶ

τὸ μέγεθος τῆς ἐκ προγόνων αὐτοῖς παρακολου-
θούσης δόξης ὥσει τινες κύριοι τῆς πόλεως ὑπῆρ-
χον. ἐν δὲ ταῖς ὁμολογίαις προσέκειτο τοῖς ἄρχασι
δημάρχους τὸν ἐνιαυτὸν ἀντικαθιστάναί πάλιν δη-
5 μάρχους τοὺς ἴσους, ἢ τοῦτο μὴ πράξαντας ζῶντας
κατακαυθῆναι· ἐὰν δὲ οἱ δήμαρχοι μὴ συμφωνῶσι
πρὸς ἀλλήλους, κύριοι εἶναι τὸν ἀνὰ μέσον κείμε-
νον μὴ κωλύεσθαι. τὴν μὲν οὖν ἐν Ῥώμῃ στάσιν
τοιαύτης συλλύσεως τυχεῖν συνέβη.

10 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διφίλου Ῥωμαῖοι κατέ- 26
στησαν ὑπάτους Κάγκου Ὀράτιον καὶ Λεύκιον Οὐα-
λέγγιον Τούρπινον. ἐπὶ δὲ τούτων, ἐν τῇ Ῥώμῃ
τῆς νομοθεσίας διὰ τὴν στάσιν ἀσυντελέστου γενο-
μένης, οἱ ὑπάτοι συνετέλεσαν αὐτήν· τῶν γὰρ κα-
15 λουμένων δώδεκα πινάκων οἱ μὲν δέκα συνετελέ-
σθησαν, τοὺς δ' ὑπολειπομένους δύο ἀνέγραψαν οἱ
ὑπάτοι. καὶ τελεσθείσης τῆς ὑποκειμένης νομοθε-
σίας, ταύτην εἰς δώδεκα χαλκοῦς πίνακας χαράξαν-
τες οἱ ὑπάτοι προσήλωσαν τοῖς πρὸ τοῦ βουλευ-
20 τηρίου τότε κειμένοις ἐμβόλοις. ἢ δὲ γραφεῖσα νο-
μοθεσία, βραχέως καὶ ἀπερίττως συγκειμένη, διέ-
μεινε θαυμαζομένη μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν.
τούτων δὲ πραττομένων τὰ πλεῖστα τῶν κατὰ τὴν 2
οἰκουμένην ἔθνῶν ἐν ἡσυχίᾳ ὑπῆρχε, πάντων σχε-
25 δὸν εἰρήνην ἀγόντων. οἱ μὲν γὰρ Πέρσαι διττὰς
συνθήκας εἶχον πρὸς τοὺς Ἕλληνας, τὰς μὲν πρὸς
Ἀθηναίους καὶ τοὺς συμμαχοὺς αὐτῶν, ἐν αἷς ἦσαν
αἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνίδες πόλεις αὐτόνομοι,
πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὕστερον ἐγράφησαν,
30 ἐν αἷς τὸναντίον ἦν γεγραμμένον ὑπηκόους εἶναι
τοῖς Πέρσαις τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνίδας πό-
405 λεις. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς Ἕλλησι πρὸς ἀλλήλους 3

ὑπῆρχεν εἰρήνη, συντεθειμένων τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων σπονδὰς τριακονταετείς. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν εἰρηρικὴν εἶχε κατάστασιν, Καρχηδονίων μὲν πεπονημένων συνθήκας πρὸς Γέλωνα, αὐτῶν δὲ τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεων Ἑλληνίδων τὴν ἡγεμονίαν Συρακοσίοις συγκεχωρηκισίων, καὶ τῶν Ἀκραγαντίνων μετὰ τὴν ἦταν τὴν γενομένην περὶ τὸν Ἰμέραν ποταμὸν συλλελυμένων πρὸς τοὺς Συρακοσίους. ἠδύχαζε δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἔθνη καὶ Κελτικὴν, ἔτι δ' Ἰβηρίαν καὶ τὴν ἄλλην σχεδὸν ἅπασαν οἰκουμένην. διόπερ πολεμικὴ μὲν καὶ ἀξία μνήμης πρᾶξις οὐδεμία συνετελέσθη κατὰ τούτους τοὺς χρόνους, εἰρήνη δὲ καὶ πανηγύρεις καὶ ἀγῶνες καὶ θεῶν θυσίαι καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν ἀνήκοντα παραπᾶσιν ἐπεπόλαζεν.

27 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοκλέους Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λαρίνον Ἐρμίνιον καὶ Τίτον Στερτίνιον Στρούκωνα. ἐπὶ δὲ τούτων Σάμιοι μὲν πρὸς Μιλησίους περὶ Πριήνης ἀμφισβητήσαντες εἰς πόλεμον κατέστησαν, ὁρῶντες δὲ τοὺς Ἀθηναίους ταῖς εὐνοίαις διαφέροντας πρὸς Μιλησίους, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν. οἱ δὲ Περικλέα προχειρισάμενοι στρατηγὸν ἐξέπεμψαν ἐπὶ τοὺς Σάμιους ἔχοντα τριῆρεις τετταράκοντα. οὗτος δὲ πλεύσας ἐπὶ τὴν Σάμον, παρεισελθὼν καὶ τῆς πόλεως ἐγκρατῆς γενόμενος κατέστησε δημοκρατίαν ἐν αὐτῇ. πρᾶξάμενος δὲ παρὰ τῶν Σαμίων ὀγδοήκοντα τάλαντα, καὶ τοὺς ἴσους ὁμήρους παῖδας λαβῶν, τούτους μὲν παρέδωκε τοῖς Ἀθηναίοις, αὐτὸς δ' ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἅπαντα συντετελεκῶς ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. ἐν δὲ τῇ Σάμῳ στάσεως γενομένης,

καὶ τῶν μὲν αἰρουμένων τὴν δημοκρατίαν, τῶν δὲ
 βουλομένων τὴν ἀριστοκρατίαν εἶναι, ταραχὴ πολλή
 τὴν πόλιν ἐπέιχε. τῶν δ' ἐναντιουμένων τῇ δημο-
 κρατία διαβάντων εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ πορευθέντων
 5 εἰς Σάρδεις πρὸς Πισσοῦθνην τὸν τῶν Περσῶν σα-
 τράπην περὶ βοηθείας, ὁ μὲν Πισσοῦθνης ἔδωκεν
 αὐτοῖς στρατιώτας ἑπτακοσίους, ἐλπίζων τῆς Σάμου
 διὰ τούτων κυριεύσειν, οἱ δὲ Σάμιοι μετὰ τῶν δο-
 θέντων αὐτοῖς στρατιωτῶν νυκτὸς πλεύσαντες εἰς
 10 τὴν Σάμον ἔλαθόν τε τὴν πόλιν παρεισελθόντες,
 συνεργούντων τῶν πολιτῶν, ῥαδίως τ' ἐκράτησαν
 τῆς Σάμου, καὶ τοὺς ἀντιπράττοντας αὐτοῖς ἐξέ-
 βαλον ἐκ τῆς πόλεως· τοὺς δ' ὀμήρους ἐκκλέψαν-
 τες ἐκ τῆς Δήμνου καὶ τὰ κατὰ τὴν Σάμον ἀσφα-
 15 λισάμενοι, φανερώς ἑαυτοὺς ἀπέδειξαν πολεμίους
 496 τοῖς Ἀθηναίοις. οἱ δὲ πάλιν Περικλέα προχειρι- 4
 σάμενοι στρατηγὸν ἐξέπεμψαν ἐπὶ τοὺς Σαμίους
 μετὰ νεῶν ἑξήκοντα. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν Πери-
 κλῆς ναυμαχήσας πρὸς ἑβδομήκοντα τριήρεις ἐνί-
 20 κησε τοὺς Σαμίους, μεταπεμφάμενος δὲ παρὰ Χίων
 καὶ Μυτιληναίων ναῦς πέντε καὶ εἴκοσι μετὰ τού-
 των ἐπολιορκήσας τὴν Σάμον. μετὰ δὲ τινὰς ἡμέ- 5
 ρας Περικλῆς μὲν καταλιπὼν μέρος τῆς δυνάμεως
 ἐπὶ τῆς πολιορκίας ἀνέξευξεν, ἀπαντήσων ταῖς Φοι-
 25 νισσαῖς ναυσίν, ἃς οἱ Πέρσαι τοῖς Σαμίοις ἦσαν
 ἀπεσταλκότες. οἱ δὲ Σάμιοι διὰ τὴν ἀνάξευξιν τοῦ 28
 Περικλέους νομίζοντες ἔχειν καιρὸν ἐπιτήδειον εἰς
 ἐπίθεσιν ταῖς ἀπολελειμμέναις ναυσίν, ἐπέπλευσαν
 εἰς αὐτάς, καὶ νικήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ φρονήματος
 30 ἐπληροῦντο. ὁ δὲ Περικλῆς ἀκούσας τὴν τῶν ἰδίων 2
 ἦτταν, εὐθὺς ὑπέστρεψε καὶ στόλον ἀξιόλογον
 ἤθροισε, βουλόμενος εἰς τέλος συντριῖναι τὸν τῶν

ναντίων στόλον. ταχὺ δ' ἀποστειλάντων Ἀθη-
 ναίων μὲν ἑξήκοντα τριήρεις, Χίων δὲ καὶ Μυτι-
 ληναίων τριάκοντα, μεγάλην ἔχων δύναμιν συνε-
 στήσατο τὴν πολιορκίαν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
 3 θάλατταν, συνεχεῖς ποιούμενος προσβολάς. κατε- 5
 σκεύασε δὲ καὶ μηχανὰς πρῶτος τῶν πρὸ αὐτοῦ
 τοὺς τε ὀνομαζομένους κριοὺς καὶ χελώνας, Ἀρτέ-
 μωνος τοῦ Κλαζομενίου κατασκευάσαντος. ἐνεργ-
 γῶς δὲ πολιορκήσας τὴν πόλιν καὶ ταῖς μηχαναῖς
 καταβαλὼν τὰ τεῖχη κύριος ἐγένετο τῆς Σάμου. 10
 κολάσας δὲ τοὺς αἰτίους ἐπράξατο τοὺς Σαμίους
 τὰς εἰς τὴν πολιορκίαν γεγενημένας δαπάνας, τι-
 4 μῆσάμενος αὐτὰς ταλάντων διακοσίων. παρείλετο
 δὲ καὶ τὰς ναῦς αὐτῶν καὶ τὰ τεῖχη κατέσκαψε,
 καὶ τὴν δημοκρατίαν καταστήσας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν 15
 πατρίδα. Ἀθηναίοις δὲ καὶ Λακεδαιμονίοις μέχρι
 τούτων τῶν χρόνων αἱ τριακονταετείς σπονδαὶ διέ-
 μειναν ἀσάλευτοι. καὶ ταῦτα μὲν ἐπράχθη κατὰ
 τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

29 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μορυχίδου Ῥωμαῖοι 20
 μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Ἰούλιον καὶ Μάρ-
 κον Γεγάνιον, Ἡλεῖοι δ' ἤγαγον ὀλυμπιάδα πέμ-
 πτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, ἐν ἧ ἐνίκαι Κρίσων
 Ἰμεραῖος τὸ δεύτερον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν Σι-
 κελίαν Δουκέτιος μὲν ὁ γεγυῶς τῶν Σικελικῶν 25
 πόλεων ἡγεμὼν τὴν τῶν Καλακτίνων πατρίδα κα-
 τέστησε, καὶ πολλοὺς εἰς αὐτὴν οἰκίζων οἰκήτορας
 ἀντεποιήσατο μὲν τῆς τῶν Σικελῶν ἡγεμονίας, με-
 2 σολαβηθεῖς δὲ νόσῳ τὸν βίον κατέστρεψε. Συρα-
 κῶσιοι δὲ πάσας τὰς τῶν Σικελῶν πόλεις ὑπηκόους 30
 ποιησάμενοι πλὴν τῆς ὀνομαζομένης Τρινακίης,
 ἔγνωσαν ἐπὶ ταύτην στρατεύειν· σφόδρα γὰρ ὑπώ-

497 πτενον τοὺς Τρινακίους ἀντιλήψεσθαι τῆς τῶν
 ὁμοεθνῶν Σικελῶν ἡγεμονίας. ἡ δὲ πόλις αὕτη
 πολλοὺς καὶ μεγάλους ἄνδρας εἶχεν, ἀεὶ τὸ πρω-
 5 τεῖον ἐσχηκυῖα τῶν Σικελικῶν πόλεων· ἦν γὰρ ἡγε-
 μόνων ἡ πόλις αὕτη πλήρης μέγα φρονούντων ἐπ'
 ἀνδρεία. διὸ καὶ πάσας τὰς δυνάμεις ἀθροίσαντες 3
 ἐκ τῶν Συρακουσῶν καὶ τῶν συμμάχων πόλεων
 ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτήν. οἱ δὲ Τρινακίιοι συμμάχων
 μὲν ἦσαν ἔρημοι, διὰ δὲ τὰς ἄλλας πόλεις, αἱ ὑπή-
 10 κουνον Συρακοσίους, μέγαν ἀγῶνα συνεστήσαντο.
 ἐκθύμως γὰρ ἐγκαρτεροῦντες τοῖς δεινοῖς καὶ πολ-
 λοὺς ἀνελόντες, ἥρωικῶς μαχόμενοι πάντες κατέ-
 στρεψαν τὸν βίον. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν πρεσβυτέ- 4
 ρων οἱ πλείους ἑαυτοὺς ἐκ τοῦ ζῆν μετέστησαν,
 15 οὐχ ὑπομείναντες τὰς ἐκ τῆς ἀλώσεως ὕβρεις. οἱ
 δὲ Συρακόσιοι τοὺς πρότερον ἀηττήτους γεγονότας
 νικήσαντες ἐπιφανῶς, τὴν μὲν πόλιν ἐξανδραποδι-
 σάμενοι κατέσκαψαν, τῶν δὲ λαφύρων τὰ κράτιστα
 ἀπέστειλαν εἰς Δελφοὺς χαριστήρια τῷ θεῷ.

20 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Γλανκίδου Ῥωμαῖοι 30
 κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κοῖντιον καὶ Ἀγρίππαν
 Φούριον. ἐπὶ δὲ τούτων Συρακόσιοι διὰ τὰς προ-
 ειρημέναις εὐημερίας ἑκατὸν μὲν τριήρεις ἐναυπη-
 γήσαντο, τὸν δὲ τῶν ἰπέων ἀριθμὸν ἐποίησαν δι-
 25 πλάσιον· ἐπεμελήθησαν δὲ καὶ τῆς πεζῆς δυνάμεως,
 καὶ χρημάτων παρασκευὰς ἐποιοῦντο, φόρους ἀδρο-
 τέρους τοῖς ὑποτεταγμένοις Σικελοῖς ἐπιτιθέντες.
 ταῦτα δ' ἔπραττον διανοούμενοι πᾶσαν Σικελίαν ἐκ
 τοῦ κατ' ὀλίγον κατακτήσασθαι. ἅμα δὲ τούτοις 2
 30 πρραττομένοις κατὰ τὴν Ἑλλάδα συνέβη τὸν Κοριν-
 θιακὸν κληθέντα πόλεμον ἀρχὴν λαβεῖν διὰ τοιαύ-
 τας τινὰς αἰτίας. Ἐπιδάμνιοι κατοικοῦντες περὶ τὸν

Ἀδριαν, ἄποικοι δ' ὑπάρχοντες Κερκυραίων καὶ Κο-
 ρινθίων, ἐστασίασαν πρὸς ἀλλήλους. τῆς δ' ἐπι-
 κρατούσης μερίδος φυγαδεύουσης πολλοὺς τῶν ἀν-
 τιπραττόντων, οἱ φυγάδες ἀθροισθέντες καὶ παρα-
 λαβόντες τοὺς Ἰλλυριοὺς ἐπλευσαν κοινῇ μετ' 5
 3 αὐτῶν ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον. στρατευσάντων δὲ τῶν
 βαρβάρων πολλῇ δυνάμει, καὶ τὴν μὲν χώραν κα-
 τασχόντων, τὴν δὲ πόλιν πολιορκούντων, οἱ μὲν
 Ἐπιδάμνιοι, καθ' ἑαυτοὺς οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι, πρέ-
 σβεις ἐπεμψαν εἰς Κέρκυραν, ἀξιοῦντες τοὺς Κερ- 10
 κυραίους συγγενεῖς ὄντας βοηθῆσαι. οὐ προσεχόν-
 των δ' αὐτῶν, ἐπρεσβεύσαντο πρὸς Κορινθίους περὶ
 4 συμμαχίας, καὶ μόνην ἐκείνην ἐποιήσαντο μητρό-
 πόλιν· ἅμα δὲ καὶ συνοίκους ἤτοῦντο. οἱ δὲ Κο-
 ρίνθιοι τοὺς μὲν Ἐπιδαμνίους ἐλεοῦντες, τοὺς δὲ 15
 Κερκυραίους μισοῦντες διὰ τὸ μόνους τῶν ἀποίκων
 μὴ πέμπειν τὰ κατειδισμένα ἱερεῖα τῇ μητροπόλει,
 ἔκριναν βοηθεῖν τοῖς Ἐπιδαμνίοις. διόπερ ἀποί- 498
 κους τε ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἐπίδαμνον καὶ στρατιώ-
 5 τας ἱκανοὺς φρουρῆσαι τὴν πόλιν. ἐπὶ δὲ τούτοις 20
 οἱ Κερκυραῖοι παροξυνθέντες ἀπέστειλαν πεντή-
 κοντα τριήρεις καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῶν. οὗτος δὲ
 προσπλεύσας τῇ πόλει προσέτατε τοὺς μὲν φυγά-
 δας καταδέχεσθαι, ἐπὶ δὲ τοὺς φρουροῦντας Κοριν-
 θίους πρέσβεις ἀπέστειλεν ἀξιοῦντας δικαστηρίῳ 25
 6 κριθῆναι περὶ τῆς ἀποικίας καὶ μὴ πολέμου. τῶν
 δὲ Κορινθίων οὐ προσεχόντων αὐτοῖς, συγκατέβη-
 σαν εἰς πόλεμον ἀμφοτέροι, καὶ ναυτικὰς δυνάμεις
 ἀξιολόγους κατεσκευάζον καὶ συμμαχούς προσελαμ-
 βάνοντο. ὁ μὲν οὖν Κορινθιακὸς ὀνομασθεὶς πό- 30
 λεμος συνέστη διὰ τὰς προειρημένους αἰτίας. Ῥω-
 μαῖοι δὲ πρὸς Οὐλολούσκους διαπολεμοῦντες τὸ μὲν

πρώτον ἀκροβολισμούς καὶ μικρὰς μάχας συνετέ-
λουν, μετὰ δὲ ταῦτα παρατάξει μεγάλη νικήσαντες
τοὺς πλείους τῶν πολεμίων κατέκοψαν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεοδώρου Ῥωμαῖοι 31
5 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Γενύκιον καὶ
Ἀγρίππαν Κούρτιον Χίλωνα. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ
μὲν τὴν Ἰταλίαν τὸ ἔθνος τῶν Καμπανῶν συνέστη,
καὶ ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς ἀρετῆς
τοῦ πλησίον κειμένου πεδίου. κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν
10 οἱ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου βασιλεύσαντες, ὀνομα-
σθέντες δὲ Ἀρχεανακτίδαι, ἤρξαν ἔτη δύο πρὸς τοῖς
τετταράκοντα· διεδέξατο δὲ τὴν ἀρχὴν Σπάρτακος,
καὶ ἤρξεν ἔτη ἑπτὰ. κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Κορίν- 2
θιοὶ πρὸς Κερκυραίους διαπολεμοῦντες καὶ παρα-
15 σκευασάμενοι ναυτικὰς δυνάμεις, συνεστήσαντο ναυ-
μαχίαν. οἱ μὲν οὖν Κορίνθιοι ἔχοντες ναῦς ἑβδο-
μήκοντα καλῶς ἐξηρτυμένας, ἐπέπλευσαν τοῖς πο-
λεμίοις· οἱ δὲ Κερκυραῖοι τριήρεσιν ὀγδοήκοντα
ἀντιταχθέντες ἐνίκησαν τῇ ναυμαχίᾳ, καὶ τὴν Ἐπί-
20 δαμνον ἐκπολιορκήσαντες τοὺς μὲν ἄλλους αἰχμα-
λώτους ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ Κορινθίους δῆσαντες
εἰς φυλακὴν παρέδωκαν. μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν 3
οἱ μὲν Κορίνθιοι καταπλαγέντες κατέπλευσαν εἰς
490 τὴν Πελοπόννησον, οἱ δὲ Κερκυραῖοι θαλαττοκρα-
25 τοῦντες τῆς κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους θαλάττης
ἐπέπλεον τοῖς Κορινθίων συμμάχοις καὶ τὴν χώραν
αὐτῶν ἐπόρθουν.

Τοῦ δ' ἐνιαυτοῦ χρόνου διελθόντος Ἀθήνησι 32
μὲν ἤρχεν Εὐθυμένης, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπά-
30 των χιλίαρχοι κατεστάθησαν τρεῖς, Ἀύλος Σεμπρώ-
νιος, Λεύκιος Ἀτίλιος καὶ Τίτος Κοῦντιος. ἐπὶ δὲ
τούτων Κορίνθιοι μὲν ἠττημένοι τῇ ναυμαχίᾳ ναυ-

- 2 πηγῆσασθαι στόλον ἀξιολογώτερον ἔκριναν. διόπερ ὕλην πολλήν παρασκευασάμενοι καὶ ναυπηγοὺς ἐκ τῶν πόλεων μισθούμενοι μετὰ πολλῆς φιλοτιμίας κατεσκεύαζον τριήρεις καὶ ὄπλα καὶ βέλη παντο-
 5 δαπά, καὶ καθόλου πάσας τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὰς ἠτοίμαζον, καὶ τὰς μὲν ἐκ καταβολῆς τριήρεις ἐναυπηγοῦντο, τὰς δὲ πεπονηκυίας ἐθεράπευον,
 3 ἄλλας δὲ παρὰ τῶν συμμάχων μετεπέμποντο. τὸ παραπλήσιον δὲ καὶ τῶν Κερκυραίων ποιούντων, καὶ ταῖς φιλοτιμίαις οὐκ ἀπολιμπανομένων, φανε-
 10 ρὸς ἦν ὁ πόλεμος αὐξήσειν μεγάλην ληψόμενος. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἀθηναῖοι συνώκισαν Ἀμφίπολιν, καὶ τῶν οἰκητόρων οὓς μὲν ἐκ τῶν πολιτῶν κατέλεξαν, οὓς δ' ἐκ τῶν σύνεγγυς φρουρίων.
- 33 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσιμάχου Ῥωμαῖοι 15 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Τίτον Κοῖντιον καὶ Μάρκον Γεράνιον Μακερῖνον, Ἡλεῖοι δ' ἤγαγον Ὀλυμπιάδα ἔκτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Θεόπομπος Θετταλός. ἐπὶ δὲ τούτων Κερ-
 20 κυραῖοι μὲν πυνθανόμενοι τῶν παρασκευαζομένων ἐπ' αὐτοὺς δυνάμεων τὸ πλῆθος, ἀπέστειλαν πρὸς
 2 Ἀθηναίους πρέσβεις ἀξιοῦντες αὐτοῖς βοηθῆσαι. τὸ δ' αὐτὸ καὶ Κορινθίων ποιησάντων, καὶ συναχθείσης ἐκκλησίας, διήκουσε τῶν πρέσβεων ὁ δῆμος, καὶ ἐψηφίσατο συμμαχεῖν Κερκυραίοις. διὸ καὶ πα-
 25 ραχοῤῆμα μὲν ἐξέπεμψαν τριήρεις κατηρτισμένας δέκα, μετὰ δὲ ταῦτα πλείους ἐπηγγείλαντο πέμψειν, ἂν
 3 ἦ χρεῖα. οἱ δὲ Κορίνθιοι τῆς τῶν Ἀθηναίων συμμαχίας ἀποτυχόντες, ἐνενήκοντα μὲν αὐτοὶ τριήρεις ἐπλήρωσαν, παρὰ δὲ τῶν συμμάχων ἐξήκοντα προσ-
 30 ελάβοντο. ἔχοντες οὖν ναῦς κατηρτισμένας ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ στρατηγοὺς ἐλόμενοι τοὺς χαριε-500

στάτους, ἀνήχθησαν ἐπὶ τὴν Κέρκυραν, κερρικότες
 διὰ τάχους ναυμαχῆσαι. οἱ δὲ Κερκυραῖοι πυνθα- 4
 νόμοι τὸν τῶν πολεμίων στόλον μὴ μακρὰν ἀπέ-
 χειν, ἀντανήχθησαν τριήρεσιν ἑκατὸν εἴκοσι σὺν
 5 ταῖς τῶν Ἀθηναίων. γενομένης δὲ ναυμαχίας ἰσχυ-
 ρῶς, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεκράτουν οἱ Κορίνθιοι, μετὰ
 δὲ ταῦτα τῶν Ἀθηναίων ἐπιφανέντων ἄλλαις εἴκοσι
 ναυσίν, ἃς ἀπεστάλκεσαν ἐν τῇ δευτέρᾳ συμμαχίᾳ,
 συνέβη νικῆσαι τοὺς Κερκυραίους. τῇ δ' ὕστερα
 10 πάλιν τῶν Κερκυραίων ἐπιπλευσάντων οὐκ ἀνή-
 χθησαν οἱ Κορίνθιοι.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀντιοχίδου Ῥωμαῖοι 34
 κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Πόστου-
 μον Αἰβούτιον Οὔλεκον. ἐπὶ δὲ τούτων, Ἀθηναίων
 15 μὲν συνηγωνισμένων τοῖς Κερκυραίοις καὶ τῆς κατὰ
 τὴν ναυμαχίαν νίκης αἰτίας γενομένων, χαλεπῶς
 εἶχον πρὸς αὐτοὺς οἱ Κορίνθιοι. διόπερ ἀμύνεσθαι 2
 σπεύδοντες τοὺς Ἀθηναίους, ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῶν
 πόλιν Ποτιδαίαν, οὗσαν ἑαυτῶν ἄποικον. ὁμοίως
 20 δὲ τούτοις καὶ Περδίκκας ὁ τῶν Μακεδόνων βασι-
 λεύς, ἀλλοτρίως διακελόμενος πρὸς Ἀθηναίους, ἔπεισε
 τοὺς Χαλκιδεῖς ἀποστάντας Ἀθηναίων τὰς μὲν ἐπὶ
 θαλάττῃ πόλεις ἐκλιπεῖν, εἰς μίαν δὲ συνοικισθῆ-
 ναι τὴν ὀνομαζομένην Ὀλυνθον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι 3
 25 τὴν ἀπόστασιν τῶν Ποτιδαιατῶν ἀκούσαντες ἐξέ-
 πεμψαν τριάκοντα ναῦς καὶ προσέταξαν τὴν τε χώ-
 ραν τῶν ἀφεσθηκότων λεηλατῆσαι καὶ τὴν πόλιν
 πορθῆσαι. οἱ δὲ πεμφθέντες καταπλεύσαντες εἰς
 τὴν Μακεδονίαν κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ δήμου, συν-
 30 ἐστήσαντο πολιορκίαν τῆς Ποτιδαίας. ἔνθα δὲ τῶν 4
 Κορινθίων βοηθησάντων τοῖς πολιορκουμένοις δις-
 χιλίοις στρατιώταις δισχιλίους καὶ ὁ δῆμος τῶν

Ἀθηναίων ἐξέπεμψε· γενομένης δὲ μάχης περὶ τὸν
 ἰσθμὸν τὸν πλησίον τῆς Παλληνίων, καὶ τῶν Ἀθη-
 ναίων νικησάντων καὶ πλείους τῶν τριακοσίων ἀνε-
 5 λόντων, οἱ Ποτιδαιᾶται συνεκλείσθησαν εἰς πολιορ-
 κίαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἔκτισαν οἱ Ἀθη- 5
 ναῖοι πόλιν ἐν τῇ Προποντίδι τὴν ὀνομαζομένην Λέ-
 τανον. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ Ῥωμαῖοι πέμψαν-
 τες ἀποίκους εἰς Ἄρδεα τὴν χώραν κατεκληρούχησαν.
 35 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Κράτητος Ῥωμαῖοι κα-
 τέστησαν ὑπάτους Κόιντον Φούριον Φόσον καὶ Μά- 10
 νιον Παπίριον Κράσσον. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ τὴν
 Ἰταλίαν οἱ τοὺς Θουρίους οἰκοῦντες, ἐκ πολλῶν
 πόλεων συνεστηκότες, ἐστασίαζον πρὸς ἀλλήλους
 ποίας πόλεως ἀποίκους δεῖ καλεῖσθαι τοὺς Θου- 15
 2 ρίους καὶ τίνα κτίστην δίκαιον ὀνομάζεσθαι. οἱ τε 501
 γὰρ Ἀθηναῖοι τῆς ἀποικίας ταύτης ἠμφισβήτου, ἄποφαινόμενοι
 πλείστους οἰκήτορας ἐξ Ἀθηναίων ἐλη-
 λυθέναι, ἔτι δ' αἱ κατὰ τὴν Πελοπόννησον πόλεις,
 οὐκ ὀλίγους παρεσχημένοι παρ' αὐτῶν εἰς τὴν κτί-
 σιν τῶν Θουρίων, τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀποικίας ἕαν- 20
 3 τοῖς ἔφησαν δεῖν προσάπτεσθαι. ὁμοίως δὲ καὶ
 πολλῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν κεκοινωνηκότων τῆς ἀποι-
 κίας καὶ πολλὰς χρείας παρεσχημένων, πολὺς ἦν
 ὁ λόγος, ἐκάστου τῆς τιμῆς ταύτης σπεύδοντος τυ-
 χεῖν. τέλος δὲ τῶν Θουρίων πεμψάντων εἰς Δελ- 25
 φούς τοὺς ἐπερωτήσοντας τίνα χρὴ τῆς πόλεως οἰ-
 κιστὴν ἀγορεύειν, ὁ θεὸς ἔχρησεν αὐτὸν δεῖν κτίστην
 4 νομίζεσθαι. τούτῳ τῷ τρόπῳ λυθείσης τῆς ἀμφισ-
 βητήσεως τὸν Ἀπόλλω κτίστην τῶν Θουρίων ἀπέ-
 δειξαν, καὶ τὸ πλῆθος τῆς στάσεως ἀπολυθὲν εἰς 30
 τὴν προὔπαρχουσαν ὁμόνοιαν ἀποκατέστη. κατὰ
 δὲ τὴν Ἑλλάδα Ἀρχίδαμος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων

βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη τετταράκοντα δύο, τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἄγρις ἐβασίλευσεν ἔτη εἴκοσιν ἑπτὰ.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀψεύδους Ῥωμαῖοι 36
 5 κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Μενήνιον καὶ Πρόκλον
 Γεράνιον Μακερίνον. ἐπὶ δὲ τούτων Σπάρτακος
 μὲν ὁ Βοσπόρου βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη
 ἑπτὰ, διεδέξατο δὲ τὴν ἀρχὴν Σέλευκος, καὶ ἐβα-
 σίλευσεν ἔτη τέτταρα. ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις Μέτων
 10 ὁ Πανσανίου μὲν υἱός, δεδοξασμένος δὲ ἐν ἀστρο-
 λογίᾳ, ἐξέθηκε τὴν ὀνομαζομένην ἐννεακαιδεκαετη-
 ρίδα, τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος ἀπὸ μηνὸς ἐν Ἀθή-
 ναις σκιροφοριῶνος τρισκαιδεκάτης. ἐν δὲ τοῖς 2
 εἰρημένοις ἔτεσι τὰ ἄστρα τὴν ἀποκατάστασιν ποι-
 15 εῖται καὶ καθάπερ ἐνιαυτοῦ τινος μεγάλου τὸν ἀνα-
 κυλισμὸν λαμβάνει· διὸ καὶ τινες αὐτὸν Μέτωνος
 ἐνιαυτὸν ὀνομάζουσι. δοκεῖ δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐν τῇ
 προορήσει καὶ προγραφῇ ταύτῃ θαυμαστῶς ἐπιτε-
 τευχέναι· τὰ γὰρ ἄστρα τὴν τε κίνησιν καὶ τὰς ἐπι-
 20 σημασίας ποιεῖται συμφώνως τῇ γραφῇ· διὸ μέχρι
 τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων
 χρώμενοι τῇ ἐννεακαιδεκαετηρίδι οὐ διαψεύδονται
 τῆς ἀληθείας. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ταραντῖνοι τοὺς 3
 τὴν Σίριον καλουμένην οἰκοῦντας μετοικίσαντες ἐκ
 25 τῆς πατρίδος καὶ ἰδίους προσθέντες οἰκήτορας, ἐκτι-
 σαν πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἡράκλειαν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθόδωρου Ῥωμαῖοι 37
 502 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Τίτον Κοῖντιον καὶ Νίτ-
 τον Μενήνιον, Ἡλεῖοι δ' ἤγαγον ὀλυμπιάδα ἐβδό-
 30 μην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνέκα στάδιον
 Σώφρων Ἀμπρακιώτης. ἐπὶ δὲ τούτων ἐν τῇ Ῥώμῃ
 Σπόριος Μαίλιος ἐπιθέμενος τυραννίδι ἀνῆρέθη.

- Ἀθηναῖοι δὲ περὶ Ποτιδαίαν νενικηκότες ἐπιφανεῖ μάχη, Καλλίου τοῦ στρατηγοῦ πεσόντος ἐν τῇ παρατάξει στρατηγὸν ἕτερον ἐξέπεμψαν Φορμίωνα. οὗτος δὲ παραλαβὼν τὸ στρατόπεδον καὶ προσκαθήμενος τῇ πόλει τῶν Ποτιδαιατῶν συνεχεῖς προσβολὰς ἐποιεῖτο· ἀμυνομένων δὲ τῶν ἔνδον εὐρώστως ἐγένετο πολυχρόνιος πολιορκία. Θουκυδίδης δὲ ὁ Ἀθηναῖος τὴν ἱστορίαν ἐντεῦθεν ἀρχάμενος ἔγραψε τὸν γενόμενον πόλεμον Ἀθηναίοις πρὸς Λακεδαιμονίους τὸν ὀνομασθέντα Πελοποννησιακόν. οὗτος μὲν οὖν ὁ πόλεμος διέμεινεν ἐπὶ ἔτη εἴκοσιν ἑπτὰ, ὁ δὲ Θουκυδίδης ἔτη δύο πρὸς τοῖς εἴκοσι γέγραφεν ἐν βίβλοις ὀκτώ, ὡς δέ τινες διαιροῦσιν, ἑννέα.
- 38 Ἐπ' ἄρχοντος δὲ Ἀθήνησιν Εὐθυδήμου Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων τρεῖς χιλιάρχους κατέστησαν, Μάνιον Αἰμιλιανὸν Μάμερκον, Γάιον Ἰούλιον καὶ Λεύκιον Κοῖντιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις ἐνέστη πόλεμος ὁ κληθεὶς Πελοποννησιακός, μακρότατος τῶν ἱστορημένων ὧν ἴσμεν. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ καὶ τῆς ὑποκειμένης ἱστορίας οἰκτεῖον τὸ προεκθέσθαι τὰς αἰτίας αὐτοῦ. Ἀθηναῖοι τῆς κατὰ θάλατταν ἡγεμονίας ἀντεχόμενοι τὰ ἐν Δῆλῳ κοινῇ συνηγμένα χρήματα, τάλαντα σχεδὸν ὀκτακισχίλια, μετήνεγκαν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ παρέδωκαν φυλάττειν Περικλεῖ. οὗτος δ' ἦν εὐγενεῖα καὶ δόξη καὶ λόγου δεινότητι πολὺ προέχων τῶν πολιτῶν. μετὰ δέ τινα χρόνον ἀνηλωκῶς ἀπ' αὐτῶν ἰδίᾳ πλῆθος ἱκανὸν χρημάτων, καὶ λόγον ἀπαιτούμενος, εἰς ἀρρωστίαν ἐνέπεσεν, οὐ δυνάμενος τῶν πεπιστευμένων ἀποδοῦναι τὸν ἀπολογισμόν. ἀδημονοῦντος δ' αὐτοῦ περὶ τούτων, Ἀλκιβιάδης ὁ

ἀδελφιδούς, ὄρφανός ᾤν, τρεφόμενος παρ' αὐτῶ,
 παῖς ᾤν τὴν ἡλικίαν, ἀφορμὴν αὐτῶ παρεῖχετο τῆς
 περὶ τῶν χρημάτων ἀπολογίας. θεωρῶν γὰρ τὸν
 θεῖον λυπούμενον ἐπηρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς λύπης.
 5 τοῦ δὲ Περικλέους εἰπόντος ὅτι τὴν περὶ τῶν χρη-
 μάτων ἀπολογίαν αἰτούμενος ζητῶ πῶς ἂν δυναί-
 μην ἀποδοῦναι τὸν περὶ τούτων λόγον τοῖς πολί-
 ταις, ὁ Ἀλκιβιάδης ἔφησε δεῖν αὐτὸν σκοπεῖν μὴ
 πῶς ἀποδῶ τὸν λόγον, ἀλλὰ πῶς μὴ ἀποδῶ. διό- 4
 10 503 περὶ Περικλῆς ἀποδεξάμενος τὴν τοῦ παιδὸς ἀπόφα-
 σιν ἐξήτει δι' οὗ τρόπου τοὺς Ἀθηναίους δύναιτ'
 ἂν ἐμβαλεῖν εἰς μέγαν πόλεμον· οὕτω γὰρ μάλιστα
 ὑπελάμβανε διὰ τὴν ταραχὴν καὶ τοὺς τῆς πόλεως
 περισπασμούς καὶ φόβους ἐκφεύξασθαι τὸν ἀκριβῆ
 15 λόγον τῶν χρημάτων. πρὸς δὲ ταύτην τὴν ἀφορ-
 μὴν συνέβαινε αὐτῶ καὶ ταυτόματον διὰ τοιαύτας
 αἰτίας. τὸ τῆς Ἀθηναῖς ἄγαλμα Φειδίας μὲν κατε- 39
 σκεύαζε, Περικλῆς δὲ ὁ Ξανθίππου καθεσταμένος
 ἦν ἐπιμελητής. τῶν δὲ συνεργασαμένων τῷ Φειδίᾳ
 20 τινὲς διενεχθέντες ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Περικλέους
 ἐκάθισαν ἐπὶ τῶν τῶν θεῶν βωμῶν· διὰ τὸ παρά-
 δοξον δὲ προσκαλούμενοι ἔφασαν πολλὰ τῶν ἱε-
 ρῶν χρημάτων ἔχοντα Φειδίαν δείξειν, ἐπισταμέ-
 νου καὶ συνεργοῦντος τοῦ ἐπιμελητοῦ Περικλέους.
 25 διόπερ ἐκκλησίας συνελθούσης περὶ τούτων, οἱ μὲν 2
 ἐχθροὶ τοῦ Περικλέους ἔπεισαν τὸν δῆμον συλλα-
 βεῖν τὸν Φειδίαν, καὶ αὐτοῦ τοῦ Περικλέους κατη-
 γόρον ἱεροσυλίαν. πρὸς δὲ τούτοις Ἀναξαγόραν
 τὸν σοφιστήν, διδάσκαλον ὄντα Περικλέους, ὡς
 30 ἄσεβοῦντα εἰς τοὺς θεοὺς ἐσυκοφάντουν· συνέπλε-
 κον δ' ἐν ταῖς κατηγορίαις καὶ διαβολαῖς τὸν Πε-
 ρικλέα, διὰ τὸν φθόνον σπεύδοντες διαβαλεῖν τὴν

3 τάνδρὸς ὑπεροχὴν τε καὶ δόξαν. ὁ δὲ Περικλῆς,
 εἰδὼς τὸν δῆμον ἐν μὲν τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις θαυ-
 μάζοντα τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας διὰ τὰς κατεπειγού-
 σας χρείας, κατὰ δὲ τὴν εἰρήνην τοὺς αὐτοὺς συ-
 κοφαντοῦντα διὰ τὴν σχολὴν καὶ φθόνον, ἔκρινε 5
 συμφέρειν αὐτῷ τὴν πόλιν ἐμβαλεῖν εἰς μέγαν πό-
 λεμον, ὅπως χρεῖαν ἔχουσα τῆς Περικλέους ἀρετῆς
 καὶ στρατηγίας μὴ προσδέχεται τὰς κατ' αὐτοῦ δια-
 βολάς, μηδ' ἔχη σχολὴν καὶ χρόνον ἐξετάζειν ἀκρι-
 4 βῶς τὸν περὶ τῶν χρημάτων λόγον. ὄντος δὲ ψη- 10
 φίσματος παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις Μεγαρέας εἰργεσθαι
 τῆς τε ἀγορᾶς καὶ τῶν λιμένων, οἱ Μεγαρεῖς κατέ-
 φυγον ἐπὶ τοὺς Σπαρτιάτας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι
 πεισθέντες τοῖς Μεγαρεῦσιν ἀπέστειλαν πρέσβεις
 ἐκ τοῦ προφανεστάτου ἀπὸ τῆς τοῦ κοινοῦ συνε- 15
 δρίου γνώμης προστάττοντες τοῖς Ἀθηναίοις ἀνε-
 λεῖν τὸ κατὰ τῶν Μεγαρέων ψήφισμα, μὴ πειδομέ-
 νων δὲ αὐτῶν ἀπειλοῦντες πολεμήσειν αὐτοῖς μετὰ
 5 τῶν συμμάχων. συναχθείσης οὖν περὶ τούτων ἐκ-
 κλησίας, ὁ Περικλῆς, δεινότητι λόγου πολὺ διαφέ- 20
 ρων ἀπάντων τῶν πολιτῶν, ἐπεισε τοὺς Ἀθηναίους
 μὴ ἀναιρεῖν τὸ ψήφισμα, λέγων ἀρχὴν δουλείας
 εἶναι τὸ πείθεσθαι παρὰ τὸ συμφέρον τοῖς Λακε-
 δαιμονίων προστάγμασι. συνεβούλευεν οὖν τὰ ἀπὸ 504
 τῆς χώρας κατακομίζειν εἰς τὴν πόλιν καὶ θαλατ- 25
 40 τοκρατοῦντας διαπολεμεῖν τοῖς Σπαρτιάταις. περὶ
 δὲ τοῦ πολέμου πεφροντισμένως ἀπολογισάμενος
 ἐξηριθμήσατο μὲν τὸ πλῆθος τῶν συμμάχων τῇ πό-
 λει καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, πρὸς
 δὲ τούτοις τὸ πλῆθος τῶν μετακεκομισμένων ἐκ 80
 Δήλου χρημάτων εἰς τὰς Ἀθήνας, ἃ συνέβαι-
 νεν ἐκ τῶν φόρων ταῖς πόλεσι κοινῇ συνηθροῖσθαι.

ἐκείνων δ' ὄντων μυρίων ταλάντων ἀπανήλωτο 2
 πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν προπυλαίων καὶ τὴν Πο-
 τιδαίας πολιορκίαν τετρακισχίλια τάλαντα· καὶ καθ'
 ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἐκ τοῦ φόρου τῶν συμμάχων ἀνε-
 5 φέρετο τάλαντα τετρακόσια ἑξήκοντα. χωρὶς δὲ τού-
 των τὰ τε πομπεῖα [σκευή] καὶ τὰ Μηδικὰ σκῦλα
 πεντακοσίων ἄξια ταλάντων ἀπεφήνατο, ἔν τε τοῖς 3
 ἱεροῖς ἀπεδείκνυεν ἀναθημάτων τε πλῆθος καὶ τὸ
 τῆς Ἀθηνᾶς ἄγαλμα ἔχειν χρυσοῦ πεντήκοντα τάλ-
 10 λαντα, ὡς περιαιρετῆς οὔσης τῆς περὶ τὸν κόσμον
 κατασκευῆς· καὶ ταῦτα, ἀναγκαῖα εἰ καταλάβοι χρεῖα,
 χρησαμένους παρὰ τῶν θεῶν πάλιν ἀποκαταστή-
 σειν ἐν εἰρήνῃ· τοὺς τε τῶν πολιτῶν βίους διὰ τὴν
 πολυχρόνιον εἰρήνην πολλὴν ἐπίδοσιν εἰληφέναι πρὸς
 15 εὐδαιμονίαν. χωρὶς δὲ τῶν χρημάτων τούτων στρα- 4
 τιώτας ἀπεδείκνυεν ὑπάρχειν τῇ πόλει χωρὶς συμμά-
 χων καὶ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις ὄντων ὀπίτας μὲν
 μυρίους καὶ δισχιλίους, τοὺς δ' ἐν τοῖς φρουρίοις
 ὄντας καὶ τοὺς μετοίκους ὑπάρχειν πλείους τῶν μυ-
 20 ρίων ἑκτακισχιλίων, τριήρεις τε τὰς παρούσας τρια- 5
 κοσίας. τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους χρημάτων τε σπα-
 νίξειν ἀπεδείκνυε καὶ ταῖς ναυτικαῖς δυνάμεσι πολὺ
 λείπεσθαι τῶν Ἀθηναίων. ταῦτα διελθὼν καὶ πα-
 ρορησας τοὺς πολίτας εἰς τὸν πόλεμον, ἔπεισε τὸν
 25 δῆμον μὴ προσέχειν τοῖς Λακεδαιμονίοις. ταῦτα δὲ
 ῥαδίως συνετέλεσε διὰ τὴν δεινότητα τοῦ λόγου,
 δι' ἣν αἰτίαν ἄνομάσθη Ὀλύμπιος. μέμνηται δὲ 6
 τούτων καὶ Ἀριστοφάνης ὁ τῆς ἀρχαίας κωμωδίας
 ποιητῆς, γεγονώς κατὰ τὴν τοῦ Περικλέους ἡλικίαν,
 30 ἐν τοῖσδε τοῖς τετραμέτροις,

ὦ λιπερνῆτες γεωργοί, τάμά τις ξυνιέτω

ῥήματ', εἰ βούλεσθ' ἀκούσαι τήνδ' ὅπως ἀπώλετο.

πρῶτα μὲν γὰρ αὐτῆς ἤρξε Φειδίας πράξας κακῶς, 505
 εἶτα Περικλῆς φοβηθεὶς μὴ μετάσχη τῆς τύχης,
 ἐμβαλὼν σπινθῆρα μικρὸν Μεγαρικοῦ ψηφίσματος
 ἐξεφύσησεν τοσοῦτον πόλεμον ὥστε τῷ καπνῷ
 πάντας Ἑλληνας θακρῦσαι, τοὺς τ' ἐκεῖ τοὺς τ' 5
 ἐνθάδε.

καὶ πάλιν ἐν ἄλλοις Εὐπολις ὁ ποιητής,
 Περικλῆς οὐλύμπιος
 ἥστραπτ', ἐβρόντα, συνεκύνκα τὴν Ἑλλάδα.

Πειθῶ τις ἐπεκάδιζεν ἐπὶ τοῖς χεῖλεσιν 10
 οὕτως ἐκήλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων
 τὸ κέντρον ἐγκατέλειπε τοῖς ἀκρωμένοις.

- 41 Αἰτίαι μὲν οὖν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου
 τοιαῦται τινες ὑπῆρξαν, ὡς Ἐφορος ἀνέγραψε. τῶν
 δὲ ἠγρουμένων πόλεων τοῦτον τὸν τρόπον εἰς πό- 15
 λεμον ἐμπεσουσῶν, Λακεδαιμόνιοι μὲν μετὰ τῶν
 Πελοποννησίων συνεδρεύσαντες ἐψηφίσαντο πολε-
 μεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ πρὸς τὸν Περσῶν βασι-
 λέα πρεσβεύσαντες παρεκάλουν συμμαχεῖν αὐτοῖς,
 καὶ τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν συμμα- 20
 χους διαπρεσβευσάμενοι διακοσίαις τριήρεσιν ἐπει-
 2 σαν βοηθεῖν, αὐτοὶ δὲ μετὰ τῶν Πελοποννησίων
 τὰς πεξὰς δυνάμεις διατάξαντες καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς
 τὸν πόλεμον ἠτοιμασμένοι πρῶτοι τοῦ πολέμου κατ-
 ἤρξαντο. κατὰ γὰρ τὴν Βοιωτίαν ἢ τῶν Πλαταιέων 25
 πόλις αὐτόνομος ἦν καὶ συμμαχίαν εἶχε πρὸς Ἀθη-
 3 ναίους. ἐν ταύτῃ τῶν πολιτῶν τινες καταλῦσαι
 τὴν αὐτονομίαν βουλόμενοι διελέχθησαν τοῖς Βοιω-
 τοῖς, ἐπαγγελλόμενοι τὴν πόλιν ὑπὸ τὴν τῶν Θη-
 βαίων τάξειν συντέλειαν καὶ παραδώσειν αὐτοῖς 30
 τὰς Πλαταιάς, εἰάν αὐτοὶ στρατιώτας πέμψωσι τοὺς
 4 βοηθοῦντας. διὸ καὶ τῶν Βοιωτῶν ἀποστειλάντων

στρατιώτας ἐπιλέκτους τριακοσίους νυκτός, οἱ προ-
 δόται τούτους παρεισαγάγοντες ἐντὸς τῶν τειχῶν
 κυρίου τῆς πόλεως ἐποίησαν. οἱ δὲ Πλαταιεῖς 5
 βουλόμενοι τὴν πρὸς Ἀθηναίους συμμαχίαν διαφυ-
 5 λάττειν, τὸ μὲν πρῶτον ὑπολαβόντες πανδημει τοὺς
 Θηβαίους παρεῖναι, διεπρεσβεύσαντο πρὸς τοὺς
 κατειληφότας τὴν πόλιν καὶ παρεκάλουν συνθέσθαι
 σπονδὰς· ὡς δ' ἡ νύξ παρήλθε, κατανοήσαντες ὀλί-
 506 γους ὄντας, συνεστράφησαν καὶ περὶ τῆς ἐλευθε-
 10 ρίας ἐκθύμως ἠγωνίζοντο. γενομένης δὲ τῆς μάχης 6
 ἐν ταῖς ὁδοῖς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ Θηβαῖοι διὰ τὰς
 ἀρετὰς προεῖχον καὶ πολλοὺς τῶν ἀνθισταμένων
 ἀνῆρουν· τῶν δ' οἰκετῶν καὶ τῶν παιδῶν ἀπὸ τῶν
 οἰκιῶν βαλλόντων τὰς κεραμίδας καὶ κατατιτρο-
 15 σκόντων τοὺς Θηβαίους ἐτράπησαν· καὶ τινὲς μὲν
 αὐτῶν ἐκπεσόντες ἐκ τῆς πόλεως διεσώθησαν, τινὲς
 δὲ εἰς οἰκίαν τινα καταφυγόντες ἠναγκάσθησαν
 παραδοῦναι σφᾶς αὐτούς. οἱ δὲ Θηβαῖοι παρὰ τῶν 7
 ἐκ τῆς μάχης διασωθέντων πυθόμενοι τὰ συμβεβη-
 20 κότα, παραχοῆμα πανδημει κατὰ σπουδὴν ὤρμησαν.
 διὰ δὲ τὸ παράδοξον ἀνετοιμίω ὄντων τῶν κατὰ
 τὴν χώραν, πολλοὶ μὲν ἀνηρέθησαν, οὐκ ὀλίγοι δὲ
 ζῶντες συνελήφθησαν, ἅπαντα δ' ἡ χώρα ταραχῆς
 καὶ διαρπαγῆς ἔγεμεν.

25 Οἱ δὲ Πλαταιεῖς διαπρεσβευσάμενοι πρὸς τοὺς 42
 Θηβαίους ἠξίου ἀπελθεῖν ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν καὶ
 ἀπολαβεῖν τοὺς αἰχμαλώτους. διὸ καὶ τῆς συνθέ-
 σεως ταύτης γεγενημένης οἱ μὲν Θηβαῖοι τοὺς αἰχ-
 μαλώτους ἀπολαβόντες καὶ τὴν λείαν ἀποδόντες
 30 εἰς τὰς Θήβας ἀπηλλάγησαν, οἱ δὲ Πλαταιεῖς πρὸς
 μὲν Ἀθηναίους ἐπεμψαν πρέσβεις περὶ βοηθείας,
 αὐτοὶ δὲ τὰ πλεῖστα ἐκόμισαν εἰς τὴν πόλιν. οἱ 2

δὲ Ἀθηναῖοι πνυθόμενοι τὰ περὶ τὰς Πλαταιάς, πα-
 ραχρῆμα ἐξέπεμψαν τοὺς ἱκανοὺς στρατιώτας· οὗ-
 τοι δὲ κατὰ σπουδὴν παραγενόμενοι, καὶ [μὴ] φθά-
 σαντες τοὺς Θηβαίους, τὰ λοιπὰ τῶν ἀπὸ τῆς χώ-
 ρας κατεκόμισαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τέκνα καὶ γυ- 5
 ναῖκας καὶ τὸν ὄχλον συναθροίσαντες ἐξαπέστειλαν
 3 εἰς τὰς Ἀθήνας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι κρίναντες
 καταλελύσθαι τὰς σπονδὰς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, δύ-
 ναμιν ἀξιόλογον ἤθροισαν ἕκ τε τῆς Λακεδαιμόνος
 4 καὶ παρὰ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων. συνεμάχουν 10
 δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις Πελοποννήσιοι μὲν πάντες
 πλὴν Ἀργείων· οὗτοι δ' ἠσυχίαν εἶχον· τῶν δ' ἐκ-
 τὸς τῆς Πελοποννήσου Μεγαρεῖς, Ἀμβρακιῶται,
 Λευκάδιοι, Φωκεῖς, Βοιωτοί, Λοκροὶ τῶν μὲν πρὸς
 Εὐβοίαν ἐστραμμένων οἱ πλείους, τῶν δ' ἄλλων 15
 5 Ἀμφισσεῖς. τοῖς δ' Ἀθηναίοις συνεμάχουν οἱ τὴν
 παράλιον τῆς Ἀσίας οἰκοῦντες Κᾶρες καὶ Δωριεῖς
 καὶ Ἴωνες καὶ Ἑλλησπόντιοι καὶ νησιῶται πάντες
 πλὴν τῶν ἐν Μήλῳ καὶ Θήρᾳ κατοκούντων, ὁμοίως
 δὲ καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης πλὴν Χαλκιδέων καὶ Ποτι- 20
 δαιατῶν· πρὸς δὲ τούτοις Μεσσήνιοι μὲν οἱ τὸν
 Νάυπακτον οἰκοῦντες καὶ Κερκυραῖοι· * αἱ δ' ἄλ-
 λαι πᾶσαι πεζοὺς στρατιώτας ἐξέπεμπον. σύμμα-
 χοι μὲν οὖν ἀμφοτέροις ὑπῆρχον οἱ προειρημένοι.
 6 Λακεδαιμόνιοι δὲ δυνάμιν ἀξιόλογον προχειρισά- 25
 μενοι τὴν ἡγεμονίαν ἔδωκαν Ἀρχιδάμῳ τῷ βασιλεῖ.
 οὗτος δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐνέβαλεν εἰς τὴν Ἀτ-
 τικὴν, τοῖς δὲ φρουρίοις προσβολὰς ἐποιεῖτο καὶ 507
 τῆς χώρας πολλὴν ἐδήλωσε. τῶν δὲ Ἀθηναίων παρο-
 ξυνομένων διὰ τὴν τῆς χώρας καταδρομὴν, καὶ βου- 30
 λουμένων παρατάξασθαι τοῖς πολεμίοις, Περικλῆς
 στρατηγὸς ᾧν καὶ τὴν ὅλην ἡγεμονίαν ἔχων παρε-

κάλει τοὺς νέους ἡσυχίαν ἔχειν, ἐπαγγελλόμενος
 ἄνευ κινδύνων ἐκβαλεῖν τοὺς Λακεδαιμονίους ἐκ
 τῆς Ἀττικῆς. πληρώσας οὖν ἑκατὸν τριήρεις καὶ 7
 δύναμιν ἀξιόλογον εἰς τὰς ναῦς ἐνθήμενος, καὶ στρα-
 5 τηγὸν ἐπιστήσας Καρκίνον καὶ ἑτέρους τινάς, ἐξέ-
 πεμψεν εἰς τὴν Πελοπόννησον. οὗτοι δὲ πολλὴν
 τῆς παραθαλαττίου χώρας πορθήσαντες καὶ τινα
 τῶν φρουρίων ἐλόντες κατεπλήξαντο τοὺς Λακε-
 δαιμονίους· διὸ καὶ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς δύναμιν
 10 ταχέως μεταπεμψάμενοι πολλὴν ἀσφάλειαν τοῖς πο-
 λεμίοις παρείχοντο. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῆς Ἀτ- 8
 τικῆς ἐλευθερωθείσης, ὁ μὲν Περικλῆς ἀποδοχῆς
 ἐτύγγανε παρὰ τοῖς πολίταις, ὡς δυνάμενος στρα-
 τηγεῖν καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους καταπολεμεῖν.

15 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥω- 43
 μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Γεγάριον καὶ
 Λούκιον Σέργιον. ἐπὶ δὲ τούτων ὁ τῶν Ἀθηναίων
 στρατηγὸς οὐ διέλιπε τὴν μὲν χώραν τῶν Πελοπον-
 νησίων λεηλατῶν καὶ καταφθειρῶν, τὰ δὲ φρούρια
 20 πολιορκῶν· προσγενομένων δὲ αὐτῷ πενήκοντα
 τριήρων ἐκ τῆς Κερκύρας, πολὺ μᾶλλον ἐπόρθει
 τὴν Πελοποννησίων χώραν, καὶ μάλιστα τῆς παρα-
 θαλαττίου τὴν καλουμένην Ἀκτὴν ἐδήον καὶ τὰς
 ἐπαύλεις ἐνεπύριξε. μετὰ δὲ ταῦτα πλεύσας ἐπὶ 2
 25 Μεθώνην τῆς Λακωνικῆς τὴν τε χώραν κατέσυρε
 καὶ τῇ πόλει προσβολὰς ἐποιεῖτο. ἔνθα δὴ Βρασί-
 δας ὁ Σπαρτιάτης, νέος μὲν ὢν τὴν ἡλικίαν, ἀλκῇ
 δὲ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρων, ὄρῳν τὴν Μεθώνην κιν-
 δυνεύουσιν ἐκ βίας ἀλῶναι, παραλαβὼν τινὰς τῶν
 30 Σπαρτιατῶν διὰ μέσου τῶν πολεμίων ἐσκεδασμέ-
 νων ἐτόλμησε διεκπερᾶσαι, καὶ πολλοὺς ἀνελὼν
 παρεισέπεσεν εἰς τὸ χωρίον. γενομένης δὲ πολιορκ- 3

κίας, καὶ τοῦ Βρασίδου λαμπρότατα κινδυνεύσαν-
 τος, Ἀθηναῖοι μὲν οὐ δυνάμενοι τὸ χωρίον ἐλεῖν
 ἀπεχώρησαν πρὸς τὰς ναῦς, Βρασίδας δὲ διασεσω-
 κῶς τὴν Μεθώνην διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς καὶ ἀν-
 δρείας ἀποδοχῆς ἔτυχε παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις. διὰ 5
 δὲ τὴν ἀνδραγαθίαν ταύτην φρονηματισθεὶς, πολ-
 λάκις ἐν τοῖς ὕστερον χρόνοις παραβόλως ἀγωνιζό-
 4 μενος μεγάλην δόξαν ἀνδρείας ἀπηνέγκατο. Ἀθη-
 ναῖοι δὲ περιπλεύσαντες εἰς τὴν Ἠλείαν τὴν τε
 χώραν ἐπόρθουν καὶ Φειὰν χωρίον Ἠλείων ἐπο- 10
 λιόρκουν. ἐκβοηθησάντων δὲ τῶν Ἠλείων, μάχη
 τε ἐνίκησαν καὶ πολλοὺς ἀποκτείναντες τῶν πολε-
 5 μίων εἶλον τὰς Φειὰς κατὰ κράτος. μετὰ δὲ ταῦτα
 τῶν Ἠλείων πανδημεὶ παραταξαμένων ἀπεκρού-
 σθησαν εἰς τὰς ναῦς· εἴτ' ἀποπλεύσαντες εἰς τὴν 15
 Κεφαλληνίαν, καὶ τοὺς ταύτην κατοικοῦντας εἰς 508
 τὴν συμμαχίαν προσαγαγόμενοι, τὸν εἰς τὰς Ἀθή-
 44 νας πλοῦν ἐποιήσαντο. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθηναῖοι
 στρατηγὸν προχειρισάμενοι Κλεόπομπον ἕξαπέστει-
 λαν μετὰ νεῶν τριάκοντα, προστάξαντες τὴν τε Εὐ- 20
 βοϊαν παραφυλάττειν καὶ Λοκροῖς πολεμεῖν. ὁ δ'
 ἐκπλεύσας τὴν τε παραθαλάττιον τῆς Λοκρίδος ἐδή-
 ωσε καὶ πόλιν Θρόνιον ἕξεπολιόρκησε, τοῖς δ' ἀν-
 τιταξαμένοις τῶν Λοκρῶν συνάψας μάχην ἐνίκησε
 2 περὶ πόλιν Ἀλόπην. ἔπειτα τὴν προκειμένην τῆς 25
 Λοκρίδος νῆσον, ὀνομαζομένην Ἀταλάντην, ἐπιτεί-
 χισμα τῆς Λοκρίδος κατεσκεύασε, πολεμῶν πρὸς
 τοὺς ἔγχωριούς. Ἀθηναῖοι δ' ἐγκαλοῦντες Αἰγινή-
 ταις ὡς συνηργηκόσι Λακεδαιμονίοις ἀνέστησαν
 αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως, ἐκ δὲ τῶν πολιτῶν οἰκήτο- 30
 ρας ἐκπέμψαντες κατεκληρούχησαν τὴν τε Αἰγίναν
 3 καὶ τὴν χώραν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῖς ἐκπεπτωκόσιν

Αἰγινήταις ἔδωκαν οἰκεῖν τὰς καλουμένας Θυρέας
 διὰ τὸ καὶ τοὺς Ἀθηναίους δεδωκέναι τοῖς ἐκ Μεσ-
 σήνης ἐκβληθεῖσι κατοικεῖν Ναύπακτον. Ἀθηναῖοι
 δὲ Περικλέα μετὰ δυνάμεως, ἐξέπεμψαν πολεμήσοντα
 5 τοῖς Μεγαρεῦσιν. οὗτος δὲ πορθήσας τὴν χώραν
 καὶ τὰς κτήσεις αὐτῶν λυμνηάμενος μετὰ πολλῆς
 ὀφελείας ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Λακεδαιμό- 45
 νιοι δὲ μετὰ Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων συμ-
 μάχων ἐνέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν τὸ δεύτερον. ἐπι-
 10 πορευόμενοι δὲ τὴν χώραν ἐδενδροτόμουν καὶ τὰς
 ἐπαύλεις ἐνεπύριζον, καὶ πᾶσαν σχεδὸν τὴν γῆν
 ἐλυμήναντο πλὴν τῆς καλουμένης Τετραπόλεως·
 ταύτης δ' ἀπέσχοντο διὰ τὸ τοὺς προγόνους αὐτῶν
 ἐνταῦθα κατοικηκέναι καὶ τὸν Εὐρουσθέα νενικηκέ-
 15 ναι τὴν ὄρμην ἐκ ταύτης ποιησαμένους· δίκαιον
 γὰρ ἠγοῦντο τοὺς εὐηργετηκότας τοὺς προγόνους
 παρὰ τῶν ἐκρόνων τὰς προσηκούσας εὐεργεσίας
 ἀπολαμβάνειν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι παρατάξασθαι μὲν 2
 οὐκ ἐτόλμων, συνεχόμενοι δ' ἐντὸς τῶν τειχῶν
 20 ἐνέπεσον εἰς λοιμικὴν περίστασιν· πολλοῦ γὰρ πλή-
 θους καὶ παντοδαποῦ συνερρηκότος εἰς τὴν πόλιν
 διὰ τὴν στενοχωρίαν εὐλόγως εἰς νόσους ἐνέπιπτον,
 ἔλκοντες ἄερα διεφθαρμένον. διόπερ οὐ δυνάμε- 3
 νοι τοὺς πολεμίους ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας, πάλιν
 25 509 ναῦς πολλὰς ἐξέπεμπον εἰς Πελοπόννησον στρατη-
 γὸν ἐπιστήσαντες Περικλέα. οὗτος δὲ πολλὴν χώ-
 ραν τῆς παραθαλαττίας δηώσας καὶ τινὰς πόλεις
 πορθήσας, ἐποίησεν ἀπελθεῖν ἐκ τῆς Ἀττικῆς τοὺς
 Λακεδαιμονίους. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ Ἀθηναῖοι, τῆς 4
 30 μὲν χώρας δεδενδροκοπημένης, τῆς δὲ νόσου πολ-
 λούς διαφθειρούσης, ἐν ἀθυμίᾳ καθειστήκεσαν, καὶ
 τὸν Περικλέα νομίζοντες αἴτιον αὐτοῖς γεγρονέναι τοῦ

πολέμου δι' ὀργῆς εἶχον. διόπερ ἀποστήσαντες αὐ-
 τὸν τῆς στρατηγίας, καὶ μικράς τινας ἀφορμὰς ἐγ-
 κλημάτων λαβόντες, ἐξημίωσαν αὐτὸν ὀγδοήκοντα
 5 ταλάντοις. μετὰ δὲ ταῦτα πρεσβείας ἀποστείλαντες
 Λακεδαιμονίοις ἤξιουν καταλύσασθαι τὸν πόλεμον· ὡς
 δὲ οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχεν, ἠναγκάζοντο πάλιν
 τὸν Περικλέα στρατηγὸν αἰρεῖσθαι. ταῦτα μὲν οὖν
 ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

46 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἐπαμείνωνος Ῥω-
 μαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Παπίριον καὶ 10
 Αὐλὸν Κορνήλιον Μακερίνον. ἐπὶ δὲ τούτων ἐν
 μὲν ταῖς Ἀθήναις Περικλῆς ὁ στρατηγὸς ἐτελεύτη-
 σεν, ἀνὴρ γένει καὶ πλούτῳ, πρὸς δὲ τούτοις δει-
 νότητι λόγου καὶ στρατηγία πολὺν προέχων τῶν πο-
 2 λιτῶν. ὁ δὲ δῆμος φιλοτιμούμενος κατὰ κράτος 15
 ἐλείν τὴν Ποτίδαιαν, ἐξαπέστειλεν Ἄγνωνα στρα-
 τηγὸν ἔχοντα τὴν δύναμιν ἣν πρότερον εἶχε Περικ-
 κλῆς. οὗτος δὲ μετὰ παντὸς τοῦ στόλου καταπλεύ-
 σας εἰς τὴν Ποτίδαιαν παρεσκευάσατο τὰ πρὸς τὴν
 πολιορκίαν· μηχανὰς τε γὰρ παντοδαπὰς παρε- 20
 σκευάσατο πολιορκητικὰς καὶ ὄπλων καὶ βελῶν πλη-
 θος, ἔτι δὲ σίτου δαψίλειαν ἱκανὴν πάσῃ τῇ δυ-
 νάμει. προσβολὰς δὲ ποιούμενος συνεχεῖς καθ'
 ἐκάστην ἡμέραν διέτριβε πολὺν χρόνον, οὐ δυνά-
 3 μενος ἐλείν τὴν πόλιν. οἱ μὲν γὰρ πολιορκούμε- 25
 νοι διὰ τὸν ἐκ τῆς ἀλώσεως φόβον ἐρρωμένως ἡμύ-
 νοντο, καὶ ταῖς ὑπεροχαῖς τῶν τειχῶν πεποιθότες
 ἐπλεονέκτουσαν τοὺς ἐκ λιμένος, ἣ δὲ νόσος τοὺς πο-
 λιορκοῦντας συνέχουσα πολλοὺς ἀνῆρει, καὶ τὸ
 4 στρατόπεδον ἀθυμία κατεῖχεν. ὁ δ' Ἄγνων εἰδὼς 30
 τοὺς Ἀθηναίους δεδαπανηκότας εἰς τὴν πολιορκίαν
 πλείω τῶν χιλίων ταλάντων καὶ χαλεπῶς διακει-

μένους πρὸς τοὺς Ποτιδαιάτας διὰ τὸ πρῶτους ἀπο-
 510 στήναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐφοβείτο λῦσαι
 τὴν πολιορκίαν· διόπερ ἠναγκάζετο διακαρτερεῖν
 καὶ τοὺς στρατιώτας ἀναγκάζειν παρὰ δύναμιν βίαν
 5 προσάγειν τῇ πόλει. ἐπεὶ δὲ τῶν πολιτῶν πολλοὶ 5
 διεφθείροντο κατὰ τὰς προσβολὰς καὶ κατὰ τὴν ἐκ
 τοῦ λοιμοῦ νόσον, ἀπολιπὼν μέρος τῆς δυνάμεως
 ἐπὶ τῆς πολιορκίας ἀπέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας,
 ἀποβεβληκῶς τῶν στρατιωτῶν πλείους τῶν χιλίων.
 10 ἀπελθόντων δὲ τούτων οἱ Ποτιδαιᾶται, τοῦ τε σί- 6
 του παντελῶς ἐκλιπόντος καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν
 ἀθυμούντων, ἐπεκηρυκέυσαντο πρὸς τοὺς πολιορ-
 κοῦντας περὶ διαλύσεως. ἄσμένως δὲ κάκείνων
 προσδέξαμένων διαλύσεις ἐποίησαντο τοιαύτας,
 15 ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως ἅπαντας τοὺς Ποτιδαιάτας,
 ἄλλο μὲν μηδὲν λαβόντας, ἔχοντας δὲ τοὺς μὲν ἄν-
 δρας ἑμᾶτιον ἓν, τὰς δὲ γυναῖκας δύο. γενομένων 7
 δὲ τούτων τῶν σπονδῶν οἱ μὲν Ποτιδαιᾶται πάν-
 τες μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων ἐξέλιπον τὴν πα-
 20 τρίδα κατὰ τὰς συνθήκας, καὶ παρελθόντες εἰς τοὺς
 ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῖς παρ' αὐτοῖς κατῴκησαν· οἱ
 δὲ Ἀθηναῖοι τῶν πολιτῶν εἰς χιλίους οἰκήτορας ἐξέ-
 πεμψαν εἰς τὴν Ποτίδαιαν, καὶ τὴν τε πόλιν καὶ
 τὴν χώραν κατεκληρούχησαν.
 25 Ἀθηναῖοι δὲ Φορμίωνα στρατηγὸν προχειρισά- 47
 μενοι μετὰ εἴκοσι τριήρων ἐξαπέστειλαν. οὗτος δὲ
 περιπλεύσας τὴν Πελοπόννησον εἰς Ναύπακτον
 κατῆρε, καὶ θαλατοκρατῶν τοῦ Κρισαίου κόλπου
 διεκώλυσε ταύτη πλεῖν τοὺς Λακεδαιμονίους. Λα-
 30 κεδαιμόνιοι δὲ δύναμιν ἀξιόλογον ἐξέπεμψαν μετὰ
 Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως· οὗτος δὲ παρελθὼν τῆς
 Βοιωτίας εἰς Πλαταιὰς ἐστρατοπέδευσε. μελλόντων

δ' αὐτῶν δηοῦν τὴν χώραν, καὶ παρακαλοῦντων
 τοὺς Πλαταιεῖς ἀποστῆναι τῶν Ἀθηναίων, ὡς οὐ
 προσεῖχον αὐτοῖς, ἐπόρθησε τὴν χώραν καὶ τὰς κατ'
 2 αὐτὴν κτήσεις ἐλυμήνατο. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν πό-
 λιν περιτειχίσας ἤλπιζε τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων 5
 καταπονήσειν τοὺς Πλαταιεῖς· οὐδὲν δ' ἦττον καὶ
 μηχανὰς προσάγοντες καὶ διὰ τούτων σαλεύοντες
 τὰ τεῖχη καὶ προσβολὰς ἀδιαλείπτως ποιούμενοι διε-
 τέλουν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ διὰ τῶν προσβολῶν ἠδύναντο
 χειρώσασθαι τὴν πόλιν, ἀπολιπόντες τὴν ἱκανὴν 10
 3 φυλακὴν ἐπανῆλθον εἰς Πελοπόννησον. Ἀθηναῖοι
 δὲ στρατηγοὺς καταστήσαντες Ξενοφῶντα καὶ Φα-
 νόμαχον ἀπέστειλαν ἐπὶ Θράκην μετὰ στρατιωτῶν
 χιλίων. οὗτοι δὲ παραγενηθέντες εἰς Σπάρτιωλον
 τῆς Βοττικῆς ἔτεμον τὴν χώραν καὶ τὸν σίτου ἐν 15
 χλόῃ διέφθειραν. προσβοηθησάντων δὲ τοῖς Βοτ-
 τιαίοις Ὀλυνθίων, ἠττήθησαν ὑπὸ τούτων μάχη·
 ἀνῆρέθησαν δὲ τῶν Ἀθηναίων οἱ τε στρατηγοὶ καὶ
 4 τῶν στρατιωτῶν οἱ πλείους. ἅμα δὲ τούτοις πρῶ-
 τομένοις Λακεδαιμόνιοι πεισθέντες ὑπὸ Ἀμβρακίω- 20
 τῶν ἐστράτευσαν εἰς Ἀκαρνανίαν. ἡγούμενος δὲ
 τούτων Κυνῆμος εἶχε στρατιώτας πεζοὺς χιλίους καὶ 511
 ναῦς ὀλίγας· προσλαβόμενος δὲ καὶ παρὰ τῶν συμ-
 μάχων στρατιώτας τοὺς ἱκανοὺς ἤκεν εἰς τὴν Ἀκαρνα-
 νίαν καὶ κατεστρατοπέδευσε πλησίον πόλεως τῆς 25
 5 ὀνομαζομένης Στράτου. οἱ δὲ Ἀκαρνανεῖς συστρα-
 φέντες καὶ τοὺς πολεμίους ἐνεδρεύσαντες πολλοὺς
 ἀπέκτειναν, καὶ συνηνάγκασαν τὸν Κυνῆμον ἀπαγα-
 γεῖν τὴν δύναμιν εἰς τοὺς ὀνομαζομένους Οἰνιάδας.
 48 Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Φορμίων ὁ τῶν 30
 Ἀθηναίων στρατηγὸς ἔχων εἴκοσι τριήρεις περιέτυχε
 ναυσὶ Λακεδαιμονίων ἑπτὰ πρὸς ταῖς τετταράκοντα.

ναυμαχίας δὲ πρὸς ταύτας τὴν τε στρατηγίδα
 ναῦν τῶν πολεμίων κατέδυσε καὶ τῶν ἄλλων πολ-
 λὰς ἄπλους ἐποίησε, δώδεκα δὲ αὐτάνδρους εἶλε,
 τὰς δὲ λοιπὰς μέχρι τῆς γῆς κατεδίωξεν. οἱ δὲ Λα-
 5 κεδαιμόνιοι παρ' ἐλπίδας ἠττηθέντες ταῖς ὑπολει-
 φθείσαις ναυσὶν ἔφυγον εἰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας.
 αὕτη μὲν οὖν ἡ ναυμαχία συνέστη περὶ τὸ Ῥίον
 καλούμενον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τρόπαιον στήσαντες
 καὶ τῷ Ποσειδῶνι περὶ τὸν Ἴσθμὸν ναῦν καθιερώ-
 10 σαντες ἀπέπλευσαν εἰς πόλιν συμμαχίδα Νάυπα-
 κτου. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἑτέρας ναῦς ἐξέπεμψαν εἰς 2
 τὰς Πάτρας. αὐταὶ δὲ προσλαβόμεναι τὰς ἐκ τῆς
 ναυμαχίας περιλειμμένας τριήρεις ἠθροίσθησαν
 εἰς τὸ Ῥίον· εἰς τὸν αὐτὸν δὲ τόπον καὶ τὸ πεζὸν
 15 στρατόπεδον τῶν Πελοποννησίων κατήντησε καὶ
 πλησίον τοῦ στόλου κατεστρατοπέδευσε. Φορμίων 3
 δὲ τῇ προγεγενημένῃ νίκῃ φρονηματισθεὶς ἐτόλμη-
 σεν ἐπιθέσθαι ταῖς πολεμίαις ναυσὶν οὔσαις πολ-
 λαπλασίαις· καὶ τινὰς αὐτῶν καταδύσας, καὶ τῶν
 20 ἰδίων ἀποβαλὼν ἀμφίδοξον ἔσχε τὴν νίκην. μετὰ
 δὲ ταῦτα Ἀθηναίων ἀποστειλάντων εἴκοσι τριήρεις,
 οἱ Λακεδαιμόνιοι φοβηθέντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν
 Κόρινθον, οὐ τολμῶντες ναυμαχεῖν. ταῦτα μὲν
 οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἑνιαυτόν.

25 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου Ῥωμαῖοι μὲν 49
 κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Ἰούλιον καὶ Πρόκλον·
 Οὐεργίνιον· Τρίκοστον, Ἡλεῖοι δ' ἦγον Ὀλυμπιάδα
 ὀγδόην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στά-
 διον Σύμμαχος Μεσσήνιος ἀπὸ Σικελίας. ἐπὶ δὲ 2.
 30 τούτων Κυῆμος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος ἐν
 τῇ Κορίνθῳ διατρέβων ἔκρινε τὸν Πειραιᾶ καταλα-
 βέσθαι. ἐπυνθάνετο γὰρ μήτε ναῦς ἐν αὐτῷ κα-

- θειλκυσμένας ὑπάρχειν μήτε στρατιώτας εἶναι τε-
 ταγμένους ἐπὶ τῆς φυλακῆς· τοὺς γὰρ Ἀθηναίους
 ἀμελῶς ἔχειν περὶ τῆς τούτου φυλακῆς· διὰ τὸ μη-
 δαμῶς ἐλπίζειν τολμήσειν τινὰς καταλαβέσθαι τὸν
 3 τόπον· διόπερ ἐν τοῖς Μεγάροις καθελκύσας τὰς 5
 νενεωλκημένας τετταράκοντα τριήρεις νυκτὸς ἔπλευ-
 σεν εἰς τὴν Σαλαμίνα· προσπεσὼν δ' ἀπροσδοκῆ-
 τως εἰς τὸ φρούριον τῆς Σαλαμίνοσ τὸ καλούμενον⁵¹²
 Βουδόριον τρεῖσ ναῦσ ἀπέσπασε καὶ τὴν ἄλλην
 4 Σαλαμίνα κατέδραμε· τῶν δὲ Σαλαμινίων πυρσευ-¹⁰
 σάντων τοῖσ κατὰ τὴν Ἀττικὴν, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι
 δόξαντες τὸν Πειραιᾶ κατειληφθαι ταχέωσ ἔξεβοή-
 θουν μετὰ πολλῆσ ταραχῆσ· γνόντες δὲ τὸ γεγονόσ,
 ταχέωσ πληρώσαντες ναῦσ ἱκανὰσ ἔπλεον εἰς τὴν
 5 Σαλαμίνα· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι τῆσ ἐπιβολῆσ δια-¹⁵
 ψευσθέντες ἀπέπλευσαν ἐκ τῆσ Σαλαμίνοσ εἰς τὴν
 οἰκείαν· οἱ δ' Ἀθηναῖοι, τῶν πολεμίων ἀποπεπλευ-
 κότων, τῆσ μὲν Σαλαμίνοσ ἐπιμελεστέραν φυλακὴν
 ἐποιήσαντο καὶ κατέλιπον φρουροὺσ τοὺσ ἱκανοὺσ,
 τὸν δὲ Πειραιᾶ κλείθροισ καὶ φυλακαῖσ ἱκαναῖσ δια-²⁰
 λαβόντες ὠχύρωσαν·
- 50 Περὶ δὲ τοὺσ αὐτοὺσ χρόνουσ Σιτάλκησ ὁ τῶν
 Θρακῶν βασιλεὺσ παρειλήφει μὲν βασιλείαν ὀλίγησ
 χώρασ, διὰ δὲ τὴν ἰδίαν ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν ἐπὶ
 πολὺ τὴν δυναστείαν ἠΰξησεν, ἐπιεικῶσ μὲν ἄρχων²⁵
 • τῶν ὑποτεταγμένων, ἀνδρεῖοσ δ' ὢν ἐν ταῖσ μά-
 χαισ καὶ στρατηγικόσ, ἔτι δὲ τῶν προσόδων μεγά-
 λην ποιούμενοσ ἐπιμέλειαν· τὸ δὲ τέλος ἐπὶ τοσοῦ-
 τον δυνάμειωσ προῆλθεν ὥστε χώρασ ἄρξαι πλεί-
 στησ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλευσάντων κατὰ τὴν Θρά-⁵⁰
 2 κην· ἡ μὲν γὰρ παραθαλάττιοσ αὐτῆσ ἀπὸ τῆσ
 Ἀβδηριτῶν χώρασ τὴν ἀρχὴν ἔχουσα διέτεινε μέχρι

τοῦ Ἰστροῦ ποταμοῦ, ἀπὸ δὲ θαλάττης εἰς τὸ με-
 σόγειον πορευομένῳ τοσοῦτον εἶχε διάστημα ὥστε
 πεζὸν εὖζωνον ὁδοιπορῆσαι ἡμέρας τρισκαίδεκα.
 τηλικαύτης δὲ χώρας βασιλεύων ἐλάμβανε προσό-
 5 δους καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν πλείω χιλλῶν ταλάν-
 των. κατὰ δὲ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς ἔχων πό- 3
 λεμον ἤθροισεν ἐκ τῆς Θράκης στρατιώτας πεζοὺς
 μὲν πλείους τῶν δώδεκα μυριάδων, ἵππεις δὲ πεν-
 τακισμυρούς. ἀναγκαῖον δέ ἐστι τοῦ πολέμου
 10 τούτου προεκθέσθαι τὰς αἰτίας, ἵνα σαφὴς ὁ περὶ
 αὐτοῦ λόγος ὑπάρξῃ τοῖς ἀναγινώσκουσι. Σιτάλ-
 κης τοίνυν πρὸς Ἀθηναίους φιλίαν συνθέμενος
 ὠμολόγησεν αὐτοῖς συμμαχήσειν τὸν ἐπὶ Θράκης
 πόλεμον· διόπερ βουλόμενος τοὺς Χαλκιδαῖς σὺν
 15 τοῖς Ἀθηναίοις καταπολεμῆσαι, παρεσκευάζετο δύ-
 ναμιν ἀξιόλογον. ἅμα δὲ καὶ πρὸς Περδίκκην τὸν
 βασιλέα τῶν Μακεδόνων ἀλλοτρίως διακείμενος,
 ἔκρινε κατάγειν ἐπὶ τὴν Μακεδονικὴν βασιλείαν
 Ἀμύνταν τὸν Φιλίππου. δι' ἀμφοτέρας οὖν τὰς 4
 20 προειρημένας αἰτίας ἦν ἀναγκαῖον αὐτῷ συστήσα-
 σθαι δύναμιν ἀξιόλογον. ὡς δ' αὐτῷ τὰ πρὸς τὴν
 στρατείαν εὐτρεπῆ κατεσκευάστο, προήγαγε τὴν δύ-
 ναμιν ἅπασαν, καὶ διελθὼν τὴν Θράκην ἐνέβαλεν
 εἰς τὴν Μακεδονίαν. οἱ δὲ Μακεδόνες τὸ μέγεθος 5
 25 τῆς δυνάμεως καταπλαγέντες παρατάξασθαι μὲν
 οὐκ ἐτόλμησαν, εἰσχομίσαντες δὲ τὸν τε σῖτον καὶ
 τῶν χρημάτων ὅσα δυνατόν ἦν εἰς τὰ καρτερώτατα
 φρούρια, μένοντες ἐν τούτοις ἡσυχίαν εἶχον. οἱ δὲ 6
 30 Θράκες καταγαρόντες τὸν Ἀμύνταν ἐπὶ τὴν βασι-
 λείαν τὸ μὲν πρῶτον διὰ λόγων καὶ πρεσβειῶν
 ἐπειρῶντο προσάγεσθαι τὰς πόλεις, ὡς δ' οὐδεὶς
 αὐτοῖς προσεῖχεν, εὐθύς τῷ πρώτῳ φρουρίῳ προσ-

- 7 βαλόντες κατὰ κράτος εἶλον. μετὰ δὲ ταῦτά τινες τῶν πόλεων καὶ τῶν φρουρίων διὰ τὸν φόβον ἐκουσίως ὑπετάγησαν. πορθήσαντες δὲ πᾶσαν τὴν Μακεδονίαν καὶ πολλῆς ὠφελείας κύριοι γενόμενοι μετέβησαν ἐπὶ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις τὰς τῶν Χαλκιδέων.
- 51 Τοῦ δὲ Σιτάλκου περὶ ταῦτα διατρέβοντος Θεταλοὶ καὶ Ἀχαιοὶ καὶ Μάγνητες καὶ οἱ ἄλλοι πάντες Ἕλληνες ὅσοι κατῴκουν μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Θερμοπυλῶν, συνεφρόνησαν καὶ δύναντι ἀξιόλογον 10 κοινῇ συνεστήσαντο· εὐλαβοῦντο γὰρ μήποτε τοσαύταις μυριάσιν οἱ Θοῤῃκες ἐμβάλωσιν αὐτῶν εἰς 2 τὴν χώραν, καὶ κινδυνεύσωσι ταῖς πατρίσι. τὸ δ' αὐτὸ καὶ τῶν Χαλκιδέων ποιησάντων, Σιτάλκης πυθόμενος τοὺς Ἕλληνας ἀδράς δυνάμεις συνηθροικέναι καὶ τοὺς στρατιώτας ὑπὸ τοῦ χειμῶνος ἐνοχλουμένους, πρὸς μὲν τὸν Περδικκᾶν διαλυσάμενος ἐπιγαμίαν ἐποιήσατο, τὰς δὲ δυνάμεις ἀπήγαγεν εἰς Θοῤῃκην.
- 52 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Λακεδαιμόνιοι μὲν 20 παραλαβόντες τοὺς ἐκ Πελοποννήσου συμμάχους εἰσέβαλον εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἔχοντες τὴν ἡγεμονίαν Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως, τὸν δὲ σίτον ἐν τῇ χλόῃ διέφθειραν, καὶ τὴν χώραν δηώσαντες ἐπανῆλθον 2 εἰς τὰς πατρίδας. οἱ δ' Ἀθηναῖοι παρατάξασθαι 25 μὲν οὐ τολμῶντες, ὑπὸ δὲ τῆς νόσου καὶ τῆς σιτοδείας πιεζόμενοι, κακὰς περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλάβανον ἐλπίδας. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.
- 53 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐκλείδου Ῥωμαῖοι 30 κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπᾶτων χιλιάρχους τρεῖς, Μάρκον Μάλλιον, Κόιντον Σολπίκιον Πραιτέξτατον

καὶ Σερούϊον Κορνήλιον Κόσσον. ἐπὶ δὲ τούτων
κατὰ τὴν Σικελίαν Λεοντίνοι, Χαλκιδέων μὲν ὄντες
ἄποικοι, συγγενεῖς δὲ Ἀθηναίων, ἔτυχον ὑπὸ Συ-
ρακοσίων πολεμούμενοι. πιεζόμενοι δὲ τῷ πολέμῳ,
⁵ καὶ διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν Συρακοσίων κινδυνεύον-
τες ἀλῶναι κατὰ κράτος, ἐξέπεμψαν πρέσβεις εἰς
τὰς Ἀθήνας, ἀξιούντες τὸν δῆμον βοηθῆσαι τὴν
ταχίστην καὶ τὴν πόλιν ἑαυτῶν ἐκ τῶν κινδύνων
ῥύσασθαι. ἦν δὲ τῶν ἀπεσταλμένων ἀρχιπρεσβευ- ²
¹⁰ ⁵¹⁴ τῆς Γοργίας ὁ ῥήτωρ, δεινότητι λόγου πολὺ προ-
έχων πάντων τῶν κατ' ἑαυτόν. οὗτος καὶ τέχνας
ῥητορικὰς πρῶτος ἐξεῦρε καὶ κατὰ τὴν σοφιστείαν
τοσοῦτον τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλεν ὥστε μισθὸν
λαμβάνειν παρὰ τῶν μαθητῶν μνᾶς ἑκατόν. οὗτος ³
¹⁵ οὖν κατανήσας εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ παραχθὲς εἰς
τὸν δῆμον διελέχθη τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τῆς συμ-
μαχίας, καὶ τῷ ξενίζοντι τῆς λέξεως ἐξέπληξε τοὺς
Ἀθηναίους, ὄντας εὐφρυνεῖς καὶ φιλολόγους. πρῶτος ⁴
²⁰ γὰρ ἐχρήσατο τοῖς τῆς λέξεως σχηματισμοῖς περι-
τοτέροις καὶ τῇ φιλοτεχνίᾳ διαφέρουσιν, ἀντιθέτοις
καὶ ἰσοκώλοις καὶ παρίσοις καὶ ὁμοιοτελεύτοις καὶ
τισὶν ἑτέροις τοιούτοις, ἃ τότε μὲν διὰ τὸ ξένον
τῆς κατασκευῆς ἀποδοχῆς ἠξιοῦτο, νῦν δὲ περιερ-
²⁵ γίαν ἔχειν δοκεῖ καὶ φαίνεται καταγέλαστα πλεο-
νάκις καὶ κατακόρως τιθέμενα. τέλος πείσας τοὺς ⁵
Ἀθηναίους συμμαχῆσαι τοῖς Λεοντίνοις, οὗτος μὲν
θανμασθεὶς ἐν ταῖς Ἀθήναις ἐπὶ τέχνῃ ῥητορικῇ
τὴν εἰς Λεοντίνοὺς ἐπάνοδον ἐποίησατο.

Ἀθηναῖοι δὲ καὶ πάλαι μὲν ἦσαν ἐπιθυμηταὶ τῆς ⁵⁴
³⁰ Σικελίας διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, καὶ τότε δ' ἀσμέ-
νως προσδεξάμενοι τοὺς τοῦ Γοργίου λόγους ἐψη-
φίσαντο συμμαχίαν ἐκπέμπειν τοῖς Λεοντίνοις, πρό-

φασιν μὲν φέροντες τὴν τῶν συγγενῶν χρεῖαν καὶ
 δέησιν, τῇ δ' ἀληθείᾳ τὴν νῆσον σπεύδοντες κατα-
 2 κτήσασθαι. καὶ γὰρ οὐ πολλοῖς ἔτεσι πρότερον
 τῶν τε Κορινθίων καὶ τῶν Κερκυραίων διαπολε-
 μούντων μὲν πρὸς ἀλλήλους, φιλοτιμηθέντων δ' 5
 ἀμφοτέρων συμμάχους λαβεῖν τοὺς Ἀθηναίους, προ-
 ἔκρινεν ὁ δῆμος συμμαχεῖν τοῖς Κερκυραίοις διὰ
 τὸ τὴν Κέρκυραν εὐφρῶς κεῖσθαι πρὸς τὸν εἰς Σι-
 3 κελίαν πλοῦν. καθόλου γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι κατακτη-
 σάμενοι τὴν τῆς θαλάττης ἡγεμονίαν καὶ μεγάλας 10
 πράξεις ἐπιτελεσάμενοι συμμάχων τε πολλῶν εὐπό-
 ρουν καὶ δυνάμεις μεγίστας ἐκέκτηντο καὶ χρημά-
 των τε πλῆθος ἔτοιμον παρέλαβον, μετακομίσαντες
 ἐκ Δήλου τὰ κοινὰ χρήματα τῶν Ἑλλήνων, ὄντα
 πλείω τῶν μυρίων ταλάντων, ἡγεμόσι τε μεγάλοις 15
 καὶ διὰ τούτων ἀπάντων ἠλπιζον καταπολεμήσειν
 μὲν τοὺς Λακεδαιμονίους, πάσης δὲ τῆς Ἑλλάδος
 τὴν ἡγεμονίαν περιπεποιημένοι ἀνθ' ἑξεσθαι τῆς Σι- 515
 4 κελίας. διὰ ταύτας οὖν τὰς αἰτίας ψηφισάμενοι
 βοηθεῖν τοῖς Λευτινοῖς ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Σικε- 20
 λίαν ναῦς ἑκατὸν καὶ στρατηγούς Λάχητα καὶ Χα-
 ριάδην. οὗτοι δὲ πλεύσαντες εἰς τὸ Ῥήγιον προσ-
 ελάβοντο ναῦς ἑκατὸν παρὰ τῶν Ῥηγίων, καὶ αὐ-
 τῶν Χαλκιδίων ἀποίκων ὄντων. ἐντεῦθεν δ' ὄρ-
 μώμενοι τὸ μὲν πρῶτον τὰς Λιπαραίων νήσους κατέ- 25
 δραμον διὰ τὸ συμμαχεῖν τοὺς Λιπαραίους τοῖς Συ-
 ρακοσίοις, μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ Λοκροῦς πλεύσαντες
 καὶ πέντε νεῶν Λοκρίδων κυριεύσαντες, Μύλας φρου-
 5 ριον ἐπολιόρησαν. ἐπιβοηθησάντων δὲ τῶν πλη-
 σιοχώρων Σικελιωτῶν τοῖς Μυλαίοις ἐγένετο μάχη, 30
 καθ' ἣν Ἀθηναῖοι νικήσαντες ἀπέκτειναν μὲν πλεί-
 οους τῶν χιλίων, ἐξώρρησαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν

ἑξακοσίων· εὐθύς δὲ καὶ τὸ φρούριον ἐκπολιορκή-
 σαντες κατέσχον. τούτων δὲ πραττομένων κατέ- 6
 πλευσαν νῆες τετταράκοντα, ἃς ἀπέστειλεν ὁ δῆμος,
 κρίνων γενναιότερον ἄπτεσθαι τοῦ πολέμου· ἠγείτο
 5 δ' αὐτῶν Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς. ἀθροισθει-
 σῶν δὲ τῶν τριήρων εἰς ἓνα τόπον ἀξιόλογος ἦδη
 στόλος κατεσκευάστο, συγκείμενος ἐκ τριήρων πεν-
 τήκοντα καὶ διακοσίων. τοῦ δὲ πολέμου χρονίζον- 7
 τος οἱ Λεοντίνοι διαπρεσβευσάμενοι πρὸς τοὺς Συ-
 10 ρακοσίους διελύθησαν. διόπερ αἱ μὲν τῶν Ἀθη-
 ναίων τριήρεις ἀπέπλευσαν εἰς τὴν οἰκίαν, οἱ δὲ
 Συρακοῖοι τοῖς Λεοντίνοις μεταδόντες τῆς πολι-
 τείας ἅπαντας Συρακοσίους ἐποίησαντο, καὶ τὴν πό-
 λιν φρούριον ἀπέδειξαν τῶν Συρακοσίων. καὶ τὰ
 15 μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Λέσβιοι μὲν ἀπέστησαν 55
 ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων· ἐνεκάλουν γὰρ αὐτοῖς ὅτι βου-
 λομένων συνοικίσειν πάσας τὰς κατὰ τὴν Λέσβον
 πόλεις εἰς τὴν Μυτιληναίων πόλιν διεκώλυσαν.
 20 διὸ καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους ἀποστέιλαντες πρεσ- 2
 βευτὰς καὶ συμμαχίαν συνθέμενοι συνεβούλευον
 τοῖς Σπαρτιάταις ἀντέχεσθαι τῆς κατὰ θάλατταν
 ἡγεμονίας· πρὸς ταύτην δὲ τὴν ἐπιβολὴν ἐπηγγεί-
 λαντο πολλὰς τριήρεις εἰς τὸν πόλεμον παρεῖχεσθαι.
 25 ἀσμένως δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ὑπακουσάντων 3
 καὶ περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν τριήρων γενομένων,
 Ἀθηναῖοι φθάσαντες αὐτῶν τὴν παρασκευὴν παρα-
 χρῆμα δύναμιν ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Λέσβον, πληρώ-
 σαντες ναῦς τετταράκοντα καὶ στρατηγὸν προχει-
 30 ρισάμενοι Κλεινιππίδην. οὗτος δὲ προσλαβόμενος
 516 βοήθειαν παρὰ τῶν συμμάχων κατέπλευσεν εἰς τὴν
 Μυτιλήνην. γενομένης δὲ ναυμαχίας οἱ μὲν Μυ- 4

τιληναῖοι λειψθέντες συνεκλείσθησαν εἰς πολιορκίαν, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων ψηφισαμένων βοηθεῖν τοῖς Μυτιληναίοις καὶ παρασκευαζομένων στόλου ἀξιόλογον, ἔφθασαν Ἀθηναῖοι ναῦς ἄλλας σὺν ὀπλίταις 5 χιλίοις ἀποστέλλαντες εἰς Λέσβον. τούτων δ' ἡγούμενος Πάχης ὁ Ἐπικλήρου καταντήσας εἰς Μυτιλήνην, καὶ τὴν προὔπαρχουσαν δύναμιν παραλαβών, περιετέλιξε τὴν πόλιν καὶ συνεχεῖς προσβολὰς ἐποίητο οὐ μόνον κατὰ γῆν, ἀλλὰ καὶ κατὰ θάλατταν. 6 Λακεδαιμόνιοι δὲ ἔξαπέστειλαν εἰς μὲν τὴν Μυτιλήνην τριήρεις τετταράκοντα πέντε καὶ στρατηγὸν Ἀλκίδαυ, εἰς δὲ τὴν Ἀττικὴν εἰσέβαλον μετὰ τῶν συμμάχων· ἐπελθόντες δὲ καὶ τοὺς παραλελειμμένους τόπους τῆς Ἀττικῆς καὶ δηώσαντες τὴν χώραν ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν. Μυτιληναῖοι δὲ τῇ σιτοδείᾳ καὶ τῷ πολέμῳ πιεζόμενοι καὶ στασιάζοντες 7 πρὸς ἀλλήλους, καθ' ὁμολογίαν παρέδωκαν τὴν πόλιν τοῖς πολιορκουμένοις. ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις τοῦ δήμου βουλευομένου πῶς χρὴ προσενέγκασθαι τοῖς Μυτιληναίοις, Κλέων ὁ δημαγωγός, ἄμους ὢν τὸν 8 τρόπον καὶ βίαιος, παρώξυνε τὸν δῆμον, ἀποφαινόμενος δεῖν τοὺς Μυτιληναίους αὐτοὺς μὲν ἡβηδὸν ἅπαντας ἀποκτεῖναι, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκας 9 ἔξανδραποδίσασθαι. τέλος δὲ πεισθέντων τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὴν γνώμην τε τοῦ Κλέωνος ψηφισαμένων, ἀπεστάλησαν εἰς τὴν Μυτιλήνην οἱ τὰ δοχθέντα τῷ δήμῳ δηλώσοντες τῷ στρατηγῷ. τοῦ δὲ Πάχης ἀναγνόντος τὸ ψήφισμα ἦλθεν ἐναντίον τῷ προτέρῳ. ὁ δὲ Πάχης γνοὺς τὴν μετάνοιαν τῶν Ἀθηναίων ἐχάρη, καὶ τοὺς Μυτιληναίους συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων, ἅμα 10 δὲ καὶ τῶν μεγίστων φόβων. Ἀθηναῖοι δὲ τῆς Μυ-

τιλήνης τὰ τεῖχη περιελόντες τὴν Λέσβον ὅλην πλὴν τῆς Μηθυμναίων χώρας κατεκληρούχησαν. ἡ μὲν οὖν Λεσβίων ἀπόστασις ἀπ' Ἀθηναίων τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

5 Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Λακεδαιμόνιοι τὰς 56 Πλαταιὰς πολιορκοῦντες περιτειχίσαν τὴν πόλιν καὶ στρατιώταις πολλοῖς παρεφύλαττον. χρονιζούσης δὲ τῆς πολιορκίας καὶ τῶν Ἀθηναίων μηδεμίαν ἔξαποστελλόντων βοήθειαν, οἱ πολιορκούμενοι σι-
10 τοδεία τε συνείχοντο καὶ τῶν πολιτῶν ἐν ταῖς προσβολαῖς πολλοὺς ἀπεβελήκεσαν. ἀπορουμένων δ' 2 αὐτῶν καὶ βουλευομένων περὶ τῆς σωτηρίας, τοῖς μὲν πολλοῖς ἐδόκει τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, τοῖς δ' ἄλλοις ὡς διακοσίοις οὖσιν ἔδοξε νυκτὸς βιάσασθαι
15 τοὺς φύλακας καὶ διεκπεσεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας. τη- 3
517 ρήσαντες οὖν ἀσέληνον νύκτα τοὺς μὲν ἄλλους ἔπεισαν εἰς θάτερα μέρη προσβάλλειν τῷ περιτειχίσματι, αὐτοὶ δ' ἐτοιμασάμενοι κλίμακας, καὶ τῶν πολεμίων παραβηθούντων ἐν τοῖς ἀπεστραμμένοις
20 μέρεσι τῶν τειχῶν, αὐτοὶ διὰ τῶν κλιμάκων ἔτυχον ἀναβάντες ἐπὶ τὸ τεῖχος, καὶ τοὺς φύλακας ἀποκτείναντες διέφυγον εἰς τὰς Ἀθήνας. τῇ δ' 4
ὑστεραία Λακεδαιμόνιοι μὲν παροξυνθέντες ἐπὶ τῷ δρασμῷ τῶν ἀπεληλυθότων ἐκ τῆς πόλεως προσέ-
25 βαλον τῇ πόλει τῶν Πλαταιέων, καὶ πᾶσαν εἰσεφέροντο σπουδὴν βία χειρώσασθαι τοὺς πολιορκουμένους· οἱ δὲ Πλαταιεῖς καταπλαγέντες καὶ διαπρεσβυσάμενοι παρέδωκαν ἑαυτοὺς τε καὶ τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις. οἱ δ' ἡγεμόνες τῶν Λακεδαιμονίων 5
30 καθ' ἓνα τῶν Πλαταιέων προσκαλούμενοι ἐπηρώτων τί ἀγαθὸν πεποίηκε τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐκαστου δὲ ὁμολογοῦντος μηδὲν εὐηγορητέοναι, πάλιν

ἐπηρώτων εἴ τι κακὸν ἔδρασαν τοὺς Σπαρτιάτας· οὐδενὸς δ' ἀντιλέγοντος, πάντων κατέγνωσαν θά-
 6 νατον. διὸ καὶ τοὺς ἐγκαταλειφθέντας ἅπαντας ἀνεῖ-
 λον καὶ κατασκάψαντες ἐμίσθωσαν τὴν χώραν. Πλα-
 ταιεῖς μὲν οὖν τὴν πρὸς Ἀθηναίους συμμαχίαν βε- 5
 βαιοτάτην τηρήσαντες ἀδίκως ταῖς μεγίσταις συμ-
 φοραῖς περιέπεσον.

57 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν τῇ Κερκύρα
 μεγάλη συνέστη στάσις καὶ φιλοτιμία διὰ τοιαύτας
 αἰτίας. ἐν τῷ περὶ Ἐπίδαμνον πολέμῳ πολλοὶ Κερ- 10
 κυραίων αἰχμάλωτοι γενόμενοι καὶ καταβληθέντες
 εἰς τὴν δημοσίαν φυλακὴν ἐπηγγέλλαντο τοῖς Κο-
 ρινθίοις παραδώσειν τὴν Κέρκυραν, εἰάν αὐτοὺς
 2 ἀπολύσωσιν. ἀσμένως δὲ τῶν Κορινθίων προσδε-
 ξαμένων τοὺς λόγους, οἱ Κερκυραῖοι προσποιηθέν- 15
 τες λύτρα διδόναι διηγγυήθησαν ὑπὸ τῶν προξέ-
 3 νων ἱκανῶν τινῶν ταλάντων ἀφεθέντες. καὶ τη-
 ροῦντες τὴν τῶν ὠμολογημένων πίστιν, ὡς κατήν-
 τησαν εἰς τὴν πατρίδα, τοὺς δημαγωγεῖν εἰλωθότας
 καὶ μάλιστα τοῦ πλήθους προῖστασθαι συλλαβόντες 20
 ἀπέσφαξαν. καταλύσαντες δὲ τὴν δημοκρατίαν, μετ'
 ὀλίγον χρόνον Ἀθηναίων βοηθησάντων τῷ δήμῳ,
 οἱ μὲν Κερκυραῖοι τὴν ἐλευθερίαν ἀνακτησάμε-
 νοι κολάζειν ἐπεβάλοντο τοὺς τὴν ἐπανάστασιν πε-
 ποιημένους· οὗτοι δὲ φοβηθέντες τὴν τιμωρίαν 25
 κατέφυγον ἐπὶ τοὺς τῶν θεῶν βωμοὺς καὶ ἰκέται τοῦ
 4 δήμου καὶ τῶν θεῶν ἐγένοντο. οἱ δὲ Κερκυραῖοι διὰ
 τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν μὲν τῆς τιμωρίας αὐ-
 τοὺς ἀπέλυσαν, ἐκ τῆς πόλεως δὲ ἐξέπεμψαν. οὗτοι δὲ
 πάλιν νεωτερίζειν ἐπιβαλόμενοι καὶ τειχίσαντες ἐν τῇ 30
 ὑῆσῳ χωρὶον ὄχυρόν ἐκακοποιοῦν τοὺς Κερκυραίους.
 ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐθύνου Ῥωμαῖοι 58
 κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τρεῖς, Μάρ-
 κον Φάβιον, Μάρκον Φαλίμιον καὶ Λεύκιον Σε-
 ρουίλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι χρόνον τινὰ τῆς
 5 νόσου τῆς λοιμικῆς ἀνειμένοι πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς
 συμφορὰς ἐνέπεσον· οὕτω γὰρ ὑπὸ τῆς νόσου διε- 2
 518 τέθησαν ὥστε τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλεῖν πεζοὺς
 μὲν ὑπὲρ τοὺς τετρακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ τετρακο-
 σίους, τῶν δ' ἄλλων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων
 10 ὑπὲρ τοὺς μυρίους. ἐπιζητούσης δὲ τῆς ἱστορίας
 τὴν τῆς περὶ τὴν νόσον δεινότητος αἰτίαν, ἀναγ-
 καῖόν ἐστιν ἐκθέσθαι ταῦτα. προγεγενημένων ἐν 3
 τῷ χειμῶνι μεγάλων ὄμβρων συνέβη τὴν γῆν ἐνυ-
 δρον γενέσθαι, πολλοὺς δὲ καὶ τῶν κοίλων τόπων
 15 δεξαμένους πλῆθος ὑδάτων λιμνάσαι καὶ σχεῖν στα-
 τὸν ὕδωρ παραπλησίως τοῖς ἐλώδεσι τῶν τόπων,
 θερμοινομένων δ' ἐν τῷ θέρει τούτων καὶ σηπο-
 μένων συνίστασθαι παχείας καὶ δυσώδεις ἀτμίδας,
 ταύτας δ' ἀναθυμιασμένας διαφθεῖρειν τὸν πλησίον
 20 ἀέρα· ὅπερ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἐλῶν τῶν νοσώδη διά-
 θεσιν ἐχόντων ὁράται γινόμενον. συνεβάλετο δὲ 4
 πρὸς τὴν νόσον καὶ ἡ τῆς προσφερομένης τροφῆς
 κακία· ἐγένοντο γὰρ οἱ καρποὶ κατὰ τοῦτον τὸν
 ἐνιαυτὸν ἐνυγροὶ παντελῶς καὶ διεφθαρμένην ἔχον-
 25 τες τὴν φύσιν. τρίτην δὲ αἰτίαν συνέβη γενέσθαι
 τῆς νόσου τὸ μὴ πνεῦσαι τοὺς ἐτησίας, δι' ὧν αἰεὶ
 κατὰ τὸ θέρους ψύχεται τὸ πολὺ τοῦ καύματος· τῆς
 δὲ θερμοσίας ἐπίτασιν λαβούσης καὶ τοῦ ἀέρος ἐμ-
 πύρου γενομένου, τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων μη-
 30 δεμιᾶς ψύξεως γενομένης λυμαίνεσθαι συνέβαινε.
 διὸ καὶ τὰ νοσήματα τότε πάντα κανματώδη συνέ- 5
 βαινευ εἶναι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερμοσίας. δια

δὲ ταύτην τὴν αἰτίαν οἱ πλείστοι τῶν νοσοῦντων
 ἔρριπτον ἑαυτοὺς εἰς τὰ φρέατα καὶ τὰς κρήνας,
 6 ἐπιδυμοῦντες αὐτῶν καταψύξαι τὰ σώματα. οἱ δ'
 Ἀθηναῖοι διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς νόσου τὰς αἰτίας
 τῆς συμφορᾶς ἐπὶ τὸ θεῖον ἀνέπεμπον. διὸ καὶ 5
 κατὰ τινα χρησμὸν ἐκάθηραν τὴν νῆσον Δῆλον,
 Ἀπόλλωνος μὲν οὔσαν ἱερὰν, δοκοῦσαν δὲ μεμιάν-
 θαι διὰ τὸ τοὺς τετελευτηκότας ἐν αὐτῇ τεθάφθαι.
 7 ἀνασκάψαντες οὖν ἀπάσας τὰς ἐν τῇ Δῆλῳ θήκας
 μετήνεγκαν εἰς τὴν Ῥήνειαν καλουμένην νῆσον, 10
 πλησίον ὑπάρχουσαν τῆς Δῆλου. ἔταξαν δὲ καὶ
 νόμον μήτε τίκειν ἐν Δῆλῳ μήτε θάπτειν. ἐποίη-
 ησαν δὲ καὶ πανήγυριν τὴν τῶν Δηλίων, γεγενη-
 μένην μὲν πρότερον, διαλιποῦσαν δὲ πολὺν χρόνον.
 59 Τῶν δὲ Ἀθηναίων περὶ ταῦτ' ἀσχολουμένων 15
 Λακεδαιμόνιοι τοὺς Πελοποννησίους παραλαβόντες
 κατεστρατοπέδευσαν περὶ τὸν ἰσθμὸν, διανοοῦμε-
 νοι πάλιν εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλεῖν· σεισμῶν δὲ
 μεγάλων γινομένων δεισιδαιμονήσαντες ἀνέκαμψαν
 2 εἰς τὰς πατρίδας. τηλικούτους δὲ συνέβη τοὺς σει- 20
 σμοὺς γενέσθαι κατὰ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ὥστε
 καὶ πόλεις τινὰς ἐπιθαλαττίους ἐπικλύσασαν τὴν
 θάλατταν διαφθεῖραι, καὶ κατὰ τὴν Λοκρίδα χειρ- 519
 ρονήσου καθεστῶσης ῥῆξαι μὲν τὸν ἰσθμὸν, ποι-
 3 ῆσαι δὲ νῆσον τὴν ὀνομαζομένην Ἀταλάντην. ἅμα 25
 δὲ τούτοις πραττομένοις Λακεδαιμόνιοι τὴν Τραχίνα
 καλουμένην ὤκισαν καὶ μετωνόμασαν Ἡράκλειαν
 4 διὰ τινὰς τοιαύτας αἰτίας. Τραχίνιοι πρὸς Οἰταίους
 ὁμόρους ὄντας ἔτη πολλὰ διεπολέμουσαν καὶ τοὺς
 πλείους τῶν πολιτῶν ἀπέβαλον, ἐρήμου δ' οὔσης 30
 τῆς πόλεως ἤξιωσαν Λακεδαιμονίους ὄντας ἀποί-
 κους ἐπιμεληθῆναι τῆς πόλεως· οἱ δὲ καὶ διὰ τὴν

συγγένειαν καὶ διὰ τὸν Ἡρακλέα, πρόγονον ἑαυ-
 τῶν ὄντα, ἐγκατωκηκέναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρό-
 νους ἐν τῇ Τραχίνι, ἐγρῶσαν αὐτὴν μεγάλην ποιῆ-
 σαι πόλιν. διὸ καὶ Λακεδαιμονίων μὲν καὶ τῶν 5
 5 Πελοποννησίων τετρακισχιλίους οἰκήτορας ἐκπεμ-
 ψάντων, παρὰ τε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τοὺς βου-
 λομένους μετέχειν τῆς ἀποικίας προσεδέξαντο· οὗ-
 τοι δ' ἦσαν οὐκ ἐλάττους τῶν ἑξακισχιλίων. διὸ
 καὶ τὴν Τραχίνα μυριάδρον ποιήσαντες, καὶ τὴν
 10 χώραν κατακληρουχήσαντες, ὠνόμασαν τὴν πόλιν
 Ἡράκλειαν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Στρατοκλέους ἐν 60
 Ῥώμῃ ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιαρχοὶ κατεστάθησαν
 τρεῖς, Λεύκιος Φούριος, Σπόριος Πινάριος καὶ Γάιος
 15 Μέτελλος, ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι μὲν Δημοσθένη
 προχειρισάμενοι στρατηγὸν μετὰ νεῶν τριάκοντα
 καὶ στρατιωτῶν ἰκανῶν*. οὗτος δὲ προσλαβόμε-
 νος παρὰ τῶν Κερκυραίων τριῆρεις πεντεκαίδεκα
 καὶ παρὰ τῶν Κεφαλλήνων καὶ Ἀκαρνανῶν καὶ
 20 Μεσσηνίων τῶν ἐν Ναυπάκτῳ στρατιώτας ἐπλευ-
 σεν ἐπὶ τὴν Λευκάδα. δηῶσας δὲ τὴν χώραν τῶν
 Λευκαδίων ἀπέπλευσεν ἐπὶ τὴν Αἰτωλίαν καὶ πολ-
 λὰς αὐτῶν κώμας ἐπόρθησε. τῶν δὲ Αἰτωλῶν συ-
 στραφέντων ἐπ' αὐτὸν ἐγένετο μάχη, καθ' ἣν Ἀθη-
 25 ναῖοι λειψθέντες εἰς Ναύπακτον ἀπεχώρησαν. οἱ 2
 δὲ Αἰτωλοὶ διὰ τὴν νίκην ἐπαρθέντες, καὶ προσλα-
 βόμενοι Λακεδαιμονίων τρισχιλίους στρατιώτας,
 στρατεύσαντες ἐπὶ Ναύπακτον, κατοικούντων ἐν
 αὐτῇ τότε Μεσσηνίων, ἀπεκρούσθησαν. μετὰ δὲ 3
 30 ταῦτα στρατεύσαντες ἐπὶ τὴν ὀνομαζομένην Μολύ-
 κρειαν εἶλον τὴν πόλιν. ὁ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρα-
 τηγὸς Δημοσθένης εὐλαβούμενος μὴ καὶ τὸν Ναύ-

πακτον ἐκπολιορκήσωσι, χιλίους ὀπλίτας ἐξ Ἀκαρ-
 νανίας μεταπεμφάμενος ἀπέστειλεν εἰς τὸν Ναύ-
 4 πακτον. Δημοσθένης δὲ περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν δια-
 τρίβων περιέτυχεν Ἀμβρακιώταις χιλίοις στρατοπε-
 δεύουσι, πρὸς οὓς συνάψας μάχην σχεδὸν πάντα 5
 ἀνείλε. τῶν δ' ἐκ τῆς Ἀμβρακίας ἐπεξελθόντων 520
 πανδημεί, πάλιν ὁ Δημοσθένης τοὺς πλείους αὐ-
 τῶν ἀπέκτεινεν, ὥστε τὴν πόλιν σχεδὸν ἔρημον γε-
 5 νέσθαι. ὁ μὲν οὖν Δημοσθένης ᾤετο δεῖν ἐκπο-
 λιορκῆσαι τὴν Ἀμβρακίαν, ἐλπίζων διὰ τὴν ἔρη- 10
 μίαν τῶν ἀμυνομένων ῥαδίως αὐτὴν αἰρήσειν. οἱ
 δ' Ἀκαρνανῆες φοβούμενοι μὴ τῆς πόλεως Ἀθηναῖοι
 κυριεύσαντες βαρύτεροι πάροικοι γένωνται τῶν Ἀμ-
 6 βρακιωτῶν, οὐκ ἔφασαν ἀκολουθεῖν. στασιαζόντων
 δ' αὐτῶν, οἱ μὲν Ἀκαρνανῆες διαλυσάμενοι τοῖς 15
 Ἀμβρακιώταις συνέθεντο τὴν εἰρήνην ἔτη ἑκατόν,
 Δημοσθένης δ' ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀκαρνα-
 νων ἀπέπλευσε σὺν ταῖς εἴκοσι ναυσὶν εἰς Ἀθήνας.
 Ἀμβρακιῶται δὲ μεγάλη συμφορᾷ περιπεπτωκότες
 παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μετεπέμψαντο, 20
 φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους.

61 Δημοσθένης δὲ στρατεύσας ἐπὶ Πύλον ἐπεβά-
 λετο τοῦτο τὸ χωρίον τειχίσαι κατὰ τῆς Πελοπον-
 νήσου· ἔστι γὰρ ὄχυρόν τε διαφερόντως καὶ κείμε-
 νον ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ, τῆς δὲ Σπάρτης ἀπέχον στα- 25
 δίους τετρακοσίους. ἔχων δὲ τότε καὶ ναῦς πολ-
 λὰς καὶ στρατιώτας ἱκανούς, ἐν εἴκοσιν ἡμέραις
 ἐτείχισε τὴν Πύλον. Λακεδαιμόνιοι δὲ πυθόμενοι
 τὸν τειχισμόν τῆς Πύλου συνήγαγον δύναμιν ἀξιό-
 2 λογον οὐ μόνον πεζήν, ἀλλὰ καὶ ναυτικὴν. διὸ 30
 καὶ τριήρεσι μὲν ἐπὶ τὴν Πύλον ἐπλευσαν τετρα-
 ράκοντα πέντε καλῶς κατεσκευασμέναις, πεζοῖς δὲ

ἔστράτευσαν μυρίοις καὶ δισχιλίοις, ἀσχυρὸν ἡγού-
 μενοι τοὺς τῇ Ἀττικῇ δηουμένη μὴ τολμήσαντας
 βοηθεῖν ἐν Πελοποννήσῳ χωρίον τειχίζειν καὶ κατα-
 λαμβάνεσθαι. οὗτοι μὲν οὖν ἡγουμένου Θρασυ- 3
 5 μῆδους πλησίον τῆς Πύλου κατεστρατοπέδευσαν.
 ἐμπειροσύνης δὲ ὁρμῆς τῷ πλήθει πάντα κίνδυνον
 ὑπομένειν καὶ βία χειρώσασθαι τὴν Πύλον, τὰς
 μὲν ναῦς ἀντιπρώρους ἔστησαν τῷ στόματι τοῦ λι-
 μένος, ὅπως διὰ τούτων ἐμφράξωσι τὸν εἰσπλοῦν
 10 τῶν πολεμίων, περὶ δ' ἐκ διαδοχῆς προσβάλλοντες
 τῷ τείχει καὶ φιλοτιμίαν τὴν μεγίστην εἰσφερόμε-
 νοι θαυμασίους ἀγῶνας ὑπέστησαντο. εἰς δὲ τὴν 4
 νῆσον τὴν καλουμένην Σφακτηρίαν, παρατεταμέ-
 νην δ' ἐπὶ μῆκος καὶ ποιούσαν εὐδίων τὸν λιμένα,
 15 διεβίβασαν τοὺς ἀρίστους τῶν Λακεδαιμονίων καὶ
 τῶν συμμαχῶν. τοῦτο δ' ἐπραξάν φθάσαι βουλό-
 μενοι τοὺς Ἀθηναίους προκαταλαβέσθαι τὴν νῆσον,
 εὐφυῶς σφόδρα κειμένην πρὸς τὴν πολιορκίαν.
 διημερεύοντες δὲ ταῖς τειχομαχίαις καὶ κατατιρω- 5
 20 σκόμενοι διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τείχους ὑπεροχὴν οὐκ
 ἔληγον τῆς βίας· διὸ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἀπέθνη-
 σκον, οὐκ ὀλίγοι δὲ κατετραυματίζοντο πρὸς τόπον
 521 ὠχυρωμένον βιαζόμενοι. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι προκατει 6
 λημμένοι χωρίον καὶ φύσει καρτερόν, καὶ βελῶν τε
 25 πλήθος καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων πολλὴν ἔχον-
 τες ἀφθούριαν, ἐκθύμως ἠμύνοντο· ἠλπίζον γὰρ
 κρατήσαντες τῆς ἐπιβολῆς πάντα τὸν πόλεμον πε-
 ριαγαγεῖν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ δηώσειν ἀνὰ
 μέρος τὴν χώραν τῶν πολεμίων. τῆς δὲ πολιορκίας 62
 30 ἀνυπέβλητον τὴν σπουδὴν ἐχούσης παρ' ἀμφοτέ-
 ροις, καὶ τῶν Σπαρτιατῶν βία προσαγαγόντων τοῖς
 τείχεσι, πολλοὶ μὲν ἄλλοι κατὰ τὰς ἀνδραγαθίας

ἔθανμάσθησαν, μεγίστης δὲ ἀποδοχῆς ἔτυχε Βρασί-
 2 δας. τῶν γὰρ τριηριτῶν οὐ τολμῶντων τῇ γῆ
 προσάγειν τὰς τριήρεις διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν τό-
 πων, τριήραρχος ὢν ἐβόα καὶ παρεκελεύετο τῷ κυ-
 βερνήτῃ μὴ φείδεσθαι τοῦ σκάφους, ἀλλὰ βίαια
 προσάγειν τῇ γῆ τὴν τριήρη· αἰσχροὺν γὰρ εἶναι τοῖς
 Σπαρτιάταις τῆς μὲν ψυχῆς ἀφειδεῖν ἕνεκα τῆς νί-
 κης, τῶν δὲ σκαφῶν φείδεσθαι καὶ περιορᾶν Ἀθη-
 3 ναίους κρατοῦντας τῆς Λακωνικῆς. τέλος δὲ συν-
 αναγκάσαντος τὸν κυβερνήτην προσαγαγεῖν τὴν ναῦν, 10
 ἣ μὲν τριήρης ἐπώκειλεν, ὁ δὲ Βρασίδης ἐπιβὰς ἐπὶ
 τὴν τῆς νεῶς ἐπιβάθραν ἐκ ταύτης ἠμύνατο τὸ
 πλῆθος τῶν ἐπ' αὐτὸν συνδραμόντων Ἀθηναίων.
 καὶ τὸ μὲν πρῶτον τοὺς προσιόντας πολλοὺς ἀπέ-
 κτεινε, μετὰ δὲ ταῦτα πολλῶν ἐπ' αὐτὸν ἐπιφερο- 15
 μένων βελῶν πολλοῖς περιέπιπτεν ἐναντίοις τραύ-
 4 μασι. τέλος δὲ διὰ τῶν τραυμάτων αἵματος ἐκχυ-
 θέντος πολλοῦ, καὶ διὰ τοῦτο λιποψυχήσαντος αὐ-
 τοῦ, ὁ μὲν βραχίων προέπεσεν ἐκ τῆς νεῶς, ἣ δ'
 ἀσπίς περιρρνεῖσα καὶ πεσοῦσα εἰς τὴν θάλατταν 20
 5 ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς πολεμίοις. μετὰ δὲ ταῦτα
 οὗτος μὲν πολλοὺς τῶν πολεμίων νεκροὺς σωρεύ-
 σας αὐτὸς ἠμιθανῆς ἐκ τῆς νεῶς ὑπὸ τῶν ἰδίων
 ἀπηνέχθη, τοσοῦτον τοὺς ἄλλους ὑπερβαλόμενος
 ἀνδρεία ὥστε τῶν ἄλλων τοὺς ἀποβαλόντας τὴν 25
 ἀσπίδα θανάτῳ κολάζεσθαι, τοῦτον δ' ἐπὶ τῇ αὐτῇ
 6 αἰτία ἀπενέγκασθαι δόξαν. οἱ μὲν οὖν Λακεδαι-
 μόνιοι συνεχεῖς προσβολὰς ποιούμενοι τῇ Πύλῳ,
 καὶ πολλοὺς ἀποβαλόντες στρατιώτας, ἔμενον καρ-
 τερῶς ἐν τοῖς δεινοῖς. θανμάσαι δ' ἂν τις τῆς τύ- 30
 χης τὸ παράδοξον καὶ τὴν ἰδιότητα τῆς περὶ τὴν
 7 Πύλον διαθέσεως. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ ἐκ τῆς Λα-

κωνικῆς ἀμυνόμενοι τοὺς Σπαρτιάτας ἐκράτουν,
 Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν ἰδίαν χώραν * ἔχοντες ἐκ τῆς
 θαλάττης προσέβαλλον τοῖς πολεμίοις, καὶ τοῖς μὲν
 περὶ κρατοῦσι θαλαττοκρατεῖν συνέβαινε, τοῖς δὲ
 5 κατὰ θάλατταν πρωτεύουσι τῆς γῆς ἀπείργειν τοὺς
 522 πολεμίους. χρονιζούσης δὲ τῆς πολιορκίας, καὶ τῶν 63
 Ἀθηναίων ταῖς ναυσὶν ἐπικρατησάντων καὶ σίτου
 εἰς τὴν γῆν εἰσκομίζειν κωλυόντων, ἐκινδύνευον
 οἱ κατειλημμένοι ἐν τῇ νήσῳ τῷ λιμῷ διαφθαρεῖναι.
 10 διόπερ οἱ Λακεδαιμόνιοι φοβηθέντες περὶ τῶν ἀπει- 2
 λημένων ἐν τῇ νήσῳ, πρεσβείαν ἀπέστειλαν εἰς
 τὰς Ἀθήνας περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου· οὐ
 συγκατατιθεμένων δ' αὐτῶν ἤξιουν ἀλλαγὴν ποιή-
 σασθαι τῶν ἀνδρῶν καὶ λαβεῖν τοὺς ἴσους τῶν
 15 Ἀθηναίων τῶν ἐαλωκότων· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο συν-
 ἐχώρησαν οἱ Ἀθηναῖοι. διόπερ οἱ πρέσβεις παρη-
 σίαν ἤγαγον ἐν ταῖς Ἀθήναις ὡς ὁμολογοῦσι Λα-
 κεδαιμονίους κρείττους εἶναι, μὴ βουλόμενοι τὴν
 ἀντίδοσιν τῶν αἰχμαλώτων ποιήσασθαι. οἱ δ' Ἀθη- 3
 20 ναῖοι τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων καταπονήσαντες
 τοὺς ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ παρέλαβον αὐτοὺς καθ' ὁμο-
 λογίαν. ἦσαν δ' οἱ παραδόντες αὐτοὺς Σπαρτιά-
 ται μὲν ἑκατὸν εἴκοσι, τῶν δὲ συμμάχων ἑκατὸν
 ὀγδοήκοντα. οὗτοι μὲν οὖν ὑπὸ Κλέωνος τοῦ δη- 4
 25 μαγωγῷ στρατηγοῦντες τότε δεθέντες ἤχθησαν εἰς
 τὰς Ἀθήνας· ὁ δὲ δῆμος ἐψηφίσατο αὐτοὺς φυλάτ-
 τειν, εἰάν βούλωνται Λακεδαιμόνιοι λῦσαι τὸν πό-
 λεμον, εἰάν δὲ προκρίνωσι τὸ πολεμεῖν, τότε πάν-
 τας τοὺς αἰχμαλώτους ἀποκτείνειν. μετὰ δὲ ταῦτα 5
 30 τῶν ἐν Ναυπάκτῳ κατοκισμένων Μεσσηνίων μετα-
 πεμφάμενοι τοὺς ἀρίστους καὶ τῶν ἄλλων συμμά-
 χων τοὺς ἱκανοὺς, παρέδωκαν τὴν Πύλον φρου-

ρεῖν· ἐνόμιζον γὰρ τοὺς Μεσσηνίους διὰ τὸ πρὸς τοὺς Σπαρτιάτας μῖσος ἐκθυμώτατα κακοποιήσκειν τὴν Λακωνικὴν, ὀρρωμένους ἐξ ὄχρου ἡρώου. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Πύλον ἐν τούτοις ἦν.

64 Ἀρταξέρξης δ' ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐτελεύ-⁵
τησεν ἄρξας ἔτη τετταράκοντα, τὴν δ' ἀρχὴν δια-
δεξάμενος Ξέρξης ἐβασίλευσεν ἐνιαυτόν. κατὰ δὲ
τὴν Ἰταλίαν Αἰκλων ἀποστάντων ἀπὸ Ῥωμαίων
τῶν κατὰ τὸν πόλεμον αὐτοκράτορα μὲν Αὐλόν
Ποστούμιον, ἵππαρχον δὲ Λεύκιον Ἰούλιον ἐποίη-¹⁰
σαν. οὗτοι δὲ μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου στρατεύ-
σαντες εἰς τῶν ἀφεστηκότων τὴν χώραν τὸ μὲν
πρῶτον τὰς κτήσεις ἐπόρθησαν, μετὰ δὲ ταῦτα Αἰ-
κλων ἀντιταχθέντων ἐγένετο μάχη, καθ' ἣν ἐνίκη-
σαν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν πολεμίων¹⁵
ἀνείλουν, οὐκ ὀλίγους δὲ ἐξώρρησαν, λαφύρων δὲ
3 πολλῶν ἐκυρλεύσαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην οἱ μὲν
ἀφεστηκότες διὰ τὴν ἥτταν καταπεπληγμένοι τοῖς
Ῥωμαίοις ὑπετάγησαν, ο δὲ Ποστούμιος δόξας κα-
λῶς διωκηκέναι τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, κατήγαγε τὸν²⁰
εἰλωτότα θρόμβον. ἴδιον δέ τι καὶ παντελῶς ἄπι-
στόν φασι πράξει τὸν Ποστούμιον· κατὰ γὰρ τὴν
μάχην τὸν υἱὸν αὐτοῦ διὰ τὴν προθυμίαν προεκ-
πηδήσαι τῆς ὑπὸ τοῦ πατρὸς δεδομένης τάξεως·
τὸν δὲ πατέρα τηροῦντα τὸ πάτριον ἔθος τὸν υἱὸν²⁵
ὡς λελοιπότα τὴν τάξιν ἀποκτεῖναι.

65 Τούτου δὲ τοῦ ἔτους διελθόντος Ἀθήνησι μὲν
ἦν ἄρχων Ἰσαρχος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ καθειστήμεσαν
ἕπατοι Τίτος Κοϊντίος καὶ Γάιος Ἰούλιος, παρὰ δὲ
Ἡλεῖοις ὀλυμπίας ἤχθη ἐνάτη καὶ ὀγδοηκοστή, καθ'³⁰
ἦν ἐνίκα στάδιον Σύμμαχος τὸ δεύτερον. ἐπὶ δὲ
τούτων Ἀθηναῖοι στρατηγὸν καταστήσαντες Νικίαν

τὸν Νικηράτου, καὶ παραδόντες αὐτῷ τριήρεις μὲν
 ἐξήκοντα, ὀπλίτας δὲ τρισχιλίους, προσέταξαν πορ-
 θῆσαι τοὺς Λακεδαιμονίων συμμαχούς, οὗτος δ' 2
 ἐπὶ πρώτην τὴν Μῆλον πλεύσας τὴν τε χώραν
 5 ἐδήλωσε καὶ τὴν πόλιν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας ἐπολιόρ-
 κησεν· αὕτη γὰρ μόνη τῶν Κυκλάδων νήσων διε-
 φύλαττε τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους συμμαχίαν, ἅποι- 3
 κος οὔσα τῆς Σπάρτης. ὁ δὲ Νικίας, γενναίως
 ἀμυνομένων τῶν Μηλίων οὐ δυνάμενος ἐλεῖν τὴν
 10 πόλιν, ἀπέπλευσεν εἰς Ὠρωπὸν τῆς Βοιωτίας. ἐν-
 ταῦθα δὲ τὰς ναῦς ἀπολιπὼν παρήλθεν εἰς τὴν τῶν
 Ταναγραίων χώραν μετὰ τῶν ὀπλιτῶν, καὶ κατέλα-
 βεν ἐνταῦθα δύναμιν ἑτέραν Ἀθηναίων, ἧς ἐστρα-
 τήγει Ἰππόνικος ὁ Καλλίου. συνελθόντων δὲ εἰς 4
 15 ταῦτ' ὁ τῶν στρατοπέδων ἀμφοτέρων, οὗτοι μὲν ἐπο-
 ρεύοντο τὴν χώραν πορθοῦντες, τῶν δὲ Θηβαίων
 ἐκβοηθούτων συνάψαντες αὐτοῖς μάχην οἱ Ἀθη-
 ναῖοι καὶ πολλοὺς ἀνελόντες ἐνίκησαν· μετὰ δὲ
 τὴν μάχην οἱ μετ' Ἰππονίκου στρατιῶται τὴν εἰς
 20 Ἀθήνας ἐπάνοδον ἐποιήσαντο. Νικίας δὲ παρελ- 5
 θὼν ἐπὶ τὰς ναῦς παρέπλευσεν ἐπὶ τὴν Λοκρίδα,
 καὶ τὴν παραθαλάττιον χώραν πορθήσας προσελά-
 βετο παρὰ τῶν συμμαχῶν τριήρεις τετταράκοντα,
 ὥστε τὰς πάσας ἔχειν αὐτὸν ναῦς ἑκατόν· καταλέ-
 25 ξας δὲ καὶ πεξοὺς στρατιώτας οὐκ ὀλίγους, καὶ δύ-
 ναμιν ἀξιόλογον συστησάμενος, ἐπλευσεν ἐπὶ τὴν
 Κόρινθον. ἀποβιβάσαντος δ' αὐτοῦ τοὺς στρατιώ-
 τας, καὶ τῶν Κορινθίων ἀντιταχθέντων, οἱ Ἀθη- 6
 ναῖοι δυσὶ μάχαις ἐνίκησαν καὶ τρόπαιον ἔστησαν,
 30 πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνελόντες. ἐτελεύτησαν δ'
 ἐν τῇ μάχῃ τῶν Ἀθηναίων εἰς πεντήκοντα, τῶν δὲ
 Κορινθίων πλείους τῶν τριακοσίων. ὁ δὲ Νικίας 7

πλεύσας εἰς Κρομμυῶνα τὴν τε χώραν ἐδήλωσε καὶ
 τὸ φρούριον ἐχειρώσατο. εὐθύς δ' ἐπαναζεύξας καὶ
 τειχίσας φρούριον ἐν τῇ Μεθώνῃ, φυλακὴν κατέλιπε
 τὴν τὸ χωρίον ἅμα φυλάξουσιν καὶ τὴν ἐγγὺς χώραν
 δηώσουσαν· αὐτὸς δὲ τὴν παραθαλάττιον πορθη-
 8 σας ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. μετὰ δὲ ταῦτα
 ἐπὶ Κύθηρα ναῦς ἀπέστειλαν ἐξήκοντα καὶ δισχι-
 λίουσ ὀπλίτας, ὧν εἶχε τὴν στρατηγίαν Νικίας μετ'
 ἄλλων τινῶν. οὗτος δὲ στρατεύσας ἐπὶ τὴν νῆσον⁵²⁴
 καὶ προσβολὰς ποιησάμενος παρέλαβε τὴν πόλιν¹⁰
 καθ' ὁμολογίαν. ἐν δὲ τῇ νήσῳ καταλιπὼν φρου-
 ρὰν ἐξέπλευσεν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν πα-
 9 ραθαλάττιον χώραν ἐδήλωσε. καὶ Θυρέας μὲν κει-
 μένας ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς Λακωνικῆς καὶ τῆς
 Ἀργείας ἐκπολιορκήσας ἐξηνδραποδίσατο καὶ κα-¹⁵
 τέσκαψε, τοὺς δ' ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας Αἰγινήτας
 καὶ τὸν φρούραρχον Τάνταλον Σπαρτιάτην ζωγρή-
 σας εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξέπεμψεν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
 τὸν μὲν Τάνταλον μετὰ τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων
 καὶ τοὺς Αἰγινήτας ἐν φυλακῇ κατεῖχον.

66 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις οἱ Μεγαρεῖς θλιβό-
 μενοι τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τῷ πρὸς
 τοὺς ἄνδρας τοὺς φυγάδας*, διαπρεσβευομένων δὲ
 πρὸς ἀλλήλους περὶ τούτων, τῶν πολιτῶν τινες ἄλλο-
 τρίας ἔχοντες πρὸς τοὺς φυγάδας ἐπηγγείλαντο²⁵
 πρὸς τοὺς Ἀθηναίων στρατηγούς προδώσειν τὴν
 2 πόλιν. οἱ δὲ στρατηγοὶ Ἰπποκράτης καὶ Δημοσθέ-
 νης συνθέμενοι περὶ τῆς προδοσίας, ἐξέπεμψαν
 νυκτὸς στρατιώτας ἑξακοσίους εἰς τὴν πόλιν, καὶ οἱ
 συνθέμενοι παρεδέξαντο τοὺς Ἀθηναίους ἐντὸς τει-³⁰
 χῶν. καταφανοῦς δὲ τῆς προδοσίας γενομένης κατὰ
 τὴν πόλιν, καὶ τοῦ πλήθους σχιζομένου κατὰ τὴν

αἵρεσιν, καὶ τῶν μὲν συμμαχοῦντων τοῖς Ἀθηναίοις,
 τῶν δὲ βοηθούτων τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐκήρυξε
 τις ἀφ' ἑαυτοῦ τοὺς βουλομένους τίθεσθαι τὰ ὄπλα
 μετὰ Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων. διόπερ τῶν Λα- 3
 5 κεδαιμονίων ἐγκαταλείπεσθαι μελλόντων ὑπὸ τῶν
 Μεγαρέων, συνέβη τοὺς φρουροῦντας τὰ μακρὰ
 τεῖχη καταλιπεῖν, εἰς δὲ τὴν καλουμένην Νίσαιαν,
 ἥπερ ἐστὶν ἐπὶ νειοῦ τῶν Μεγαρέων, καταφυγεῖν.
 περιταφρεύσαντες δὲ αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολιόρουν· 4
 10 μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ τῶν Ἀθηναίων τεχνίτας προσλαβόμε-
 νοι περιτείχισαν τὴν Νίσαιαν. οἱ δὲ Πελοποννή-
 σιοι φοβούμενοι μὴ κατὰ κράτος ἀλόντες ἀναιρεθῶσι,
 παρέδοσαν τὴν Νίσαιαν τοῖς Ἀθηναίοις καθ' ὁμολο-
 γίαν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς Μεγαρέας ἐν τούτοις ἦν.
 15 Βρασίδης δὲ δύναμιν ἰκανὴν ἀναλαβὼν ἐκ τε 67
 Λακεδαίμονος καὶ παρὰ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων
 ἀνέβη ἐπὶ Μέγαρα. καταπληξάμενος δὲ τοὺς
 Ἀθηναίους, τούτους μὲν ἐξέβαλεν ἐκ τῆς Νισαίας,
 τὴν δὲ πόλιν τῶν Μεγαρέων ἐλευθερώσας ἀποκα-
 20 τέστησεν εἰς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν.
 αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως διὰ Θετταλίας τὴν
 πορείαν ποιησάμενος ἦκεν εἰς Δίον τῆς Μακεδονίας.
 525 ἐκεῖθεν δὲ παρελθὼν εἰς Ἄκανθον συνεμάχησε τοῖς 2
 Χαλκιδεῦσι. καὶ πρώτην μὲν τὴν Ἀκανθίων πόλιν
 25 τὰ μὲν καταπληξάμενος, τὰ δὲ καὶ λόγοις φιλαν-
 θρώποις πείσας ἐποίησεν ἀποστῆναι τῶν Ἀθηναίων.
 ἔπειτα πολλοὺς καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπὶ Θράκης
 κατοικούντων προετρέψατο κοινωρεῖν τῆς τῶν Λα-
 κεδαιμονίων συμμαχίας. μετὰ δὲ ταῦτα Βρασίδης 3
 30 βουλόμενος ἐνεργότερον ἄψασθαι τοῦ πολέμου, με-
 τεπέμπετο στρατιώτας ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, σπεύ-
 δων ἀξιόλογον συστήσασθαι δύναμιν. οἱ δὲ Σπαρ-

τιᾶται βουλόμενοι τῶν Εἰλώτων τοὺς κρατίστους ἀπολέσθαι, πέμπουσιν ἐξ αὐτῶν τοὺς μάλιστα πεφρονηματισμένους χιλίους, νομίζοντες ἐν ταῖς μά-
 4 χαις τοὺς πλείστους αὐτῶν κατακοπήσεσθαι. ἔπραξαν δέ τι καὶ ἄλλο βίαιον καὶ ὠμόν, δι' οὗ ταπει- 5
 νώσειν ὑπελάμβανον τοὺς Εἰλωτας· ἐκήρυξαν γὰρ ἀπογράφεσθαι τῶν Εἰλώτων τοὺς ἀγαθόν τι πε-
 ποιηκότας τῇ Σπάρτῃ, καὶ τούτους κρῖναντες ἐλευθερώσειν ἐπηγγείλαντο· ἀπογραψαμένων δὲ δισχι-
 5 κτεῖναι κατ' οἶκον ἐκάστου. σφόδρα γὰρ εὐλαβοῦντο μήποτε καιροῦ δραξάμενοι καὶ μετὰ τῶν
 πολεμίων ταχθέντες εἰς κίνδυνον ἀγάγωσι τὴν Σπάρτην. οὐ μὴν ἀλλὰ τῷ Βρασίδᾳ παραγενομένων
 χιλίων Εἰλώτων, ἕκ τε συμμάχων στρατολογηθέν- 15
 68 των * συνέστη δύναμις ἀξιόλογος. διὸ καὶ θαρρήσας τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν ἐστράτευσεν ἐπὶ
 τὴν καλουμένην Ἀμφίπολιν. ταύτην δὲ τὴν πόλιν πρότερον μὲν ἐπεχείρησεν οἰκίζειν Ἀρισταγόρας ὁ
 Μιλήσιος, φεύγων Δαρεῖον τὸν βασιλέα τῶν Περ- 20
 2 σῶν· ἐκείνου δὲ τελευτήσαντος, καὶ τῶν οἰκητόρων ἐκπεσόντων ὑπὸ Θρακῶν τῶν ὀνομαζομένων Ἡδωνῶν,
 μετὰ ταῦτα ἔτεσι δυοῖν πρὸς τοῖς τριάκοντα Ἀθηναῖοι μυρῖους οἰκήτορας εἰς αὐτὴν ἐξέπεμψαν.
 ὁμοίως δὲ καὶ τούτων ὑπὸ Θρακῶν διαφθαρέντων 25
 3 σαντο τὴν πόλιν Ἄγνωτος ἡγουμένου. περιμαχήτου δ' αὐτῆς πολλάκις γεγενημένης, ἔσπευδεν ὁ
 Βρασίδης κύριος γενέσθαι τῆς πόλεως. διὸ καὶ στρατεύσας ἐπ' αὐτὴν ἀξιολόγῳ δυνάμει, καὶ στρα- 30
 τοπεδεύσας πλησίον τῆς γεφύρας, τὸ μὲν πρῶτον εἶλε τὸ προάστειον τῆς πόλεως, τῇ δ' ὑστεραίᾳ

καταπληξάμενος τοὺς Ἀμφιπολίτας παρέλαβε τὴν πόλιν καθ' ὁμολογίαν, ὥστ' ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τὰ ἑαυτοῦ λαβόντα ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως. εὐ- 4
 θύς δὲ καὶ τῶν πλησιοχώρων πόλεων πλείονας προσ-
 5 ἠγάγετο, ἐν αἷς ἦσαν ἀξιολογώταται Οἰσύμη καὶ Γα-
 526 ληψός, ἀμφοτέραι Θασίων ἄποικοι, καὶ Μύρκινον,
 Ἡδωνικὸν πολισμάτιον. ἐπεβάλετο δὲ καὶ ναυπη-
 γεῖσθαι τριήρεις πλείους ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ,
 καὶ στρατιώτας ἐκ τε Λακεδαιμόνος καὶ παρὰ τῶν
 10 ἄλλων συμμαχῶν μετεπέμπετο. κατεσκευάζε δὲ καὶ 5
 πανοπλίας πολλὰς, καὶ τοῖς ἄπλοις τῶν νέων ἀνε-
 δίδου ταύτας, καὶ βελῶν καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων
 ἀπάντων παρασκευὰς ἐποιεῖτο. ὡς δ' αὐτῷ πάντα
 παρεσκευάστω, ἀνέξεν ἐκ τῆς Ἀμφιπόλεως μετὰ
 15 τῆς δυνάμεως, καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν καλου-
 μένην Ἀκτὴν κατεστρατοπέδευσεν. ἐν ταύτῃ δ'
 ὑπῆρχον πέντε πόλεις, ὧν αἱ μὲν Ἑλληνίδες ἦσαν,
 Ἀνδρίων ἄποικοι, αἱ δὲ εἶχον ὄχλον βαρβάρων δι-
 γλώττων Βισαλτικῶν. ταύτας δὲ χειρωσάμενος ἐστρά- 6
 20 τευσεν ἐπὶ πόλιν Τορῶνην, ἄποικον μὲν Χαλκιδέων,
 κατεχομένην δὲ ὑπὸ Ἀθηναίων. προδιδόντων δέ
 τινων τὴν πόλιν, ὑπὸ τούτων εἰσαχθεὶς νυκτὸς
 ἐκράτησε τῆς Τορῶνης ἄνευ κινδύνων. τὰ μὲν οὖν
 κατὰ τὸν Βρασίδαυ μὲχρι τούτου προέβη κατὰ τοῦ-
 25 του τὸν ἐνιαυτόν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Βοιω- 69
 τίαν περὶ τὸ Δῆλιον ἐγένετο παράταξις Ἀθηναίων
 πρὸς Βοιωτοὺς διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. τῶν
 Βοιωτῶν τινες δυσαρεστούμενοι τῇ τότε πολιτείᾳ
 30 καὶ σπεύδοντες δημοκρατίας ἐν ταῖς πόλεσι κατα-
 στήσαι, διελέχθησαν περὶ τῆς ἰδίας προαιρέσεως
 τοῖς Ἀθηναίων στρατηγοῖς Ἰπποκράτει καὶ Δημο-

σθένει, καὶ κατεπηγγέλλοντο παραδώσειν τὰς ἐν τῇ
 2 Βοιωτῖα πόλεις. ἄσμένως δὲ τῶν Ἀθηναίων προσ-
 δεξαμένων, περὶ τε τῶν κατὰ τὴν ἐπίθεσιν διοική-
 σεων διελομένων τῶν στρατηγῶν τὴν δύναμιν, Δη-
 μοσθένης μὲν τὸ πλεῖστον τοῦ στρατεύματος ἀνα- 5
 λαβὼν ἐνέβαλεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ καταλαβὼν
 τοὺς Βοιωτοὺς προουνοημένους τὴν προδοσίαν,
 ἄπρακτος ἀπῆλθεν, Ἴπποκράτης δὲ πανδημεῖ τοὺς
 Ἀθηναίους ἀγαγὼν ἐπὶ τὸ Δῆλιον κατέλαβε τὸ χω-
 ρίον, καὶ φθάσας τὴν ἔφοδον τῶν Βοιωτῶν ἐτέλ- 10
 χισε τὸ Δῆλιον. τοῦτο δὲ τὸ χωρίον κεῖται μὲν
 πλησίον τῆς Ὠρωπίας καὶ τῶν ὄρων τῆς Βοιωτίας,
 3 Παγώνδας δὲ ὁ τῶν Βοιωτῶν ἔχων τὴν στρατηγίαν
 ἐξ ἀπασῶν τῶν κατὰ τὴν Βοιωτίαν πόλεων μετα-
 πεμψάμενος στρατιώτας ἤκε πρὸς τὸ Δῆλιον μετὰ 15
 πολλῆς δυνάμεως· εἶχε γὰρ στρατιώτας πεζοὺς μὲν
 οὐ πολὺ λείποντας τῶν δισμυρίων, ἵππεις δὲ περὶ
 4 χιλίους. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ πλήθει μὲν ὑπερεῖχον
 τῶν Βοιωτῶν, ὀπλισμένοι δὲ* οὐχ ὁμοίως τοῖς πο-
 λεμίσι· ἄφνω γὰρ καὶ συντόμως ἐξεληλύθεσαν ἐκ 20
 τῆς πόλεως, καὶ διὰ τὴν σπουδὴν ὑπῆρχον ἀπα-
 70 ράσκευοι. ἀμφοτέρων δὲ προθύμως ὠρμημένων
 παρετάχθησαν αἱ δυνάμεις τόνδε τὸν τρόπον. παρὰ
 τοῖς Βοιωτοῖς ἐτάχθησαν ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρασ Θε- 527
 βαῖοι, ἐπὶ δὲ τὸ εὐώνυμον Ὀρχομένιοι, τὴν δὲ μέ- 25
 σην ἀνεπλήρουν φάλαγγα Βοιωτοί· προεμάχοντο δὲ
 πάντων οἱ παρ' ἐκείνοις ἠνίοχοι καὶ παραβάται κα-
 λούμενοι, ἄνδρες ἐπίλεκτοι τριακόσιοι. Ἀθηναῖοι
 δὲ διατάττοντες ἔτι τὴν δύναμιν ἠναγκάσθησαν
 2 συνάψαι μάχην. γενομένης δὲ τῆς παρατάξεως ἰσχυ- 30
 ρᾶς, τὸ μὲν πρῶτον οἱ τῶν Ἀθηναίων ἵππεις ἀγω-
 νιζόμενοι λαμπρῶς ἠνάγκασαν φυγεῖν τοὺς ἀντι-

στάντας ἰππεῖς· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν πεζῶν διαγω-
 νισαμένων οἱ ταχθέντες κατὰ τοὺς Θηβαίους Ἀθη-
 ναῖοι βιασθέντες ἐτράπησαν, οἱ δὲ λοιποὶ τοὺς ἄλ-
 λους Βοιωτοὺς τρεψάμενοι καὶ συχνοὺς ἀνελόντες
 5 ἐφ' ἱκανὸν τόπον ἐδίωξαν. οἱ δὲ Θηβαῖοι, διαφέ-
 ροντες ταῖς τῶν σωμάτων ῥώμας, ἐπέστρεψαν ἀπὸ
 τοῦ διαγμοῦ, καὶ τοῖς διώκουσι τῶν Ἀθηναίων ἐπι-
 πεσόντες φυγεῖν ἠνάγκασαν· ἐπιφανεῖ δὲ μάχη νι-
 κήσαντες μεγάλην ἀπηνέγκαντο δόξαν πρὸς ἀν-
 10 δρεία. τῶν δ' Ἀθηναίων οἱ μὲν εἰς Ὠρωπὸν, οἱ 4
 δὲ εἰς τὸ Δήλιον κατέφυγον, τινὲς δὲ πρὸς τὴν
 θάλατταν διέτεινον πρὸς τὰς ἰδίας ναῦς, ἄλλοι δὲ
 κατ' ἄλλους ὡς ἔτυχε τόπους διεσπάρησαν. ἐπιγε-
 νομένης δὲ τῆς νυκτὸς ἔπεσον τῶν μὲν Βοιωτῶν
 15 οὐ πλείους τῶν πεντακοσίων, τῶν δ' Ἀθηναίων
 πολλαπλάσιοι τούτων. εἰ μὲν οὖν ἢ νύξ μὴ προ-
 κατέλαβεν, οἱ πλείστοι τῶν Ἀθηναίων ἂν ἐτελεύ-
 τησαν· αὕτη γὰρ μεσολαβήσασα τὰς τῶν διωκόντων
 ὁρμὰς διέσωσε τοὺς φεύγοντας. ὅμως δὲ τοσοῦτο 5
 20 πλῆθος ἦν τῶν ἀναιρεθέντων ὥστε τοὺς Θηβαίους
 ἐκ τῆς τῶν λαφύρων τιμῆς τὴν τε στοὰν τὴν με-
 γάλην ἐν ἀγορᾷ κατασκευάσαι καὶ χαλκοῖς ἀνδριᾶσι
 κοσμηῆσαι, τοὺς δὲ ναοὺς καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀγορὰν
 στοὰς τοῖς ὅπλοις τοῖς ἐκ τῶν σκύλων προσηλω-
 25 θεῖσι καταχαλκῶσαι· τὴν τε τῶν Δηλίων πανήγυ-
 ριν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων ἐνεστήσαντο ποιεῖν.
 μετὰ δὲ τὴν μάχην οἱ μὲν Βοιωτοὶ τῷ Δηλίῳ προσ-
 βολὰς ποιησάμενοι κατὰ κράτος εἶλον τὸ χωρίον·
 τῶν δὲ φρουρούντων τὸ Δήλιον οἱ πλείους μὲν
 30 μαχόμενοι γενναίως ἀπέθανον, διακόσιοι δὲ ἦλω-
 σαν· οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον εἰς τὰς ναῦς, καὶ διε-
 κομίσθησαν μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν Ἀττικὴν.

- Ἀθηναῖοι μὲν οὖν ἐπιβουλεύσαντες τοῖς Βοιωτοῖς
 71 τοιαύτη συμφορᾷ περιέπεσον. κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν
 Ξέρξης ὁ βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἐνιαυτόν, ὡς
 δ' ἐνιοὶ γράφουσι, μῆνας δύο· τὴν δὲ βασιλείαν
 διαδεξάμενος ὁ ἀδελφὸς Σογδιανὸς ἤρξε μῆνας ἑπτὰ.⁵
 τοῦτον δ' ἀνελὼν Δαρεῖος ἐβασίλευσεν ἔτη ἑννεακαί-
 2 δεκα. τῶν δὲ συγγραφέων Ἀντίοχος ὁ Συρακόσιος⁵²⁸
 τὴν τῶν Σικελικῶν ἱστορίαν εἰς τοῦτον τὸν ἐνιαυ-
 τὸν κατέστρεψεν, ἄρξάμενος ἀπὸ Κωκάλου τοῦ Σι-
 κανῶν βασιλέως, ἐν βίβλοις ἑννέα.¹⁰
- 72 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθηνησιν Ἀμεινίου Ῥωμαῖοι
 μὲν κατέστησαν ὑπάτους Γάιον Παπίριον καὶ Λεύ-
 κιον Ἰούλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Σκιωναῖοι μὲν κατα-
 φρονήσαντες τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν περὶ τὸ Δῆ-
 λιον ἤτταν, ἀπέστησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους¹⁵
 καὶ τὴν πόλιν παρέδωκαν Βρασίδα τῷ στρατηγῶντι
 2 τῶν ἐπὶ Θράκης Λακεδαιμονίων. ἐν δὲ τῇ Λέσβῳ
 μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Μυτιλήνης ὑπ' Ἀθηναίων οἱ
 πεφευγότες ἐκ τῆς ἀλώσεως πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν
 ὄντες καὶ πάλαι μὲν ἐπεχείρουν κατελθεῖν εἰς τὴν²⁰
 Λέσβον, τότε δὲ συστραφέντες Ἄντανδρον κατέλα-
 βον, κακείθεν ὀρμώμενοι διεπολέμουν τοῖς κατέ-
 3 χουσι τὴν Μυτιλήνην Ἀθηναίοις. ἐφ' οἷς παρο-
 ξυνθεὶς ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἐξέπεμψε στρατηγούς
 μετὰ δυνάμεως ἐπ' αὐτοὺς Ἀριστείδην καὶ Σύμμα-²⁵
 χον. οὗτοι δὲ καταπλεύσαντες εἰς τὴν Λέσβον καὶ
 προσβολὰς ποιησάμενοι συνεχεῖς εἶλον τὴν Ἄνταν-
 δρον, καὶ τῶν φυγάδων τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς
 δὲ ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ φρουρὰν ἀπο-
 λιπόντες τὴν φυλάξουσιν τὸ χωρίον ἀπέπλευσαν³⁰
 4 ἐκ τῆς Λέσβου. μετὰ δὲ ταῦτα Λάμαχος ὁ στρα-
 τηγὸς ἔχων δέκα τριήρεις ἐπλευσεν εἰς τὸν Πόντον,

και καθορισθεὶς εἰς Ἡράκλειαν περὶ τὸν ποταμὸν
 τὸν ὀνομαζόμενον Κάλητα πάσας τὰς ναῦς ἀπέβαλε·
 μεγάλων γὰρ ὄμβρων καταρραγέντων, καὶ τοῦ πο-
 5 ταμοῦ βίαιον τὴν καταφορὰν τοῦ ῥεύματος ποιη-
 σαμένου, τὰ σκάφη κατὰ τινὰς τραχεῖς τόπους προσ-
 πεσόντα τῇ γῇ διεφθάρη. Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς Λα- 5
 κεδαιμouίους σπονδὰς ἐνιαυσίους ἐποίησαντο κατὰ
 ταύτας τὰς ὁμολογίας, ὥστ' ἔχειν ἑκατέρους ὦν
 τότε κύριοι καθειστήκεσαν. συνιόντες δὲ πολλὰ-
 10 κισ εἰς λόγους ὦντο δεῖν καταλῦσαι τὸν πόλεμον
 καὶ εἰς τέλος παύσασθαι τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλο-
 τιμίας· Λακεδαιμόνιοι δὲ ἔσπευδον ἀπολαβεῖν τοὺς
 ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ γενομένους αἰχμαλώτους. τῶν δὲ 6
 σπονδῶν τὸν εἰρημένον τρόπον συντελεσθεῖσιν,
 15 περὶ μὲν τῶν ἄλλων αὐτοῖς ὁμολογούμενα πάντα
 ὑπῆρξε, περὶ δὲ τῆς Σκιῶν ἠμφισβήτητον ἀμφοτε-
 ροι. γενομένης δὲ μεγάλης φιλοτιμίας τὰς σπονδὰς
 κατελύσαντο, περὶ δὲ τῆς Σκιῶν διεπολέμουν πρὸς
 ἀλλήλους. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Μένδη 7
 20 πόλις πρὸς τοὺς Λακεδαιμouίους ἀπέστη καὶ τὴν φι-
 λοτιμίαν τὴν ὑπὲρ τῆς Σκιῶν ἰσχυροτέραν ἐποίησε.
 διὸ καὶ Βρασίδης μὲν ἐκ τῆς Μένδης καὶ τῆς Σκιῶ-
 529 νης ἀποκομίσας τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τᾶλλα τὰ
 χρησιμώτατα φρουραῖς ἀξιολόγοις ἠσφαλίσατο τὰς
 25 πόλεις, Ἀθηναῖοι δὲ παροξυνθέντες ἐπὶ τοῖς γεγο- 8
 νόσιν ἐψηφίσαντο πάντας τοὺς Σκιωναίους, ὅταν
 ἀλῶσιν, ἠβηδὸν ἀποσφάξουσιν, καὶ δύναμιν ἐξέπεμ-
 ψαν ἐπ' αὐτοὺς ναυτικὴν τριήρων πεντήκοντα· τού-
 των δὲ τὴν στρατηγίαν εἶχε Νικίας καὶ Νικόστρα-
 30 τος. οὗτοι δὲ πλεύσαντες ἐπὶ πρῶτην τὴν Μένδην ὁ
 ἐκράτησαν τῆς πόλεως προδόντων τινῶν αὐτήν· τὴν
 δὲ Σκιῶν περιετείχισαν, καὶ προσκαθήμενοι τῇ

10 πολιορκία προσβολὰς ἐποιοῦντο. οἱ δ' ἐν τῇ Σκι-
 ώνῃ φρουροί, πολλοὶ μὲν τὸν ἀριθμὸν ὄντες, εὐ-
 πορίαν δ' ἔχοντες βελῶν καὶ σίτου καὶ τῆς ἄλλης
 παρασκευῆς, θαδίως ἠμύνοντο τοὺς Ἀθηναίους, καὶ
 στάσιν ὑπερδέξιον ἔχοντες πολλοὺς κατετίτρωσκον. 5
 ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν.

73 Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθήνησι μὲν ἤρχεν Ἀλκαῖος, ἐν
 Ῥώμῃ δὲ ὑπῆρχον ὕπατοι Ὀπίτερος Λουκρήτιος καὶ
 Λεύκιος Σέργιος Φιδηνάτης. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθη-
 ναῖοι τοῖς Δηλίοις ἐγκαλοῦντες ὅτι λάθρα πρὸς 10
 Λακεδαιμονίους συντίθενται συμμαχίαν, ἐξέβαλον
 αὐτοὺς ἐκ τῆς νήσου καὶ τὴν πόλιν αὐτοὶ κατέ-
 σχον. τοῖς δ' ἐκπεσοῦσι Δηλίοις Φαρνάκης ὁ σα-
 2 τράπης ἔδωκεν οἰκεῖν πόλιν Ἀδραμύτιον. οἱ δ'
 Ἀθηναῖοι προχειρισάμενοι στρατηγὸν Κλέωνα τὸν 15
 δημαγωγόν, καὶ δόντες ἀξιόλογον δύναμιν πεζήν,
 ἐξέπεμψαν εἰς τοὺς ἐπὶ Θράκης τόπους. οὗτος δὲ
 πλεύσας εἰς Σκιώνην, κάκειθεν προσλαβόμενος
 στρατιώτας ἐκ τῶν πολιορκούντων τὴν πόλιν, ἀπέ-
 πλευσε καὶ κατῆρεν εἰς Τορώνην. ἐγίνωσκε γὰρ 20
 τὸν μὲν Βρασίδαν ἐκ τούτων τῶν τόπων ἀπεληλυ-
 θότα, πρὸς δὲ τῇ Τορώνῃ τοὺς ἀπολελειμμένους
 3 στρατιώτας οὐκ ὄντας ἀξιωμαχοῦς. πλησίον δὲ τῆς
 Τορώνης καταστρατοπεδεύσας καὶ πολιορκήσας κατὰ
 γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, εἶλε κατὰ κράτος τὴν πό- 25
 λιν, καὶ τοὺς μὲν παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας ἠνδρα-
 ποδίσατο, αὐτοὺς δὲ τοὺς τὴν πόλιν φρουροῦντας
 αἰχμαλώτους λαβῶν, δήσας ἀπέστειλεν εἰς τὰς Ἀθή-
 νας· τῆς δὲ πόλεως ἀπολιπὼν τὴν ἱκανὴν φρουρὰν
 ἐξέπλευσε μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ κατῆρε τῆς Θρά- 30
 κης ἐπὶ Στρομόνα ποταμόν. καταστρατοπεδεύσας
 δὲ πλησίον πόλεως Ἠόνος, ἀπεχούσης ἀπὸ τῆς Ἀμ-

φριπόλεως σταδίους ὡς τριάκοντα, προσβολὰς ἐποι-
 εῖτο τῷ πολίσματι. πυνθόμενος δὲ τὸν Βρασίδαν 74
 μετὰ δυνάμεως διατρίβειν περὶ πόλιν Ἀμφίπολιν,
 ἀνέξευξεν ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ Βρασίδης ὡς ἤκουσε
 5 530 προσιόντας τοὺς πολεμίους, ἐκτάξας τὴν δύναμιν
 ἀπῆντα τοῖς Ἀθηναίοις· γενομένης δὲ παρατάξεως
 μεγάλης, καὶ τῶν στρατοπέδων ἀγωνισαμένων ἀμ-
 φοτέρων λαμπρῶς, τὸ μὲν πρῶτον ἰσόρροπος ἦν ἡ
 μάχη, μετὰ δὲ ταῦτα παρ' ἑκατέροις τῶν ἡγεμόνων
 10 φιλοτιμουμένων δι' ἑαυτῶν κρῖναι τὴν μάχην, συν-
 ἔβη πολλοὺς τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν ἀναιρεθῆναι,
 τῶν στρατηγῶν αὐτοὺς καταστησάντων εἰς τὴν μά-
 χην καὶ ὑπὲρ τῆς νίκης ἀνυπέροβλητον φιλοτιμίαν
 εἰσενεγκαμένων. ὁ μὲν οὖν Βρασίδης ἀριστεύσας 2
 15 καὶ πλείστους ἀνελὼν ἡρωικῶς κατέστρεψε τὸν βίον·
 ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ Κλέωνος ἐν τῇ μάχῃ πεσόντος,
 ἀμφοτέραι μὲν αἱ δυνάμεις διὰ τὴν ἀναρχίαν ἐτα-
 ράχθησαν, τὸ τέλος δ' ἐνίκησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι
 καὶ τρόπαιον ἔστησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοὺς νε-
 20 κροὺς ὑποσπόνδους ἀνελόμενοι καὶ θάψαντες ἀπέ-
 πλευσαν εἰς τὰς Ἀθήνας. εἰς δὲ τὴν Λακεδαίμονα 3
 παραγενομένων τινῶν ἐκ τῆς μάχης καὶ τὴν Βρα-
 σίδου νίκην ἅμα καὶ τελευτὴν ἀπαγγελιάτων, ἡ
 μήτηρ τοῦ Βρασίδου πυνθανομένη περὶ τῶν πρα-
 25 χθέντων κατὰ τὴν μάχην, ἐπηρώτησε ποίος τις γέ-
 γουεν ἐν τῇ παρατάξει Βρασίδας· τῶν δ' ἀποκρι-
 ναμένων ὅτι πάντων Λακεδαιμονίων ἀριστος, εἶπεν
 ἡ μήτηρ τοῦ τετελευτηκότος ὅτι Βρασίδης ὁ υἱὸς
 αὐτῆς ἦν ἀγαθὸς ἀνὴρ, πολλῶν μέντοι γε ἑτέρων
 30 καταδέεστερος, τῶν δὲ λόγων τούτων διαδοθέντων 4
 κατὰ τὴν πόλιν οἱ ἔφοροι δημοσίᾳ τὴν γυναικᾶ
 ἐτίμησαν, ὅτι προέκρινε τὸν τῆς πατρίδος ἔπαινον

5 τῆς τοῦ τέκνου δόξης. μετὰ δὲ τὴν εἰρημένην μά-
 χην ἔδοξαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις συν-
 θέσθαι σπονδὰς πεντηκονταετείς ἐπὶ τοῖσδε· τοὺς
 μὲν αἰχμαλώτους παρ' ἀμφοτέροις ἀπολυθῆναι, τὰς
 δὲ πόλεις ἀποδοθῆναι τὰς κατὰ πόλεμον ληφθείσας. 5
 6 ὁ μὲν οὖν Πελοποννησιακὸς πόλεμος, διαμείνας
 μέχρι τῶν ὑποκειμένων καιρῶν ἔτη δέκα, τὸν εἰρη-
 μένον τρόπον κατελύθη.

75 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστίωνος Ῥωμαῖοι
 κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κοϊντιον καὶ Αὐλον 10
 Κορνήλιον Κόσσον. ἐπὶ δὲ τούτων ἄρτι τοῦ πο-
 λέμου τοῦ Πελοποννησιακοῦ καταλελυμένου πάλιν
 ταραχαὶ καὶ κινήσεις πολεμικαὶ συνέβησαν διὰ τοι-
 2 αύτας τινὰς αἰτίας. Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι
 κοινῇ μετὰ τῶν συμμάχων πεποιημένοι σπονδὰς καὶ 15
 διαλύσεις, χωρὶς τῶν συμμαχίδων πόλεων συνέθεντο
 συμμαχίαν. τοῦτο δὲ πράξαντες εἰς ὑπόνοιαν ἤλ-
 θον ὡς ἐπὶ καταδουλώσει τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἰδίᾳ
 3 ποιησάμενοι συμμαχίαν. διόπερ αἱ μέγιστα τῶν
 πόλεων διεπρεσβεύοντο πρὸς ἀλλήλας καὶ συνδιε- 20
 λέγοντο περὶ ὁμοιοῖας καὶ συμμαχίας κατὰ τῶν
 Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. ἦσαν δὲ προεστῶ- 531
 4 σαι πόλεις ταύτης αἱ δυνατώταται τέτταρες, Ἄργος,
 Θῆβαι, Κόρινθος, Ἥλις. εὐλόγως δ' ὑπαπτεύθη-
 σαν αἱ πόλεις συμφροεῖν κατὰ τῆς Ἑλλάδος διὰ 25
 τὸ προσγεγράφθαι ταῖς κοιναῖς συνθήκαις ἐξεῖναι
 Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις ὅπερ ἂν δοκῇ ταύ-
 ταις ταῖς πόλεσι προσγράφειν ταῖς συνθήκαις καὶ
 ἀφαιρεῖν ἀπὸ τῶν συνθηκῶν. χωρὶς δὲ τούτων
 Ἀθηναῖοι μὲν διὰ ψηφίσματος ἔδωκαν δέκα ἀνδρά- 30
 σιν ἐξουσίαν ἔχειν βουλευέσθαι περὶ τῶν τῇ πόλει
 συμφερόντων· τὸ παραπλήσιον δὲ καὶ τῶν Λακε-

δαιμονίων πεπονηκότων φανεράν συνέβη γενέσθαι
 τῶν δύο πόλεων τὴν πλεονεξίαν. πολλῶν δὲ πό- 5
 λεων ὑπακουουσῶν πρὸς τὴν κοινὴν ἐλευθερίαν,
 καὶ τῶν μὲν Ἀθηναίων καταφρονουμένων διὰ τὴν
 5 περὶ τὸ Δῆλιον συμφορὰν, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων
 τεταπεινωμένων τῇ δόξῃ διὰ τὴν ἄλωσιν τῶν ἐν τῇ
 Σφακτηρίᾳ νήσῳ, πολλαὶ πόλεις συνίσταντο, καὶ
 προῆγον τὴν τῶν Ἀργείων πόλιν ἐπὶ τὴν ἡγεμο-
 νίαν. εἶχε γὰρ ἡ πόλις αὕτη μέγα ἀξίωμα διὰ τὰς 6
 10 παλαιὰς πράξεις· πρὸ γὰρ τῆς Ἡρακλειδῶν κατη-
 λύσεως ἐκ τῆς Ἀργείας ὑπῆρξαν σχεδὸν ἅπαντες οἱ
 μέγιστοι τῶν βασιλέων· πρὸς δὲ τούτοις πολὺν χρο-
 νον εἰρήνην ἔχουσα προσόδους μεγίστας ἐλάμβανε,
 καὶ πλῆθος οὐ μόνον χρημάτων εἶχεν, ἀλλὰ καὶ
 15 ἀνδρῶν. οἱ δ' Ἀργεῖοι νομίζοντες αὐτοῖς συγχω- 7
 ρηθῆσεσθαι τὴν ὅλην ἡγεμονίαν, ἐπέλεξαν τῶν πο-
 λιτῶν χιλίους τοὺς νεωτάτους καὶ μάλιστα τοῖς τε
 σώμασιν ἰσχύοντας καὶ ταῖς οὐσίαις· ἀπολύσαντες
 δὲ αὐτοὺς καὶ τῆς ἄλλης λειτουργίας καὶ τροφᾶς
 20 δημοσίας χρηροῦντες προσέταξαν γυμνάζεσθαι συν-
 εχεῖς μελέτας. οὗτοι μὲν οὖν διὰ τὴν χορηγίαν καὶ
 τὴν συνεχῆ μελέτην ταχὺ τῶν πολεμικῶν ἔργων
 ἀθληταὶ κατεστάθησαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὄρωντες 76
 ἐπ' αὐτοὺς συνισταμένην τὴν Πελοπόννησον καὶ
 25 προορώμενοι τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, τὰ κατὰ τὴν
 ἡγεμονίαν ὡς ἦν δυνατόν ἠσφαλίζοντο. καὶ πρῶ-
 του μὲν τοὺς μετὰ Βρασίδου κατὰ τὴν Θοράκην ἐστρα-
 τευμένους Εἰλωτας ὄντας χιλίους ἠλευθέρωσαν, μετὰ
 δὲ ταῦτα τοὺς ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ ληφθέντας
 30 αἰχμαλώτους Σπαρτιάτας ἀτιμίᾳ περιβεβληκότες, ὡς
 τὴν Σπάρτην ἀδοξοτέραν πεπονηκότας, ἀπέλυσαν
 τῆς ἀτιμίας. ἀκολούθως δὲ τούτοις τοῖς κατὰ τὸν 2

πόλεμον ἐπαίνοις καὶ τιμαῖς προετρέποντο τὰς προγεγενημένας ἀνδραγαθίας ἐν τοῖς μέλλουσιν ἀγῶσιν ὑπερβάλλεσθαι· τοῖς τε συμμαχοῖς ἐπεικέστερον προσεφέροντο, καὶ ταῖς φιλανθρωπίαις⁵³²

3 τοὺς ἀλλοτριοφρονοῦντας αὐτῶν ἐθεράπευον. Ἄθη-⁵ ναῖοι δὲ τὸνναντίον τῷ φόβῳ βουλόμενοι καταπλήξασθαι τοὺς ἐν ὑποψία ἀποστάσεως ὄντας, παρράδειγμα πᾶσιν ἀνέδειξαν τὴν ἐκ τῶν Σκιωναίων

4 τιμωρίαν· ἐκπολιορκήσαντες γὰρ αὐτοὺς καὶ πάν-¹⁰ τας ἤβηδὸν κατασφάζαντες, παῖδας μὲν καὶ γυναῖ-¹⁰ κας ἐξηνδραποδίσαντο, τὴν δὲ νῆσον οἰκεῖν παρέδωσαν τοῖς Πλαταιεῦσιν, ἐκπεπτωκόσι δι' ἐκείνους ἐκ τῆς πατρίδος.

5 Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους κατὰ τὴν Ἰταλίαν Καμπανοὶ μεγάλη δυνάμει στρατεύσαντες ἐπὶ Κύ-¹⁵ μην ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς Κυμαίους καὶ τοὺς πλείους τῶν ἀντιταχθέντων κατέκοψαν. προσκαθεζόμενοι δὲ τῇ πολιορκίᾳ καὶ πλείους προσβολὰς ποιησάμενοι κατὰ κράτος εἶλον τὴν πόλιν. διαρπάσαντες δὲ αὐτὴν καὶ τοὺς καταληφθέντας ἐξανδραποδισά-²⁰ μενοι τοὺς ἱκανοὺς οἰκήτορας ἐξ αὐτῶν ἀπέδειξαν.

77 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀστυφίλου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Δεύκιον Κοῦντιον καὶ Αὐλον Σεμπρώνιον, Ἡλεῖοι δ' ἤγαγον Ὀλυμπιάδα ἐνενη-²⁵ κοστήν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ὑπέρβιος Συρακό-²⁵ σιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι μὲν κατὰ τινα χρησμὸν Δηλίοις ἀπέδωσαν τὴν νῆσον, καὶ κατῆλθον εἰς τὴν πατρίδα οἱ τὸ Ἀδραμύτιον οἰκοῦντες Δῆλιοι.

2 τῶν δὲ Ἀθηναίων οὐκ ἀποδιδόντων Λακεδαιμονίοις τὴν Πύλον, πάλιν αἱ πόλεις αὐταὶ πρὸς ἀλλήλας³⁰ διεφέροντο καὶ πολεμικῶς εἶχον. ἃ δὴ πνυθόμενος ὁ δῆμος τῶν Ἀργείων ἐπεισε τοὺς Ἀθηναίους φι-

λαν συνθέσθαι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους. αὐξομένης 3
 δὲ τῆς διαφορᾶς, οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τοὺς Κο-
 ρινθίους ἐπεισαν ἐγκαταλιπεῖν τὴν κοινὴν σύνοδον
 καὶ συμμαχεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις. τοιαύτης δὲ
 5 ταραχῆς γενομένης καὶ ἀναρχίας οὔσης, τὰ κατὰ
 τὴν Πελοπόννησον ἐν τούτοις ἦν. ἐν δὲ τοῖς ἐκτὸς 4
 τόποις Αἰνιᾶνες καὶ Δόλοπες καὶ Μηλιεῖς συμφο-
 ρνήσαντες δυνάμεσιν ἀξιολόγοις ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν
 Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι. ἀντιταχθέντων δὲ τῶν
 10 Ἡρακλεωτῶν, καὶ μάχης γενομένης ἰσχυρᾶς, ἠττή-
 θησαν οἱ τὴν Ἡράκλειαν κατοικοῦντες. πολλοὺς
 δ' ἀποβαλόντες στρατιώτας, καὶ συμφυρόντες ἐντὸς
 τῶν τειχῶν, μετεπέμψαντο βοήθειαν παρὰ τῶν Βοιω-
 τῶν. ἀποστειλάντων δ' αὐτοῖς τῶν Θηβαίων χι-
 15 λίουσ' ὀπλίτας ἐπιλέκτους, μετ' αὐτῶν ἡμύνοντο
 τοὺς ἐπεστρατευκότας. ἅμα δὲ τούτοις πραττομέ- 5
 νοις Ὀλύνθιοι μὲν στρατεύσαντες ἐπὶ πόλιν Μη-
 κύβερναν, φρουρουμένην ὑπ' Ἀθηναίων, τὴν μὲν
 φρουρὰν ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ τὴν πόλιν κατέσχον.
 20 533 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχίου Ῥωμαῖοι κατέ- 78
 στησαν ὑπάτους Λεύκιον Παπίριον Μουγιλανὸν
 καὶ Γάιον Σερουίλιον Στροῦκτον. ἐπὶ δὲ τούτων
 Ἀργεῖοι μὲν ἐγκαλέσαντες τοῖς Λακεδαιμονίοις ὅτι
 τὰ θύματα οὐκ ἀπέδοσαν τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Πυθίῳ,
 25 πόλεμον αὐτοῖς κατήγγειλαν· καθ' ὃν δὴ χρόνον
 Ἀλκιβιάδης ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων εἰσέβαλεν
 εἰς τὴν Ἀργεῖαν ἔχων δύναμιν. τούτους δὲ οἱ Ἀρ- 2
 γεῖοι παραλαβόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ Τροϊζῆνα, πό-
 λιν σύμμαχον Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν μὲν χώραν
 30 λεηλατήσαντες, τὰς δὲ ἐπαύλεις ἐμπρήσαντες, ἀπηλ-
 λάγησαν εἰς τὴν οἰκείαν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πα-
 ροξυνθέντες ἐπὶ τοῖς εἰς τοὺς Τροϊζηνίους παρανο-

μήμασιν ἔγνωσαν διαπολεμεῖν πρὸς Ἀργείους· διο
 καὶ δύναμιν ἀθροίσαντες ἐπέστησαν ἡγεμόνα Ἀγιν
 3 τὸν βασιλέα. οὗτος δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐστρά-
 τευσεν ἐπὶ τοὺς Ἀργείους, καὶ τὴν μὲν χώραν ἐδήλωσε,
 πλησίον δὲ τῆς πόλεως ἀγαγὼν τὴν δύναμιν προε- 5
 4 καλεῖτο τοὺς πολεμίους εἰς τὴν μάχην. οἱ δ' Ἀρ-
 γεῖοι προσλαβόμενοι στρατιώτας παρὰ μὲν Ἠλείων
 τρισχιλίους, παρὰ δὲ Μαντινέων οὐ πολὺ λειπομέ-
 νους τούτων, προῆγον ἐκ τῆς πόλεως τὸ στρατό-
 πεδον. μελλούσης δὲ παρατάξεως γίνεσθαι, οἱ στρα- 10
 τηγοὶ παρ' ἀμφοτέροις διαπρεσβευσάμενοι τετρα-
 5 μηνιαίους ἀνοχὰς συνέθεντο. ἐπανελθόντων δὲ τῶν
 στρατοπέδων ἀπράκτων εἰς τὴν οἰκίαν, δι' ὀργῆς
 εἶχον αἱ πόλεις ἀμφοτέραι τοὺς συνθεμένους τὰς
 σπονδὰς στρατηγούς. διόπερ οἱ μὲν Ἀργεῖοι τοῖς 15
 λίθοις βάλλοντες τοὺς ἡγεμόνας ἀποκτείνειν ἐπε-
 χείρησαν, καὶ μόγισ μετὰ πολλῆς δεήσεως τὸ ζῆν
 συνεχώρησαν, τὴν δ' οὐσίαν αὐτῶν δημεύσαντες
 6 κατέσκαψαν τὰς οἰκίας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὸν
 3 Ἀγιν ἐπεβάλοντο μὲν κολάζειν, ἐπαγγελιαμένου δ' 20
 αὐτοῦ διὰ τῶν καλῶν ἔργων διορθώσασθαι τὴν
 ἁμαρτίαν, μόγισ συνεχώρησαν, εἰς δὲ τὸν λοιπὸν
 χρόνον ἐλόμενοι δέκα ἄνδρας τοὺς συνετωτάτους,
 παρακατέστησαν συμβούλους καὶ προσέταξαν μηδὲν
 79 ἄνευ τῆς τούτων γνώμης πράττειν. μετὰ δὲ ταῦτα 25
 Ἀθηναίων ἀποστειλάντων κατὰ θάλατταν εἰς Ἀρ-
 γος ὀπλίτας μὲν χιλίους ἐπιλέκτους, ἵππεις δὲ δια-
 κοσίους, ὧν ἐστρατήγουν Λάχης καὶ Νικόστρατος·
 συνῆν δὲ τούτοις καὶ Ἀλκιβιάδης ἰδιώτης ὧν διὰ
 τὴν φιλίαν τὴν πρὸς Ἠλείους καὶ Μαντινεῖς· συν- 30
 ἔδρευσάντων δὲ πάντων, ἔδοξε τὰς μὲν σπονδὰς
 2 εἶναι χαίρειν, πρὸς δὲ τὸν πόλεμον ὀρμῆσαι. διὸ

και τούς ιδίους ἕκαστος στρατηγὸς παρώρμησε πρὸς
 τὸν ἀγῶνα, και πάντων προθύμως ὑπακουσάντων,
 534 ἐκτὸς τῆς πόλεως κατεστρατοπέδευσαν. ἔδοξεν οὖν
 αὐτοῖς πάντων πρῶτον στρατεύειν ἐπ' Ὀρχομενὸν
 5 τῆς Ἀρκαδίας. διὸ και παρελθόντες εἰς Ἀρκαδίαν,
 προσκαθεζόμενοι τῇ πόλει καθ' ἡμέραν ἐποιοῦντο
 προσβολὰς τοῖς τείχεσι. χειρωσάμενοι δὲ τὴν πό- 3
 λιν κατεστρατοπέδευσαν πλησίον Τεγέας, κεκριό-
 τες και ταύτην πολιορκήσειν. τῶν δὲ Τεγεατῶν
 10 ἀξιούντων τοὺς Λακεδαιμονίους βοηθῆσαι κατὰ τά-
 χος, οἱ Σπαρτιᾶται παραλαβόντες τοὺς ιδίους πάν-
 τας και συμάχους ἦκον ἐπὶ τὴν Μαντίνειαν, νο-
 μίζοντες ταύτης πολεμουμένης ἀρθήσεσθαι τὴν τῆς
 Τεγέας πολιορκίαν. οἱ δὲ Μαντινεῖς τοὺς συμ- 4
 15 μάχους παραλαβόντες, και αὐτοὶ πανδημεὶ στρα-
 τεύσαντες, ἀντετάχθησαν τοῖς Λακεδαιμονίοις. γε-
 νομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, οἱ μὲν ἐπιλεκτοὶ τῶν
 Ἀργείων, χίλιοι τὸν ἀριθμὸν ὄντες, γεγυμνασμένοι
 δὲ καλῶς τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, ἐτρέψαντο τοὺς ἀν-
 20 τιτεταγμένους πρῶτοι, και διώκοντες πολὺν φόνον
 ἐποίουν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τᾶλλα μέρη τοῦ στρα- 5
 τεύματος τρεψάμενοι και πολλοὺς ἀνελόντες ὑπέ-
 στρεψαν ἐπ' αὐτοὺς ἐκεῖνους, και τῷ πλήθει κυ-
 κλώσαντες ἤλπιζον κατακόψειν ἅπαντας. τῶν δὲ
 25 λογάδων τῷ μὲν πλήθει πολὺν λειπομένων, ταῖς δ'
 ἀνδραγαθίαις προεχόντων, ὁ μὲν βασιλεὺς τῶν Λα-
 κεδαιμονίων προαγωνιζόμενος ἐνεκαρτέρησε τοῖς δει-
 νοῖς, και πάντας ἀν' ἀνείλεν· ἔσπευδε γὰρ τοῖς πο-
 λίταις ἀποδοῦναι τὰς ἐπαγγελίας, και μέγα τι κατ-
 30 εργασάμενος διορθώσασθαι τὴν γεγεννημένην ἀδο-
 ξίαν· οὐ μὴν εἰάθη γε τὴν προαίρεσιν ἐπιτελέσαι.
 Φάραξ γὰρ ὁ Σπαρτιᾶτης, εἰς ὧν τῶν συμβούλων,

ἀξίωμα δὲ μέγιστον ἔχων ἐν τῇ Σπάρτῃ, διεκελεύετο τοῖς λογάσι δοῦναι δίοδον, καὶ μὴ πρὸς ἀπεγνωκότητας τὸ ζῆν διακινδυνεύοντας πείραν λαβεῖν ἀτυ-
7 χούσης ἀρετῆς. ὅθεν ἠναγκάσθη κατὰ τὴν ἀριτίως ῥηθεῖσαν ἐπιταγὴν δοῦναι διέξοδον κατὰ τὴν τοῦ 5 Φάρακος γνώμην. οἱ μὲν οὖν χίλιοι τὸν εἰρημένον τρόπον ἀφελθέντες διελθεῖν διεσώθησαν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι μεγάλη μάχη νικήσαντες καὶ τρόπαιον στήσαντες ἀπῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν.

80 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθήνησι 10 μὲν ἦρχεν Ἀντιφῶν, ἐν Ῥώμῃ δὲ ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τέτταρες κατεστάθησαν, Γάιος Φούριος καὶ Τίτος Κοϊντίος, ἔτι δὲ Μάρκος Ποστούμιος καὶ Ἀὔλος Κορνήλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀργεῖοι καὶ Λα-
κεδαιμόνιοι διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ἀλλήλους εἰρή-¹⁵
535 2 νην ἐποιήσαντο καὶ συμμαχίαν συνέθεντο. διόπερ οἱ Μαντινεῖς ἀποβαλόντες τὴν ἀπὸ τῶν Ἀργείων βοήθειαν ἠναγκάσθησαν ὑποταγῆναι τοῖς Λακεδαιμονίοις. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀργείων οἱ κατ' ἐκλογὴν κεκριμένοι τῶν πο-
λιτῶν χίλιοι συνεφώνησαν, καὶ τὴν μὲν δημοκρα-
τίαν ἔγνωσαν καταλύειν, ἀριστοκρατίαν δ' ἐξ ἀν-
3 τῶν καθιστάναι. ἔχοντες δὲ πολλοὺς συνεργοὺς διὰ τὸ προέχειν τῶν πολιτῶν ταῖς οὐσίαις καὶ ταῖς ἀνδραγαθίαις, τὸ μὲν πρῶτον συλλαβόντες τοὺς 25 δημαγωγεῖν εἰωθότας ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἄλλους καταπληξάμενοι κατέλυσαν τοὺς νόμους καὶ δι' 4 ἑαυτῶν τὰ δημόσια διαΐκουν. διακατασχόντες δὲ ταύτην τὴν πολιτείαν μῆνας ὀκτώ κατελύθησαν, τοῦ δήμου συστάντος ἐπ' αὐτούς· διὸ καὶ τούτων 30 ἀναιρεθέντων ὁ δῆμος ἐκομίσατο τὴν δημοκρατίαν. 5 ἐγένετο δὲ καὶ ἑτέρα κίνησις κατὰ τὴν Ἑλλάδα· καὶ

Φωκείς γὰρ πρὸς Λοκροὺς διενεχθέντες παρατάξει ἐκρίθησαν διὰ τὴν οἰκείαν ἀνδρείαν· ἐνίκησαν γὰρ Φωκείς ἀνελόντες Λοκρῶν πλείους χιλίων. Ἀθηναῖοι δὲ Νικίου στρατηγοῦντος εἶλον δύο πόλεις, 5 Κύθηρα καὶ Νίσαιαν· τὴν τε Μῆλον ἐκπολιορκήσαντες * ἤβηδὸν ἀπέσφαξαν, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδίσαντο.

Καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς Ἕλληνας ἐν τούτοις ἦν. 6 κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Φιδηναῖται μὲν, παραγενομένων εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν πρέσβειων ἐκ τῆς Ῥώμης, 10 ἐπὶ μικραῖς αἰτίαις ἀνεῖλον τούτους. ἐφ' οἷς οἱ Ῥωμαῖοι παροξυνθέντες ἐψηφίσαντο πολεμεῖν, καὶ προχειρισάμενοι δύναμιν ἀξιόλογον εἶλοντο δικτάτωρα Ἄνιον Αἰμίλιον καὶ μετὰ τούτου κατὰ τὸ ἔθος 15 Ἀῦλον Κορνήλιον ἵππαρχον, ὁ δ' Αἰμίλιος παρασκευασάμενος τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, ἀνέξενξε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τοὺς Φιδηνάτας. ἀντιταξαμένων δὲ τῶν Φιδηνατῶν ἐγένετο μάχη ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἰσχυρά, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων 20 ἰσόρροπος ὁ ἀγὼν ἐγένετο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐφήμου ἐν Ῥώμῃ 81 κατεστάθησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι Λεύκιος Φούριος, Λεύκιος Κοῖντιος καὶ Ἀῦλος Σεμπρώνιος. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμόνιοι μετὰ τῶν συμμάχων 25 στρατεύσαντες εἰς τὴν Ἀργεῖαν Ἰστιάς χωρίον εἶλον, καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἀποκτείναντες τὸ μὲν φρούριον κατέσκαψαν, αὐτοὶ δὲ πνθόμενοι τοὺς Ἀργείους 2 γείλους ὠκοδομηκέναι τὰ μακρὰ τεῖχη μέχρι τῆς θαλάττης, ἐπελθόντες τὰ κατεσκευασμένα τεῖχη κατέσκαψαν, καὶ τὴν εἰς τὴν οἰκείαν ἐπάνοδον ἐποίησαντο. 30 Ἀθηναῖοι δὲ ἐλόμενοι στρατηγὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ δόντες αὐτῷ ναῦς εἴκοσι, προσέταξαν συ-

κατασκευάσαι τοῖς Ἀργείοις τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν·
 ἔτι γὰρ ἦσαν ἐν ταραχαῖς διὰ τὸ πολλοὺς ὑπολε-
 3 λείφθαι τὴν ἀριστοκρατίαν αἰρουμένους, ὁ δ' οὖν
 Ἀλκιβιάδης καταντήσας εἰς τὴν τῶν Ἀργείων πόλιν,
 καὶ συνεδρεύσας μετὰ τῶν τὴν δημοκρατίαν προ- 5
 κρινόντων, ἐπέλεξε τῶν Ἀργείων τοὺς μάλιστα δο-
 κοῦντας τὰ τῶν Λακεδαιμονίων αἰρεῖσθαι· μετα-
 στησάμενος δὲ τούτους ἐκ τῆς πόλεως, καὶ συγκα-
 τασκευάσας βεβαίως τὴν δημοκρατίαν, ἀπέπλευσεν
 4 εἰς τὰς Ἀθήνας. τούτου δὲ τοῦ ἔτους λήγοντος 10
 Λακεδαιμόνιοι μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐμβαλόντες
 εἰς τὴν Ἀργεῖαν, καὶ πολλὴν τῆς χώρας δηώσαντες,
 τοὺς φυγάδας τῶν Ἀργείων κατώκισαν εἰς Ὀρνεάς·
 ἐπιτειχίσαντες δὲ τοῦτο τὸ χωρίον ἐπὶ τῆς Ἀργείας,
 καὶ φρουροὺς τοὺς ἱκανοὺς ἀπολιπόντες, προσέτα- 15
 5 ξαν κακοποιεῖν τοὺς Ἀργεῖους. ἀπελθόντων δὲ τῶν
 Λακεδαιμονίων ἐκ τῆς Ἀργείας, Ἀθηναῖοι μὲν συμ-
 μαχίαν ἐξέπεμψαν τοῖς Ἀργείοις τριήρεις τετραρά-
 κοντα, ὀπλίτας δὲ χιλίους καὶ διακοσίους· οἱ δ' Ἀρ-
 γεῖοι μετὰ τῶν Ἀθηναίων στρατεύσαντες ἐπὶ τὰς 20
 Ὀρνεάς τὴν τε πόλιν κατὰ κράτος εἶλον καὶ τῶν
 φρουρῶν καὶ φυγάδων οὓς μὲν ἀπέκτειναν, οὓς δὲ
 ἐξέβαλον ἐκ τῶν Ὀρνεῶν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη
 κατὰ τὸ πεντεκαίδεκατον ἔτος τοῦ Πελοποννησια-
 κοῦ πολέμου. 25

82 Τῶ δὲ ἐκκαιδεκάτῳ παρ' Ἀθηναίοις μὲν ἦν ἄρ-
 χων Ἀρίμνηστος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων
 χιλιαρχοὶ τέτταρες κατεστάθησαν, Τίτος Κλαύδιος
 καὶ Σπόριος Ναύτιος, ἔτι δὲ Λούκιος Σέντιος καὶ
 Σέξτος Ἰούλιος. ἐπὶ δὲ τούτων παρὰ μὲν Ἡλείοις 30
 ἦχθη Ὀλυμπιάς πρώτη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα, καθ'
 2 ἦν ἐνίκα στάδιον Ἐξάλνετος Ἀκραγαντῖνος. Βυζάντιοι

δὲ καὶ Καρχηδόνιοι παραλαβόντες Θοῤῃκας ἐστρά-
 τευσαν εἰς τὴν Βιδυνίαν πολλοῖς πλήθεσι, καὶ τὴν
 τε χώραν ἐπόρθησαν καὶ πολλὰ τῶν μικρῶν πολι-
 σμάτων ἐκπολιορκήσαντες ἐπετέλεσαν πράξεις ὠμό-
 5 τητι διαφερούσας· πολλῶν γὰρ αἰχμαλώτων κρατή-
 σαντες ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν καὶ παίδων ἅπαν-
 τας ἀπέσφαξαν.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους κατὰ τὴν Σικελίαν 3
 Ἐγεσταιοὶ πρὸς Σελινουντίους ἐπολέμησαν περὶ χώ-
 10 ρας ἀμφισβητησίμου, ποταμοῦ τὴν χώραν τῶν δια-
 φερομένων πόλεων ὀρίζοντος. Σελινούντιοι δὲ δια- 4
 βάντες τὸ ρεῖθρον τὸ μὲν πρῶτον τῆς παραποταμίας
 βία κατέσχον, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῆς προσκειμένης
 χώρας πολλὴν ἀποτεμόμενοι κατεφρόνησαν τῶν
 15 ἡδίκημένων. οἱ δ' Ἐγεσταιοὶ παροξυνθέντες τὸ μὲν 5
 πρῶτον διὰ τῶν λόγων πείθειν ἐπεβάλοντο μὴ ἐπι-
 βαίνειν τῆς ἀλλοτρίας γῆς· ὡς δὲ οὐδεὶς αὐτοῖς
 537 προσεῖχεν, ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν
 χώραν, καὶ πάντας ἐκβαλόντες ἐκ τῶν ἀγρῶν αὐ-
 20 τοὶ τὴν χώραν κατέσχον. γενομένης δὲ διαφορᾶς 6
 μεγάλης ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι, στρατιώτας ἀθροί-
 σαντες διὰ τῶν ὄπλων ἐποιοῦντο τὴν κρίσιν. διό-
 περ ἀμφοτέρων παραταξαμένων ἐγένετο μάχη καρ-
 τερά, καθ' ἣν Σελινούντιοι νικήσαντες ἀπέκτειναν
 25 τῶν Ἐγεσταιῶν οὐκ ὀλίγους. οἱ δ' Ἐγεσταιοὶ τα- 7
 πεινωθέντες καὶ καθ' ἑαυτοὺς οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι,
 τὸ μὲν πρῶτον Ἀκραγαντίνους καὶ Συρακοσίους
 ἐπειθον συμμαχῆσαι· ἀποτυχόντες δὲ τούτων ἐξέ-
 πεμψαν πρεσβευτὰς εἰς τὴν Καρχηδόνα, δεόμενοι
 30 βοηθῆσαι· οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν, ἐξήτουν τινὰ
 διαπόντιον συμμαχίαν· οἷς συνήρογησε ταυτόματον.
 Λεοντίνων γὰρ ὑπὸ Συρακοσίων ἐκ τῆς πόλεως 83

μετακισμένων καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν ἀπο-
 βεβληκότων, οἱ φυγάδες αὐτῶν συστραφέντες ἔκρι-
 ναν πάλιν τοὺς Ἀθηναίους προσλαβέσθαι συμμα-
 2 χους, ὄντας συγγενεῖς. περὶ δὲ τούτων κοινολο-
 γησάμενοι τοῖς ἔθνεσιν οἷς συνεφρόνησαν, κοινῆ⁵
 πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς Ἀθηναίους, ἀξιούντες μὲν
 βοηθῆσαι ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀδικουμέναις, ἐπαγ-
 γειλάμενοι δὲ συγκατασκευάσειν αὐτοῖς τὰ κατὰ τὴν
 3 Σικελίαν πράγματα. παραγενομένων οὖν εἰς τὰς
 Ἀθήνας τῶν πρέσβεων, καὶ τῶν μὲν Λεοντίνων τὴν¹⁰
 συγγένειαν προφερομένων καὶ τὴν προϋπάρχουσαν
 συμμαχίαν, τῶν δ' Ἐγεσταίων ἐπαγγελλομένων χρη-
 μάτων τε πλῆθος δώσειν εἰς τὸν πόλεμον καὶ συμ-
 μαχήσειν κατὰ τῶν Συρακοσίων, ἔδοξε τοῖς Ἀθη-
 ναίοις ἐκπέμψαι τινὰς τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν καὶ¹⁵
 διασκέψασθαι τὰ κατὰ τὴν νῆσον καὶ τοὺς Ἐγε-
 4 σταίους. παραγενομένων οὖν τούτων εἰς τὴν Ἐγε-
 στιαν, οἱ μὲν Ἐγεσταῖοι χρημάτων πλῆθος ἐπίδειξαν,
 τὰ μὲν οἴκοθεν, τὰ δὲ παρὰ τῶν ἀστρυγειτόνων
 5 χρησάμενοι φαντασίας ἔνεκεν. ἀνελθόντων δὲ τῶν²⁰
 πρέσβεων καὶ τὴν εὐπορίαν τῶν Ἐγεσταίων ἀπαγ-
 γειλάντων, συνῆλθεν ὁ δῆμος περὶ τούτων. προ-
 τεθείσης δὲ τῆς βουλῆς περὶ τοῦ στρατεύειν ἐπὶ
 Σικελίαν, Νικίας μὲν ὁ Νικηράτου, θαυμαζόμενος
 ἐπ' ἀρετῇ παρὰ τοῖς πολίταις, συνεβούλευε μὴ στρα-²⁵
 6 τεύειν ἐπὶ Σικελίαν· μὴ γὰρ δυνατόν ὑπάρχειν ἅμα
 τε Λακεδαιμονίοις διαπολεμεῖν καὶ δυνάμεις μεγά-
 λας ἐκπέμπειν διαποντίους, καὶ τῶν Ἑλλήνων μὴ
 δυναμένους κτήσασθαι τὴν ἡγεμονίαν ἐλπίζειν τὴν
 μεγίστην τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην νήσων περι-³⁰
 ποιήσεσθαι, καὶ Καρχηδονίους μὲν, ἔχοντας μεγί-
 στην ἡγεμονίαν καὶ πολλάκις ὑπὲρ τῆς Σικελίας

πεπολεμηκότας, μὴ δεδυνῆσθαι κρατῆσαι τῆς νή-
 σου, τοὺς δὲ Ἀθηναίους, πολὺν λειπομένους τῇ δυ-
 νάμει τῶν Καρχηδονίων, δορίκτητον ποιήσασθαι
 τὴν κρατίστην τῶν νήσων. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα δια- 84
 5 λεχθέντος αὐτοῦ περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως
 538 οἰκεία, τῆς ἐναντίας γνώμης προεστηκὼς Ἀλκιβιά-
 δης, ἐπιφανέστατος Ἀθηναίων, ἔπεισε τὸν δῆμον
 ἐπανελέσθαι τὸν πόλεμον· ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος
 δεινότατος μὲν εἰπεῖν τῶν πολιτῶν, εὐγενείᾳ δὲ καὶ
 10 πλούτῳ καὶ στρατηγίᾳ διωνομασμένος. εὐθύς οὖν 2
 ὁ δῆμος στόλον ἀξιόχρεων κατεσκεύασε, τριάκοντα
 μὲν τριήρεις παρὰ τῶν συμμάχων λαβῶν, ἰδίας δ'
 ἑκατὸν καταρτίσας. ταύτας δὲ κοσμήσας πᾶσι τοῖς 3
 εἰς πόλεμον χρησίμοις κατέλεξεν ὀπλίτας εἰς πεν-
 15 τακισχιλίους, στρατηγούς δὲ τρεῖς ἐχειροτόνησεν
 ἐπὶ ταύτην τὴν στρατηγίαν, Ἀλκιβιάδην, Νικίαν
 καὶ Λάμαχον. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν περὶ ταῦτα ἦσαν. 4
 ἡμεῖς δὲ παρόντες ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου τοῦ
 συστάντος Ἀθηναίοις καὶ Συρακοσίοις, κατὰ τὴν
 20 ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν τὰς ἐπομένας πράξεις εἰς τὴν
 ἐχομένην βίβλον κατατάξομεν.

Τάδε ἐνεστὶν ἐν τῇ τρισκαίδεκάτῃ τῶν Διοδώρου⁵³⁹
βίβλων.

- α'. Στρατεία Ἀθηναίων ἐπὶ Συρακουσίους μεγάλας δυνάμεις
πεξικαῖς τε καὶ ναυτικάς.
- β'. Κατάπλους Ἀθηναίων εἰς Σικελίαν.
- γ'. Μετάκλησις Ἀλκιβιάδου τοῦ στρατηγοῦ καὶ φυγὴ εἰς Λακε-
δαίμονα. 5
- δ'. Ὡς Ἀθηναῖοι διαπλεύσαντες εἰς τὸν μέγαν λιμένα τῶν Συ-
ρακουσίων κατελάβοντο τοὺς περὶ τὸ Ὀλύμπιον τόπους.
- ε'. Ὡς Ἀθηναῖοι τὰς Ἐπιπολὰς καταλαβόμενοι καὶ μάχῃ νικῆ-
σαντες ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἐπολιόρησαν τὰς Συρα-
κούσας. 10
- ς'. Ὡς Λακεδαιμονίων καὶ Κορινθίων πεμπάντων βοήθειαν
ἀνεθάρρησαν οἱ Συρακούσιοι.
- ζ. Μάχῃ Συρακουσίων καὶ Ἀθηναίων καὶ νίκη Ἀθηναίων με-
γάλη.
- η'. Μάχῃ τοῖς αὐτοῖς καὶ νίκη Συρακουσίων. 15
- θ'. Ὡς Συρακούσιοι τῶν Ἐπιπολῶν κρατήσαντες ἠνάγκασαν
τοὺς Ἀθηναίους εἰς μίαν ἐλθεῖν παρεμβολὴν τὴν πρὸς τῷ
Ὀλυμπίῳ.
- ι'. Ὡς ναυτικὴν δύναμιν οἱ Συρακούσιοι κατασκευάσαντες
ναυμαχεῖν διέγνωσαν. 20
- ια'. Ὡς Ἀθηναῖοι Λαμάχου τοῦ στρατηγοῦ τελευτήσαντος καὶ
Ἀλκιβιάδου μετακληθέντος, ἀντὶ τούτων στρατηγοὺς ἔπεμ-
ψαν Εὐρυμέδοντα καὶ Δημοσθένην ἔχοντας δύναμιν καὶ
χρήματα.
- ιβ'. Διάλυσις σπονδῶν ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ πόλεμος πρὸς ²⁵
Ἀθηναίους ὁ Δεκελεικὸς λεγόμενος.
- ιγ'. Ναυμαχία Συρακουσίων καὶ Ἀθηναίων καὶ νίκη Ἀθη-

ναίων, καὶ ἄλλοις φρουρίων ὑπὸ Συρακουσίων καὶ κατὰ γῆν νίκη.

ιδ'. Ναυμαχία πάσαις ταῖς ναυσὶν ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι καὶ νίκη Συρακουσίων.

5 ιε'. Κατάπλους ἐξ Ἀθηνῶν Δημοσθένους καὶ Εὐρυμέδοντος μετὰ δυνάμεως ἀξιολόγου.

510 ις'. Μάχη μεγάλη περὶ τὰς Ἐπιπολάς καὶ νίκη Συρακουσίων.

ιζ'. Δρασμὸς τῶν Ἀθηναίων καὶ ἄλλοις τῆς πάσης δυνάμεως.

10 ιη'. Ὡς Συρακούσιοι συνελθόντες εἰς ἐκκλησίαν προέβηκαν βουλήν πῶς χρηστέον τοῖς αἰχμαλώτοις.

ιδ'. Οἱ ῥηθέντες λόγοι πρὸς ἐκάτερον μέρος τῆς ὑποθέσεως.

κ'. Τὰ ψηφισθέντα τοῖς Συρακουσίοις περὶ τῶν αἰχμαλώτων.

κα'. Ὡς Ἀθηναίων πταισάντων περὶ Σικελίαν πολλοὶ τῶν συμμάχων ἀπέστησαν.

15 κβ'. Ὡς ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀθυμήσας παρεχώρησε τῆς δημοκρατίας καὶ τετρακοσίοις ἀνδράσι τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν.

κγ'. Ὡς Λακεδαιμόνιοι ταῖς ναυμαχίαις τοὺς Ἀθηναίους ἐνίκησαν.

20 κδ'. Ὡς Συρακούσιοι τοὺς ἀνδραγαθήσαντας κατὰ τὸν πόλεμον ἀξιολόγοις δωρεαῖς ἐτίμησαν.

κε'. Ὡς Διοκλῆς νομοθέτης αἰρεθεὶς ἔγραψε τοὺς νόμους Συρακουσίοις.

25 κς'. Ὡς Συρακούσιοι τοῖς Λακεδαιμονίοις δύναμιν ἀξιόλογον ἔπεμψαν.

κζ'. Ὡς Ἀθηναῖοι τὸν τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχον καταναυμαχήσαντες Κύζικον ἐξεπολιόρησαν.

κη'. Ὡς Λακεδαιμονίων ἐξ Εὐβοίας πεντήκοντα ναῦς ἀποστειλάντων ἐπὶ βοήθειαν τοῖς ἠττημένοις, ἅπασαι περὶ τὸν

30 Ἄθω μετὰ τῶν ἀνδρῶν διεφθάρησαν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος.

κθ'. Ἀλκιβιάδου κἀθodos καὶ στρατηγία.

λ'. Πόλεμος Ἐγεσταίοις καὶ Σελινουντίοις περὶ τῆς ἀμφισβητουμένης χώρας.

35 λα'. Ναυμαχία Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων περὶ τὸ Σίγειον καὶ νίκη Ἀθηναίων.

λβ'. Ὡς Λακεδαιμόνιοι τὸν Εὐριπον χάσαντες τὴν Εὐβοίαν ἠπειρον ἐποίησαν.

λγ'. Περὶ τῆς ἐν Κερκύρα γετομένης στάσεως καὶ σφαγῆς.

- λδ'. Ὡς Ἀλκιβιάδης καὶ Θηραμένης ἐνίκησαν Λακεδαιμονίους ἄμα πεξῆ καὶ κατὰ θάλατταν ἐπιφανέστατα.
- λε'. Ὡς Καρχηδόνιοι μεγάλας δυνάμεις διαβιβάσαντες ἐν Σικελίᾳ Σελινοῦντα καὶ Ἰμέραν κατὰ κράτος εἶλον.
- λς'. Ὡς εἰς τὸν Πειραιᾶ καταπλεύσας μετὰ πολλῶν λαφύρων 5
μεγάλῃς ἔτυχεν ἀποδοχῆς Ἀλκιβιάδης.
- λξ'. Ὡς Ἅγις ὁ βασιλεὺς μεγάλην δυνάμει τὰς Ἀθήνας πολιορκεῖν ἐπιβαλόμενος ἐξέπεσεν.
- λη'. Ἀλκιβιάδου φυγή, καὶ κτίσις Θέρμων ἐν Σικελίᾳ.
- λθ'. Ναυμαχία Συρακουσίων πρὸς Καρχηδονίους καὶ νίκη 10
Συρακουσίων.
- μ'. Περὶ τῆς ἐν Ἀκράγαντι εὐδαιμονίας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ κατασκευασμάτων.
- μα'. Ὡς Καρχηδόνιοι τριάκοντα μυριάσι στρατεύσαντες εἰς Σικελίαν ἐπολιόρκησαν Ἀκράγαντα. 15
- μβ'. Ὡς Συρακούσιοι παραλαβόντες τοὺς συμμάχους μυριοῖς στρατιώταις ἐβοήθουν τοῖς Ἀκράγαντινοῖς.
- μγ'. Ὡς τετρακισμυρίων Καρχηδονίων ἀπαντησάντων ἐνίκησαν οἱ Συρακούσιοι καὶ πλείους τῶν ἑξακισχιλίων κατέκοψαν. 20
- μδ'. Ὡς Καρχηδονίων τὰς ἀγορὰς παραιρουμένων οἱ Ἀκράγαν-541
τινοὶ διὰ τὴν σπάνιν τῆς τροφῆς ἠναγκάσθησαν ἐκλιπεῖν τὴν πατρίδα.
- με'. Ὡς Διονύσιος στρατηγὸς αἰρεθεὶς ἐτυράννησε τῶν Συρακουσίων. 25
- μς'. Ὡς Ἀθηναῖοι ἐν Ἀργινοῦσαις ἐπιφανεστάτῃ ναυμαχίᾳ νικήσαντες τοὺς στρατηγούς ἀδίκως ἐθανάτωσαν.
- μξ'. Ὡς Ἀθηναῖοι μεγάλην ναυμαχίαν λειψθέντες ἠναγκάσθησαν ἐφ' οἷς δυνατὸν ἦν συνθέσθαι τὴν εἰρήνην, καὶ οὕτως 80
ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος κατελύθη.
- μη'. Ὡς Καρχηδόνιοι λοιμικῇ νόσῳ περιπεσόντες ἠναγκάσθησαν συνθέσθαι τὴν εἰρήνην πρὸς Διονύσιον τὸν τύραννον.

Εἰ μὲν ὅμοια τοῖς ἄλλοις ἱστορίαν ἐπραγματευνό- 1
 μεθα, σχεδὸν ἂν ἐν τῷ προοιμίῳ περὶ τινῶν δια-
 λεχθέντες ἐφ' ὅσον ἦν εὐκαιρον, οὕτως ἐπὶ τὰς
 συνεχεῖς πράξεις μετεβιβάζομεν τὸν λόγον· ὀλίγον
 5 γὰρ χρόνον ἀπολαμβάνοντες τῇ γραφῇ τὴν ἀναστροφὴν
 ἂν εἶχομεν τὸν ἀπὸ τῶν προοιμίων καρπὸν προσ-
 λαμβάνεσθαι· ἐπεὶ δὲ ἐν ὀλίγαις βίβλοις ἐπηγγει- 2
 λάμεθα μὴ μόνον τὰς πράξεις ἐφ' ὅσον ἂν δυνά-
 μεθα γράψαι, ἀλλὰ καὶ περιλήψεσθαι χρόνον πλεί-
 10 ονα τῶν χιλίων καὶ ἑκατὸν ἐτῶν, ἀναγκαῖόν ἐστι
 τὸν πολὺν λόγον τῶν προοιμίων παραπέμψαντας
 ἐπ' αὐτὰς ἐρχεσθαι τὰς πράξεις, τοῦτο μόνον προ-
 ειπόντας ὅτι κατὰ μὲν τὰς προειρημένας ἕξ βίβλους
 ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις ἕως
 15 εἰς τὸν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ψηφισθέντα πόλεμον
 ἐπὶ Συρακοσίου, εἰς ὃν ἀπὸ Τροίας ἀλώσεως ἐστὶν
 ἔτη ἑπτακόσια ἐξήκοντα ὀκτώ· ἐν ταύτῃ δὲ προσ- 3
 αναπληροῦντες τὸν συνεχῆ χρόνον, ἀρξόμεθα μὲν
 ἀπὸ τῆς ἐπὶ Συρακοσίου στρατείας, καταλήξομεν
 20 δὲ ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ δευτέρου πολέμου Καρχηδο-
 νίους πρὸς Διονύσιον τὸν Συρακοσίων τύραννον.
 Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Χαβρίου Ῥωμαῖοι 2
 μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν χιλιάρχους τρεῖς,

Σέοργιον Λεύκιον, Μάρκον Παπίριον, Μάρκον Σε-543
 ρούλιον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναῖοι ψηφισάμενοι
 τὸν πρὸς Συρακοσίους πόλεμον τὰς τε ναῦς ἐπε-
 σκεύασαν καὶ χρήματα συναγαγόντες μετὰ πολλῆς
 σπουδῆς ἅπαντα τὰ πρὸς τὴν στρατείαν παρεσκευά- 5
 2 ζοντο. ἠρημένοι δὲ τρεῖς στρατηγούς, Ἀλκιβιάδην,
 Νικίαν καὶ Λάμαχον, αὐτοκράτορας αὐτοὺς κατέ-
 στησαν ἁπάντων τῶν κατὰ τὸν πόλεμον. τῶν δὲ
 ἰδιωτῶν οἱ ταῖς οὐσίαις εὐποροῦντες τῇ προθυμίᾳ
 τοῦ δήμου χαρίζεσθαι βουλόμενοι τινὲς μὲν ἰδίας 10
 τριήρεις κατεσκεύασαν, τινὲς δὲ χρήματα δώσειν
 εἰς τὰς τροφὰς τῆς δυνάμεως ἐπηγγέλλοντο· πολλοὶ
 δὲ καὶ τῶν δημοτικῶν πολιτῶν καὶ ξένων, ἔτι δὲ
 συμμάχων, ἐκουσίως προσιόντες τοῖς στρατηγοῖς
 διεκελεύοντο καταγράφειν ἑαυτοὺς εἰς τοὺς στρα- 15
 3 τιώτας. οὕτως ἅπαντες μεμετεωρισμένοι ταῖς ἐλπί-
 σιν ἐξ ἑτοίμου κατακληροῦν ἠλπιζον τὴν Σικελίαν.
 ἦδη δὲ τοῦ στόλου παρεσκευασμένου, τοὺς ἐρμαῖς
 τοὺς κατὰ τὴν πόλιν παμπληθεῖς ὄντας συνέβη ἐν
 4 μιᾷ νυκτὶ περικοπῆναι. ὁ μὲν οὖν δῆμος, οὐχ ὑπὸ 20
 τῶν τυχόντων νομίσας γεγενῆσθαι τὴν πρᾶξιν, ἀλλ'
 ὑπὸ τῶν προεχόντων ταῖς δόξαις ἐπὶ τῇ καταλύσει
 τῆς δημοκρατίας, ἔμισοπονήρει καὶ τοὺς πράξαντας
 5 ἐξήτει μεγάλας δωρεὰς προθεῖς τῷ μηνύσαντι. προσ-
 ελθῶν δέ τις τῶν ἰδιωτῶν τῇ βουλῇ ἔφησεν εἰς οἰ- 25
 κίαν μετοίκου τινὰς ἔορακέναι τῇ νουμηνίᾳ περὶ
 μέσας νύκτας εἰσιόντας, ἐν οἷς καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην.
 6 ἀνακρινόμενος δ' ὑπὸ τῆς βουλῆς πῶς νυκτὸς οὐ-
 σης ἐπεγίνωσκε τὰς ὄψεις, ἔφησεν πρὸς τὸ τῆς σε-
 7 λήνης φῶς ἔορακέναι. οὗτος μὲν οὖν αὐτὸν ἐξε- 30
 λέγξας κατεψευσμένον ἠπιστήθη· τῶν δ' ἄλλων οὐδ'
 ἶχνος τῆς πράξεως οὐδεὶς εὔρειν ἠδυνήθη. * τριή-

ρων μὲν ἑκατὸν τετραράκοντα ἡτοιμασμένων, ὀλκά-
 δων δὲ καὶ τῶν ἱππαγωγῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν τὸν
 σίτον καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν κομιζόντων πολὺς
 τις ἀριθμὸς ἦν· ὀπλῖται δὲ καὶ σφενδονῆται, πρὸς
 5 δὲ τούτοις ἱππεῖς * καὶ τῶν συμμάχων πλείους τῶν
 ἑπτακισχιλίων ἐκτὸς τῶν ἐν τοῖς πληρώμασι. τότε 8
 μὲν οὖν οἱ στρατηγοὶ μετὰ τῆς βουλῆς ἐν ἀπορ-
 ρήτῳ συνέδρουντες ἐβουλεύοντο πῶς χρὴ διοικῆσαι
 τὰ κατὰ τὴν Σικελίαν, ἐὰν τῆς νήσου κρατήσωσιν.
 10 ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς Σελινουντίους μὲν καὶ Συρακο-
 σίους ἀνδραποδίσασθαι, τοῖς δ' ἄλλοις ἀπλῶς τάξαι
 φόρους, οὓς κατ' ἐνιαυτὸν οἴσουσιν Ἀθηναίοις.
 τῇ δ' ὑστεραία κατέβαινον οἱ στρατηγοὶ μετὰ τῶν 3
 στρατιωτῶν εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ συνηκολούθει πᾶς
 15 ὁ κατὰ τὴν πόλιν ὄχλος ἀναμιξ ἄστῶν τε καὶ ξέ-
 νων, ἐκάστου τοὺς ἰδίους συγγενεῖς τε καὶ φίλους
 προπέμποντος. αἱ μὲν οὖν τριῆρεις παρ' ὄλον τὸν 2
 λιμένα παρώρουν κεκοσμημέναι τοῖς ἐπὶ ταῖς πρῶ-
 544 ραῖς ἐπισήμασι καὶ τῇ λαμπρότητι τῶν ὀπλῶν· ὁ
 20 δὲ κύκλος ἅπας τοῦ λιμένος ἔγρεμε θυμιατηρίων καὶ
 κρατήρων ἀργυρῶν, ἐξ ὧν ἐκπώμασι χρυσοῖς ἔσπεν-
 δον οἱ τιμῶντες τὸ θεῖον καὶ προσευχόμενοι κατα-
 τυχεῖν τῆς στρατείας. ἀναχθέντες οὖν ἐκ τοῦ Πει- 3
 ραιῶς περιέπλευσαν τὴν Πελοπόννησον καὶ κατη-
 25 νέχθησαν εἰς Κέρκυραν· ἐνταῦθα γὰρ παραμένειν
 παρήγγελλτο καὶ προσαναλαμβάνειν τοὺς παροίκους
 τῶν συμμάχων. ἐπεὶ δ' ἅπαντες ἠθροίσθησαν, δια-
 πλεύσαντες τὸν Ἰόνιον πόρον πρὸς ἄκραν Ἰαπυγίαν
 κατηνέχθησαν, ἀκείθεν ἤδη παρελέγοντο τὴν Ἰτα- 4
 30 λίαν. ὑπὸ μὲν οὖν Ταραντίνων οὐ προσεδέχθησαν,
 Μεταποντίνους δὲ καὶ Ἡρακλεώτας παρέπλευσαν·
 εἰς δὲ Θουρίους κατενεχθέντες πάντων ἔτυχον τῶν

φιλανθρώπων. ἐκεῖθεν δὲ καταπλεύσαντες εἰς Κρό-
 τωνα, καὶ λαβόντες ἀγορὰν παρὰ τῶν Κροτωνια-
 τῶν, τῆς τε Λακινίας Ἦρας τὸ ἱερὸν παρέπλευσαν
 καὶ τὴν Διοσκουριάδα καλουμένην ἄκραν ὑπερέ-
 4 φευτο. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ καλούμενόν τε Σκυλλή- 5
 τιον καὶ Λοκροὺς παρήλλαξαν, καὶ τοῦ Ῥηγίου κα-
 θορμισθέντες ἐγγὺς ἔπειθον τοὺς Ῥηγίνοὺς συμ-
 μαχεῖν· οἱ δὲ ἀπεκρίναντο βουλευέσθαι μετὰ τῶν
 ἄλλων Ἰταλιωτῶν.

4 Συρακοῖοι δ' ἀκούσαντες ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τὰς 10
 δυνάμεις εἶναι τῶν Ἀθηναίων, στρατηγούς κατέ-
 στησαν αὐτοκράτορας τρεῖς, Ἐρμοκράτην, Σικανὸν
 καὶ Ἡρακλείδην, οἱ τοὺς στρατιώτας κατέγραφον
 καὶ πρέσβεις ἐπὶ τὰς κατὰ τὴν Σικελίαν πόλεις ἀπέ-
 στελλον, δεόμενοι τῆς κοινῆς σωτηρίας ἀντιλαμβά- 15
 νεσθαι· τοὺς γὰρ Ἀθηναίους τῷ μὲν λόγῳ πρὸς
 Συρακοσίους ἐνίστασθαι τὸν πόλεμον, τῇ δ' ἀλη-
 θεία καταστρέψασθαι βουλομένους ὄλην τὴν νῆσον.
 2 Ἀκραγαντινοὶ μὲν οὖν καὶ Νάξιοι συμμαχήσειν
 ἔφησαν Ἀθηναίοις, Καμαριναῖοι δὲ καὶ Μεσσήνιοι 20
 τὴν μὲν εἰρήνην ἄξιον ὠμολόγησαν, τὰς δ' ὑπὲρ
 τῆς συμμαχίας ἀποκρίσεις ἀνεβάλουτο· Ἰμεραῖοι δὲ
 καὶ Σελινούντιοι, πρὸς δὲ τούτοις Γελῶοι καὶ Κα-
 ταναῖοι, συναγωνιεῖσθαι τοῖς Συρακοσίοις ἐπηγγεί-
 3 λαντο. αἱ δὲ τῶν Σικελῶν πόλεις τῇ μὲν εὐνοίᾳ 25
 πρὸς Συρακοσίους ἔρρεπον, ὅμως δ' ἐν ἡσυχίᾳ μέ-
 νουσαι τὸ συμβηδόμενον ἐκαραδόκουν. τῶν δ' Ἐγε-
 σταίων οὐχ ὁμολογούντων δώσειν πλέον τῶν τριά-
 κοντα ταλάντων, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἐγ-
 καλέσαντες αὐτοῖς ἀνήχθησαν ἐκ Ῥηγίου μετὰ τῆς 30
 δυνάμεως, καὶ κατέπλευσαν τῆς Σικελίας εἰς Νά-
 ξον. δεξαμένων δ' αὐτοὺς τῶν ἐν τῇ πόλει φιλο-

φρόνως, παρέπλευσαν ἐκεῖθεν εἰς Κατάνην. τῶν 4
 δὲ Καταναίων εἰς μὲν τὴν πόλιν οὐ δεχομένων τοὺς
 στρατιώτας, τοὺς δὲ στρατηγούς. ἐσάντων εἰσελ-
 θεῖν καὶ παρασχομένων ἐκκλησίαν, οἱ στρατηγοὶ
⁵ τῶν Ἀθηναίων περὶ συμμαχίας διελέγοντο. δημο- 5
⁵⁴⁵γοροῦντος δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου τῶν στρατιωτῶν τι-
 νες διελόντες πυλίδα παρῆσεπέσον εἰς τὴν πόλιν·
 δι' ἣν αἰτίαν ἠναγκάσθησαν οἱ Καταναῖοι κοινω-
 νεῖν τοῦ κατὰ τῶν Συρακοσίων πολέμου.

¹⁰ Τούτων δὲ πραττομένων οἱ κατὰ τὴν ἰδίαν ἐχ- 5
 θραν μισοῦντες τὸν Ἀλκιβιάδην ἐν Ἀθήναις, πρό-
 φασιν ἔχοντες τὴν τῶν ἀγαλμάτων περικοπήν, διέ-
 βαλον αὐτὸν ἐν ταῖς δημηγορίαις ὡς συνωμοσίαν
 κατὰ τοῦ δήμου πεποιημένον. συνελάβετο δ' αὐ- 2
¹⁵ τῶν ταῖς διαβολαῖς τὸ πραχθὲν παρὰ τοῖς Ἀργείοις·
 οἱ γὰρ ἰδιόξενοι συνθήμενοι καταλύσαι τὴν ἐν Ἀρ-
 γει δημοκρατίαν πάντες ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀνηρέ-
 θησαν. πιστεύσας οὖν ὁ δῆμος ταῖς κατηγορίαις, 3
 καὶ δεινῶς ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν παροξυνθεὶς, ἀπέ-
²⁰ στείλε τὴν Σαλαμινίαν ναῦν εἰς Σικελίαν, κελεύων
 τὴν ταχίστην ἦκειν Ἀλκιβιάδην ἐπὶ τὴν κρίσιν. πα- 4
 ραγενομένης οὖν τῆς νεῶς εἰς τὴν Κατάνην, Ἀλκι-
 βιάδης, ἀκούσας τῶν πρέσβεων τὰ δόξαντα τῷ δή-
 μῳ, τοὺς συνδιαβεβλημένους ἀναλαβὼν εἰς τὴν ἰδίαν
²⁵ τριήρη μετὰ τῆς Σαλαμινίας ἐξέπλευσεν. ἐπεὶ δ' 5
 εἰς Θουρίους κατέπλευσαν, εἶτε καὶ συνειδῶς ἑαυτῷ
 τὴν ἀσέβειαν ὁ Ἀλκιβιάδης εἶτε καὶ φοβηθεὶς τὸ
 μέγεθος τοῦ κινδύνου, μετὰ τῶν συνδιαβεβλημέ-
 νων διαδράς ἐκποδῶν ἐχωρίσθη. οἱ δ' ἐν τῇ Σα- 6
³⁰ λαμινίᾳ νηὶ παραγενομένοι τὸ μὲν πρῶτον ἐξήτουν
 τοὺς περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην· ὡς δ' οὐχ εὔρισκον,
 ἀποπλεύσαντες εἰς Ἀθήνας ἀπήγγειλαν τῷ δήμῳ τὰ

- 7 πεπραγμένα. οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι παραδόντες δικαστηρίῳ τοῦ τε Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἄλλων τῶν συμφυγόντων τὰ ὀνόματα δίκην ἐρήμην κατεδίκανσαν θανάτου. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐκ τῆς Ἰταλίας διαπλεύσας ἐπὶ Πελοπόννησον ἔφυγεν εἰς Σπάρτην, 5 καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους παρώξυνεν ἐπιθέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις.
- 6 Οἱ δ' ἐν Σικελίᾳ στρατηγοὶ μετὰ τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως παραπλεύσαντες εἰς Ἐγεστὴν Ἰθακὰ μὲν Σικανικὸν πολισμάτιον ἐλόντες ἐκ τῶν λαφύ- 10 ρων συνήγαγον ἑκατὸν τάλαντα· κομισάμενοι δὲ καὶ τριάκοντα τάλαντα παρὰ τῶν Ἐγεσταίων κατέ- 2 πλεύσαν εἰς Κατάνην. βουλόμενοι δὲ τὸν πρὸς τῷ μεγάλῳ λιμένι τόπον Συρακοσίων ἀκινδύνως καταλαβέσθαι, πέμπουσιν ἄνδρα Καταναῖον, ἑαυτοῖς μὲν 15 πιστόν, τοῖς δὲ Συρακοσίων στρατηγοῖς πιθανόν, διακελευσάμενοι λέγειν τοῖς ἡγεμόσι τῶν Συρακοσίων ὅτι τινὲς Καταναίων συστάντες βούλονται συχνοὺς τῶν Ἀθηναίων ἀυλιζομένους ἀπὸ τῶν ὀπλων ἐν τῇ πόλει νυκτὸς ἄφνω συλλαβόντες τὰς ἐν τῷ 20 λιμένι ναῦς ἐμπρῆσαι· πρὸς δὲ τὴν τούτων συντέλειαν ἀξιούν τοὺς στρατηγοὺς ἐπιφανῆναι μετὰ δυνάμεως, μήποτε τῆς ἐπιβολῆς ἀποτύχωσιν. ἐλθόν- 3 τος δὲ τοῦ Καταναίου πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν Συ- 5-16 ρακοσίων καὶ δηλώσαντος τὰ προειρημένα, πιστεύ- 25 σαντες περὶ τούτων οἱ στρατηγοὶ συνετάξαντο νύκτα καθ' ἣν ἐξάξουσι τὴν δύναμιν, καὶ τὸν ἄνθρωπον 4 ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν Κατάνην. οἱ μὲν οὖν Συρακόσιοι κατὰ τὴν τεταγμένην νύκτα ἤγον τὸ στρατό- πεδον ἐπὶ τὴν Κατάνην· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι παραπλεύ- 30 σαντες εἰς τὸν μέγαν λιμένα τῶν Συρακοσίων μετὰ πολλῆς ἡσυχίας τοῦ τε Ὀλυμπίου κύριοι κατέστη-

σαν, καὶ πάντα τὸν περικείμενον τόπον καταλαβόμενοι παρεμβολὴν ἐποίησαντο. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν 5 Συρακοσίων ὡς ἤσθοντο τὴν ἀπάτην, ταχέως ἀναστρέψαντες προσέβαλον τῇ παρεμβολῇ τῶν Ἀθηναίων. ἐπέξελθόντων οὖν τῶν πολεμίων συνέστη μάχη, καθ' ἣν οἱ Ἀθηναῖοι τετρακοσίους τῶν ἐναντίων ἀνελόντες φυγεῖν ἠνάγκασαν τοὺς Συρακοσίους. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ θεωροῦντες 6 τοὺς πολεμίους ἱπποκρατοῦντας, καὶ βουλόμενοι βέλτιον τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν κατασκευάσασθαι, 10 πάλιν ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κατάνην· πέμψαντες δ' εἰς Ἀθήνας τινὰς ἔγραψαν πρὸς τὸν δῆμον ἐπιστολάς, ἐν αἷς ἠξίουσαν ἱππεῖς ἀποστεῖλαι καὶ χρήματα· πολυχρόνιον γὰρ ἔσεσθαι τὴν πολιορκίαν. οἱ δ' 7 15 Ἀθηναῖοι τριακόσια τάλαντα καὶ τῶν ἱππέων τινὰς ἐψηφίσαντο πέμπειν εἰς τὴν Σικελίαν. τούτων δὲ πραττομένων Διαγόρας ὁ κληθεὶς ἄθεος, διαβολῆς τυχῶν ἐπ' ἀσεβείᾳ καὶ φοβηθεὶς τὸν δῆμον, ἐφυγεν ἐκ τῆς Ἀττικῆς· οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ ἀνελόντι Δια- 20 γόραν ἀργυρίου τάλαντον ἐπεκῆρυξαν. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς Αἰλίου πόλεμον ἔχοντες Λαβικοὺς ἐξεπολιόρκησαν. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πεισάνδρου Ῥωμαῖοι 7 25 μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέταρτος, Πόπλιον Λουκρήτιον, Γάιον Σερούλιον, Ἀγρίππαν Μενήνιον, Σπούριον Οὐτετούριον. ἐπὶ δὲ τούτων Συρακοσῖοι πρέσβεις ἀποστέλλαντες εἰς τε Κόρινθον καὶ Λακεδαιμόνα παρεκάλουν βοηθῆσαι καὶ μὴ περιορᾶν αὐτοὺς περὶ τῶν ὄλων κινδυνεύοντας. συνηγορήσαντος δ' αὐτοῖς Ἀλκιβιάδου 2 Λακεδαιμόνιοι μὲν ψηφισάμενοι βοηθεῖν τοῖς Συ-

ρακοσίοις στρατηγὸν εἶλοντο Γύλιππον, Κορίνθιοι
 δὲ πλείονας μὲν τριήρεις παρεσκευάζοντο πέμπειν,
 τότε δὲ μετὰ Γυλίππου Πύθην μετὰ δύο τριήρων
 3 προαπέστειλαν εἰς Σικελίαν. ἐν δὲ τῇ Κατάνῃ Νι-
 κίας καὶ Λάμαχος οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, πα- 5
 ραγενομένων αὐτοῖς ἐξ Ἀθηναίων ἰππέων μὲν διακο-
 σίων πεντήκοντα, ἀργυρίου δὲ ταλάντων τριακο-
 σίων, ἀναλαβόντες τὴν δύναμιν ἐπλευσαν εἰς Συ-
 ρακούσας. καὶ προσενεχθέντες τῇ πόλει νυκτὸς
 ἔλαθον τοὺς Συρακοσίους καταλαβόμενοι τὰς Ἐπι- 10
 πολάς. αἰσθόμενοι δ' οἱ Συρακόσιοι κατὰ τάχος⁵⁴⁷
 ἐβοήθουν, καὶ ἀποβαλόντες τῶν στρατιωτῶν τρια-
 4 κοσίους, εἰς τὴν πόλιν συνεδιόχθησαν. μετὰ δὲ
 ταῦτα παραγενομένων τοῖς Ἀθηναίοις ἐξ Ἐγέστης
 τριακοσίων μὲν ἰππέων, παρὰ δὲ τῶν Σικελῶν ἰπ- 15
 πέων διακοσίων πεντήκοντα, συνήγαγον ἰππεῖς τοὺς
 πάντας ὀκτακοσίους. κατασκευάσαντες δὲ περὶ τὸ
 Λάβδαλον ὄχυρωμα τὴν πόλιν τῶν Συρακοσίων
 ἀπετείχιζον καὶ πολὺν φόβον τοῖς Συρακοσίοις ἐπέ-
 5 στησαν. διόπερ ἐπέξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως ἐπέ- 20
 χείρησαν διακωλύειν τοὺς οἰκοδομοῦντας τὸ τεῖχος.
 γενομένης δ' ἰππομαχίας συχνοὺς ἀποβαλόντες ἐτρά-
 6 πησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ μέρει τῆς δυνάμεως τὸν
 ὑπερκείμενον τοῦ λιμένος τόπον κατελάβοντο, καὶ
 τὴν καλουμένην Πολίχνην τειχίσαντες τό τε τοῦ
 Διὸς ἱερὸν περιεβάλοντο καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν με-
 7 ρῶν τὰς Συρακούσας ἐπολιόρκουν. τοιούτων δὲ
 ἐλαττωμάτων περὶ τοὺς Συρακοσίους γενομένων
 ἠθύμουν οἱ κατὰ τὴν πόλιν. ὡς δ' ἤκουσαν Γύ-
 λιππον εἰς Ἰμέραν καταπεπλευκέναι καὶ στρατιώτας 30
 8 ἀθροῖζειν, πάλιν ἐθάρρησαν. ὁ γὰρ Γύλιππος μετὰ
 τεττάρων τριήρων καταπλεύσας εἰς Ἰμέραν τὰς μὲν

ναῦς ἐνεώλκησε, τοὺς δ' Ἴμεραίους πείσας συμμα-
 χεῖν τοῖς Συρακοσίοις, παρὰ τε τούτων καὶ Γελῶων,
 ἔτι δὲ Σελινουντίων καὶ Σικανῶν, ἤθροϊζε στρατιώ-
 τας. συναγαγὼν δὲ τοὺς ἅπαντας τρισχιλίους μὲν
 5 πεξούς, διακοσίους δ' ἱππεῖς, διὰ τῆς μεσογείου
 παρῆγεν εἰς Συρακούσας. καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας 8
 μετὰ τῶν Συρακοσίων ἐξήγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ
 τοὺς Ἀθηναίους· γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς Λά-
 μαχος ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς μαχόμενος ἔτε-
 10 λεύτησε· πολλῶν δὲ παρ' ἀμφοτέρων ἀναιρεθέν-
 των ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι. μετὰ δὲ τὴν μάχην πα- 2
 ραγενομένων τριήρων τρισκαίδεκα ἐκ Κορίνθου,
 τοὺς ἐκ τῶν πληρωμάτων ἀναλαβὼν ὁ Γύλιππος
 μετὰ τῶν Συρακοσίων προσέβαλε τῇ παρεμβολῇ
 15 τῶν πολεμίων, καὶ τὰς Ἐπιπολάς ἐπολιόρκει. ἐξελ-
 θόντων δὲ τῶν Ἀθηναίων συνῆψαν μάχην οἱ Συ-
 ρακόσιοι, καὶ πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων ἀποκτείναν-
 τες ἐνίκησαν, καὶ δι' ὅλης τῆς Ἐπιπολῆς τὸ τεῖχος
 κατέσκαψαν· οἱ δ' Ἀθηναῖοι καταλιπόντες τὸν πρὸς
 20 ταῖς Ἐπιπολαῖς τόπον πᾶσαν τὴν δύναμιν εἰς τὴν
 ἄλλην παρεμβολὴν μετήγαγον. τούτων δὲπραχθέν- 3
 των οἱ Συρακόσιοι μὲν πρέσβεις ἀπέστειλαν εἰς
 Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα περὶ βοήθειας· οἷς ἀπέ-
 στείλαν Κορίνθιοι μὲν μετὰ Βοιωτῶν καὶ Σικνω-
 25 νίων χιλίους, Σπαρτιαῖται δ' ἑξακοσίους· Γύλιπ- 4
 πος δὲ περιπορευόμενος τὰς κατὰ τὴν Σικελίαν
 πόλεις πολλοὺς προετρέπετο συμμαχεῖν, καὶ λαβὼν
 στρατιώτας παρὰ τε τῶν Ἴμεραίων καὶ Σικανῶν
 τρισχιλίους ἤγε διὰ τῆς μεσογείου. πυθόμενοι δὲ
 30 οἱ Σικελοὶ τὴν παρουσίαν αὐτῶν, ἐπιθέμενοι τοὺς
 548 ἡμίσεις ἀνείλυν· οἱ δὲ περιλειφθέντες διεσώθησαν
 εἰς Συρακούσας. ἐλθόντων δὲ τῶν συμμάχων οἱ 5

Συρακόσιοι βουλόμενοι καὶ τῶν κατὰ θάλατταν
 ἀγώνων ἀντιποιεῖσθαι, τὰς τε προὔπαρχούσας ναῦς
 καθεῖλκυσαν καὶ ἄλλας προσκατασκεύασαντες ἐν
 6 τῷ μικρῷ λιμένι τὰς ἀναπείρας ἐποιοῦντο. Νικίας
 δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀπέστειλεν εἰς Ἀθή- 5
 νας ἐπιστολάς, ἐν αἷς ἐδήλου ὅτι πολλοὶ πάρισι
 σύμμαχοι τοῖς Συρακοσίοις, καὶ διότι ναῦς οὐκ ὀλλ-
 γας πληρώσαντες ναυμαχεῖν διέγνωσαν· κατὰ τάχος
 οὖν ἠξίου τριήρεις τε πέμπειν καὶ χρήματα καὶ
 στρατηγούς τοὺς συνδιοικήσοντας τὸν πόλεμον· 10
 Ἀλκιβιάδου μὲν γὰρ πεφευγότες, Λαμάχου δὲ τε-
 τελευτηκότος, αὐτὸν μόνον ἀπολελειφθαι, καὶ ταῦτ'
 7 ἀσθενῶς διακείμενον. οἱ δ' Ἀθηναῖοι μετ' Εὐρυ-
 μέδοντος μὲν τοῦ στρατηγοῦ δέκα ναῦς ἀπέστειλαν
 εἰς Σικελίαν καὶ ἀργυρίου τάλαντα ἑκατὸν τεττα- 15
 ράκοντα περὶ τὰς χειμερινὰς τροπὰς· περὶ δὲ τὴν
 ἑαρινὴν ὥραν παρεσκευάζοντο μέγαν στόλον ἀπο-
 στέλλειν. διόπερ στρατιώτας τε πανταχόθεν παρὰ
 τῶν συμμάχων κατέγραφον καὶ χρήματα συνήθροι-
 8 ζον. κατὰ δὲ τὴν Πελοπόννησον οἱ Λακεδαιμόνιοι 20
 παροξυνθέντες ὑπὸ Ἀλκιβιάδου τὰς σπονδὰς ἔλυ-
 σαν τὰς πρὸς Ἀθηναίους, καὶ ὁ πόλεμος οὗτος διέ-
 μεινεν ἔτη δώδεκα.

9 Τοῦ δὲ ἔτους τούτου διελθόντος Κλεόκριτος
 μὲν ἄρχων Ἀθηναίων ἦν, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν 25
 ὑπάτων χιλίαρχοι τέτταρες ὑπῆρχον, Αὐλὸς Σεμ-
 πρώνιος καὶ Μάρκος Παπίριος, Κόιντος Φάβιος
 2 καὶ Σπόριος Ναύτιος. ἐπὶ δὲ τούτων Λακεδαιμό-
 νιοι μετὰ τῶν συμμάχων ἐνέβαλον εἰς τὴν Ἀττι-
 κήν, Ἀγιδος ἡγουμένου καὶ Ἀλκιβιάδου τοῦ Ἀθη- 30
 ναίου. καταλαβόμενοι δὲ χωρίου ὄχυρὸν Δεκέλειαν
 φρούριον ἐποίησαν κατὰ τῆς Ἀττικῆς· διὸ καὶ

συνέβη τὸν πόλεμον τοῦτον Δεκελεικὸν προσαγορευ-
 θῆναι. Ἀθηναῖοι δὲ περὶ μὲν τὴν Λακωνικὴν τριά-
 κοντα τριήρεις ἀπέστειλαν καὶ Χαρικλέα στρατηγόν,
 εἰς δὲ τὴν Σικελίαν ἐψηφίσαντο πέμπειν ὀγδοήκοντα
 5 μὲν τριήρεις, ὀπλίτας δὲ πεντακισχιλίους. οἱ δὲ 3
 Συρακόσιοι κρίναντες ναυμαχεῖν, καὶ πληρώσαντες
 ὀγδοήκοντα τριήρεις, ἐπέπλεον τοῖς πολεμίοις. τῶν
 δὲ Ἀθηναίων ἐξήκοντα ναυσὶν ἀνταναχθέντων, καὶ
 τῆς ναυμαχίας ἐνεργοῦ γενομένης ἤδη, πάντες οἱ
 10 ἀπὸ τῶν φρουρῶν Ἀθηναῖοι κατέβησαν ἐπὶ τὴν
 θάλατταν· οἱ μὲν γὰρ θεάσασθαι τὴν μάχην ἐπε-
 549 θύμουν, οἱ δ', εἴ τι πταισείαν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ,
 βοηθήσειν τοῖς φεύγουσιν ἤλπιζον. οἱ δὲ τῶν Συ- 4
 ρακοσίων στρατηγοὶ προῖδόμενοι τὸ γινόμενον ἀπε-
 15 στάλκεσαν τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ἐπὶ τὰ τῶν Ἀθη-
 ναίων ὄχυράματα, χρημάτων καὶ ναυτικῶν σκευῶν,
 ἔτι δὲ τῆς ἄλλης παρασκευῆς, ὑπάρχοντα πλήρη·
 ἃ δὴ καταλαβόντες οἱ Συρακόσιοι παντελῶς ὑπ'
 ὀλίγων τηρούμενα *, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς θαλάττης
 20 προσβοηθούτων πολλοὺς ἀπέκτειναν. κραυγῆς δὲ 5
 πολλῆς γενομένης περὶ τὰ φρούρια καὶ τὴν παρεμ-
 βολήν, οἱ ναυμαχοῦντες Ἀθηναῖοι καταπλαγέντες
 ἐτράπησαν καὶ πρὸς τὸ λειπόμενον τῶν φρουρῶν
 ἔφυγον. τῶν δὲ Συρακοσίων ἀτάκτως διωκόντων
 25 οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν γῆν καταφεύγειν οὐ δυνά-
 μενοι διὰ τὸ τοὺς Συρακοσίους δυοῖν φρουρῶν
 κυριεύειν, ἠναγκάσθησαν ἐξ ὑποστροφῆς πάλιν ναυ-
 μαχῆσαι. τῶν δὲ Συρακοσίων λελυκότων τὰς τάξεις 6
 καὶ κατὰ τὸν διωγμὸν ἐρριμμένων, ἀθρόαις ταῖς
 30 ναυσὶν ἐπιπλεύσαντες ἑνδεκα μὲν κατέδυσαν, τὰς
 δὲ λοιπὰς ἕως τῆς Νήσου κατεδίωξαν. διαλυθείσης
 δὲ τῆς μάχης ἑκάτεροι τρόπαιον ἔστησαν, οἱ μὲν

Ἀθηναῖοι τῆς ναυμαχίας, οἱ δὲ Συρακόσιοι τῶν ἐπὶ τῆς γῆς κατορθωμένων.

- 10 Τῆς δὲ ναυμαχίας τοιοῦτο τέλος λαβούσης, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι πυνθανόμενοι τὸν μετὰ Δημοσθένους στόλον ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἤξουσιν, ἔκριναν μηκέτι διακινδυνεύειν, ἕως ἂν ἡ δύναμις ἐκείνη παραγένηται, οἱ δὲ Συρακόσιοι τούναντίον βουλούμενοι πρὶν ἔλθειν τὴν μετὰ Δημοσθένους στρατιάν περὶ τῶν ὄλων διακριθῆναι, καθ' ἡμέραν ἐπιπλέοντες ταῖς τῶν Ἀθηναίων ναυσὶν ἐξήπτουτο τῆς μάχης. 10
- 2 συμβουλευσάντος δ' αὐτοῖς Ἀρίστωνος τοῦ Κορινθίου κυβερνήτου τὰς προῶρας τῶν νεῶν ποιῆσαι βραχυτέρας καὶ ταπεινοτέρας, πεισθέντες οἱ Συρακόσιοι πολλὰ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς μετὰ 3 ταῦτα κινδύνοις ἐπλεονέκτησαν. αἱ μὲν γὰρ Ἀττι- 15 καὶ τριήρεις ἦσαν ἀσθενεστέρας ἔχουσαι τὰς προῶρας καὶ μετεώρους· διὸ συνέβαινε αὐτῶν τὰς ἐμβολὰς τιτρώσκειν τοὺς ὑπερέχοντας τῆς θαλάττης τόπους, ὥστε τοὺς πολεμίους μὴ μεγάλοις ἐλαττώμασι περιπίπτειν· αἱ δὲ τῶν Συρακοσίων τὸν περὶ 20 τὴν προῶραν τόπον ἰσχυρὸν ἔχουσαι καὶ ταπεινόν, κατὰ τὰς τῶν ἐμβολῶν δόσεις μιᾷ πολλάκις πληγῇ 4 κατέδυνον τὰς τῶν Ἀθηναίων τριήρεις. ἐπὶ μὲν οὖν συχνὰς ἡμέρας οἱ Συρακόσιοι τῇ παρεμβολῇ τῶν πολεμίων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν προσ- 25 βάλλοντες οὐδὲν ἤνουν, τῶν Ἀθηναίων ἡσυχίαν 5 ἀρόντων· ἐπειδὴ δὲ τινες τῶν τριηράρχων οὐκέτι δυνάμενοι καρτερεῖν τὴν τῶν Συρακοσίων καταφρόνησιν ἀντανήχθησαν τοῖς πολεμίοις ἐν τῷ μεγάλῳ λιμένι, καὶ συνέστη πασῶν τῶν τριήρων ναυ- 30 μαχία, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ταχυναντούσας ἔχοντες τριήρεις, καὶ ταῖς κατὰ θάλατταν ἐμπειρίαις,

ἔτι δὲ καὶ ταῖς τῶν κυβερνητῶν τέχναις προτεροῦν-
 τες, ἄπρακτον εἶχον τὴν ἐν τούτοις ὑπεροχὴν, τῆς
 ναυμαχίας ἐν στενωπῷ τόπῳ γινομένης· οἱ δὲ Συρα- 6
 κόσιοι συμπλεκόμενοι καὶ τοῖς πολεμίοις οὐδεμίαν
 5 διδόντες ἀναστροφὴν, τοὺς τε ἐπὶ τῶν καταστρω-
 μάτων ἠκόντιζον καὶ λιθοβολοῦντες λιπεῖν ἠνάγκα-
 ζον τὰς πρόρας, ἀπλῶς δὲ πολλαῖς τῶν ἐπιπλου-
 σῶν νεῶν ἐμβολὰς διδόντες καὶ εἰς τὰς τῶν ἐναν-
 τίων ναῦς εἰσαλλόμενοι πέξομαχίαν ἐν ταῖς ναυσὶ
 10 συνίσταντο. θλιβόμενοι δὲ πανταχόθεν οἱ Ἀθη-
 ναῖοι πρὸς φυγὴν ὤρμησαν· οἱ δὲ Συρακόσιοι διώ-
 ξαντες ἑπτὰ μὲν τριήρεις κατέδυσαν, πολλὰς δὲ
 ἀχρήστους ἐποίησαν.

Τῶν δὲ Συρακοσίων ἐπηρμένων ταῖς ἐλπίσι διὰ 11
 15 τὸ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν τοὺς πολεμί-
 οὺς νενικηκέναι, παρῆν Εὐρυμέδων καὶ Δημοσθέ-
 νης, καταπεπλευκότες μὲν ἐξ Ἀθηνῶν μετὰ δυνά-
 μεως πολλῆς, ἐν δὲ τῷ παράπλῳ παρὰ Θουρίων
 καὶ Μεσσαπίων προσειληφότες συμμαχίαν. ἦγον δὲ 2
 20 τριήρεις πλείους τῶν ὄγδοήκοντα, στρατιωτῶν δὲ
 χωρὶς τῶν ἐν τοῖς πληρώμασι πεντακισχιλίους· ὅπλα
 δὲ καὶ χρήματα, πρὸς δὲ τούτοις τὰ πρὸς πολιορ-
 κίαν ὄργανα καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἐν στρατο-
 γύλοις πλοίοις ἐκόμιζον. δι' ἣν αἰτίαν οἱ Συρακό-
 25 σιοὶ πάλιν ἐταπεινοῦντο ταῖς ἐλπίσι, νομίζοντες μη-
 κέτι ῥαδίως ἐξισωθῆναι τοῖς πολεμίοις δυνήσεσθαι.
 Δημοσθένης δὲ πείσας τοὺς συνάρχοντας ἐπιθέσθαι 3
 ταῖς Ἐπιπολαῖς, ἄλλως γὰρ οὐ δυνατὸν ἦν ἀποτει-
 χίσαι τὴν πόλιν, ἀναλαβῶν μυρίους μὲν ὀπίστας,
 30 ἄλλους δὲ τοσοῦτους ψιλούς, νυκτὸς ἐπέθετο τοῖς
 Συρακοσίοις. ἀπροσδοκῆτου δὲ γενομένης τῆς ἐφό-
 δου φρουρίων τέ τινων ἐκράτησαν καὶ παρεῖσπε-

σόντες ἐντὸς τοῦ τειχίσματος τῆς Ἐπιπολῆς μέρος
 4 τι τοῦ τείχους κατέβαλον. τῶν δὲ Συρακοσίων
 πανταχόθεν συνδραμόντων ἐπὶ τὸν τόπον, ἔτι δὲ
 Ἐρμοκράτους μετὰ τῶν ἐπιλέκτων ἐπιβοηθήσαντος,
 ἐξεώσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ νυκτὸς οὔσης διὰ τὴν 5
 ἀπειρίαν τῶν τόπων ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους ἐσκε-
 5 δάσθησαν. οἱ δὲ Συρακοσῖοι μετὰ τῶν συμμάχων
 καταδιώξαντες, δισχιλίους μὲν καὶ πεντακοσίους τῶν
 πολεμίων ἀποκτείναντες, οὐκ ὀλίγους δὲ τραυμα-
 6 τίας ποιήσαντες, πολλῶν ὄπλων ἐκυρίευσαν. μετὰ 10
 δὲ τὴν μάχην Συρακοσῖοι μὲν Σικανὸν ἓνα τῶν
 στρατηγῶν μετὰ δώδεκα τριήρων ἀπέστειλαν εἰς τὰς
 ἄλλας πόλεις, τὴν τε νίκην ἀπαγγελοῦντα τοῖς συμ-
 12 μάχοις καὶ βοηθεῖν ἀξιοῦντα. Ἀθηναῖοι δέ, τῶν 551
 πραγμάτων αὐτοῖς ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκβάντων, καὶ διὰ 15
 τὸ τὸν περικείμενον τόπον ὑπάρχειν ἐλώδη λοιμικῆς
 καταστάσεως εἰς τὸ στρατόπεδον ἐμπεσοῦσης, ἐβου-
 2 λύνοντο πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς πράγμασι. Δημοσθένης
 μὲν οὖν ᾤετο δεῖν ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην εἰς Ἀθή-
 νας, φάσκων αἰρετώτερον εἶναι πρὸς Λακεδαιμονίους 20
 ὑπὲρ τῆς πατρίδος κινδυνεύειν ἢ καθημένους εἰς
 Σικελίαν μηδὲν τῶν χρησίμων ἐπιτελεῖν· ὁ δὲ Νι-
 κίας οὐκ ἔφη δεῖν αἰσχροῶς οὕτως ἐγκαταλιπεῖν τὴν
 πολιορκίαν, καὶ τριήρων καὶ στρατιωτῶν, ἔτι δὲ
 χρημάτων, εὐποροῦντας· πρὸς δὲ τούτοις, ἂν ἄνευ 25
 τῆς τοῦ δήμου γνώμης εἰρήνην ποιησάμενοι πρὸς τοὺς
 Συρακοσίους ἀποπλεύσωσιν εἰς τὴν πατρίδα, κίν-
 δυνον αὐτοῖς ἐπακολουθήσειν ἀπὸ τῶν εἰωθότων
 3 τοὺς στρατηγοὺς συκοφαντεῖν. τῶν δὲ εἰς τὸ συμ-
 βούλιον παρελημμένων οἱ μὲν τῷ Δημοσθένει συγ- 30
 κατέθεντο περὶ τῆς ἀναγωγῆς, οἱ δὲ τῷ Νικίᾳ τὴν
 αὐτὴν γνώμην ἀπεφαίνοντο· διόπερ οὐδὲν σαφὲς

ἐπικρίναντες ἐφ' ἡσυχίας ἔμενον. τοῖς δὲ Συρα- 4
 κοσίοις παραγενομένης συμμαχίας παρά τε Σικελῶν
 καὶ Σελινουντίων, ἔτι δὲ Γελῶν, πρὸς δὲ τούτοις
 Ἰμεραίων καὶ Καμαριναίων, οἱ μὲν Συρακόσιοι μάλ-
 5 λον ἐθάρρουν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι περιδεεῖς ἐγίνοντο.
 τῆς δὲ νόσου μεγάλην ἐπίτασιν λαμβανούσης πολ-
 λοὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέθνησκον, καὶ πάντες με-
 τεμέλουντο διὰ τὸ μὴ πάλαι τὸν ἀπόπλουν πεποιθ-
 σθαι. διὸ καὶ τοῦ πλήθους θορυβοῦντος, καὶ τῶν 5
 10 ἄλλων πάντων ἐπὶ τὰς ναῦς ὀρμώντων, ὁ Νικίας
 ἠναγκάσθη συγχωρῆσαι περὶ τῆς εἰς οἶκον ἀναγω-
 γῆς. ὁμογνωμόνων δὲ ὄντων τῶν στρατηγῶν, οἱ 6
 στρατιῶται τὰ σκεύη ἐνετίθεντο καὶ τὰς τριήρεις
 πληρῶσαντες ἤρουν τὰς κεραίας· καὶ παρήγγειλαν οἱ
 15 στρατηγοὶ τοῖς πλήθεσιν, ὅταν σημήνη, μηδένα τῶν
 κατὰ τὸ στρατόπεδον ὑστερεῖν, ὡς ἀπολειφθησόμε-
 νου τὸν βραδύνοντα. μελλόντων δ' αὐτῶν τῆ ὑστε- 7
 ραία πλεῖν, ἐξέλιπεν ἡ σελήνη τῆς ἐπιούσης νυκτός.
 διόπερ ὁ Νικίας, καὶ φύσει δεισιδαίμων ὑπάρχων
 20 καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ στρατοπέδῳ νόσον εὐλαβῶς δια-
 κείμενος, συνεκάλεσε τοὺς μάντις. τούτων δ' ἀπο-
 φηραμένων ἀναγκαῖον εἶναι τὰς εἰδισμένας τρεῖς
 ἡμέρας ἀναβάλλεσθαι τὸν ἔκπλουν, ἠναγκάσθησαν
 καὶ οἱ περὶ τὸν Δημοσθένην συγκαταθέσθαι διὰ
 25 τὴν πρὸς τὸ θεῖον εὐλάβειαν.

Οἱ δὲ Συρακόσιοι παρά τινων αὐτομόλων πυ- 13
 θόμενοι τὴν αἰτίαν τοῦ ὑπερτεθεῖσθαι τὸν ἀπό-
 πλουν, τὰς τε τριήρεις πάσας ἐπλήρωσαν, οὔσας
 ἑβδομήκοντα καὶ τέτταρας, καὶ τὰς πεξὰς δυνάμεις
 30 ἔξαγαγόντες προσέβαλον τοῖς πολεμίοις καὶ κατὰ
 γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τριήρεις 2
 πληρῶσαντες ἔξ πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, τὸ μὲν δεξιὸν

κέρας παρέδωκαν Εὐρυμέδοντι τῷ στρατηγῷ, καθ' ὃ ἐτάχθη ὁ τῶν Συρακοσίων στρατηγὸς Ἀγάθαρχος· ἐπὶ δὲ θατέρου μέρους Εὐθύδημος ἐτέτακτο, 552 καθ' ὃν ἀντετάξατο Σικανὸς τῶν Συρακοσίων ἡγούμενος· τῆς δὲ μέσης τάξεως εἶχε τὴν ἡγεμονίαν 5

3 Συρακοσίοις Πύθης ὁ Κορίνθιος. ὑπερτεινούσης δὲ τῆς τῶν Ἀθηναίων φάλαγγος διὰ τὸ πλείοσιν αὐτοὺς ἀγωνίζεσθαι τριήρεσιν, οὐχ ἥκιστα καθ' ὃ πλεονεκτεῖν ἐδόκουν κατὰ τοῦτο ἡλαττώθησαν. ὁ 10 γὰρ Εὐρυμέδων ἐπιχειρήσας περιπλεῖν τὸ κέρας τῶν ἐναντίων, ὡς ἀπεσπάσθη τῆς τάξεως, ἐπιστρεψάντων ἐπ' αὐτὸν τῶν Συρακοσίων ἀπελήφθη πρὸς τὸν κόλπον τὸν Δάσκωνα μὲν καλούμενον, ὑπὸ δὲ

4 τῶν Συρακοσίων κατεχόμενον· κατακλεισθεὶς δ' εἰς 15 στενὸν τόπον καὶ βιασθεὶς εἰς τὴν γῆν ἐκπεσεῖν, αὐτὸς μὲν ὑπὸ τινος τρωθεὶς καιρίῳ πληγῇ τὸν βίον μετήλλαξεν, ἐπτα δὲ νῆες ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ διεφθάρησαν. τῆς δὲ ναυμαχίας ἤδη γινομένης ὅλοις

5 τοῖς στόλοις, ὡς διεδόθη λόγος τὸν τε στρατηγὸν 20 ἀνηρῆσθαι καὶ τινὰς ναῦς ἀπολωλέναι, τὸ μὲν πρῶτον αἱ μάλιστα συνεγγίζουσαι ταῖς διεφθαρμέναις ναυσὶν ἐνέκλιναν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Συρακοσίων ἐπικειμένων, καὶ διὰ τὸ γεγονὸς εὐήμερον θρασέως ἀγωνιζομένων, βιασθέντες οἱ Ἀθηναῖοι πάν- 25

6 τες φυγεῖν ἠναγκάσθησαν. γενομένου δὲ τοῦ διωγμοῦ πρὸς τὸ τεναγῶδες μέρος τοῦ λιμένος, οὐκ ὀλίγαι τῶν τριήρων ἐν τοῖς βράχεσιν ἐπώκειλαν. ὧν συμβαινόντων Σικανὸς ὁ τῶν Συρακοσίων

7 στρατηγὸς ταχέως ὀλκάδα κληματίδων καὶ δάδων, 30 ἔτι δὲ πίττης, πληρώσας ἐνέπηρσε τὰς ἐν τοῖς βρά-

7 χεσι ναῦς κυλινδουμένας. ὧν ἀναφθεισῶν οἱ μὲν

Ἀθηναῖοι ταχέως τὴν τε φλόγα κατέσβεσαν καὶ ἀπὸ
 τῶν νεῶν ἐρρωμένως ἠμύνοντο τοὺς ἐπιφερομένους,
 ἄλλην οὐδεμίαν εὐρίσκοντες σωτηρίαν· τὰ δὲ περὶ
 στρατόπεδα παρεβοήθει παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἐφ' ὃν
 5 αἱ νῆες ἐξεπεπτώκεσαν. ἀπάντων δὲ καρτερώς
 ὑπομενόντων τὸν κίνδυνον, ἐπὶ μὲν τῆς γῆς ἐτρέ-
 πησαν οἱ Συρακόσιοι, κατὰ θάλατταν δὲ προτερή-
 σαντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν πόλιν. ἀπόλυντο δὲ
 τῶν μὲν Συρακοσίων ὀλίγοι, τῶν δ' Ἀθηναίων ἄν-
 10 δρες μὲν οὐκ ἐλάττους δισχιλίω, τριήρεις δ' ὀκτω-
 καίδεκα.

Οἱ δὲ Συρακόσιοι νομίζοντες μηκέτι τὸν κίνδυνον 14
 εἶναι περὶ τῆς πόλεως, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐνε-
 στηκέναι τὸν ἀγῶνα περὶ τοῦ λαβεῖν τὸ στρατόπε-
 15 δον μετὰ τῶν πολεμίων αἰχμάλωτον, ἀπέφραττον
 τὸ στόμα τοῦ λιμένος ζευῖγμα κατασκευάζοντες.
 ἀκάτους τε γὰρ καὶ τριήρεις, ἔτι δὲ στρογγύλας 2
 ναῦς ἐπ' ἀγκυρῶν ὀρμίσαντες, καὶ σιδηραῖς ἀλύ-
 σεσι διαλαμβάνοντες, ἐπὶ τὰ σκάφη γεφύρας ἐκ σα-
 20 νίδων κατεσκεύασαν, καὶ πέρασ ἐν ἡμέραις τρισὶ
 τοῖς ἔργοις ἐπέθηκαν συντέλειαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι 3
 θεωροῦντες αὐτοῖς πάντοθεν τὴν σωτηρίαν ἀποκε-
 553 κλειμένην, ἔκριναν ἀπάσας τὰς τριήρεις πληροῦν
 καὶ τῶν περὶ τοὺς κρατίστους ἐμβιβάσαι, τῶ τε
 25 πλήθει τῶν νεῶν καὶ τῇ τῶν ἀγωνιζομένων ὑπὲρ
 τῆς σωτηρίας ἀπονοία καταπλήξειν * τοὺς Συρα-
 κοσίους. διόπερ τοὺς ἐπὶ ταῖς ἡγεμονίαις τεταγμέ- 4
 νους καὶ τοὺς ἀρίστους ἐξ ὅλου τοῦ στρατεύμα-
 τος ἐμβιβάσαντες τριήρεις μὲν ἐπλήρωσαν πέντε
 30 λειπούσας τῶν ἑκατὸν εἴκοσι, τοὺς δὲ λοιποὺς
 ἔταξαν παρὰ τὸν αἰγιαλόν. οἱ δὲ Συρακόσιοι τὸ
 μὲν περὶ τὸν στρατεύμα πρὸ τῆς πόλεως ἔστησαν,

τριήρεις δὲ συνεπλήρωσαν ἑβδομήκοντα τέτταρας·
 συμπαρείποντό τε τὰς ὑπηρετικὰς ἔχοντες ναῦς παῖ-
 δες ἐλεύθεροι, τοῖς τε ἔτεσιν ὄντες ὑπὸ τὴν τῶν
 νεανίσκων ἡλικίαν καὶ συναγωνιζόμενοι μετὰ τῶν
 5 πατέρων. τὰ δὲ περὶ τὸν λιμένα τεῖχη καὶ πᾶς ὁ
 τῆς πόλεως ὑπερκείμενος τόπος ἔγμε σωμαίων·
 γυναικῆς τε γὰρ καὶ παρθένου καὶ οἱ ἐν ταῖς ἡλι-
 κίαις τὴν ἐν τῷ πολέμῳ χρεῖαν παρέχεσθαι μὴ δυ-
 νάμενοι, τοῦ παντὸς πολέμου τὴν κρίσιν λαμβά-
 νοντος, μετὰ πολλῆς ἀγωνίας ἐπεθεώρουν τὴν μά- 10
 15 χην. καθ' ὃν δὴ χρόνον Νικίας ὁ τῶν Ἀθηναίων
 στρατηγὸς ἐπιβλέψας τὰς ναῦς καὶ τὸ μέγεθος τοῦ
 κινδύνου λογισάμενος, οὐκ ἐπέμεινε ἐπὶ τῆς ἐν τῇ
 γῆ τάξεως, ἀλλὰ καταλιπὼν τοὺς πεζοὺς ἐπὶ τινα
 ναῦν ἀνέβη καὶ παρέπλει τὰς τριήρεις τῶν Ἀθη- 15
 ναίων, ἕκαστον δὲ τῶν τριηράρχων ἐξ ὀνόματος
 προσφωνῶν καὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνων ἐδεῖτο πάντων,
 εἰ καὶ πρότερόν ποτε, νῦν ἀντιλαβέσθαι τῆς μόνης
 καταλελειμμένης ἐλπίδος· ἐν γὰρ ταῖς τῶν ναυμα-
 χεῖν μελλόντων ἀρεταῖς καὶ ἑαυτῶν ἀπάντων καὶ 20
 2 τῆς πατρίδος κείσθαι τὴν σωτηρίαν. καὶ τοὺς μὲν
 τέκνων ὄντας πατέρας τῶν υἱῶν ὑπομιμνήσκων,
 τοὺς δ' ἐνδόξων γεγονότας πατέρων παρακαλῶν
 τὰς τῶν προγόνων ἀρετὰς μὴ κατασχεῖν, τοὺς δὲ
 ὑπὸ τοῦ δήμου τετιμημένους προτρεπόμενος ἀξίους 25
 φανῆναι τῶν στεφάνων, πάντας δ' ἀναμνησθέντας
 τῶν ἐν Σαλαμῖνι τροπαίων ἡξίου μὴ καταροῦσαι
 τῆς πατρίδος τὴν περιβόητον δόξαν, μηδὲ αὐτοὺς
 ἀνδραπόδων τρόπον παραδοῦναι τοῖς Συρακοσίοις.
 3 ὁ μὲν οὖν Νικίας τοιοῦτοῖς χρησάμενος λόγοις πά- 30
 λιν ἐπὶ τὴν ἰδίαν τάξιν ἐπανῆλθεν· οἱ δ' ἐν ταῖς
 ναυσὶ παιανίσαντες ἔπλεον, καὶ φθάσαντες τοὺς

πολεμίους διέλνον τὸ ζεύγμα. οἱ δὲ Συρακόσιοι
 ταχέως ἐπαναχθέντες συνετάττοντο ταῖς τριήρεσι,
 καὶ συμπλεκόμενοι τοῖς ἐναντίοις ἠνάγκασαν αὐτοὺς
 ἐπιστρέφειν ἀπὸ τοῦ ζεύγματος καὶ διαμάχεσθαι.
 5 ποιουμένων δὲ τὰς ἀνακρούσεις τῶν μὲν ἐπὶ τὸν 4
 αἰγιαλόν, τῶν δ' εἰς μέσον τοῦ λιμένος, τινῶν δὲ
 πρὸς τὰ τεῖχη, ταχέως ἀπ' ἀλλήλων διεσπάσθησαν
 αἱ τριήρεις ἅπασαι, καὶ χωρισθέντων ἀπὸ τῶν κλει-
 554 θρῶν πλήρης ἦν ὁ λιμὴν τῶν κατ' ὀλίγους ναυμα-
 10 χούντων. ἔνθα δὴ παραβόλως ἀμφοτέρων περὶ τῆς 5
 νίκης ἀγωνιζομένων, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τῷ τε πλή-
 θει τῶν νεῶν θαρροῦντες καὶ σωτηρίαν ἄλλην οὐχ
 ὀρῶντες θρασέως ἐκινδύνεον καὶ τὸν ἐν τῇ μάχῃ
 θάνατον εὐγενῶς ὑπέμενον· οἱ δὲ Συρακόσιοι θεα-
 15 τὰς τῶν ἀγῶνων ἔχοντες γονεῖς καὶ παῖδας ἐφι-
 λοτιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους, ἐκάστου βουλομένου δι'
 ἑαυτοῦ τὴν νίκην περιγενέσθαι τῇ πατρίδι. διὸ 16
 καὶ πολλοὶ ταῖς τῶν ἐναντίων πρῶραις ἐπιβάντες,
 τῆς οἰκείας νεῶς ὑφ' ἑτέρας τρωθείσης, ἐν μέσοις
 20 τοῖς πολεμίοις ἀπελαμβάνοντο. ἔνιοι δὲ σιδηρᾶς
 χεῖρας ἐπιβάλλοντες ἠνάγκαζον τοὺς ἀντιταττομέ-
 νους ἐπὶ τῶν νεῶν πεζομαχεῖν. πολλάκις δὲ τὰς 2
 ἰδίας ἔχοντες ναῦς συντετριμμένας, εἰς τὰς τῶν
 ἐναντίων μεθאלλόμενοι, καὶ τοὺς μὲν ἀποκτείνου-
 25 τες, τοὺς δ' εἰς τὴν θάλατταν προωθοῦντες, ἐκυ-
 ρίεον τῶν τριήρων. ὅλως δὲ καθ' ὅλον τὸν λι-
 μένα τῶν τ' ἐμβολῶν ψόφος ἐγένετο καὶ βοή τῶν
 ἀγωνιζομένων ἐναλλάξ ἀπολλυμένων. ὅτε γὰρ ἀπο- 3
 ληφθεῖν ναῦς ὑπὸ πλειόνων τριήρων, πανταχόθεν
 30 τυπτομένη τοῖς χαλκῶμασι, τοῦ θεύματος εἰσπίπτον-
 τος αὐτάνδρος ὑπὸ τῆς θαλάττης κατεπίνετο. ἔνιοι
 δὲ καταδυομένων τῶν νεῶν ἀποκολυμβῶντες τοῖς

τε τόξοις κατετιτρώσκοντο καὶ τοῖς δόρασι τυπτό-
 4 μνοι διεφθείροντο. οἱ δὲ κυβερνήται θεωροῦντες
 τεταραγμένην τὴν μάχην, καὶ πάντα τόπον ὄντα
 πλήρη θορόβου, καὶ πολλάκις ἐπὶ μίαν ναῦν πλείους
 ἐπιφερομένας, οὐδ' ὅ,τι σημαίνοιεν εἶχον, μὴ τῶν 5
 αὐτῶν πρὸς ἅπαντας συμφερόντων, οὔτε πρὸς τοὺς
 κελεύοντας τοὺς ἑτέρους ἐνεδέχето βλέπειν διὰ τὸ
 5 πλῆθος τῶν βελῶν. ἀπλῶς δὲ τῶν παραγγελλομέ-
 νων οὐδεὶς οὐδὲν ἤκουε, τῶν σκαφῶν θραυομέ-
 νων καὶ παρασυρομένων τῶν ταρσῶν, ἅμα δὲ καὶ 10
 τῇ κραυγῇ τῶν ναυμαχοῦντων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς γῆς
 6 συμφιλοτιμουμένων. τοῦ γὰρ αἰγιαλοῦ παντὸς τὸ
 μὲν ὑπὸ τῶν πεζῶν τῶν Ἀθηναίων κατείχετο, τὸ
 δ' ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, ὥστ' ἐνίοτε τοὺς παρὰ
 τὴν γῆν ναυμαχοῦντας συμμάχους ἔχειν τοὺς ἐπὶ 15
 7 τῆς χέρσου στρατοπεδεύοντας. οἱ δ' ἐπὶ τῶν τει-
 χῶν ὅτε μὲν ἴδοιεν τοὺς ἰδίους εὐήμεροῦντας, ἐπαιά-
 νιζον, ὅτε δ' ἐλαττουμένους, ἔστενον καὶ μετὰ δα-
 κρύων τοῖς θεοῖς προσηύχοντο. ἐνίοτε γὰρ, εἰ τύ-
 χοι, τῶν Συρακοσίων τριήρων παρὰ τὰ τεῖχη δια- 20
 φθείρεσθαι τινὰς συνέβαινε, καὶ τοὺς ἰδίους ἐν ὀφ-
 θαλμοῖς τῶν συγγενῶν ἀναιρεῖσθαι, καὶ θεωρεῖν
 γονεῖς μὲν τέκνων ἀπώλειαν, ἀδελφὰς δὲ καὶ γυναῖ-
 κας ἀνδρῶν καὶ ἀδελφῶν οἰκτρὰν καταστροφὴν.
 17 ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον πολλῶν ἀπολλυμένων ἢ μάχη 25
 τέλος οὐκ ἐλάμβανεν· οὐδὲ γὰρ οἱ θλιβόμενοι πρὸς
 τὴν γῆν φεύγειν ἐτόλμων. οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι
 τοὺς ἀφισταμένους τῆς μάχης καὶ τῇ γῇ προσπλέον-
 τας ἠρώτων εἰ διὰ τῆς γῆς εἰς Ἀθήνας πλεῦσαι
 νομίζουσιν, οἱ δὲ πεζοὶ τῶν Συρακοσίων τοὺς προσ- 30
 πλέοντας ἀνέκρινον διὰ τί βουλομένων αὐτῶν εἰς 355
 τὰς τριήρεις ἐμβαίνειν κωλύσαντες αὐτοὺς μάχε-

σθαι νῦν προδιδόασι τὴν πατρίδα, καὶ εἰ διὰ τοῦτο
 ἔφραξαν τὸ στόμα τοῦ λιμένος, ὅπως κωλύσαντες
 τοὺς πολεμίους αὐτοὶ φεύγωσιν ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν,
 καὶ τοῦ τελευτᾶν ὀφειλομένου πᾶσιν ἀνθρώποις
 5 ποιοῦν ζητοῦσι καλλίω θάνατον ἢ τὸν ὑπὲρ τῆς πα-
 τρίδος, ἣν ἔχοντες μάρτυρα τῶν ἀγῶνων αἰσχροῶς
 ἐγκαταλείπουσι. τοιαῦτα δὲ τῶν ἀπὸ τῆς γῆς στρα- 2
 τιωτῶν ὄνειδιζόντων τοῖς προσπλέουσιν, οἱ πρὸς
 τοὺς αἰγιαλοὺς ἀποφεύγοντες πάλιν ἀνέστρεφον,
 10 καίπερ συντετριμμένας ἔχοντες τὰς ναῦς καὶ ὑπὸ
 τῶν τραυμάτων καταβαρούμενοι. τῶν δὲ παρὰ τὴν 3
 πόλιν κινδυνεύοντων Ἀθηναίων ἐκβιασθέντων καὶ
 πρὸς φυγὴν ὀρμησάντων, οἱ προσεχεῖς αἰεὶ τῶν Ἀθη-
 ναίων ἐνέκλινον, καὶ κατ' ὀλίγον ἅπαντες ἐτρέπη-
 15 σαν. οἱ μὲν οὖν Συρακόσιοι μετὰ πολλῆς κραυγῆς κα- 4
 τεδίωκον τὰς ναῦς ἐπὶ τὴν γῆν· τῶν δὲ Ἀθηναίων
 ὅσοι μὴ μετέωροι διεφθάρησαν, ἐπεὶ πρὸς τὰ βράχη
 προσηνέχθησαν, ἐκπηδῶντες ἐκ τῶν νεῶν εἰς τὸ
 πεζὸν στρατόπεδον ἔφευγον. ὁ δὲ λιμὴν πλήρης 5
 20 ἦν ὄπλων τε καὶ ναυαγίων, ὡς ἂν Ἀττικῶν μὲν
 νεῶν ἀπολομένων ἐξήκοντα, παρὰ δὲ τῶν Συρακο-
 σίων ὀκτώ μὲν τελέως διεφθαρμένων, ἐκκαίδεκα δὲ
 συντετριμμένων. οἱ δὲ Συρακόσιοι τῶν τε τριή-
 ρων ὅσας δυνατὸν ἦν εἶλκον ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τοὺς
 25 τετελευτηκότας πολίτας τε καὶ συμμάχους ἀνελόμε-
 νοι δημοσίας ταφῆς ἤξιῶσαν.

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι συνδραμόντες ἐπὶ τὰς τῶν ἡγε- 18
 μόνων σκηναὺς ἐδέοντο τῶν στρατηγῶν μὴ τῶν νεῶν,
 ἀλλὰ τῆς ἑαυτῶν φροντίξεν σωτηρίας. Δημοσθέ-
 30 νης μὲν οὖν ἔφη δεῖν, λελυμένου τοῦ ζεύγματος,
 κατὰ τάχος πληροῦν τὰς τριήρεις, καὶ ἀπροσδοκῆ-
 τως ἐπιθεμένους ἐπηγγέλλετο ῥαδίως κρατῆσειν τῆς

2 ἐπιβολῆς· Νικίας δὲ συνεβούλευε καταλιπόντας
 τὰς ναῦς διὰ τῆς μεσογείου χώρας πρὸς τὰς συμ-
 μαχίδας πόλεις ἀναχωρεῖν. ὧ πάντες ὁμογνώμονες
 γενόμενοι τῶν νεῶν τινὰς ἐνέπηρσαν καὶ τὰ πρὸς
 3 τὴν ἀπαλλαγὴν παρεσκευάζοντο. φανεροῦ δ' ὄντος 5
 ὅτι τῆς νυκτὸς ἀναξεύξουσιν, Ἐρμοκράτης συνεβού-
 λευε τοῖς Συρακοσίοις ἐξάγειν τῆς νυκτὸς ἅπαν τὸ
 στρατόπεδον καὶ τὰς ὁδοὺς ἀπάσας προκαταλαβέ-
 4 σθαι. οὐ πειθομένων δὲ τῶν στρατηγῶν διὰ τὸ
 πολλοὺς μὲν τραυματίας εἶναι τῶν στρατιωτῶν, 10
 πάντας δ' ὑπὸ τῆς μάχης κατακόπους ὑπάρχειν τοῖς
 σώμασιν, ἀπέστειλέ τινὰς τῶν ἰππέων ἐπὶ τὴν πα-
 ρεμβολὴν τῶν Ἀθηναίων τοὺς ἐροῦντας ὅτι προα-
 πεστάλκασιν οἱ Συρακοσῖοι τοὺς τὰς ὁδοὺς καὶ τοὺς
 5 ἐπικαιροτάτους τόπους προκαταληψομένους. ποιη- 15
 σάντων δὲ τῶν ἰππέων τὸ προσταχθὲν ἤδη νυκτὸς
 οὔσης, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νομίσαντες τῶν Λεοντίνων
 τινὰς εἶναι τοὺς δι' εὐνοίαν ἀπηγγελκότας, διατα-
 ράχθησαν οὐ μικρῶς καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν ὑπερέ- 20
 θευτο· ὧπερ εἰ μὴ παρεκρούσθησαν, ἀσφαλῶς ἂν 556
 6 ἐχωρίσθησαν. οἱ μὲν οὖν Συρακοσῖοι τῆς ἡμέρας
 ὑποφωσκούσης ἀπέστειλάν τοὺς προκαταληψομένους
 τὰ στενόπορα τῶν ὁδῶν· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρα-
 τηροὶ διελόμενοι τοὺς στρατιώτας εἰς δύο μέρη, καὶ
 τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ τοὺς ἄρρώστους εἰς μέσον 25
 λαβόντες, τοὺς δὲ δυναμένους μάχεσθαι προηγεῖ-
 σθαι καὶ οὐραγεῖν τάξαντες, προῆσαν ἐπὶ Κατάνης,
 ὧν μὲν Δημοσθένους, ὧν δὲ Νικίου καθηγουμένων.
 19 οἱ δὲ Συρακοσῖοι πενήκοντα μὲν τὰς καταλειφθεί-
 σασ ναῦς ἀναψάμενοι κατήγαγον εἰς τὴν πόλιν, ἐκ- 30
 βιβάσαντες δὲ ἐκ τῶν τριήρων ἅπαντας καὶ καθο-
 πλίσαντες μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἠκολούθουν

τοῖς Ἀθηναίοις, ἑξαπτόμενοι καὶ βαδίζειν εἰς τοῦμ-
 προσθεν διακωλύοντες. ἐπὶ τρεῖς δ' ἡμέρας ἐπα- 2
 κολουθοῦντες καὶ πανταχόθεν προλαμβάνοντες ἀπείρ-
 γον εὐθυπορεῖν πρὸς τὴν σύμμαχον Κατάνην, πα-
 5 λινοδίαν δὲ καταναγκάσαντες ποιήσασθαι διὰ τοῦ
 Ἐλωρίου πεδίου, πρὸς τῷ Ἀσινάρῳ ποταμῷ περι-
 κυκλώσαντες ἀπέκτειναν μὲν μυρίους ὀκτακισχιλίους,
 ἑξώγησαν δὲ ἑπτακισχιλίους, ἐν οἷς καὶ τοὺς στρα-
 τηγούς Δημοσθένην καὶ Νικίαν· οἱ δὲ λοιποὶ διη-
 10 πάσθησαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι 3
 πάντοθεν ἀποκλειομένης τῆς σωτηρίας ἠναγκάσθη-
 σαν τὰ ὄπλα καὶ ἑαυτοὺς παραδοῦναι τοῖς πολε-
 μίοις. τούτων δὲ πραχθέντων οἱ Συρακόσιοι στή-
 σαντες δύο τρόπαια, καὶ τὰ τῶν στρατηγῶν ὄπλα πρὸς
 15 ἑκάτερον προσηλώσαντες, ἀνέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν.

Τότε μὲν οὖν τοῖς θεοῖς ἔδυσαν πανδημεῖ, 4
 τῇ δ' ὑστεραία συναχθείσης ἐκκλησίας ἐβουλευόντο
 πῶς χρήσονται τοῖς αἰχμαλώτοις. Διοκλῆς δέ τις,
 τῶν δημαγωγῶν ἐνδοξότατος ὢν, ἀπεφήνατο γνώ-
 20 μην ὡς δέοι τοὺς μὲν στρατηγούς τῶν Ἀθηναίων
 μετ' αἰκίας ἀνελεῖν, τοὺς δ' ἄλλους αἰχμαλώτους
 ἐν μὲν τῷ παρόντι τεθῆναι πάντας εἰς τὰς λατο-
 μίας, μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς μὲν συμμαχήσαντας τοῖς
 Ἀθηναίοις λαφυροπωλῆσαι, τοὺς δ' Ἀθηναίους ἐρ-
 25 γαζομένους ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ λαμβάνειν ἀλφίτων
 δύο χοίνικας. ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ψηφίσματος 5
 Ἐρμοκράτης παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐνεχειρεῖ
 λέγειν ὡς κάλλιον ἔστι τοῦ νικᾶν τὸ τὴν νίκην
 ἐνεργεῖν ἀνθρωπίνως. θορυβοῦντος δὲ τοῦ δήμου 6
 30 καὶ τὴν δημηγορίαν οὐχ ὑπομένουτος, Νικόλαός τις,
 ἑστερημένος ἐν τῷ πολέμῳ δυοῖν υἱῶν, ἀνέβαινεν
 ἐπὶ τὸ βῆμα κατεχόμενος ὑπὸ τῶν οἰκετῶν διὰ τὸ

γῆρας· ὃν ὡς εἶδεν ὁ δῆμος, ἔληξε τοῦ θορύβου, νομίζων κατηγορήσειν τῶν αἰχμαλώτων. γενομένης⁵⁵⁷ οὖν σιωπῆς ὁ πρεσβύτερος ἐντεῦθεν ἤρξατο τῶν λόγων.

- 20 Τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἀτυχημάτων, ἄνδρες 5
 Συρακόσιοι, μέρος οὐκ ἐλάχιστον ἐγὼ μετέσχηκα·
 δυοῖν γὰρ υἱῶν γενόμενος πατήρ ἐξέπεμψα μὲν
 αὐτοὺς εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος κίνδυνον, ὑπε-
 δεξάμην δ' αὐτ' αὐτῶν ἀγγελίαν ἢ τὸν ἐκείνων θά-
 2 νατον ἐμήνυε. διὸ καὶ καθ' ἡμέραν ἐπιζητῶν τὴν 10
 συμβίωσιν καὶ τὴν τελευτὴν ἀναλογιζόμενος ἐκέ-
 λους μὲν μακαρίζω, τὸν ἑμαυτοῦ δὲ βίον ἐλέω, πάν-
 3 των ἠγούμενος εἶναι δυστυχέστατος. ἐκείνοι μὲν
 γὰρ τὸν ὀφειλόμενον τῇ φύσει θάνατον εἰς πατρί-
 δος σωτηρίαν ἀναλώσαντες ἀθάνατον ἑαυτῶν δόξαν 15
 καταλελοίπασιν, ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῆς ἐσχάτης ἡλικίας
 ἔρημος ὢν τῶν θεραπευσόντων τὸ γῆρας διπλοῦν
 ἔχω τὸ πένθος, τὴν συγγένειαν ἅμα καὶ ἀρετὴν
 4 ἐπιζητῶν· ὅσῳ γὰρ εὐγενέστερον ἐτελεύτησαν, το-
 σούτῳ ποθεινοτέραν τὴν ὑπὲρ αὐτῶν μνήμην κατα- 20
 λελοίπασιν. εἰκότως οὖν μισῶ τοὺς Ἀθηναίους,
 δι' ἐκείνους οὐχ ὑπὸ τῶν τέκνων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν
 5 οἰκετῶν, ὡς ὄρατε, χειραγωγούμενος. εἰ μὲν οὖν
 εἴρωμαι, ὧ ἄνδρες Συρακόσιοι, τὴν παροῦσαν ἐνε-
 στηκέναι βουλὴν ὑπὲρ Ἀθηναίων, εἰκότως ἂν καὶ 25
 διὰ τὰς κοινὰς τῆς πατρίδος συμφορὰς καὶ διὰ τὰς
 ἰδίας ἀτυχίας πικρῶς ἂν αὐτοῖς προσηνέχθην· ἐπεὶ
 δ' ἅμα τῷ πρὸς τοὺς ἠτυχηκότας ἐλέω κρίνεται τό-
 τε κοινῇ συμφέρον καὶ ἢ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους
 ὑπὲρ τοῦ δήμου τῶν Συρακοσίων ἐξενεχθησομένη 30
 δόξα, ἀκέραιον ποιήσομαι τὴν τοῦ συμφέροντος
 21 συμβουλίαν. ὁ μὲν οὖν δῆμος τῶν Ἀθηναίων

τῆς ἰδίας ἀνοίας ἀξίαν κεκόμισται τιμωρίαν, πρῶ-
 τον μὲν παρὰ θεῶν, μετὰ δὲ ταῦτα παρ' ἡμῶν τῶν
 ἀδικηθέντων. ἀγαθὸν γὰρ ἔστι τὸ θεῖον τοὺς ἀδί- 2
 κου πολέμου καταρχομένους καὶ τὴν αὐτῶν ὑπερ-
 5 οχήν οὐκ ἐνεγκόντας ἀνθρωπίνως ἀνεπίστοις πε-
 ριβαλεῖν συμφοραῖς. τίς γὰρ ἂν ἤλπισεν Ἀθηναίους, 3
 μύρια μὲν εἰληφότας ἐκ Δήλου τάλαντα, τριήρεις
 δὲ διακοσίας εἰς Σικελίαν ἀπεσταλκότας καὶ τοὺς
 ἀγωνιουμένους ἄνδρας πλείους τῶν τετρακισμυ-
 10 ρίων, οὕτω μεγάλας συμφοραῖς περιπεσεῖσθαι; ἀπὸ
 γὰρ τῆς τηλικαύτης παρασκευῆς οὔτε ναῦς οὔτ'
 ἀνὴρ οὐδεὶς ἐπανῆλθεν, ὥστε μηδὲ τὸν ἀγγελοῦντα
 αὐτοῖς τὴν συμφορὰν περιλειφθῆναι. εἰδότες οὖν, 4
 ἄνδρες Συρακόσιοι, τοὺς ὑπερηφανοῦντας καὶ παρὰ
 15 θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις μισουμένους, προσκν-
 558 νοῦντες τὴν τύχην μηδὲν ὑπὲρ ἀνθρώπου πράξτε.
 τί γὰρ σεμνὸν φονεῦσαι τὸν ὑποπεπτωκότα; τί δ'
 ἔνδοξον τιμωρία περιβαλεῖν; ὁ γὰρ ἀμετάθετον
 ἔχων τὴν περὶ τῶν ἀτυχημάτων ὡμότητα συναδικεῖ
 20 τὴν κοινήν ἀνθρώπων ἀσθένειαν. οὐδεὶς γὰρ ἔστιν 5
 οὕτω φρόνιμος ὥστε μείζον ἰσχυῖσαι τῆς τύχης, ἢ
 φύσει ταῖς ἀνθρωπίναις ἠδομένη συμφοραῖς ὀξείας
 τῆς εὐδαιμονίας ποιεῖται τὰς μεταβολάς. ἐροῦσί
 τινες ἴσως, ἠδίκησαν, καὶ τῆς κατ' αὐτῶν τιμωρίας
 25 ἔχομεν τὴν ἐξουσίαν. οὐκοῦν παρὰ μὲν τοῦ δήμου 6
 πολλαπλασίαν εἰλήφατε τιμωρίαν, παρὰ δὲ τῶν αἰχ-
 μαλώτων ἱκανὴν ἔχετε κόλασιν· παρέδωκαν γὰρ
 ἑαυτοὺς μετὰ τῶν ὄπλων πιστεύσαντες τῇ τῶν κρα-
 τούντων εὐγνωμοσύνῃ· διόπερ οὐκ ἄξιον αὐτοὺς
 30 τῆς ἡμετέρας ψευσθῆναι φιλανθρωπίας. οἱ μὲν οὖν 7
 ἀμετάθετον τὴν ἔχθραν φυλάττοντες μαχόμενοι τε-
 λευτήησιν, οἱ δὲ αὐτοὺς ἡμῖν ἐγχειρίσαντες ἀντι

πολεμίων γεγόνασιν ἰκέται. οἱ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις τοῖς ἐναντίοις τὰ σώματα ἐγχειρίζοντες ἐπ' ἐλπίδι σωτηρίας τοῦτο πράττουσιν· εἰ δὲ πιστεύσαντες τιμωρίας τεύξονται τηλικαύτης, οἱ μὲν παθόντες ἀναδέχονται τὴν συμφορὰν, οἱ δὲ πράξαντες ἀγνώμο-
8 νες ἂν κληθεῖεν. δεῖ δὲ τοὺς τῆς ἡγεμονίας ἀντι-
ποιουμένους, ὧς ἄνδρες Συρακόσιοι, μὴ οὕτω τοῖς ὅπλοις ἑαυτοὺς ἰσχυροὺς κατασκευάζειν ὡς τοῖς τρό-
ποις ἐπιεικεῖς παρέχεσθαι.

22 Οἱ γὰρ ὑποτεταγμένοι τοὺς μὲν φόβῳ κατισχύον-¹⁰
τας καιροτηρήσαντες ἀμύνονται διὰ τὸ μῖσος, τοὺς
δὲ φιλανθρωπῶς ἀφηγουμένους βεβαίως ἀγαπῶντες
ἀεὶ συναύξουσι τὴν ἡγεμονίαν. τί καθεῖλε τὴν
Μήδων ἀρχήν; ἢ πρὸς τοὺς ταπεινοτέρους ὀμότης.
2 ἀποστάτων γὰρ Περσῶν καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἔθνῶν¹⁵
συνεπέθετο. πῶς γὰρ Κῦρος ἐξ ἰδιώτου τῆς Ἀσίας
ὅλης ἐβασίλευσε; τῇ πρὸς τοὺς κρατηθέντας εὐγνω-
μοσύνη. Κροῖσον γοῦν τὸν βασιλέα λαβὼν αἰχμάλ-
ωτον οὐχ ὅπως ἠδίκησεν, ἀλλὰ καὶ προσευηρογέτησε·
παραπλησίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις βασιλεῦσί τε καὶ²⁰
3 δῆμοις προσηνέχθη. τοιγαροῦν διαδοθείσης εἰς
πάντα τόπον τῆς ἡμερότητος ἅπαντες οἱ κατὰ τὴν
Ἀσίαν ἀλλήλους φθάνοντες εἰς τὴν τοῦ βασιλέως
4 συμμαχίαν παρεγίνοντο. τί λέγω τὰ μακρὰν καὶ
τόποις καὶ χρόνοις ἀφεστηκότα; κατὰ γὰρ τὴν ἡμε-²⁵
τέραν πόλιν οὐ πάλαι Γέλων ἐξ ἰδιώτου τῆς Σικε-
λίας ὅλης ἡγεμῶν ἐγένετο, τῶν πόλεων ἐκουσίως⁵⁵⁰
εἰς τὴν ἐξουσίαν ἐκείνου παραγενομένων· προσ-
εκαλεῖτο γὰρ ἡ τάνδρὸς ἐπιείκεια πάντας ἀνθρώ-
πους, τὴν εἰς τοὺς ἡτυχηκότας συγγνώμην προσλα-³⁰
5 βουσα. ἀπ' ἐκείνων οὖν τῶν χρόνων τῆς κατὰ Σι-
κελίαν ἡγεμονίας ἀντιποιοιμένης τῆς πόλεως, μὴ

καταρρίψωμεν τὸν ὑπὲρ τῶν προγόνων ἔπαινον,
 μηδὲ ἑαυτοὺς θηριώδεις καὶ ἀπαραιτήτους πρὸς ἀν-
 θρωπίνην ἀτυχίαν παράσχωμεν. οὐ γὰρ προσήκει
 δοῦναι τῷ φθόνῳ καθ' ἡμῶν ἀφορμὴν εἰπεῖν ὡς
 5 ἀναξίως εὐτυχοῦμεν· καλὸν γὰρ καὶ τὸ τῆς τύχης
 ἀντιπραττούσης ἔχειν τοὺς συναλγήσοντας καὶ πά-
 λιν ἐν τοῖς κατορθώμασι τοὺς ἠδομένους. τὰ μὲν 6
 οὖν ἐν τοῖς ὅπλοις πλεονεκτήματα τύχῃ καὶ καιρῷ
 κρίνεται πολλάκις, ἢ δ' ἐν ταῖς εὐπραξίαις ἡμερό-
 10 τῆς ἰδιὸν ἐστὶ σημεῖον τῆς τῶν εὐτυχοῦντων ἀρε-
 τῆς. διὸ μὴ φθονήσητε τῇ πατρίδι περιβόητον γε-
 νέσθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὅτι τοὺς Ἀθηναίους
 ἐνίκησεν οὐ μόνον τοῖς ὅπλοις, ἀλλὰ καὶ τῇ φιλαν-
 θρωπία. φανήσονται γὰρ οἱ τῶν ἄλλων ὑπερέχειν 7
 15 ἡμερότητι σεμννόμενοι τῇ παρ' ἡμῶν εὐγνωμοσύνη
 πολυωρούμενοι, καὶ οἱ πρῶτοι βωμὸν ἐλέου καδι-
 δρουσάμενοι τοῦτον ἐν τῇ πόλει τῶν Συρακοσίων
 εὐρήσουσιν. ἐξ ὧν πᾶσιν ἔσται φανερόν ὡς ἐκεῖ- 8
 νοὶ μὲν δικαίως ἐσφάλησαν, ἡμεῖς δ' ἀξίως ἠτύ-
 20 χήσαμεν, εἴπερ οἱ μὲν τοιοῦτους ἀδικεῖν ἐπεχείρη-
 σαν οἱ καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς εὐγνωμόνησαν, ἡμεῖς
 δὲ τοιοῦτους ἐνίκησαμεν οἱ καὶ τοῖς πολεμιωτάτοις
 μερίζουσι τὸν ἔλεον ἐτόλμησαν ἐπιβουλεῦσαι· ὥστε
 μὴ μόνον ὑπὸ τῶν ἄλλων κατηγορίας τυγχάνειν
 25 τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἑαυτῶν καταγι-
 νώσκειν, εἰ τοιοῦτους ἄνδρας ἀδικεῖν ἐνεχείρησαν.
 καλόν, ὡ ἄνδρες Συρακόσιοι, κατάρξασθαι φι- 23
 λίας, καὶ τῷ τῶν ἠτυχηκότων ἐλέῳ σπείσασθαι τὴν
 διαφοράν. δεῖ γὰρ τὴν μὲν πρὸς τοὺς φίλους εὐ-
 30 νοϊαν ἀθάνατον φυλάττειν, τὴν δὲ πρὸς τοὺς ἐναν-
 τίους ἐχθραν θνητὴν· οὕτω γὰρ συμβήσεται τοὺς
 μὲν συμμάχους γίνεσθαι πλείους, τοὺς δὲ πολεμίους

- 2 ἐλάττους. τὴν δὲ διαφορὰν αἰώνιον διαφυλάττον-
 τας παραδιδόναι παισὶ παίδων οὐτ' εὐγνωμον οὐτ'
 ἀσφαλές· ἐνίοτε γὰρ οἱ δοκοῦντες ὑπερέχειν ἐν ῥοπῇ
 καιροῦ τῶν πρότερον ὑποπεπτωκότων ἀσθενέστεροι
 3 γίνονται. μαρτυρεῖ δ' ὁ νῦν γενόμενος πόλεμος· 5
 οἱ γὰρ ἐπὶ πολιορκίᾳ παραγενόμενοι καὶ διὰ τὴν
 ὑπεροχὴν ἀποτειχίσαντες τὴν πόλιν ἐκ μεταβολῆς 560
 αἰχμάλωτοι γεγόνασιν, ὡς ὁρᾶτε. καλὸν οὖν ἐν
 ταῖς τῶν ἄλλων ἀτυχίαις ἡμέρους φανέντας ἔτοιμον
 ἔχειν τὸν παρὰ πάντων ἔλεον, εἴαν τι συμβαίῃ τῶν 10
 ἀνθρωπίνων. πολλὰ γὰρ ὁ βίος ἔχει παράδοξα,
 στάσεις πολιτικάς, ληστείας, πολέμους, ἐν οἷς οὐ
 ῥᾶδιον διαφεύγειν τὸν κίνδυνον ἀνθρώπων ὄντα.
- 4 διόπερ εἰ τὸν πρὸς τοὺς ὑπόπεπτωκότας ἔλεον ἀπο-
 κόψομεν, πικρὸν καθ' ἑαυτῶν νόμον θήσομεν εἰς 15
 ἅπαντα τὸν αἰῶνα. οὐ γὰρ δυνατὸν τοὺς ἄλλοις
 ἀνημέρως χρησαμένους αὐτοὺς παρ' ἑτέρων τυχεῖν
 ποτε φιλανθρωπίας, καὶ πράξαντας δεινὰ παθεῖν
 εὐγνώμονα, καὶ παρὰ τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔθισμοὺς
 τοσοῦτους ἀνδρας φονεύσαντας ἐν ταῖς τοῦ βίου 20
 μεταβολαῖς ἐπιβοᾶσθαι τὰ κοινὰ πάντων νόμιμα.
- 5 τίς γὰρ Ἑλλήνων τοὺς παραδόντας ἑαυτοὺς καὶ τῇ
 τῶν κρατούντων εὐγνωμοσύνῃ πιστεύσαντας ἀπα-
 ραιτήτου τιμωρίας ἠξίωσεν, ἢ τίς ἦτονα τοῦ μὲν
 ὧμοῦ τὸν ἔλεον, τῆς δὲ προπετείας τὴν εὐλάβειαν 25
- 24 ἔσχηκε; πάντες δὲ ἀνατείνονται μὲν πρὸς τοὺς ἀν-
 τιταττομένους, εἰκουσι δὲ τοῖς ὑποπεπτωκόσιν, ὧν
 μὲν τὴν τόλμαν καταπονοῦντες, ὧν δὲ τὴν ἀτυχίαν
 οἰκτεῖροντες. θραύεται γὰρ ἡμῶν ὁ θυμός, ὅταν
 ὁ πρότερον ἐχθρὸς ὧν ἐκ μεταβολῆς ἰκέτης γενό- 30
 μενος ὑπομένῃ παθεῖν ὅ,τι ἂν δοκῇ τοῖς κρατοῦσιν.
- 2 ἀλίσκονται δ', οἶμαι, τῶν ἡμέρων ἀνδρῶν αἱ ψυχαὶ

μάλιστα πως ἔλέω διὰ τὴν κοινὴν τῆς φύσεως ὁμοιο-
 πάθειαν. Ἀθηναῖοι γὰρ κατὰ τὸν Πελοποννησια-
 κὸν πόλεμον εἰς τὴν Σφακτηρίαν νῆσον πολλοὺς
 τῶν Λακεδαιμονίων κατακλείσαντες καὶ λαβόντες
 5 αἰχμαλώτους ἀπελύτρωσαν τοῖς Σπαρτιάταις. πά- 3
 λιν Λακεδαιμόνιοι πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν
 συμμάχων αἰχμαλωτισάμενοι παραπλησίως ἐχρή-
 σαντο. καὶ καλῶς ἀμφοτέρου ταῦτ' ἐπραξαν· δεῖ
 γὰρ τοῖς Ἑλλησι τὴν ἐχθρὰν εἶναι μέχρι τῆς νίκης,
 10 καὶ κολάζειν μέχρι τοῦ κρατῆσαι τῶν ἐναντίων. ὁ 4
 δὲ περαιτέρω τὸν ὑποπεσόντα καὶ πρὸς τὴν τοῦ
 κρατοῦντος εὐγνωμοσύνην προσφεύγοντα τιμωρού-
 μενος οὐκέτι τὸν ἐχθρὸν κολάζει, πολὺ δὲ μᾶλλον
 ἀδικεῖ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν. εἶποι γὰρ ἂν 5
 15 τις πρὸς τὴν τοῦ τοιοῦτου σκληρότητα τὰς τῶν πά-
 λαι σοφῶν ἀποφάσεις, ἄνθρωπε, μὴ μέγα φρόνει,
 γινῶθι σαυτὸν, ἴδε τὴν τύχην ἀπάντων οὔσαν κυ-
 ρίαν. τίνος γὰρ χάριν οἱ πρόγονοι πάντων τῶν
 Ἑλλήνων ἐν ταῖς κατὰ πόλεμον νίκαις κατέδειξαν
 20 οὐ διὰ λίθων, διὰ δὲ τῶν τυχόντων ξύλων ἰστάναι
 561 τὰ τρόπαια; ἄρ' οὐχ ὅπως ὀλίγον χρόνον διαμέ- 6
 νοντα ταχέως ἀφανίζηται τὰ τῆς ἐχθρᾶς ὑπομνή-
 ματα; καθόλου δ' εἰ μὲν αἰώνιον ἴστασθαι τὴν
 διαφορὰν βούλεσθε, μάθετε τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθέ-
 25 νειαν ὑπερφρονοῦντες· εἰς γὰρ καιρὸς καὶ βραχεῖα
 ῥοπή τύχης ταπεινοὶ πολλάκις τοὺς ὑπερηφάνους.
 εἰ δ', ὅπερ εἰκὸς ἐστὶ, παύσεσθε πολεμοῦντες, τίνα 25
 καλλίω καιρὸν εὐρήσετε τοῦ νῦν ὑπάρχοντος, ἐν ᾧ
 τὴν πρὸς τοὺς ἐπταικότας φιλανθρωπίαν ἀφορμὴν
 30 τῆς φιλίας ποιήσεσθε; μὴ γὰρ οἴεσθε τὸν τῶν Ἀθη-
 ναίων δῆμον τελέως ἐξησθενηκέναι διὰ τὴν ἐν Σι-
 κελίᾳ συμφορὰν, ὃς κρατεῖ σχεδὸν τῶν τε κατὰ τὴν

Ἑλλάδα νήσων ἀπασῶν, καὶ τῆς παραλλίου τῆς τε
κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν ἔχει τὴν ἡγεμο-
2 νίαν. καὶ γὰρ πρότερον περὶ τὴν Αἴγυπτον τρια-
κοσίας τριήρεις αὐτάνδρους ἀπολέσας τὸν δοκοῦντα
κρατεῖν βασιλέα συνθήκας ἀσχήμονας ποιεῖν ἠνάγ-⁵
κασε, καὶ πάλιν ὑπὸ Ξέρξου τῆς πόλεως κατασκα-
φείσης μετ' ὀλίγον κἀκεῖνον ἐνίκησε καὶ τῆς Ἑλλά-
3 δος τὴν ἡγεμονίαν ἐκτήσατο. ἀγαθὴ γὰρ ἡ πόλις
ἐν τοῖς μεγίστοις ἀτυχήμασι μεγίστην ἐπίδοσιν λα-
βεῖν καὶ μηδέποτε ταπεινὸν μηδὲν βουλευέσθαι.¹⁰
καλὸν οὖν ἀντὶ τοῦ τὴν ἐχθραν ἐπαύξειν συμμά-
χους αὐτοὺς ἔχειν φεισαμένους τῶν αἰχμαλώτων.
4 ἀνελόντες μὲν γὰρ αὐτοὺς τῶ θυμῷ μόνον χαριού-
μεθα, τὴν ἄκαρπον ἐπιθυμίαν ἐκπληροῦντες, φυ-
λάξαντες δὲ παρὰ μὲν τῶν εὐ παθόντων τὴν χάριν¹⁵
ἐξομεν, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων ἀπάντων τὴν εὐδο-
26 ξίαν. ναί, ἀλλὰ τινες τῶν Ἑλλήνων ἀπέσφαξαν
τοὺς αἰχμαλώτους. τί οὖν; εἰ μὲν αὐτοῖς ἐκ ταύ-
της τῆς πράξεως ἐπαινοὶ τυγχάνουσι, μιμησώμεθα
τοὺς τῆς δόξης πεφρονηκότητας· εἰ δὲ παρὰ πρώτων²⁰
ἡμῶν τυγχάνουσι κατηγορίας, μηδὲ αὐτοὶ πράξω-
2 μεν τὰ αὐτὰ τοῖς ὁμολογουμένως ἡμαρτηκόσι. μέχρι
μὲν γὰρ τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον πεπονθέναι τοὺς εἰς
τὴν ἡμετέραν πίστιν ἑαυτοὺς παραδόντας, ἅπαντες
καταμείψονται δικαίως τὸν Ἀθηναίων δῆμον· ἔαν²⁵
δὲ ἀκούσωσι παρὰ τὰ κοινὰ νόμιμα τοὺς αἰχμαλώ-
τους παρεσπουδημένους, ἐφ' ἡμᾶς μετοίσουσι τὴν
3 κατηγορίαν. καὶ γὰρ εἴ τινων ἄλλων, Ἀθηναίων
ἄξιόν ἐστιν ἐντραπήναι μὲν τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα,
χάριν δ' αὐτοῖς ἀπομερίσαι τῶν εἰς ἀνθρώπους³⁰
εὐεργετημάτων. οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ πρῶτοι τροφῆς
ἡμέρου τοῖς Ἑλλησι μεταδόντες, ἢν ἰδίᾳ παρὰ θεῶν

λαβόντες τῇ χρεῖα κοινὴν ἐποίησαν· οὗτοι νόμους
 εὖρον, δι' οὓς ὁ κοινὸς βίος ἐκ τῆς ἀγρίας καὶ
 562 ἀδίκου ζωῆς εἰς ἡμέρον καὶ δικαίαν ἐλήλυθε συμ-
 βίωσιν· οὗτοι πρῶτοι τοὺς καταφυγόντας διασώ-
 5 σαντες τοὺς περὶ τῶν ἰκετῶν νόμους παρὰ πᾶσιν
 ἀνθρώποις ἰσχύσαι παρεσκεύασαν· ὧν ἀρχηγούς
 γενομένους οὐκ ἄξιον αὐτοὺς ἀποστερηῆσαι· καὶ
 ταῦτα μὲν πρὸς ἅπαντας· ἰδίᾳ δ' ἐνίοις ὑπ' ἑμὴν
 τῶν φιλανθρώπων· ὅσοι μὲν γὰρ λόγῳ καὶ παι- 27
 10 δείας ἐν τῇ πόλει μετεσχῆκατε, δότε τὸν ἔλεον τοῖς
 τὴν πατρίδα κοινὸν παιδευτήριον παρεχομένοις πᾶ-
 σιν ἀνθρώποις· ὅσοι δὲ τῶν ἀγνοτάτων μυστηρίων
 μετελήφατε, σώσατε τοὺς μύσαντας, οἱ μὲν ἤδη
 μετεσχηκότες τῶν φιλανθρώπων τὴν χάριν διδόντες
 15 τῆς εὐεργεσίας, οἱ δὲ μέλλοντες μεταλήψεσθαι μὴ
 παραιρούμενοι τῷ θυμῷ τὴν ἐλπίδα· ποῖος γὰρ 2
 τόπος τοῖς ξένοις βάσιμος εἰς παιδείαν ἑλευθέριον
 τῆς Ἀθηναίων πόλεως ἀνηρημένης; βραχὺ τὸ διὰ
 τὴν ἁμαρτίαν μίσος, μεγάλα δὲ καὶ πολλὰ τὰ πρὸς
 20 εὐνοίαν αὐτοῖς εἰργασμένα· χωρὶς δὲ τῆς περὶ τὴν
 πόλιν ἐντροπῆς καὶ κατ' ἰδίαν ἂν τις τοὺς αἰχμα-
 λώτους ἐξετάζων εὖροι δικαίως ἔλεον τυγχάνοντας·
 οἱ μὲν γὰρ σύμμαχοι τῇ τῶν κρατούντων ὑπεροχῇ
 βιασθέντες ἠναγκάσθησαν συστρατεύειν· διόπερ εἰ 3
 25 τοὺς ἐξ ἐπιβολῆς ἀδικήσαντας δίκαιόν ἐστι τιμω-
 ρεῖσθαι, τοὺς ἀκουσίως ἑξαμαρτάνοντας προσῆκον
 ἂν εἴη συγγνώμης ἄξιον· τί λέγω Νικίαν, ὃς ἀπ'
 ἀρχῆς τὴν πολιτείαν ὑπὲρ Συρακοσίων ἐνστησάμε-
 νος μόνος ἀντεῖπεν ὑπὲρ τῆς εἰς Σικελίαν στρα-
 30 τείας, αἰεὶ δὲ τῶν παρεπιδημούντων Συρακοσίων
 φροντίζων καὶ πρόξενος ὧν διατετέλεκεν; ἄτοπον ἄ-
 οὖν Νικίαν κολάζεσθαι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν Ἀθήνησι

πεπολιτευμένον, καὶ διὰ μὲν τὴν εἰς ἡμᾶς εὐνοίαν
 μὴ τυχεῖν φιλανθρωπίας, διὰ δὲ τὴν ἐν τοῖς κοι-
 νοῖς ὑπηρεσίαν ἀπαραιτήτῳ περιπεσεῖν τιμωρία, καὶ
 τὸν μὲν ἐπαγαγόντα τὸν πόλεμον ἐπὶ Συρακοσίου
 Ἀλκιβιάδην ἅμα καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρ' Ἀθηναίων ⁵
 ἐκφυγεῖν τὴν τιμωρίαν, τὸν δ' ὁμολογουμένως φι-
 λανθρωπότατον Ἀθηναίων γεγενημένον μηδὲ τοῦ κοι-
⁵νοῦ τυχεῖν ἐλέου. διόπερ ἔργωγε τὴν τοῦ τούτου βίου
 μεταβολὴν θεωρῶν ἐλεῶ τὴν τύχην. πρότερον μὲν
 γὰρ ἐν τοῖς ἐπισημοτάτοις τῶν Ἑλλήνων ὑπάρχων ¹⁰
 καὶ διὰ τὴν καλοκάγαθίαν ἐπαινούμενος μακαριστὸς
⁶ἦν καὶ περιβλεπτός κατα πᾶσαν τὴν πόλιν· νυνὶ δ'
 ἐξηγκωνισμένος ἐν ἀσχήμονι καὶ ταπεινῇ προσόψει
 τῶν τῆς αἰχμαλωσίας οἰκτρῶν πεπείραται, καθάπερ ἐί
 τῆς τύχης ἐν τῷ τούτου βίῳ τὴν ἑαυτῆς δύναμιν ἐπι-¹⁵
 δεῖξασθαι βουλομένης· ἥς τὴν ἐλευθερίαν ἀνθρω-
 πίνως ἡμᾶς ὑπενεργεῖν προσήκει καὶ μὴ βάρβαρον
 ἰσχύοντα πρὸς ὁμοεθνεῖς ἀνθρώπους ἐνδείξασθαι.

²⁸ Νικόλαος μὲν οὖν πρὸς τοὺς Συρακοσίους τοι-
 οῦτοις χρησάμενος λόγοις κατέπαυσε τὴν δημηγο-²⁰
 ρίαν, συμπαθεῖς ποιήσας τοὺς ἀκούοντας. Γύλιπ-
 πος δ' ὁ Λάκων ἀπαραίτητον τὸ πρὸς Ἀθηναίους
 μῖσος διαφυλάττων, ἀναβὰς ἐπὶ τὸ βῆμα τῶν λό-
²γων τὴν ἀρχὴν ἐντεῦθεν ἐποιήσατο. θαυμάζω με-
 γάλως, ἄνδρες Συρακόσιοι, θεωρῶν ὑμᾶς οὕτω ²⁵
 ταχέως περὶ ὧν ἔργῳ κακῶς πεπόνθατε περὶ τού-
 των τῷ λόγῳ μεταδιδασκομένους. εἰ γὰρ ὑπὲρ ἀνα-
 στάσεως κινδυνεύσαντες πρὸς τοὺς ἐπὶ κατασκαφῇ
 τῆς πατρίδος ὑμῶν παραγεγενημένους ἀνεῖσθε τοῖς
 θυμοῖς, τί χρὴ νῦν ἡμᾶς διατείνεσθαι τοὺς μηδὲν ³⁰
³ἠδίκημένους; δότε δέ μοι πρὸς θεῶν, ἄνδρες Συ-
 ρακόσιοι, συγγνώμην τὴν συμβουλίαν ἐκτιθεμένῳ

μετὰ παρορησίας· Σπαρτιάτης γὰρ ὢν καὶ τὸν λό-
 γον ἔχω Σπαρτιάτην. καὶ πρῶτον ἂν τις ἐπιζητή-
 σειε πῶς Νικόλαος ἐλεῆσαι φησι τοὺς Ἀθηναίους,
 οἳ τὸ γῆρας αὐτοῦ διὰ τὴν ἀπαιδίαν ἐλεινὸν πε-
 5 ποιήκασι, καὶ παριῶν εἰς ἐκκλησίαν ἐν ἐσθῆτι πεν-
 δίμη δακρῦει καὶ λέγει δεῖν οἰκτεῖρειν τοὺς φονεῖς
 τῶν ἰδίων τέκνων. οὐκέτι γὰρ ἐπιεικῆς ἐστὶν ὁ 4
 τῶν συγγενεστάτων μετὰ τὴν τελευτὴν ἀμνημονῶν,
 τοὺς δὲ πολεμιοτάτους σῶσαι προαιρούμενος. ἐπεὶ
 10 πόσοι τῶν ἐκκλησιαζόντων υἱοὺς ἀνηρημένους κατὰ
 τὸν πόλεμον ἐπενθήσατε; πολλοὶ οὖν τῶν καθημέ-
 νων ἐθορύβησαν. ὁ δ' ἐπιβαλὼν, Ὁρᾶς, φησί, τοὺς 5
 τῷ θορύβῳ τὴν συμφορὰν ἐμφανίζοντας; πόσοι δὲ
 ἀδελφοὺς ἢ συγγενεῖς ἢ φίλους ἀπολωλεκότες ἐπι-
 15 ζητεῖτε; καὶ πολλῶ πλείους ἐπεσημήναντο. καὶ ὁ 6
 Γύλιππος, Θεωρεῖς, ἔφη, τὸ πλῆθος τῶν δι' Ἀθη-
 ναίους δυστυχοῦντων; οὗτοι πάντες οὐδὲν εἰς ἐκεί-
 νους ἀμαρτάνοντες τῶν ἀναγκαιοτάτων σωμάτων
 ἐστερήθησαν, καὶ τοσοῦτο μισεῖν τοὺς Ἀθηναίους
 20 ὀφείλουσιν ὅσον τοὺς ἰδίους ἠγαπήκασι. πῶς οὖν 29
 οὐκ ἄτοπον, ἄνδρες Συρακόσιοι, τοὺς μὲν τετελευ-
 τηκότας ἐκούσιον ὑπὲρ ὑμῶν ἐλέσθαι θάνατον, ὑμᾶς
 δὲ ὑπὲρ ἐκείνων μηδὲ παρὰ τῶν πολεμιοτάτων λα-
 βεῖν τιμωρίαν, καὶ ἐπαινεῖν μὲν τοὺς ὑπὲρ τῆς κοι-
 25 νῆς ἐλευθερίας τοὺς ἰδίους ἀναλώσαντας βίους,
 περὶ πλείονος δὲ τὴν τῶν φονεῶν ποιεῖσθαι σωτη-
 ρίαν τῆς ἐκείνων τιμῆς; κοσμεῖν ἐψηφίσασθε δημο- 2
 σία τοὺς τάφους τῶν μετηλλαχόντων· καὶ τίνα καλ-
 564 λίονα κόσμον εὐρήσετε τοῦ κολάσαι τοὺς ἐκείνων
 30 αὐτόχειρας; εἰ μὴ νῆ Δία πολιτογραφῆσαντες αὐ-
 τοὺς βούλεσθε καταλιπεῖν ἔμψυχα τρόπαια τῶν με-
 τηλλαχόντων. ἀλλὰ μεταβαλόντες τὴν τῶν πολεμίων 3

προσηγορίαν γεγόνασιν ἰκέται· πόθεν αὐτοῖς ταύ-
 της τῆς φιλανθρωπίας συγκεχωρημένης; οἱ γὰρ ἀπ'
 ὄρχῆς τὰ περὶ τούτων νόμιμα διατάξαντες τοῖς μὲν
 δυστυχούσι τὸν ἔλεον, τοῖς δὲ διὰ πονηρίαν ἀδι-
 4 κοῦσιν ἔταξαν τιμωρίαν. ἐν ποτέρα δὴ τάξει θῶ- 5
 μεν τοὺς ἀλχμαλώτους; ἐν τῇ τῶν ἡτυχηκότων; καὶ
 τίς αὐτοὺς τύχη μὴ προαδικηθέντας ἐβιάσατο πο-
 λεμεῖν Συρακοσίοις καὶ τὴν παρὰ πᾶσιν ἐπαινου-
 μένην εἰρήνην ἀφέντας ἐπὶ κατασκαφῇ παρεῖναι τῆς
 5 ὑμετέρας πόλεως; διόπερ ἔκουσίως ἐλόμενοι πόλε- 10
 μον ἄδικον εὐψύχως ὑπομενόντων τὰ τούτου δεινά,
 καὶ μὴ κρατοῦντες μὲν ἀπαραίτητον ἔχόντων τὴν
 καθ' ὑμῶν ὀμότητα, σφαλέντες δὲ τοῖς τῆς ἱκεσίας
 6 φιλανθρωποῖς παραιτίσθων τὴν τιμωρίαν. εἰ δ'
 ἐλέγχονται διὰ πονηρίαν καὶ πλεονεξίαν τοιοῦτοις 15
 ἐλαττώμασι περιπεπτωκότες, μὴ καταμεμφέσθων
 τὴν τύχην, μηδ' ἐπικαλείσθων τὸ τῆς ἱκεσίας ὄνομα.
 τοῦτο γὰρ παρ' ἀνθρώποις φυλάττεται τοῖς καθαρ-
 ρὰν μὲν τὴν ψυχὴν, ἀγνώμονα δὲ τὴν τύχην ἐσχη-
 7 κόσιν. οὗτοι δ' ἀπάντων τῶν ἀδικημάτων πλήρη 20
 τὸν βίον ἔχοντες οὐδένα τόπον αὐτοῖς βάσιμον εἰς
 30 ἔλεον καὶ καταφυγὴν ἀπολελοίπασι. τί γὰρ τῶν
 αἰσχίστων οὐκ ἐβουλεύσαντο, τί δὲ τῶν δεινοτά-
 των οὐκ ἔπραξαν; πλεονεξίας ἰδιὸν ἐστὶ τὸ ταῖς
 ἰδίαις εὐτυχίαις οὐκ ἀρκούμενον τῶν πόρρω κειμέ- 25
 νων καὶ μηδὲν προσηκόντων ἐπιθυμεῖν· οὗτοι ταῦτ'
 2 ἔπραξαν. εὐδαιμονέστατοι γὰρ ὄντες τῶν Ἑλλή-
 νων, τὴν εὐτυχίαν ὥσπερ βαρὺ φορτίου οὐ φέρον-
 τες, τὴν πελάγει τηλικούτῳ διειργασμένην Σικελίαν
 ἐπεθύμησαν κατακληρουχῆσαι, τοὺς ἐνοικοῦντας 30
 ἔξανδραποδισάμενοι. δεινὸν ἐστὶ μὴ προαδικηθέν-
 3 τας πόλεμον ἐπιφέρειν· καὶ τοῦτ' ἐνήργησαν. φί-

λοι γὰρ ὄντες τὸν ἔμπροσθεν χρόνον, ἐξαίφνης ἀνε-
 πίστως τηλικαύτη δυνάμει Συρακοσίους ἐπολιόρη-
 σαν. ὑπερήφανόν ἐστι τὸ τῶν μήπω κρατηθέντων
 προλαμβάνοντα τὴν τύχην καταψηφίζεσθαι τιμω-
 5 ρίαν· οὐδὲ τοῦτο παραλελοίπασι. πρὸ τοῦ γὰρ ἐπι-
 βῆναι τῆς Σικελίας γνώμην ἐκύρωσαν Συρακοσίους
 μὲν καὶ Σελινουντίους ἐξανδραποδίσασθαι, τοὺς δὲ
 λοιποὺς διδόναι φόρους ἀναγκάζειν. ὅταν οὖν περὶ 4
 τοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους ὑπάρχη πλεονεξία, ἐπι-
 10 βουλή, ὑπερηφανία, τίς ἂν νοῦν ἔχων αὐτοὺς ἐλεή-
 505 σειεν; ἐπεὶ τοί γε Ἀθηναῖοι πῶς ἐχρήσαντο Μυτι-
 ληναίοις; κρατήσαντες γὰρ αὐτῶν, ἀδικῆσαι μὲν
 οὐδὲν βουλομένων, ἐπιθυμούντων δὲ τῆς ἐλευθε-
 ρίας, ἐψηφίσαντο τοὺς ἐν τῇ πόλει κατασφάζαι.
 15 ὡμόν τε καὶ βάρβαρον τὸ πεπραγμένον. καὶ ταῦτα 5
 ἐξήμαρτον εἰς Ἕλληνας, εἰς συμμαχοὺς, εἰς εὐερ-
 γέτας πολλάκις γεγενημένους. μὴ δὴ νῦν ἀγανα-
 κτούντων εἰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἄλλους πράξαντες
 αὐτοὶ παραπλησίας τεύχονται τιμωρίας· δικαιοτάτων
 20 γὰρ ἐστίν, ὃν καθ' ἑτέρων νόμον τις ἔθηκε, τούτῳ
 χρώμενον μὴ ἀγανακτεῖν. τί λέγω Μηλίους, οὓς 6
 ἐκπολιορκήσαντες ἤβηδὸν ἀπέκτειναν, καὶ Σκιω-
 ναίους, οἳ συγγενεῖς ὄντες τῆς αὐτῆς Μηλίοις τύ-
 χης ἐκοινώνησαν; ὥστε δύο δήμους πρὸς Ἀττικὴν
 25 ὄργην ἐπταικότας οὐδὲ τοὺς κηδεύοντας ἔχειν τὰ
 τῶν τετελευτηκότων σώματα. οὐ Σκύθαι τοῦτ'
 ἔπραξαν, ἀλλ' ὁ προσποιούμενος φιλανθρωπία δια-
 φέρειν δήμος ψηφίσμασι τὰς πόλεις ἄρδην ἀνήρη-
 κεν. ἤδη λογίξεσθε τί ἂν ἔπραξαν, εἰ τὴν τῶν 7
 30 Συρακοσίων πόλιν ἐξεπόρθησαν· οἱ γὰρ τοῖς οἰ-
 κείοις οὕτως ὡμῶς χρησάμενοι τοῖς μηδὲν προσή-
 κουσι βαρύτεραν ἂν ἐξεῦρον τιμωρίαν. οὐκ ἐστίν

31 οὖν τούτοις δίκαιος ἀποκείμενος ἔλεος· αὐτοὶ γὰρ
 αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἀκληρημάτων ἀνηγήκασι. ποῦ
 γὰρ ἄξιον τούτοις καταφυγεῖν; πρὸς θεούς, ὧν τὰς
 πατέρας τιμὰς ἀφελέσθαι προείλοντο; πρὸς ἀν-
 5 θρώπους, οὓς δουλωσόμενοι παρεγένοντο; Δήμη-
 τρα καὶ Κόρην καὶ τὰ τούτων ἐπικαλοῦνται μυ-
 στήρια, τὴν ἱερὰν αὐτῶν νῆσον πεπορθηκότας; ναί,
 ἀλλ' οὐκ αἴτιον τὸ πλῆθος τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ'
 2 Ἀλκιβιάδης ὁ ταῦτα συμβουλεύσας. ἀλλ' εὐρήσο-
 μεν τοὺς συμβούλους κατὰ τὸ πλεῖστον στοχαζομέ-
 νους τῆς τῶν ἀκουόντων βουλήσεως, ὥσθ' ὁ χει-
 ροτοῦν τῷ ῥήτορι λόγον οἰκεῖον ὑποβάλλει τῆς
 ἑαυτοῦ προαιρέσεως. οὐ γὰρ ὁ λέγων κύριος τοῦ
 πλήθους, ἀλλ' ὁ δῆμος ἐτίθει τὸν ῥήτορα τὰ βέλ-
 3 τιστα λέγειν χρηστὰ βουλευόμενος. εἰ δὲ τοῖς ἀδι-
 15 κοῦσιν ἀνήκεστα συγγνώμην δώσομεν, ἂν εἰς τοὺς
 συμβούλους τὴν αἰτίαν ἀναφέρωσιν, εὐχερῆ τοῖς
 πονηροῖς τὴν ἀπολογίαν παρεξόμεθα. ἀπλῶς δὲ
 πάντων ἐστὶν ἀδικιώτατον τῶν μὲν εὐεργεσιῶν μὴ
 τοὺς συμβούλους, ἀλλὰ τὸν δῆμον ἀπολαμβάνειν²⁰
 τὰς χάριτας παρὰ τῶν εὐ παθόντων, τῶν δ' ἀδι-
 κημάτων ἐπὶ τοὺς ῥήτορας μεταφέρειν τὴν τιμω-
 4 ρίαν. καὶ ἐπὶ τοσοῦτόν τινες ἐξεστήκασι τῶν λο-
 γισμῶν ὥστ' Ἀλκιβιάδην, εἰς ὃν τὴν ἐξουσίαν οὐκ
 ἔχομεν, φασὶ δεῖν τιμωρεῖσθαι, τοὺς δ' αἰχμαλώ-²⁵
 5 τοὺς ἀγομένους ἐπὶ τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν
 ἀφείναι, καὶ πᾶσιν ἐνδείξασθαι διότι τὴν δικαίαν
 μισοπονηρίαν οὐκ ἔσχηκεν ὁ δῆμος τῶν Συρακο-
 5 σίων. εἰ δὲ καὶ κατ' ἀλήθειαν αἰτιοὶ γεγόνασιν οἱ
 σύμβουλοι τοῦ πολέμου, μεμφέσθω τὸ μὲν πλῆθος³⁰
 τοῖς ῥήτορσιν ὑπὲρ ὧν ἐξηπάτησαν, ὑμεῖς δὲ δι-
 καίως μετελεύσεσθε τὸ πλῆθος ὑπὲρ ὧν ἠδίκησθε.

καθόλου δ' εἰ μὲν ἐπιστάμενοι σαφῶς ἠδίκησαν, δι' αὐτὴν τὴν προαίρεσιν ἄξιοι τιμωρίας, εἰ δ' εἰκὴ βουλευσάμενοι τὸν πόλεμον ἐξήνεγκαν, οὐδ' ὡς αὐτοὺς ἀφετέον, ἵνα μὴ σχεδιάζειν ἐν τοῖς τῶν ἄλλων βίοις ἐθισθῶσιν. οὐ γὰρ δίκαιόν ἐστὶ τὴν Ἀθηναίων ἄγνοιαν Συρακοσίοις φέρειν ἀπώλειαν, οὐδ' ἐν οἷς τὸ πραχθὲν ἀνήκεστον ἐστίν, ἐν τούτοις ἀπολογία ὑπολείπεσθαι τοῖς ἀμαρτάνουσι. νῆ Δία, ἀλλὰ Νικίας ὑπὲρ Συρακοσίων ἐπολιτεύσατο καὶ μόνος συνεβούλευσε μὴ πολεμεῖν. τὸν μὲν ἐκεῖ γεγενημένον λόγον ἀκούομεν, τὰ δ' ἐνταῦθα πεπραγμένα τεθεωρήκαμεν. ὁ γὰρ ἀντειπὼν ἐκεῖ περὶ τῆς στρατείας ἐνταῦθα στρατηγὸς ἦν τῆς δυνάμεως, καὶ ὁ πολιτευόμενος ὑπὲρ Συρακοσίων ἀπετείχισεν ὑμῶν τὴν πόλιν, καὶ ὁ φιλανθρωπῶς διακειόμενος πρὸς ὑμᾶς, Δημοσθένους καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων βουλομένων λῦσαι τὴν πολιορκίαν, μόνος ἐβιάσατο μένειν καὶ πολεμεῖν. διόπερ ἐγώ γε νομίζω μὴ δεῖν παρ' ὑμῖν πλεόν ἰσχυῖσαι τὸν μὲν λόγον τῶν ἔργων, τὴν δ' ἐπαγγελίαν τῆς πείρας, τὰ δ' ἀφανῆ τῶν ὑπὸ πάντων ἐωραμένων. νῆ Δία, ἀλλὰ καλὸν μὴ ποιεῖν τὴν ἐχθρὰν αἰῶνιον. οὐκοῦν μετὰ τὴν τῶν ἠδίκηκότων κόλασιν, εἴαν ὑμῖν δοκῆ, προσηκόντως διαλύσεσθε τὴν ἐχθρὰν. οὐ γὰρ δίκαιον, ὅταν μὲν κρατῶσιν, ὡς δούλοις χρῆσθαι τοῖς ἠλωκόσιν, ὅταν δὲ κρατηθῶσιν, ὡς οὐδὲν ἠδίκηκότας συγγνώμης τυγχάνειν. καὶ τοῦ μὲν δοῦναι δίκην ὡς ἐπραξαν ἀφεθήσονται, λόγῳ δ' εὐσχήμονι καθ' ὃν ἂν χρόνον αὐτοῖς συμφέρῃ τῆς φιλίας μνημονεύσουσιν. ἐγὼ γὰρ ὅτι τοῦτο πράξαντες σὺν πολλοῖς ἄλλοις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀδικήσετε, ὑμῶν χάριν καὶ τὸν πόλεμον ἐπανηρημένους καὶ

ἐνταῦθα συμμαχίαν ἀποστείλαντας· ἐξῆν γὰρ αὐτοῖς
 ἀγαπητῶς ἄγειν εἰρήνην καὶ περιορᾶν τὴν Σικελίαν
 6 πορθουμένην. διόπερ ἔὰν τοὺς αἰχμαλώτους ἀφέν-
 τες φιλίαν συνάπτησθε, προδόται φανήσεσθε τῶν
 συμμαχησάντων, καὶ τοὺς κοινούς ἐχθροὺς δυνά-
 μενοι ταπεινῶσαι, τοσοῦτους στρατιώτας ἀποδόντες
 πάλιν ἰσχυροὺς κατασκευάσετε. οὐ γὰρ ἂν ποτ' 567
 ἔργωγε πιστεύσαιμι ὡς Ἀθηναῖοι τηλικαύτην ἐχθραν
 ἐπανηρημένοι βεβαίαν φυλάξουσιν τὴν φιλίαν, ἀλλ'
 ἀσθενεῖς μὲν ὄντες ὑποκριθῆσονται τὴν εὐνοίαν, 10
 ἀναλαβόντες δ' αὐτοὺς τὴν ἀρχαίαν προαίρεσιν ἐπὶ
 7 τέλος ἄξουσιν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Ζεῦ καὶ πάντες
 θεοί, μαρτύρομαι πάντας ὑμᾶς μὴ σῶζειν τοὺς πο-
 λεμίους, μὴ ἐγκαταλείπειν τοὺς συμμάχους, μὴ πάλ-
 λιν ἕτερον ἐπάγειν τῇ πατρίδι κίνδυνον. ὑμεῖς δέ, 15
 ὦ ἄνδρες Συρακόσιοι, τούτους ἀφέντες, ἔὰν ἀποβῆ
 τι δυσχερές, οὐδ' ἀπολογίαν ἑαυτοῖς εὐσχήμονα κα-
 ταλείψετε.

- 33 Τοιαῦτα διαλεχθέντος τοῦ Λάκωνος μετέπεσε τὸ
 πλῆθος καὶ τὴν Διοκλέους γνώμην ἐκύρωσε. διό- 20
 περ οἱ μὲν στρατηγοὶ παραχορῆμα ἀνηρέθησαν καὶ
 οἱ σύμμαχοι, οἱ δ' Ἀθηναῖοι παρεδόθησαν εἰς τὰς
 λατομίας, ὧν ἕστερον οἱ μὲν ἐπὶ πλεόν παιδείας
 μετεσχηκότες ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἐξαρπαγέντες διε-
 σώθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ σχεδὸν ἅπαντες ἐν τῷ δε- 25
 σμωτηρίῳ κακούμενοι τὸν βίον οἰκτρῶς κατέστρεψαν.
- 2 Μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν τοῦ πολέμου Διοκλῆς
 ἀνέγραψε τοῖς Συρακοσίοις τοὺς νόμους, καὶ συν-
 ἔβη παράδοξον περὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον γενέσθαι
 περιπέτειαν. ἀπαραίτητος γὰρ ἐν τοῖς ἐπιτιμίαις 30
 γενόμενος καὶ σκληρῶς κολάζων τοὺς ἐξαμαρτάνου-
 τας, ἔγραψεν ἐν τοῖς νόμοις, ἔὰν τις ὄπλον ἔχων

εἰς τὴν ἀγορὰν παραγένηται, θάνατον εἶναι πρόσ-
 τιμον, οὔτε ἀγνοία δούσ οὔτε ἄλλη τινὶ περιστάσει
 συγγνώμην. προσαγγελθέντων δὲ πολεμίων ἐπὶ τῆς 3
 χώρας, ἔξεπορεύετο ξίφος ἔχων· αἰφνιδίου δὲ στά-
 5 σεως καὶ ταραχῆς κατὰ τὴν ἀγορὰν γενομένης, ἀγνο-
 ῆσας μετὰ τοῦ ξίφους παρῆν εἰς τὴν ἀγορὰν. τῶν
 δὲ ἰδιωτῶν τινος κατανοήσαντος, καὶ εἰπόντος ὅτι
 τοὺς ἰδίους αὐτὸς καταλύει νόμους, ἀνεβόησε, Μὰ
 Δία οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ κυρίου ποιήσω. καὶ σπα-
 10 σάμενος τὸ ξίφος ἑαυτὸν ἀπέκτεινε. ταῦτα μὲν οὖν
 ἐπράχθη κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλίου Ῥωμαῖοι μὲν 34
 ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτταρας,
 Πόπλιον Κορνήλιον, Γάιον Φάβιον,* Ὀλυμπίας δ'
 15 ἤχθη παρ' Ἠλείοις δευτέρα πρὸς ταῖς ἐνεήκοντα,
 καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἐξαίνετος Ἀκραγαντίνος.
 ἐπὶ δὲ τούτων Ἀθηναίων περὶ Σικελίαν ἐπταικότων
 συνέβη τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν καταφρονηθῆναι· εὐ- 2
 θύς γὰρ Χίοι καὶ Σάμιοι καὶ Βυζάντιοι καὶ πολλοὶ
 20 τῶν συμμάχων ἀπέστησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμο-
 νίους. διόπερ ὁ δῆμος ἀθυμήσας ἐξεχώρησεν ἔκου-
 σίως τῆς δημοκρατίας, ἐλόμενος δὲ ἄνδρας τετρα-
 588 κοσίους τούτοις τὴν διοίκησιν ἐπέτρεψε τῶν κοι-
 νῶν. οἱ δὲ τῆς ὀλιγαρχίας προεστῶτες * ναυπηγη-
 25 σάμενοι πλείους τριήρεις ἀπέστειλαν τετταράκοντα
 καὶ στρατηγούς*. οὔτοι δὲ στασιάζοντες πρὸς ἀλ- 3
 λήλους εἰς Ὠρωπὸν ἐξέπλευσαν· ἐκεῖ γὰρ ὄρωμον
 αἱ τῶν πολεμίων τριήρεις. γενομένης οὖν ναυμα-
 χίας ἐνίκων οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ σκαφῶν εἴκοσι
 30 καὶ δυοῖν ἐκυρίευσαν.

Συρακόσιοι δὲ καταλελυκότες τὸν πρὸς Ἀθη- 4
 ναίους πόλεμον, τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους συμμα-

χήσαντας, ὧν ἦρχε Γύλιππος, ἐτίμησαν τοῖς ἐκ τοῦ
 πολέμου λαφύροις, συναπέστειλαν δ' αὐτοῖς εἰς Λα-
 κεδάιμονα συμμαχίαν εἰς τὸν πρὸς Ἀθηναίους πό-
 λεμον τριάκοντα καὶ πέντε τριήρεις, ὧν ἦρχεν Ἐρ-
 5 μοκράτης ὁ πρωτεύων τῶν πολιτῶν. αὐτοὶ δὲ τὰς 5
 ἐκ τοῦ πολέμου γενομένας ὠφελείας ἀθροίσαντες
 τοὺς μὲν ναοὺς ἀναθήμασι καὶ σκύλοις ἐκόσμησαν,
 τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς ἀριστεύσαντας ταῖς προσ-
 6 ηκούσαις δωρεαῖς ἐτίμησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν
 δημαγωγῶν ὁ πλεῖστον παρ' αὐτοῖς ἰσχύσας Διο- 10
 κλῆς ἔπεισε τὸν δῆμον μεταστῆσαι τὴν πολιτείαν
 εἰς τὸ κλήρω τὰς ἀρχὰς διοικεῖσθαι, ἐλέσθαι δὲ καὶ
 νομοθέτας εἰς τὸ τὴν πολιτείαν διατάξαι καὶ νόμους
 35 καινοὺς ἰδίᾳ συγγράφαι. διόπερ οἱ Συρακόσιοι τοὺς
 φρονήσει διαφέροντας τῶν πολιτῶν εἴλοντο νομο- 15
 θέτας, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Διοκλῆς. τοσοῦτῳ
 γὰρ τῶν ἄλλων διήνεγκε συνέσει καὶ δόξῃ ὥστε
 τῆς νομοθεσίας ὑπὸ πάντων κοινῇ γραφείσης ὄνο-
 2 μασθῆναι τοὺς νόμους Διοκλέους. οὐ μόνον δὲ
 τὸν ἄνδρα τοῦτον ζῶντα ἐθαύμασαν οἱ Συρακόσιοι, 20
 ἀλλὰ καὶ τελευτήσαντα τιμαῖς ἥρωικαῖς ἐτίμησαν
 καὶ νεῶν ᾠκοδόμησαν δημοσίᾳ τὸν ὕστερον ὑπὸ
 Διονυσίου κατὰ τὴν τειχοποιίαν καθαιρεθέντα.
 ἐθαυμάσθη δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις
 3 Σικελιώταις· πολλαὶ γοῦν τῶν κατὰ τὴν νῆσον 25
 πόλεων χρώμεναι διετέλεσαν τοῖς τούτου νόμοις,
 μέχρι ὅτου πάντες οἱ Σικελιώται τῆς Ῥωμαίων πο-
 λιτείας ἠξιώθησαν. οἱ δ' οὖν Συρακόσιοι κατὰ τοὺς
 νεωτέρους χρόνους κατὰ μὲν Τιμολέοντα νομοθε-
 τήσαντος αὐτοῖς Κεφάλου, κατὰ δὲ τὸν Ἰέρωνα τὸν 30
 βασιλέα Πολυδώρου, οὐδέτερον αὐτῶν ὠνόμασαν
 νομοθέτην, ἀλλ' ἢ ἐξηγητὴν τοῦ νομοθέτου, διὰ τὸ

τοὺς νόμους γεγραμμένους ἀρχαία διαλέκτῳ δοκεῖν εἶναι δυσκατανοήτους. μεγάλης δὲ οὐσίας κατὰ τὴν 4 νομοθεσίαν ἀναθεωρήσεως, μισοπόνηρος μὲν φαίνεται διὰ τὸ πάντων τῶν νομοθετῶν πικρότατα 5 πρόστιμα θεῖναι κατὰ πάντων τῶν ἀδικούντων, δίκαιος δ' ἐκ τοῦ περιττότερον τῶν πρὸ αὐτοῦ κατ' ἀξίαν ἐκάστῳ τὸ ἐπιτίμιον ὑπάρχει, πραγματικὸς δὲ καὶ πολύπειρος ἐκ τοῦ πᾶν ἐγκλημά τε καὶ πρᾶγμα 10 δημόσιόν τε καὶ ἰδιωτικὸν ἀμφισβητούμενον ὠρι- σμένης ἀξιῶσαι τιμωρίας· ἔστι δὲ καὶ κατὰ τὴν λέ- 589 ξιν σύντομος καὶ πολλὴν τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἀπο- λείπων ἀναθεώρησιν. ἐμαρτύρησε δ' αὐτοῦ τὴν 5 ἀρετὴν καὶ τὴν σκληρότητα τῆς ψυχῆς ἢ περὶ τὴν τελευτηνὴν περιπέτεια. ταῦτα μὲν οὖν ἀκριβέστερον 15 εἰπεῖν προήχθη διὰ τὸ τοὺς πλείους τῶν συγγρα- φέων ὀλιγορότερον περὶ αὐτοῦ διειλέχθαι.

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι πυνθόμενοι τὴν ἐν Σικελίᾳ δύνα- 36 μιν ἄρδην ἀνηρημένην, βαρέως ἔφερον τὸ πλήθος τῆς συμφορᾶς. οὐ μὴν ἔληγόν γε διὰ τοῦτο τῆς 20 Λακεδαιμονίων φιλοτιμίας περὶ τῆς ἡγεμονίας, ἀλλὰ ναῦς τε κατεσκευάζον πλείους καὶ χρήματα ἐπορίζοντο, φιλονικοῦντες μέχρι τῆς ἐσχάτης ἐλπίδος ὑπὲρ τῶν πρωτείων. ἐλόμενοι δὲ τετρακοσίους ἄν- 2 δρας τούτοις ἔδωκαν ἐξουσίαν αὐτοκράτορα διοι- 25 κεῖν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον· ὑπελάμβανον γὰρ τὴν ὀλιγαρχίαν εὐθετωτέραν εἶναι τῆς δημοκρατίας ἐν ταῖς τοιαύταις περιστάσεσιν. οὐ μὴν καὶ τὰ πράγ- 3 ματά γε κατὰ τὴν ἐκείνων ἠκολούθησε κρίσιν, ἀλλὰ πολὺ χεῖρον τὸν πόλεμον διώκησαν. ἀποστέλλαντες 30 γὰρ τετταράκοντα ναῦς συνέξέπεμψαν τοὺς ἀφηγη- σομένους δύο στρατηγούς ἄλλοτρίως ἔχοντας πρὸς ἀλλήλους. τῶν δὲ περὶ τοὺς Ἀθηναίους πραγμά-

των τεταπεινωμένων ὁ μὲν καιρὸς προσεδείτο πολλῆς ὁμοιοῦσας, οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς ἀλλήλους ἔστα-
 4 σίαζον. καὶ τέλος ἐκπλεύσαντες εἰς Ὠρωπὸν ἀπα-
 ράσκεινοι πρὸς τοὺς Πελοποννησίους ἐναυμάχησαν·
 κακῶς δὲ καὶ τὴν μάχην ἐνστησάμενοι καὶ τὸν κίν- 5
 δυνον ἀγεννῶς ὑπομείναντες, ἀπέβαλον ναῦς δύο
 πρὸς ταῖς εἴκοσι, τὰς δὲ λοιπὰς μόγις διέσωσαν εἰς
 5 Ἐρέτριαν. τούτων δὲ πραχθέντων οἱ σύμμαχοι
 τῶν Ἀθηναίων διὰ τε τὰς περὶ Σικελίαν ἀτυχίας
 καὶ διὰ τὰς τῶν ἡγεμόνων καχεξίας μεθίσταντο 10
 πρὸς Λακεδαιμονίους. συμμάχου δ' ὄντος τοῖς Λα-
 κεδαιμονίοις Δαρείου τοῦ Περσῶν βασιλέως, Φαρ-
 νάβαζος ὁ τῶν ἐπὶ θαλάττης τόπων ἔχων τὴν στρα-
 τηγίαν ἐχορήγει χρήματα τοῖς Λακεδαιμονίοις· με-
 τεπέμψατο δὲ καὶ τὰς ἐκ Φοινίκης τριήρεις τριακο- 15
 σίας, διαλογιζόμενος ἀποστεῖλαι τοῖς Λακεδαιμο-
 νίοις ἐπὶ τὴν βοήθειαν.

37 Τοιούτων δ' ἐλαττωμάτων τοῖς Ἀθηναίοις εἰς
 ἓνα καιρὸν συνδραμόντων ἅπαντες καταλελύσθαι
 τὸν πόλεμον διεληφθεσαν· οὐκέτι γὰρ τοὺς Ἀθη- 20
 ναίους οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον χρόνον οὐδεὶς ἤλπιζε
 τοιαῦτα ὑποστήσεσθαι. οὐ μὴν τὰ πράγματά γε τῆ
 τῶν πολλῶν ὑπολήψει τέλος ἔσχεν ἀκόλουθον, ἀλλ'
 εἰς τοῦναντίον πάντα διὰ τὰς τῶν διαπολεμούντων
 ὑπεροχὰς μεταπεσεῖν συνέβη διὰ τοιαύτας αἰτίας. 25
 2 Ἀλκιβιάδης φυγὰς ὧν ἐξ Ἀθηνῶν συνεπολέμησε
 χρόνον τινα τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ μεγάλας ἐν
 τῷ πολέμῳ χρείας παρέσχετο· ἦν γὰρ καὶ λόγῳ
 δυνατώτατος καὶ τόλμῃ πολὺ προέχων τῶν πολι-
 τῶν, ἐν δ' εὐγενείᾳ καὶ πλούτῳ πρῶτος Ἀθηναίων. 30
 3 οὗτος οὖν ἐπιθυμῶν τῆς εἰς τὴν πατρίδα τυχεῖν
 καθόδου, πάντα ἐμηχανᾶτο πρὸς τὸ τοῖς Ἀθηναίοις

4
 5
 10
 15
 20
 30
 38
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

βον, καὶ πολλῶν ἄλλων εἰσηγητῆς γενόμενος ἐπ'
 ἀγαθῷ τῆς πατρίδος οὐ μετρίας ἀποδοχῆς ἐτύγχα-
 3 νεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μικρὸν ὕστερον ἐγενήθη, εἰς
 δὲ τὸν πόλεμον Ἀθηναῖοι μὲν στρατηγούς κατέστη-
 σαν Θρασύλλον καὶ Θρασύβουλον, οἱ τὸν στόλον 5
 εἰς Σάμον ἀθροίσαντες ἐγύμναζον τοὺς στρατιώτας
 εἰς ναυμαχίαν καθ' ἡμέραν ἀναπείρας ποιούμενοι.
 4 Μίνδαρος δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος χρό-
 νον μὲν τινα περὶ τὴν Μίλητον διέτριβε, προσδο-
 κῶν τὴν παρὰ Φαρναβάζου βοήθειαν· τριακοσίας 10
 γὰρ τριήρεις ἀκούων ἐκ Φοινίκης καταπεπλευκέναι,
 μετέωρος ἦν ταῖς ἐλπίσι, νομίζων τηλικούτῳ στόλῳ
 5 καταλύσειν τὴν Ἀθηναίων ἡγεμονίαν· μετ' ὀλίγον
 δὲ πυνθόμενός τινων ὅτι πεισθεῖς Ἀλκιβιάδῃ πάλιν
 ἀπέστειλε τὸν στόλον εἰς Φοινίκην, τὰς μὲν παρὰ 15
 Φαρναβάζου ἐλπίδας ἀπέγνων, αὐτὸς δὲ καταρτίσας
 τὰς τε ἐκ Πελοποννήσου ναῦς καὶ τὰς παρὰ τῶν
 ἑξωθεν συμμάχων, Δωριέα μὲν μετὰ τριῶν καὶ δέκα
 νεῶν ἀπέστειλεν εἰς Ῥόδον, πυνθανόμενος ἐπὶ νεω-
 20 τερισμῷ τινος συνίστασθαι τῶν Ῥοδίων· προσφά-
 571 τως γὰρ τοῖς Λακεδαιμονίοις τινὲς τῶν ἀπὸ τῆς
 Ἰταλίας Ἑλλήνων ἀπεστάλκεσαν εἰς συμμαχίαν τὰς
 προειρημένους ναῦς· αὐτὸς δὲ τὰς ἄλλας πάσας ἀνα-
 λαβῶν, οὔσας ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς, ἀπῆρεν εἰς
 Ἑλλήσποντον διὰ τὸ πυνθάνεσθαι τὸν τῶν Ἀθη- 25
 6 ναίων στόλον ἐν Σάμῳ διατρίβειν· καθ' ὃν δὴ
 χρόνον οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ θεωροῦν-
 τες παραπλέοντας, ἀνήχθησαν ἐπ' αὐτοὺς μετὰ
 νεῶν ἑξήκοντα. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων κατενε-
 χθέντων εἰς Χλον ἔδοξε τοῖς τῶν Ἀθηναίων 30
 στρατηγοῖς προσπλευσαι τῇ Λέσβῳ, κάκει παρὰ
 τῶν συμμάχων ἀθροῖσαι τριήρεις, ὅπως μὴ συμ-

βαίνῃ τοὺς πολεμίους ὑπερέχειν τῷ πλήθει τῶν νεῶν.

Οὗτοι μὲν οὖν περὶ ταῦτα διέτριβον. Μίνδα- 39
 ρος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος νυκτὸς μετὰ
 5 τοῦ στόλου παντὸς ἐκπλεύσας εἰς Ἐλλάσποντον ἐκο-
 μίξετο κατὰ σπουδὴν, καὶ δευτεραῖος εἰς Σίγειον
 κατέπλευσεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι πνθόμενοι τὸν πα-
 ράπλου, οὐκ ἀνέμειναν ἀπάσας τὰς παρὰ τῶν συμ-
 μάχων τριήρεις, τριῶν δὲ μόνον προσγενομένων
 10 αὐτοῖς ἐδίωκον τοὺς Λακεδαιμονίους. ἐπεὶ δ' ἦλ- 2
 θον εἰς Σίγειον, εὗρον τὸν μὲν στόλον ἐκπεπλευ-
 κότα, τρεῖς δὲ μόνον ναῦς ὑπολελειμμένας, ὧν εὐ-
 θέως ἐκυρίευσαν· καὶ μετὰ ταῦτα εἰς Ἐλαιούντα
 καταπλεύσαντες τὰ περὶ τὴν ναυμαχίαν παρεσκευά-
 15 ζοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ θεωροῦντες τοὺς πολε-
 μίους τὰ πρὸς τὴν μάχην ἐτοιμαζομένους, καὶ αὐ-
 τοὶ πένθ' ἡμέρας ἀναπείρας ποιοῦμενοι καὶ γυ-
 μνάσαντες τοὺς ἐρέτας, ἐξέταξαν τὸν στόλον εἰς ναυ-
 μαχίαν, ὄντα νεῶν δυοῖν ἔλαττον τῶν ἐνενήκοντα.
 20 οὗτοι μὲν οὖν ἐκ τοῦ πρὸς τὴν Ἀσίαν μέρους ἔστη-
 σαν τὰς ναῦς, οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ πρὸς τὴν Εὐρώ-
 πην ἔχοντες ἀντανήγοντο, τῷ μὲν πλήθει λειπόμε-
 νοι, ταῖς δ' ἐμπειρίαις ὑπερέχοντες. Λακεδαιμό- 3
 νιοι μὲν οὖν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἔταξαν τοὺς
 25 Συρακοσίους, ὧν Ἐρμοκράτης ἀφηγεῖτο, τὸ δ' εὐώ-
 νυμον αὐτοῖς συνεπλήρουν Πελοποννήσιοι, Μιν-
 δάρου τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντος. τῶν δ' Ἀθηναίων 4
 ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν ἐτάχθη Θρασύλλος, ἐπὶ δὲ τὸ
 εὐώνυμον Θρασύβουλος. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔσπευ-
 30 δον ἀμφοτέρωφι φιλοτιμούμενοι περὶ τοῦ τόπου, ὅπως
 μὴ τὸν ῥοῦν ἔχωσιν ἐναντίον. διὸ καὶ πολὺν χρό-
 νον ἀλλήλους περιέπλεον, διακλείοντες τὰ στενὰ

καὶ περὶ τῆς στάσεως τοπομαχοῦντες· μεταξύ γὰρ
 Ἀβύδου καὶ Σηστοῦ τῆς ναυμαχίας γινομένης συν-
 ἔβαινε τὸν ῥοῦν οὐ μετρίως ἐμποδίζειν ἐν στενοῖς
 5 τόποις. οὐ μὴν ἄλλ' οἱ τῶν Ἀθηναίων κυβερνη-
 ται πολὺ ταῖς ἐμπειρίαις προέχοντες πολλὰ πρὸς
 40 τὴν νίκην συνεβάλλοντο. τῶν γὰρ Πελοποννησίων
 ὑπερεχόντων τῷ πλήθει τῶν νεῶν καὶ ταῖς τῶν
 ἐπιβατῶν ἀρεταῖς, ἡ τέχνη τῶν κυβερνητῶν ἄχρη-
 στον τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἐναντίων ἐποίησε. ὅποτε
 γὰρ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ σπουδὴν ἀθρόοις ταῖς 10
 ναυσὶν εἰς ἐμβολὴν ἐπιφέροιντο, τὰς ἑαυτῶν οὕτω 572
 φιλοτέχνως καθίστανον ὥστε τοῦ μὲν ἄλλου μέ-
 ρους αὐτὰς μὴ δύνασθαι θιγεῖν, τοῖς δὲ στόμασι
 2 τῶν ἐμβόλων μόνοις ἀναγκάζεσθαι συμβάλλειν. διό-
 περ ὁ Μίνδαρος ὄρων ἄπρακτον οὔσαν τὴν ἐκ τῶν 15
 ἐμβολῶν βίαν, κατ' ὀλίγας καὶ κατὰ μίαν ἐκέλευσε
 συμπλέκεσθαι. οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα τὴν τῶν κυ-
 βερνητῶν τέχνην ἄπρακτον εἶναι συνέβαινε, ἀλλ'
 εὐφυῶς ἐκκλίνοντες τὰς τῶν νεῶν ἐπιφερομένας
 ἐμβολὰς πλαγίας ἐνέσειον καὶ πολλὰς κατετίτρω- 20
 3 σκον. φιλοτιμίας δ' ἐμπεσοῦσης εἰς ἀμφοτέρους,
 οὐ μόνον ταῖς ἐμβολαῖς διεκινδύνευον, ἀλλὰ συμ-
 πλεκόμενοι τοῖς ἐπιβάταις διηγωνίζοντο. πολλὰ δ'
 ὑπὸ τῆς τοῦ ῥοῦ βίας διακωλυόμενοι πράττειν ἐφ'
 ἱκανὸν χρόνον διεκινδύνευον, οὐδετέρων δυναμέ- 25
 4 νων τυχεῖν τῆς νίκης. ἰσορροποῦ δὲ τῆς μάχης οὔ-
 σης, ἐπεφάνησαν ὑπὲρ τινος ἄκρας νῆες εἴκοσι πέντε
 παρὰ τῶν συμμάχων ἀπεσταλμέναί τοις Ἀθηναίοις.
 φοβηθέντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι πρὸς τὴν Ἀβυδὸν
 ἔφυγον, ἑξαπτομένων τῶν Ἀθηναίων καὶ φιλοτιμό- 30
 5 τερον διωξάντων. τῆς δὲ ναυμαχίας τοιοῦτο τέλος
 λαβούσης, Ἀθηναῖοι ναῦς ἔλαβον ὅκτω μὲν Χίων,

πέντε δὲ Κορινθίων, Ἀμβρακιωτῶν δὲ δύο, Συρακοσίων δὲ καὶ Πελληνέων καὶ Λευκαδίων μίαν ἕξ ἐκάστων· αὐτοὶ δὲ πέντε ναῦς ἀπέβαλον, ὡς πάσας βυθισθῆναι συνέβη. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ περὶ τὸν 6
 5 Θρασύβουλον ἔστησαν τρόπαιον ἐπὶ τῆς ἄκρας οὗ τὸ τῆς Ἐκάβης ἐστὶ μνημεῖον, καὶ τοὺς ἀπαγγελοῦντας τὴν νίκην εἰς Ἀθήνας ἔπεμψαν, αὐτοὶ δὲ μετὰ παντὸς τοῦ στόλου τὸν πλοῦν ἐπὶ Κύζικον ἐποίησαντο· αὕτη γὰρ πρὸ τῆς ναυμαχίας ἦν ἀφε-
 10 στηκυῖα πρὸς Φαρνάβαζον τὸν Δαρείου στρατηγὸν καὶ Κλέαρχον τὸν Λακεδαιμονίων ἡγεμόνα. εὐρόντες δ' αὐτὴν ἀτείχιστον ἠαδίως τῆς ἐπιβολῆς ἐκράτησαν, καὶ χρήματα πραξάμενοι τοὺς Κυζικηνοὺς ἀπέπλευσαν εἰς Σηστόν.

15 Μίνδαρος δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος 41 ἀπὸ τῆς ἤττης φυγὼν εἰς Ἄβυδον τὰς τε πεποθηκυίας ναῦς ἐπεσκεύασε καὶ πρὸς τὰς ἐν Εὐβοίᾳ τριήρεις ἀπέστειλεν Ἐπικλέα τὸν Σπαρτιάτην, προστάξας ἄγειν τὴν ταχίστην. ὅς ἐπει κατέπλευσεν εἰς 2
 20 Εὐβοίαν, ἀθροίσας τὰς ναῦς οὓσας πεντήκοντα κατὰ σπουδὴν ἀνήχθη· καὶ κατὰ τὸν Ἄθω γενομένων τῶν τριήρων ἐπεγενήθη χειμῶν τηλικούτος ὥστε τὰς μὲν ναῦς ἀπάσας ἀπολέσθαι, τῶν δὲ ἀνδρῶν δώδεκα μόνους διασωθῆναι. δημοῖ δὲ τὸ περὶ τού- 3
 25 των ἀνάθημα κείμενον ἐν τῷ περὶ Κορώνειαν νεῶ, καθάπερ φησὶν Ἐφορος, τὴν ἐπιγραφὴν ἔχον ταύτην·

οἷδ' ἀπὸ πεντήκοντα νεῶν θάνατον προφυγόντες

πρὸς σκοπέλοισιν Ἄθω σώματα γῆ πέλασαν

30 573 δώδεκα, τοὺς δ' ἄλλους ὄλεσεν μέγα λαῖτμα θαλάσσης,

νηῆς τε στυγεροῖς πνεύμασι χρησαμένας.

4 Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν Ἀλκιβιάδης ἔχων τρισ-
 καίδεκα τριήρεις κατέπλευσε πρὸς τοὺς ἐν Σάμῳ
 διατρίβοντας, οἳ πάλαι προακηκοότες ἦσαν ὅτι πε-
 πεικῶς εἶη τὸν Φαρνάβαζον μηκέτι ταῖς τριακοσίαις
 5 ναυσὶ βοηθεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις. φιλοφρόνως δ' ἔ-
 αὐτὸν ἀποδεξαμένων τῶν ἐν τῇ Σάμῳ, διελέγετο
 πρὸς αὐτοὺς περὶ τῆς καθόδου, πολλὰ κατεπαγγελ-
 λόμενος χρήσιμος ἔσεσθαι τῇ πατρίδι, ὁμοίως καὶ
 τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀπολογησάμενος, καὶ πολλὰ τὴν
 ἑαυτοῦ δακρύσας τύχην, ὅτι τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ὑπὸ
 10 τῶν ἐχθρῶν ἠνάγκασται κατὰ τῆς πατρίδος ἐνδεί-
 42 ξασθαι. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀσμένως τοὺς λόγους
 προσδεξαμένων, καὶ περὶ τούτων διαπεμφαμένων
 εἰς Ἀθήνας, ἔδοξε τῷ δήμῳ τὸν ἄνδρα τῶν ἐγκλη-
 μάτων ἀπολύσαι καὶ μεταδοῦναι τῆς στρατηγίας. 15
 θεῶροῦντες γὰρ αὐτοῦ τὸ πρακτικὸν τῆς τόλμης καὶ
 τὴν παρὰ τοῖς Ἕλλησι δόξαν, ὑπελάμβανον, ὅπερ
 ἦν εἰκός, οὐ μικρὰν ῥοπήν τοῖς σφετέροις ἔσεσθαι
 2 πράγμασι τούτου προσγενομένου. καὶ γὰρ ὁ τῆς
 πολιτείας ἀφηγούμενος τότε Θηραμένης, ἀνὴρ εἰ 20
 καὶ τις ἄλλος δόξας εἶναι συνετός, τῷ δήμῳ συνε-
 βούλευσε κατάγειν τὸν Ἀλκιβιάδην. τούτων δ'
 ἀπαγγελθέντων εἰς Σάμον, Ἀλκιβιάδης πρὸς αἷς
 εἶχεν ἰδίαις ναυσὶ τρισκαίδεκα ἐννέα προσέλαβε, καὶ
 μετὰ τούτων ἐκπλεύσας εἰς Ἀλικαρνασσὸν παρὰ 25
 3 τῆς πόλεως εἰσεπράξατο χρήματα. μετὰ δὲ ταῦτα
 τὴν Μεροπίδα πορθήσας μετὰ πολλῆς λείας ἀνέ-
 πλευσεν εἰς Σάμον. πολλῶν δὲ συναχθέντων λα-
 φύρων, τοῖς τ' ἐν Σάμῳ στρατιώταις καὶ τοῖς μετ'
 ἑαυτοῦ διελόμενος τὰς ὠφελείας ταχὺ τοὺς εὐ πα- 30
 4 θόντας εὐνοὺς ἑαυτῷ κατέσκευάσε. περὶ δὲ τὸν
 αὐτὸν χρόνον Ἀντάνδριοι, φρουρὰν ἔχοντες, μετε-

πέμφαντο παρὰ Λακεδαιμονίων στρατιώτας, μεθ' ὧν ἐκβαλόντες τὴν φυλακὴν ἐλευθέραν ᾤκουν τὴν πατρίδα· οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι περὶ τῆς εἰς Φοινίκην ἀποστολῆς τῶν τριακοσίων νεῶν ἐγκαλοῦντες τῷ

5 Φαρναβάζῳ τοῖς Ἄντανδρον οἰκοῦσι συνεμάχησαν.

Τῶν δὲ συγγραφέων Θουκυδίδης μὲν τὴν ἱστο- 5
ρίαν κατέστροφε, περιλαβὼν χρόνον ἑτῶν εἰκοσι
καὶ δυοῖν ἐν βίβλοις ὀκτώ· τινὲς δὲ διαιροῦσιν
εἰς ἑννέα· Ξενοφῶν δὲ καὶ Θεόπομπος ἀφ' ὧν
10 ἀπέλιπε Θουκυδίδης τὴν ἀρχὴν πεποιήνται, καὶ Ξε-
νοφῶν μὲν περιέλαβε χρόνον ἑτῶν τετταράκοντα
καὶ ὀκτώ, Θεόπομπος δὲ τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις
διελθὼν ἐπ' ἔτη ἑπτακαίδεκα καταλήγει τὴν ἱστορίαν
εἰς τὴν περὶ Κυλίδου ναυμαχίαν ἐν βίβλοις δώδεκα.

15
574 Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν 6
ἐν τούτοις ἦν. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Αἴκους διαπολε-
μοῦντες ἐνέβαλον αὐτῶν εἰς τὴν χώραν μετὰ πολλῆς
δυνάμεως· περιστρατοπεδεύσαντες δὲ πόλιν Βώλας
ὀνομαζομένην ἐξεπολιόρησαν.

20 Τῶν δὲ κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τούτου πράξεων τέ- 43
λος ἔχουσῶν Ἀθήνησι μὲν ἤρχε Γλαύκιππος, ἐν δὲ
τῇ Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὑπατοὶ Μάρκος Κορνήλιος
καὶ Λεύκιος Φούριος. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρό-
νους Ἑγεσταῖοι κατὰ τὴν Σικελίαν σύμμαχοι γεγε-
25 νημένοι τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ Συρακοσίων, κατα-
λυθέντος τοῦ πολέμου περιδεεῖς καθειστήκεισαν·
ἤλπιζον γάρ, ὅπερ ἦν εἰκός, τιμωρίαν δώσειν τοῖς
Σικελιώταις ὑπὲρ ὧν εἰς αὐτοὺς ἐξήμαρτον. τῶν 2
δὲ Σελινουντίων περὶ τῆς ἀμφισβητησίμου χώρας
30 πολεμούντων αὐτούς, ἐκουσίως ἐξεχώρουν, εὐλα-
βούμενοι μὴ διὰ ταύτην τὴν πρόφασιν οἱ Συρακό-
σιοι συνεπιλάβωνται τοῦ πολέμου τοῖς Σελινουν-

3 τίοις, καὶ κινδυνεύσωσιν ἄρδην ἀπολέσαι τὴν πα-
 βρητησίμου πολλὴν τῆς παρακειμένης ἀπετέμοντο,
 τηρικαῦθ' οἱ τὴν Ἐγεσταν οἰκοῦντες πρέσβεις ἀπέ-
 4 στείλαν εἰς Καρχηδόνα, δεόμενοι βοηθῆσαι καὶ τὴν
 πόλιν αὐτοῖς ἐγχειρίζοντες. καταπλευσάντων δὲ τῶν
 πεμφθέντων, καὶ τῇ γερούσια τὰς παρὰ τοῦ δήμου
 δεδομένας ἐντολὰς εἰπόντων, οὐ μετρίως διηπόρη-
 5 σαν οἱ Καρχηδόσιοι. ἅμα μὲν γὰρ ἐπεθύμουν πα-
 ραλαβεῖν πόλιν εὐκαιρον, ἅμα δ' ἐφοβοῦντο τοὺς
 Συρακοσίους, ἔορακότες προσφάτως καταπεπολε-
 6 μημένας τὰς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεις. οὐ μὴν ἀλλὰ
 καὶ παρ' αὐτοῖς πρωτεύοντος τοῦ παραλαβεῖν τὴν
 πόλιν, τοῖς μὲν πρεσβευταῖς ἀπεκρίθησαν βοηθή-
 7 σειν, εἰς δὲ τὴν τούτων διοίκησιν, ἂν ἦ χρεία πο-
 λεμεῖν, κατέστησαν στρατηγὸν τὸν Ἀντίβαν, κατὰ
 νόμους τότε βασιλεύοντα. οὗτος δὲ ἦν υἱωνὸς μὲν
 τοῦ πρὸς Γέλωνα πολεμήσαντος Ἀμύλλκου καὶ πρὸς
 Ἰμέρα τελευτήσαντος, υἱὸς δὲ Γέσκωνος, ὃς διὰ τὴν
 τοῦ πατρὸς ἦτταν ἐφυγαδεύθη καὶ κατεβίωσεν ἐν
 8 τῇ Σελινοῦντι. ὁ δ' οὖν Ἀντίβας, ὧν μὲν καὶ φύ-
 σει μισέλλην, ὁμοῦ δὲ τὰς τῶν προγόνων ἀτιμίας
 διορθώσασθαι βουλόμενος, ἔσπευδε δι' ἑαυτοῦ τι
 κατασκευάσαι χρήσιμον τῇ πατρίδι. θεωρῶν οὖν
 τοὺς Σελινοῦντίους οὐκ ἄρκουμένους τῇ παραχω-
 9 ρήσει τῆς ἀμφισβητησίμου χώρας, πρέσβεις ἀπέ-
 στείλε μετὰ τῶν Ἐγεσταίων πρὸς Συρακοσίους, ἐπι-
 10 τρέπων αὐτοῖς τὴν κρίσιν τούτων, τῶ μὲν λόγῳ
 προσποιούμενος δικαιοπραγεῖν, τῇ δ' ἀληθείᾳ νο-
 μίζων ἐκ τοῦ μὴ βούλεσθαι τοὺς Σελινοῦντίους
 11 διακριθῆναι μὴ συμμαχήσειν αὐτοῖς τοὺς Συρακο-
 12 σίους. ἀποστειλάντων δὲ καὶ Σελινοῦντίων πρέσβεις,

575 διακριθῆναι μὲν μὴ βουλομένων, πολλὰ δὲ πρὸς
 τοὺς παρὰ Καρχηδονίων καὶ τῶν Ἑγεσταίων πρέ-
 σβεις ἀντειπόντων, τέλος ἔδοξε τοῖς Συρακοσίοις
 ψηφίσασθαι τηρεῖν πρὸς μὲν Σελινουντίους τὴν
 5 συμμαχίαν, πρὸς δὲ Καρχηδονίους τὴν εἰρήνην.
 μετὰ δὲ τὴν ἐπάνοδον τῶν πρεσβευτῶν Καρχηδό- 44
 νιοι μὲν τοῖς Ἑγεσταίοις ἀπέστειλαν Λίβυάς τε πεν-
 τακισχιλίους καὶ τῶν Καμπανῶν ὀκτακοσίους. οὗ- 2
 τοι δ' ἦσαν ὑπὸ τῶν Χαλκιδέων τοῖς Ἀθηναίοις εἰς
 10 τὸν πρὸς Συρακοσίους πόλεμον μεμισθωμένοι, καὶ
 μετὰ τὴν ἦτταν καταπεπλευκότες οὐκ εἶχον τοὺς
 μισθοδοτήσοντας· οἱ δὲ Καρχηδόνιοι πᾶσιν ἵππους
 ἀγοράσαντες καὶ μισθοὺς ἀξιολόγους δόντες εἰς τὴν
 Ἑγεσταν κατέστησαν. οἱ δὲ Σελινούντιοι κατ' ἐκεί- 3
 15 νους τοὺς χρόνους εὐδαιμονοῦντες, καὶ τῆς πό-
 λεως αὐτοῖς πολυανδρούσης, κατεφρόνουσι τῶν Ἑγε-
 σταίων. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐν τάξει τὴν ὄμορον
 χώραν ἐπόρθουν, πολὺ προέχοντες ταῖς δυνάμεσι,
 μετὰ δὲ ταῦτα καταφρονήσαντες κατὰ πᾶσαν τὴν
 20 χώραν ἐσκεδάσθησαν. οἱ δὲ τῶν Ἑγεσταίων στρα- 4
 τηροὶ παρατηρήσαντες αὐτοὺς ἐπέθεντο μετὰ τῶν
 Καρχηδονίων καὶ τῶν Καμπανῶν. ἀπροσδοκῆτου
 δὲ τῆς ἐφόδου γενομένης ῥαδίως ἐτρέψαντο τοὺς
 Σελινουντίους, καὶ τῶν μὲν στρατιωτῶν ἀνείλου
 25 περὶ χιλίους, τῆς δὲ λείας πάσης ἐκυρίευσαν. μετὰ
 δὲ τὴν μάχην εὐθέως ἀπέστειλαν πρέσβεις, οἱ μὲν
 Σελινούντιοι πρὸς Συρακοσίους, οἱ δ' Ἑγεσταῖοι
 πρὸς Καρχηδονίους, περὶ βοηθείας. ἑκατέρων δ' 5
 ἐπαγγελιαμένων συμμαχήσειν ὁ μὲν Καρχηδονια-
 30 κὸς πόλεμος ταύτην ἔλαβεν ἀρχήν, οἱ δὲ Καρχη-
 δόνιοι προορώμενοι τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου, τὴν
 ἐπιτροπήν ἔδωκαν Ἀννίβα τῷ στρατηγῷ περὶ τοῦ

μεγέθους τῆς δυνάμεως, καὶ πάντα προθύμως ὑπη-
 6 ρέτουν. ὁ δὲ Ἀννίβας τό τε θέρος ἐκεῖνο καὶ τὸν
 συνάπτοντα χειμῶνα πολλοὺς μὲν ἐξ Ἰβηρίας ἐξε-
 νολόγησεν, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν πολιτῶν κατέ-
 γραφεν· ἐπήει δὲ καὶ τὴν Λιβύην ἐπιλεγόμενος ἐξ 5
 ἀπάσης πόλεως τοὺς κρατίστους, καὶ ναῦς παρε-
 σκευάζετο, διανοούμενος τῆς ἐαρινῆς ὥρας ἐνιστα-
 μένης διαβιβάζειν τὰς δυνάμεις. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

45 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Δωριεὺς ὁ Ῥόδιος ναύαρχ- 10
 χος ὢν τῶν ἐξ Ἰταλίας τριήρων, ἐπειδὴ κατέστησε
 τὴν ἐν Ῥόδῳ ταραχὴν, ἐξέπλευσεν ἐφ' Ἑλλήσπον-
 τον, σπεύδων συμμῖξαι τῷ Μινδάρῳ· οὗτος γὰρ ἐν
 Ἀβύδῳ διατρίβων συνῆγε πανταχόθεν τὰς συμμα-
 2 χούσας ναῦς τοῖς Πελοποννησίοις. ἤδη δὲ τοῦ Δω- 15
 ριεύς ὄντος περὶ τὸ Σίγειον τῆς Τρωάδος, οἱ περὶ
 Σηστὸν ὄντες Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τὸν παράπλου
 ἀνήχθησαν ἐπ' αὐτοὺς πάσαις ταῖς ναυσὶν οὕσαις
 3 ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρσιν. ὁ δὲ Δωριεὺς μέχρι
 μὲν τινος ἀγνοήσας τὸ γινόμενον ἔπλει μετέωρος· 20
 κατανοήσας δὲ τὸ μέγεθος τοῦ στόλου κατεπλάγη,
 καὶ σωτηρίαν ἄλλην οὐδεμίαν ὄρῶν κατέφυγεν εἰς
 4 Δάρδανον. ἐκβιβάσας δὲ τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς
 φρουροῦντας τὴν πόλιν προσλαβόμενος βέλη τε
 παμπληθῆ ταχέως παρεκόμισε, καὶ τῶν στρατιωτῶν 25
 οὓς μὲν ἐπὶ τὰς πρῶρας ἐπέστησεν, οὓς δ' ἐπὶ τῆς
 5 γῆς εὐκαίρως ἔταξεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι κατὰ πολ-
 λὴν σπουδὴν καταπλεύσαντες ἐνεχείρησαν ἀποσπᾶν
 τὰς ναῦς, καὶ πανταχόθεν τῷ πλήθει περιχυθέντες
 6 κατεπόνουν τοὺς ἐναντίους. ἃ δὴ πυθόμενος Μίν- 30
 δαρος ὁ τῶν Πελοποννησίων ναύαρχος, εὐθέως ἐξ
 Ἀβύδου μετὰ παντὸς ἀνήχθη τοῦ στόλου, καὶ κατέ-

πλει πρὸς τὸ Δαρδάνειον μετὰ νεῶν τεττάρων πρὸς
 ταῖς ὀγδοήκοντα, βοηθήσω τοῖς μετὰ τοῦ Δωριέως·
 συμπαρῆν δὲ καὶ τὸ πεζὸν στράτευμα τοῦ Φαρνα-
 βάξου, βοηθοῦν τοῖς Λακεδαιμονίοις. ὡς δ' ἔγγυς 7
 5 ἀλλήλων ἐγενήθησαν οἱ στόλοι, διέταξαν ἀμφοτέ-
 ροι τὰς τριήρεις εἰς ναυμαχίαν· καὶ Μίνδαρος μὲν
 ἔχων ἑπτὰ πρὸς ταῖς ἑνεήκοντα ναυσὶν ἐπὶ μὲν
 τὸ λαϊὸν κέρας ἔταξε Συρακοσίους, τοῦ δεξιοῦ δ'
 αὐτὸς εἶχε τὴν ἡγεμονίαν· τῶν δ' Ἀθηναίων τοῦ
 10 μὲν δεξιοῦ μέρους Θρασύβουλος ἡγεῖτο, τοῦ δ' ἐτέ-
 ρου Θράσυλλος. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον αὐτῶν ἐξηρ- 8
 τυμένων, οἱ μὲν ἡγεμόνες αὐτῶν ἦσαν τὸ σύσση-
 μον τῆς μάχης, οἱ σαλπικταὶ δὲ ἀφ' ἑνὸς παραγ-
 γέλματος ἤρξαντο σημαίνειν τὸ πολεμικόν· καὶ τῶν
 15 μὲν ἐρετῶν οὐδὲν ἔλλειπόντων προθυμίας, τῶν δὲ
 κυβερνητῶν ἐντέχνως τοῖς οἰάξι χρωμένων, κατα-
 πληκτικὸν συνέβαινε γίνεσθαι τὸν ἀγῶνα. ὁπότε 9
 γὰρ αἱ τριήρεις εἰς ἐμβολὴν ἐπιφέροιτο, τηρκαῦτα
 οἱ κυβερνηταὶ πρὸς αὐτὴν τὴν τοῦ καιροῦ ῥοπὴν
 20 ἐπέστρεφον τὰς ναῦς πραγματικῶς, ὥστε τὰς πλη-
 γὰς γίνεσθαι κατ' ἐμβολὴν. οἱ μὲν οὖν ἐπιβάται 10
 θεωροῦντες τὰς ἑαυτῶν ναῦς πλαγίας συνεπιφερο-
 μένας ταῖς τῶν πολεμίων τριήρεσι, περιδεεῖς ἐγί-
 νοντο, περὶ σφῶν ἀγωνιῶντες· ὁπότε δ' οἱ κυβερ-
 25 νῆται ταῖς ἐμπειρίαις ἐκκρούσειαν τὰς ἐπιφοράς,
 πάλιν ἐγίνοντο περιχαρεῖς καὶ μετέωροι ταῖς ἐλπί-
 σιν. οὐ μὴν οὐδ' οἱ ἐν τοῖς καταστροφάμασιν ἐπι- 46
 βεβηκότες ἄπρακτον εἶχον τὴν φιλοτιμίαν, ἀλλ' οἱ
 μὲν ἐκ πολλοῦ διαστήματος ἀφεστηκότες ἐτόξευον
 30 κατὰ τὸ συνεχές, καὶ ταχὺ ὁ τόπος ἦν βελῶν πλή-
 ρης· οἱ δ' αἰεὶ προσιόντες ἐγγυτέρω τὰς λόγχας ἠκόν-
 τιζον, οἱ μὲν ἐπὶ τοὺς ἀμυνομένους ἐπιβάτας, οἱ δ'

ἐπ' αὐτοὺς βαλεῖν φιλοτιμούμενοι τοὺς κυβερνή-
 τας· ὁπότε δὲ συνερείσειαν αἱ νῆες, τοῖς τε δόρα-
 ρασιν ἠγωνίζοντο καὶ κατὰ τὰς προσαγωγὰς εἰς τὰς
 τῶν πολεμίων τριήρεις μεθ' ἀλλήλους τοῖς ξίφεσιν
 2 ἀλλήλους ἠμύνοντο. κατὰ δὲ τὰς γινομένας ἐλατ- 5
 τώσεις τῶν νικῶντων ἐπαλαλαζόντων καὶ τῶν ἄλ-
 λων μετὰ βοῆς παραβοηθούντων κραυγὴ σύμμι-
 κτος ἐγένετο παρ' ὅλον τὸν τῆς ναυμαχίας τόπον.
 ἐπὶ πολὺν οὖν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ἡ μάχη διὰ
 τὴν ὑπερβολὴν τῆς παρ' ἀμφοτέροις φιλοτιμίας· 10
 μετὰ δὲ ταῦτα Ἀλκιβιάδης ἐκ Σάμου παραδόξως
 ἐπεφάνη μετὰ νεῶν εἴκοσι, πλέων κατὰ τύχην εἰς
 3 Ἑλλήσποντον. τούτων δὲ πόρρω μὲν οὖσῶν, ἐκά-
 τεροι σφίσι βοήθειαν ἐλπίζοντες παραγενέσθαι, με- 577
 τέωροι ταῖς ἐλπίσιν ἐγίνοντο καὶ πολὺ προθυμό- 15
 τερον ταῖς τόλμας διεκινδύνεον· ἐπεὶ δ' ἤδη σύν-
 εγγυς ἦν ὁ στόλος, καὶ τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις
 οὐδὲν ἐφαίνετο σύσσημον, τοῖς δ' Ἀθηναίοις Ἀλ-
 κιβιάδης μετέωρον ἐποίησεν ἐπίσσημον φοινικοῦν
 ἀπὸ τῆς ἰδίας νεώς, ὅπερ ἦν σύσσημον αὐτοῖς δια- 20
 τεταγμένον; οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι καταπλαγέντες
 ἐτράπησαν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῷ προτερόηματι μετεω-
 ρισθέντες μετὰ σπουδῆς ἐπεδίωκον τὰς ὑποφευγού-
 4 σας. καὶ δέκα μὲν νεῶν εὐθύς ἐκυρίευσαν, μετὰ
 δὲ ταῦτα χειμῶνος ἐπιγενομένου καὶ πνευμάτων 25
 μεγάλων πολλὰ περὶ τὸν διωγμὸν αὐτοὺς ἐμποδί-
 ζεσθαι συνέβαινε· διὰ γὰρ τὸ μέγεθος τῶν κυμά-
 των τὰ μὲν σκάφη τοῖς οἰαξίν ἠπειθεῖ, τὰς δ' ἐμ-
 βολὰς ἀπράκτους συνέβαινε γίνεσθαι, τῶν τυπτο-
 5 μένων νεῶν ὑποχωρουσῶν. τέλος δ' οἱ μὲν Λακε- 30
 δαιμόνιοι πρὸς τὴν γῆν κατενεχθέντες ἔφυγον πρὸς
 τὸ πεζὸν τοῦ Φαρναβάζου στρατόπεδον, οἱ δ' Ἀθη-

ναῖοι τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησαν ἀποσπᾶν τὰς ναῦς
 ἀπὸ τῆς γῆς καὶ παραβόλως διεκινδύνεον, ὑπὸ
 δὲ τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ἀνακοπέντες ἀπέ-
 πλευσαν εἰς Σηστόν. ὁ γὰρ Φαρνάβαξος βουλό- 6
 5 μενος τοῖς Λακεδαιμονίοις ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν ἀπο-
 λογεῖσθαι, βιαίτερον διηγωνίζετο πρὸς τοὺς Ἀθη-
 ναίους· ἅμα δὲ καὶ περὶ τῶν εἰς Φοινίκην ἀποστα-
 λεισῶν νεῶν τριακοσίων ἐδίδαξεν ὡς τοῦτο ἐπραξε
 πυνθανόμενος τὸν τε τῶν Ἀράβων βασιλέα καὶ τὸν
 10 Αἰγυπτίων ἐπιβουλεύειν τοῖς περὶ Φοινίκην πράγ-
 μασι.

Τῆς δὲ ναυμαχίας τοιοῦτον τὸ τέλος λαβούσης 47
 Ἀθηναῖοι τότε μὲν εἰς Σηστόν ἀπέπλευσαν ἤδη νυ-
 κτὸς οὔσης, ἅμα δ' ἡμέρα τὰ τε ναυάγια συνήγαγον
 15 καὶ πρὸς τῷ προτέρῳ τροπαίῳ πάλιν ἕτερον ἔστη-
 σαν. Μίνδαρος δὲ νυκτὸς περὶ πρώτην φυλακὴν 2
 εἰς Ἄβυδον ἀναχθεὶς τὰς τε πεπονηκυίας ναῦς ἐπε-
 σκεύαζε καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους περὶ βοηθείας
 διεπέμψατο πεξῆς τε καὶ ναυτικῆς· διανοεῖτο γὰρ
 20 ἐν ὄσῳ τὰ κατὰ τὸν στόλον ἔτοιμα ἐγίνετο πεξῆ
 μετὰ Φαρναβάξου τὰς συμμαχούσας κατὰ τὴν Ἀσίαν
 πόλεις Ἀθηναίοις πολιορκήσειν. Χαλκιδεῖς δὲ καὶ 3
 σχεδὸν οἱ λοιποὶ πάντες οἱ τὴν Εὐβοίαν κατοικοῦν-
 τες ἀφεστηκότες ἦσαν Ἀθηναίων, καὶ διὰ τοῦτο
 25 περιδεεῖς ἐγίνοντο μήποτε νῆσον οἰκοῦντες ἐκπο-
 λιορκηθῶσιν ὑπ' Ἀθηναίων θαλαττοκρατούντων·
 ἠξίουσαν οὖν Βοιωτοὺς κοινῇ χῶσαι τὸν Εὐριπον,
 ὥστε συνάψαι τὴν Εὐβοίαν τῇ Βοιωτίᾳ. συγκατα- 4
 30 ρειν τὴν Εὐβοίαν εἶναι τοῖς μὲν ἄλλοις νῆσον, ἐαυ-
 τοῖς δ' ἠπειρον· διόπερ αἱ πόλεις ἅπασαι πρὸς τὴν
 διάχωσιν ἐπερρώσθησαν καὶ πρὸς ἀλλήλας ἡμιλ-

λῶντο· οὐ γὰρ μόνον τοῖς πολίταις ἐξιέναι πανδη-
 μεὶ προσέταξαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς παροικοῦσι ξένοις,
 ὥστ' ἐ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τοῖς ἔργοις προσιόντων
 5 τὴν πρόθεσιν ταχέως λαβεῖν συντέλειαν. τῆς μὲν
 οὖν Εὐβοίας κατεσκευάσθη τὸ χῶμα κατὰ τὴν Χαλ- 5
 κίδα, τῆς δὲ Βοιωτίας πλησίον Ἀυλίδος· ἐνταῦθα
 γὰρ ὁ μεταξὺ πόρος ἦν στενωτάτος. συνέβαινε 578
 μὲν οὖν ἄει καὶ πρότερον κατ' ἐκείνον τὸν τόπον
 εἶναι ῥοῦν καὶ πυκνὰς ποιεῖσθαι τροπὰς τὴν θά-
 λατταν, τότε δὲ πολὺ μᾶλλον ἦν ἐπιτείνοντα τὰ 10
 κατὰ τὸν ῥοῦν, ὡς ἂν εἰς στενὸν ἄγαν συγκεκλει-
 μένης τῆς θαλάττης· ὁ γὰρ διέκπλους ἀπελείφθη
 6 μιᾷ νηί. ὠκοδόμησαν δὲ καὶ πύργους ὑψηλοὺς ἐπ'
 ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων, καὶ ξυλίνας τοῖς διάρροις
 ἐπέστησαν γεφύρας. Θηραμένης δ' ὑπ' Ἀθηναίων 15
 ἀποσταλεῖς μετὰ νεῶν τριάκοντα τὸ μὲν πρῶτον
 ἐπεχείρησε κωλύειν τοὺς ἐπὶ τῶν ἔργων, πολλοῦ
 δὲ πλήθους στρατιωτῶν συμπαρόντος τοῖς κατα-
 σκευάζουσι τὰ χῶματα ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς
 7 ἀπέστη, τὸν δὲ πλοῦν ἐπὶ νήσων ἐποίησατο. βου- 20
 λόμενος δὲ τοὺς τε πολίτας καὶ συμμαχοὺς ἀνα-
 παῦσαι τῶν εἰσφορῶν, τὴν τε τῶν πολεμίων χώραν
 ἐπόρθησε καὶ πολλὰς ἀφελείας ἤθροισεν. ἐπήει δὲ
 καὶ τὰς συμμαχίδας πόλεις, καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς
 8 νεωτερίζοντας εἰσεπράττετο χρήματα. καταπλεύσας 25
 δ' εἰς Πάρον καὶ καταλαβὼν ὀλιγαρχίαν ἐν τῇ πό-
 λει, τῷ μὲν δήμῳ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκατέστησε,
 παρὰ δὲ τῶν ἀφαιμένων τῆς ὀλιγαρχίας χρημάτων
 πλῆθος εἰσεπράξατο.

48 : Συνέβη δὲ περὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἐν τῇ Κερ- 30
 κύρα μεγάλην γενέσθαι στάσιν καὶ σφαγὴν, ἣν καὶ
 δι' ἑτέρας μὲν αἰτίας λέγεται γενέσθαι, μάλιστα δὲ

διὰ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους ἐχθρὰν.
 ἐν οὐδεμιᾷ γὰρ ποτε πόλει τοιοῦτοι πολιτῶν φόνοι 2
 συνετελέσθησαν οὐδὲ μελῶν ἕρις καὶ φιλονικία πρὸς
 ὄλεθρον ἀνήκουσα. δοκοῦσι γὰρ οἱ μὲν ἀναιρε-
 5 θέντες ὑπ' ἀλλήλων πρὸ ταύτης τῆς στάσεως γεγο-
 νέναι περὶ χιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ πάντες
 οὔτοι πρωτεύοντες τῶν πολιτῶν. τούτων δ' ἐπι- 3
 γεγενημένων τῶν ἀτυχημάτων ἕτερον αὐτοῖς συμ-
 φορὰν ἐπέστησεν ἢ τύχη, τὴν πρὸς ἀλλήλους πάλιν
 10 ἀυξήσασα διαφορὰν. οἱ μὲν γὰρ προέχοντες τοῖς 4
 ἀξιώμασι τῶν Κερκυραίων ὀρεγόμενοι τῆς ὀλιγαρ-
 χίας ἐφρόνουν τὰ Λακεδαιμονίων, ὁ δὲ δημοτικὸς
 ὄχλος ἔσπευδε τοῖς Ἀθηναίοις συμμαχεῖν. καὶ γὰρ
 διαφερούσας τὰς σπουδὰς εἶχον οἱ περὶ τῆς ἡγεμο-
 15 νίας διαγωνιζόμενοι δῆμοι. Λακεδαιμόνιοι γὰρ τοὺς 5
 πρωτεύοντας ἐν ταῖς συμμαχίσι πόλεσιν ἐποίουν
 ἐπὶ τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν, Ἀθηναῖοι δὲ δη-
 μοκρατίας ἐν ταῖς πόλεσι καθίστανον. οἱ δ' οὖν
 Κερκυραῖοι θεωροῦντες τοὺς δυνατωτάτους τῶν
 20 πολιτῶν ὄντας πρὸς τῷ τὴν πόλιν ἐγχειρῶν τοῖς
 Λακεδαιμονίοις, μετεπέμψαντο παρ' Ἀθηναίων δύ-
 ναμιν τὴν παραφυλάξουσαν τὴν πόλιν. Κόνων δ' 6
 ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων πλεύσας εἰς Κέρκυραν,
 ἑξακοσίους μὲν τῶν ἐκ Ναυπάκτου Μεσσηνίων κα-
 25 τέλιπεν ἐν τῇ πόλει, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν νεῶν πα-
 ρέπλευσε, καὶ καθωρμίσθη πρὸς τῷ τῆς Ἥρας τε-
 μένει. οἱ δὲ ἑξακόσιοι μετὰ τῶν δημοτικῶν ὀρμή- 7
 σαντες ἐπὶ τοὺς τὰ Λακεδαιμονίων φρονούντας
 ἐξαίφνης ἀγορᾶς πληθούσης οὓς μὲν συνελάμβανον,
 30 οὓς δ' ἐφόνευον, πλείους δὲ τῶν χιλίων ἐφυγάδευ-
 579 σαν. ἐποίησαντο δὲ τοὺς μὲν δούλους ἐλευθέρους,
 τοὺς δὲ ξένους πολίτας, εὐλαβοῦμενοι τό τε πλη-

θος καὶ τὴν δύναμιν τῶν φυγάδων. οἱ μὲν οὖν ἐκπεσόντες ἐκ τῆς πατρίδος εἰς τὴν καταντίον ἤπει-
 8 ρον ἔφυγον· μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας τῶν ἐν τῇ πό-
 λει τινὲς φρονούντες τὰ τῶν φυγάδων κατελάβοντο
 τὴν ἀγοράν, καὶ μεταπεμψάμενοι τοὺς φυγάδας 5
 περὶ τῶν ὄλων διηγνύζοντο. τέλος δὲ νυκτὸς κα-
 ταλαβούσης εἰς ὁμολογίας ἦλθον πρὸς ἀλλήλους,
 καὶ τῆς φιλονικίας παυσάμενοι κοινῶς ᾤκουν τὴν
 πατρίδα. ἡ μὲν οὖν ἐν Κερκύρα σφαγὴ τοιοῦτον
 ἔσχε τὸ τέλος. 10

49 Ἀρχέλαος δ' ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, τῶν
 Πυθναίων ἀπειθούτων, πολλῇ δυνάμει τὴν πόλιν
 περιεστρατοπέδευσε. παρεβोधήθησε δ' αὐτῷ καὶ
 Θηραμένης ἔχων στόλον, ὃς χρονηζούσης τῆς πο-
 λιορκίας ἀπέπλευσεν εἰς Θράκην πρὸς Θρασύβου- 15
 2 λον τὸν ἀφηγούμενον τοῦ στόλου παντός. ὁ μὲν
 οὖν Ἀρχέλαος φιλοτιμότερον πολιορκήσας τὴν Πύδ-
 ναν καὶ κρατήσας μετώκισεν αὐτὴν ἀπὸ θαλάττης
 ὡς εἴκοσι σταδίους. ὁ δὲ Μίνδαρος, ἡδὴ τοῦ χει-
 μῶνος λήγοντος, συνήγαγε τὰς πανταχόθεν τριή- 20
 ρεις· ἐκ τε γὰρ τῆς Πελοποννήσου πολλαὶ παρεγε-
 νήθησαν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων ὁμοίως.
 οἱ δ' ἐν Σηστῶ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, πυνθα-
 νόμενοι τὸ μέγεθος τοῦ συναγομένου τοῖς πολε-
 μίοις στόλου, περιδεεῖς ἦσαν μήποτε πάσαις ταῖς 25
 τριήρεσιν ἐπιπλεύσαντες οἱ πολέμιοι κυριεύσωσι
 3 τῶν νεῶν. ὅθεν αὐτοὶ μὲν καθελκύσαντες τὰς οὐ-
 σασ ἐν Σηστῶ ναῦς περιέπλευσαν τὴν Χερρόνησον
 καὶ καθωρμίσθησαν εἰς Καρδίαν· εἰς δὲ Θράκην
 πρὸς Θρασύβουλον καὶ Θηραμένην ἔπεμψαν τριή- 30
 ρεις, παρακαλοῦντες μετὰ τοῦ στόλου τὴν ταχίστην
 ἕκειν· μετεπέμψαντο δὲ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐκ

Λέσβου μεθ' ὧν εἶχε νεῶν, καὶ συνήχθη πᾶς ὁ
 στόλος εἰς ἓνα τόπον, σπενδόντων τῶν στρατηγῶν
 περὶ τῶν ὄλων διακινδυνεῦσαι. Μίνδαρος δ' ὁ 4
 τῶν Λακεδαιμονίων ναύαρχος πλεύσας εἰς Κύζικον
 5 πᾶσαν τὴν δύναμιν ἐξεβίβασε καὶ τὴν πόλιν περιε-
 στρατοπέδευσε· παρεγενήθη δὲ καὶ Φαρνάβαζος
 μετὰ πολλῆς στρατιᾶς, μεθ' οὗ πολιορκήσας Μίν-
 10 δαρος εἶλε τὴν Κύζικον κατὰ κράτος. οἱ δὲ τῶν 5
 Ἀθηναίων στρατηγοὶ κρίναντες ἐπὶ Κύζικον πλεῖν,
 ἀνήχθησαν μετὰ πασῶν τῶν νεῶν καὶ τὴν Χερσό-
 νησον περιέπλεον. καὶ πρῶτον μὲν εἰς Ἐλαιούντα
 παρεγένοντο· μετὰ δὲ ταῦτα ἐφιλοτιμήθησαν νυκτὸς
 τὴν τῶν Ἀβυδηγῶν πόλιν παραπλευῖσαι πρὸς τὸ μὴ
 κατανοηθῆναι τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ὑπὸ τῶν πολε-
 15 μίων. ἐπεὶ δ' ἦλθον εἰς Προκόννησον, τὴν μὲν 6
 νύκτα κατηλίσθησαν ἐν ταύτῃ, τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοὺς
 μὲν ἐπιβεβηκότας στρατιώτας διεβίβασαν εἰς τὴν τῶν
 Κυζικηνῶν χώραν, καὶ τῶ στρατηγούντι τούτων Χαι-
 ρεᾶ προσέταξαν ἄγειν τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τὴν πό-
 20 λιν, αὐτοὶ δ' εἰς τρία μέρη διείλοντο τὸ ναυτικόν, καὶ 50
 580 τοῦ μὲν ἦρχεν Ἀλκιβιάδης, τοῦ δὲ Θηραμένης, τοῦ
 δὲ τρίτου Θρασύβουλος. Ἀλκιβιάδης μὲν οὖν μετὰ
 τοῦ κατ' αὐτὸν μέρους πολὺ προέπλευσε τῶν ἄλ-
 λων, βουλόμενος προκαλέσασθαι τοὺς Λακεδαιμο-
 25 νίους εἰς ναυμαχίαν· Θηραμένης δὲ καὶ Θρασύβου-
 λος ἐφιλοτέχνουν κνκλώσασθαι καὶ τῆς εἰς τὴν
 πόλιν ἐπανόδου τοὺς ἐκπλεύσαντας εἰρξαι. Μίν- 2
 30 δαρος δὲ τὰς μὲν Ἀλκιβιάδου ναῦς μόνας ὁρῶν
 προσφερομένας, τὰς δ' ἄλλας ἀγνοῶν, κατεφρόνησε,
 καὶ ναυσὶν ὀγδοήκοντα θρασείως ἐκ τῆς πόλεως τὸν
 ἐπίπλοον ἐποιήσατο. ὥς δὲ πλησίον ἐγένετο τῶν 3
 περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, καθάπερ

ἦν αὐτοῖς παρηγγελμένον, προσεποιούοντο φεύγειν,
 οἱ δὲ Πελοποννήσιοι περιχαρεῖς ὄντες ἠκολούθουν
 4 κατὰ σπουδὴν ὡς νικῶντες. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης
 ἐπειδὴ τῆς πόλεως αὐτοὺς ἀπέσπασε πορρωτέρω,
 τὸ σύστημα ἤρην· οὗ γενηθέντος αἱ μετ' Ἀλκιβιά- 5
 δου τριήρεις ἐξαίφνης πρὸς ἓνα καιρὸν ἐπέστρεψαν
 ἀντίπρωροι τοῖς πολεμίοις, Θηραμένης δὲ καὶ Θρα-
 σύβουλος ἐπλεον ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸν ἀπόπλου
 5 τῶν Λακεδαιμονίων ὑπετέμοντο. οἱ δὲ μετὰ τοῦ
 Μινδάρου καθορῶντες ἤδη τὸ πλῆθος τῶν πολε- 10
 μίων νεῶν, καὶ μαθόντες ἑαυτοὺς κατεστρατηγημέ-
 6 νους, περίφοβοι καθειστήκεσαν. τέλος δὲ τῶν Ἀθη-
 ναίων πανταχόθεν ἐπιφερομένων καὶ τῆς εἰς τὴν
 πόλιν ἀφόδου τοὺς Πελοποννησίους ἀποκλεισάν-
 των, ὁ Μίνδαρος ἠναγκάσθη καταφυγεῖν τῆς χώ- 15
 ρας πρὸς τοὺς καλουμένους Κλήρους, ὅπου καὶ
 7 Φαρνάβαζος εἶχε τὴν δύναμιν. Ἀλκιβιάδης δὲ κατὰ
 σπουδὴν διώκων ἄς μὲν κατέδυνεν, ἄς δὲ κατατι-
 τρώσκων ὑποχειρίους ἐλάμβανε, τὰς δὲ πλείστας
 πρὸς αὐτῇ τῇ γῆ καθωρμισμένας καταλαβὼν ἐπέ- 20
 βαλλε σιδηρᾶς χεῖρας, καὶ ταύταις ἀποσπᾶν ἀπὸ
 8 τῆς γῆς ἐπειρᾶτο. παραβοηθούτων δὲ τῶν πεζῶν
 ἀπὸ τῆς γῆς τοῖς Πελοποννησίοις πολὺς ἐγένετο
 φόνος, ὡς ἂν τῶν μὲν Ἀθηναίων διὰ τὸ προτέρημα
 θρασύτερον ἢ συμφορώτερον ἀγωνιζομένων, τῶν δὲ 25
 Πελοποννησίων πολὺ τοῖς πλήθεσιν ὑπεραγόντων·
 9 καὶ γὰρ τὸ τοῦ Φαρναβάζου στρατόπεδον παρεβοή-
 θει τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν μάχην ἐκ τῆς γῆς
 10 ποιούμενον τὴν στάσιν εἶχεν ἀσφαλεστέραν. Θρα-
 σύβουλος δὲ θεωρῶν τοὺς πεζοὺς τοῖς πολεμίοις 30
 βοηθοῦντας, καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ἐπιβατῶν ἀπε-
 βίβασεν εἰς τὴν γῆν, σπεύδων βοηθῆσαι τοῖς περὶ

τὸν Ἀλκιβιάδην· τῷ δὲ Θηραμένει παρεκελεύσατο τοῖς περὶ Χαιρέαν πεζοῖς συνάψαντα τὴν ταχίστην ἦκειν, ὅπως πεζῇ διαγωνίσωνται.

Τῶν δὲ Ἀθηναίων περὶ ταῦτα γινομένων Μίν-51
 5 δαρος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων ἀφηγούμενος αὐτὸς μὲν
 πρὸς Ἀλκιβιάδην ὑπὲρ τῶν ἀφελκομένων νεῶν διη-
 γωνίζετο, Κλέαρχον δὲ τὸν Σπαρτιάτην μετὰ μέ-
 ρους τῶν Πελοποννησίων ἀπέστειλε πρὸς τοὺς περὶ
 581 τὸν Θρασύβουλον· συναπέστειλε δ' αὐτῷ καὶ τοὺς
 10 παρὰ Φαρναβάζῳ στρατευομένους μισθοφόρους. ὁ 2
 δὲ Θρασύβουλος μετὰ τῶν ἐπιβατῶν καὶ τῶν τοξο-
 τῶν τὸ μὲν πρῶτον εὐρώστως ὑπέστη τοὺς πολε-
 μίους, καὶ πολλοὺς μὲν ἀνείλεν, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ
 τῶν ἰδίων ἐώρα πίπτοντας· τῶν δὲ μετὰ τοῦ Φαρ-
 15 ναβάζου μισθοφόρων κυκλούντων τοὺς Ἀθηναίους
 καὶ τῷ πλήθει πανταχόθεν περιχεομένων, ἐπεφάνη
 Θηραμένης τοὺς τε ἰδίους καὶ τοὺς μετὰ Χαιρέου
 ἄγων πεζοῦς. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Θρασυβούλου κατα-3
 πεπονημένοι καὶ τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας ἀπεγνω-
 20 κότες πάλιν ἐξαίφνης ταῖς ψυχαῖς διηγείροντο τη-
 λικαύτης βοηθείας παραγεγενημένης. ἐπὶ πολὺν δὲ 4
 χρόνον καρτερᾶς μάχης γενομένης, τὸ μὲν πρῶτον
 οἱ τοῦ Φαρναβάζου μισθοφόροι φεύγειν ἤρξαντο,
 καὶ τὸ συνεχὲς αἰεὶ τῆς τάξεως παρερρήγνυτο· τέ-
 25 λος δὲ οἱ Πελοποννήσιοι μετὰ Κλεάρχου καταλει-
 φθέντες καὶ πολλὰ δράσαντες καὶ παθόντες ἐξεώ-
 σθησαν. τούτων δὲ καταπεπονημένων οἱ περὶ τὸν 5
 Θηραμένην ὤρμησαν τοῖς μετ' Ἀλκιβιάδου κινδυ-
 νεύσασι βοηθῆσαι. συνδραμουσῶν δὲ τῶν δυνά-
 35 μων εἰς ἓνα τόπον, ὁ μὲν Μίνδαρος οὐ κατεπλάγη
 τὴν ἔφοδον τῶν περὶ Θηραμένην, ἀλλὰ διελόμενος
 τοὺς Πελοποννησίους τοῖς μὲν ἡμίσεσιν ἀπήντα

τοῖς ἐπιούσι, τοὺς δ' ἡμίσεις αὐτὸς ἔχων, καὶ δεό-
 μενος ἐκάστου μὴ καταισχυῖναι τὸ τῆς Σπάρτης ἀξι-
 ωμα, καὶ ταῦτα πεξομαχοῦντας, ἀντετάχθη τοῖς περι-
 6 τὸν Ἀλκιβιάδην. περὶ δὲ τῶν νεῶν ἠρωικὴν συ-
 στησάμενος μάχην, καὶ πρὸ πάντων αὐτὸς κινδυ- 5
 νεύων, πολλοὺς μὲν ἀνεῖλε τῶν ἀντιτεταγμένων,
 τὸ δὲ τελευταῖον ἀξίως τῆς πατρίδος ἀγωνισάμενος
 ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἀνηρέθη. τούτου δὲ
 πεπτωκότος οἱ τε Πελοποννήσιοι καὶ πάντες οἱ
 σύμμαχοι συνέδραμον καὶ καταπλαγέντες εἰς φυγὴν 10
 7 ὤρμησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι μέχρι μὲν τινος ἐπεδίω-
 ξαν τοὺς πολεμίους, πυνθανόμενοι δὲ τὸν Φαρνά-
 βαζον μετὰ πολλῆς ἵππου κατὰ σπουδὴν ἐπιγινό-
 μενον, ἀνέκαμψαν ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ τὴν μὲν πόλιν
 παρέλαβον, δύο δὲ τρόπαια κατέστησαν ἀφ' ἑκατέ- 15
 ρας νίκης, τὸ μὲν τῆς ναυμαχίας ἐν τῇ νήσῳ τῇ
 Πολυδώρου καλουμένῃ, τὸ δὲ τῆς πεξομαχίας οὗ
 8 τὴν τροπὴν ἐποίησαντο τὴν πρώτην. οἱ μὲν οὖν
 ἐν τῇ πόλει Πελοποννήσιοι καὶ πάντες οἱ διαφυγόν-
 τες ἐκ τῆς μάχης ἐφυγον ἐπὶ τὸ τοῦ Φαρναβάζου 20
 στρατόπεδον· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ τῶν
 τε νεῶν ἀπαθῶν ἐγκρατεῖς ἐγενήθησαν καὶ πολλοὺς
 μὲν αἰχμαλώτους, ἀναρίθμητον δὲ πλῆθος λαφύ-
 ρων ἤθροισαν, ὡς ἂν δύο δυνάμεις ἅμα τηλικαύ-
 τας νενικηκότες. 25

52 Ἀπενεχθείσης δὲ τῆς νίκης εἰς Ἀθήνας, ὁ μὲν
 δῆμος ἐκ τῶν προτέρων συμφορῶν ἀνελπίστους εὐ- 582
 τυχίας ὄρων τῇ πόλει προσγεγεννημένας μετέωρος
 ἦν ἐπὶ τοῖς εὐημερήμασι, καὶ τοῖς μὲν θεοῖς παν-
 δημεὶ θυσίας καὶ πανηγύρεις ἐποιήσατο, εἰς δὲ τὸν 30
 πόλεμον ἐπέλεξε χιλίους τῶν ὀπλιτῶν τοὺς κρατί-
 στους, ἵππεῖς δὲ ἑκατόν, πρὸς δὲ τούτοις τριάκοντα

τριήρεις ἀπέστειλε τοῖς περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, ὅπως
 τὰς περὶ Λακεδαιμονίους πόλεις ἀδεῶς πορθῶσι
 κρατοῦντες τῆς θαλάττης. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὡς 2
 ἤκουσαν τὴν περὶ Κύζικον αὐτοῖς γενομένην συμ-
 5 φοράν, πρέσβεις ἐξέπεμψαν εἰς Ἀθήνας ὑπὲρ εἰρή-
 νης, ὧν ἦν ἀρχιπρεσβευτῆς Ἐνδριος. ἐξουσίας δ'
 αὐτῷ δοθείσης παρελθὼν συντόμως καὶ λακωνικῶς
 διελέχθη· διόπερ ἔκρινα μὴ παραλιπεῖν τοὺς ῥη-
 3 θέντας λόγους. Βουλόμεθα πρὸς ὑμᾶς ἄγειν εἰρή-
 10 νην, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰς μὲν πόλεις ἔχειν
 ἅς ἐκάτεροι κρατοῦμεν, τὰ δὲ φρούρια τὰ παρ' ἄλ-
 λήλοις καταλύσαι, τῶν δ' αἰχμαλώτων λυτροῦντες
 ἀνθ' ἑνὸς Ἀθηναίου λαβεῖν ἓνα Λάκωνα. οὐ γὰρ 4
 ἀγνοοῦμεν τὸν πόλεμον ἀμφοτέροις μὲν βλαβερόν,
 15 πολὺ δὲ μᾶλλον ὑμῖν. παραπέμψαντες δὲ τὸν ἕμῳ
 λόγον ἐκ τῶν πραγμάτων μάθετε. ἡμεῖς μὲν ἄπα-
 σαν τὴν Πελοπόννησον γεωργοῦμεν, ὑμεῖς δὲ βραχὺ
 μέρος τῆς Ἀττικῆς· καὶ Λάκωσι μὲν ὁ πόλεμος πολ-
 λούς συνέθηκε συμμάχους, Ἀθηναίων δὲ τοσοῦτους
 20 ἀφείλετο ὅσους τοῖς πολεμίοις ἔδωκε· καὶ ἡμῖν μὲν
 ὁ πλουσιώτατος τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην βασιλέων
 χορηγός ἐστι τοῦ πολέμου, ὑμῖν δὲ οἱ πενιχρότατοι
 τῶν κατὰ τὴν οἰκουμένην· διόπερ οἱ μὲν ἡμέτεροι 5
 κατὰ τὸ μέγεθος τῶν μισθῶν προθύμως στρατεύ-
 25 ονται, οἱ δὲ ὑμέτεροι, τὰς εἰσφορὰς ἀπὸ τῶν ἰδίων
 δίδόντες οὐσιῶν, ἅμα καὶ τὰς κακοπαθείας φεύ-
 γουσι καὶ τὰς δαπάνας. ἔπειθ' ἡμεῖς μὲν κατὰ θά- 6
 λατταν πολεμοῦντες σκάφεσι πολιτικοῖς μόνον κιν-
 δυνεύομεν, ὑμεῖς δὲ πολίτας ἔχετε τοὺς πλείστους
 30 ἐν ταῖς ναυσί. τὸ δὲ μέγιστον, ἡμεῖς μὲν κἂν κρα-
 τηθῶμεν ἐν τοῖς κατὰ θάλατταν πράγμασι, τὴν γε
 κατὰ γῆν ἡγεμονίαν ὁμολογουμένως ἔχομεν· οὐδὲ

γὰρ οἶδε φυγεῖν πεζὸς Σπαρτιάτης· ὑμεῖς δὲ τῆς
 θαλάττης* οὐχ ὑπὲρ ἡγεμονίας πεζῆς, ἀλλ' ὑπὲρ
 ἀναστάσεως ἀγωνιάτε. καταλείπεται μοι διδάξαι πῶς
 τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα πλεονεκτοῦντες ἐν τῷ πο-
 7 λεμῆν εἰρήνην ἄγειν παρακαλοῦμεν. ἐγὼ δ' ὄφε- 5
 λείσθαι μὲν ἐκ τοῦ πολεμῆν οὐ φημι τὴν Σπάρ-
 την, βλάπτεσθαι μὲντοι γε ἔλαττον τῶν Ἀθηναίων.
 ἀποπλήκτων δὲ εὐδοκεῖν συνατυχοῦντας τοῖς πολε-
 μίοις, παρὸν μὴδ' ὅλως ἀτυχίας λαβεῖν πείραν· οὐ
 τοσαύτην γὰρ ἢ τῶν πολεμίων ἀπώλεια φέρει χα- 10
 ρὰν ἡλικίην ἔχει λύπην ἢ τῶν ἰδίων ταλαιπωρία.
 8 οὐ μόνον δὲ τούτων ἔνεκα διαλυθῆναι σπεύδομεν, 583
 ἀλλὰ καὶ τὸ πάτριον ἔθος τηροῦντες· θεωροῦντες
 γὰρ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ φιλονικίας πολλὰ καὶ δεινὰ
 πάθη ποιούσας, οἴομεθα δεῖν φανερόν ποιῆσαι πᾶσι 15
 καὶ θεοῖς καὶ ἀνθρώποις ὅτι τούτων ἥμισια πάν-
 των ἔσμεν αἴτιοι.

53 Τοιαῦτα δὲ καὶ τούτοις παραπλήσια τοῦ Λάκω-
 νος διαλεχθέντος, οἱ μὲν ἐπιεικέστατοι τῶν Ἀθη-
 ναίων ἔρρεπον ταῖς γνώμας πρὸς τὴν εἰρήνην, οἱ 20
 δὲ πολεμοποιεῖν εἰωθότες καὶ τὰς δημοσίας ταρα-
 χὰς ἰδίας ποιούμενοι προσόδους ἤροῦντο τὸν πό-
 2 λεμον. συνεπελάβετο δὲ τῆς γνώμης ταύτης καὶ
 Κλεοφῶν, μέγιστος ὢν τότε δημαγωγός. ὃς παρελ-
 θὼν καὶ πολλὰ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν οἰκείως διαλε- 25
 χθεὶς ἐμετεώρισε τὸν δῆμον, τὸ μέγεθος τῶν εὐήμε-
 ρημάτων προφερόμενος, ὥσπερ τῆς τύχης οὐκ ἐναλ-
 λάξ εἰθισμένης βραβεύειν τὰ κατὰ πόλεμον προτε-
 3 ρήματα. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν κακῶς βουλευσάμενοι
 μετενόησαν ὅτε οὐδὲν ὄφελος, καὶ λόγοις πρὸς ἀρέ- 30
 σκειαν εἰρημένοις ἔξαπατηθέντες οὕτως ἔπταισαν
 τοῖς ὅλοις ὥστε μηκέτι δύνασθαι πώποτε αὐτοὺς

γνησίως ἀναλαβεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον πρα- 4
 χθέντα τεύξεται λόγου κατὰ τοὺς ἰδίους χρόνους·
 τότε δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς τε εὐήμερήμασιν ἐπαρ-
 θέντες καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας ἐλπίδας ἔχοντες ἐν
 5 τῷ τὸν Ἀλκιβιάδην ἀφηγεῖσθαι τῶν ἰδίων δυνά-
 μειων, ταχέως ᾤοντο τὴν ἡγεμονίαν ἀνακτήσεσθαι.

Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων τέ- 54
 λος ἐχουσῶν Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν
 Διοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπάτου εἶχον ἀρχὴν Κόιν-
 10 τος Φάβιος καὶ Γάιος Φούριος. περὶ δὲ τούτους
 τοὺς καιροὺς Ἀννίβας ὁ τῶν Καρχηδονίων στρα-
 τηγὸς τοὺς τ' ἐξ Ἰβηρίας ξενολογηθέντας καὶ τοὺς
 ἐκ τῆς Λιβύης καταγραφέντας στρατιώτας συνή-
 γαγε, καὶ μακρὰς μὲν ἐξήκοντα ναῦς ἐπλήρωσε, τὰ
 15 δὲ φορητὰ πλοῖα περὶ χίλια πεντακόσια παρεσκευά-
 σατο. ἐν τούτοις τὴν τε δύναμιν διεκόμιζε καὶ τὰ
 πρὸς τὰς πολιορκίας μηχανήματα καὶ βέλη καὶ τὴν
 ἄλλην παρασκευὴν ἅπασαν. περαιοθεὶς δὲ μετὰ 2
 τοῦ στόλου τὸ Λιβυκὸν πέλαγος, κατέπλευσε τῆς
 20 Σικελίας ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν ἀπέναντι τῆς Λιβύης,
 καλουμένην Λιλύβαιον· καθ' ὃν δὴ χρόνον τῶν 3
 Σελινουντίων τινὲς ἰππέων περὶ τοὺς τόπους δια-
 τρίβοντες, καὶ τὸ μέγεθος τοῦ καταπλέοντος στόλου
 θεασάμενοι, ταχέως τοῖς πολίταις τὴν τῶν πολεμίων
 25 παρουσίαν ἐδήλωσαν. καὶ οἱ μὲν Σελινούντιοι τοὺς
 βιβλιαφόρους παραχοῆμα πρὸς τοὺς Συρακοσίους
 ἀπέστειλαν, δεόμενοι βοηθεῖν· ὁ δ' Ἀννίβας ἐκβι- 4
 βάσας τὴν δύναμιν κατεστρατοπέδευσεν, ἀρξάμενος
 ἀπὸ τοῦ φρεάτος ὃ κατ' ἐκείνους μὲν τοὺς καιροὺς
 30 ὠνομάζετο Λιλύβαιον, μετὰ δὲ ταῦτα πολλοῖς ἔτεσι
 584 πρὸς αὐτῷ κτισθείσης πόλεως αἴτιον ἐγενήθη τῇ
 πόλει τῆς ἑπωνυμίας. εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας Ἀν- 5

νίβας, ὡς μὲν Ἐφορος ἀνέγραψε, πεζῶν μυριάδας
 εἴκοσιν, ἵππεις δὲ τετρακισχιλλίους, ὡς δὲ Τίμαιός
 φησιν, οὐ πολλῶ πλείους τῶν δέκα μυριάδων. τὰς
 μὲν οὖν ναῦς ἐν τῷ περὶ Μοτύην κόλπῳ πάσας
 ἐνεώλκησε, βουλόμενος ἔννοιαν διδόναι τοῖς Συρα- 5
 κοσίοις ὡς οὐ πάρεστιν ἐκείνοις πολεμήσων οὐδὲ
 ναυτικῇ δυνάμει παραπλεύσων ἐπὶ Συρακούσας.
 6 παραλαβὼν δὲ τοὺς παρ' Ἐγεσταίων στρατιώτας
 καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀνέξενξεν
 ἀπὸ τοῦ Λιλυβαίου, τὴν πορείαν ποιούμενος ἐπὶ 10
 Σελινούντος. ὡς δ' ἐπὶ τὸν Μάζαρον ποταμὸν παρ-
 εγενήθη, τὸ μὲν παρ' αὐτὸν ἐμπύριον κείμενον εἴ-
 λεν ἕξ ἐφόδου, πρὸς δὲ τὴν πόλιν παραγενηθεὶς
 εἰς δύο μέρη διέιλε τὴν δύναμιν· περιστρατοπε-
 δεύσας δ' αὐτὴν καὶ τὰς μηχανὰς ἐπιστήσας μετὰ 15
 7 πάσης σπουδῆς τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο. ἕξ μὲν
 γὰρ πύργους ὑπερβάλλοντας τοῖς μεγέθεσιν ἐπέ-
 στησε, τοὺς ἴσους δὲ κριοὺς κατασεσιδηρωμένους
 προσήρτισε τοῖς τείχεσι· χωρὶς δὲ τούτων τοῖς το-
 ξόταις καὶ σφενδονήταις πολλοῖς χρώμενος ἀνέστειλλε 20
 55 τοὺς ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων μαχομένους. οἱ δὲ Σελι-
 νούντιοι ἐκ πολλῶν ὄντες ἄπειροι πολιορκίας, καὶ
 Καρχηδουίοις ἐν τῷ πρὸς Γέλωνα πολέμῳ συνηγω-
 νισμένοι μόνοι τῶν Σικελιωτῶν, οὐποτ' ἠλπίζον
 ὑπὸ τῶν εὐεργετηθέντων εἰς τοιοῦτους φόβους συγ- 25
 2 κλεισθῆσεσθαι. θεωροῦντες δὲ τὰ μεγέθη τῶν μη-
 χανημάτων καὶ τὰ πλήθη τῶν πολεμίων, περιδεεῖς
 ἦσαν καὶ κατεπλήττοντο τὸ μέγεθος τοῦ περιεστῶ-
 3 τος κινδύνου. οὐ μὴν κατὰ πᾶν γε τὴν σωτηρίαν
 ἀπεγίνωσκον, ἀλλὰ προσδοκῶντες συντόμως ἤξειν 30
 τοὺς Συρακοσίους καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους, παν-
 δημὴ τοὺς πολεμίους ἀπὸ τῶν τειχῶν ἠμύνοντο.

οἱ μὲν γὰρ ἀκμάζοντες ταῖς ἡλικίαις ἐν τοῖς ὄπλοις 4
 ὄντες διεκινδύνεον, οἱ δὲ πρεσβύτεροι περὶ τε τὰς
 παρασκευὰς ἦσαν καὶ περιπορευόμενοι τὸ τεῖχος
 ἐδέοντο τῶν νέων μὴ περιδεῖν αὐτοὺς ὑποχειρίους
 5 τοῖς πολεμίοις γινομένους· γυναῖκες δὲ καὶ παῖδες
 τὰς τε τροφὰς καὶ τὰ βέλη τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος
 ἀγωνιζομένοις παρεκόμενον, τὴν αἰδῶ καὶ τὴν ἐπὶ
 τῆς εἰρήνης αἰσχύνην παρ' οὐδέν ἠγοῦμεναι. το- 5
 σαύτη κατάπληξις εἰστήκει ὥστε τὸ μέγεθος τῆς πε-
 10 ριστάσεως δεῖσθαι καὶ τῆς παρὰ τῶν γυναικῶν βο-
 θείας. ὁ δ' Ἀννίβας ἐπαγγελάμενος τοῖς στρατιώ-
 ταις εἰς διαρπαγὴν δώσειν τὴν πόλιν, τὰς τε μη-
 585 χανὰς προσήρρισε καὶ τοῖς κρατίστοις στρατιώταις
 ἐκ διαδοχῆς προσέβαλλε τοῖς τείχεσιν. ὁμοῦ δὲ αἶ 6
 15 τε σάλπιγγες τὸ πολεμικὸν ἐσήμαινον καὶ πρὸς ἐν
 παράγγελμα πᾶν ἐπηλάλαξε τὸ τῶν Καρχηδονίων
 στρατεύμα, καὶ τῇ βίᾳ μὲν τῶν κριῶν ἐβαλεύετο
 τὰ τεῖχη, τῷ δ' ὕψει τῶν πύργων οἱ μαχόμενοι
 πολλοὺς τῶν Σελινουντίων ἀνήρουν· ἐν πολυχρο- 7
 20 νίᾳ γὰρ εἰρήνη γεγονότες καὶ τῶν τευχῶν οὐδ' ἦν-
 τινούν ἐπιμέλειαν πεποιημένοι ῥαδίως κατεπονοῦντο,
 τῶν ξυλίνων πύργων πολὺ τοῖς ὕψεσιν ὑπερεχόν-
 των. πεσόντος δὲ τοῦ τείχους οἱ μὲν Καμπανοὶ
 σπεύδοντες ἐπιφανές τι πράξαι, ταχέως εἰσέπεσον
 25 εἰς τὴν πόλιν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον κατεπλήξαντο 8
 τοὺς ὑποστάντας, ὀλίγους ὄντας· μετὰ δὲ ταῦτα πολ-
 λῶν συνδραμόντων ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἐξεώσθησαν
 καὶ συχνοὺς ἑαυτῶν ἀπέβαλον· οὐπω γὰρ τελείως
 ἀνακακαθαρομένου τοῦ τείχους βιασάμενοι, καὶ κατὰ
 30 τὴν ἐφοδὸν εἰς δυσχωρίας ἐμπύπτοντες, ῥαδίως ἤλατ-
 τοῦντο. νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης οἱ μὲν Καρχηδό-
 νιοι τὴν πολιορκίαν ἔλυσαν. οἱ δὲ Σελινούντιοι 56

τῶν ἰπέων τοὺς κρατίστους ἐπιλέξαντες διὰ νυ-
 κτὸς εὐθέως ἀπέστειλαν τοὺς μὲν εἰς Ἀκράγαντα,
 τοὺς δ' εἰς Γέλαν καὶ Συρακούσας, δεόμενοι τὴν
 ταχίστην βοηθεῖν, ὡς οὐ δυναμένης πλείω χρόνον
 τῆς πόλεως ὑποστῆναι τῶν πολεμίων τὴν δύναμιν. ⁵
 2 οἱ μὲν οὖν Ἀκράγαντινοὶ καὶ Γελῶοι περιέμενον
 τοὺς Συρακοσίους, βουλόμενοι τὴν δύναμιν ἀθρόαν
 ἄγειν ἐπὶ τοὺς Καρχηδονίους· οἱ δὲ Συρακόσιοι
 πυθόμενοι τὰ περὶ τὴν πολιορκίαν, πρὸς μὲν Χαλ-
 κιδεῖς πόλεμον ἔχοντες διελύσαντο, τὰς δ' ἀπὸ τῆς ¹⁰
 χώρας δυνάμεις ἀθροίζοντες, μεγάλην ποιούμενοι
 παρασκευὴν ἐχρόνιζον, νομίζοντες πολιορκηθήσε-
 3 σθαι τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐκ ἀναρπασθήσεσθαι. Ἀν-
 νίβας δὲ τῆς νυκτὸς διελθούσης ἅμ' ἡμέρα παν-
 ταχόθεν μὲν προσέβαλε, τὸ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πε- ¹⁵
 πτωκὸς μέρος τοῦ τείχους καὶ τὸ συνάπτου τούτω
 4 κατέλαβε ταῖς μηχαναῖς. ἀνακαθήρας δὲ τὸν πε-
 σόντα τόπον τοῦ τείχους, καὶ τοῖς κρατίστοις ἐκ
 διαδοχῆς ἀγωνιζόμενος, ἐπ' ὀλίγον ἐξέωσε τοὺς Σε-
 λινουντίους· οὐ μὴν γε βιάσασθαι δυνατὸν ἦν τοὺς ²⁰
 5 ὑπὲρ τῶν ὅλων διαγωνιζομένους. πολλῶν δ' ἀναι-
 ρουμένων παρ' ἀμφοτέροις, τοῖς μὲν Καρχηδονίοις
 νεαλεῖς διεδέχοντο τὴν μάχην, τοῖς δὲ Σελινουντίοις
 οὐκ ἦν τὸ βοηθῆσον. τῆς δὲ πολιορκίας ἐφ' ἡμέ-
 ρας ἑννέα γενομένης μετὰ φιλοτιμίας ἀνυπερβλή- ²⁵
 του, πολλὰ συνέβη τοὺς Καρχηδονίους καὶ παθεῖν ⁵⁸⁶
 6 καὶ δρᾶσαι δεινά. κατὰ δὲ τὸ πεπτωκὸς τεῖχος ἀνα-
 βάντων τῶν Ἰβήρων, αἱ μὲν ἐπὶ τῶν οἰκιῶν οὔσαι
 γυναῖκες ἀνεβόησαν, οἱ δὲ Σελινούντιοι νομίζοντες
 ἀλίσκεσθαι τὴν πόλιν κατεπλάγησαν, καὶ τὰ τεῖχη ³⁰
 λιπόντες κατὰ τὰς εἰσβολὰς τῶν στενωπῶν ἀθρόοι
 συνίσταντο, καὶ τὰς μὲν ὁδοὺς διοικοδομεῖν ἐνεχεί-

ρησαν, τοὺς δὲ πολεμίους ἐπὶ πολὺν χρόνον ἡμύ-
 νοντο. βιαζομένων δὲ τῶν Καρχηδουίων, τὰ πλήθη 7
 τῶν γυναικῶν καὶ παίδων ἔφευγον ἐπὶ τὰς οἰκίας,
 καὶ τοὺς τε λίθους καὶ τὰς κεραιίδας ἔβαλλον ἐπὶ
 5 τοὺς πολεμίους. ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον οἱ Καρχη-
 δόνιοι κακῶς ἀπήλλαττον, οὔτε περιστῆναι δυνά-
 μενοι τοὺς ἐν τοῖς στενωποῖς διὰ τοὺς τῶν οἰκιῶν
 τοίχους, οὔτ' ἐπ' ἴσης διαγωνίσασθαι διὰ τοὺς ἀπὸ
 τῶν στεγῶν βάλλοντας. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ κινδύνου 8
 10 μέχρι δείλης παρεκτείνοντος, τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν οἰ-
 κιῶν ἀγωνιζομένοις ἐνέλιπε τὰ βέλη, τοῖς δὲ Καρ-
 χηδονίοις οἱ διαδεχόμενοι τοὺς κακοπαθοῦντας ἀκέ-
 ραιοι διηγωνίζοντο. τέλος δὲ τῆς μὲν ἔνδον δυνά-
 μεως ἀφαίρεσιν λαμβανούσης, τῶν δὲ πολεμίων ἀεί-
 15 πλειόνων εἰς τὴν πόλιν ἐπιπτόντων, ἐξεώσθησαν
 ἐκ τῶν στενωπῶν οἱ Σελινούντιοι. διὸ καὶ τῆς 57
 πόλεως καταλαμβανομένης παρὰ μὲν τοῖς Ἑλλήσιν
 ἦν ὄδυρμους καὶ δάκρυα θεωρεῖν, παρὰ δὲ τοῖς
 βαρβάροις ἀλαλαγμὸς ἦν καὶ βοή σύμμικτος· οἱ
 20 μὲν γὰρ τὸ μέγεθος τῆς περιεστῶσης συμφορᾶς ἐν
 ὀφθαλμοῖς ἔχοντες περιδεεῖς ἦσαν, οἱ δὲ ταῖς εὐη-
 μερίαις ἐπηρμένοι σφάττειν παρεκελεύοντο. εἰς δὲ 2
 τὴν ἀγορὰν συνδραμόντων τῶν Σελινουντίων, οὗ-
 τοι μὲν ἐνταῦθα μαχόμενοι πάντες ἀνῆρέθησαν· οἱ
 25 δὲ βάρβαροι σκεδασθέντες καθ' ὅλην τὴν πόλιν
 τὴν μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις εὐδαιμονίαν συνήρπασαν
 τῶν δὲ ἐγκαταληφθέντων σωμάτων ἃ μὲν ταῖς οἰ-
 κίαις συγκατέκαον, τῶν δ' εἰς τὰς ὁδοὺς βιαζομέ-
 νων οὐ διακρίνοντες οὔτε φύσιν οὔθ' ἡλικίαν, ἀλλ'
 30 ὁμοίως παῖδας νηπίους, γυναῖκας, πρεσβύτας ἐφό-
 νευον, οὐδεμίαν συμπάθειαν λαμβάνοντες. ἠκρω- 3
 τηρίαζον δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς κατὰ τὸ πάτριον ἔθος,

καὶ τινὲς μὲν χεῖρας ἀθρόας περιέπειρον τοῖς σώ-
 μασι, τινὲς δὲ κεφαλὰς ἐπὶ τῶν γαισῶν καὶ τῶν
 σαυνίων ἀναπείροντες ἔφερον. ὅσας δὲ τῶν γυναι-
 κῶν μετὰ τῶν τέκνων εἰς τοὺς ναοὺς συμπεφευ-
 γνίας κατελάμβανον, παρεκελεύοντο μὴ φονεύειν, 5
 4 καὶ ταύταις μόναις πίστιν ἔδοσαν. τοῦτο δ' ἐπρα-
 ξαν οὐ τοὺς ἀκληροῦντας ἔλεοῦντες, ἀλλ' εὐλαβού-
 μενοι μήποτε τὴν σωτηρίαν αἱ γυναῖκες ἀπογνοῦ-
 σαι κατακαύσωσι τοὺς ναοὺς, καὶ μὴ δυνηθῶσι
 συλῆσαι τὴν ἐν αὐτοῖς καθιερωμένην πολυτέλειαν. 10
 5 τοσοῦτο γὰρ ὁμότητι διέφερον οἱ βάρβαροι τῶν 587
 ἄλλων ὥστε τῶν λοιπῶν ἔνεκα τοῦ μηδὲν ἀσεβεῖν
 εἰς τὸ δαιμόνιον διασωζόντων τοὺς εἰς τὰ ἱερὰ κα-
 ταπεφευγότας Καρχηδόνιοι τούναντιον ἀπέσχοντο
 τῶν πολεμίων, ὅπως τοὺς τῶν θεῶν ναοὺς συλή- 15
 6 σειαν. ἤδη δὲ νυκτὸς οὔσης ἢ μὲν πόλις διήρ-
 παστο, τῶν δ' οἰκιῶν αἱ μὲν κατεκαύθησαν, αἱ δὲ
 κατεσκάφησαν, πᾶς δ' ἦν τόπος αἵματος καὶ νεκρῶν
 πλήρης. ἑξακισχίλια μὲν πρὸς τοῖς μυρίοις εὐρέθη
 σώματα πεπτωκότα, καὶ χωρὶς αἰχμάλωτα συνήχθη 20
 58 πλείω τῶν πεντακισχιλίων. θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ
 βίου μεταβολὴν οἱ τοῖς Καρχηδονίοις Ἕλληνες συμ-
 μαχοῦντες ἠλέουν τὴν τῶν ἀκληροῦντων τύχην. αἱ
 μὲν γυναῖκες ἐστερημέναι τῆς συνήθους τροφῆς ἐν
 πολεμίων ὕβρει διεννυκτέρευον, ὑπομένουσαι δει- 25
 νὰς τάλαιπωρίας. ὧν ἔνιαι θυγατέρας ἐπιγάμους
 ὄραν ἠναγκάζοντο πασχούσας οὐκ οἰκεία τῆς ἡλι-
 2 κίας. ἢ γὰρ τῶν βαρβάρων ὁμότης οὔτε παίδων
 ἔλευθέρων οὔτε παρθένων φειδομένη δεινὰς τοῖς
 ἠτυχηκόσι παρίστα συμφοράς. διόπερ αἱ γυναῖκες 30
 ἀναλογιζόμεναι μὲν τὴν ἐν τῇ Λιβύῃ μέλλουσαν
 αὐταῖς ἔσεσθαι δουλείαν, θεωροῦσαι δ' αὐτὰς ἅμα

τοῖς τέκνοις ἐν ἀτιμίᾳ καὶ προπηλακισμῶ δεσποτῶν
 ἀναγκαζομένας ὑπακούειν, τούτους δ' ὄρωσαι ἀσύ-
 νητον μὲν τὴν φωνήν, θηριώδη δὲ τὸν τρόπον ἔχου-
 τας, τὰ μὲν ζῶντα τῶν τέκνων ἐπέந்துον, καὶ καθ'
 5 ἕκαστον τῶν εἰς ταῦτα παρανομημάτων οἶονεῖ νυ-
 γμοὺς εἰς τὴν ψυχὴν λαμβάνουσαι περιπαθεῖς ἐγί-
 νοντο καὶ πολλὰ τὴν ἑαυτῶν τύχην κατωδύροντο·
 τοὺς δὲ πατέρας, ἔτι δὲ ἀδελφούς, οἱ διαγωνιζό-
 μενοι περὶ τῆς πατρίδος ἐτετελευτήκεσαν, ἑμακά-
 10 ριζον, οὐδὲν ἀνάξιον ἑορακότας τῆς ἰδίας ἀρετῆς.
 οἱ δὲ τὴν αἰχμαλωσίαν διαφυγόντες Σελινούντιοι, 3
 τὸν ἀριθμὸν ὄντες ἑξακόσιοι πρὸς τοῖς δισχιλίοις,
 διεσώθησαν εἰς Ἀκράγαντα καὶ πάντων ἔτυχον τῶν
 φιλανθρωπῶπων· οἱ γὰρ Ἀκράγαντινοὶ σιτομετρήσαν- 4
 15 τες αὐτοῖς δημοσίᾳ διέδωκαν κατὰ τὰς οἰκίας, πα-
 ρακελευσάμενοι τοῖς ἰδιώταις καὶ αὐτοῖς προθύ-
 μοις οὐσι χορηγεῖν τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἅπαντα.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις εἰς τὸν Ἀκράγαντα 59
 κατήντησαν στρατιῶται τρισχίλιοι παρὰ Συρακο-
 20 σίων ἐπίλεκτοι, προαπεσταλμένοι κατὰ σπουδὴν
 ἐπὶ τὴν βοήθειαν. πυθόμενοι δὲ τὴν πόλιν ἠλω-
 κυίαν, πρέσβεις ἀπέστειλαν, παρακαλοῦντες τὸν
 Ἀννίβαν τοὺς τε αἰχμαλώτους ἀπολυτρώσαι καὶ τῶν
 θεῶν τοὺς ναοὺς ἑᾶσαι. ὁ δ' Ἀννίβας ἀπεκρίθη τοὺς 2
 25 μὲν Σελινουντίους μὴ δυναμένους τηρεῖν τὴν ἑλευ-
 θερίαν πείραν τῆς δουλείας λήψεσθαι, τοὺς δὲ θεοὺς
 ἔκτος Σελινούντος οἴχεσθαι προσκόψαντας τοῖς ἐνοι-
 κοῦσιν. ὅμως δὲ τῶν πεφευγόντων Ἐμπεδίωνα πρε- 3
 588 σβευτὴν ἀποστείλάντων, τούτῳ μὲν ὁ Ἀννίβας τὰς
 30 οὐσίας ἀποκατέστησεν· αἶψα γὰρ ἦν τὰ Καρχηδονίαν
 πεφρουνηκῶς καὶ πρὸ τῆς πολιορκίας τοῖς πολίταις
 συμβεβουλευκῶς μὴ πολεμεῖν Καρχηδονίους· ἐχαρί-

σατο δ' αὐτῶ τοὺς συγγενεῖς τοὺς ὄντας ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις, καὶ τοῖς ἐκπεφευγόσι Σελινουντίοις ἔδωκεν ἐξουσίαν τὴν πόλιν οἰκεῖν καὶ τὴν χώραν γεωργεῖν τελουῦντας φόρον τοῖς Καρχηδουίοις.

4 Αὕτη μὲν οὖν ἡ πόλις ἀπὸ τῆς κτίσεως οἰκη-
 5 θείσα χρόνον ἑτῶν διακοσίων τετραράκοντα δύο ἑάλω. ὁ δὲ Ἀννίβας περιελὼν τὰ τεῖχη τῆς Σελι-
 νουῦντος ἀνέξενξε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ
 τὴν Ἰμέραν, ἐπιθυμῶν μάλιστα ταύτην κατασκάψαι
 5 τὴν πόλιν. διὰ ταύτην γὰρ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ 10
 φυγὰς ἦν, ὁ δὲ προπάτωρ Ἀμίλκας πρὸς ταύτην κα-
 ταστρατηγηθεὶς ὑπὸ Γέλωνος ἀνηρέθη, καὶ μετ'
 αὐτοῦ πεντεκαίδεκα μυριάδες στρατιωτῶν ἀνηρέ-
 6 θησαν, ἄλλαι δὲ οὐκ ἐλάττους τούτων ἡχμαλωτί-
 σθησαν. ὑπὲρ ὧν σπεύδων τιμωρίαν λαβεῖν Ἀν- 15
 νίβας τέσσαρσι μυριάσιν ἄπωθεν τῆς πόλεως ἐπί-
 τινων λόφων κατεστρατοπέδευσε, τῇ δ' ἄλλῃ δυ-
 νάμει πάσῃ περιεστρατοπέδευσε τὴν πόλιν, προσ-
 γενομένων ἄλλων παρὰ τε Σικελῶν καὶ Σικανῶν
 7 δισμυρίων στρατιωτῶν. στήσας δὲ μηχανὰς τὸ 20
 τεῖχος κατὰ πλείονας τόπους ἐσάλευε, καὶ πολλῶ
 πλήθει διαγωνιζόμενος ἐκ διαδοχῆς κατεπόνει τοὺς
 πολιορκουμένους, ἅτε καὶ τῶν στρατιωτῶν ἐπηρ-
 8 μένων ταῖς εὐτυχίαις. ὑπώρουτε δὲ καὶ τὰ τεῖχη,
 καὶ ξύλοις ὑπήρειδεν, ὧν ἐμπρησθέντων ταχὺ πολὺ 25
 μέρος τοῦ τεύχους ἔπεσεν. ἐνθα δὴ συνέβαινε καρ-
 τερωτάτην μάχην γίνεσθαι, τῶν μὲν βιαζομένων
 ἐντὸς τοῦ τεύχους παρεισπείειν, τῶν δὲ φοβουμέ-
 9 νων μὴ ταῦτά πάθωσι τοῖς Σελινουντίοις. διὸ καὶ
 τὸν ἔσχατον ἀγῶνα τιθεμένων αὐτῶν ὑπὲρ τέκνων 30
 καὶ γονέων καὶ τῆς περιμαχίτου πᾶσι πατρίδος,
 ἐξεώσθησαν οἱ βάρβαροι, καὶ ταχὺ τὸ μέρος τοῦ

τείχους ἀνωκοδόμησαν. παρεγενήθησαν δ' αὐτοῖς εἰς τὴν βοήθειαν οἱ τ' ἐξ Ἀκράγαντος Συρακόσιοι καὶ τινες τῶν ἄλλων συμμάχων, οἱ πάντες εἰς τετρακισχιλίους, ὧν Διοκλῆς ὁ Συρακόσιος εἶχε τὴν ἡγεμονίαν.

Τότε μὲν οὖν νυκτὸς ἀφελομένης τὴν ἐπὶ τὸ πλεόν φιλονικίαν ἔλυσαν τὴν πολιορκίαν· ἅμα δ' ἡμέρα τοῖς Ἱμεραίοις ἔδοξε μὴ περιορᾶν αὐτοὺς συγκεκλειμένους ἀγεννῶς, καθάπερ τοὺς Σελινουτίους, ἐπὶ δὲ τῶν τειχῶν φύλακας κατέταττον, τοὺς δ' ἄλλους στρατιώτας σὺν τοῖς παραγεγονόσι συμμάχοις ἐξήγαγον, ὄντας περὶ μυρίου. ἀπροσδοκῆ- τως δὲ τοῖς πολεμίοις ἀπαντήσαντες εἰς ἐκπληξιν ἤγαγον τοὺς βαρβάρους, νομίζοντας ἦκειν τοὺς συμμάχους τοῖς πολιορκουμένοις. πολὺ δὲ ταῖς τόλμαῖς ὑπερέχοντες καὶ ταῖς εὐχειρίαις, καὶ τὸ μέγιστον, μιᾶς ἐλπίδος εἰς σωτηρίαν ὑποκειμένης, εἰ τῇ μάχῃ κρατήσειαν, εὐθύς τοὺς πρώτους ὑποστάντας ἀνείλον. τοῦ δὲ πλήθους τῶν βαρβάρων συντρέ- χοντος ἐν ἀταξίᾳ πολλῇ διὰ τὸ μηδέποτε ἂν ἐλπίσαι τοὺς συγκεκλειμένους τηλικαῦτα τολμήσειν, οὐ μετρίως ἤλαττοῦντο· εἰς ἓνα γὰρ τόπον ὀκτῶ μυριάδων συνδραμουσῶν ἀτάκτως συνέβαινε τοὺς βαρβάρους ἀλλήλοις ἐμπίπτειν καὶ πλείονα πάσχειν ὑφ' ἑαυτῶν ἢπερ ὑπὸ τῶν πολεμίων. οἱ δ' Ἱμεραῖοι θεατὰς ἔχοντες ἀπὸ τῶν τειχῶν γοεῖς καὶ παῖδας, ἔτι δὲ τοὺς οἰκείους ἀπαντας, ἀφειδῶς ἔχρῳντο τοῖς ἰδίους σώμασιν εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν. λαμπρῶς δ' αὐτῶν ἀγωνιζομένων οἱ βαρ- βαροὶ τὰς τε τόλμας καὶ τὸ παράδοξον καταπλεγέντες πρὸς φυγὴν ἐτόραπησαν. τούτων δ' οὐδενὶ κόσμῳ φευγόντων πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν λόφων στρα-

τοπεδεύοντας, ἐπηκολούθουν ἀλλήλοις παρακελευόμενοι μηδένα ζωγρεῖν, καὶ πλείους ἀνεῖλον τῶν ἐξακισχιλίων, ὡς Τίμαιος, ὡς δ' Ἐφορός φησι, δια-
 6 μυρίων. ὁ δ' Ἀννίβας ὄρων τοὺς ἰδίους κατα-
 πονουμένους, κατεβίβασε τοὺς ἐπὶ τῶν λόφων κα-
 5 τεστρατοπεδευκότας, καὶ παραβοηθήσας τοῖς ἐλατ-
 τουμένοις κατέλαβε τοὺς Ἱμεραίους ἐν οὐδεμιᾷ τά-
 7 ξει τὸν διωγμὸν ποιουμένους. γενομένης δὲ μάχης
 καρτεράς, τὸ μὲν πλῆθος τῶν Ἱμεραίων πρὸς φυ-
 γὴν ὤρμησε, τρισχίλιοι δ' αὐτῶν ὑποστάντες τὴν 10
 τῶν Καρχηδονίων δύναμιν, καὶ πολλὰ δράσαντες,
 ἅπαντες ἀνηρέθησαν.

61 Τῆς δὲ μάχης ταύτης ἤδη τέλος ἐχούσης κατέπλευ-
 σαν πρὸς τὴν Ἱμέραν πέντε πρὸς ταῖς τριάκοντα
 τριῆρεις παρὰ τῶν Σικελιωτῶν, ἃς πρότερον μὲν 15
 ἀπεστάλκεσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ συμμαχίαν,
 2 τότε δ' ἀνέστρεψαν ἀπὸ τῆς στρατείας. διεδόθη δὲ
 καὶ φήμη τις κατὰ τὴν πόλιν ὅτι Συρακόσιοι μὲν
 πανδημεὶ μετὰ τῶν συμμαχῶν πορεύονται τοῖς Ἱμε-
 3 ραίοις βοηθεῖν, Ἀννίβας δὲ μέλλοι τὰς ἐν Μοτύῃ 20
 τριῆρεις πληροῦν τῶν κρατίστων ἀνδρῶν καὶ πε-
 ριπλεύσας ἐπὶ Συρακούσας ἔρημον τὴν πόλιν τῶν
 4 ἀμυνομένων καταλαβέσθαι. διόπερ Διοκλῆς ὁ τῶν
 ἐν Ἱμέρα στρατηγὸς συνεβούλευσε τοῖς ναυάρχοις
 τὴν ταχίστην ἐκπλεῖν εἰς Συρακούσας, * ἵνα μὴ 25
 συμβῆ κατὰ κράτος ἀλῶναι τὴν πόλιν, ἀπολωλό-
 4 των ἐν τῇ μάχῃ τῶν κρατίστων ἀνδρῶν. διόπερ
 ἐφαίνετο συμφέρειν αὐτοῖς ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ
 τοὺς μὲν ἡμίσεις εἰς τὰς τριῆρεις ἐμβιβάσαι, ταύ-
 5 τας γὰρ κατακομῆν αὐτούς, μέχρι ἂν ἐκτὸς τῆς 30
 Ἱμεραίας γένωνται χώρας, τοῖς δ' ἡμίσεσι τηρεῖν,
 ἕως ἂν πάλιν αἱ τριῆρεις ἐπιστρέψωσι. τῶν δ'

Ἰμεραίων σχετλιαζόντων μὲν ἐπὶ τοῖς λεγομένοις,
 οὐκ ἔχόντων δὲ ὁ πράξιαν ἕτερον, αἱ μὲν τριή-
 ρεις νυκτὸς ἐπληροῦντο κατὰ σπουδὴν ἀναμίξ γυ-
 ναικῶν τε καὶ παιδῶν, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων σωμα-
 5 των, ἐπὶ τούτων ἀποπλεόντων ὡς ἐπὶ Μεσσήνην,
 Διοκλῆς δὲ τοὺς ἰδίους στρατιώτας ἀναλαβὼν καὶ 6
 590 τοὺς πεσόοντας ἐν τῇ μάχῃ καταλιπὼν, ὥρμησεν ἐπ'
 οἴκου τὴν πορείαν ποιούμενος. πολλοὶ δὲ τῶν Ἰμε-
 ραίων μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐξώρμησαν σὺν
 10 τοῖς περὶ τὸν Διοκλῆν, μὴ δυναμένων χωρῆσαι τῶν
 τριήρων τὸν ὄχλον.

Οἱ δ' ἐν τῇ πόλει καταλειφθέντες διενυκτέρευον 62
 μὲν ἐν τοῖς ὄπλοις ἐπὶ τῶν τειχῶν· ἅμα δ' ἡμέρα
 τῶν Καρχηδονίων περιστρατοπεδευσάντων τὴν πό-
 15 λιν, καὶ πυκνὰς προσβολὰς ποιουμένων, οἱ κατα-
 λειφθέντες τῶν Ἰμεραίων ἀφειδῶς ἠγωνίζοντο, προσ-
 δοκῶντες τὴν τῶν νεῶν παρουσίαν. ἐκείνην μὲν 2
 οὖν τὴν ἡμέραν διεκατέρησαν, τῇ δ' ὑστεραία τῶν
 τριήρων ἐπιφαινομένων ἤδη συνέβαινε τὸ μὲν τει-
 20 χος πεσεῖν ὑπὸ τῶν μηχανῶν, τοὺς δ' Ἴβηρας
 ἀθρόους παρεισπεσεῖν εἰς τὴν πόλιν. τῶν δὲ βαρ-
 βάρων οἱ μὲν ἠμύνοντο τοὺς παραβοηθοῦντας τῶν
 Ἰμεραίων, οἱ δὲ καταλαμβανόμενοι τὰ τεῖχη παρε-
 δέχοντο τοὺς ἰδίους. κατὰ κράτος οὖν ἀλούσης τῆς 3
 25 πόλεως, ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ βάρβαροι πάντα ἐφό-
 νευον τοὺς καταλαμβανομένους ἀστυμαθῶς. τοῦ
 δ' Ἀννίβα ζωρεῖν παραγγείλαντος ὁ μὲν φόνος
 ἔληξεν, ἢ δ' ἐκ τῶν οἰκιῶν εὐδαιμονία διεφορεῖτο.
 ὁ δ' Ἀννίβας τὰ μὲν ἱερὰ συλήσας καὶ τοὺς κατα- 4
 30 φυγόντας ἰκέτας ἀποσπάσας ἐνέπρησε, καὶ τὴν πό-
 λιν εἰς ἔδαφος κατέσκαψεν, οἰκισθεῖσαν ἔτη διακό-
 σια τετταράκοντα· τῶν δ' αἰχμαλώτων γυναικῶν

τε καὶ παῖδας διαδοῦς εἰς τὸ στρατόπεδον παρεφύ-
 λαττε, τῶν δ' ἀνδρῶν τοὺς ἀλόντας εἰς τρισχιλίους
 ὄντας παρήγαγεν ἐπὶ τὸν τόπον ἐν ᾧ πρότερον
 Ἀμίλκας ὁ πάππος αὐτοῦ ὑπὸ Γέλωνος ἀνηρέθη,
 5 καὶ πάντας αἰκισάμενος κατέσφαξε. μετὰ δὲ ταῦτα 5
 διαλύσας τὸ στρατόπεδον, τοὺς μὲν ἀπὸ Σικελίας
 συμμάχους ἀπέστειλεν εἰς τὰς πατρίδας, μεθ' ὧν
 καὶ Καμπανοὶ συνηκολούθησαν, ἐγκαλοῦντες τοῖς
 Καρχηδονίοις ὡς αἰτιώτατοι μὲν τῶν εὐήμερημάτων
 γεγενημένοι, οὐκ ἀξίας δὲ χάριτας εἰληφότες τῶν 10
 6 πεπραγμένων· ὁ δ' Ἀννίβας εἰς τὰς μακρὰς ναῦς
 καὶ φορτηγούς ἐμβιβάσας τὴν δύναμιν, καὶ τοὺς
 ἱκανοὺς τοῖς συμμάχοις ἀπολιπὼν στρατιώτας, ἐξέ-
 πλευσεν ἐκ τῆς Σικελίας. ἐπεὶ δ' εἰς Καρχηδόνα
 κατέπλευσε μετὰ πολλῶν λαφύρων, ἀπῆντων αὐτῷ 15
 πάντες δεξιούμενοι καὶ τιμῶντες ὡς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ
 μείζονα πράξαντα τῶν πρότερον στρατηγῶν.

63 Εἰς δὲ τὴν Σικελίαν κατέπλευσεν Ἐρμοκράτης
 ὁ Συρακόσιος. οὗτος δ' ἐν μὲν τῷ πρὸς Ἀθηναίους
 πολέμῳ στρατηγήσας καὶ πολλὰ τῇ πατρίδι χρησί- 20
 μος γενόμενος πλεῖστον ἴσχυσε παρὰ τοῖς Συρα-
 κοσίοις, μετὰ δὲ ταῦτα ναύαρχος πεμφθεὶς σὺν
 τριάκοντα πέντε τριήρεσι Λακεδαιμονίοις συμμαχή-
 σων ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτενομένων κατεστασιάσθη,
 καὶ φυγῆς μὲν ἐγενήθη κατάδικος, τὸν δὲ στόλον 25
 παρέδωκεν ἐν Ἑλλησπόντῳ τοῖς ἐπὶ τὴν διαδοχὴν
 2 ἀποσταλεῖσιν. αὐτὸς δ' ἐκ τῆς στρατείας φιλίαν
 ἔχων πρὸς Φαρνάβαζον τὸν τῶν Περσῶν σατραπὴν 591
 ἔλαβε παρ' αὐτοῦ πολλὰ χρήματα, μεθ' ὧν εἰς
 Μεσσήνην καταπλεύσας πέντε μὲν ἐναυπήγησε τριή- 30
 3 ρεις, χιλίους δ' ἐμισθώσατο στρατιώτας. παραλα-
 βῶν δὲ καὶ τῶν ἐκπεπωκότων Ἰμεραίων ὡς χιλίους,

ἔπεχειρήσῃ μὲν εἰς Συρακούσας κατελθεῖν συνα-
 γωνιζομένων αὐτῶ τῶν φίλων, ἀποτυχῶν δὲ τῆς
 ἐπιβολῆς ὥρμησε διὰ τῆς μεσογείου, καὶ καταλα-
 βόμενος τὸν Σελινοῦντα καὶ τῆς πόλεως μέρος
 5 εἰτέιχσε καὶ πανταχόθεν κατεκάλει τοὺς διασωζομέ-
 νους τῶν Σελινουντίων. πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους 4
 ὑποδεχόμενος εἰς τὸν τόπον συνήγαγε δύναμιν ἐπι-
 λέκτων ἀνδρῶν ἑξακισχιλίων. ἐντεῦθεν δ' ὀρμώ-
 μενος πρῶτον μὲν τὴν τῶν Μοτυνηῶν ἐπόρθησε
 10 χώραν, καὶ τοὺς ἐπέξελθόντας ἐκ τῆς πόλεως μάχη
 κρατήσας πολλοὺς μὲν ἀνείλε, τοὺς δ' ἄλλους συν-
 εδίωξεν ἐντὸς τοῦ τείχους. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν τῶν
 Πανορμιτῶν χώραν λεηλατήσας ἀναριθμητοῦ λείας
 ἐκυρίευσεν, τῶν δὲ Πανορμιτῶν πανδημεὶ παρατα-
 15 ξαμένων πρὸ τῆς πόλεως εἰς πεντακοσίους μὲν
 αὐτῶν ἀνείλε, τοὺς δ' ἄλλους συνέκλεισεν ἐντὸς
 τῶν τειχῶν. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν ἄλλην χώραν 5
 ἅπασαν τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους οὕσαν πορθῶν ἐπαί-
 νου παρὰ τοῖς Σικελιώταις ἐτύγχανεν. εὐθύς δὲ
 20 καὶ τῶν Συρακοσίων οἱ πλείστοι μετεμελήθησαν,
 ἀναξίως τῆς ἰδίας ἀρετῆς ὀρῶντες πεφυγαδευμένον
 τὸν Ἑρμοκράτην. διὸ καὶ περὶ αὐτοῦ πολλῶν λό- 6
 γων γινομένων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὁ μὲν δῆμος
 φανερός ἦν βουλόμενος καταδέχεσθαι τὸν ἄνδρα,
 25 ὁ δ' Ἑρμοκράτης ἀκούων τὴν περὶ αὐτοῦ φήμην ἐν
 ταῖς Συρακούσαις παρεσκευάζετο πρὸς τὴν αὐτοῦ
 κἀθοδὸν ἐπιμελῶς, εἰδὼς τοὺς ἀντιπολιτευομένους
 ἀντιπράξοντας. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν
 τούτοις ἦν.

30 Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Θράσυλλος πεμφθεὶς παρ' 64
 Ἀθηναίων μετὰ νεῶν τριάκοντα καὶ πολλῶν ὀπλιτῶν
 σὺν ἵππεῦσιν ἑκατὸν κατέπλευσεν εἰς τὴν Ἐφεσον.

ἐκβιβάσας δὲ τὴν δύναμιν κατὰ δύο τόπους προσ-
 2 βολὰς ἐποίησατο. τῶν δ' ἔνδον ἐπέξελθόντων καρ-
 τεράν συνέβη μάχην συστήναι· πανδημεὶ δὲ τῶν
 Ἐφεσίων ἀγωνισαμένων τετρακόσιοι μὲν τῶν Ἀθη-
 ναίων ἐπεσον, τοὺς δ' ἄλλους ὁ Θράσυλλος ἀνα- 5
 λαβὼν εἰς τὰς ναῦς ἐξέπλευσεν εἰς Λέσβον. οἱ δὲ
 περὶ Κύζικον ὄντες τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πλεύ-
 σαντες ἐπὶ Καλχηδόνα Χρυσόπολιν ᾤκισαν φρού-
 ριον, καὶ τὴν ἱκανὴν ἐν αὐτῷ κατέλιπον δύναμιν· τοῖς
 δ' ἐπὶ τούτων κατασταθεῖσι προσέταξαν δεκάτην 10
 3 πρᾶττεσθαι τοὺς ἐκ τοῦ Πόντου πλέοντας. μετὰ
 δὲ ταῦτα διελομένων αὐτῶν τὰς δυνάμεις, Θηρα-
 μένης μὲν μετὰ πεντήκοντα νεῶν κατελείφθη πο-
 λιορκήσων Καλχηδόνα καὶ Βυζάντιον, Θρασύβου-
 λος δὲ περὶ Θράκην πεμφθεὶς τὰς ἐν τούτοις τοῖς 15
 4 τόποις πόλεις προσηγάγετο. Ἀλκιβιάδης δὲ τὸν
 Θράσυλλον μετὰ τῶν τριάκοντα νεῶν ἀπολύσας
 ἐπλευσεν εἰς τὴν ὑπὸ Φαρνάβαζον χώραν, καὶ κοινῇ 592
 πολλὴν αὐτῆς πορθήσαντες τοὺς τε στρατιώτας
 ἐνέπλησαν ὠφελείας καὶ αὐτοὶ χρήματα συνήγαγον 20
 ἐκ τῶν λαφύρων, βουλόμενοι κουφίσαι τὸν δῆμον
 5 τῶν εἰσφορῶν. Λακεδαιμόνιοι δὲ πυνθανόμενοι
 περὶ τὸν Ἑλλήσποντον ὑπάρχειν ἀπάσας τὰς τῶν
 Ἀθηναίων δυνάμεις, ἐστράτευσαν ἐπὶ Πύλον, ἣν
 Μεσσήνιοι φρουρᾷ κατεῖχον, κατὰ μὲν θάλατταν 25
 ἔνδεκα ναυσίν, ὧν ἦσαν αἱ μὲν ἀπὸ Σικελίας πέντε,*
 ἐκ τῶν πολιτῶν πεπληρωμέναι· περὶ δὲ παρήγα-
 γον ἱκανὴν δύναμιν, καὶ περιστρατοπεδεύσαντες τὸ
 φρούριον ἐπόρθουν ἅμα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ
 6 θάλατταν. ἃ δὲ πυνθόμενος ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆ- 30
 μος ἐξαπέστειλε τοῖς πολιορκουμένοις εἰς βοήθειαν
 ναῦς τριάκοντα καὶ στρατηγὸν Ἄνυτον τὸν Ἄνθε-

μίωνος. οὗτος μὲν οὖν ἐκπλεύσας, καὶ διὰ τινὰς
 χειμῶνας οὐ δύνηθεις τὸν Μαλέαν κάμψαι, ἀνέ-
 πλεύσεν εἰς Ἀθήνας. ἐφ' οἷς ὁ μὲν δῆμος ὀργι-
 σθεῖς, καὶ καταίτιασάμενος αὐτοῦ προδοσίαν, κα-
 5 τέστησεν εἰς κρίσιν· ὁ δ' Ἄνυτος ἰσχυρῶς κινδυ-
 νεύων ἐρρύσατο χρήμασι τὴν ἰδίαν ψυχὴν, καὶ
 πρῶτος Ἀθηναίων δοκεῖ δικαστήριον δωροδοκῆσαι.
 οἱ δ' ἐν τῇ Πύλῳ Μεσσήνιοι μέχρι μὲν τινος ἀν- 7
 τεῖχον, προσδοκῶντες παρὰ τῶν Ἀθηναίων βοή-
 10 θειαν· ὡς δ' οἱ μὲν πολέμιοι τὰς προσβολὰς ἐκ
 διαδοχῆς ἐποιοῦντο, τῶν δὲ ἰδίων οἱ μὲν ἐκ τῶν
 τραυμάτων ἀπέθνησκον, οἱ δ' ἐκ τῆς σιτοδείας κα-
 κῶς ἀπήλλαττον, ὑπόσπονδοι τὸν τόπον ἐξέλιπον.
 Λακεδαιμόνιοι μὲν οὖν ἐγκρατεῖς ἐγένοντο τῆς Πύ-
 15 λου, πεντεκαίδεκα ἔτη τῶν Ἀθηναίων αὐτὴν κατε-
 σχηκότων ἀφ' ὅτου Δημοσθένης αὐτὴν ἐτείχισε.

Τούτων δὲ πραττομένων Μεγαρεῖς μὲν Νίσαιαν 65
 ὑπ' Ἀθηναίους οὔσαν εἶλον, Ἀθηναῖοι δ' ἐπ' αὐ-
 τοὺς ἀπέστειλαν Λεωτροφίδην καὶ Τίμαρχον μετὰ
 20 μὲν πεξῶν χιλίων, ἱππέων δὲ τετρακοσίων. οἷς οἱ
 Μεγαρεῖς ἀπαντήσαντες μετὰ τῶν ὀπλων πανδημεῖ
 καὶ παραλαβόντες τινὰς τῶν ἐκ Σικελίας, παρετά-
 ξαντο πρὸς τοῖς λόφοις τοῖς Κέρασι καλουμένοις.
 τῶν δ' Ἀθηναίων λαμπρῶς ἀγωνισαμένων, καὶ πολ- 2
 25 λαπλασίους ὄντας τοὺς πολεμίους τρεψαμένων, Με-
 γαρέων μὲν ἔπεσον πολλοί, τῶν δὲ Λακεδαιμονίων
 εἴκοσι μόνον· οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι βαρέως φέροντες
 ἐπὶ τῷ τὴν Νίσαιαν κατειληφθαι τοὺς μὲν Λακε-
 593 δαιμονίους οὐκ ἐδίωξαν, πρὸς δὲ τοὺς Μεγαρεῖς
 30 χαλεπῶς διακειμένοι παμπληθεῖς ἀνεῖλον. Λακε-
 δαιμόνιοι δὲ Κρατησιπίδαν ἐλόμενοι ναύαρχον, καὶ
 παρὰ τῶν συμμαχῶν ναῦς αὐτῶν πληρώσαντες εἴκοσι

πέντε, προσέταξαν παραβηθεῖν τοῖς συμμαχοῖς. οὗτος δὲ χρόνον μὲν τινα περὶ τὴν Ἰωνίαν διέτριψεν οὐδὲν ἄξιον λόγου πράξας· μετὰ δὲ ταῦτα παρὰ τῶν ἐκ Χίου φυγάδων λαβῶν χρήματα κατήγαγεν αὐτούς καὶ τὴν ἀκρόπολιν τῶν Χίων κατελάβετο. 5

4 οἱ δὲ κατελθόντες τῶν Χίων τῶν ἀντιπολιτευομένων αὐτοῖς καὶ τῆς ἐκπτώσεως* εἰς ἑξακοσίους τὸν ἀριθμὸν ὄντας ἐφυγάδευσαν. οὗτοι δὲ τῆς ἀντιπέρας ἡπείρου χωρίον Ἀταρνέα καλούμενον κατέλαβοντο, σφόδρα τῇ φύσει καθεστηκὸς ὄχυρόν, καὶ 10 τὸ λοιπὸν ἐκ τούτου τὰς ἀφορμὰς ἔχοντες ἐπολέμουν τοῖς Χίον ἔχουσι.

66 Τούτων δὲ πραττομένων Ἀλκιβιάδης καὶ Θράσυλλος Λάμφακον τειχίσαντες, ἐν μὲν ταύτῃ τὴν ἰκανὴν φυλακὴν κατέλιπον, αὐτοὶ δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐξέπλευσαν πρὸς Θηραμένην, ὅς ἐπόρθει τὴν Καλχηδόνα ναῦς μὲν ἔχων ἑβδομήκοντα, στρατιώτας δὲ πεντακισχιλίους. ἀθροισθεισῶν δὲ τῶν δυνάμεων εἰς ἓνα τόπον ἀπετείχισαν τὴν πόλιν ἀπὸ 2 θαλάττης εἰς θάλατταν ξυλίνῳ τείχει. ὁ δ' ἐν τῇ πόλει καθεσταμένος ὑπὸ Λακεδαιμονίων Ἰπποκράτης ἡγεμῶν, ὃν οἱ Λάκωνες ἀρμωστήν ἐκάλουν, τοὺς τ' ἰδίους στρατιώτας προήγαγε καὶ τοὺς Καλχηδονίους ἅπαντας. γενομένης δὲ καρτερᾶς μάχης, καὶ τῶν περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐρωμένως ἀγωνισμένων, ὃ τε Ἰπποκράτης ἐπεσε καὶ τῶν λοιπῶν οἱ μὲν ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ κατατρωθέντες συνέφυγον 3 εἰς τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀλκιβιάδης μὲν εἰς Ἑλλήσποντον καὶ Χερρόνησον ἐξέπλευσε, βουλόμενος ἀθροῖσαι χρήματα, οἱ δὲ περὶ τὸν Θηραμένην ὁμολογίαν ἐποίησαντο πρὸς Καλχηδονίους φόρον λαμβάνειν παρ' αὐτῶν ὅσον καὶ πρότερον. ἐντεῦθεν 30

δὲ τὰς δυνάμεις ἀπαγαγόντες πρὸς Βυζάντιον ἐπο-
 λιόρουν τὴν πόλιν καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἀπο-
 τειχίζειν ἐπεχείρησαν. Ἀλκιβιάδης δὲ ἀθροίσας χρή-
 ματα πολλοὺς αὐτῶ τῶν Θρακῶν ἔπεισε συστρα-
 5 τεῦσαι, παρέλαβε δὲ καὶ τοὺς Χερρόνησον οἰκοῦντας 4
 594 πανδημί, καὶ μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀναξεύξας
 πρῶτον μὲν Σηλυβρίαν διὰ προδοσίας εἶλεν, ἐξ ἧς
 πολλὰ χρήματα πραξάμενος ἐν μὲν ταύτῃ φρουρὰν
 κατέλιπεν, αὐτὸς δὲ διὰ τάχους ἦκε πρὸς τοὺς περὶ
 10 Θηραμένην εἰς Βυζάντιον. ἀθροισθεισῶν δὲ τῶν 5
 δυνάμεων, οὗτοι μὲν τὰ πρὸς πολιορκίαν ἠτοιμά-
 ζοντο· ἤμελλον γὰρ νικήσειν πόλιν βάρους ἔχουσαν
 καὶ γέμουσαν τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀμυνομένων· χωρὶς
 γὰρ τῶν Βυζαντίων, πολλῶν ὄντων, Κλέαρχος ὁ
 15 Λακεδαιμόνιος ἀρμοστής εἶχε πολλοὺς ἐν τῇ πόλει
 τῶν Πελοποννησίων καὶ μισθοφόρους. μέχρι μὲν 6
 οὖν τινος προσβολᾶς ποιούμενοι, κακὸν οὐδὲν ἀξιό-
 λογον δρῶντες τοὺς ἔνδον διετέλουν· ἐπεὶ δ' ὁ τῆς
 πόλεως ἐπιστάτης ἀπῆλθε πρὸς Φαρνάβαζον, ὅπως
 20 λάβῃ χρήματα, τηρικαῦτ' αἱ τινες τῶν Βυζαντίων, μι-
 σοῦντες τὸ βᾶρος τῆς ἐπιστασίας, ἦν γὰρ ὁ Κλέαρ-
 χος χαλεπός, προὔδωκαν τὴν πόλιν τοῖς περὶ τὸν
 Ἀλκιβιάδην. οὗτοι δὲ ὡς λύσοντες τὴν πολιορκίαν 67
 καὶ τὰς δυνάμεις ἀπάξοντες εἰς Ἰωνίαν δειλῆς ταῖς
 25 ναυσὶ πάσαις ἐξέπλευσαν, καὶ τὸ πεζὸν στρατεύμα
 μέχρι τινὸς ἀπαγαγόντες, ὡς ἐπέβαλεν ἡ νύξ, πάλ-
 λιν ὑπέστρεψαν καὶ περὶ μέσας νύκτας προσέμιξαν
 τῇ πόλει, καὶ τὰς μὲν τριήρεις ἀπέστειλαν προστά-
 ξαντες ἀφέλκειν τὰ πλοῖα καὶ κραυγὴν ποιεῖν, ὡς
 30 ἀπάσης ἐκεῖ τῆς δυνάμεως οὔσης, αὐτοὶ δὲ μετὰ
 τοῦ πεζοῦ στρατεύματος πρὸς τοῖς τείχεσιν ἐτήρουν
 τὸ συντεταγμένον παρὰ τῶν ἐνδιδόντων σύσσημον.

2 τῶν δ' ἐν ταῖς τριήρεσι ποιησάντων τὸ προσταχθέν,
καὶ τῶν πλοίων τὰ μὲν συντριβόμενα ταῖς ἀποστο-
λαῖς, τὰ δ' ἀπὸ τῶν χρωμένων ταῖς σιδηραῖς χειρ-
σίν, ἔτι δὲ βοήν ἐξάσιον ποιούντων, οἱ μὲν κατὰ
τὴν πόλιν ὄντες Πελοποννήσιοι καὶ πάντες οἱ τὴν 5
ἀπάτην ἀγνοοῦντες ἐξεβοήθουν ἐπὶ τοὺς λιμένας.

3 διόπερ οἱ τὴν πόλιν προδιδόντες ἦσαν τὸ σύσσημον
ἀπὸ τοῦ τείχους, καὶ παρεδέχοντο τοὺς περὶ τὸν
Ἀλκιβιάδην διὰ τῶν κλιμάκων κατὰ πολλὴν ἀσφά-
λειαν, ὡς ἂν τοῦ πλήθους ἐπὶ τὸν λιμένα συνδε- 10

4 δραμηκότος. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι πυθόμενοι τὸ
γεγονός, τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ἡμίσεις ἐπὶ τοῦ λι-
μένους ἀπέλιπον, τοῖς δὲ λοιποῖς κατὰ σπουδὴν ἐξε-
5 βοήθουν ἐπὶ τὰ κατειλημμένα τείχη. ἤδη δὲ σχε-
δὸν πάσης τῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων παρεισπε- 15
πτωκυίας, ὅμως οὐ κατεπλάγησαν, ἀλλὰ πολὺν χρό-
νον ἀντιστάντες εὐρώστως τοὺς Ἀθηναίους ἡμύνοντο
συναγωνιζομένων τῶν Βυζαντίων. καὶ πέρασ οὐκ
ἂν ἐκράτησαν Ἀθηναῖοι τῆς πόλεως διὰ μάχης, εἰ
μὴ συννοήσας τὸν καιρὸν Ἀλκιβιάδης ἐκήρυξε μη- 20
δὲν ἀδίκημα ποιεῖν τοῖς Βυζαντίοις· οὕτω γὰρ οἱ
πολιτικοὶ μεταβαλλόμενοι τοὺς Πελοποννησίους ἡμύ-
6 νοντο. ὅθεν οἱ πλείστοι μὲν αὐτῶν ἀνηρέθησαν 595
εὐγενῶς ἀγωνισάμενοι, οἱ δὲ περιλειφθέντες εἰς
πεντακοσίους κατέφυγον πρὸς τοὺς ἐν τοῖς ἱεροῖς 25
7 βωμούς. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοῖς μὲν Βυζαντίοις ἀπέ-
δωκαν τὴν πόλιν, συμμάχους αὐτοὺς ποιησάμενοι,
πρὸς δὲ τοὺς ἐπὶ τοῖς βωμοῖς ὄντας ἰκέτας ὁμολο-
γίας ἔθεντο τὰ μὲν ὄπλα παραλαβεῖν, τὰ δὲ σώ-
ματα εἰς Ἀθήνας κομίσαντες ἐπιτρέψαι τῷ δήμῳ 30
περὶ αὐτῶν.

68 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθηναῖοι μὲν

Εὐκλήμονι παρέδωκαν τὴν ἀρχήν, Ῥωμαῖοι δ' ὑπά-
 τους κατέστησαν Μάρκον Παπίριον καὶ Σπόριον
 Ναύτιον, Ὀλυμπιάς δ' ἐγένετο τρίτη πρὸς ταῖς ἐνενή-
 κοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Εὐβώτας Κυρηναῖος.
 5 περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους οἱ τῶν Ἀθηναίων
 στρατηγοὶ Βυζαντίου κυριεύσαντες ἐπῆλθον τὸν Ἑλ-
 λήσποντον, καὶ τὰς ἐν αὐτῷ πόλεις πλὴν Ἀβύδου
 πάσας εἶλον. μετὰ δὲ ταῦτα Διόδωρον καὶ Μαν- 2
 τίθεον ἐπιμελητὰς μετὰ τῆς ἰκανῆς δυνάμεως κα-
 10 τέλιπον, αὐτοὶ δὲ μετὰ τῶν νεῶν καὶ τῶν λαφύ-
 ρων ἔπλεον εἰς Ἀθήνας, πολλὰ καὶ μεγάλα κατειρ-
 γασμένοι τῇ πατρίδι. ὡς δ' ἐγγὺς ἦσαν, ὁ δῆμος
 ἅπας ἀπήντα περιχαρῆς ἐπὶ τοῖς εὐημερήμασι· συν-
 ἔδραμον δ' εἰς τὸν Πειραιᾶ πολλοὶ καὶ τῶν ξένων,
 15 ἔτι δὲ παίδων καὶ γυναικῶν. εἶχε γὰρ πολλὴν κα-
 τάπληξιν τῶν στρατηγῶν ὁ κατάπλους· ἦγον γὰρ 3
 τῶν ἠλωκυιῶν νεῶν οὐκ ἐλάττους διακοσίων, αἰχ-
 μαλώτων δὲ ἀνδρῶν καὶ λαφύρων πλῆθος· εἶχον
 δὲ τὰς ἰδίας τριήρεις ὅπλοισι ἐπιχρῦσοις καὶ στεφά-
 20 νοις, ἔτι δὲ λαφύροισι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἐπι-
 μελῶς κεκοσμημένας. πλείστοι δ' ἐπὶ τὴν Ἀλκι-
 βιάδου θέαν συνέδραμον ἐπὶ τοὺς λιμένας, ὥστε
 πάντελῶς ἐρημωθῆναι τὴν πόλιν, συμφιλοτιμουμέ-
 νων τοῖς ἐλευθέροις τῶν δούλων. κατ' ἐκείνους 4
 25 γὰρ τοὺς χρόνους οὕτω συνέβη θανασθῆναι τὸν
 ἄνδρα τοῦτον ὥσθ' οἱ μὲν ὑπερέχοντες τῶν Ἀθη-
 ναίων μόγις ἐνόμιζον εὐρηκέναι [δυνατὸν ἄνδρα
 τοῦτον] φανερώς καὶ θρασέως ἀντιτάξασθαι τῷ δήμῳ
 δυνάμενον, οἱ δ' ἄποροι ὑπειλήφεσαν συναγωνι-
 30 στήν ἕξειν ἄριστον τὸν ἀπονενομημένως συνταράζοντα
 τὴν πόλιν καὶ τὴν ἑαυτῶν ἐπανορθώσοντα πενίαν.
 θράσει γὰρ πολὺν διέφερε τῶν ἄλλων, καὶ δεινό- 5

τατος ἦν εἰπεῖν, καὶ κατὰ μὲν τὴν στρατηγίαν ἄρι-
 στος, κατὰ δὲ τὴν τόλμαν πρακτικώτατος· ἦν δὲ
 καὶ τὴν ὄψιν καθ' ὑπερβολὴν εὐπρεπῆς καὶ τὴν
 ψυχὴν λαμπρὸς καὶ μεγαλεπίβολος. καθόλου δὲ
 τηλικαύτην ὑπόληψιν εἶχον ὑπὲρ αὐτοῦ σχεδὸν ἅπαν- 5
 τες ὥσθ' ἅμα τῇ ἐκείνου καθόδῳ καὶ τὴν τῶν
 πραγμάτων εὐτυχίαν εἰς τὴν πόλιν ἤκειν διελάμ- 590
 6 βανον. πρὸς δὲ τούτοις, ὥσπερ Λακεδαιμόνιοι τού-
 του συναγωνιζομένου ἐπροτέρουν, οὕτως ἑαυτοὺς
 πάλιν κατορθώσειν ἠλπίζον σύμμαχον ἔχοντες τὸν 10
 ἄνδρα τούτου.

69 Ἐπεὶ δ' οὖν κατέπλευσεν ὁ στόλος, ἐπέστρεψε
 τὸ πλῆθος ἐπὶ τὴν Ἀλκιβιάδου ναῦν, ἐξ ἧς ἐκβάντα
 τὸν ἄνδρα πάντες ἐδεξιούντο, τοῖς εὐήμερήμασιν
 ἅμα καὶ τῇ καθόδῳ συγκαίροντες. ὁ δ' ἀσπασάμε- 15
 νος τὰ πλῆθη φιλανθρώπως ἐκκλησίαν συνήγαγε,
 καὶ πολλὰ περὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀπολογησάμενος εἰς
 τοσαύτην εὐνοίαν τοὺς ὄχλους ἤγαγεν ὥστε ὁμο-
 λογεῖν πάντας τὴν πόλιν αἰτίαν γερονένοι τῶν κατ'
 2 ἐκείνου ψηφισμάτων. διόπερ αὐτῷ τὴν τε οὐσίαν 20
 ἀπέδωκαν ἢν ἐδήμευσαν, ἔπειτα δὲ τὰς στήλας κα-
 τεπόντισαν, ἐν αἷς ἢ καταδίκη καὶ τἄλλα τὰ κατ'
 ἐκείνου κυρωθέντα· ἐψηφίσαντο δὲ καὶ τοὺς Εὐ-
 μολπίδας ἄραι τὴν ἄραν ἢν ἐποίησαντο κατ' αὐτοῦ
 καθ' ὃν καιρὸν ἔδοξεν ἀσεβεῖν περὶ τὰ μυστήρια. 25
 3 τὸ δὲ τελευταῖον αὐτὸν στρατηγὸν καταστήσαντες
 αὐτοκράτορα καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, ἀπά-
 σας τὰς δυνάμεις ἐνεχείρισαν αὐτῷ. εἶλοντο δὲ καὶ
 στρατηγοὺς ἑτέρους οὓς ἐκεῖνος ἠθέλεν, Ἀδείμαν-
 4 τον καὶ Θρασύβουλον. 30

Ὁ δ' Ἀλκιβιάδης ἑκατὸν ναῦς πληρώσας ἐξέπλευ-
 σεν εἰς Ἄνδρον, καὶ καταλαβόμενος Γαύρειον φρού-

ριον ἐτείχισεν. ἐξελθόντων δὲ τῶν Ἀνδρῶν παν-
 δημὲ μετὰ τῶν παραφυλαττόντων τὴν πόλιν Πελο-
 ποννησίων ἐγενήθη μάχη, καθ' ἣν ἐνίκησαν Ἀθη-
 ναῖοι, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως πολλοὶ μὲν ἀνηγρέθη-
 5 σαν, τῶν δὲ διασωθέντων οἱ μὲν κατὰ τὴν χώραν
 διεσκεδάσθησαν, οἱ δ' ἐντὸς τῶν τειχῶν συνέφυγον.
 αὐτὸς δ' Ἀλκιβιάδης προσβολὰς ποιησάμενος τῇ πό- 5
 λει, ἐν μὲν τῷ πεφρουρημένῳ τείχει τὴν ἱκανὴν
 φυλακὴν κατέλιπε καὶ Θρασύβουλον ἡγεμόνα κατέ-
 10 στησεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκπλεύσας
 τὴν τε Κῶν καὶ Ρόδον ἐδήλωσε, καὶ συχνὰς ὠφελείας
 ἤθροισε πρὸς τὰς τῶν στρατιωτῶν διατροφάς.

Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν τε ναυτικὴν δύναμιν ἄρ- 70
 δην ἀπολωλεκότες καὶ μετ' αὐτῆς Μίνδαρον τὸν
 15 ἡγεμόνα, ταῖς ψυχαῖς ὅμως οὐκ ἐνέδωκαν, ἀλλὰ
 ναύαρχον εἶλοντο Λύσανδρον, δοκοῦντα στρατηγία
 διαφέρειν τῶν ἄλλων καὶ τόλμαν ἔμπρακτον ἔχοντα
 πρὸς πᾶσαν περίστασιν· ὃς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν
 ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατιώτας τε κατέγραφε τοὺς
 20 ἱκανοὺς καὶ ναῦς ἐπλήρωσεν ὅσας ἠδύνατο πλεί-
 στας. ἐκπλεύσας δὲ εἰς Ρόδον, καὶ προσλαβόμενος 2
 ἐκεῖθεν ναῦς ὅσας εἶχον αἱ πόλεις, ἔπλευσεν εἰς
 597 Ἐφεσον καὶ Μίλητον. καταρτίσας δὲ καὶ τὰς ἐν
 ταύταις ταῖς πόλεσι τριήρεις, μετεπέμψατο τὰς ἐκ
 25 Χίου, καὶ στόλον ἐξήρτηεν ἐξ Ἐφέσου νεῶν ὑπάρ-
 χοντα σχεδὸν ἑβδομήκοντα. ἀκούσας δὲ Κῦρον τὸν 3
 Δαρείου τοῦ βασιλέως υἱὸν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀπε-
 σταλμένον συμπολεμεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἤκεν
 εἰς Σάρδεῖς πρὸς αὐτόν, καὶ παροξύνας τὸν νεα-
 30 ρίσκον εἰς τὸν κατὰ τῶν Ἀθηναίων πόλεμον μυ-
 ρίους μὲν δαρεικοὺς παραχορῆμα ἔλαβεν εἰς τὸν τῶν
 στρατιωτῶν μισθόν, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν δὲ ὁ Κῦρος

- ἐκέλευσεν αἰτεῖν μηδὲν ὑποστελλόμενον· ἐντολὰς γὰρ ἔχειν παρὰ τοῦ πατρὸς ὅπως ὅσα ἂν προαι-
 4 ρῶνται Λακεδαιμόνιοι χορηγήσαι αὐτοῖς. ἀνακάμ-
 ψας δὲ εἰς Ἔφεσον ἀπὸ τῶν πόλεων μετεπέμπετο τοὺς δυνατωτάτους, πρὸς οὓς ἑταιρίας συνθέμενος 5 ἐπηγγέλλετο τῶν πραγμάτων κατορθωθέντων κυρίου, ἐκάστους τῶν πόλεων ποιήσειν. δι' ἣν αἰτίαν συνέβη τούτους πρὸς ἀλλήλους ἀμιλλωμένους ὑπηρετεῖν πλείονα τῶν ἐπιταττομένων, καὶ ταχὺ παραδόξως εὐπορεῖν τὸν Λύσανδρον πάντων τῶν 10 εἰς πόλεμον χρησίμων.
- 71 Ἀλκιβιάδης δὲ πυθόμενος ἐν Ἐφέσῳ τὸν Λύσανδρον ἐξαρτύειν τὸν στόλον, ἀνήχθη μετὰ πασῶν τῶν νεῶν εἰς Ἔφεσον. ἐπιπλεύσας δὲ τοῖς λιμέσιν, ὡς οὐδεὶς ἀντανήγετο, τὰς μὲν πολλὰς 15 ναῦς καθώρισε περὶ τὸ Νότιον, τὴν ἡγεμονίαν αὐτῶν παραδούς Ἀντιόχῳ τῷ ἰδίῳ κυβερνήτῃ. διακελευσάμενος δ' αὐτῷ μὴ ναυμαχεῖν, ἕως ἂν αὐτὸς παραγένηται, τὰς στρατιώτιδας ναῦς ἀνέλαβε, καὶ κατὰ σπουδὴν ἐπλευσεν εἰς Κλαζομενάς· αὕτη 20 γὰρ ἡ πόλις σύμμαχος Ἀθηναίων οὕσα κακῶς ἔπασχεν ὑπὸ τινῶν φυγάδων πορθομένη. ὁ δ' Ἀντιόχος ὢν τῇ φύσει πρόχειρος, καὶ σπεύδων δι' ἑαυτοῦ τι προᾶξαι λαμπρόν, τῶν μὲν Ἀλκιβιάδου λόγων ἠμέλησε, δέκα δὲ ναῦς τὰς ἀρίστας πληρώ- 25 σας, καὶ τὰς ἄλλας τοῖς τριηράρχοις παραγγείλας ἐτοίμας ἔχειν, ἂν ἡ χρεία ναυμαχεῖν, ἐπέπλευσε 3 τοῖς πολεμίοις, προκαλεσόμενος εἰς ναυμαχίαν. ὁ δὲ Λύσανδρος πεπυσμένος παρὰ τινῶν αὐτομόλων τὴν ἄφοδον Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἀρίστων μετ' αὐ- 30 τοῦ στρατιωτῶν, καιρὸν εἶναι διέλαβε προᾶξαι τι τῆς Σπάρτης ἄξιον. διόπερ πάσαις ταῖς ναυσὶν

ἀνταναχθεῖς μίαν μὲν τὴν προσπλέουσαν τῶν δέκα,
 καθ' ἣν Ἀντίλοχος ἦν ἀντιτεταγμένος, κατέδυσσε,
 τὰς δ' ἄλλας τρεψάμενος ἐδίωξε, μέχρι οὐ τὰς ἄλ-
 λας πληρώσαντες οἱ τριήραρχοι τῶν Ἀθηναίων πα-
 5 ρεβοήθησαν ἐν οὐδεμιᾷ τάξει. γενομένης δὲ ναυ- 4
 μάχιας ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν οὐ μακρὰν τῆς γῆς,
 Ἀθηναῖοι διὰ τὴν ἀταξίαν ἠλαττώθησαν, καὶ ναῦς
 ἀπέβαλον δύο πρὸς ταῖς εἰκοσι· τῶν δ' ἐν αὐταῖς
 598 ἀνδρῶν ὀλίγοι μὲν ἐξωγήθησαν, οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς
 10 τὴν γῆν διενήξαντο. Ἀλκιβιάδης δὲ πυθόμενος τὸ
 γεγενημένον διὰ σπουδῆς ἀνέκαμψεν εἰς τὸ Νό-
 τιον, καὶ πάσας τὰς τριήρεις πληρώσας ἐπέπλευσε
 τοῖς λιμέσι τῶν πολεμίων· οὐ τολμῶντος δ' ἀνα-
 χθῆναι τοῦ Λυσάνδρου τὸν πλοῦν εἰς Σάμον ἐποι-
 15 ἦσατο. τούτων δὲ πραττομένων Θρασύβουλος ὁ τῶν 72
 Ἀθηναίων στρατηγὸς μετὰ νεῶν πεντεκαίδεκα πλεύ-
 σας ἐπὶ Θάσον ἐνίκησε μάχῃ τοὺς ἐκ τῆς πόλεως
 καὶ περὶ διακοσίους αὐτῶν ἀνείλεν· ἐγκλείσας δ'
 αὐτοὺς εἰς πολιορκίαν ἠνάγκασε τοὺς φυγάδας τοὺς
 20 τὰ τῶν Ἀθηναίων φρουροῦντας καταδέχεσθαι, καὶ
 φρουρὰν λαβόντας συμμαχοῦς Ἀθηναίων εἶναι. μετὰ 2
 δὲ ταῦτα πλεύσας εἰς Ἄβδηρα προσηγάγετο πόλιν
 ἐν ταῖς δυνατωτάταις οὔσαν τότε τῶν ἐπὶ Θράκης.

Οἱ μὲν οὖν στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ταῦτα
 25 ἐπραξαν μετὰ τὸν οἰκοθεν ἐκπλοῦν. Ἄγις δ' ὁ τῶν 3
 Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἔτυχε μὲν ἐν τῇ Δεκελείᾳ
 διατρίβων μετὰ τῆς δυνάμεως, πυνθανόμενος δὲ
 τοὺς κρατίστους τῶν Ἀθηναίων μετ' Ἀλκιβιάδου
 στρατευομένους, νυκτὸς ἀσελήνου τὸ στρατόπεδον
 30 ἤγαγεν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. εἶχε δὲ πεξοὺς δισμυροὺς 4
 ὀκτακισχιλίους, ὧν ἦσαν οἱ μὲν ἡμίσεις ὀπλίται
 κατ' ἐκλογὴν, οἱ δ' ἡμίσεις ψιλοὶ· κατηκολούθουν

δ' αὐτῶ καὶ τῶν ἱππέων εἰς χιλίους διακοσίους, ὧν
 ἑνακοσίους μὲν Βοιωτοὶ παρείχοντο, τοὺς δὲ λοι-
 πούς Πελοποννήσιοι συνεξέπεμψαν. ὡς δ' ἐγγὺς
 ἐγενήθη τῆς πόλεως, ἔλαθε ταῖς προφυλακαῖς ἐγ-
 γίσας, καὶ ῥαδίως αὐτοὺς τρεψάμενος διὰ τὸ πα-⁵
 ράδοξον ὀλίγους μὲν ἀνείλε, τοὺς δ' ἄλλους συν-
 5 ἐδίωξεν ἐντὸς τῶν τειχῶν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι μαθόν-
 τες τὸ γεγενημένον, ἅπασι παρήγγειλαν τοῖς προ-
 σβυτέροις καὶ τοῖς μεγίστοις παισὶν ἅπαντῶν μετὰ
 τῶν ὀπλων· ὧν ταχὺ τὸ προσταχθῆν ποιησάντων,¹⁰
 ὁ μὲν κύκλος τοῦ τείχους πλήρης ἐγένετο τῶν ἐπὶ
 6 τὸν κοινὸν κίνδυνον συνδεδραμηκότων, οἱ δὲ στρα-
 τηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἅμ' ἡμέρα θεωροῦντες ἐκτε-
 ταγμένην τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν εἰς φάλαγγα
 τὸ μὲν βάθος εἰς τέτταρας ἄνδρας, τὸ δὲ μῆκος ἐπὶ¹⁵
 σταδίου ὀκτώ, τότε πρῶτον κατεπλάγησαν, θεω-
 ροῦντες τὰ δύο μέρη σχεδὸν τοῦ τείχους ὑπὸ τῶν
 7 πολεμίων περιειλημμένα. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ἱπ-
 πεῖς ἐξαπέστειλαν, ὄντας παραπλησίους τὸν ἀριθμὸν
 τοῖς ἐναντίοις· ὧν πρὸ τῆς πόλεως συστησαμένων²⁰
 ἱππομαχίαν ἐπὶ τινα χρόνον ἐγένετο καρτερὰ μάχη.
 ἢ μὲν γὰρ φάλαγξ περὶ πέντε σταδίου ἀπέιχε τοῦ
 τείχους, οἱ δ' ἱππεῖς συμπλακέντες ἀλλήλοις πρὸς
 8 αὐτοῖς τοῖς τείχεσι διηγωνίζοντο. οἱ μὲν οὖν Βοιω-
 τοὶ καθ' αὐτοὺς προνευικηκότες ἐπὶ Δηλίῳ τοὺς²⁵
 Ἀθηναίους, δεινὸν ἠγοῦντο τῶν ἠττημένων φανῆ-
 ναι καταδεέστεροι· οἱ δ' Ἀθηναῖοι θεατὰς ἔχοντες
 τῆς ἀρετῆς τοὺς ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐφροστώτας καὶ κατὰ⁵⁰
 ἄνδρα γνωρίζομενοι, πᾶν ὑπέμενον ὑπὲρ τῆς νίκης.
 9 τέλος δὲ βιασάμενοι τοὺς ἀντιτεταγμένους, συχνούς³⁰
 μὲν αὐτῶν ἀνείλον, τοὺς δ' ἄλλους κατεδίωξαν
 μέχρι τῆς τῶν πεζῶν φάλαγγος. μετὰ δὲ ταῦτα

οὔτοι μὲν ἐπιπορευομένων τῶν πεζῶν ἀνεχώρησαν εἰς
 τὴν πόλιν, Ἄγρις δὲ τότε μὲν οὐ κρίνας πολιορκ- 73
 κεῖν ἐν Ἀκαδημείᾳ κατεστρατοπέδευσε, τῇ δ' ὕστε-
 ραίᾳ τῶν Ἀθηναίων στησάντων τροπαιὸν ἐξέταξε
 5 τὴν δύναμιν καὶ προεκαλεῖτο τοὺς ἐν τῇ πόλει περὶ
 τοῦ τροπαιίου διαγωνίσασθαι. τῶν δ' Ἀθηναίων 2
 ἐξαγαγόντων τοὺς στρατιώτας καὶ παρὰ τὸ τεῖχος
 παραταττομένων, τὸ μὲν πρῶτον οἱ Λακεδαιμόνιοι
 πρὸς μάχην ὤρμησαν, ἀπὸ δὲ τῶν τειχῶν πολλοῦ
 10 πλήθους βελῶν ἐπ' αὐτοὺς ῥιφέντος ἀπήγαγον τὴν
 δύναμιν ἀπὸ τῆς πόλεως. μετὰ δὲ ταῦτα τὸ λοι- 3
 πὸν τῆς Ἀττικῆς δηώσαντες εἰς Πελοπόννησον ἀπηλ-
 λάγησαν.

Ἄλκιβιάδης δὲ ἐκ Σάμου μετὰ πασῶν τῶν νεῶν
 15 πλεύσας εἰς Κύμην ψευδεῖς αἰτίας ἐπέριψε τοῖς
 Κυμαίοις, βουλόμενος αὐτῶν μετὰ προφάσεως διαρ-
 πάσαι τὴν χώραν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον πολλῶν 4
 αἰχμαλώτων σωμάτων κυριεύσας ἀπήγευ ἐπὶ τὰς
 ναῦς· ἐκβοηθησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς πόλεως παν-
 20 δημεὶ καὶ προσπεσόντων ἀπροσδοκῆτως, χρόνον μὲν
 τινα διεκαρτέρουν οἱ περὶ τὸν Ἄλκιβιάδην, μετὰ
 δὲ ταῦτα τοῖς Κυμαίοις προσγενομένων πολλῶν τῶν
 ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἠναγκάσθησαν κα-
 25 ταλιπόντες τοὺς αἰχμαλώτους καταφυγεῖν ἐπὶ τὰς
 ναῦς. ὁ δ' Ἄλκιβιάδης ἐπὶ τοῖς ἐλαττώμασι περι- 5
 αλγῆς γενόμενος ἐκ Μυτιλήνης μετεπέμψατο τοὺς
 ὀπλίτας, καὶ πρὸ τῆς πόλεως ἐκτάξας τὴν δύναμιν
 προεκαλεῖτο τοὺς Κυμαίους εἰς μάχην· οὐδενὸς δ'
 ἐξιόντος δηώσας τὴν χώραν ἀπέπλευσεν ἐπὶ Μυ-
 30 τιλήνην. Κυμαίων δὲ πεμψάντων εἰς Ἀθήνας προ- 6
 σβείαν καὶ κατηγορούντων Ἄλκιβιάδου διότι σύμ-
 μαχον πόλιν οὐδὲν ἀδικήσασαν ἐπόρθησεν· ἐγίνοντο

δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ διαβολαὶ κατ' αὐτοῦ· τῶν γὰρ
 ἐν Σάμῳ τινὲς στρατιωτῶν ἀλλοτριῶς τὰ πρὸς αὐ-
 τὸν ἔχοντες ἐπλευσαν εἰς Ἀθήνας, καὶ κατηγορή-
 σαν ἐν ἐκκλησίᾳ κατ' Ἀλκιβιάδου ὅτι τὰ Λακεδαι-
 μονίων φρονεῖ καὶ πρὸς Φαρνάβαζον ἔχει φιλίαν, 5
 δι' ἧς ἐλπίζει καταλυθέντος τοῦ πολέμου καταδυ-
 74 ναστεῦσεν τῶν πολιτῶν. ταχὺ δὲ τοῦ πλήθους
 πιστεύοντος ταῖς διαβολαῖς, ἡ μὲν περὶ Ἀλκιβιάδην
 ἐθραύετο δόξα διὰ τὸ περὶ τὴν ναυμαχίαν ἐλάτ-
 τωμα καὶ τὰ περὶ τὴν Κύμην ἡμαρτημένα, ὁ δὲ τῶν 10
 Ἀθηναίων δῆμος ὑφορώμενος τὴν τοῦ ἀνδρὸς τόλ-
 μαν δέκα στρατηγούς εἴλετο, Κόνωνα, Λυσίαν,
 Διομέδοντα, Περικλέα, πρὸς δὲ τούτοις Ἐρασινί-
 δην, Ἀριστοκράτην, Ἀρχέστρατον, Πρωτόμαχον, 600
 Θράσυλλον, Ἀριστογένην· ἐκ δὲ τούτων προερίνας 15
 Κόνωνα ταχέως ἐξέπεμψε παρ' Ἀλκιβιάδου τὸ ναυ-
 2 τικὸν παραληψόμενον. Ἀλκιβιάδης δὲ τῆς ἀρχῆς
 ἐκχωρήσας τῷ Κόνωνι καὶ τὰς δυνάμεις παραδούς,
 τὴν μὲν εἰς Ἀθήνας ἐπάνοδον ἀπέγνω, μετὰ δὲ
 τριήρους μιᾶς εἰς Πακτύην τῆς Θράκης ἀπεχώρησε· 20
 χωρὶς γὰρ τῆς τοῦ πλήθους ὀργῆς καὶ τὰς ἐπενη-
 3 νεγμένας αὐτῷ δίκας εὐλαβεῖτο. πολλοὶ γὰρ θεω-
 ροῦντες αὐτὸν κακῶς φερόμενον ἐπενηνόχεσαν ἐγ-
 κλήματα πολλά· μέγιστον δ' ἦν τὸ περὶ τῶν ἵππων,
 τετιμημένον ταλάντων ὀκτώ. Διομήδους γὰρ τινος 25
 τῶν φίλων συμπέμψαντος αὐτῷ τέθριππον εἰς Ὀλυμ-
 πίαν, ὃ Ἀλκιβιάδης κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τὴν εἰω-
 θυῖαν γίνεσθαι τοὺς ἵππους ἰδίους ἀπεγράψατο, καὶ
 νικήσας τὸ τέθριππον τὴν τε ἐκ τῆς νίκης δόξαν
 αὐτὸς ἀπηνέγκατο καὶ τοὺς ἵππους οὐκ ἀπέδωκε 30
 4 τῷ πιστεύσαντι. ταῦτα δὲ πάντα διανοοῦμενος ἐφο-
 βεῖτο μήποτε καιρὸν λαβόντες Ἀθηναῖοι τιμωρίαν

ἐπιθῶσι πάντων ὧν εἰς αὐτοὺς ἐξήμαρτε, καὶ αὐ-
τὸς αὐτοῦ κατέγνω φυγῆν.

Προσετέθη δὲ καὶ συνωρίς κατὰ τὴν αὐτὴν 75
ὀλυμπιάδα, καὶ παρὰ Λακεδαιμονίοις Πλειστῶναξ
5 ὁ βασιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη πεντήκοντα, δια-
δεξάμενος δὲ τὴν ἀρχὴν Πausανίας ἤρξεν ἔτη τετ-
ταρακαίδεκα. οἱ δὲ τὴν Ῥόδον νῆσον κατοικοῦντες
καὶ Ἰηλυσὸν καὶ Λίνδον καὶ Κάμειρον μετρωκίθη-
σαν εἰς μίαν πόλιν τὴν νῦν καλουμένην Ῥόδον.
10 Ἐρμοκράτης δ' ὁ Συρακόσιος ἀναλαβὼν τοὺς μετ' 2
αὐτοῦ στρατεύοντας ὤρμησεν ἐκ Σελινοῦντος, καὶ
παραγενόμενος πρὸς τὴν Ἰμέραν κατεστρατοπέ-
δευσεν ἐν τοῖς προαστείοις τῆς ἀνατετραμμένης πό-
λεως. διαπυθόμενος δ' ἐν ᾧ τόπῳ παρετάχθησαν
15 οἱ Συρακόσιοι, τὰ τῶν τετελευτηκότων ὄστ' ἀ συνή-
θροϊξε, παρασκευάσας δ' ἀμάξας πολυτελῶς κεκο-
σμημένας, ἐπὶ τούτων παρεκόμισεν αὐτὰ ἐπὶ τὴν
Συρακοσίαν. αὐτὸς μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ὄρων κατέ- 3
μεινε διὰ τὸ κωλύεσθαι τοὺς φυγάδας ὑπὸ τῶν νό-
20 μων εἰσιέναι, τῶν δὲ μετ' αὐτοῦ τινὰς ἀπέστειλεν,
601 οἱ τὰς ἀμάξας παρεκόμισαν εἰς τὰς Συρακούσας.
ὁ δ' Ἐρμοκράτης ταῦτα ἔπραττεν, ὅπως ὁ μὲν Διο- 4
κλῆς ἀντιπράττων αὐτῷ περὶ τῆς καθόδου, δοκῶν
δ' αἴτιος εἶναι τοῦ περιεορακέναι τοὺς τετελευτη-
25 κότας ἀτάφους, προσκόψαι τοῖς πλήθεσιν, αὐτὸς
δὲ φιλανθρωπῶς τούτοις προσενεχθεῖς ἐπαγάγοι τὸ
πλήθος εἰς τὴν προτέραν εὐνοίαν. τῶν οὖν ὄστων 5
παρακομισθέντων ἐνέπεσεν εἰς τὰ πλήθη στάσις,
τοῦ μὲν Διοκλέους κωλύοντος θάπτειν, τῶν δὲ
30 πολλῶν συγκατατιθεμένων. τέλος δ' οἱ Συρακό-
σιοι ἔθαψαν τε τὰ λείψανα τῶν τετελευτηκότων καὶ
πανδημεῖ τὴν ἐκφορὰν ἐτίμησαν. καὶ ὁ μὲν Διοκλῆς

- ἐφυγαδεύθη, τὸν δ' Ἐρμοκράτην οὐδ' ὡς προσεδέξαντο· ὑπώπτευον γὰρ τὴν τάνδρὸς τόλμαν, μήποτε τυχῶν ἡγεμονίας ἀναδείξει ἑαυτὸν τύραννον.
- 6 ὁ μὲν οὖν Ἐρμοκράτης τότε τὸν καιρὸν οὐχ ὀρῶν εὔθετον εἰς τὸ βιάσασθαι, πάλιν ἀνεχώρησεν εἰς 5 Σελινοῦντα. μετὰ δέ τινα χρόνον τῶν φίλων αὐτὸν μεταπεμπομένων ὥρμησε μετὰ τρισχιλίων στρατιωτῶν, καὶ πορευθεὶς διὰ τῆς Γελώας ἦκε νυκτὸς
- 7 ἐπὶ τὸν συντεταγμένον τόπον. οὐ δυνηθέντων δὲ ἀπάντων ἀκολουθῆσαι τῶν στρατιωτῶν, ὁ μὲν Ἐρ- 10 μοκράτης μετ' ὀλίγων προσελθὼν τῷ κατὰ τὴν Ἀχραδινὴν πυλῶνι, καὶ τῶν φίλων τινὰς εὐρῶν προκατειλημμένους τοὺς τόπους, ἀνελάμβανε τοὺς
- 8 ἀψυστεροῦντας· οἱ δὲ Συρακοῖσιοι τὸ γεγενημένον ἀκούσαντες σὺν τοῖς ὅπλοις ἦλθον ἐπὶ τὴν ἀγορὰν, 15 καθ' ἣν μετὰ πολλοῦ πλήθους ἐπιφανέντες τὸν τε Ἐρμοκράτην καὶ τῶν συμπραττόντων αὐτῷ τοὺς πλείστους ἀπέκτειναν. τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς μάχης διασωθέντας καθιστάντες εἰς κρίσιν φυγῆ κατεδίκαζον·
- 9 διόπερ τινὲς αὐτῶν πολλοῖς περιπεσόντες τραύμα- 20 σιν ὡς τετελευτηκότες ὑπὸ τῶν συγγενῶν παρεδόθησαν, ὅπως μὴ τῇ τοῦ πλήθους ὀργῇ παραδοθῶσιν, ὧν καὶ Διονύσιος ὁ μετὰ ταῦτα τῶν Συρακοσίων τυραννήσας.
- 76 Τῶν δὲ κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τοῦτον πράξεων τέ- 25 λος ἔχουσῶν Ἀθήνησι μὲν Ἀντιγένης τὴν ἀρχὴν παρέλαβε, Ῥωμαῖοι δ' ὑπάτους κατέστησαν Γάιον Μάνιον Αἰμίλιον καὶ Γάιον Οὐαλέριον. περὶ δὲ 602
- τούτους τοὺς χρόνους Κόνων ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, ἐπειδὴ παρέλαβε τὰς δυνάμεις ἐν Σάμῳ, 30 τὰς τε παρούσας τῶν νεῶν ἐξηρτύετο καὶ τὰς παρὰ τῶν συμμάχων ἤθροιζε, σπεύδων ἐφάμιλλον κατα-

σκευάσαι τὸν στόλον ταῖς τῶν πολεμίων ναυσίν. οἱ δὲ Σπαρτιᾶται, τῷ Λυσάνδρῳ διεληλυθότος ἤδη 2
 τοῦ τῆς ναυαρχίας χρόνου, Καλλικρατίδαν ἐπὶ τὴν
 διαδοχὴν ἀπέστειλαν. οὗτος δὲ νέος μὲν ἦν παν-
 5 τελῶς, ἄκακος δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἀπλοῦς, οὐπω τῶν
 ξενικῶν ἠθῶν πεπειραμένος, δικαιοτάτος δὲ Σπαρ-
 τιατῶν· ὁμολογουμένως δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν οὐ-
 δὲν ἔπραξεν ἄδικον οὔτ' εἰς πόλιν οὔτ' εἰς ἰδιώ-
 την, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπιχειροῦσιν αὐτὸν διαφθεῖρειν
 10 χρήμασι χαλεπῶς ἔφερε καὶ δίκην παρ' αὐτῶν ἐλάμ-
 βανεν. οὗτος καταπλεύσας εἰς Ἐφεσον παρέλαβε 3
 τὰς ναῦς μεταπεμψάμενος* τὰς πάσας σὺν ταῖς παρὰ
 Λυσάνδρου [παρέλαβεν] ἑκατὸν τετταράκοντα. ἐν δὲ
 τῇ Χίων χώρᾳ Δελφίνιον κατεχόντων Ἀθηναίων,
 15 ἐπὶ τούτους ἐπλευσε μετὰ πασῶν τῶν νεῶν, καὶ
 πολιορκεῖν ἐπεχείρησαν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι περὶ πεν- 4
 τακοσίους ὄντες κατεπλάγησαν τὸ μέγεθος τῆς δυ-
 νάμεως, καὶ διεξελθόντες ἐξέλιπον τὸ χωρίον ὑπό-
 σπονδοι. Καλλικρατίδας δὲ τὸ μὲν φρούριον πα-
 20 ραλαβὼν κατέσκαψεν, ἐπὶ δὲ Τηίους πλεύσας, καὶ
 νυκτὸς παρειασπεσῶν ἐντὸς τῶν τειχῶν, διήρπασε τὴν
 πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα πλεύσας εἰς Λέσβον, τῇ Μη- 5
 θύμνῃ προσέβαλε μετὰ τῆς δυνάμεως παρ' Ἀθη-
 ναίων ἐχούσῃ φρουράν. ποιησάμενος δὲ συνεχεῖς
 25 προσβολὰς ἐν ἀρχῇ μὲν οὐδὲν ἦννε, μετ' ὀλίγου
 δὲ τινῶν ἐνδόντων αὐτῷ τὴν πόλιν παρειαπέπεσεν
 ἐντὸς τῶν τειχῶν, καὶ τὰς μὲν κτήσεις διήρπασε,
 τῶν δ' ἀνδρῶν φεισάμενος ἀπέδωκε τοῖς Μηθυ-
 30 μναίοις τὴν πόλιν. τούτων δὲ πραχθέντων ἐπὶ τὴν 6
 Μυτιλήνην ὤρμησε, καὶ τοὺς μὲν ὀπλίτας Θῶρακι
 τῷ Λακεδαιμονίῳ παραδοὺς ἐκέλευσε περὶ κατὰ σπου-
 δὴν ἐπιγενέσθαι, ταῖς δὲ ναυσὶν αὐτὸς παρέπλευσε.

77 Κόνων δ' ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς εἶχε μὲν
 ἑβδομήκοντα ναῦς οὕτως ἐξηρτυμένας τὰ πρὸς ναυμα-
 χίαν ὡς οὐδεὶς ἕτερος τῶν πρότερον στρατηγῶν ἦν
 2 κατεσκευακῶς. ἔτυχε μὲν οὖν ἀπάσαις ἀνηγμένος ἐπὶ
 τὴν βοήθειαν τῆς Μηθύμνης· εὐρῶν δὲ αὐτὴν ἤλω- 5
 κυῖαν τότε μὲν ἠϋλίσθη πρὸς τινι νήσῳ τῶν Ἑκα-
 τὸν καλουμένων, ἅμα δ' ἡμέρα κατανοήσας τὰς τῶν
 πολεμίων ναῦς προσπλεύσας, τὸ μὲν αὐτοῦ δια-
 ναυμαχεῖν ἔκριεν ἐπισφαλὲς εἶναι πρὸς διπλάσις
 τριήρεις, διανοεῖτο δὲ ἔξω πλέων φυγεῖν καὶ προσ- 10
 επισπασάμενός τινας τῶν πολεμίων τριήρων ναυ-
 3 μαχῆσαι πρὸς τῇ Μυτιλήνῃ· οὕτω γὰρ ὑπελάμβανε 603
 νικῶν μὲν ἔξειν ἀναστροφὴν εἰς τὸ διώκειν, ἠττώ-
 μενος δ' εἰς τὸν λιμένα καταφεύξεσθαι. ἐμβιβάσας
 οὖν τοὺς στρατιώτας ἐπλεὶ σχολαίως ταῖς εἰρεσίαις 15
 χρώμενος, ὅπως αἱ τῶν Πελοποννησίων ἐγγίσωσιν.
 4 οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι προσιόντες ἀεὶ μᾶλλον ἤλαυ-
 νον τὰς ναῦς, ἐλπίζοντες αἰρήσειν τὰς ἐσχάτας τῶν
 5 πολεμίων. τοῦ δὲ Κόνωνος ὑποχωροῦντος οἱ τὰς
 ἀρίστας ἔχοντες ναῦς τῶν Πελοποννησίων κατὰ 20
 σπουδὴν ἐδίωκον, καὶ τοὺς μὲν ἐρέτας διὰ τὴν συν-
 ἔχειαν τῆς εἰρεσίας ἐξέλυσαν, αὐτοὶ δὲ πολὺ τῶν
 6 ἄλλων ἀπεσπᾶσθησαν. ἃ δὲ συνιδῶν ὁ Κόνων, ὡς
 ἦδη τῆς Μυτιλήνης ἤγγιζον, ἤφην ἀπὸ τῆς ἰδίας νεῶς
 φοινικίδα· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ σύσσημον τοῖς τριη- 25
 ράροχοις. διόπερ αἱ μὲν νῆες, τῶν πολεμίων ἔξα-
 πτομένων, ἐξαίφνης πρὸς ἓνα καιρὸν ἐπέστρεψαν,
 καὶ τὸ μὲν πλῆθος ἐπαιάνισεν, οἱ δὲ σαλπικταὶ τὸ
 7 πολεμικὸν ἐσήμηναν· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι κατα-
 πλαγέντες ἐπὶ τῷ γεγονότι ταχέως ἐπεχείρουν ἀν- 30
 τιπαρατάττειν τὰς ναῦς, τοῦ καιροῦ δ' ἀναστροφὴν
 οὐ διδόντος οὗτοι μὲν ἐν πολλῷ θορόβῳ καθει-

στήκεσαν διὰ τὸ τὰς ἀφυστερούσας ναῦς τὴν εἰθι-
 σμένην λελοιπέναι τάξιν, ὁ δὲ Κόνων δεξιῶς τῷ 78
 καιρῷ χρησάμενος εὐθύς ἐνέκειτο, καὶ τὴν παρά-
 ταξιν αὐτῶν διεκώλυεν, ἄς μὲν τιτρώσκων, ὧν δὲ
 5 τοὺς ταρσοὺς παρασύρων. τῶν μὲν οὖν κατὰ τὸν
 Κόνωνα ταχθεῖσῶν οὐδεμία πρὸς φυγὴν ἐπέστρε-
 ψεν, ἀλλὰ πρῦμναν ἀνακρουόμεναι διεκάρτερον,
 προσδεχόμεναι τὰς ἀφυστερούσας· οἱ δὲ τὴν εὐώ- 2
 νυμον τάξιν ἔχοντες Ἀθηναῖοι τρεψάμενοι τοὺς καθ'
 10 αὐτοὺς ἐπέκειντο φιλοτιμότερον ἐπὶ πολὺν χρόνον
 διώκοντες. ἤδη δὲ πασῶν τῶν νεῶν τοῖς Πελο-
 ποννησίοις ἠθροισμένων, ὁ μὲν Κόνων εὐλαβηθεὶς
 τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων τοῦ μὲν διώκειν ἀπέστη,
 μετὰ τετταράκοντα δὲ νεῶν ἀπέπλευσεν εἰς Μυτι-
 15 λήνην. τοὺς δὲ διώξαντας Ἀθηναίους αἱ τῶν Πε- 3
 λοποννησίων νῆες ἅπασαι περιχυθεῖσαι κατεπλή-
 ξαντο, καὶ τῆς ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπανόδου διακλείσα-
 σαι φυγεῖν πρὸς τὴν γῆν ἐβιάσαντο. ἐπικειμένων
 δὲ τῶν Πελοποννησίων πάσαις ταῖς ναυσίν, Ἀθη-
 20 ναῖοι θεωροῦντες μηδεμίαν σωτηρίαν ἄλλην ὑπο-
 κειμένην, κατέφυγον πρὸς τὴν γῆν, καὶ καταλι-
 πόντες τὰ σκάφη διεσώθησαν εἰς Μυτιλήνην. Καλ- 4
 λικρατίδας δὲ τριάκοντα νεῶν κυριεύσας τὸ μὲν
 ναυτικὸν ἐθεώρει τῶν πολεμίων καταλελυμένου,
 25 περὶ δὲ τοὺς ἀγῶνας ἠλπίζεν ὑπολείπεσθαι. διό-
 περ οὗτος μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν διέπλει, Κόνων δ'
 ἅμα τῷ καταπλεῦσαι προσδεχόμενος τὴν πολιορκίαν,
 τὰ περὶ τὸν εἰσπλουν τοῦ λιμένος κατεσκεύαζεν·
 εἰς μὲν γὰρ τὰ βράχη τοῦ λιμένος πλοῖα μικρὰ -
 30 604 πληρώσας λίθων κατεπόντισε, πρὸς δὲ τοῖς βάθε-
 σιν ὀλκιάδας καθώρμιζεν οὔσας λιθοφόρους. οἱ μὲν 5
 οὖν Ἀθηναῖοι καὶ τῶν Μυτιληναίων ὄχλος πολὺς

ἐκ τῶν ἀγρῶν διὰ τὸν πόλεμον συνεληλυθῶς τα-
 χέως κατεσκεύασε τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν. ὁ δὲ
 Καλλικρατίδας ἐκβιβάσας τοὺς στρατιώτας εἰς τὸν
 πλησίον τῆς πόλεως αἰγιαλὸν ἐποιήσατο παρεμβο-
 λήν, καὶ τρόπαιον ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἔστησε. τῆ⁵
 δ' ὑστεραία τὰς κρατίστας τῶν νεῶν ἐπιλέξας, καὶ
 παρακελευσάμενος μὴ ἀπολείπεσθαι τῆς ἰδίας νεῶς,
 ἀνήχθη, σπεύδων εἰς τὸν λιμένα πλεῦσαι καὶ λῦσαι
 6 τὸ διάφραγμα τῶν πολεμίων. ὁ δὲ Κόνων τοὺς
 μὲν εἰς τὰς τριήρεις ἐνεβίβασε καὶ κατὰ τὸν διέκ-¹⁰
 πλουν ἀντιπρόρους κατέστησε, τοὺς δ' ἐπὶ τὰ με-
 γάλα πλοῖα διέταξε, τινὰς δ' ἐπὶ τὰς χηλὰς τοῦ
 λιμένος παρέπεμψεν, ὅπως πανταχόθεν ἢ πεφραγ-
 7 μένος καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. αὐτὸς
 μὲν οὖν ὁ Κόνων τὰς τριήρεις ἔχων ἐνανμάχει,¹⁵
 πληρώσας τὸν μεταξὺ τόπον τῶν διαφραγμάτων.
 οἱ δ' ἐπὶ τῶν μεγάλων πλοίων ἐφεστῶτες ἐπερρί-
 πτουν ταῖς τῶν πολεμίων ναυσὶ τοὺς ἀπὸ τῶν κε-
 ραιῶν λίθους· οἱ δ' ἐπὶ ταῖς χηλαῖς τοῦ λιμένος
 τεταγμένοι διεκώλουν τοὺς ἀποτολμῶντας εἰς τὴν²⁰
 79 γῆν ἀποβαίνειν. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι τῆς τῶν Ἀθη-
 ναίων φιλοτιμίας οὐκ ἐλείποντο. ταῖς γὰρ ναυσὶν
 ἀθρόαις ἐπιπλεύσαντες, καὶ τοὺς ἀρίστους ἄνδρας
 ἐπὶ τὰ καταστροφάματα τάξαντες, τὴν ναυμαχίαν ἅμα
 καὶ πεξὴν ἐποιοῦντο μάχην· βιαζόμενοι γὰρ εἰς²⁵
 τὰς τῶν ἀντιτεταγμένων ναῦς ταῖς πρόραις ἐπέβαι-
 νον τετολμηκότως, ὥς οὐχ ὑποστησομένων τὸ δει-
 2 νον τῶν προηττημένων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι καὶ Μυ-
 τιληναῖοι μίαν ὄρωντες ἀπολειπομένην σωτηρίαν
 τὴν ἐκ τῆς νίκης, εὐγενῶς ἀποθνήσκειν ἔσπευδον³⁰
 ὑπὲρ τοῦ μὴ λιπεῖν τὴν τάξιν. κατεχούσης δὲ φιλο-
 τιμίας ἀνυπερβλήτου τὰ στρατόπεδα πολὺς ἐγένετο

πόλεμος, ἀπάντων ἀφειδῶς τὰ σώματα τοῖς κιν-
 δύνοις παραρριπιτόντων. οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν κα- 3
 ταστροφμάτων ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν εἰς αὐτοὺς
 φερομένων βελῶν κατετιτρώσκοντο, καὶ τινὲς μὲν
 5 ἐπικαίρως πληγέντες ἔπιπτον εἰς τὴν θάλατταν, τι-
 νὲς δ' οὐκ αἰσθανόμενοι θερμοῦν ἔτι τῶν πληγῶν
 οὐσῶν διηγωνίζοντο· πλεῖστοι δ' ὑπὸ τῶν λιθοφό-
 ρων κεραιῶν ἔπιπτον, ὡς ἂν ἐξ ὑπερδεξίων τόπων
 βαλλόντων λίθους ὑπερμεγέθεις τῶν Ἀθηναίων. οὐ 4
 10 μὴν ἀλλὰ τῆς μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον γενομένης,
 καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις ἀπολλυμένων, ὁ Καλ-
 λικρατίδας ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς στρατιώ-
 τας, βουλόμενος αὐτοὺς διαναπαῦσαι. μετὰ δέ τινα 5
 καιρὸν πάλιν πληρώσας τὰς ναῦς, καὶ πολὺν δια-
 15 γωνισάμενος χρόνον, μόγις τῷ τε πλήθει τῶν νεῶν
 605 καὶ τῇ ὥμῃ τῶν ἐπιβατῶν ἐξέσωσε τοὺς Ἀθηναίους.
 ὧν συμφυρόντων εἰς τὸν ἐν τῇ πόλει λιμένα, διέ-
 πλευσε τὰ διαφράγματα, καὶ καθωρμίσθη πλησίον
 τῆς πόλεως τῶν Μυτιληναίων. ὁ γὰρ εἰσπλους ὑπὲρ 6
 20 οὗ διηγωνίζοντο λιμένα μὲν εἶχε καλόν, ἐκτὸς δὲ
 τῆς πόλεως ἔστιν. ἡ μὲν γὰρ ἀρχαία πόλις μικρὰ
 νῆσός ἐστιν, ἡ δ' ὕστερον προσοικισθεῖσα τῆς ἀν-
 τιπέρας ἐστὶ Λέσβου· ἀνὰ μέσον δ' αὐτῶν ἔστιν
 εὐριπος στενὸς καὶ ποιῶν τὴν πόλιν ὄχυράν. ὁ δὲ 7
 25 Καλλικρατίδας ἐκβιβάσας τὴν δύναμιν περιεστρα-
 τοπέδευσε τὴν πόλιν, καὶ πανταχόθεν προσβολὰς
 ἐποιεῖτο. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Μυτιλήνην ἐν τού-
 τοις ἦν.

Κατὰ δὲ Σικελίαν Συρακόσιοι πέμψαντες εἰς Καρ-
 30 ρηδόνα πρέσβεις περὶ τε τοῦ πολέμου κατεμέμφοντο
 καὶ εἰς τὸ λοιπὸν ἤξιον παύσασθαι τῆς διαφο-
 ρᾶς. οἷς οἱ Καρχηδόνιοι τὰς ἀποκρίσεις ἀμφιβόλους 8

δόντες, ἐν μὲν τῇ Λιβύῃ μεγάλας παρεσκευάζοντο δυνάμεις, ἐπιθυμοῦντες ἀπάσας τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις καταδουλώσασθαι, πρὶν ἢ δὲ τὰ στρατόπεδα διαβιβάξεν καταλέξαντες τῶν πολιτῶν τινὰς καὶ τῶν ἄλλων Λιβύων τοὺς βουλομένους ἔκτισαν ἐν τῇ Σικελίᾳ πρὸς αὐτοῖς τοῖς θερμοῖς ὕδασι πόλιν, ὀνομάσαντες Θέρμα.

- 80 Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων τέλος ἔχουσῶν Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Καλλίας, ἐν δὲ τῇ Ρώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Λεύκιος Φούριος καὶ Γναῖος Πομπήιος. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Καρχηδόνιοι τοῖς περὶ Σικελίαν εὐτυχήμασι μετεωριζόμενοι, καὶ σπεύδοντες ἀπάσης τῆς νήσου κυριεῦσαι, μεγάλας δυνάμεις ἐψηφίσαντο παρασκευάζεσθαι. ἐλόμενοι δὲ στρατηγὸν Ἀννίβαν τὸν κατασκάψαντα τὴν τε τῶν Σελινουنتίων καὶ τῶν Ἱμεραίων πόλιν, ἄπασαν αὐτῷ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον ἔξουσίαν ἐπέτρεψαν. παραιτουμένου δὲ διὰ τὸ γῆρας, προσκατέστησαν καὶ ἄλλον στρατηγὸν Ἰμλκωνα τὸν Ἄννωνος, ἐκ τῆς αὐτῆς ὄντα συγγενείας. οὗτοι δὲ κοινῇ συνεδρεύσαντες ἐπεμψάν τινὰς τῶν ἐν ἀξιώματι παρὰ τοῖς Καρχηδονίοις ὄντων μετὰ πολλῶν χρημάτων, τοὺς μὲν εἰς Ἰβηρίαν, τοὺς δ' εἰς τὰς Βαλιαρίδας νήσους, παρακελευσάμενοι ξενολογεῖν ὡς πλείστους. αὐτοὶ δ' ἐπῆσαν τὴν Λιβύην καταγράφοντες στρατιώτας Λίβυας καὶ Φοίνικας καὶ τῶν πολιτικῶν τοὺς κρατίστους. μετεπέμποντο δὲ καὶ παρὰ τῶν συμμαχούντων αὐτοῖς ἔθνῶν καὶ βασιλέων στρατιώτας Μαυρουσίους καὶ Νομάδας καὶ τινὰς τῶν οἰκούντων τὰ πρὸς τὴν Κυρήνην κεκλιμένα μέρη. ἐκ δὲ τῆς Ἰταλίας μισθωσάμενοι Καμπανοὺς διεβίβασαν εἰς Λιβύην. ἤδεσαν

γὰρ τὴν μὲν χρεῖαν αὐτῶν μέγала συμβαλλομένην,
 600 τοὺς δ' ἐν Σικελίᾳ καταλελειμμένους Καμπανοὺς
 διὰ τὸ προσκεκοφέναι τοῖς Καρχηδονίοις μετὰ τῶν
 Σικελιωτῶν ταχθησομένους. τέλος δὲ τῶν δυνά- 5
 5 μων ἀθροισθεισῶν εἰς Καρχηδόνα συνήχθησαν
 αὐτοῖς οἱ πάντες σὺν ἱππεῦσιν οὐ πολλῶ πλείους,
 ὡς μὲν Τίμαιος, τῶν δώδεκα μυριάδων, ὡς δ' Ἐφο-
 ρος, τριάκοντα μυριάδων. Καρχηδόνιοι μὲν οὖν
 τὰ πρὸς τὴν διάβασιν ἐτοιμάζοντες τὰς τε τριήρεις
 10 πάσας κατήρτιζον καὶ φορτηγὰ πλοῖα συνήγαγον
 πλείω τῶν χιλίων· προαποστειλάντων δ' αὐτῶν εἰς 6
 Σικελίαν τετταράκοντα τριήρεις, οἱ Συρακόσιοι κατὰ
 τάχος ταῖς παραπλησίαις ναυσὶν ἐπεφάνησαν ἐν τοῖς
 περὶ τὸν Ἑρυνά τόποις. γενομένης δὲ ναυμαχίας
 15 ἐπὶ πολὺν χρόνον πεντεκαίδεκα μὲν τῶν Φοινισ-
 σῶν νεῶν διεφθάρησαν, αἱ δ' ἄλλαι νυκτὸς ἐπιγε-
 νομένης ἔφυγον εἰς τὸ πέλαγος. ἀπαγγελθείσης δὲ 7
 τῆς ἥττης τοῖς Καρχηδονίοις, Ἀννίβας ὁ στρατηγὸς
 ἐξέπλευσε μετὰ νεῶν πενήκοντα· ἔσπευδε γὰρ τοὺς
 20 μὲν Συρακοσίους κωλύσαι χρήσασθαι τῷ προτερή-
 ματι, ταῖς δὲ ἰδίαις δυνάμεσιν ἀσφαλῆ παρασκευ-
 ᾶσαι τὸν κατάπλου. διαβοηθείσης δὲ τῆς Ἀννίβα 81
 βοήθειας κατὰ τὴν νῆσον ἅπαντες προσεδόκων καὶ
 τὰς δυνάμεις εὐθέως διαβιβασθήσεσθαι. αἱ δὲ πό-
 25 λεις τὸ μέγεθος τῆς παρασκευῆς ἀκούουσαι, καὶ
 συλλογιζόμεναι τὸν ἀγῶνα περὶ τῶν ὅλων ἐσόμε-
 νον, οὐ μετρίως ἠγωνίωσαν. οἱ μὲν οὖν Συρακόσιοι 2
 πρὸς τε τοὺς κατ' Ἰταλίαν Ἕλληνας καὶ πρὸς Λα-
 κεδαιμονίους περὶ συμμαχίας διεπέμποντο· ἀπέστει-
 30 λον δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις τοὺς πα-
 ρορησόντας τὰ πλήθη πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς κοινῆς
 ἑλευθερίας κίνδυνον. Ἀκραγαντινοὶ δέ, ὁμοφῶντες 3

τῇ τῶν Καρχηδονίων ἐπικρατεία, διελάμβανον, ὅπερ
 ἦν, ἐπ' αὐτοὺς πρώτους ἤξειν τὸ τοῦ πολέμου βά-
 ρος. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς τὸν τε σῖτον καὶ τοὺς ἄλ-
 λους καρπούς, ἔτι δὲ τὰς κτήσεις ἀπάσας, ἀπὸ τῆς
 4 χώρας κατακομίζειν ἐντὸς τῶν τειχῶν. κατ' ἐκεῖ- 5
 νους δὲ τοὺς καιροὺς τὴν τε χώραν καὶ τὴν πόλιν
 τῶν Ἀκραγαντίνων συνέβαινεν εὐδαιμονίας ὑπάρ-
 χειν πλήρη· περὶ ἧς οὐκ ἀνάρμοστόν μοι φαίνεται
 διελθεῖν. καὶ γὰρ ἀμπελῶνες* τοῖς μεγέθεσι καὶ
 τῷ κάλλει διαφέροντες, καὶ τὸ πλεῖστον τῆς χώρας 10
 ἐλαίαις κατάφυτον, ἐξ ἧς παμπληθῆ κομιζόμενοι
 5 καρπὸν ἐπώλουν εἰς Καρχηδόνα· οὐπω γὰρ κατ'
 ἐκείνους τοὺς χρόνους τῆς Λιβύης πεφυτευμένης
 οἱ τὴν Ἀκραγαντίνην νεμόμενοι τὸν ἐκ τῆς Λιβύης
 ἀντιφορτιζόμενοι πλοῦτον οὐσίας ἀπίστους τοῖς με- 15
 γέθεσιν ἐκέκτηντο. πολλὰ δὲ τοῦ πλούτου παρ' 607
 αὐτοῖς διαμένει σημεῖα, περὶ ὧν οὐκ ἀνοίκειόν ἐστι
 82 βραχέα διελθεῖν. ἥ τε γὰρ τῶν ἱερῶν κατασκευῆ
 καὶ μάλιστα ὁ τοῦ Διὸς νεῶς ἐμφαίνει τὴν μεγα-
 λοπρέπειαν τῶν τότε ἀνθρώπων· τῶν μὲν γὰρ ἄλ- 20
 λων ἱερῶν τὰ μὲν κατεκαύθη, τὰ δὲ τελῶς κατε-
 σκάφη διὰ τὸ πολλάκις ἠλωκέναι τὴν πόλιν, τὸ δ'
 οὖν Ὀλύμπιον μέλλον λαμβάνειν τὴν ὄροφὴν ὁ πό-
 λεμος ἐκώλυσεν· ἐξ οὗ τῆς πόλεως κατασκαφείσης
 οὐδέποτε ὕστερον ἴσχυσαν Ἀκραγαντινοὶ τέλος ἐπι- 25
 2 θεῖναι τοῖς οἰκοδομήμασιν. ἔστι δὲ ὁ νεῶς ἔχων
 τὸ μὲν μῆκος πόδας τριακοσίους τετραράκοντα, τὸ
 δὲ πλάτος ἐξήκοντα, τὸ δὲ ὕψος ἑκατὸν εἴκοσι χω-
 ρὶς τοῦ κρηπιδώματος. μέγιστος δ' ὧν τῶν ἐν Σι-
 κελία καὶ τοῖς ἐκτὸς οὐκ ἀλόγως ἂν συγκρίνοιτο 30
 κατὰ τὸ μέγεθος τῆς ὑποστάσεως· καὶ γὰρ εἰ μὴ
 τέλος λαβεῖν συνέβη τὴν ἐπιβολήν, ἥ γε προαίρεσις

ὑπάρχει φανερά. τῶν δ' ἄλλων ἢ μέχρι θριγκῶν 3
 τοὺς νεῶς οἰκοδομοῦντων ἢ κίοσι τοὺς σηκοὺς πε-
 ριλαμβανόντων, οὗτος ἑκατέρας τούτων μετέχει τῶν
 ὑποστάσεων· συναρκοδομοῦντο γὰρ οἱ κίονες τοῖς
 5 τοίχοις, ἔξωθεν μὲν στρογγύλοι, τὸ δ' ἐντὸς τοῦ
 νεῶ ἔχοντες τετράγωνον· καὶ τοῦ μὲν ἐκτὸς μέ-
 ρους ἐστὶν αὐτῶν ἡ περιφέρεια ποδῶν εἴκοσι,
 καθ' ἣν εἰς τὰ διαξύσματα δύναται ἀνθρώπινον
 ἐναρμύζεσθαι σῶμα, τοῦ δ' ἐντὸς ποδῶν δώ- 4
 10 δεκα. τῶν δὲ στοῶν τὸ μέγεθος καὶ τὸ ὕψος ἐξαί-
 σιον ἔχουσῶν, ἐν μὲν τῷ πρὸς ἕω μέρει τὴν γι-
 γαντομαχίαν ἐποιήσαντο γλυφαῖς καὶ τῷ μεγέθει
 καὶ τῷ κάλλει διαφερούσαις, ἐν δὲ τῷ πρὸς δυσμᾶς
 τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας, ἐν ἣ τῶν ἠρώων ἕκαστου
 15 ἰδεῖν ἐστὶν οἰκείως τῆς περιστάσεως δεδημιουργη-
 μένον· ἦν δὲ καὶ λίμνη κατ' ἐκείνου τὸν χρόνον 5
 ἐκτὸς τῆς πόλεως χειροποίητος, ἔχουσα τὴν περι-
 μετρον σταδίων ἑπτὰ, τὸ δὲ βάθος εἴκοσι πηγῶν·
 εἰς ἣν ἐπαγομένων ὑδάτων ἐφιλοτέχνησαν πλήθος
 20 ἰχθύων ἐν αὐτῇ ποιῆσαι παντοίων εἰς τὰς δημοσίας
 ἐστιάσεις, μεθ' ὧν συνδιέτριβον κύκνοι καὶ τῶν
 ἄλλων ὀρνέων πολὺ πλήθος, ὥστε μεγάλην τέρψιν
 παρασκευάζειν τοῖς θεωμένοις. δηλοῖ δὲ τὴν τρυ- 6
 φὴν αὐτῶν καὶ ἡ πολυτέλεια τῶν μνημείων, ἃ τινὰ
 25 μὲν τοῖς ἀθληταῖς ἵπποις κατεσκευάσαν, τινὰ δὲ
 τοῖς ὑπὸ τῶν παρθένων καὶ παίδων ἐν οἴκῳ τρε-
 φομένοις ὀρνιθαροῖς, ἃ Τίμαιος ἑορακέναι φησὶ
 μέχρι τοῦ καθ' ἑαυτὸν βίου διαμένοντα. καὶ κατὰ
 τὴν προτέραν δὲ ταύτης Ὀλυμπιάδα, δευτέραν ἐπὶ
 30 ταῖς ἐνενηκοντα, νικήσαντος Ἐξαινέτου Ἀθραγα-
 608 τίνου, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν ἐφ' ἄρμα-
 τος· συνεπόμπενον δ' αὐτῷ χωρὶς τῶν ἄλλων συνω-

ρίδες τριακόσiai λευκῶν ἵππων, πᾶσαι παρ' αὐτῶν
 7 τῶν Ἀκραγαντίνων. καθόλου δὲ καὶ τὰς ἀγωγὰς
 εὐθύς ἐκ παίδων ἐποιοῦντο τρυφεράς, τὴν τ' ἐσθῆτα
 μαλακὴν φοροῦντες καθ' ὑπερβολὴν καὶ χρυσοφο-
 ροῦντες, ἔτι δὲ στλεγγίσι καὶ ληκύθοις ἀργυραῖς 5
 τε καὶ χρυσαῖς χρώμενοι.

83 Ὁ δὲ τῶν Ἀκραγαντίνων σχεδὸν πλουσιώτατος
 κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον Τελλίας [ὅς] κατὰ τὴν
 οἰκίαν ξενῶνας ἔχων πλείους πρὸς ταῖς πύλαις ἔτα-
 τεν οἰκέτας, οἷς παρηγγελμένον ἦν ἅπαντας τοὺς 10
 ξένους καλεῖν ἐπὶ ξένια. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 Ἀκραγαντίνων ἐποίουν τὸ παραπλήσιον, ἀρχαϊκῶς
 καὶ φιλανθρώπως ὁμιλοῦντες· διόπερ καὶ Ἐμπεδο-
 κλῆς λέγει περὶ αὐτῶν,

2 ξείνων αἰδοῖοι λιμένες, κακότητος ἄπειροι. 15
 καὶ δὴ ποτε πεντακοσίων ἵππέων παραγενομένων
 ἐκ Γέλας χειμερίου περιστάσεως οὔσης, καθάπερ
 φησὶ Τίμαιος ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ βίβλῳ, πάντας
 αὐτοὺς ὑπεδέξατο, καὶ παραχοῆμα πᾶσιν ἱμάτια καὶ
 χιτῶνας ἐνδοθεν προενέγκας ἔδωκε. καὶ Πολύκλει- 20
 τος ἐν ταῖς ἱστορίαις ἐξηγεῖται περὶ τοῦ κατὰ τὴν
 οἰκίαν πιθεῶνος [λέγων] ὡς διαμείναντος αὐτοῦ
 3 στρατευομένου ἐν Ἀκράγαντι· τεθεωρηκέναι [εἶναι]
 δ' ἐν αὐτῷ τριακοσίους μὲν πίδους ἐξ αὐτῆς τῆς
 πέτρας τετμημένους, ἕκαστον ἑκατὸν ἀμφορεῖς χω- 25
 ροῦντα, κολυμβήθραν δὲ παρ' αὐτοῖς ὑπάρχειν κε-
 κονιαμένην, χωροῦσαν ἀμφορεῖς χιλίους, ἐξ ἧς τὴν
 ῥύσιν εἰς τοὺς πίδους γίνεσθαι. γεγονέναι δὲ φασὶ
 τὸν Τελλίαν τὸ μὲν εἶδος εὐτελεῆ παντελῶς, τὸ δὲ
 4 ἧθος θανμαστόν. ἀποσταλέντος οὖν αὐτοῦ πρὸς 30
 Κεντοριπίνους κατὰ πρεσβείαν, καὶ παρεληλυθότος
 εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸ μὲν πλῆθος προέπεσεν εἰς

ἄκαιρον γέλωτα, θεωροῦν καταδεέστερον τῆς περι-
 αὐτοῦ δόξης· ὁ δ' ὑπολαβὼν εἶπε μὴ θαυμάζειν·
 ἐν ἔθει γὰρ εἶναι τοῖς Ἀκραγαντίνοις πρὸς μὲν τὰς
 ἐπιδόξους πόλεις ἀποστέλλειν τοὺς κρατίστους τῶ
 5 κάλλει, πρὸς δὲ τὰς ταπεινὰς καὶ λίαν εὐτελεῖς
 ὁμοίους.

Οὐ μόνον δὲ περι τὸν Τελλίαν συνέβαινε εἶναι 84
 τοῦ πλούτου μεγαλοπρέπειαν, ἀλλὰ καὶ περι πολ-
 λούς ἄλλους Ἀκραγαντίνους. Ἀντισθένης γοῦν ὁ
 10 ἐπικαλούμενος Ῥόδος γάμους ἐπιτελῶν τῆς θυγα-
 609 τρὸς εἰστίασε τοὺς πολίτας ἐπὶ τῶν στενωπῶν ὧν
 ὄκουν ἕκαστοι, καὶ ζεύγη τῆ νύμφῃ συνηκολούθησε
 πλείω τῶν ὀκτακοσίων· πρὸς δὲ τούτοις οὐ μόνου
 οἱ κατ' αὐτὴν τὴν πόλιν ἰππεῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀστυ-
 15 γειτόνων πολλοὶ κληθέντες ἐπὶ τὸν γάμον συμπροέ-
 πεμψαν τὴν νύμφην. περιττότατον δὲ φασὶ γενέ- 2
 σθαι τὸ περι τὴν τοῦ φωτὸς κατασκευὴν· τοὺς τε
 γὰρ βωμοὺς τοὺς ἐν πᾶσι τοῖς ἱεροῖς καὶ τοὺς ἐν
 τοῖς στενωποῖς καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἐπλήρωσε ξύ-
 20 λων, καὶ τοῖς ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων ἔδωκε σχίδακας
 καὶ κληματίδας, παραγγείλας, ὅταν ἀπὸ τῆς ἀκρο-
 πόλεως ἀναφθῇ πῦρ, ἅπαντας ἐπιτελεῖν τὸ παρα-
 πλήσιον· ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθέν, καθ' ὃν 3
 καιρὸν ἦγετο ἡ νύμφη, προηγουμένων πολλῶν τῶν
 25 τὰς δᾶδας φερόντων, ἡ μὲν πόλις ἔγεμε φωτὸς, τὸ
 δὲ συνακολουθοῦν πλήθος οὐκ ἐχώρουν αἱ δημό-
 σιαι κατὰ τὸ ἐξῆς ὁδοί, πάντων συμφιλοτιμουμένων
 τῆ τάνδρὸς μεγαλοπρεπείᾳ. κατ' ἐκεῖνον γὰρ τὸν 4
 χρόνον Ἀκραγαντίνοι μὲν ἦσαν πλείους τῶν δισμυ-
 30 ρίων, σὺν δὲ τοῖς κατοικοῦσι ξένοις οὐκ ἐλάττους
 τῶν εἴκοσι μυριάδων. φασὶ δὲ τὸν Ἀντισθένην,
 ἐπειδὴ τὸν νῆδον ἑώρα πολεμοῦντά τινα τῶν ἀγρο-

γειτόνων πένητα καὶ βιαζόμενον ἑαυτῶ τὸ ἀγρίδιον
 πωλῆσαι, μέχρι μὲν τινος ἐπιπλήττειν, τῆς δ' ἐπι-
 θυμίας ἐπίτασιν λαμβανούσης, φῆσαι δεῖν μὴ σπεύ-
 δειν ὅπως ἄπορον ποιήσῃ τὸν γείτονα, ἀλλὰ τοῦ-
 ναντίον ὅπως πλούσιος ὑπάρχη· οὕτω γὰρ αὐτὸν 5
 ἐπιθυμήσειν μὲν ἀγροῦ μείζονος, οὐ δυνάμενον δὲ
 παρὰ τοῦ γείτονος προσαγορεύσαι τὸν ὑπάρχοντα
 6 πωλήσειν. διὰ δὲ τὸ μέγεθος τῆς κατὰ τὴν πόλιν
 εὐπορίας τοσαύτην συνέβαινε τρυφήν εἶναι παρὰ
 τοῖς Ἀκραγαντίνοις ὥστε μετ' ὀλίγον τῆς πολιορκ- 10
 κίας γινομένης ποιῆσαι ψήφισμα περὶ τῶν ἐν τοῖς
 φυλακείοις διανυκτερευόντων, ὅπως μὴ τις ἔχη πλέον
 τύλης καὶ περιστροφάματος καὶ κωδίου καὶ δυοῖν
 7 προσκεφαλαίων. τοιαύτης δὲ τῆς σκληροτάτης στρω-
 μνῆς ὑπαρχούσης, ἔξεστι λογίζεσθαι τὴν κατὰ τὸν 15
 λοιπὸν βίον τρυφήν. περὶ μὲν οὖν τούτων οὔτε
 παραδραμεῖν ἠθέλησαμεν οὔτ' ἐπὶ πλέον μακρο-
 λογεῖν, ἵνα μὴ τῶν ἀναγκαιοτέρων ἀποπίπτωμεν.

85 Οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τὰς δυνάμεις διαβιβάσαντες
 εἰς τὴν Σικελίαν ἀνέξενξαν ἐπὶ τὴν πόλιν τῶν 20
 Ἀκραγαντίνων, καὶ δύο παρεμβολὰς ἐποιήσαντο,
 μίαν μὲν ἐπὶ τινων λόφων, ἐφ' ὧν τοὺς τε Ἴβηρας
 καὶ τινὰς τῶν Λιβύων ἔταξαν εἰς τετρακισμυρίους·
 τὴν δ' ἄλλην οὐκ ἄπωθεν τῆς πόλεως ποιησάμενοι 25
 2 τάφρω βαθεῖα καὶ χάρακι περιέλαβον. καὶ πρῶτον 610
 μὲν ἀπέστειλαν πρέσβεις πρὸς τοὺς Ἀκραγαντίνους,
 ἀξιοῦντες μάλιστα μὲν συμμαχεῖν αὐτοῖς, εἰ δὲ μὴ
 γε, ἡσυχίαν ἔχειν καὶ φίλους εἶναι Καρχηδουίοις
 ἐν εἰρήνῃ μένοντας· οὐ προσδεξαμένων δὲ τῶν ἐν
 τῇ πόλει τοὺς λόγους, εὐθύς τὰ τῆς πολιορκίας 30
 3 ἐνηργεῖτο. οἱ μὲν οὖν Ἀκραγαντινοὶ τοὺς ἐν ἡλι-
 κίᾳ πάντας καθώπλισαν, καὶ καταστήσαντες εἰς

τάξιν τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν τειχῶν ἔστησαν, τοὺς δὲ ἐφ' ἑδρούς πρὸς τὰς τῶν καταπονουμένων διαδοχάς. συνεμάχει δ' αὐτοῖς Δέξιππὸς τε ὁ Λακεδαιμόνιος προσφάτως ἐκ Γέλας παρὼν μετὰ ξένων χιλίων πεντακοσίων· οὗτος γὰρ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον, ὡς Τίμαιός φησιν, ἐν Γέλα διέτριβεν, ἔχων ἀξίωμα διὰ τὴν πατρίδα· διόπερ ἠξίωσαν οἱ Ἀκράγαντινοι μισθωσάμενον στρατιώτας ὡς πλείστους ἔλθειν εἰς Ἀκράγαντα· ἅμα δὲ τούτοις ἐμισθώθησαν καὶ οἱ πρότερον Ἀννίβα συμμαχῆσαντες Καμπανοί, περὶ ὀκτακοσίους ὄντες. οὗτοι δὲ κατέσχον τὸν ὑπὲρ 4 τῆς πόλεως λόφον, τὸν Ἀθηναίων μὲν ὀνομαζόμενον, κατὰ δὲ τῆς πόλεως εὐφυῶς κείμενον. Τιμίλλκας δὲ καὶ Ἀννίβας οἱ τῶν Καρχηδονίων στρατηγοὶ 15 διασκεψάμενοι τὰ τεῖχη, καὶ καθ' ἓνα τόπον θεωροῦντες εὐέφοδον οὖσαν τὴν πόλιν, δύο πύργους προσήγαγον τοῖς τείχεσιν ὑπερμεγέθεις. τὴν μὲν 5 οὖν πρώτην ἡμέραν ἐπὶ τούτων τειχομαχῆσαντες καὶ συχνοὺς ἀνελόντες ἀνεκαλέσαντο τῇ σάλπιγγι 20 τοὺς μαχομένους· τῆς δὲ νυκτὸς ἐπιγενομένης οἱ κατὰ τὴν πόλιν ἐπεξελθόντες ἐνεπύρισαν τὰς μηχανάς. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀννίβαν σπεύδοντες κατὰ 86 πλείονα μέρη τὰς προσβολὰς ποιεῖσθαι, παρήγγειλαν τοῖς στρατιώταις καθαιρεῖν τὰ μνήματα καὶ 25 χώματα κατασκευάζειν μέχρι τῶν τειχῶν. ταχὺ δὲ τῶν ἔργων διὰ τὴν πολυχειρίαν συντελουμένων ἐνέπεσεν εἰς τὸ στρατόπεδον πολλὴ δεισιδαιμονία. τὸν γὰρ τοῦ Θήρωνος τάφον ὄντα καθ' ὑπερβολὴν 2 μέγαν συνέβαινεν ὑπὸ κεραυνοῦ διασεεῖσθαι· διόπερ αὐτοῦ καθαιρουμένου τῶν τε μάντεων τινες 30 προνοήσαντες διεκώλυσαν, εὐθὺς δὲ καὶ λοιμὸς ἐνέπεσεν εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ πολλοὶ μὲν ἐτελεύτων,

οὐκ ὀλίγοι δὲ στρέβλαις καὶ δειναῖς τάλαιπωρῖαις
 3 περιέπιπτον. ἀπέθανε δὲ καὶ Ἀννίβας ὁ στρατηγός,
 καὶ τῶν ἐπὶ τὰς φυλακὰς προπεμπομένων ἠγγελλόν
 τινες διὰ νυκτὸς εἶδωλα φαίνεσθαι τῶν τετελευτη-
 κότων. Ἰμίλκας δὲ θεωρῶν τὰ πλήθη δεισιδαιμο- 5
 νοῦντα πρῶτον μὲν ἐπαύσατο καθαιρῶν τὰ μνη-
 μεῖα, μετὰ δὲ ταῦτα ἰκέτευε τοὺς θεοὺς κατὰ τὸ
 πάτριον ἔθος τῷ μὲν Κρόνῳ παῖδα σφαγιάσας, τῷ
 4 δὲ Ποσειδῶνι πλήθος ἱερείων καταποντίσας. οὐ μὴν
 ἀπέστη γε τῶν ἔργων, ἀλλὰ χάσας τὸν παρὰ τὴν 10
 πόλιν τόπον μέχρι τῶν τειχῶν ἐπέστησε πάσας τὰς
 μηχανὰς καὶ καθ' ἡμέραν προσβολὰς ἐποιεῖτο.

Οἱ δὲ Συρακόσιοι θεωροῦντες τὴν Ἀκράγαντος 811
 πολιορκίαν, καὶ φοβούμενοι μὴ τῆς αὐτῆς τοῖς Σελι-
 νουντίοις καὶ τοῖς Ἱμεραίοις τύχῳσιν οἱ πολιορκού- 15
 μενοι τύχης, πάλαι μὲν ἔσπευδον ἐκπέμψαι τὴν βοή-
 θειαν, τότε δὲ παραγένομένων τῶν ἐξ Ἰταλίας καὶ
 5 Μεσσήνης συμμαχῶν στρατηγὸν Δαφναῖον εἶλοντο.
 τὴν δὲ δύναμιν ἀθροίσαντες παρέλαβον κατὰ τὴν ὁδὸν
 Καμαριναίους καὶ Γελῶους· ἔτι δὲ τῶν ἐκ τῆς μεσο- 20
 γείου μεταπεμψάμενοί τινες ἐπ' Ἀκράγαντος τὴν
 πορείαν ἐποιοῦντο, συμπαραπλευσῶν αὐτοῖς καὶ τῶν
 τριάκοντα νεῶν. εἶχον δὲ τοὺς πάντας πεζοὺς μὲν
 πλείους τῶν τρισμυρίων, ἵππεις δ' οὐκ ἐλάττους τῶν
 87 πεντακισχιλίων. Ἰμίλκων δὲ πνυθόμενος τὴν τῶν 25
 πολεμίων ἔφοδον, ἀπέστειλεν αὐτοῖς ἀπαντᾶν τοὺς
 τε Ἴβηρας καὶ Καμπανοὺς καὶ τῶν ἄλλων οὐκ ἐλάτ-
 τους τετρακισμυρίων. ἤδη δὲ τῶν Συρακοσίων τὸν
 Ἰμέραν ποταμὸν διαβεβηκότων ἀπήντησαν οἱ βάρ-
 βαροι, καὶ παρατάξεως γενομένης ἐπὶ πολὺν χρόνον 30
 ἐνίκησαν οἱ Συρακόσιοι καὶ πλείους τῶν ἑξακισχι-
 λίων ἀνεῖλον, τελέως δὲ ὄλον τὸ στρατόπεδον διέ-

φθειραν καὶ μέχρι τῆς πόλεως κατεδίωξαν. ἀλλὰ 2
 τῶν στρατιωτῶν ἀτάκτως διωκόντων, ὁ στρατηγὸς
 ἠύλαβήθη μήποτε μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος
 Ἰμίλκας ἐπιφανεῖς ἀναλάβη τὴν ἤτταν. καὶ γὰρ τοὺς
 5 Ἱμεραίους ἐγίνωσκε παρὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τοῖς ὅλοις
 ἐπταικότας. οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν βαρβάρων φευγόν-
 των εἰς τὴν πρὸς Ἀκράγαντι παρεμβολήν, οἱ κατὰ
 τὴν πόλιν στρατιῶται θεωροῦντες τὴν τῶν Καρχη-
 δουίων ἤτταν ἐδέοντο τῶν στρατηγῶν ἐξάγειν αὐ-
 10 τοὺς, καιρὸν εἶναι φάσκοντες τοῦ φθεῖραι τὴν τῶν
 πολεμίων δύναμιν. οἱ δ', εἴτε χρήμασιν ἐφθα- 3
 μένοι, καθάπερ ἦν λόγος, εἴτε φοβηθέντες μὴ τῆς
 πόλεως ἐρημωθείσης Ἰμίλκων αὐτὴν καταλάβηται,
 τῆς ὁρμῆς ἐπέσχον τοὺς στρατιώτας. οἱ μὲν οὖν
 15 φεύγοντες μετὰ πάσης ἀσφαλείας διεσώθησαν εἰς
 τὴν πρὸς τῇ πόλει παρεμβολήν. ὁ δὲ Δαφναῖος με-
 τὰ τῆς δυνάμεως παραγενηθεὶς εἰς τὴν ὑπὸ τῶν
 βαρβάρων ἐκλελειμμένην στρατοπεδεῖαν ἐν ταύτῃ
 παρενέβαλεν. εὐθύς δὲ καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως 4
 20 στρατιωτῶν ἐπιμιχθέντων, καὶ τοῦ Δεξιίππου συγκα-
 ταβάντος αὐτοῖς, ἀπὸ συνδρομῆς εἰς ἐκκλησίαν τὰ
 πλήθη συνῆλθε, πάντων ἀγανακτούντων ἐπὶ τῷ
 παρεῖσθαι τὸν καιρὸν καὶ κενρατηκότας τῶν βαρβά-
 25 ρων τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν παρ' αὐτῶν μὴ λα-
 βεῖν, ἀλλὰ δυναμένους τοὺς ἐκ τῆς πόλεως στρα-
 τηγοὺς ἐπεξελθεῖν καὶ διαφθεῖραι τὴν τῶν πολε-
 μίων δύναμιν ἀφεικῆναι τοσαύτας μυριάδας. θορύ- 5
 βου δὲ καὶ πολλῆς κραυγῆς ἐπεχούσης τὴν ἐκκλησίαν,
 παρελθὼν Μένης ὁ Καμαριναῖος ἐφ' ἡγεμονίας τε-
 30 ταγμένους κατηγόρησε τῶν Ἀκραγαντίνων στρατη-
 γῶν, καὶ πάντας οὕτω παρώξυνεν ὥστε τῶν κατη-
 γορουμένων ἐγχειροῦντων ἀπολογεῖσθαι μηδένα.

προσδέχεσθαι τοὺς λόγους, καὶ τὸ πλῆθος ὀρμησαν ἐπὶ τὸ βάλλειν τοῖς λίθοις τέτταρας αὐτῶν καταλεῦσαι, τὸν δὲ πέμπτον, Ἀργεῖον καλούμενον, 612 τὴν δ' ἡλικίαν παντελῶς ὄντα νέον, ἀφεθῆναι, βλασφημίας δὲ τυγχάνειν καὶ τὸν Λακεδαιμόνιον Δέξιππον, ὅτι τεταγμένος ἐφ' ἡγεμονίας καὶ δοκῶν εἶναι τῶν πολεμικῶν ἔργων οὐκ ἄπειρος τοῦτ' ἔπραξε προδοσίας ἕνεκα.

88. Μετὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν οἱ περὶ τὸν Δαφναῖον προαγαγόντες τὰς δυνάμεις ἐπεχείρουν μὲν πολιορκεῖν τὴν παρεμβολὴν τῶν Καρχηδονίων, πολυτελῶς δ' αὐτὴν ὀρῶντες ὠχυρωμένην ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστησαν, τὰς δ' ὁδοὺς ἱκπαζόμενοι τοὺς τ' ἐν ταῖς προνομαῖς αὐτῶν κατελάμβανον καὶ τῶν σιτοπομπῶν ἀποκλείοντες εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἤγον. 15
- 2 οἱ δὲ Καρχηδόνοι παρατάττεσθαι μὲν οὐ τολμῶντες, τῇ δὲ σιτοδείᾳ δεινῶς πιεζόμενοι, μεγάλοις ἀτυχήμασι περιέπιπτον. τῶν μὲν γὰρ στρατιωτῶν πολλοὶ διὰ τὴν σπάνιν ἀπέθνησκον, οἱ δὲ Καμπανοὶ μετὰ τῶν ἄλλων μισθοφόρων σχεδὸν ἅπαντες 20 ἐπὶ τὴν Ἰμίλκα σκηνὴν ὠθοῦμενοι τὰς σιτομετρίας τὰς προτεταγμένας ἦτον· εἰ δὲ μὴ, διηπειλοῦντο
- 3 μεταβαλεῖσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους. ὁ δ' Ἰμίλκας ἦν ἀκηκῶς τινος ὅτι Συρακόσιοι πλῆθος σίτου παρακομίζοιεν εἰς Ἀκράγαντα κατὰ θάλατταν. διό- 25 περ ταύτην μόνην ἔχων ἐλπίδα σωτηρίας, τοὺς μὲν στρατιώτας ἐπίσειεν ὀλίγας ἐπισχεῖν ἡμέρας, ἐνέχυρα δὸς τὰ παρὰ τῶν ἐκ Καρχηδόνας στρατευομένων
- 4 ποτήρια. καὶ αὐτὸς μὲν ἐκ Πανόρμου καὶ Μοτύης μεταπεμψάμενος τετταράκοντα τριήρεις ἐπέθετο 30 τοῖς τὴν ἀγορὰν παρακομίζουσιν· οἱ δὲ Συρακόσιοι, τὸν ἔμπροσθεν χρόνον τῶν βαρβάρων τῆς θαλάτ-

της παρακεχωρηκότων και τοῦ χειμῶνος ἐνεστηκότος
 ἤδη, κατεφρόνουσι τῶν Καρχηδονίων, ὥς οὐκέτι
 τολμησόντων πληροῦν τὰς τριήρεις. διόπερ ὀλιγώ- 5
 ρως αὐτῶν παραπεμψάντων τὴν ἀγοράν, Ἰμίλλκας
 5 ἐκπλεύσας τετταράκοντα τριήρεσιν ἄφνω κατέδυσε
 μὲν τῶν μακρῶν νεῶν ὀκτώ, τὰς δ' ἄλλας εἰς τὸν
 αἰγιαλὸν κατεδίωξε· τῶν δ' ἄλλων πλοίων ἀπάν-
 των κυριεύσας, τοσοῦτον εἰς τὸναντίον τὰς ἐκα-
 τέρων ἐλπίδας μεταπεσεῖν ἐποίησεν ὥστε τοὺς παρὰ
 10 τοῖς Ἀκραγαντίνοις Καμπανοὺς καταγρόντας τῆς
 τῶν Ἑλλήνων ὑποθέσεως πεντεκαίδεκα ταλάντοις
 φθαρῆναι καὶ μεταβαλέσθαι πρὸς τοὺς Καρχηδο-
 νίους. οἱ δὲ Ἀκραγαντίνοι τὸ μὲν πρῶτον κακῶς 6
 ἀπαλλαττόντων τῶν Καρχηδονίων ἀφθόνως ἀπέ-
 15 λανον τοῦ τε σίτου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, αἰεὶ
 προσδοκῶντες ταχέως λυθῆσεσθαι τὴν πολιορκίαν·
 ἐπεὶ δ' αἱ τῶν βαρβάρων ἐλπίδες ἀνέκνυσαν καὶ
 τοσαῦται μυριάδες εἰς μίαν ἠθροίσθησαν πόλιν,
 ἔλαθεν αὐτοὺς ὁ σίτος ἐξαναλωθεῖς. λέγεται δὲ καὶ 7
 20 Δέξιππος ὁ Λακεδαιμόνιος πεντεκαίδεκα ταλάντοις
 διαφθαρῆναι· εὐθύς γὰρ ἀπεκρίνατο πρὸς τοὺς τῶν
 613 Ἰταλιωτῶν στρατηγούς ὅτι συμφέρει τὸν πόλεμον
 ἐν ἄλλῳ συστήσασθαι τόπῳ· τὴν γὰρ τροφὴν ἐκλι-
 πεῖν. διόπερ οἱ στρατηγοὶ πρόφασιν ἐνέγκαντες ὡς 8
 25 διεληλύθασιν οἱ ταχθέντες τῆς στρατηγίας χρόνοι,
 τὰς δυνάμεις ἀπήγαγον ἐπὶ τὸν πορθμόν. μετὰ δὲ 9
 τὴν τούτων ἀπαλλαγὴν συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ
 μετὰ τῶν ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένων διεγνώσαν ἐξε-
 τάσαι τὸν ἐν τῇ πόλει σίτον· ὃν εὐρόντες παντελῶς
 30 ὀλίγον ἐθεώρουν ἀναγκαῖον ὑπάρχειν ἐκλιπεῖν τὴν
 πόλιν. εὐθύς οὖν ἐπιγινομένης τῆς νυκτὸς παρήγ-
 γειλαν ἀναξευγνύειν ἅπαντας. τοσοῦτου δὲ πλη- 89

θους ἀνδρῶν γυναικῶν, παίδων, ἐκλιπόντων τὴν
 πόλιν ἄφνω πολὺς οἶκτος καὶ δάκρυα κατεῖχε τὰς
 οἰκίας. ἅμα γὰρ ὁ τῶν πολεμίων ἐξέπληττε φόβος,
 ἅμα δὲ διὰ τὴν σπουδὴν ἠναγκάζοντο καταλιπεῖν
 εἰς διαρπαγὴν τοῖς βαρβάροις ταυτ' ἐφ' οἷς ἑαυτοὺς 5
 ἐμακάριζον· ἀφαιρουμένης γὰρ τῆς τύχης τὴν ἐξου-
 σίαν τῶν οἴκοι καλῶν, ἀγαπητὸν ἠγοῦντο τὰ σώ-
 2 ματα γοῦν αὐτῶν διασῶσαι. οὐ μόνον δὲ τῆς τοι-
 αύτης πόλεως εὐδαιμονίαν παρῆν ὄραν ἀπολειπο-
 μένην, ἀλλὰ καὶ σωμάτων πλήθος. οἱ μὲν γὰρ ἐν 10
 ἀρρωστίαις ὑπὸ τῶν οἰκείων περιεωρῶντο, τῆς καθ'
 ἑαυτὸν σωτηρίας ἐκάστου φροντίζοντος, οἱ δὲ ταῖς
 ἡλικίαις ἤδη προβεβηκότες ὑπὸ τῆς τοῦ γήρως ἀσθε-
 νείας κατελείποντο· πολλοὶ δὲ καὶ τὴν ἀλλαγὴν τῆς
 πατρίδος θανάτου τιμῶμενοι τὰς χεῖρας ἑαυτοῖς 15
 προσήνεγκαν, ὅπως ταῖς πατρώαις οἰκίαις ἐναπο-
 3 πνεύσωσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ μὲν ἐκ τῆς πόλεως
 ἐξιὸν πλήθος οἱ στρατιῶται μετὰ τῶν ὅπλων παρέ-
 πεμπον εἰς τὴν Γέλαν· ἡ δ' ὁδὸς καὶ πάντα τὰ πρὸς
 τὴν Γέλαν ἀποκεκλιμένα τῆς χώρας μέρη ἔγεμε 20
 γυναικῶν καὶ παίδων ἀναμιξ παρθένους, αἱ τὴν
 συνήθη τροφὴν εἰς ὁδοιπορίαν σύντονον καὶ κακο-
 πάθειαν ὑπεράγουσαν μεταβαλλόμεναι διεκαρτέρον,
 4 τοῦ φόβου τὰς ψυχὰς ἐκτείνοντος. οὔτοι μὲν οὖν
 ἀσφαλῶς διασῶθέντες εἰς Γέλαν ὕστερον εἰς Λεον- 25
 τίνους κατῴκησαν, Συρακοσίων αὐτοῖς δόντων τὴν
 πόλιν ταύτην οἰκητήριον.

90 Ὁ δ' Ἰμίλλκας ἅμα τῷ φωτὶ τὴν δύναμιν ἐντὸς τῶν
 τειχῶν παρεισαγαγὼν σχεδὸν ἅπαντας τοὺς ἐγκατα-
 λειφθέντας ἀνείλεν, ὅτε δὴ καὶ τοὺς ἐν τοῖς ναοῖς κα- 30
 ταπεφευγότας ἀποσπῶντες οἱ Καρχηδόνιοι ἀνήρουν.
 2 λέγεται δὲ τὸν Τελλίαν τὸν πρωτεύοντα τῶν πολι-

τῶν πλούτῳ καὶ καλοκάγαθία συνατυχήσαι τῇ πα-
 τρίδι, βουληθέντα καταφυγεῖν σὺν τισιν ἑτέροις
 εἰς τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερόν, νομίζοντα τῆς εἰς θεοὺς
 παρανομίας ἀφέξεσθαι τοὺς Καρχηδονίους· θεω-
 5 ροῦντα δὲ αὐτῶν τὴν ἀσέβειαν ἐμπροῆσαι τὸν νεῶν
 καὶ μετὰ τῶν ἐν τούτῳ ἀναθημάτων ἑαυτὸν συγκα-
 614 τακαῦσαι. μιᾷ γὰρ πράξει διελάμβανεν ἀφελεῖσθαι
 θεῶν ἀσέβειαν, πολεμίων ἀρπαγὰς πολλῶν χρημά-
 των, καὶ τὸ μέγιστον ἑαυτοῦ τὴν εἰς τὸ σῶμα
 10 ἔσομένην ὕβριν. ὁ δὲ Ἰυλλκας τὰ ἱερὰ καὶ τὰς 3
 οἰκίας συλήσας καὶ φιλοτίμως ἐρευνήσας, τοσαύτην
 ὠφέλειαν συνήθροισεν ὅσην εἰκὸς ἔστιν ἐσχημέναι
 πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ ἀνδρῶν εἰκοσι μυριάδων,
 ἀπόρθητον δὲ ἀπὸ τῆς κτίσεως γεγεννημένην, πλου-
 15 σιωτάτην δὲ σχεδὸν τῶν τότε Ἑλληνίδων πό-
 λεων, καὶ ταῦτα τῶν ἐν αὐτῇ φιλοκαλησάντων
 εἰς παντοίων κατασκευασμάτων πολυτέλειαν· καὶ 4
 γὰρ γραφαὶ παμπληθεῖς ἠϋρέθησαν εἰς ἄκρον ἐκ-
 πεπονημένοι καὶ παντοίων ἀνδριάντων φιλοτέχ-
 20 νως δεδημιουργημένων ὑπεράγων ἀριθμὸς. τὰ μὲν
 οὖν πολυτελέστατα τῶν ἔργων ἀπέστειλεν εἰς Καρ-
 χηδόνα, ἐν οἷς καὶ τὸν Φαλάριδος συνέβη κο-
 μισθῆναι ταῦρον, τὴν δ' ἄλλην ὠφέλειαν ἐλαφρο-
 πώλησε. τοῦτον δὲ τὸν ταῦρον ὁ Τίμαιος ἐν ταῖς
 25 ἱστορίαις διαβεβαιωσάμενος μὴ γεγονέναι τὸ σύν-
 λον, ὑπ' αὐτῆς τῆς τύχης ἠλέγχθη· Σκιπίων γὰρ 5
 ὕστερον ταύτης τῆς ἀλώσεως σχεδὸν ἐξήκοντα καὶ
 διακοσίοις ἔτεσιν ἐκπορθήσας Καρχηδόνα τοῖς Ἀκρα-
 γαντίνοις μετὰ τῶν ἄλλων τῶν διαμεινάντων παρὰ
 30 τοῖς Καρχηδονίοις ἀποκατέστησε τὸν ταῦρον, ὃς καὶ
 τῶνδε τῶν ἱστοριῶν γραφομένων ἦν ἐν Ἀκράγαντι.
 περὶ δὲ τούτου φιλοτιμότερον εἰπεῖν προήχθη, διότι 6

Τίμαιος ὁ τῶν πρὸ ἑαυτοῦ συγγραφέων πικρότατα κατηγορήσας καὶ συγγνώμην οὐδεμίαν τοῖς ἱστοριογράφοις ἀπολιπὼν αὐτὸς εὐρίσκειται σχεδιάζων ἐν οἷς μάλιστα ἑαυτὸν ἀποπέφαγκεν ἀκριβολογούμενον.

7 δεῖ γάρ, οἶμαι, τοὺς συγγραφεῖς ἐν μὲν τοῖς ἀγνοή- 5
μασι τυγχάνειν συγγνώμης, ὡς ἂν ἀνθρώπους ὄν-
τας καὶ τῆς ἐν τοῖς παροιχομένοις χρόνοις ἀληθείας
οὔσης δυσευρέτου, τοὺς μὲντοι γε κατὰ προαίρεσιν
οὐ τυγχάνοντας τοῦ ἀκριβοῦς προσηκόντως κατη-
γορίας τυγχάνειν, ὅταν κολακεύοντές τινας ἢ δι' 10
ἔχθραν πικρότερον προσβάλλουτες ἀποσφάλλονται
τῆς ἀληθείας.

91 Ἰυλίκας δὲ ὀκτῶ μῆνας πολιορκήσας τὴν πόλιν,
καὶ μικρὸν πρὸ τῆς χειμερινῆς τροπῆς κυριεύσας
αὐτῆς, οὐκ εὐθὺς κατέσκαψεν, ὅπως αἱ δυνάμεις 15
ἐν ταῖς οἰκίαις παραχειμάσῃσι. τῆς δὲ περὶ τὴν
Ἀκράγαντα συμφορᾶς διαγγελθείσης, τοσοῦτος τὴν
νῆσον κατέσχε φόβος ὥστε τῶν Σικελιωτῶν τοὺς 615
μὲν εἰς Συρακούσας μεθίστασθαι, τοὺς δὲ εἰς τὴν
Ἰταλίαν τέκνα καὶ γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην κτῆσιν 20
2 ἀποσκευάζεσθαι. οἱ δὲ διαφυγόντες τὴν αἰχμαλω-
σίαν Ἀκράγαντινοὶ παραγερνηθέντες εἰς Συρακούσας
κατηγόρουσι τῶν στρατηγῶν, φάσκοντες διὰ τὴν
ἐκείνων προδοσίαν ἀπολωλέναι τὴν πατρίδα. συνέ-
βαινε δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Σικελιωτῶν ἐπιτιμῆ- 25
σεως τυγχάνειν τοὺς Συρακοσίους, ὅτι τοιοῦτους
προστάτας αἰροῦνται δι' οὓς ἀπολέσθαι κινδυνεύει
3 πᾶσα Σικελία. οὐ μὴν ἀλλὰ συναχθείσης ἐκκλησίας
ἐν Συρακούσαις, καὶ μεγάλων φόβων ἐπικρεμαμέ-
νων, οὐδεὶς ἐτόλμα περὶ τοῦ πολέμου συμβουλεύειν. 30
ἀπορομένων δὲ πάντων παρελθὼν Διονύσιος ὁ
Ἐρμοκράτους τῶν μὲν στρατηγῶν κατηγόρησεν ὡς

- προδιδόντων τὰ πράγματα τοῖς Καρχηδουνοῖς, τὰ δὲ πλήθη παρώξυνε πρὸς τὴν αὐτῶν τιμωρίαν, παρακαλῶν μὴ περιμεῖναι τὸν κατὰ τοὺς νόμους κληρον, ἀλλ' ἐκ χειρὸς εὐθέως ἐπιθεῖναι τὴν δίκην.
- 5 τῶν δ' ἀρχόντων ζημιούντων τὸν Διονύσιον κατὰ 4 τοὺς νόμους ὡς θορυβοῦντα, Φίλιστος ὁ τὰς ἱστορίας ὕστερον συγγράψας, οὐσίαν ἔχων μεγάλην, ἐξέτισε τὰ πρόστιμα, καὶ τῷ Διονυσίῳ παρεκελεύετο λέγειν ὅσα προήρητο. καὶ προσέτι εἰπόντος ὅτι καθ'
- 10 ὅλην τὴν ἡμέραν, ἂν ζημιοῦν ἐθέλωσιν, ἐκτίσει τὰ ῥύριον ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸ λοιπὸν θαρρήσας ἀνέσειε τὰ πλήθη, καὶ τὴν ἐκκλησίαν συνταράττων διέβαλλε τοὺς στρατηγούς, ὅτι χρήμασι πεισθέντες ἐγκατέλιπον τὴν τῶν Ἀκραγαντίνων σωτηρίαν.
- 15 συγκατηγόρησε δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐπισημοτάτων πολιτῶν, συνιστὰς αὐτοὺς οἰκείους ὄντας ὀλιγαρχίας. διόπερ συνεβούλευεν αἰρεῖσθαι στρατη- 5 γούς μὴ τοὺς δυνατωτάτους, ἀλλὰ τοὺς εὐνουστάτους καὶ δημοτικούς μᾶλλον· ἐκείνους μὲν γὰρ δε-
- 20 σποτικῶς ἄρχοντας τῶν πολιτῶν καταφρονεῖν τῶν πολλῶν, καὶ τὰς τῆς πατρίδος συμφορὰς ἰδίας ἡγεῖσθαι προσόδους, τοὺς δὲ ταπεινοτέρους οὐδὲν πράξειν τῶν τοιούτων, δεδιότας τὴν περὶ αὐτοὺς ἀσθένειαν.
- 25 Πάντα δὲ πρὸς τὴν τῶν ἀκουόντων προαίρε- 92 σιν καὶ τὴν ἰδίαν ἐπιβολὴν δημηγορήσας οὐ μετρῶς ἐξῆρε τὸν τῶν ἐκκλησιαζόντων θυμόν· ὁ γὰρ δῆμος καὶ πάλαι μισῶν τοὺς στρατηγούς διὰ τὸ δοκεῖν * προῖστασθαι τοῦ πολέμου, τότε διὰ τῶν
- 30 616 λόγων παροξυνθεὶς παραντίκα τοὺς μὲν ἔλυσε τῆς ἀρχῆς, ἑτέρους δ' εἴλετο στρατηγούς, ἐν οἷς καὶ τὸν Διονύσιον, ὃς ἐν ταῖς πρὸς Καρχηδονίους μάχαις

ἀνδρεία δόξας διενηνοχέναι περίβλεπτος ἦν παρὰ
 2 τοῖς Συρακοσίοις. διὸ καὶ μετεωρισθεὶς ταῖς ἐλπίσι
 πᾶν ἐμηχανήσατο πρὸς τὸ γενέσθαι τῆς πατρίδος
 τύραννος. μετὰ γὰρ τὴν παράληψιν τῆς ἀρχῆς οὔτε
 συνήδρευεν ἅμα τοῖς στρατηγοῖς οὔτ' ἕλως συνῆει, 5
 ταῦτα δὲ πράττων διεδίδου λόγον ὡς διαπεμπομέ-
 νων αὐτῶν πρὸς τοὺς πολεμίους· οὕτω γὰρ μάλι-
 στα ἤλπιζεν ἐκείνων μὲν περιαιρήσεσθαι τὴν ἐξου-
 σίαν, ἑαυτῷ δὲ μόνῳ περιστήσειν τὴν στρατηγίαν.
 3 ταῦτα δ' αὐτοῦ πράττοντος οἱ μὲν χαριέστατοι τῶν 10
 πολιτῶν ὑπάπτενον τὸ γενησόμενον, καὶ κατὰ πά-
 σας τὰς συνόδους ἐβλασφήμουν αὐτόν, ὁ δὲ δημο-
 τικὸς ὄχλος, ἀγνοῶν τὴν ἐπιβολήν, ἐπήνει καὶ μόγισ
 ἔφασκε τὴν πόλιν προστάτην εὐρηκέναι βέβαιον.
 4 οὐ μὴν ἀλλὰ πολλάκις ἐκκλησίας συναγομένης περὶ 15
 τῆς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῆς, θεωρήσας τοὺς
 Συρακοσίους καταπεπληγμένους τὸν ἀπὸ τῶν πολε-
 μίων φόβον, συνεβούλευε κατάγειν τοὺς φυγάδας·
 5 ἄτοπον γὰρ ὑπάρχειν ἐκ μὲν Ἰταλίας καὶ Πελοπον-
 νήσου μεταπέμπεσθαι βοήθειαν παρὰ τῶν ἄλλο- 20
 τριῶν, τοὺς δὲ πολίτας μὴ βούλεσθαι πρὸς τοὺς
 ἰδίους κινδύνους συμπαραλαμβάνειν, οὓς, τῶν πο-
 λεμίων μεγάλας δωρεὰς ὑπισχνουμένων, ἂν συστρα-
 τεύωσι, προαιρεῖσθαι μᾶλλον ἐπὶ ξένης ἀλωμένους
 ἀποθανεῖν ἢ περὶ ἀλλότριόν τι κατὰ τῆς πατρίδος 25
 6 βουλευσασθαι. καὶ γὰρ εἰ διὰ τὰς γεγενημένας ἐν
 τῇ πόλει στάσεις ἔφυγον, νῦν γε τυχόντας ταύτης
 τῆς εὐεργεσίας προθύμως ἀγωνιεῖσθαι, τοῖς εὖ ποιή-
 σασιν ἀποδιδόντας χάριτας. πρὸς δὲ τὴν ὑπόθεσιν
 ταύτην πολλὰ διαλεχθεὶς οἰκεία τοῖς πράγμασι 30
 συμπήφους ἔλαβε τοὺς Συρακοσίους· οὐδὲ γὰρ τῶν
 υσναρχόντων οὐδεὶς ἐτόλμα περὶ τούτων ἀντειπεῖν

διά τε τὴν τοῦ πλήθους ὀρμὴν καὶ διὰ τὸ θεωρεῖν
 ἑαυτῷ μὲν περιεσομένην τὴν ἀπέχθειαν, ἐκείνῳ δὲ
 τὴν παρὰ τῶν εὐεργετηθέντων χάριν. τοῦτο δ' 2
 ἔπραξεν ὁ Διονύσιος ἐλπίζων ἰδίους ἕξειν τοὺς
 5 φυγάδας, ἀνθρώπους μεταβολῆς ἐπιθυμοῦντας καὶ
 πρὸς τὴν ἐπίθεσιν τῆς τυραννίδος εὐθέτως διακει-
 μένους· ἤμελλον γὰρ ἠδέως ὄψεσθαι τῶν ἐχθρῶν
 φόνους, δημεύσεις τῶν οὐσιῶν, ἑαυτοῖς ἀποκαθε-
 σταμένα τὰ χρήματα. καὶ τέλος κυρωθείσης τῆς
 10 περὶ τῶν φυγάδων γνώμης, οὗτοι μὲν εὐθύς εἰς
 τὴν πατρίδα κατήλθον· ἐκ δὲ τῆς Γέλας ἐνεχθέντων 93
 γραμμάτων ὅπως ἀποσταλῶσι στρατιῶται πλείους,
 ἔλαβεν ὁ Διονύσιος οἰκείαν ἔφοδον τῆς ἰδίας προ-
 αιρέσεως. ἀποσταλεῖς γὰρ μετὰ στρατιωτῶν πεζῶν
 15 μὲν δισχιλίων, ἰππέων δὲ τετρακοσίων, ἦλθε συν-
 τόμως εἰς τὴν πόλιν τῶν Γελῶν, ἣν τότε παρε-
 φύλαττε Δέξιππος ὁ Λακεδαιμόνιος, κατασταθεὶς
 ὑπὸ Συρακοσίων. ὁ δ' οὖν Διονύσιος καταλαβὼν 2
 617 τοὺς εὐπορωτάτους στασιάζοντας πρὸς τὸν δῆμον,
 20 καὶ κατηγορήσας αὐτῶν ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ κατακρίνας,
 αὐτοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τὰς δ' οὐσίας αὐτῶν ἐδή-
 μευσεν, ἐκ δὲ τῶν χρημάτων τούτων τοῖς μὲν φρου-
 ροῦσι τὴν πόλιν, ὧν ἠγεῖτο Δέξιππος, ἀπέδωκε
 τοὺς ὀφειλομένους μισθοὺς· τοῖς δὲ μετ' αὐτοῦ
 25 παραγενοσὶν ἐκ Συρακουσῶν ἐπηγγέλατο διπλοῦς
 ποιῆσειν τοὺς μισθοὺς ὧν ἡ πόλις ἔταξε. διὰ δὲ 3
 τούτου τοῦ τρόπου τοὺς τ' ἐν Γέλα στρατιώτας καὶ
 τοὺς μετ' αὐτοῦ ταῖς εὐνοίαις ἰδίους κατέστησεν.
 ἐπηγεῖτο δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Γελῶν ὡς
 30 αἴτιος αὐτοῖς γεγενημένος τῆς ἐλευθερίας· τοῖς γὰρ
 δυνατωτάτοις φθονοῦντες τὴν ἐκείνων ὑπεροχὴν
 δεσποτείαν ἑαυτῶν ἀπεκάλουν. διόπερ ἐξέπεμψαν 4

πρέσβεις τοὺς ἐπαινοῦντας ἐν Συρακούσαις καὶ τὰ
ψηφίσματα φέροντας, ἐν οἷς αὐτὸν μεγάλας δω-
ρεαῖς ἐτίμησαν. ὁ δὲ Διονύσιος ἐπεβάλετο μὲν τὸν
Δέξιππον πείθειν κοινωνῆσαι τῆς ἐπιβολῆς· ἐπεὶ δ'
οὐ συγκατετίθετο, μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν ἔτοι- 5
μος ἦν ἀνακάμπειν εἰς Συρακούσας. οἱ δὲ Γελαῖοι
πνυθανόμενοι τοὺς Καρχηδονίους μέλλειν μετὰ πά-
σης τῆς δυνάμεως ἐπὶ πρώτην στρατεύειν τὴν Γέ-
λαν, ἐδέοντο τοῦ Διονυσίου μείναι καὶ μὴ περι-
δεῖν αὐτοὺς τὰ αὐτὰ τοῖς Ἀκραγαντίνοις παθόντας. 10
οἷς ἐπαγγειλάμενος ὁ Διονύσιος συντόμως ἤξειν
μετὰ πλείονος δυνάμεως, ἐξώρμησεν ἐκ τῆς Γέλας
μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν.

94 Θέας δ' οὔσης ἐν ταῖς Συρακούσαις, τὴν ὥραν
τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ἐκ τοῦ θεάτρου παρῆν εἰς τὴν 15
πόλιν. συνδραμόντων δὲ τῶν ὄχλων ἐπ' αὐτὸν καὶ
πνυθανομένων περὶ τῶν Καρχηδονίων, ἀγνοεῖν αὐ-
τοὺς ἔφη διότι τῶν ἔξωθεν πολεμιωτέρους ἔχουσι
τοὺς ἔνδον τῶν κοινῶν προεστῶτας, οἷς οἱ μὲν πο-
λίται πιστεύοντες ἐορτάζουσιν, αὐτοὶ δὲ διαφοροῦν- 20
τες τὰ δημόσια τοὺς στρατιώτας ἀμίσθους πεποιή-
κασι, καὶ τῶν πολεμίων ἀνυπερβλήτους ποιουμένων
τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς, καὶ μελλόντων
ἐπὶ Συρακούσας τὴν δύναμιν ἄγειν, τούτων δ' οὐδ'
2 ἠντινοῦν ποιούμενοι φροντίδα. δι' ἣν δ' αἰτίαν 25
ταῦτα πράττουσιν εἰδέναι μὲν καὶ πρότερον, νῦν
δὲ σαφέστερον ἐγνωκέναι· Ἰμίλκωνα γὰρ πρὸς αὐ-
τὸν ἀπεσταλκέναι κήρυκα, πρόφασιν μὲν ὑπὲρ
τῶν αἰχμαλώτων, παρακαλεῖν δὲ πλείω τῶν συναρ-
χόντων περιποιησάμενον μηδὲν τῶν πραττομένων 30
πολυπραγμονεῖν μηδ' ἀντιπράττειν, ἐπειδὴ συνερ-
3 γεῖν οὐ προαιρεῖται. μηκέτ' οὖν βούλεσθαι στρα-

τηγείν, ἀλλὰ παρῆναι τὴν ἀρχὴν ἀποθησόμενος·
 οὐ γὰρ ἀνεκτὸν εἶναι τῶν ἄλλων πωλούντων τὴν
 πατρίδα μὴ μόνον κινδυνεύειν μετὰ τῶν πολι-
 τῶν, ἀλλὰ καὶ δοκεῖν μετεσχηκέναι τῆς προδοσίας.
 5 παροξυνθέντων δὲ ἐπὶ τοῖς ῥηθείσι, καὶ τοῦ λόγου 4
 διὰ πάσης τῆς δυνάμεως θνέντος, τότε μὲν εἰς ἑκα-
 618 στος ἀγωνιῶν εἰς οἶκον ἐχωρίσθη. τῇ δ' ὑστεραία
 συναχθείσης ἐκκλησίας, ἐν ἣ τῶν ἀρχόντων πολλὰ
 κατηγορήσας οὐ μετρίως εὐδοκίμησε, τὸν δῆμον
 10 κατὰ τῶν στρατηγῶν παρῶξυνε. τέλος δὲ τῶν κα- 5
 θημένων κινῆς ἀνεβόησαν στρατηγὸν αὐτὸν αὐ-
 τοκράτορα καθιστάναι, καὶ μὴ περιμένειν ἄχρι ἂν
 οἱ πολέμιοι τοῖς τείχεσιν ἐπισείωσι· χρεῖαν γὰρ ἔχειν
 τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου τοιούτου στρατηγοῦ δι' οὗ
 15 δυνατὸν εἶναι εὐπορεῖν τοῖς πράγμασι· τὰ δὲ περὶ
 τῶν προδοτῶν ἐν * ἐκκλησίᾳ βουλευέσθαι· τῶν γὰρ
 ἐνεστώτων καιρῶν ἀλλότριον εἶναι· καὶ πρότερον
 δὲ Καρχηδονίων τὰς τριάκοντα μυριάδας περὶ τὴν
 Ἰμέραν νενικῆσθαι στρατηγοῦντος Γέλωνος αὐτο-
 20 κράτορος. ταχὺ δὲ τῶν πολλῶν, ὥσπερ εἰώθασιν, 6
 ἐπὶ τὸ χεῖρον ῥεπόντων, ὁ Διονύσιος ἀπεδείχθη
 στρατηγὸς αὐτοκράτωρ. ἐπεὶ δ' οὖν αὐτῷ τὰ πράγ- 95
 ματα κατὰ νοῦν ἠκολούθει, ψήφισμα ἔγραψε τοὺς
 μισθοὺς διπλασίους εἶναι· πάντας γὰρ ἔφησε τοῦ-
 25 του γενομένου προθυμοτέρους ἔσεσθαι πρὸς τὸν
 ἀγῶνα, καὶ περὶ τῶν χρημάτων παρεκάλει μηδὲν
 ἀγωνιᾶν· ἔσεσθαι γὰρ αὐτῶν τὸν πόρον ῥάδιον.

Διαλυθείσης δὲ τῆς ἐκκλησίας οὐκ ὀλίγοι τῶν 2
 Συρακοσίων κατηγοροῦν τῶν πραχθέντων, ὥσπερ
 30 οὐκ αὐτοὶ ταῦτα κευρωκότες· τοῖς γὰρ λογισμοῖς
 εἰς ἑαυτοὺς ἐρχόμενοι τὴν ἐσομένην δυναστείαν ἀνε-
 θεώρουν. οὗτοι μὲν οὖν βεβαιῶσαι βουλόμενοι τὴν

ἑλευθερίαν ἔλαθον ἑαυτοὺς δεσπότην τῆς πατρίδος
 3 καθεστακότες· ὁ δὲ Διονύσιος τὴν μετάνοιαν τῶν
 ὄχλων φθάσαι βουλόμενος, ἐπέξῃτει δι' οὗ τρόπου
 δύναιτο φύλακας αἰτήσασθαι τοῦ σώματος· τούτου
 γὰρ συγχωρηθέντος ῥαδίως ἤμελλε κυριεύσειν τῆς 5
 τυραννίδος. εὐθύς οὖν παρήγγειλε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ
 πάντας ἕως ἐτῶν τεσσαράκοντα λαβόντας ἐπισιτισμὸν
 ἡμερῶν τριάκοντα καταναῖν μετὰ τῶν ὄπλων εἰς
 Λεοντίους· αὕτη δ' ἡ πόλις τότε φρούριον ἦν τῶν
 Συρακοσίων, πλήρες ὑπάρχον φυγάδων καὶ ξένων 10
 ἀνθρώπων· ἤλπιξε γὰρ τούτους συναγωνιστὰς ἔξειν,
 ἐπιθυμοῦντας μεταβολῆς, τῶν δὲ Συρακοσίων τοὺς
 4 πλείστους οὐδ' ἤξειν εἰς Λεοντίους. οὐ μὴν ἀλλὰ
 νυκτὸς ἐπὶ τῆς χάρας στρατοπεδεύων, καὶ προσ-
 ποιηθεὶς ἐπιβουλεύεσθαι, κραυγὴν ἐποίησε καὶ θό- 15
 ρυβον διὰ τῶν ἰδίων οἰκετῶν· τοῦτο δὲ πράξας
 συνέφυγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ διενυκτέρευσε
 πυρὰ κάων καὶ τοὺς γνωριμωτάτους τῶν στρατιω-
 5 τῶν μεταπεμπόμενος. ἅμα δ' ἡμέρα τοῦ πλήθους
 ἀθροισθέντος εἰς Λεοντίους, πολλὰ πρὸς τὴν τῆς 20
 ἐπιβολῆς ὑπόθεσιν πιθανολογήσας ἔπεισε τοὺς ὄχλους
 δοῦναι φύλακας αὐτῷ τῶν στρατιωτῶν ἑξακοσίους
 οὓς ἂν προαιρηῆται. λέγεται δὲ τοῦτο πράξαι τὸν
 Διονύσιον ἀπομιμούμενον Πεισίστρατον τὸν Ἀθη-
 6 ναῖον· καὶ γὰρ ἐκεῖνόν φασιν ἑαυτὸν κατατραυ- 25
 ματίσαντα προελθεῖν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὡς ἐπιβε- 619
 βουλευμένον, καὶ διὰ τοῦτο φυλακὴν λαβεῖν παρὰ
 τῶν πολιτῶν, ἣ χρησάμενον τὴν τυραννίδα περι-
 πεποιῆσθαι. καὶ τότε Διονύσιος τῇ παραπλησίᾳ
 μηχανῇ τὸ πλῆθος ἑξαπατήσας ἐνήργει τὰ τῆς τυ- 30
 96 ραννίδος. εὐθύς γὰρ τοὺς χορημάτων μὲν ἐνδεεῖς,
 τῇ δὲ ψυχῇ θρασεῖς ἐπιλέξας, ὑπὲρ τοὺς χιλίους,

ὄπλοις τε πολυτελέσι καθώπλισε καὶ ταῖς μεγίσταις
 ἐπαγγελίαις ἐμετεώρισε, τοὺς δὲ μισθοφόρους ἀνα-
 καλούμενος καὶ φιλανθρώποις λόγοις χρώμενος ἰδί-
 οὺς κατεσκεύαζε. μετετίθει δὲ καὶ τὰς τάξεις, τοῖς
 5 πιστοτάτοις τὰς ἡγεμονίας παραδιδούς, καὶ Δέξιπ-
 πον τὸν Λακεδαιμόνιον ἀπέλυσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα·
 ὑφειρώατο γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον μὴ καιροῦ λαβό-
 μενος ἀνακτήσεται τοῖς Συρακοσίοις τὴν ἐλευθε-
 ρίαν. μετεπέμψατο δὲ καὶ τοὺς ἐν Γέλα μισθοφό- 2
 10 ρους, καὶ πανταχόθεν συνῆγε τοὺς φυγάδας καὶ
 ἀσεβεῖς, ἐλπίζων διὰ τούτων βεβαιοτάτην τηρηθή-
 σεσθαι τὴν τυραννίδα. οὐ μὴν ἀλλὰ παραγενόμε-
 νος εἰς Συρακούσας κατεσκήνωσεν ἐν τῷ ναυ-
 στάθμῳ, φανερῶς ἑαυτὸν ἀναδείξας τύραννον. οἱ
 15 δὲ Συρακόσιοι βαρέως φέροντες ἠναγκάζοντο τὴν
 ἡσυχίαν ἔχειν· οὐδὲν γὰρ ἔτι περαινέειν ἠδύναντο·
 ἢ τε γὰρ πόλις ἔγεμεν ὄπλων ξενικῶν, τοὺς τε Καρ-
 χηδουλοὺς ἐδεδόικεσαν τήλικαύτας ἔχοντας δυνά-
 μεις. ὁ δ' οὖν Διονύσιος εὐθέως ἔγημε τὴν Ἐρμο- 3
 20 κράτους θυγατέρα τοῦ καταπολεμήσαντος Ἀθηναίου,
 καὶ τὴν ἀδελφὴν ἔδωκε Πολυξένῳ τῆς Ἐρμοκράτους
 γυναικὸς ἀδελφῷ· τοῦτο δ' ἐπραξε βουλόμενος οἰ-
 κίαν ἐπίσημον εἰς οἰκειότητα προσλαβέσθαι πρὸς τὸ
 τὴν τυραννίδα ποιῆσαι βεβαίαν. μετὰ δὲ ταῦτα 4
 25 συναγαγὼν ἐκκλησίαν τοὺς ἀντιπράξαντας αὐτῷ,
 τῶν δυνατωτάτων ὄντας, Δαφναῖον καὶ Δήμαρχον
 ἀνεῖλε.

Διονύσιος μὲν οὖν ἐκ γραμματέως καὶ τοῦ τυ-
 χόντος ἰδιώτου τῆς μεγίστης πόλεως τῶν Ἑλληνί-
 30 δων ἐγενήθη τύραννος· διετήρησε δὲ τὴν δυνα-
 στείαν ἄχρι τῆς τελευτῆς, τυραννήσας ἔτη δύο
 λείποντα τῶν τετραράκοντα. τὰς δὲ κατὰ μέρος 5

αὐτοῦ πράξεις καὶ τὴν αὔξησιν τῆς ἀρχῆς ἐν τοῖς οἰκείοις χρόνοις διέξιμεν· δοκεῖ γὰρ οὗτος μεγίστην τῶν ἱστορουμένων τυραννίδα περιπεποιῆσθαι δι' 6
 ἑαυτοῦ καὶ πολυχρονιωτάτην. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως τὰ μὲν ἀναθήματα 5
 καὶ τοὺς ἀνδριάντας καὶ τᾶλλα τὰ πολυτελέστατα μετήνεγκαν εἰς Καρχηδόνα, τὰ δ' ἱερὰ κατακρύ-
 σαντες καὶ τὴν πόλιν διαρπάσαντες αὐτοῦ παρεχρί-
 μασαν. εἰς δὲ τὴν ἑαρινὴν ὥραν παρεσκευάζοντο μηχανήματα καὶ βέλη παντοδαπά, διανοούμενοι πρῶ- 10
 τὴν πολιορκῆσαι τὴν τῶν Γελώων πόλιν.

97 Ἀθηναῖοι δὲ κατὰ τὸ συνεχὲς ἐλαττώμασι περι-
 πίπτοντες, ἐποίησαντο πολίτας τοὺς μετοίκους καὶ 620
 τῶν ἄλλων ξένων τοὺς βουλομένους συναγωνίσα-
 σθαι· ταχὺ δὲ πολλοῦ πλήθους πολιτογραφηθέν- 15
 τος, οἱ στρατηγοὶ κατέγραφον τοὺς εὐθέτους εἰς
 τὴν στρατείαν. παρεσκευάσαντο δὲ ναῦς ἐξήκοντα,
 καὶ ταύτας πολυτελῶς καταρτίσαντες ἐξέπλευσαν εἰς
 Σάμον, ἐν ἧ κατέλαβον τοὺς ἄλλους στρατηγούς
 ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων ὄγδοήκοντα τριήρεις ἡθροί- 20
 2 κώτας. δεηθέντες δὲ καὶ τῶν Σαμίων προσπληρω-
 σαι δέκα τριήρεις, ἀνήχθησαν ἀπάσαις ταῖς ναυσὶν
 οὖσαις ἑκατὸν πενήκοντα, καὶ κατέπλευσαν εἰς τὰς
 Ἀργινούσας νήσους, σπεύδοντες λῦσαι τὴν Μυτι- 3
 3 λήνης πολιορκίαν. ὁ δὲ τῶν Λακεδαιμονίων ναύ- 25
 αρχος Καλλικρατίδας πυθόμενος τὸν κατάπλουν τῶν
 νεῶν, ἐπὶ μὲν τῆς πολιορκίας κατέλιπεν Ἐτεόνι-
 κον μετὰ πολλῆς δυνάμεως, αὐτὸς δὲ πληρώσας
 ναῦς ἑκατὸν τετραράκοντα κατὰ σπουδὴν ἀνήχθη
 τῶν Ἀργινουσῶν ἐπὶ θάτερα μέρη, αἱ νῆσοι τότε 30
 ἦσαν οἰκούμεναι καὶ πολισμάτιον Αἰολικὸν ἔχουσαι,
 κείμεναι μεταξὺ Μυτιλήνης καὶ Κύμης, ἀπέχουσαι

τῆς ἠπείρου βραχὺ παντελῶς καὶ τῆς ἄκρας τῆς Κα-
 νίδος. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸν μὲν κατάπλουσι τῶν πο- 4
 λεμιῶν εὐθέως ἐγνωσαν, οὐ μακρὰν ὁρμῶντες, διὰ
 δὲ τὸ μέγεθος τῶν πνευμάτων τότε μὲν ναυμαχεῖν
 5 ἀπέγνωσαν, εἰς δὲ τὴν ἐχομένην ἡμέραν ἠτοιμά-
 ζοντο τὰ πρὸς τὴν ναυμαχίαν, τὸ αὐτὸ ποιοῦντων
 καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, καίπερ ἀμφοτέροις ἀπαγο-
 ρεύοντων τῶν μάντεων. τοῖς μὲν γὰρ Λακεδαιμονίοις 5
 ἡ τοῦ θύματος κεφαλὴ κειμένη παρὰ τὸν αἰγιαλὸν
 10 ἀφανῆς ἐγεγόνει, προσκλύζοντος τοῦ κύματος· διό-
 περ ὁ μάντις προύλεγε διότι τελευτήσῃ ναυμαχῶν
 ὁ ναύαρχος· οὗ ῥηθέντος φασὶ τὸν Καλλικρατίδαν
 εἰπεῖν ὅτι τελευτήσας κατὰ τὴν μάχην οὐδὲν ἀδο-
 ξοτέραν ποιήσῃ τὴν Σπάρτην. τῶν δ' Ἀθηναίων 6
 15 ὁ στρατηγὸς Θράσυλλος, ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας
 ἐκείνην τὴν ἡμέραν, εἶδε κατὰ τὴν νύκτα τοιαύτην
 ὄψιν· ἔδοξεν Ἀθήνησι τοῦ θεάτρον πλήθοντος αὐ-
 τός τε καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἔξ ὑποκρίνεσθαι
 τραγωδίαν Εὐριπίδου Φοινίσσας, τῶν δ' ἀντιπά-
 20 λων ὑποκρινομένων τὰς Ἰκέτιδας δόξαι τὴν Κα-
 621 δμείαν νίκην αὐτοῖς περιγενέσθαι, καὶ πάντας ἀπο-
 θανεῖν μιμουμένους τὰ πράγματα τῶν ἐπὶ τὰς Θή-
 βας στρατευσάντων. ἀκούσας δ' ὁ μάντις ταῦτα 7
 διεσάφει τοὺς ἐπὶ τῶν στρατηγῶν ἀναιρεθῆσεσθαι.
 25 τῶν δ' ἱερῶν φερόντων νίκην, οἱ στρατηγοὶ περὶ
 μὲν τῆς ἑαυτῶν ἀπωλείας ἐκώλυον ἑτέροις ἀπαγγέ-
 λειν, περὶ δὲ τῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς νίκης ἀνήγγειλαν
 καθ' ὅλην τὴν δύναμιν.

Καλλικρατίδας δ' ὁ ναύαρχος συναγαγὼν τὰ 98
 30 πλήθη καὶ παραθαρύνας τοῖς οἰκείοις λόγοις, τὸ
 τελευταῖον εἶπεν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος κίνδυ-
 νον οὕτως εἶναι πρόθυμος αὐτὸς ὥστε τοῦ μάν-

τews λέγοντος διὰ τῶν ἱερῶν ὑμῖν μὲν προσημαίνε-
 σθαι νίκην, ἐμοὶ δὲ θάνατον, ὅμως ἔτοιμός εἰμι τε-
 2 λευτᾶν. εἰδὼς οὖν μετὰ τὸν τῶν ἡγεμόνων θάνατον
 ἐν θορύβῳ τὰ στρατόπεδα γινόμενα, νῦν ἀναδεικνύω
 ναύαρχον, ἃν ἐγὼ τι πάθω, τὸν διαδεξόμενον Κλέ- 5
 αρχον, ἄνδρα πείραν δεδωκότα τῶν κατὰ πόλεμον
 ἔργων. ὁ μὲν οὖν Καλλικρατίδας ταυτ' εἰπὼν οὐκ
 ὀλίγους ἐπόησε ζηλωᾶσαι τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ προ-
 3 θυμοτέρους γενέσθαι πρὸς τὴν μάχην. καὶ Λακε-
 δαιμόνιοι μὲν παρακαλοῦντες ἀλλήλους ἐνέβαινον 10
 εἰς τὰς ναῦς· οἱ δ' Ἀθηναῖοι, παρακληθέντες ὑπὸ
 τῶν στρατηγῶν εἰς τὸν ἀγῶνα, κατὰ σπουδὴν ἐπλή-
 ρουν τὰς τριήρεις καὶ πάντες εἰς τάξιν καθίσταντο.
 τοῦ μὲν οὖν δεξιοῦ κέρατος Θράσυλλος ἡγεῖτο καὶ
 Περικλῆς ὁ Περικλέους τοῦ προσαγορευθέντος κατὰ 15
 τὴν δύναμιν Ὀλυμπίου· συμπάρελαβε δὲ καὶ Θη-
 ραμένην εἰς τὸ δεξιὸν κέρας, ἐφ' ἡγεμονίας τάξας·
 ὃς ἰδιώτης μὲν συνεστρατεύετο τότε, πρότερον δὲ
 πολλάκις ἦν ἀφηγημένος δυνάμεων· τοὺς δ' ἄλλους
 στρατηγούς παρ' ὄλην τὴν φάλαγγα διέταξε, καὶ 20
 τὰς καλουμένας Ἀργινούσας νήσους συμπεριέλαβε
 τῇ τάξει, σπεύδων ὅτι πλεῖστον παρεκτεῖναι τὰς
 4 ναῦς. ὁ δὲ Καλλικρατίδας ἀνήχθη τὸ μὲν δεξιὸν
 μέρος αὐτὸς ἔχων, τὸ δ' εὐώνυμον παρέδωκε Βοι-
 ωτοῖς, ὧν Θρασώνδας ὁ Θηβαῖος τὴν ἡγεμονίαν 25
 εἶχεν. οὐ δυνάμενος δὲ τὴν τάξιν ἐξισῶσαι τοῖς
 πολεμοῖς διὰ τὸ τὰς νήσους πολὺν ἐπέχειν τόπον,
 διείλετο τὴν δύναμιν, καὶ δύο ποιήσας στόλους
 5 πρὸς ἑκάτερον μέρος δίχα διηγωνίζετο. διὸ καὶ πα- 622
 ρείχετο μεγάλην κατάπληξιν πολλαχῆ τοῖς θεωμέ- 30
 νοις, ὡς ἂν τεττάρων μὲν στόλων ναυμαχούντων,
 τῶν δὲ νεῶν συνηθροισμένων εἰς ἓνα τόπον οὐ

πολλαῖς ἔλαττον τῶν τριακοσίων· μεγίστη γὰρ αὕτη
 μνημονεύεται ναυμαχία γεγενημένη Ἑλλησι πρὸς
 Ἕλληνας. ἅμα δ' οἱ τε ναύαρχοι τοῖς θαλπικταῖς 99
 παρεκελεύοντο σημαίνειν καὶ τὸ παρ' ἑκατέροις πλη-
 5 θος ἐναλλάξ ἐπαλαλάζον ἐξαίσιον ἐποίει βοήν· πάν-
 τες δὲ μετὰ σπουδῆς ἐλαύνοντες τὸ ῥόδιον ἐφιλο-
 τιμοῦντο πρὸς ἀλλήλους, ἑκάστου σπεύδοντος πρώ-
 του κατάρξασθαι τῆς μάχης. ἔμπειροί τε γὰρ ἦσαν 2
 τῶν κινδύνων οἱ πλείστοι διὰ τὸ μῆκος τοῦ πολέ-
 10 μου καὶ σπουδὴν ἀνυπέροβλητον εἶσεφέροντο διὰ
 τὸ τοὺς κρατίστους εἰς τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων ἀγῶνα
 συνηθροῖσθαι· πάντες γὰρ ὑπελάμβανον τοὺς ταύτη
 τῇ μάχῃ νικήσαντας πέρασ ἐπιθήσειν τῷ πολέμῳ.
 οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Καλλικρατίδας ἀκηκῶς τοῦ μάντεως 3
 15 τὴν περὶ αὐτὸν ἐσομένην τελευτήν, ἔσπενδεν ἐπι-
 φανεστάτον ἑαυτῷ περιποιήσασθαι θάνατον. διό-
 περ πρώτος ἐπὶ τὴν Λυσίου τοῦ στρατηγοῦ ναῦν
 ἐπιπλεύσας, καὶ σὺν ταῖς ἅμα πλεύσαις τριήρεσιν
 ἐξ ἐφόδου τρώσας, κατέδυσε· τῶν δ' ἄλλων τὰς μὲν
 20 τοῖς ἐμβόλοις τύπτων ἄπλους ἐποίει, τῶν δὲ τοὺς
 ταρσοὺς * ἀχρήστους ἀπετέλει πρὸς τὴν μάχην. τὸ 4
 δὲ τελευταῖον δοὺς ἐμβολὴν τῇ τοῦ Περικλέους
 τριήρει βιαιότερον, τῆς μὲν τριήρους ἐπὶ πολὺν
 ἀνέρορξε τόπον, τοῦ δὲ στόματος ἐναρμολθέντος
 25 εἰς τὴν λακίδα, καὶ μὴ δυναμένων αὐτῶν ἀνακρού-
 σασθαι, Περικλῆς μὲν ἐπέβαλε τῇ τοῦ Καλλικρα-
 τίδα νηὶ σιδηρᾶν χεῖρα, προσαχθείσης δ' αὐτῆς οἱ
 μὲν Ἀθηναῖοι περιστάντες τὴν ναῦν εἰσήλλοντο, καὶ
 περιχυθέντες τοὺς ἐν αὐτῇ πάντας ἀπέσφαξαν. τότε 5
 30 δὴ φασὶ τὸν Καλλικρατίδαν λαμπρῶς ἀγωνισάμενον
 καὶ πολὺν ἀντισχόντα χρόνον, τὸ τελευταῖον ὑπὸ
 τοῦ πλήθους πανταχόθεν τιτρωσκόμενον καταπο-

6 νηθῆναι. ὥς δὲ τὸ περὶ τὸν ναύαρχον ἐλάττωμα
 συμφανὲς ἐγένετο, συνέβη τοὺς Πελοποννησίους
 δεισαντας ἐγκλίνας. τοῦ δὲ δεξιοῦ μέρους τῶν Πε-
 λοποννησίων φυγόντος, οἱ τὸ λαιὸν ἔχοντες Βοιω- 5
 τοὶ χρόνον μὲν τινα διεκαρτέρουν εὐράστως ἀγω-
 νιζόμενοι· εὐλαβοῦντο γὰρ αὐτοὶ τε καὶ οἱ συγκιν-
 δυνεύοντες Εὐβοεῖς καὶ πάντες οἱ τῶν Ἀθηναίων
 ἀφεςτηκότες μήποτε Ἀθηναῖοι τὴν ἀρχὴν ἀνακτη-
 σάμενοι τιμωρίαν παρ' αὐτῶν λάβωσιν ὑπὲρ τῆς
 ἀποστάσεως· ἐπειδὴ δὲ τὰς πλείστας ναῦς ἐώρων 10
 τετρωμένας καὶ τὸ πλῆθος τῶν νικούντων ἐπ' αὐ-
 τοὺς ἐπιστραφέν, ἤναγκάσθησαν φυγεῖν. τῶν μὲν
 οὖν Πελοποννησίων οἱ μὲν εἰς Χίον, οἱ δ' εἰς Κύ-
 μνην διεσώθησαν.

100 Οἱ δ' Ἀθηναῖοι διώξαντες ἐφ' ἱκανὸν τοὺς ἤτ-¹⁵
 623 τημένους πάντα τὸν σύνεγγυς τόπον τῆς θαλάτ-
 τῆς ἐπλήρωσαν νεκρῶν καὶ ναυαγίων. μετὰ δὲ
 ταῦτα τῶν στρατηγῶν οἱ μὲν ᾤοντο δεῖν τοὺς τε-
 τελευτηκότας ἀναιρεῖσθαι διὰ τὸ χαλεπῶς διατίθε-
 σθαι τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ τοῖς ἀτάφους περιορῶσι 20
 τοὺς τετελευτηκότας, οἱ δ' ἔφασαν δεῖν ἐπὶ τὴν
 Μυτιλήνην πλεῖν καὶ τὴν ταχίστην λῦσαι τὴν πο-
 2 λιορκίαν. ἐπεγενήθη δὲ καὶ χειμῶν μέγας, ὥστε
 σαλεύεσθαι τὰς τριήρεις, καὶ τοὺς στρατιώτας διὰ
 τε τὴν ἐκ τῆς μάχης κακοπάθειαν καὶ διὰ τὸ μέγε- 25
 θος τῶν κυμάτων ἀντιλέγειν πρὸς τὴν ἀναίρεσιν
 3 τῶν νεκρῶν. τέλος δὲ τοῦ χειμῶνος ἐπιτείνοντος
 οὔτε ἐπὶ τὴν Μυτιλήνην ἐπλευσαν οὔτε τοὺς τετε-
 λευτηκότας ἀνείλοντο, βιασθέντες δὲ ὑπὸ τῶν πνευ-
 μάτων εἰς Ἀργινούσας κατέπλευσαν. ἀπώλουτο δὲ 30
 ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῶν μὲν Ἀθηναίων νῆες εἴκοσι πέντε
 καὶ τῶν ἐν αὐταῖς οἱ πλείστοι, τῶν δὲ Πελοπον-

νησίῳ ἐπὶ πρὸς ταῖς ἑβδομήκοντα· διόπερ το- 4
 σούτων νεῶν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς γεγενημένων ἀν-
 δρῶν ἀπολωλότων ἐπλήσθη τῆς Κυμαίων καὶ Φω-
 καέων ἢ παραθαλάττιος χώρα νεκρῶν καὶ ναυα-
 5 γίων. ὁ δὲ τὴν Μυτιλήνην πολιορκῶν Ἐτεόνικος 5
 πνυθόμενός τινος τὴν τῶν Πελοποννησίων ἦταν,
 τὰς μὲν ναῦς εἰς Χίον ἔπεμψε, τὴν δὲ περὶ δύ-
 ναμιν αὐτὸς ἔχων εἰς τὴν Πυρραίων πόλιν ἀπεχώ-
 ρησεν, οὐσαν σύμμαχον· ἐδεδόκει γὰρ μήποτε τῷ
 10 στόλῳ πλευσάντων τῶν Ἀθηναίων ἐπ' αὐτούς, καὶ
 τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπεξελθόντων, κινδυνεύσει τὴν
 δύναμιν ἀποβαλεῖν ἅπασαν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων 6
 στρατηγοὶ πλεύσαντες εἰς Μυτιλήνην, καὶ τὸν Κό-
 νωνα μετὰ τῶν τετραράκοντα νεῶν παραλαβόντες,
 15 εἰς Σάμον κατέπλευσαν, κάκειθεν ὀρμώμενοι τὴν
 τῶν πολεμίων χώραν ἐπόρθουν. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ 7
 περὶ τὴν Αἰολίδα καὶ τὴν Ἰωνίαν καὶ τὰς νήσους
 τὰς συμμαχοῦσας Λακεδαιμονίοις συνῆλθον εἰς Ἐφε-
 σον, καὶ βουλευομένοις αὐτοῖς ἔδοξεν ἀποστέλλειν
 20 εἰς Σπάρτην καὶ Λύσανδρον αἰτεῖσθαι ναύαρχον·
 οὗτος γὰρ ἐν τε τῷ τῆς ναυαρχίας χρόνῳ κατωρ-
 θωκῶς ἦν πολλὰ καὶ ἔδόκει διαφέρειν στρατηγία
 τῶν ἄλλων. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι νόμον ἔχοντες δις 8
 τὸν αὐτὸν μὴ πέμπειν, καὶ τὸ πάτριον ἔθος μὴ
 25 θέλοντες καταλύειν, Ἄρακον μὲν εἵλοντο ναύαρχον,
 τὸν δὲ Λύσανδρον ἰδιώτην αὐτῷ συνεξέπεμ-
 ψαν, προστάξαντες ἀκούειν ἅπαντα τούτου. οὗτοι
 μὲν ἐκπεμφθέντες ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἐκ τε τῆς Πε-
 λοποννήσου καὶ παρὰ τῶν συμμάχων τριήρεις ἦθροι-
 30 ζον ὅσας ἠδύναντο πλείστας.

Ἀθηναῖοι δὲ πνυθόμενοι τὴν ἐν ταῖς Ἀργινοῦ- 101
 σαις εὐήμεριαν ἐπὶ μὲν τῇ νίκη τοὺς στρατηγούς

ἐπήνουν, ἐπὶ δὲ τῷ περιδεῖν ἀτάφους τοὺς ὑπὲρ τῆς
 2 ἡγεμονίας τετελευτηκότας χαλεπῶς διετέθησαν. Θη-624
 ραμένους δὲ καὶ Θρασυβούλου προαπεληλυθόντων
 εἰς Ἀθήνας, ὑπολαβόντες οἱ στρατηγοὶ τούτους εἶναι
 τοὺς διαβαλόντας πρὸς τὰ πλήθη * τῶν τελευτησάν- 5
 των, ἀπέστειλαν κατ' αὐτῶν ἐπιστολὰς πρὸς τὸν
 δῆμον, διασαφοῦντες ὅτι τούτους ἔταξαν ἀνελέσθαι
 τοὺς τελευτήσαντας· ὅπερ μάλιστα αὐτοῖς αἴτιον
 3 ἐγενήθη τῶν κακῶν. δυνάμενοι γὰρ ἔχειν συναγω-
 νιστὰς εἰς τὴν κρίσιν τοὺς περὶ Θηραμένην, ἄνδρας 10
 καὶ λόγῳ δυνατοὺς καὶ φίλους πολλοὺς ἔχοντας, καὶ
 τὸ μέγιστον, συμπαραγεγονότας τοῖς εἰς τὴν ναυ-
 μαχίαν πράγμασιν, ἐκ τῶν ἐναντίων ἔσχον ἀντιδί-
 4 κους καὶ πικροὺς κατηγοροὺς. ἀναγνωσθεισῶν γὰρ
 ἐν τῷ δήμῳ τῶν ἐπιστολῶν εὐθύς μὲν τοῖς περὶ 15
 Θηραμένην ὠργίζετο τὰ πλήθη, τούτων δὲ ἀπολο-
 γησαμένων συνέβη τὴν ὄργην πάλιν μεταπεσεῖν
 5 εἰς τοὺς στρατηγούς. διόπερ ὁ δῆμος προέθηκεν
 αὐτοῖς κρίσιν, καὶ Κόνωνα μὲν ἀπολύσας τῆς αἰ-
 τίας προσέταξε τούτῳ τὰς δυνάμεις παραδίδοσθαι, 20
 τοὺς δ' ἄλλους ἐψηφίσατο τὴν ταχίστην ἡκεῖν. ὧν
 Ἀριστογένης μὲν καὶ Πρωτόμαχος φοβηθέντες τὴν
 ὄργην τοῦ πλήθους ἔφυγον, Θράσυλλος δὲ καὶ Καλ-
 λιιάδης, ἔτι δὲ Λυσίας καὶ Περικλῆς καὶ Ἀριστο-
 κράτης μετὰ τῶν πλείστων νεῶν κατέπλευσαν εἰς 25
 τὰς Ἀθήνας, ἐλπίζοντες τοὺς ἐν ταῖς ναυσὶ πολ-
 6 λούς ὄντας βοηθοὺς ἔξειν ἐν τῇ κρίσει. ὥς δ' εἰς
 τὴν ἐκκλησίαν τὰ πλήθη συνῆλθον, τῆς μὲν κατη-
 γορίας καὶ τῶν πρὸς χάριν δημηγορούντων ἤκουον,
 τοὺς δ' ἀπολογουμένους συνδορυβοῦντες οὐκ ἠνε- 30
 χουτο τῶν λόγων. οὐκ ἐλάχιστα δ' αὐτοὺς ἔβλα-
 ψαν οἱ συγγενεῖς τῶν τετελευτηκότων, παρελθόντες

μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐν πενθίμοις, δεόμενοι δὲ
 τοῦ δήμου τιμωρησάσθαι τοὺς περιεορακότας ἀτά-
 φους τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος προθύμως τετελευ-
 τηκότας. τέλος δ' οἱ τε τούτων φίλοι καὶ οἱ τοῖς 6
 5 περὶ Θηραμένην συναγωνιζόμενοι πολλοὶ καθεστῶ-
 τες ἐνίσχυσαν, καὶ συνέβη καταδικασθῆναι τοὺς
 στρατηγούς θανάτῳ καὶ δημεύσει τῶν οὐσιῶν. τού- 102
 των δὲ κυρωθέντων, καὶ μελλόντων αὐτῶν ὑπὸ
 τῶν δημοσίων ἐπὶ τὸν θάνατον ἄγεσθαι, Διομέδων
 10 εἰς τῶν στρατηγῶν παρῆλθεν εἰς τὸ μέσον, ἀνῆρ
 καὶ τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἔμπρακτος καὶ δικαιοσύνη
 τε καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς δοκῶν διαφέρειν. σιω- 2
 πησάντων δὲ πάντων εἶπεν, "Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ
 μὲν περὶ ἡμῶν κυρωθέντα συνενέγκαι τῇ πόλει.
 15 625 τὰς δὲ ὑπὲρ τῆς νίκης εὐχὰς ἐπειδήπερ ἡ τύχη κε-
 κώλυκεν ἡμᾶς ἀποδοῦναι, καλῶς ἔχον ὑμᾶς φρον-
 τίσαι, καὶ τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ Ἀπόλλωνι καὶ ταῖς
 σεμναῖς θεαῖς ἀπόδοτε· τούτοις γὰρ εὐξάμενοι τοὺς
 πολεμίους κατεναυμαχήσαμεν. ὁ μὲν οὖν Διομέ- 3
 20 δων ταῦτα διαλεχθεὶς ἐπὶ τὸν κυρωθέντα θάνατον
 ἀπήγετο μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν, τοῖς ἀγαθοῖς
 τῶν πολιτῶν πολὺν οἶκτον παραστήσας καὶ δάκρυα·
 τὸν γὰρ ἀδίκως τελευτᾶν μέλλοντα τοῦ μὲν καθ'
 αὐτὸν πάθους μὴδ' ἠντινοῦν ποιῆσθαι μνείαν, ὑπὲρ
 25 δὲ τῆς ἀδικούσης πόλεως ἀξιοῦν τὰς εὐχὰς ἀποδι-
 δόναι τοῖς θεοῖς, ἐφαίνεται ἄνδρὸς εὐσεβοῦς ἔργου
 καὶ μεγαλοψύχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν τύχης ἀνα-
 ξίου. τούτους μὲν οὖν οἱ ταχθέντες ὑπὸ τῶν νόμων 4
 30 ἐνδεκα ἄρχοντες ἀπέκτειναν, οὐχ οἷον ἡδικηκότας
 τὴν πόλιν, ἀλλὰ ναυμαχίαν μεγίστην τῶν Ἑλλησι
 πρὸς Ἑλληνας γεγενημένων νενικηκότας καὶ ἐν ἄλ-
 λαις μάχαις λαμπρῶς ἠγωνισμένους, καὶ διὰ τὰς

ἰδίας ἀρετὰς τρόπαια κατὰ τῶν πολεμίων ἐστακότας.
 5 οὕτω δ' ὁ δῆμος τότε παρεφρόνησε, καὶ παροξυν-
 θείς ἀδίκως ὑπὸ τῶν δημαγωγῶν τὴν ὀργὴν ἀπέ-
 σκηψεν εἰς ἄνδρας οὐ τιμωρίας, ἀλλὰ πολλῶν ἐπαί-
 103 νων καὶ στεφάνων ἀξίους. ταχὺ δὲ καὶ τοῖς πείσασσι 5
 καὶ τοῖς πεισθεῖσι μετεμέλησεν, οἷον εἰ νεμεσήσαντος
 τοῦ δαιμονίου· οἱ μὲν γὰρ ἑξαπατηθέντες ἐπίχειρα
 τῆς ἀγνοίας ἔλαβον μετ' οὐ πολὺν χρόνον κατα-
 πολεμηθέντες οὐχ ὑφ' ἐνὸς δεσπότου μόνου, ἀλλὰ
 2 τριάκοντα, ὁ δ' ἑξαπατήσας καὶ τὴν γνώμην εἰπὼν 10
 Καλλίξενος εὐθύς τοῦ πλήθους μεταμεληθέντος
 εἰς αἰτίαν ἦλθεν ὡς τὸν δῆμον ἑξαπατηκῶς· οὐκ
 ἀξιώθεις δ' ἀπολογίας ἐδέθη, καὶ καταβληθεὶς εἰς
 τὴν δημοσίαν φυλακὴν ἔλαθε μετὰ τινῶν διορύξας
 τὸ δεσμωτήριον καὶ διαδράς πρὸς τοὺς πολεμίους 15
 εἰς Δεκέλειαν, ὅπως διαφυγῶν τὸν θάνατον μὴ
 μόνον Ἀθήνησιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι
 δακτυλοδεικτουμένην ἔχη τὴν πονηρίαν παρ' ὅλον
 τὸν βίον.

3 Τὰ μὲν οὖν κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πραχθέντα 20
 σχεδὸν ταῦτ' ἐστὶ. τῶν δὲ συγγραφέων Φίλιστος
 τὴν πρώτην σύνταξιν τῶν Σικελικῶν εἰς τοῦτον τὸν
 ἐνιαυτὸν κατέστροφεν εἰς τὴν Ἀκράγαντος ἄλωσιν,
 ἐν βίβλοις ἑπτὰ διεληθῶν χρόνον ἑτῶν πλέον τῶν
 ὀκτακοσίων, τῆς δὲ δευτέρας συντάξεως τὴν μὲν 25
 ἀρχὴν ἀπὸ τῆς τῆς προτέρας τελευτῆς πέποιήται, γέ-
 4 γραφε δὲ βίβλους τέτταρας. περὶ δὲ τὸν αὐτὸν
 χρόνον ἔτελεύτησε Σοφοκλῆς ὁ Σοφίλου, ποιητῆς
 τραγωδιῶν, ἔτη βιώσας ἑνενήκοντα, νίκας δ' ἔχων 326
 5 ὀκτωκαίδεκα. φασὶ δὲ τὸν ἄνδρα τοῦτον τὴν ἐσχά- 30
 τὴν τραγωδίαν εἰσαγαγόντα καὶ νικήσαντα χαρᾶ
 περιπεσεῖν ἀνυπερβλήτῳ, δι' ἣν καὶ τελευτήσῃ.

Ἀπολλόδωρος δὲ ὁ τὴν χρονικὴν σύνταξιν πραγμα-
 τευσάμενός φησι καὶ τὸν Εὐριπίδην κατὰ τὸν αὐ-
 τὸν ἐνιαυτὸν τελευτῆσαι· τινὲς δὲ λέγουσι παρ'
 Ἀρχελάῳ τῷ βασιλεῖ Μακεδόνων κατὰ τὴν χώραν
 5 ἐξελθόντα κυβί περιπεσεῖν καὶ διασπασθῆναι μικρῷ
 πρόσθεν τούτων τῶν χρόνων.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 104
 ἦρχεν Ἀλεξίας, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ ἀντὶ τῶν ὑπάτων
 τρεῖς χιλίαρχοι κατεστάθησαν, Γάιος Ἰούλιος, Πού-
 10 πλιος Κορνήλιος καὶ Γάιος Σερουλίος. τούτων δὲ
 τὴν ἀρχὴν παραλαβόντων Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ἀναί-
 ρεσιν τῶν στρατηγῶν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν ἔταξαν
 Φιλοκλέα, καὶ τὸ ναυτικὸν αὐτῷ παραδόντες ἐξέ-
 15 πεμψαν πρὸς Κόνωνα, προστάξαντες κοινῶς ἀφη-
 γεῖσθαι τῶν δυνάμεων· ὃς ἐπεὶ κατέπλευσε πρὸς 2
 Κόνωνα εἰς Σάμον, τὰς ναῦς ἀπάσας ἐπλήρωσε
 τρεῖς πρὸς ταῖς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα· τούτων εἴκοσι
 μὲν ἔδοξεν αὐτοῦ καταλιπεῖν, ταῖς δ' ἄλλαις ἀπά-
 20 σαις ἀνήχθησαν εἰς Ἑλλήσποντον, ἡγουμένου Κό-
 νωνος καὶ Φιλοκλέους. Λύσανδρος δ' ὁ τῶν Λα- 3
 κεδαιμονίων ναύαρχος ἐκ Πελοποννήσου παρὰ τῶν
 ἑγγύς συμμάχων τριάκοντα καὶ πέντε ναῦς ἀθροί-
 σας κατέπλευσεν εἰς Ἐφεσον, μεταπεμφάμενος δὲ
 καὶ τὸν ἐκ Χίου στόλον ἐξήρτυεν· ἀνέβη δὲ καὶ
 25 πρὸς Κῦρον τὸν Δαρείου τοῦ βασιλέως υἱόν, καὶ
 χρήματα πολλὰ παρέλαβε πρὸς τὰς τῶν στρατιωτῶν
 διατροφάς· ὁ δὲ Κῦρος, μεταπεμπομένου τοῦ πα- 4
 τρὸς αὐτὸν εἰς Πέρσας, τῷ Λυσάνδρῳ τῶν ὑφ' αὐ-
 τὸν πόλεων τὴν ἐπιστάσιαν παρέδωκε καὶ τοὺς φό-
 30 ρους τούτῳ τελεῖν συνέταξεν· ὁ δὲ Λύσανδρος
 πάντων τῶν εἰς πόλεμον εὐπορήσας εἰς Ἐφεσον
 ἀνέστρεψε· καθ' ὃν δὴ χρόνον ἐν τῇ Μιλήτῳ τινὲς

ὀλιγαρχίας ὀρεγόμενοι κατέλυσαν τὸν δῆμον, συμ-
 πραξάντων αὐτοῖς Λακεδαιμονίων. καὶ τὸ μὲν πρῶ-
 627 τον Διονυσίων ὄντων ἐν ταῖς οἰκίαις τοὺς μάλιστα
 ἀντιπράττοντας συνήρπασαν καὶ περὶ τετταράκοντα
 ὄντας ἀπέσφαξαν, μετὰ δέ, τῆς ἀγορᾶς πληθούσης, 5
 τριακοσίους ἐπιλέξαντες τοὺς εὐπορωτάτους ἀνεῖ-
 6 λον. οἱ δὲ χαριέστατοι τῶν τὰ τοῦ δήμου φρονούν-
 των, ὄντες οὐκ ἐλάττους χιλίων, φοβηθέντες τὴν
 περίστασιν ἔφυγον πρὸς Φαρνάβαζον τὸν σατράπην·
 οὗτος δὲ φιλοφρόνως αὐτοὺς προσδεξάμενος, καὶ 10
 στατήρα χρυσοῦν ἐκάστῳ δωρησάμενος, κατόκισεν
 7 εἰς Βλαῦδα, φρούριόν τι τῆς Λυδίας. Λύσαν-
 δρος δὲ μετὰ τῶν πλείστων νεῶν ἐπὶ Ἴασον τῆς
 Καρίας πλεύσας, κατὰ κράτος αὐτὴν εἴλεν Ἀθη-
 ναίοις συμμαχοῦσαν, καὶ τοὺς μὲν ἡβῶντας ὀκτα- 15
 κοσίους ὄντας ἀπέσφαξε, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας λα-
 8 φυροπωλήσας κατέσκαψε τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτ'
 ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν καὶ πολλοὺς πλεύσας τόπους μέγα
 μὲν οὐδὲν οὐδ' ἄξιον μνήμης ἔπραξε· διὸ καὶ ταῦτα
 μὲν οὐκ ἀναγράφειν ἔσπουδάσαμεν· τὸ δὲ τελευ- 20
 ταῖον Λάμψακον ἔλων τὴν μὲν Ἀθηναίων φρουρὰν
 ἀφῆκεν ὑπόσπονδον, τὰς δὲ κτήσεις ἀρπάσας τοῖς
 Λαμψακηνοῖς ἀπέδωκε τὴν πόλιν.

105 Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ πυθόμενοι τοὺς Λα-
 κεδαιμονίους πάσῃ τῇ δυνάμει πολιορκεῖν Λάμψακον, 25
 συνήγαγόν τε πανταχόθεν τριήρεις καὶ κατὰ σπου-
 δὴν ἀνήχθησαν ἐπ' αὐτοὺς ναυσὶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα.
 2 εὐρόντες δὲ τὴν πόλιν ἠλωκνήϊαν, τότε μὲν ἐν Αἰγὸς
 ποταμοῖς καθώρμισαν τὰς ναῦς, μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπι-
 πλέοντες τοῖς πολεμίοις καθ' ἡμέραν εἰς ναυμαχίαν 30
 προεκαλοῦντο. οὐκ ἀνταναγομένων δὲ τῶν Πελοπον-
 νησίων, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι διηπόρουν ὅτι χροῖσονται

τοῖς πράγμασιν, οὐ δυνάμενοι τὸν πλείω χρόνον
 ἐκεῖ διατρέφειν τὰς δυνάμεις. Ἀλκιβιάδου δὲ πρὸς 3
 αὐτοὺς ἐλθόντος, καὶ λέγοντος ὅτι Μήδοκος καὶ
 Σεύθης οἱ τῶν Θρακῶν βασιλεῖς εἰσιν αὐτῶ φίλοι,
 5 καὶ δύναμιν πολλὴν ὠμολόγησαν δῶσειν, ἐὰν βού-
 ληται διαπολεμεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις· διόπερ αὐ-
 628 τούς ἤξλου μεταδοῦναι τῆς ἡγεμονίας, ἐπαγγελλό-
 μενος αὐτοῖς δυοῖν θάτερον, ἢ ναυμαχεῖν τοὺς πο-
 λεμίους ἀναγκάσειν ἢ πεξῆ μετὰ Θρακῶν πρὸς αὐ-
 10 τούς διαγωνιεῖσθαι. ταῦτα δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπρατ-
 τευ ἐπιθυμῶν δι' ἑαυτοῦ τῇ πατρίδι μέγα τι κατεργά-
 σασθαι καὶ διὰ τῶν εὐεργεσιῶν τὸν δῆμον ἀποκατα-
 στησαι εἰς τὴν ἀρχαίαν εὐνοίαν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων 4
 στρατηγοί, νομίσαντες τῶν μὲν ἐλάττωμάτων ἑαυτοῖς
 15 τὴν μέμφιν ἀκολουθήσειν, τὰ δ' ἐπιτεύγματα προσ-
 ἄψειν ἅπαντας Ἀλκιβιάδῃ, ταχέως αὐτὸν ἐκέλευσαν
 ἀπιέναι καὶ μηκέτι προσεγγίξειν τῷ στρατοπέδῳ.

Ἐπεὶ δ' οἱ μὲν πολέμιοι ναυμαχεῖν οὐκ ἤθελον, 106
 τὸ δὲ στρατόπεδον σιτοδεία κατεῖχε, Φιλοκλῆς ἐκεί-
 20 νην τὴν ἡμέραν ἀφηγούμενος τοῖς μὲν ἄλλοις τριή-
 ραρχοῖς προσέταξε πληρώσαντας τὰς τριήρεις ἀκο-
 λουθεῖν, αὐτὸς δ' ἐτοίμας ἔχων ναῦς τριάκοντα
 τάχιον ἐξέπλευσεν. ὁ δὲ Λύσανδρος παρά τινων 2
 αὐτομόλων ταῦτ' ἀκούσας, μετὰ πασῶν τῶν νεῶν
 25 ἀναχθεὶς καὶ τὸν Φιλοκλέα τρεψάμενος πρὸς τὰς
 ἄλλας ναῦς κατεδίωξεν. οὕτω δὲ τῶν τριήρων τοῖς 3
 Ἀθηναίοις πεπληρωμένων θόρυβος κατεῖχεν ἅπαν-
 τας διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐπιφάνειαν τῶν πολε-
 μίων. ὁ δὲ Λύσανδρος συνιδὼν τὴν τῶν ἐναντίων 4
 30 ταραχὴν, Ἐτεόνικον μὲν μετὰ τῶν εἰσθότων πεξῆ
 μάχεσθαι ταχέως ἀπεβίβασεν· ὁ δὲ ὀξέως τῇ τοῦ
 καιροῦ ῥοπῇ χρησάμενος μέρος κατελάβετο τῆς πα-

ρεμβολῆς· αὐτὸς δ' ὁ Λύσανδρος ἀπάσαις ταῖς τριή-
 ρεσιν ἐξηρτυμέναις ἐπιπλεύσας, καὶ σιδηρᾶς ἐπι-
 βαλὼν χεῖρας, ἀπέσπα τὰς ὀρμούσας ἐπὶ τῇ γῆ
 5 ναῦς. Ἀθηναῖοι δὲ τὸ παράδοξον ἐκπεπληγμένοι,
 καὶ μὴτ' ἀναχθῆναι ταῖς ναυσὶν ἀναστροφὴν ἔχον- 5
 τες μῆτε περὶ διαγωνίζεσθαι δυνάμενοι, βραχὺν
 ἀντισχόντες χρόνον ἐτράπησαν, εὐθύς δ' οἱ μὲν
 τὰς ναῦς, οἱ δὲ τὴν παρεμβολὴν ἐκλιπόντες ἔφυγον
 6 ὅπου ποδ' ἕκαστος ἤλπιζε σωθῆσεσθαι. τῶν μὲν
 οὖν τριήρων δέκα μόνον διεξέπεσον, ὧν μίαν ἔχων 10
 Κόνων ὁ στρατηγὸς τὴν μὲν εἰς Ἀθήνας ἐπάνοδον
 ἀπέγνω, φοβηθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ δήμου, πρὸς
 Εὐαγόραν δὲ τὸν ἀφηγούμενον τῆς Κύπρου κατέ-
 φυγεν, ἔχων πρὸς αὐτὸν φιλίαν· τῶν δὲ στρατιω-
 τῶν οἱ πλεῖστοι μὲν κατὰ γῆν φυγόντες εἰς Ση- 15
 7 στὸν διεσώθησαν. Λύσανδρος δὲ τὰς λοιπὰς ναῦς
 παραλαβὼν αἰχμαλώτους, καὶ Φιλοκλέα ζωορήσας
 τὸν στρατηγόν, ἀπαγαγὼν εἰς Λάμψακον ἀπέσφαξε.
 μετὰ δὲ ταῦτα εἰς Λακεδαίμονα τοὺς τὴν νίκην
 ἀπαγγελοῦντας ἀπέστειλεν ἐπὶ τῆς κρατίστης τριή- 20
 ρους, κοσμήσας τοῖς πολυτελεστάτοις τὴν ναῦν ὅπ-
 8 λους καὶ λαφύροις. ἐπὶ δὲ τοὺς εἰς Σηστὸν κατα-
 φυγόντας Ἀθηναίους στρατεύσας τὴν μὲν πόλιν 629
 εἴλε, τοὺς δ' Ἀθηναίους ὑποσπόνδους ἀφῆκεν. εὐ-
 θύς δὲ τῇ δυνάμει πλεύσας ἐπὶ Σάμον αὐτὸς μὲν 25
 ταύτην ἐπολιόρκει, Γύλιππον δὲ τὸν εἰς Σικελίαν
 τοῖς Συρακοσίοις τῷ ναυτικῷ συμπολεμήσαντα ἀπέ-
 στειλεν εἰς Σπάρτην τὰ τε λάφυρα κομίζοντα καὶ
 μετὰ τούτων ἀργυρίου τάλαντα χίλια καὶ πεντακόσια.
 9 ὄντος δὲ τοῦ χρήματος ἐν σακίοις, καὶ τούτων ἔχον- 30
 τος ἐκάστου σκντάλην ἔχουσιν τὴν ἐπιγραφὴν τὸ
 πλῆθος τοῦ χρήματος δηλοῦσαν, ταύτην ἀγνοήσας

ὁ Γύλιππος τὰ μὲν σακία παρέλυσεν, ἐξελόμενος δὲ τάλαντα τριακόσια, καὶ διὰ τῆς ἐπιγραφῆς γνωσθεὶς ὑπὸ τῶν ἐφόρων, ἔφυγε καὶ κατεδικάσθη θανάτῳ. παραπλησίως δὲ καὶ τὸν πατέρα τοῦ Γυ- 10
 5 λίππου Κλέαρχου συνέβη φυγεῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, ὅτι δόξας παρὰ Περικλέους λαβεῖν χρήματα περὶ τοῦ τὴν εἰσβολὴν εἰς τὴν Ἀττικὴν μὴ ποιῆσθαι κατεδικάσθη θανάτῳ, καὶ φυγὼν ἐν Θουρόις τῆς Ἰταλίας διέτριβεν. οὗτοι μὲν οὖν, ἄνδρες ἰκα- 10
 10 νοι τᾶλλα δόξαντες εἶναι, ταῦτα πράξαντες τὸν ἄλλον βίον αὐτῶν κατήσχυαν.

Ἀθηναῖοι δὲ τὴν τῶν δυνάμεων φθορὰν ἀκού- 107
 σαντες τοῦ μὲν ἀντέχεσθαι τῆς θαλάττης ἀπέστησαν, περὶ δὲ τὴν τῶν τειχῶν κατασκευὴν ἐγίνοντο 15
 15 καὶ τοὺς λιμένας ἐπεχώνουν, ἐλπίζοντες, ὅπερ ἦν εἰκός, εἰς πολιορκίαν καταστήσεσθαι. εὐθύς γὰρ οἱ 2
 μὲν τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεῖς Ἄγις καὶ Πανσανίας μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐμβαλόντες εἰς τὴν Ἀττικὴν πρὸς τοῖς τείχεσιν ἐστρατοπέδευον, Λύ- 20
 20 σανδρος δὲ πλέον ἢ διακοσίαις τριήρεσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ κατέπλευσεν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τηλικούτοις περιεχόμενοι κακοῖς ὅμως ἀντεῖχον, καὶ ῥαδίως τὴν πόλιν παρεφύλαττον ἐπὶ τινα χρόνον. τοῖς δὲ Πε- 3
 3 λοποννησίοις ἔδοξεν, ἐπεὶπερ δυσχερὴς ἦν ἡ πολιορ- 25
 25 κία, τὰς μὲν δυνάμεις ἀπαγαγεῖν ἐκ τῆς Ἀττικῆς, ταῖς δὲ ναυσὶ μακρὰν ἐφεδρεύειν, ὅπως αὐτοῖς μὴ παρακομισθῆ ὄσιτος. οὗ συντελεσθέντος, οἱ μὲν 4
 4 Ἀθηναῖοι εἰς δεινὴν σπάνιν ἐνέπεσον ἀπάντων μὲν, μάλιστα δὲ τροφῆς διὰ τὸ ταύτην ἀεὶ κατὰ θάλατ- 30
 30 ταν αὐτοῖς κομίζεσθαι. ἐπιτείνοντος δὲ τοῦ δεινοῦ καθ' ἡμέραν, ἡ μὲν πόλις ἔγεμε νεκρῶν, οἱ δὲ λοι-
 30 ποι διαπρεσβευσάμενοι πρὸς Λακεδαιμονίους συν-

ἔθεντο τὴν εἰρήνην, ὥστε τὰ μακρὰ σκέλη καὶ τὰ
 τείχη τοῦ Πειραιῶς περιελεῖν, καὶ μακρὰς ναῦς μὴ
 πλέον ἔχειν δέκα, τῶν δὲ πόλεων πασῶν ἐκχωρή-
 5 σαι καὶ Λακεδαιμονίοις ἡγεμόσι χρῆσθαι. ὁ μὲν
 οὖν Πελοποννησιακὸς πόλεμος, μακρότατος γενόμε- 5
 νος ὧν ἴσμεν, τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος, ἔτη διαμεί- 630
 νας ἑπτὰ πρὸς τοῖς εἴκοσι.

108 Μικρὸν δὲ τῆς εἰρήνης ὕστερον ἐτελεύτησε Δα-
 ρεῖος ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς, ἄρξας ἔτη ἔννεακαίδεκα,
 τὴν δ' ἡγεμονίαν διεδέξατο τῶν υἱῶν ὁ πρεσβύτα- 10
 τος Ἀρταξέρξης, καὶ ἤρξεν ἔτη τρία πρὸς τοῖς τετ-
 ταράκοντα, καθ' ὃν δὴ χρόνον καὶ Ἀντίμαχον τὸν
 ποιητὴν Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖός φησιν ἠνθηκέναι.
 2 κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἰμίλκων ὁ τῶν Καρχηδονίων
 ἀφηγούμενος ἀρχομένου τοῦ θέρους τὴν μὲν τῶν 15
 Ἀκραγαντίνων πόλιν κατέσκαψε, τῶν δ' ἱερῶν, ὅσα
 μὴ καλῶς ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐδόκει διεφθάρθαι, τὰς
 γλυφὰς καὶ τὰ περιττοτέρως εἰργασμένα περιέκοψεν.
 αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν ἅπασαν τὴν δύναμιν ἐνέβαλεν
 3 εἰς τὴν τῶν Γελῶν χώραν. ἐπελθὼν δὲ ταύτην 20
 πᾶσαν καὶ τὴν Καμαριναίαν, πλήρης ἐποίησε τὸ
 στράτευμα παντοίας ὠφελείας. μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ
 Γέλαν πορευθεὶς παρὰ τὸν ὁμώνυμον ποταμὸν τῆ
 4 πόλει κατεστρατοπέδευσεν. ἐχόντων δὲ τῶν Γε-
 λῶν ἐκτὸς τῆς πόλεως Ἀπόλλωνος ἀνδριάντα χαλ- 25
 κοῦν σφόδρα μέγαν, συλήσαντες αὐτὸν ἀπέστειλαν
 εἰς τὴν Τύρον. τοῦτου οἱ μὲν Γελῶοι κατὰ τὸν τοῦ
 θεοῦ χρησμὸν ἀνέθηκαν, οἱ δὲ Τύριοι καθ' ὃν
 καιρὸν ὕστερον ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα
 ἐπολιορκοῦντο, καθύβριζον ὡς συναγωνιζόμενον 30
 τοῖς πολεμίοις. Ἀλεξάνδρου δὲ ἐλόντος τὴν πόλιν,
 ὡς Τίμαιός φησι, κατὰ τὴν ὁμώνυμον ἡμέραν καὶ

τὴν αὐτὴν ὥραν ἐν ἧ Καρχηδόνιοι τὸν Ἀπόλλωνα
 περὶ Γέλαν ἐσύλησαν, συνέβη τιμηθῆναι θυσίαις
 καὶ προσόδοις ταῖς μεγίσταις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων,
 ὡς αἷτιον γεγενημένον τῆς ἀλώσεως. ταῦτα μὲν 5
 οὖν, καίπερ ἐν ἄλλοις πράχθέντα χρόνοις, οὐκ ἀνε-
 πιτήδειον ἠγησάμεθα παρ' ἄλληλα θεῖναι διὰ τὸ
 παράδοξον. οἱ δ' οὖν Καρχηδόνιοι δενδροτομοῦν-
 τες τὴν χώραν τάφρον περιεβάλοντο τῇ στρατο-
 πεδείᾳ· προσεδέχοντο γὰρ τὸν Διονύσιον ἥξειν μετὰ
 10 δυνάμεως πολλῆς βοηθήσοντα τοῖς κινδυνεύουσιν. 6
 οἱ δὲ Γελῶοι τὸ μὲν πρῶτον ἐψηφίσαντο τέμνα καὶ
 γυναῖκας εἰς Συρακούσας ὑπεκθέσθαι διὰ τὸ μέγε-
 θος τοῦ προσδοκωμένου κινδύνου· τῶν δὲ γυναι-
 κῶν ἐπὶ τοὺς κατὰ τὴν ἀγορὰν βωμοὺς καταφυγου-
 15 σῶν, καὶ δεομένων τῆς αὐτῆς τοῖς ἀνδράσι τύχης
 κοινωνῆσαι, συνεχώρησαν. μετὰ δὲ ταῦτα τάξεις 7
 ποιησάμενοι πλείστας, κατὰ μέρος τοὺς στρατιώτας
 ἀπέστειλλον ἐπὶ τὴν χώραν· οὗτοι δὲ ἐμπειρίαν ἔχον-
 τες ἐπέτίθεντο τοῖς πλανωμένοις τῶν πολεμίων, καὶ
 20 πολλοὺς μὲν αὐτῶν καθ' ἡμέραν ἀνήγον ζῶντας,
 οὐκ ὀλίγους δὲ ἀνήρουν. τῶν δὲ Καρχηδονίων ἀπὸ 8
 μέρους προσβαλλόντων τῇ πόλει καὶ τοῖς κριοῖς κα-
 ταβαλλόντων τὰ τεῖχη γενναίως ἠμύνοντο· τὰ τε
 631 γὰρ ἐφ' ἡμέρας πίπτοντα τῶν τευχῶν νυκτὸς ὄκο-
 25 δόμουν, συνυπηρετουσῶν τῶν γυναικῶν καὶ παι-
 δων· οἱ μὲν γὰρ ἀκμάζοντες ταῖς ἡλικίαις ἐν τοῖς
 ὅπλοις ὄντες διετέλουν μαχόμενοι, τὸ δ' ἄλλο πλη-
 θος τοῖς ἔργοις καὶ ταῖς ἄλλαις παρασκευαῖς προσ-
 ἤδρευε μετὰ πάσης προθυμίας· τὸ δὲ σύνολον οὐ- 9
 30 τως ἐδέξαντο τὴν ἐφοδὸν τῶν Καρχηδονίων εὐρώ-
 στως ὥστε καὶ πόλιν ἀνώχυρον ἔχοντες καὶ συμ-
 μάχων ὄντες ἔρημοι, πρὸς δὲ τούτοις τὰ τεῖχη

θεωροῦντες πίπτοντα κατὰ πλείονας τόπους, οὐ κατεπλάγησαν τὸν περιεστῶτα κένδυνον.

- 109 Διονύσιος δὲ ὁ τῶν Συρακοσίων τύραννος μεταπεμφάμενος παρὰ τῶν ἐξ Ἰταλίας Ἑλλήνων βοήθειαν ἐξῆγε καὶ παρὰ τῶν ἄλλων συμμάχων δύναμιν· ἐπέλεξε δὲ καὶ τῶν Συρακοσίων τοὺς πλείστους τῶν ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς μισθοφόρους κατέλεξεν εἰς 2 τὸ στρατόπεδον. εἶχε δὲ τοὺς ἅπαντας, ὡς μὲν τινες, πεντακισμυρίους, ὡς δὲ Τίμαιος ἀνέγραψε, πεξοὺς μὲν τρισμυρίους, ἵππεις δὲ χιλίους, ναῦς δὲ 10 καταφράκτους πεντήκοντα. μετὰ δὲ τοσαύτης δυνάμεως ἐξορμήσας ἐπὶ τὴν βοήθειαν τοῖς τόποις, ὡς ἤγγισε τῆς πόλεως, κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὴν 3 θάλατταν. ἔσπευδε γὰρ μὴ διασπᾶν τὴν στρατιάν, ἀλλ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ τόπου τὴν ὄρμην ποιούμενος κατὰ 15 γῆν ἅμα καὶ κατὰ θάλατταν ἀγωνίζεσθαι· τοῖς μὲν γὰρ φιλοῖς ἠγωνίζετο καὶ τὴν χώραν οὐκ εἶα προνομεύεσθαι, τοῖς δ' ἵππεῦσι καὶ ταῖς ναυσὶν ἐπειράτο τὰς ἀγορὰς ἀφαιρεῖσθαι τὰς κομιζομένας τοῖς Καρ- 4 ρηδουλοῖς ἐκ τῆς ἰδίας ἐπικρατείας. ἐφ' ἡμέρας μὲν 20 οὖν εἴκοσι διέτριβον οὐδὲν ἄξιον λόγου πράττοντες· μετὰ δὲ ταῦτα Διονύσιος τοὺς πεξοὺς εἰς τρία μέρη διείλεν, ἐν μὲν τάγμα ποιήσας τῶν Σικελιωτῶν, οἷς προσέταξεν ἐν ἀριστερᾷ τὴν πόλιν ἔχοντας ἐπὶ τὸν χάρακα τῶν ἐναντίων πορεύεσθαι· τὸ δ' ἕτερον τάγμα 25 συμμάχων καταστήσας ἐκέλευσεν ἐν δεξιᾷ τὴν πόλιν ἔχοντας ἐπείγεσθαι παρ' αὐτὸν τὸν αἰγιαλόν· αὐτὸς δ' ἔχων τὸ τῶν μισθοφόρων σύνταγμα διὰ τῆς πόλεως ὠρμησεν ἐπὶ τὸν τόπον οὗ τὰ μηχανήματα τῶν 5 Καρρηδουλοῦν ἦν. καὶ τοῖς μὲν ἵππεῦσι παρήγγει- 30 λεν, ἐπειδὴν ἴδωσι τοὺς πεξοὺς ὠρμημένους, διαβῆναι τὸν ποταμὸν καὶ τὸ πεδῖον καθιππάξεσθαι, κἄν

μὲν ὁρᾶσι τοὺς ἰδίους προτεροῦντας, συνεπιλαμ-
 βάνεσθαι τῆς μάχης, ἂν δ' ἤλαττωμένους, δέχεσθαι
 τοὺς θλιβομένους· τοῖς δ' ἐν ταῖς ναυσὶ παρήγ-
 γειλε πρὸς τὴν τῶν Ἰταλιωτῶν ἔφοδον τῇ παρεμ-
 5 βολῇ τῶν πολεμίων ἐπιπλεῦσαι. εὐκαίρως δ' 110
 αὐτῶν ποιησάντων τὸ παραγγελθέν, οἱ μὲν Καρ-
 ρηδόσιοι πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος παρεβοήθουν, ἀν-
 εἰργοντες τοὺς ἐκ τῶν νεῶν ἀποβαίνοντας· καὶ
 γὰρ οὐδ' ὠχυρωμένον τὸ μέρος εἶχον ἅπαν τὸ παρὰ
 10 τὸν αἰγιαλὸν τῆς στρατοπεδείας· οἱ δ' Ἰταλιῶται 2
 632 κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τὸν παρὰ τὴν θάλατ-
 ταν τόπον διανύσαντες ἐπέθεντο τῇ παρεμβολῇ
 τῶν Καρρηδυσίων, τοὺς πλείστους εὐρόντες παρα-
 βεβοηθηκότας ἐπὶ τὰς ναῦς· τοὺς δ' ἐπὶ τούτου
 15 τοῦ μέρους ὑπολειμμένους τρεψάμενοι παρεῖσεπε-
 σον εἰς τὴν στρατοπεδεῖαν. οὐ γενηθέντος οἱ 3
 Καρρηδόσιοι τῷ πλείστῳ μέρει τῆς δυνάμεως ἐπι-
 στρέψαντες καὶ πολὺν διαγωνισάμενοι χρόνον μό-
 γις ἐξέωσαν τοὺς ἐντὸς τῆς τάφρου βιασαμένους.
 20 οἱ δὲ Ἰταλιῶται τῷ πλήθει τῶν βαρβάρων κατα-
 πονούμενοι κατὰ τὴν ἀναχώρησιν εἰς τὸ τοῦ χάρα-
 κος ἀπώξυμμένον ἐνέπιπτον, οὐκ ἔχοντες βοήθειαν· 4
 οἳ τε γὰρ Σικελιώται διὰ τοῦ πεδίου πορευόμενοι
 καθυστέρουν τῶν καιρῶν, οἳ τε μετὰ Διονυσίου
 25 μισθοφόροι μόγις διεπορεύοντο τὰς κατὰ τὴν πό-
 λιν ὁδοὺς, οὐ δυνάμενοι κατὰ τὴν ἰδίαν προαίρε-
 σιν ἐπισπεῦσαι. οἱ δὲ Γελῶοι μέχρι τινὸς ἐπεξιόν-
 τες ἐπεβοήθουν κατὰ βραχὺν τόπον τοῖς Ἰταλιώταις,
 εὐλαβούμενοι λιπεῖν τὴν τῶν τειχῶν φυλακὴν· διό-
 30 περ ὑστέρουν τῆς βοηθείας. οἱ δὲ Ἴβηρες καὶ Καμ- 5
 πανοὶ μετὰ τῶν Καρρηδυσίων στρατευόμενοι, καὶ
 βαρεῖς ἐπικείμενοι τοῖς ἀπὸ τῆς Ἰταλίας Ἑλλησι,

κατέβαλον αὐτῶν πλείους τῶν χιλίων. τῶν δ' ἐν
 ταῖς ναυσὶν ἀνειργόντων τοξεύμασι τοὺς διώκον-
 τας, οἱ λοιποὶ μετὰ ἀσφαλείας διεσώθησαν πρὸς τὴν
 6 πόλιν. ἐκ δὲ θατέρου μέρους οἱ Σικελιωῖται πρὸς
 τοὺς ἀπαντήσαντας Αἰβυας διαγωνισάμενοι συχνοὺς 5
 μὲν αὐτῶν ἀνείλουν, τοὺς δ' ἄλλους εἰς τὴν στρα-
 τοπεδείαν συνεδίωξαν. τῶν δὲ Ἰβήρων καὶ Καμπα-
 νῶν, ἔτι δὲ Καρχηδονίων, παραβοηθησάντων τοῖς
 Αἰβυσι, περὶ ἑξακοσίους ἀποβαλόντες πρὸς τὴν πό-
 7 λιν ἀπεχώρησαν. οἱ δ' ἵππεῖς ὡς εἶδον τοὺς ἰδίους 10
 ἠττημένους, καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν πόλιν ἀπῆλθον,
 ἐπικειμένων αὐτοῖς τῶν πολεμίων. Διονύσιος δὲ
 μόγις διελθὼν τὴν πόλιν, ὡς κατέλαβε τὸ στρατό-
 πεδον ἡλαττωμένον, τότε μὲν ἐντὸς τῶν τειχῶν ἀνε-
 χώρησε. 15

111 Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν φίλων συναγαγῶν συνέ-
 δριον ἐβουλεύετο περὶ τοῦ πολέμου. πάντων δὲ
 λεγόντων ἀνεπιτήδειον εἶναι τὸν τύπον περὶ τῶν
 ὄλων διακρίνεσθαι πρὸς τοὺς πολεμίους, πρὸς τὴν
 ἑσπέραν ἀπέστειλε κήρυκα περὶ τῆς εἰς αὔριον ἀναι- 20
 ρέσεως τῶν νεκρῶν, καὶ τὸν μὲν ἐκ τῆς πόλεως
 ὄχλου περὶ πρώτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔξαπέστει-
 λεν, αὐτὸς δὲ περὶ μέσας νύκτας ἀφώρμησε, κατα-
 2 λιπῶν τῶν ψιλῶν περὶ δισχιλίους. τούτοις δ' ἦν
 παρηγγελμένον πυρὰ κάειν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καὶ 25
 θορυβοποιεῖν πρὸς τὸ δόξαν ἐμποιῆσαι τοῖς Καρχη-
 δονίοις ὡς μένοντος ἐν τῇ πόλει. οὗτοι μὲν οὖν
 ἤδη τῆς ἡμέρας ὑποφωσκούσης ἀφώρμησαν πρὸς
 τοὺς περὶ τὸν Διονύσιον, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι δια-
 σθόμενοι τὸ γεγονός, μετεστρατοπέδευσαν εἰς τὴν 30
 πόλιν, καὶ τὰ περιλειφθέντα κατὰ τὰς οἰκίας διήρ-
 3 πασαν. Διονύσιος δὲ παραγενόμενος εἰς τὴν Κα-

μάριναν, ἠνάγκασε καὶ τοὺς ἐκεῖ μετὰ τέκνων καὶ
 γυναικῶν εἰς Συρακούσας ἀπιέναι. τοῦ φόβου δ'
 οὐδεμίαν ἀναβολὴν δίδοντας τινὲς μὲν ἀργύριον
 633 καὶ χρυσίον καὶ τὰ ῥαδίως φέρεσθαι δυνάμενα συνε-
 5 σκευάζοντο, τινὲς δὲ γονεῖς καὶ τέκνα τὰ νήπια
 λαβόντες ἔφευγον, οὐδεμίαν ἐπιστροφὴν χρημάτων
 ποιούμενοι· ἔτιοι δὲ γεγηρακότες ἢ νόσῳ βαρυνό- 4
 μενοι δι' ἐρημίαν συγγενῶν ἢ φίλων ὑπελείποντο,
 προσδοκωμένων ὅσον οὐπω παρέσεσθαι τῶν Καρ-
 10 κηδονίων· ἡ γὰρ περὶ Σελινοῦντα καὶ Ἰμέραν, ἔτι
 δὲ καὶ Ἀκράγαντα, γενομένη συμφορὰ τοὺς ἀν-
 θρώπους ἐξέπληττε, πάντων καθάπερ ὑπὸ τὴν ὄρα-
 σιν λαμβανόντων τὴν τῶν Καρχηδονίων δεινότητα.
 οὐδεμία γὰρ ἦν παρ' αὐτοῖς φειδῶ τῶν ἀλισκομέ- 5
 15 νων, ἀλλ' ἀσυμπαθῶς τῶν ἠτυχηκότων οὓς μὲν
 ἀνεσταύρουν, οἷς δ' ἀφορήτους ἐπῆγον ὕβρεις. οὐ
 μὴν ἀλλὰ δυοῖν πόλεων ἐξοριζόμενον ἐν τῇ χώρᾳ
 γυναικῶν καὶ παίδων καὶ τῶν ἄλλων ὄχλον θεω-
 ροῦντες οἱ στρατιῶται δι' ὄργῃς μὲν εἶχον τὸν Διο-
 20 νύσιον, ἠλέουν δὲ τὰς τῶν ἀκληρούντων τύχας·
 ἑώρων γὰρ παῖδας ἑλευθέρους καὶ παρθένους ἐπι- 6
 γάμους ἀναξίως τῆς ἡλικίας ὡς ἔτυχε κατὰ τὴν ὁδὸν
 ὠρημένους, ἐπειδὴ τὴν σεμνότητα καὶ τὴν πρὸς
 τοὺς ἀλλοτρίους ἐντροπὴν ὁ καιρὸς ἀφῆρειτο. πα-
 25 ραπλησίως δὲ καὶ τοῖς πρεσβυτάτοις συνήλθουν,
 βλέποντες παρὰ φύσιν ἀναγκαζομένους ἅμα τοῖς
 ἀκμάζουσιν ἐπισπεύδειν.

Ἐφ' οἷς ἐξεκίετο τὸ κατὰ τοῦ Διονυσίου μῖσος· 112
 καὶ γὰρ ὑπελάμβανον αὐτὸν ἐκ συνθέσεως τοῦτο
 30 πεποιηκέναι πρὸς τὸ τῷ Καρχηδονίων φόβῳ τῶν
 ἄλλων πόλεων ἀσφαλῶς δυναστεύειν. ἀνελογίζοντο 2
 γὰρ τὴν βραδυτῆτα τῆς βοηθείας, τὸ μηδένα πε-

πτωκένας τῶν μισθοφόρων, τὸ μηδενὸς ἀδρουῦ παί-
 σματος γεγενημένου φυγεῖν ἀλόγως, τὸ δὲ μέγιστον,
 τὸ μηδένα τῶν πολεμίων ἐπηκολουθηκένας· ὥστε τοῖς
 πρότερον ἐπιθυμοῦσι καιρὸν λαβεῖν τῆς ἀποστάσεως
 καθάπερ θεῶν προνοία πάντα ὑπουργεῖν πρὸς τὴν 5
 3 κατάλυσιν τῆς δυναστείας. οἱ μὲν οὖν Ἰταλιῶται
 καταλιπόντες αὐτὸν ἐπ' οἴκου διὰ τῆς μεσογείου
 τὴν πορείαν ἐποίησαντο, οἱ δὲ τῶν Συρακοσίων
 ἱππεῖς τὸ μὲν πρῶτον ἐπετήρουν, εἰ δύναιντο κατὰ
 τὴν ὁδὸν ἀνελεῖν τὸν τύραννον· ὡς δὲ ἐώρων οὐκ 10
 ἀπολείποντας αὐτὸν τοὺς μισθοφόρους, ὁμοθυμαδὸν
 ἀφίππευσαν εἰς τὰς Συρακούσας. καταλαβόντες δὲ
 τοὺς ἐν τοῖς νεωρίοις ἀγνοοῦντας τὰ περὶ τὴν Γέλαν,
 4 εἰσῆλθον οὐδενὸς κωλύσαντος, καὶ τὴν μὲν οἰκίαν
 τοῦ Διονυσίου διήρπασαν γέμουσαν ἀργύρου τε καὶ 15
 χρυσοῦ καὶ τῆς ἄλλης πολυτελείας ἀπάσης, τὴν δὲ
 γυναικα συλλαβόντες οὕτω διέθεσαν κακῶς ὥστε
 καὶ τὸν τύραννον βαρέως ἐνεγκεῖν τὴν ὄργην, νομί-
 ζοντες τὴν ταύτης τιμωρίαν μεγίστην εἶναι πίστιν
 τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας κατὰ τὴν ἐπίθεσιν. 20
 5 ὁ δὲ Διονύσιος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν τὸ γεγονὸς
 καταστοχαζόμενος, ἐπέλεξε τῶν ἱππέων καὶ τῶν πε-
 ζῶν τοὺς πιστοτάτους, μεθ' ὧν ἠπειέγετο πρὸς τὴν
 6 πόλιν σπουδῆς οὐδὲν ἐλλείπων· ἐλογίζετο γὰρ οὐκ
 ὄν ἄλλως δυνατὸν ἐπικρατῆσαι τῶν ἱππέων, εἰ μὴ 25
 σπεύδοι· ὅπερ ἐποίησεν. εἰ γὰρ παραδοξότερον
 ἐκείνων ποιήσαιτο τὴν ἀφίξιν, ἤλιπιζε ῥαδίως κρα-
 7 τήσειν τῆς ἐπιβολῆς· ὅπερ καὶ συνέπεσεν. οἱ γὰρ
 ἱππεῖς οὐτ' ἀπελθεῖν οὔτε μείναι κατὰ τὸ στρατό-
 πεδον τὸν Διονύσιον ὑπελάμβανον· διόπερ κεκρα- 30
 τηκένας τῆς ἐπιβολῆς νομίζοντες, ἔφασαν αὐτὸν ἐκ
 μὲν Γέλας προσποιηθῆναι τοὺς Φοίνικας ἀποδιδρά-

σκειν, νυνὶ δὲ ὡς ἀληθῶς ἀποδεδρακέναι τοὺς Συ-
 ρακοσίους. Διονύσιος δὲ διανύσας σταδίους περὶ 113
 τετρακοσίους παρῆν περὶ μέσας νύκτας πρὸς τὴν
 πύλην τῆς Ἀχραδινῆς μεθ' ἱππέων ἑκατὸν καὶ πεξῶν
 5 ἑξακοσίων· ἣν καταλαβὼν κεκλειμένην, προσέθηκεν
 αὐτῇ τὸν κατακεκομισμένον ἐκ τῶν ἐλῶν κάλαμον,
 ᾧ χρῆσθαι νομίζουσιν οἱ Συρακόσιοι πρὸς τὴν τῆς
 κούρας σύνδεσιν. ἐν ὅσῳ δὲ συνέβαινε τὰς πύλας
 κατακάεσθαι, προσανελάμβανε τοὺς ἀφυστεροῦντας.
 10 ἐπειδὴ δὲ τὸ πῦρ κατέφθειρε τὰς πύλας, οὗτος μὲν 2
 μετὰ τῶν ἠκολουθηκότων εἰσήλαυνε διὰ τῆς Ἀχρα-
 δινῆς, τῶν δ' ἱππέων οἱ δυνατώτατοι τὸ γεγονὸς
 ἀκούσαντες, τὸ μὲν πλῆθος οὐκ ἀνέμενον, εὐθύς
 δ' ἔξεβοήθουν ὄντες ὀλίγοι παντελῶς· ἦσαν δὲ περὶ
 15 τὴν ἀγοράν, καὶ κυκλωθέντες ὑπὸ τῶν μισθοφόρων
 ἅπαντες κατηκοντίσθησαν. ὁ δὲ Διονύσιος ἐπελ- 3
 θὼν τὴν πόλιν τοὺς τε σποράδην ἐκβοηθοῦντας
 ἀνεῖλε καὶ τῶν ἀλλοτριῶς τῇ πολιτείᾳ διακειμένων
 ἐπήει τὰς οἰκίας, ὧν τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δ'
 20 ἐκ τῆς πόλεως ἐξέβαλε. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος τῶν
 ἱππέων ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πόλεως κατελάβετο τὴν νῦν
 καλουμένην Αἴτην. ἅμα δ' ἡμέρα τὸ μὲν πλῆθος 4
 τῶν μισθοφόρων καὶ τὸ στράτευμα τῶν Σικελιωτῶν
 κατήντησεν εἰς τὰς Συρακούσας, Γελῶοι δὲ καὶ Κα-
 25 μαριναῖοι τῷ Διονυσίῳ διαφόρως ἔχοντες εἰς Λεον-
 τίνους ἀπηλλάγησαν.*

* διόπερ ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἀναγκαζόμενος Ἰμίλ-114
 κας ἐπεμψεν εἰς Συρακούσας κήρυκα, παρακαλῶν
 τοὺς ἠττημένους διαλύσασθαι. ἀσμένως δ' ὑπα-
 30 κούσαντος τοῦ Διονυσίου τὴν εἰρήνην ἐπὶ τοῖσδε
 ἔθεντο· Καρχηδονίων εἶναι μὲν τῶν ἐξ ἀρχῆς ἐποί-
 κων ἄλλους τε καὶ Σικανούς, Σελινουντίους δὲ καὶ

Ἀκραγαντίνους, ἔτι δ' Ἰμεραίους, πρὸς δὲ τούτοις
 Γελῶνους καὶ Καμαριναίους οἰκεῖν μὲν ἐν ἀτειχίστοις
 ταῖς πόλεσι, φόρον δὲ τελεῖν τοῖς Καρχηδονίοις,
 2 Λεοντίνους δὲ καὶ Μεσσηνίους καὶ Σικελοὺς ἅπαν-
 τας αὐτονόμους εἶναι, καὶ Συρακοσίους μὲν ὑπὸ 5
 Διονύσιον τετάχθαι, τὰ δὲ αἰχμάλωτα καὶ τὰς ναῦς
 ἀποδοῦναι τοὺς ἔχοντας τοῖς ἀποβαλοῦσι. τῶν συν-
 θηκῶν δὲ γενομένων Καρχηδόνιοι μὲν εἰς Λιβύην
 ἐξέπλευσαν, πλεόν ἢ τὸ ἥμισυ μέρος τῶν στρατιω-
 3 τῶν ἀποβαλόντες ὑπὸ τῆς νόσου· οὐδὲν δ' ἤττον 10
 καὶ κατὰ Λιβύην διαμείναντος τοῦ λοιμοῦ, παμ-
 πληθεῖς αὐτῶν τε τῶν Καρχηδονίων, ἔτι δὲ καὶ τῶν 635
 4 συμμαχῶν διεφθάρησαν.

Ἡμεῖς δὲ παραγενηθέντες ἐπὶ τὴν κατάλυσιν
 τῶν πολέμων, κατὰ μὲν τὴν Ἑλλάδα τοῦ Πελο- 15
 ποννησιακοῦ, κατὰ δὲ Σικελίαν τοῦ Καρχηδονίοις
 πρὸς Διονύσιον πρώτου συστάντος, ἡγοῦμεθα δεῖν
 ἐπιτετελεσμένης τῆς προθέσεως τὰς ἐξῆς πράξεις εἰς
 τὴν ἐχομένην βίβλον καταχωρῆσαι.

